بازار کتاب

المجلد، ۹۸

بحار الأنوار

الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار

علامه مجلسی

العربية

فارسی

بسم الله الرحمن الرحیم

بحارالانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار علیهم السلام با ترجمه فارسی

کاتب:

محمدباقر بن محمدتقی علامه مجلسی

نشرت فی الطباعهٔ:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

رقمی الناشر:

مرکز القائمیهٔ باصفهان للتحریات الکمبیوتریهٔ

الفهرس

بحار الانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار المجلد ۹۸ : تکمله کتاب زیارت

اشاره

سرشناسه: مجلسی محمد باقربن محمدتقی ۱۰۳۷ - ۱۱۱۱ق.

عنوان و نام پدیدآور: بحارالانوار: الجامعه لدرر أخبار الائمه الأطهار تالیف محمدباقر المجلسی.

مشخصات نشر: بیروت داراحیاء التراث العربی [۱۴۴۰].

مشخصات ظاهری: ج - نمونه.

یادداشت: عربی.

یادداشت: فهرست نویسی بر اساس جلد بیست و چهارم، ۱۴۰۳ق. [۱۳۶۰].

یادداشت: جلد۲۴،۵۲،۶۵،۶۶،۶۷،۸۷،۹۲،۹۱،۹۴،۱۰۳،۱۰۸(چاپ سوم: ۱۴۰۳ق.=۱۹۸۳م.=[۱۳۶۱]).

یادداشت: کتابنامه.

مندرجات: ج .۲۴. کتاب الامامه. ج.۵۲. تاریخ الحجه. ج۶۵،۶۶،۶۷. الایمان و الکفر. ج.۸۷. کتاب الصلاه . ج. ۹۱،۹۲ .الذکر و الدعا. ج. ۹۴. کتاب السوم. ج.۱۰۳.فهرست المصادر. ج.۱۰۸.الفهرست.-

موضوع: احادیث شیعه — قرن ۱۱ق

رده بندی کنگره: BP۱۳۵/م۳ب ۳۱۳۰۰ ی ح

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۸۰۹۴۶

ص: ۱

**[ترجمه]

سرشناسه : مجلسی، محمد باقربن محمدتقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۱ق.

عنوان قراردادی : بحار الانوار .فارسی .برگزیده

عنوان و نام پدیدآور : ترجمه بحارالانوار/ مترجم گروه مترجمان؛ [برای] نهاد کتابخانه های عمومی کشور.

مشخصات نشر : تهران: نهاد کتابخانه های عمومی کشور، موسسه انتشارات کتاب نشر، ۱۳۹۲ -

مشخصات ظاهری : ج.

شابک : دوره : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۶-۵ ؛ ج.۱ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۷-۲ ؛ ج.۲ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۸-۹ ؛ ج.۳ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۹-۶ ؛ ج.۴ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰۷۰-۲ : ؛ ج.۵ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۱-۹ : ؛ ج.۶ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۲-۶ : ؛ ج.۷ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۳-۳ : ؛ ج.۸ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۴-۰ ؛ ج.۱۰ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۷۶-۴ : ؛ ج.۱۱ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۳-۲ : ؛ ج.۱۲ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۶۶-۵ : ؛ ج.۱۳ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۵-۶ : ؛ ج.۱۴ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۶-۳ : ؛ ج.۱۵ ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۷-۰ : ؛ ج.۱۶:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۸-۷ ؛ ج.۱۷:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۸۹-۴ ؛ ج.۱۸ : ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۰-۰ ؛ ج.۱۹:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۱-۷ ؛ ج.۲۰:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۲-۴ ؛ ج.۲۱: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۳-۱ ؛ ج.۲۲:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۴-۸ ؛ ج.۲۳:۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۹۵-۵

مندرجات : ج.۱. کتاب عقل و علم و جهل.- ج.۲. کتاب توحید.- ج.۳. کتاب عدل و معاد.- ج.۴. کتاب احتجاج و مناظره.- ج. ۵. تاریخ پیامبران.- ج.۶. تاریخ حضرت محمد صلی الله علیه وآله.- ج.۷. کتاب امامت.- ج.۸. تاریخ امیرالمومنین.- ج.۹. تاریخ حضرت زهرا و امامان والامقام حسن و حسین و سجاد و باقر علیهم السلام.- ج.۱۰. تاریخ امامان والامقام حضرات صادق، کاظم، رضا، جواد، هادی و عسکری علیهم السلام.- ج.۱۱. تاریخ امام مهدی علیه السلام.- ج.۱۲. کتاب آسمان و جهان - ۱.- ج.۱۳. آسمان و جهان - ۲.- ج.۱۴. کتاب ایمان و کفر.- ج.۱۵. کتاب معاشرت، آداب و سنت ها و معاصی و کبائر.- ج.۱۶. کتاب مواعظ و حکم.- ج.۱۷. کتاب قرآن، ذکر، دعا و زیارت.- ج.۱۸. کتاب ادعیه.- ج.۱۹. کتاب طهارت و نماز و روزه.- ج.۲۰. کتاب خمس، زکات، حج، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، عقود و معاملات و قضاوت

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

ناشر دیجیتالی : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

یادداشت : ج.۲ - ۸ و ۱۰ - ۱۶ (چاپ اول: ۱۳۹۲) (فیپا).

موضوع : احادیث شیعه -- قرن ۱۱ق.

شناسه افزوده : نهاد کتابخانه های عمومی کشور، مجری پژوهش

شناسه افزوده : نهاد کتابخانه های عمومی کشور. موسسه انتشارات کتاب نشر

رده بندی کنگره : BP۱۳۵/م۳ب۳۰۴۲۱۶۷ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۴۸۹۸۵

ص: ۱

**[ترجمه]

أبواب فضل زیاره سید شباب أهل الجنه أبی عبد الله الحسین صلوات الله علیه و آدابها و ما یتبعها

باب ۱ أن زیارته صلوات الله علیه واجبه مفترضه مأمور بها و ما ورد من الذم و التأنیب و التوعد علی ترکها و أنها لا تترک للخوف

الأخبار

«۱»

لی، [الأمالی] للصدوق ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنِ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: مُرُوا شِیعَتَنَا بِزِیَارَهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَإِنَّ زِیَارَتَهُ تَدْفَعُ الْهَدْمَ وَ الْغَرَقَ وَ الْحَرَقَ وَ أَکْلَ السَّبُعِ وَ زِیَارَتُهُ مُفْتَرَضَهٌ عَلَی مَنْ أَقَرَّ لِلْحُسَیْنِ بِالْإِمَامَهِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ (۱).

**[ترجمه]امالی صدوق: ابو جعفر امام باقر علیه السلام: شیعه ما را به زیات حسین بن علی علیه السلام امر کنید که زیارت وی ویرانی و غرق شدن و آتش سوزی و حمله درندگان را دفع می‌کند و زیارت او بر هر که به امامت حسین از سوی خداوند عز و جل اعتراف دارد، واجب است. - . أمالی الصدوق : ۱۴۳ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ حَنَانٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: زُورُوا قَبْرَ الْحُسَیْنِ وَ لَا تَجْفُوهُ فَإِنَّهُ سَیِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّهِ مِنَ الْخَلْقِ وَ سَیِّدُ شَبَابِ الشُّهَدَاءِ(۲).

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۱۴۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۰۹.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: مقبره حسین علیه السلام را زیارت کنید و از آن روی‌گردان نشوید که او سرور جوانان اهل بهشت از میان مردمان است و سرور شهیدان جوان است. - . کامل الزیارات : ۱۰۹ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ صَبَّاحٍ الْحَذَّاءِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ: زُورُوا الْحُسَیْنَ وَ لَوْ کُلَّ سَنَةٍ فَإِنَّ کُلَّ مَنْ أَتَاهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ غَیْرَ جَاحِدٍ لَمْ یَکُنْ لَهُ عِوَضٌ غَیْرَ الْجَنَّةِ وَ رُزِقَ رِزْقاً وَاسِعاً وَ أَتَاهُ اللَّهُ بِفَرَجٍ عَاجِلٍ إِنَّ اللَّهَ وَکَّلَ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ أَرْبَعَةَ آلَافِ مَلَکٍ کُلُّهُمْ یَبْکُونَهُ وَ یُشَیِّعُونَ مَنْ زَارَهُ إِلَی أَهْلِهِ فَإِنْ مَرِضَ عَادُوهُ وَ إِنْ مَاتَ حَضَرُوا جَنَازَتَهُ بِالاسْتِغْفَارِ لَهُ وَ التَّرَحُّمِ عَلَیْهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: حسین علیه السلام را هر چند سال یک‌بار، زیارت کنید؛ زیرا هر که با آگاهی به حق او و بدون انکار، نزد وی آید پاداشی جز بهشت نخواهد داشت و روزی گسترده خواهد یافت و خداوند وی را گشایشی عاجل عطا خواهد کرد. خدای تعالی چهار هزار فرشته را بر قبر حسین علیه السلام مامور و موکل گردانده که بر وی می‌گریند و زائران وی را تا به نزد خانواده همراهی می‌کنند و اگر بیمار گردد عیادتش می‌کنند و اگر جان بسپارد با طلب مغفرت و رحمت بر وی، در تشییع جنازه‌اش حاضر می شوند. - . کامل الزیارات : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ بِإِسْنَادِهِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۸۶ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنِ الْحُسَیْنِ عَنِ الْحَلَبِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ مَا تَقُولُ فِیمَنْ تَرَکَ زِیَارَتَهُ وَ هُوَ یَقْدِرُ عَلَی ذَلِکَ قَالَ أَقُولُ إِنَّهُ قَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ عَقَّنَا وَ اسْتَخَفَّ بِأَمْرٍ هُوَ لَهُ وَ مَنْ زَارَهُ کَانَ اللَّهُ مِنْ وَرَاءِ حَوَائِجِهِ وَ کَفَی مَا أَهَمَّهُ مِنْ أَمْرِ دُنْیَاهُ وَ إِنَّهُ لَیَجْلِبُ الرِّزْقَ عَلَی الْعَبْدِ وَ یُخَلِّفُ عَلَیْهِ مَا أَنْفَقَ وَ یَغْفِرُ لَهُ ذُنُوبَ خَمْسِینَ سَنَةً وَ یَرْجِعُ إِلَی أَهْلِهِ وَ مَا عَلَیْهِ وِزْرٌ وَ لَا خَطِیئَةٌ إِلَّا وَ قَدْ مُحِیَتْ مِنْ صَحِیفَتِهِ فَإِنْ هَلَکَ فِی سَفَرِهِ نَزَلَتِ الْمَلَائِکَةُ فَغَسَّلَتْهُ وَ فُتِحَ لَهُ بَابٌ إِلَی الْجَنَّةِ یَدْخُلُ عَلَیْهِ رُوحُهَا حَتَّی یُنْشَرَ وَ إِنْ سَلِمَ فُتِحَ لَهُ الْبَابُ الَّذِی یَنْزِلُ مِنْهُ الرِّزْقُ وَ یُجْعَلُ لَهُ بِکُلِّ

دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ عَشَرَةُ آلَافِ دِرْهَمٍ وَ ذُخِرَ ذَلِكَ لَهُ فَإِذَا حُشِرَ قِيلَ لَهُ لَكَ بِكُلِّ دِرْهَمٍ عَشَرَةُ آلَافِ دِرْهَمٍ وَ إِنَّ اللَّهَ نَظَرَ لَكَ وَ ذَخَرَهَا لَكَ عِنْدَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در حدیثی طولانی، حلبی خطاب به امام گوید: فدایت گردم، درباره آنکه قادر به زیارت حسین علیه السلام است و تارک زیارت وی می گردد، چه می‌فرمایید؟ فرمود: به راستی که وی لطف و احسان به رسول خدا صلی الله علیه و آله و احسان و اطاعت ما را ترک گفته و امری که به نفع خود اوست را کوچک شمرده و هر که وی را زیارت کند، خداوند پشتیبان و برآورنده حاجات اوست و او را در مهمترین امور دنیوی اش بسنده باشد و به راستی که در روزی را بر آن بنده می گشاید و آنچه که هزینه کرده را دراموال او باقی نگاه می‌دارد و گناهان پنجاه سالش را می... بخشد و چون به نزد اهلش بازگردد، هیچ بار گناه و خطاکاری بر او نیست مگر آنکه از صفحه اعمالش پاک گشته باشد و اگر در سفرش درگذرد، فرشتگان بر وی نازل گشته و او را غسل می‌دهند و دری به سوی بهشت بر وی گشوده می شود و روح وی بدان وارد شود تا آنکه رستاخیز یابد و اگر سالم بماند، دری بر وی گشوده می شود که از آن بر وی روزی فرود آید و در برابر هر درهمی که هزینه کرده، ده هزار درهم پاداش می‌یابد که برای وی ذخیره می گردد و چون در روز قیامت محشور گردد، به او خواهند گفت که در برابر هر درهم، ده هزار درهم کسب کرده و خداوند آن را به این روز موکول نمود و ارزش آن را برای تو نزد خود انباشت. - . کامل الزیارات : ۱۲۷ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنِ الْأَصَمِّ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۳۳۷ ذیل حدیث -

**[ترجمه]

«۷»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَبَشِيِّ بْنِ قُونِيٍّ عَنْ جَعْفَرِ

ص: ۲

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۸۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۸۶.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۲۷.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۳۳۷ ذیل حدیث.

بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ السُّلَمِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]التهذيب: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . التهذيب ۶ : ۴۵ -

**[ترجمه]

بيان

قوله بأمر هو له أى هو نافع له أو اللام بمعنى على أى لازم عليه.

**[ترجمه]گفته حضرت: بأمر هو له: براى او نافع است يا آنكه لام به معناى على است، يعنى بر او لازم است .

**[ترجمه]

«۸»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي وَ ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتِّيلٍ وَ قَالَ ابْنُ الْوَلِيدِ وَ حَدَّثَنِي الصَّفَّارُ جَمِيعاً عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام فَإِنَّ إِتْيَانَهُ مُفْتَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يُقِرُّ لِلْحُسَيْنِ عليه السلام بِالْإِمَامَهِ مِنَ اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ(۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: ابا جعفر امام باقر عليه السلام: پيروان ما را به زيارت قبر حسين بن على عليه السلام امر كنيد كه حضور در بارگاه او بر هر مومنى كه به امامت حسين عليه السلام از سوى خداوند عز و جل اقرار دارد، واجب است. - . كامل الزيارات : ۱۲۱ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَتْ: قَالَ لِي يَا أُمَّ سَعِيدٍ تَزُورِينَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ قَالَتْ قُلْتُ نَعَمْ قَالَتْ فَقَالَ لِي يَا أُمَّ سَعِيدَهَ زُورِيهِ فَإِنَّ زِيَارَهَ الْحُسَيْنِ وَاجِبَهٌ عَلَى الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ(۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: ام سعيده احمسيه از ابو عبدالله عليه السلام روايت كرد كه ايشان به وى فرمود: اى ام سعيده، آيا مزار حسين عليه السلام را زيارت مى‌كنى؟ گويد: گفتم آرى. ايشان فرمود: اى ام سعيده، به زيارت او برو كه زيارت حسين بر هر زن و مردى واجب است. - . كامل الزيارات : ۱۲۲ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ مَعاً عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتِّیلٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الْکُوفِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَسَّانَ الْهَاشِمِیِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ کَثِیرٍ مَوْلَی أَبِی جَعْفَرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: لَوْ أَنَّ أَحَدَکُمْ حَجَّ دَهْرَهُ ثُمَّ لَمْ یَزُرِ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیه السلام لَکَانَ تَارِکاً حَقّاً مِنْ حُقُوقِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لِأَنَّ حَقَّ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَرِیضَةٌ مِنَ اللَّهِ وَاجِبَةٌ عَلَی کُلِّ مُسْلِمٍ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: اگر کسی از شما در طول عمر خود به حج برود و به زیارت حسین بن علی علیه السلام نرود، حقی از حقوق رسول خدا صلی الله علیه و آله را نادیده گرفته است، چرا که حق حسین از سوی خداوند فریضه گشته و بر هر مسلمانی واجب است. - . کامل الزیارات : ۱۲۲ -

**[ترجمه]

«۱۱»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَّانٍ عَنْ حُمَیْدِ بْنِ زِیَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَزِیدَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَسَنٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ کَثِیرٍ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است.

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَةٌ عَنْ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ وَ الْحِمْیَرِیُّ جَمِیعاً

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۴۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۲۱.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۲۲.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۲۲.

۵- ۵. التهذیب ج ۶ ص ۴۴.

عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام فَإِنَّ إِتْيَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ يَمُدُّ فِي الْعُمُرِ وَ يَدْفَعُ مَدَافِعَ السَّوْءِ وَ إِتْيَانُهُ مَفْرُوضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يُقِرُّ لِلْحُسَيْنِ بِالْإِمَامَهِ مِنَ اللَّهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا جعفر علیه السلام: پیروان ما را به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام امر نمایید که آمدن به بارگاه او روزی را زیاد کرده و عمر را افزون می‌گرداند و سرنوشتهای شوم را دور می‌کند و زیارت او بر هر مومنی که به امامت حسین از سوی خدا اعتراف دارد، واجب است. - . کامل الزیارات : ۱۵۰ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ ابْنِ حُمَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام مِنْ شِيعَتِنَا كَانَ مُنْتَقَصَ الْإِيمَانِ مُنْتَقَصَ الدِّينِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: اباجعفر علیه السلام: هر که از شیعه ما به زیارت مزار حسین علیه السلام نیاید، ایمان و دینش ناقص است. - . کامل الزیارات : ۱۹۳ و در پایان آن آمده «و اگر وارد بهشت شود، از مومنان در بهشت فرودست تر باشد» -

**[ترجمه]

«۱۴»

یب،(۳)[تهذیب الأحکام] مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبِي الْمَغْرَاءِ عَنْ عَنْبَسَهَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام حَتَّى يَمُوتَ كَانَ مُنْتَقَصَ الدِّينِ مُنْتَقَصَ الْإِيمَانِ وَ إِنْ أُدْخِلَ الْجَنَّهَ كَانَ دُونَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْجَنَّهِ(۴).

**[ترجمه]التهذیب - . التهذیب ۶ : ۴۲ -

و کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که به مزار حسین علیه السلام مشرف نشود تا آنکه درگذرد، دین و ایمانش ناقص باشد و اگر به بهشت وارد شود، در آنجا مقامی فرودست تر از مومنان در بهشت خواهد داشت. - . کامل الزیارات : ۱۹۳ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مـل، [كامـل الزيـارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَـیْنِ عَنْ سَـعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَـی عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ عَمِیرَهَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْـدِ اللَّهِ علیه السـلام قَالَ: مَنْ لَمْ یَأْتِ قَبْرَ الْحُسَـیْنِ علیه السلام وَ هُوَ یَزْعُمُ أَنَّهُ لَنَا شِیعَهٌ حَتَّی یَمُوتَ فَلَیْسَ هُوَ لَنَا بِشِیعَهٍ وَ إِنْ کَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّهِ فَهُوَ مِنْ ضِیفَانِ أَهْلِ الْجَنَّهِ(۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السـلام: هر که تا زمان مرگش به زیارت قبر حسـین علیه السلام نیاید، در حالی که مدعی بوده از پیروان ماست، از شـیعیان ما به شمار نیامده و اگر وارد بهشت شود، تنها مهمان اهل بهشت خواهد بود. - . کامل الزیارات : ۱۹۳ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مـل، [کامـل الزیارات] بِالْإِسْـنَادِ عَنِ ابْنِ عَمِیرَهَ عَنْ أَبِی بَکْرٍ الْحَضْـرَمِیِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السـلام قَالَ سَـمِعْتُهُ یَقُولُ: مَنْ أَرَادَ أَنْ یَعْلَمَ أَنَّهُ مِنْ أَهْـلِ الْجَنَّهِ فَلْیَعْرِضْ حُبَّنَـا عَلَی قَلْبِهِ فَإِنْ قَبِلَهُ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَ مَنْ کَانَ لَنَا مُحِبّاً فَلْیَرْغَبْ فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام فَمَنْ کَانَ لِلْحُسَیْنِ علیه السلام زَوَّاراً عَرَفْنَاهُ بِالْحُبِّ لَنَا أَهْلَ الْبَیْتِ وَ کَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّهِ

ص: ۴

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۰.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۹۳ و فی آخره« و ان دخل الجنه کان دون المؤمنین فی الجنه».

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۴۲.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۹۳.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۹۳.

وَ مَنْ لَمْ یَکُنْ لِلْحُسَیْنِ علیه السلام زَوَّاراً کَانَ نَاقِصَ الْإِیمَانِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا جعفر امام باقر علیه السلام می‌فرمود: هر که خواهد به یقین بداند که از اهل بهشت است، محبت ما را به قلبش عرضه کند، پس اگر آن را پذیرفت، مومن است و هر که محبت ما را در دل دارد، باید که به زیارت مزار حسین علیه السلام نیز مشتاق باشد و هر که پیاپی به زیارت حسین علیه السلام رود، او را از محبان اهل بیت می‌شناسیم و او اهل بهشت خواهد بود. و هر که پیاپی به زیارت حسین علیه السلام نرود، ایمانش ناقص است. - . کامل الزیارات : ۱۹۳ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ صَنْدَلٍ عَنِ ابْنِ خَارِجَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَمَّنْ تَرَکَ الزِّیَارَهَ زِیَارَهَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مِنْ غَیْرِ عِلَّهٍ قَالَ هَذَا رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ النَّارِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن خارجه گوید از امام صادق علیه السلام درباره کسی که زیارت مزار حسین علیه السلام را بی دلیل و مشکلی ترک گوید، پرسیدم. فرمود: چنین کسی اهل دوزخ است. - . کامل الزیارات : ۱۹۳ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مَیْمُونٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: لَوْ أَنَّ أَحَدَکُمْ حَجَّ أَلْفَ حَجَّهٍ ثُمَّ لَمْ یَأْتِ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام لَکَانَ قَدْ تَرَکَ حَقّاً مِنْ حُقُوقِ اللَّهِ وَ سُئِلَ عَنْ ذَلِکَ فَقَالَ حَقُّ الْحُسَیْنِ علیه السلام مَفْرُوضٌ عَلَی کُلِّ مُسْلِمٍ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: اگر کسی از شما هزار بار به حج برود و یک بار برای زیارت مقبره حسین بن علی نیاید، حقی از حقوق خداوند را ترک گفته باشد. از حضرت درباره این قضیه پرسیدند و فرمود: حق حسین علیه السلام بر هر مسلمانی واجب و مفروض است. - . کامل الزیارات : ۱۹۴ -

**[ترجمه]

«۱۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِیِّ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: فِی حَدِیثٍ لَهُ طَوِیلٍ أَنَّهُ أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ هَلْ یُزَارُ وَالِدُکَ فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ فَمَا لِمَنْ یَزُورُهُ قَالَ الْجَنَّهُ إِنْ کَانَ یَأْتَمُّ بِهِ قَالَ فَمَا لِمَنْ تَرَکَهُ رَغْبَهً عَنْهُ قَالَ الْحَسْرَهُ یَوْمَ الْحَسْرَهِ وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ بِطُولِهِ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در حدیثی طولانی آمده که مردی به نزد حضرت آمد و پرسید که آیا مردم باید به زیارت پدر شما روند؟ فرمود: آری. گفت: پاداش آنکه چنین کند چیست؟ فرمود: بهشت، اگر به امامت او باور داشته باشد. گفت: کسی که به خاطر بی میلی و اعراض، به زیارت او نیاید، چه جزایی خواهد گرفت؟ فرمود: حسرت در روز حسرت (قیامت)... و حدیث را تا پایان ذکر می کند. - . کامل الزیارات : ۱۹۴ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: کَمْ بَیْنَکُمْ وَ بَیْنَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قُلْتُ سِتَّهَ عَشَرَ فَرْسَخاً قَالَ أَ وَ مَا تَأْتُونَهُ قُلْتُ لَا قَالَ مَا أَجْفَاکُمْ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: از یکی از یاران علی بن حکم روایت شده که ابا جعفر امام باقر علیه السلام از او پرسید: میان شما و قبر حسین علیه السلام چقدر فاصله هست؟ گوید: گفتم شانزده فرسخ. فرمود آیا به زیارت وی می‌روید؟ گوید: گفتم نه. فرمود: چه بی محبت و سنگین دل هستید! - . کامل الزیارات : ۲۹۰ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِیرٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ زُرَارَهَ عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر از ابا جعفر علیه السلام روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۰ -

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُوسَی بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ مَا تَقُولُ فِی زِیَارَهِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ زُرْهُ وَ لَا تَجْفُهُ فَإِنَّهُ سَیِّدُ الشُّهَدَاءِ وَ سَیِّدُ شَبَابِ أَهْلِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۹۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۹۳.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۹۴.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۹۴.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۲۹۰.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۲۹۰.

الْجَنَّهِ وَ شَبِیهُ یَحْیَی بْنِ زَکَرِیَّا وَ عَلَیْهِمَا بَکَتِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حنان بن سدیر از امام صادق علیه السلام روایت می کند که از او پرسیدم، درباره زیارت حسین علیه السلام چه می‌فرمایید؟ فرمود: به زیارت او برو و جفاکاری نکن که او سرور شهیدان و سرور جوانان اهل بهشت است و شبیه یحیی پسر زکریا است و آسمان و زمین، تنها بر آن دو گریستند. -. کامل الزیارات : ۲۹۱ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ أَبِی دَاوُدَ عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَبِی عُمَرَ الْجَلَّابِ عَنِ الْحَارِثِ الْأَعْوَرِ قَالَ قَالَ عَلِیٌّ علیه السلام: بِأَبِی وَ أُمِّی الْمَقْتُولُ بِظَهْرِ الْکُوفَهِ وَ لَکَأَنِّی أَنْظُرُ إِلَی الْوَحْشِ مَادَّهً أَعْنَاقَهَا عَلَی قَبْرِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الْوَحْشِ یَبْکُونَهُ وَ یَرْثُونَهُ لَیْلًا حَتَّی الصَّبَاحِ وَ إِنْ کَانَ ذَلِکَ فَإِیَّاکُمْ وَ الْجَفَاءَ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امیر المؤمنین علی علیه السلام: پدر و مادرم به فدای مقتول دشت کوفه که گویی انواعی از حیوانات وحشی را می‌بینم که به سوی مقبره وی گردن فرو افکنده و بر او می گریند و دلسوخته از شب تا به صبح بر وی شیون و مرثیه گویی می کنند و اگر چنین است، پس هشدار باد شما را! اگر جفا و بی مهری کنید. -. کامل الزیارات : ۲۹۱ -

**[ترجمه]

بیان

الجفاء البعد عن الشی ء و ترک الصله و البر و غلظ الطبع و الأوسط هنا أظهر.

**[ترجمه]«جفاء» یعنی دوری و ترک ارتباط، و نیکی و خشونت طبع، و معنای میانه در اینجا روشن تر است.

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِیعاً عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِیعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ یُونُسَ عَنْ حَنَانٍ عَنْ أَبِیهِ سَدِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: یَا سَدِیرُ تَزُورُ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی کُلِّ یَوْمٍ قُلْتُ لَا قَالَ مَا أَجْفَاکُمْ قَالَ تَزُورُهُ فِی کُلِّ جُمْعَهٍ قُلْتُ لَا قَالَ تَزُورُهُ فِی کُلِّ شَهْرٍ قُلْتُ لَا قَالَ فَتَزُورُهُ فِی کُلِّ سَنَهٍ قُلْتُ قَدْ یَکُونُ ذَلِکَ قَالَ یَا سَدِیرُ مَا أَجْفَاکُمْ بِالْحُسَیْنِ علیه السلام أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ لِلَّهِ أَلْفَ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَ وَ یَرْثُونَ لَا یَفْتُرُونَ زُوَّاراً لِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ ثَوَابُهُمْ لِمَنْ زَارَهُ وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: حنان بن سدير روايت كند كه اباعبدالله عليه السلام به پدرم گفت: اى سدير، آيا هر روز به زيارت قبر حسين عليه السلام مى‌روى؟ گفتم نه. فرمود: چه بى مهريد! فرمود: آيا هر جمعه به زيارتش مى‌روى؟ گفتم نه. فرمود هر ماه به زيارت او مى‌روى؟ گفتم نه. فرمود: آيا هر سال يک بار به زيارت او مى‌روى؟ گفتم تقريباً چنين است. فرمود: اى سدير، چقدر بر حسين عليه السلام جفاكاريد و بى مهرى مى‌كنيد! آيا نمى‌دانيد كه خداوند را هزار فرشته است كه غبارين روى و آشفته موى بر حسين مى‌گريند و مرثيه مى‌گويند و همچنان در زيارت قبر حسين عليه السلام در رفت و آمدند و ثواب ايشان از آن كسى است كه حسين را زيارت كند... تا آخر خبر. - . كامل الزيارات : ۲۹۱ -

**[ترجمه]

«۲۵»

مل، [كامل الزيارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مَنِيعٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر نقل شده است.

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَ جَلَسَ فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام مِنْ أَيِّ أَهْلِ الْبُلْدَانِ أَنْتَ قَالَ فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ أَنَا رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ وَ أَنَا لَكَ مُحِبٌّ مُوَالٍ قَالَ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام أَ فَتَزُورُ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام فِي كُلِّ جُمْعَةٍ قَالَ لَا قَالَ فَفِي كُلِّ شَهْرٍ قَالَ لَا قَالَ فَفِي

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۹۱.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۹۱.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۲۹۱.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۲۹۲.

كُلِّ سَنَهٍ قَالَ لَا فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام إِنَّکَ لَمَحْرُومٌ مِنَ الْخَیْرِ وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حنان بن سدیر گوید: نزد اباجعفر علیه السلام بودم که مردی بر وی وارد گشت و بر او سلام کرد و نشست. ابوجعفر علیه السلام فرمود: اهل کدام شهری؟ گوید آن مرد گفت: اهل کوفه ام و دوستدار و پیرو شمایم. گوید ابوجعفر علیه السلام فرمود: پس آیا هر جمعه به زیارت حسین بن علی علیه السلام می‌روی؟ گفت: خیر. فرمود: هر ماه؟ گفت نه. فرمود: هر سال؟ گفت: نه. پس ابوجعفر علیه السلام فرمود: تو از خیر محروم هستی ...تا آخر خبر. - . کامل الزیارات : ۲۹۱ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِیرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِیسَی عَنْ رِبْعِیٍّ عَنِ الْفُضَیْلِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَا أَجْفَاکُمْ یَا فُضَیْلُ لَا تَزُورُونَ الْحُسَیْنَ أَ مَا عَلِمْتُمْ أَنَّ أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: فضیل گوید که اباعبدالله علیه السلام فرمود: ای فضیل، چقدر بی محبتید که به زیارت حسین علیه السلام نمی‌روید. آیا نمی‌دانید که چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی تا روز قیامت بر حسین علیه السلام می گریند؟. - . کامل الزیارات : ۲۹۲ -

**[ترجمه]

«۲۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ ابْنِ أُورَمَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْمُؤْمِنِ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: عَجَباً لِأَقْوَامٍ یَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ شِیعَهٌ لَنَا یُقَالُ إِنَّ أَحَدَهُمْ یَمُرُّ بِهِ دَهْرُهُ لَا یَأْتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام جَفَاءً مِنْهُ وَ تَهَاوُناً وَ عَجْزاً وَ کَسَلًا أَمَا وَ اللَّهِ لَوْ یَعْلَمُ مَا فِیهِ مِنَ الْفَضْلِ مَا تَهَاوَنَ وَ لَا کَسِلَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ مَا فِیهِ مِنَ الْفَضْلِ قَالَ فَضْلٌ وَ خَیْرٌ کَثِیرٌ أَمَا أَوَّلُ مَا یُصِیبُهُ أَنْ یُغْفَرَ لَهُ مَا مَضَی مِنْ ذُنُوبِهِ وَ یُقَالَ لَهُ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: سلیمان بن خالد گوید شنیدم که امام صادق علیه السلام فرمود: شگفتا از مردمانی که مدعی هستند که شیعه مایند. شنیده ام که برخی ایشان تمام عمرشان سپری می شود و از سر جفاکاری و بی تفاوتی و بی همتی و سست عنصری عازم زیارت حسین علیه السلام نمی گردد. به خدا که اگر می‌دانستند که این امر چه فضل و برکتی دارد، هرگز سستی و تنبلی نمی کردند. گفتم: جانم به فدایت! چه فضل و ارزشی دارد؟ فرمود: فضل و خیر بسیار. هان بدانید که نخستین پاداشی که بدان دست می‌یابد آن است که تمام گناهان پیشین وی بخشیده شود و به او گفته شود: دفتر اعمالت را از نو آغاز کن. - . کامل الزیارات : ۲۹۲ -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِيدِ مَعاً عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ السُّخْتِ عَنْ حَفْصٍ الْمُزَنِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ بَيَاضٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ: قَالَ لِی جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليهما السلام يَا أَبَانُ مَتَی عَهْدُكَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قُلْتُ لَا وَ اللَّهِ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا لِی بِهِ عَهْدٌ مُنْذُ حِينٍ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ وَ أَنْتَ مِنْ رُؤَسَاءِ الشِّيعَهِ تَتْرُكُ الْحُسَيْنَ لَا تَزُورُهُ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَهٍ حَسَنَهً وَ مَحَا عَنْهُ بِكُلِّ خُطْوَهٍ سَيِّئَهً وَ غَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ يَا أَبَانَ بْنَ تَغْلِبَ لَقَدْ قُتِلَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَهَبَطَ عَلَی قَبْرِهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ شُعْثٌ غُبْرٌ يَبْكُونَ عَلَيْهِ وَ يَنُوحُونَ عَلَيْهِ إِلَی يَوْمِ الْقِيَامَهِ(۴).

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۹۱.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۹۲.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۲۹۲.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۳۳۱.

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابان بن تغلب روایت کند که جعفر بن محمد علیه السلام به من گفت: ای ابان، آخرین بار چه وقت مزار حسین را زیارت کرده ای؟ گفتم نه ای فرزند رسول خدا، مدت زمان زیادی است که آن را زیارت نکرده ام. فرمود: پاک و منزه است پروردگار بزرگ و ستایش او راست، حسین را ترک می کنی و به زیارت او نمی‌روی حال آنکه از بزرگان شیعه هستی؟ هر که حسین را زیارت کند، خداوند در برابر هر گام او، برایش یک کردار پسندیده می‌نویسد و در برابر هر گام، یک کردار ناپسند او را (از دفتر عملش) می‌سترد و گناهان گذشته و نیز آینده او را می‌بخشد. ای ابان بن تغلب! حسین که صلوات خدا بر او باد، شهید شد و هفتاد هزار فرشته از آسمان بر قبر وی فرود آمده و آشفته‌موی و غبار آلوده، بر وی می گریند و تا روز قیامت بر وی نوحه گری و زاری می کنند. - . کامل الزیارات : ۳۳۱ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ فِی مُصَلَّاهُ فَجَلَسْتُ حَتَّی قَضَی صَلَاتَهُ فَسَمِعْتُهُ وَ هُوَ یُنَاجِی رَبَّهُ وَ یَقُولُ یَا مَنْ خَصَّنَا بِالْکَرَامَهِ وَ وَعَدَنَا الشَّفَاعَهَ وَ حَمَّلَنَا الرِّسَالَهَ وَ جَعَلَنَا وَرَثَهَ الْأَنْبِیَاءِ وَ خَتَمَ بِنَا الْأُمَمَ السَّالِفَهَ وَ خَصَّنَا بِالْوَصِیَّهِ وَ أَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَی وَ عِلْمَ مَا بَقِیَ وَ جَعَلَ أَفْئِدَهً مِنَ النَّاسِ تَهْوِی إِلَیْنَا اغْفِرْ لِی وَ لِإِخْوَانِی وَ زُوَّارِ قَبْرِ أَبِی الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ- صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمَا الَّذِینَ أَنْفَقُوا أَمْوَالَهُمْ وَ أَشْخَصُوا أَبْدَانَهُمْ رَغْبَهً فِی بِرِّنَا وَ رَجَاءً لِمَا عِنْدَکَ فِی صِلَتِنَا وَ سُرُوراً أَدْخَلُوهُ عَلَی نَبِیِّکَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ إِجَابَهً مِنْهُمْ لِأَمْرِنَا وَ غَیْظاً أَدْخَلُوهُ عَلَی عَدُوِّنَا أَرَادُوا بِذَلِکَ رِضْوَانَکَ فَکَافِهِمْ عَنَّا بِالرِّضْوَانِ وَ اکْلَأْهُمْ بِاللَّیْلِ وَ النَّهَارِ وَ اخْلُفْ عَلَی أَهَالِیهِمْ وَ أَوْلَادِهِمُ الَّذِینَ خُلِّفُوا بِأَحْسَنِ الْخَلَفِ وَ اصْحَبْهُمْ وَ اکْفِهِمْ شَرَّ کُلِّ جَبَّارٍ عَنِیدٍ وَ کُلِّ ضَعِیفٍ مِنْ خَلْقِکَ أَوْ شَدِیدٍ وَ شَرَّ شَیَاطِینِ الْإِنْسِ وَ الْجِنِّ وَ أَعْطِهِمْ أَفْضَلَ مَا أَمَّلُوا مِنْکَ فِی غُرْبَتِهِمْ عَنْ أَوْطَانِهِمْ وَ مَا آثَرُونَا عَلَی أَبْنَائِهِمْ وَ أَهَالِیهِمْ وَ قَرَابَاتِهِمْ اللَّهُمَّ إِنَّ أَعْدَاءَنَا عَابُوا عَلَیْهِمْ خُرُوجَهُمْ فَلَمْ یَنْهَهُمْ ذَلِکَ عَنِ النُّهُوضِ وَ الشُّخُوصِ إِلَیْنَا خِلَافاً عَلَیْهِمْ فَارْحَمْ تِلْکَ الْوُجُوهَ الَّتِی غَیَّرَتْهَا الشَّمْسُ وَ ارْحَمْ تِلْکَ الْخُدُودَ الَّتِی تَقَلَّبُ عَلَی قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ ارْحَمْ تِلْکَ الْأَعْیُنَ الَّتِی جَرَتْ دُمُوعُهَا رَحْمَهً لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْکَ الْقُلُوبَ الَّتِی جَزِعَتْ وَ احْتَرَقَتْ لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْکَ الصَّرْخَهَ الَّتِی کَانَتْ لَنَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَوْدِعُکَ تِلْکَ الْأَنْفُسَ وَ تِلْکَ الْأَبْدَانَ حَتَّی تُرَوِّیَهُمْ مِنَ الْحَوْضِ یَوْمَ الْعَطَشِ.

فَمَا زَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ یَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ هُوَ سَاجِدٌ فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ لَوْ أَنَّ هَذَا الَّذِی سَمِعْتُهُ مِنْکَ کَانَ لِمَنْ لَا یَعْرِفُ اللَّهَ لَظَنَنْتُ أَنَّ النَّارَ لَا تَطْعَمُ مِنْهُ شَیْئاً أَبَداً وَ اللَّهِ لَقَدْ تَمَنَّیْتُ أَنِّی کُنْتُ زُرْتُهُ وَ لَمْ أَحُجَّ فَقَالَ لِی مَا أَقْرَبَکَ مِنْهُ فَمَا الَّذِی یَمْنَعُکَ مِنْ زِیَارَتِهِ یَا مُعَاوِیَهُ لَا تَدَعْ ذَلِکَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ فَلَمْ أَدْرِ أَنَّ الْأَمْرَ یَبْلُغُ هَذَا کُلَّهُ.

فَقَالَ یَا مُعَاوِیَهُ وَ مَنْ یَدْعُو لِزُوَّارِهِ فِی السَّمَاءِ أَکْثَرُ مِمَّنْ یَدْعُو لَهُمْ فِی

الْأَرْضِ لَا تَدَعْهُ لِخَوْفٍ مِنْ أَحَدٍ فَمَنْ تَرَكَهُ لِخَوْفٍ رَأَى مِنَ الْحَسْرَهِ مَا يَتَمَنَّى أَنَّ قَبْرَهُ كَانَ بِيَدِهِ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فِيمَنْ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله أَ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَداً مِمَّنْ تُصَافِحُهُ الْمَلَائِكَهُ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَداً فِيمَنْ يَأْتِي وَ لَيْسَ عَلَيْهِ ذَنْبٌ فَيُتْبَعَ بِهِ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَداً فِيمَنْ يُصَافِحُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن وهب گوید: امام صادق علیه السلام در نمازگاه خود نشسته بود، که بر وی وارد شده و نزد او نشستم تا آنکه نمازش را به پایان رساند و شنیدم که با خدایش نیایش می کرد و می گفت: ای آنکه ما را امتیاز کرامت بخشید و شفاعت را به ما وعده داد و رسالت را بر عهده ما نهاد و ما را میراث دار پیامبران کرد و امتهای پیشین را به ما خاتمه بخشید و وصی و جانشین شدن را مختص ما گرداند و دانش گذشته ها و آینده را به ما هبه کرد و دلهای مردمانی را شیفته ما گرداند، من و برادرانم و زوّار مزار پدرم حسین بن علی - صلوات الله علیهما - را بیامرز. که دارایی شان را هزینه کردند و بدنهاشان را از شوق مهربانی و نیکی به ما و به امید پاداشی که با اتصال با ما از تو در می‌یابند و به امید سروری که به دل رسولت محمد صلی الله علیه و آله وارد می کنند و در پاسخ به دستور ما و به جهت خشمی که به دل دشمنانمان وارد کنند، به سفر گماردند. بدین سان در پی رضوان و خشنودی تو بوده‌اند، پس از سوی ما ایشان را به خشنودی‌ات بهرمند ساز و روز و شب ایشان را محفوظ دار و اهل و خانواده ایشان را که پشت سر باقی نهاده‌اند، به بهترین وجهی نگاهبان باش و یاور همپای ایشان باش و آنان را از شر هر طغیانگر سرکشی و از هر ضعیف و قوی دستی از آفریدگانت و از شر شیاطین انس و جن در امان دار و بهترین آرزوهایشان را که دور از کاشانه‌شان از تو درخواست کردند، مادام که ما را بر فرزندان و خاندان و نزدیکانشان ترجیح داده اند، نصیبشان گردان. خداوندا دشمنان ما ایشان را به خاطر این سفرشان نکوهش کردند ولی این امر ایشان را در مخالفت با ایشان، از برخاستن و روانه شدن به سوی ما، باز نداشت. پروردگارا رحم آور بر این صورتهایی که به حرارت آفتاب سوخته و آن صورتهایی که هر دو گونه آن پیاپی بروی قبر ابا عبد الله الحسین علیه السلام گذاشته شده و رحمت نما بر آن چشمهایی که از سر رحمت و دلسوزی بر ما اشکها رانده و آن دلهایی که بی تاب گشته و به خاطر ما سوزش و گدازش بسیار یافته و رحم آور بر آن فریادها که در ماتم ما برخاسته است. خداوندا آن جانها را و آن تن ها را به امان تو می‌سپارم تا آنکه در روز عطش، از حوض کوثر سیرابشان سازی - و همچنان حضرت که درود و صلوات خدا بر او باد، این دعا را در سجده می‌خواند تا آنکه از نیایش فارغ گشت - به ایشان گفتم: فدایت شوم! اگر این دعایی که شنیدم در حق کسی بود که خدا را نشناخته، بی شک گمان می کردم که آتش دوزخ ذره‌ای از وجود او را هرگز نخواهد آزرد. به خدا که آرزو می کنم ای کاش او را زیارت کرده بودم و به حج نرفته بودم. پس حضرت فرمود: بس نزدیک هستی به او، چه چیز تو را از زیارت او باز می‌دارد؟! ای معاویه، این امر را رها مکن! گفتم: فدایت شوم، نمی‌دانستم که این امر چنین ارزشی دارد. فرمود: ای معاویه! کسانی که برای زائران حسین در آسمان دعا می کنند، بیش از کسانی هستند که در زمین برایشان دعا می... کنند. به خاطر ترس از کسی، زیارت امام حسین علیه السلام را ترک مکن؛ چرا که هر کس او را به خاطر ترس ترک نماید، چندان حسرت خورد که آرزو کند ای کاش با دست خود قبر خود را می کند. آیا دوست نداری که خداوند شخص تو و وجود تو را در میان کسانی که رسول الله صلی الله علیه و آله برای ایشان دعا می کند، ببیند؟ آیا دوست نداری که فردا از کسانی باشی که فرشتگان با او مصافحه می کنند؟ آیا نمی‌خواهی فردا در میان کسانی باشی که (به پهنه رستاخیز) می‌آیند حال آنکه هیچ گناهی ندارند که به سبب آن مجازات گردند؟ آیا دوست نداری که فردا از جمله کسانی باشی که با رسول خدا صلی الله علیه و آله مصافحه می‌نمایند؟. - . کامل الزیارات : ۱۱۶ صدر این روایت و ذیل آن در روایتی مستقل در : ۱۱۷

آمده است -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام ما یتمنی أن قبره کان بیده أی یتمنی أن یکون زاره علیه السلام متیقنا للموت حافرا قبره بیده أو یکون کنایه عن أن یکون سببا لقتل نفسه من جهه زیارته علیه السلام أو المعنی أنه یتمنی أن یکون الخروج من القبر باختیاره فیخرج و یزور و فی بعض النسخ نبذه بالنون و الباء الموحده و الذال المعجمه أی طرحه و الأظهر أنه تصحیف عنده کما سیأتی بأسانید أی یتمنی أن یکون قتل لزیارته صلوات الله علیه و قبر عنده أو یکون القبر حاضرا عنده فیزوره فی تلک الحاله و الأول أظهر.

**[ترجمه]گفته حضرت: «ما یتمنی أن قبره کان بیده» یعنی آرزو می‌کرد در حالی به زیارت ایشان می‌رفت که به مرگ خویش اطمینان داشت و خودش قبر خودش را حفر می‌کرد؛ یا شاید کنایه از این باشد که زیارت آن حضرت علیه السلام عامل قتل نفس وی باشد؛ یا به این معنا باشد که آرزو می‌کرد خروج از قبر به اختیار خودش بود و بیرون می‌آمد و زیارت می‌کرد. در برخی نسخه‌ها «نبذه» با نون و باء و ذال است یعنی آن را دور انداخت. بهتر این است که بگوییم تصحیف دارد چنان که بعداً با اسنادهای متعدد می‌آید؛ یعنی آرزو می‌کرد که به خاطر زیارت آن حضرت کشته و در کنار وی دفن می‌شد یا آن که قبر نزد او حاضر بود و در آن حالت آن را زیارت می‌کرد که وجه اول بهتر است.

**[ترجمه]

«۳۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِیعاً عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِیِّ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی یَا مُعَاوِیَهُ لَا تَدَعْ زِیَارَهَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام لِخَوْفٍ فَإِنَّ مَنْ تَرَکَهُ رَأَی مِنَ الْحَسْرَهِ مَا یَتَمَنَّی أَنَّ قَبْرَهُ کَانَ عِنْدَهُ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ یَرَی اللَّهُ شَخْصَکَ وَ سَوَادَکَ فِیمَنْ یَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ عَلِیٌّ وَ فَاطِمَهُ وَ الْأَئِمَّهُ علیهم السلام (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام روایت کرد که حضرت فرمود: ای معاویه، زیارت مقبره حسین علیه السلام را به خاطر ترس رها مکن؛ زیرا هر که از این کار روی‌گردان شود، چندان حسرت خواهد برد که آرزو خواهد کرد ای کاش قبرش نزد او بود. آیا دوست نداری که خداوند حضور و وجود تو را در میان کسانی که رسول الله و علی و فاطمه و ائمه علیهم الصلاه و السلام برای ایشان دعا می‌کنند، ببیند. - . کامل الزیارات : ۱۱۶ با تفاوتی در سند -

**[ترجمه]

«۳۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۱۷ -

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [كامل الزيارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ مُوسَی: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۲۶ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَی عَنْ عَبْدِ اللَّهِ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۱۶ صدر الحديث و ذيله فی حديث مستقل ص ۱۱۷.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۱۶ بتفاوت فی السند.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۱۷.

۴- ۴. نفس المصدر ص ۱۲۶.

بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُعَاوِيَهَ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

«۳۵»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مَتٍّ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

«۳۶»

وَ حَدَّثَنِی مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ مُعَاوِيَهَ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

«۳۷»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَايِخِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى مَعاً عَنِ الْعَمْرَكِیِّ عَنْ يَحْيَى خَادِمِ أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی عليه السلام عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَهَ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

بيان

لعل هذا الخبر بتلك الأسانيد الجمه محمول على خوف ضعيف يكون مع ظن السلامه أو على خوف فوات العزه و الجاه و ذهاب المال لا تلف النفس و العرض لعمومات التقيه و النهى عن إلقاء النفس إلى التهلكه و الله يعلم.

ثم اعلم أن ظاهر أكثر أخبار هذا الباب و كثير من أخبار الأبواب الآتيه وجوب زيارته صلوات الله عليه بل كونها من أعظم الفرائض و آكدها و لا يبعد القول بوجوبها فى العمر مره مع القدره و إليه كان يميل الوالد العلامه نور الله ضريحه و سيأتى

التفصيل فی حدها للقریب و البعید و لا یبعد القول به أیضا و الله یعلم.

**[ترجمه]شاید این روایت با آن سندهای فراوان، حمل بر ترس و خوف اندک باشد که همراه با گمان سلامتی و یا حمل بر ترس از دست دادن عزت و مقام و از دست دادن اموال و نه به هلاکت رسیدن یا بی آبرویی باشد و این به دلیل عموم‌های تقیه و نهی از به معرض هلاکت انداختن خود است. والله اعلم. و نیز بدان که بیشتر روایات این باب و بسیاری از روایات بابهای آتی، بیان واجب بودن زیارت حضرت صلوات الله علیه، بلکه از بزرگترین و حتمی‌ترین فرایض بودن آن است و قول واجب بودن آن برای یک بار در طول عمر در صورت توانایی، غریب نیست و پدر علامه‌ام که خدا ضریحش را نور باران کند، چنین نظری داشت و تفصیل حد و مرز زیارت برای افراد نزدیک و دور ذکر خواهد شد و باور این سخن نیز بعید نیست؛ و الله اعلم.

**[ترجمه]

«۳۸»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ حَمَّادٍ ذِی النَّابِ عَنْ رُومِیٍّ عَنْ زُرَارَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام مَا تَقُولُ فِیمَنْ زَارَ أَبَاكَ عَلَی خَوْفٍ قَالَ یُؤْمِنُهُ اللَّهُ یَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَ تَلَقَّاهُ الْمَلَائِكَةُ بِالْبِشَارَةِ وَ یُقَالُ لَهُ لَا تَخَفْ وَ لَا تَحْزَنْ هَذَا یَوْمُكَ الَّذِی فِیهِ فَوْزُكَ (۵).

**[ترجمه]كامل الزیارات: زراره روایت می کند: به ابا جعفر علیه السلام گفتم: درباره کسی که با وجود ترس و بیمناکی به زیارت پدرتان برود، چه می‌فرمایید؟ فرمود: خداوند او را در روز بزرگترین هراس (رستاخیز) در امن نگاه می‌دارد و فرشتگان با مژده و بشارت با وی رویارو می گردند و به او گفته می شود که بیم مخور و اندوهگین مباش. امروز روز توست که در آن پیروزمندی. -. كامل الزیارات : ۱۲۵ -

**[ترجمه]

«۳۹»

مل، [كامل الزيارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْأَصَمِّ عَنِ ابْنِ بُكَیْرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

٥- ٥. كامل الزيارات ص ١٢٥.

قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنِّی أَنْزِلُ الْأَرَّجَانَ وَ قَلْبِی یُنَازِعُنِی إِلَی قَبْرِ أَبِیکَ فَإِذَا خَرَجْتُ فَقَلْبِی مُشْفِقٌ وَجِلٌ حَتَّی أَرْجِعَ خَوْفاً مِنَ السُّلْطَانِ وَ السُّعَاةِ وَ أَصْحَابِ الْمَسَالِحِ فَقَالَ یَا ابْنَ بُکَیْرٍ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ یَرَاکَ اللَّهُ فِینَا خَائِفاً أَ مَا تَعْلَمُ أَنَّهُ مَنْ خَافَ لِخَوْفِنَا أَظَلَّهُ اللَّهُ فِی ظِلِّ عَرْشِهِ وَ کَانَ مُحَدِّثُهُ الْحُسَیْنَ علیه السلام تَحْتَ الْعَرْشِ وَ آمَنَهُ اللَّهُ مِنْ أَفْزَاعِ الْقِیَامَهِ یَفْزَعُ النَّاسُ وَ لَا یَفْزَعُ فَإِنْ فَزِعَ وَقَّرَتْهُ الْمَلَائِکَهُ وَ سَکَّنَتْ قَلْبَهُ بِالْبِشَارَهِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن بُکَیر روایت کند که به اباعبدالله علیه السلام گفتم: من ساکن ارّجان فارس هستم و دلم همواره مشتاق قبر پدر گرامیتان است و چون روانه راه گردم، تا آنگاه که برگردم، از ترس سلطان و سخن چینان و سلاح داران، دل نگران و بیمناک هستم. فرمود: ای ابن بکیر، آیا دوست نداری که خداوند تو را در میان ما بیمناک ببیند؟ آیا نمی‌دانی هر کس به خاطر ما دچار بیمناکی شود خداوند او را در سایه عرش خود نگاه دارد و حسین علیه السلام در زیر عرش با او همسخن باشد و خداوند او را از هول و هراس قیامت در امان دارد؟ مردم ترسان باشند و او نترسد و اگر بترسد فرشتگان او را اطمینان بخشند و دل او را به مژده ها آرام کنند. - . کامل الزیارات : ۱۲۵ -

**[ترجمه]

«۴۰»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُدْلِجٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ فَقَالَ: قَالَ لِی أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِیٍّ علیه السلام هَلْ تَأْتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قُلْتُ نَعَمْ عَلَی خَوْفٍ وَ وَجَلٍ فَقَالَ لَهُ مَا کَانَ مِنْ هَذَا أَشَدَّ فَالثَّوَابُ فِیهِ عَلَی قَدْرِ الْخَوْفِ وَ مَنْ خَافَ فِی إِتْیَانِهِ آمَنَ اللَّهُ رَوْعَتَهُ یَوْمَ یَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِینَ وَ انْصَرَفَ بِالْمَغْفِرَهِ وَ سَلَّمَتْ عَلَیْهِ الْمَلَائِکَهُ وَ زَارَهُ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله وَ دَعَا لَهُ وَ انْقَلَبَ بِنِعْمَهٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَمْ یَمْسَسْهُ سُوءٌ وَ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ ثُمَّ ذَکَرَ الْحَدِیثَ (۲).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۲۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۲۶.

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن مسلم در روایتی طولانی روایت کرد که ابا جعفر محمد بن علی علیه السلام به من فرمود: آیا به زیارت قبر حسین علیه السلام می‌روی؟ گفتم آری، با بیم و هراس بسیار. فرمود: هر چه این ترس شدیدتر باشد، ثواب آن به اندازه آن ترس است و هر که در این زیارت رفتنش بیمناك گردد، آنگاه که مردمان در محضر رب العالمین بایستند، خداوند دل‌نگرانی او را به احساس امنیت بدل کند و او با مغفرت الهی به راه خود رود و فرشتگان بر او درود فرستند و پیامبر صلی الله علیه و آله به دیدار او آید و برایش دعا کند و او با نعمت خداوند و بخشایشی که هیچ تباهی در آن نیالوده، بازگردد و در پی خشنودی پروردگار روانه شود... تا آخر خبر. - . کامل الزیارات : ۱۲۶ -

**[ترجمه]

باب ۲ أقل ما یزار فیه الحسین علیه السلام و أکثر ما یجوز تأخیر زیارته

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنِ الْحِمْیَرِیِّ بِإِسْنَادِهِ رَفَعَهُ إِلَی عَلِیِّ بْنِ مَیْمُونٍ الصَّائِغِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: یَا عَلِیُّ بَلَغَنِی أَنَّ قَوْماً مِنْ شِیعَتِنَا یَمُرُّ بِأَحَدِهِمُ السَّنَهُ وَ السَّنَتَانِ لَا یَزُورُونَ الْحُسَیْنَ علیه السلام قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنِّی أَعْرِفُ أُنَاساً کَثِیراً فِی هَذِهِ الصِّفَهِ قَالَ أَمَا وَ اللَّهِ لِحَظِّهِمْ أَخْطَئُوا وَ عَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَ عَنْ جِوَارِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله تَبَاعَدُوا قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ فِی کَمِ الزِّیَارَهُ قَالَ یَا عَلِیُّ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تَزُورَهُ فِی کُلِّ شَهْرٍ فَافْعَلْ قُلْتُ لَا أَصِلُ إِلَی ذَلِکَ لِأَنِّی أَعْمَلُ بِیَدِی وَ أُمُورُ النَّاسِ بِیَدِی وَ لَا أَقْدِرُ أَنْ أُغَیِّبَ وَجْهِی عَنْ مَکَانِی یَوْماً وَاحِداً قَالَ أَنْتَ فِی عُذْرٍ وَ مَنْ کَانَ یَعْمَلُ بِیَدِهِ وَ إِنَّمَا عَنَیْتُ مَنْ لَا یَعْمَلُ بِیَدِهِ مِمَّنْ إِنْ خَرَجَ فِی کُلِّ جُمُعَهٍ هَانَ ذَلِکَ عَلَیْهِ أَمَا إِنَّهُ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ عُذْرٍ وَ لَا عِنْدَ رَسُولِهِ مِنْ عُذْرٍ یَوْمَ الْقِیَامَهِ قُلْتُ فَإِنْ أَخْرَجَ عَنْهُ رَجُلًا فَیَجُوزُ ذَلِکَ قَالَ نَعَمْ وَ خُرُوجُهُ بِنَفْسِهِ أَعْظَمُ أَجْراً وَ خَیْراً لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ یَرَاهُ رَبُّهُ سَاهِرَ اللَّیْلِ لَهُ تَعَبَ النَّهَارِ یَنْظُرُ اللَّهُ إِلَیْهِ نَظْرَهً تُوجِبُ لَهُ الْفِرْدَوْسَ الْأَعْلَی مَعَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ فَتَنَافَسُوا فِی ذَلِکَ وَ کُونُوا مِنْ أَهْلِهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن میمون صائغ روایت کرد که امام صادق علیه السلام به من فرمود: ای علی، خبردار شده ام که برخی از شیعیان ما یک سال یا دو سال بر ایشان می گذرد و لی به زیارت حسین علیه السلام نمی‌روند. گفتم فدایت شوم، من مردم بسیاری را بر این حال می شناسم. فرمود: به خدا سوگند بدان که حظ و نصیب خود را اشتباه گرفته اند و از ثواب الهی منحرف گشته اند و از همسایگی با محمد بس دوری جسته اند. گفتم فدایت شوم! چقدر باید به زیارت رفت؟ فرمود: ای علی، اگر توانستی هر ماه زیارت کنی، چنین کن. گفتم: توان آن را ندارم چرا که من حرفه‌ای دارم که کارهای مردم در دستم است و نمی‌توانم حتی یك روز هم در محل کارم حاضر نباشم. فرمود: تو معذور هستی و نیز هر کس که چنین اعمال هر روزه‌ای دارد، منظورم تنها کسانی بود که کار یدی ندارد و اگر هر جمعه پای بر راه سفر نهد، او را دشوار نیاید. هان بدان! که او را در روز قیامت نزد خداوند هیچ عذری نیست و نزد رسول خدا نیز بهانه‌ای ندارد. گفتم، اگر به جای خود مردی را بفرستد، جایز است. فرمود: آری و به زیارت رفتن خودش اجر و برکت بیشتری نزد خداوند برای او خواهد داشت، آن گونه که خداوند او را می‌بیند که شب زنده داری کرده، حال آنکه خستگی روز را با خود دارد، خداوند به او نظری می کند که

فردوس برین را به همراه محمد و اهل بیت او علیهم السلام بر وی واجب می‌کند. پس در این امر بر هم پیشی جویید و خود را اهل و شایسته آن گردانید. - . کامل الزیارات : ۲۹۵ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُوسَوِیُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِیکٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ أَبِی أَیُّوبَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: حَقٌّ عَلَی الْغَنِیِّ أَنْ یَأْتِیَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی السَّنَهِ مَرَّتَیْنِ وَ حَقٌّ عَلَی الْفَقِیرِ أَنْ یَأْتِیَهُ فِی السَّنَهِ مَرَّهً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا عبد الله علیه السلام: بر عهده ثروتمند است که هر سال دو مرتبه به زیارت مزار حسین علیه السلام بیاید و فقیر نیز وظیفه دارد که سالی یک بار به زیارت وی بیاید. - . کامل الزیارات : ۲۹۳ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا

ص: ۱۲

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۹۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۹۳.

عَنِ ابْنِ أَبِی نَابٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۴ با تفاوت اندک -

**[ترجمه]

«۴»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنِ ابْنِ رِئَابٍ عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۴۲ و نشانه موجود در متن تهذیب، به کامل الزیارات اشاره دارد. -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ عَامِرِ بْنِ عُمَیْرٍ وَ سَعِیدٍ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: ائْتُوا قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی کُلِّ سَنَةٍ مَرَّةً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر سال یک بار به زیارت مزار حسین علیه السلام بیایید. - . کامل الزیارات : ۲۹۴ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِیرٍ عَنْ مُسْلِمٍ عَنْ عَامِرٍ وَ سَعِیدٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۴ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنِ الزَّیَّاتِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِیرٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنِ ابْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَامِرٍ وَ سَعِیدٍ الْأَعْرَجِ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۵ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُوسَوِیُّ عَنْ عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِیکٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنِ الْحَلَبِیِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ فِی السَّنَهِ مَرَّهً إِنِّی أَکْرَهُ الشُّهْرَهَ(۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حلبی روایت کند که از امام صادق علیه السلام درباره زیارت بارگاه حسین علیه السلام پرسیدم. فرمود: سالی یک بار، من پرآوازگی را خوش ندارم. - . کامل الزیارات : ۲۹۴ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنِ الْحَلَبِیِّ: مِثْلَهُ (۷).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۴ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْأَهْوَازِیِّ: مِثْلَهُ (۸).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۴ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْمُغِیرَهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۹۴ بتفاوت یسیر.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۴۲ و کان الرمز فی المتن لکامل الزیارات.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۹۴.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۹۴.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۲۹۵.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۲۹۴.

۷- ۷. کامل الزیارات ص ۲۹۴.

۸- ۸. کامل الزیارات ص ۲۹۴.

عَامِرٍ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ حَمْزَةَ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ علیه السلام قَالَ قَالَ: لَا تَجْفُوهُ يَأْتِيهِ الْمُوسِرُ فِی كُلِّ أَرْبَعَهِ أَشْهُرٍ وَ الْمُعْسِرُ لا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْساً إِلَّا وُسْعَها قَالَ قَالَ الْعَبَّاسُ لَا أَدْرِی قَالَ هَذَا لِعَلِيٍّ أَوْ لِأَبِی نَابٍ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابا الحسن علیه السلام: به وی بی مهری نکنید، دارا هر چهار ماه به زیارت وی بیاید و فقیر را «لا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْساً إِلَّا وُسْعَها»، {و خداوند هیچ کس را جز به اندازه توانایی‌اش تکلیف نمی‌کند.} - . کامل الزیارات : ۲۹۴ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عِيسَى عَنْ صَفْوَانَ عَنِ الْعِيصِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام هَلْ لِزِيَارَهِ الْقَبْرِ صَلَاهٌ قَالَ لَيْسَ لَهُ شَيْ ءٌ مَفْرُوضٌ قَالَ وَ سَأَلْتُهُ فِی كَمْ يَوْمٍ يُزَارُ قَالَ مَا شِئْتَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: عیص گوید: از ابا عبد الله علیه السلام پرسیدم، آیا زیارت مقبره نیایش خاصی دارد؟ فرمود: آن را دستوری معیّن نیست. و گوید پرسیدم، هر چند روز باید زیارت نمود؟ فرمود: هر چند روز که خواستی. - . کامل الزیارات : - ۲۹۵

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ يَحْيَى خَادِمِ أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی علیه السلام عَنْ عَلِيٍّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: فِی حَدِيثٍ طَوِيلٍ قُلْتُ وَ مَنْ يَأْتِيهِ زَائِراً ثُمَّ يَنْصَرِفُ مَتَى يَعُودُ إِلَيْهِ وَ فِی كَمْ يَأْتِی وَ كَمْ يَسَعُ النَّاسَ تَرْكُهُ قَالَ لَا يَسَعُ أَكْثَرَ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا بَعِيدُ الدَّارِ فَفِی كُلِّ ثَلَاثِ سِنِينَ فَمَا جَازَ ثَلَاثُ سِنِينَ فَلَمْ يَأْتِهِ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ قَطَعَ حُرْمَتَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّهٍ(۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: صفوان جمال در حدیثی طولانی گوید: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: کسی که به زیارت می‌آید و باز می‌گردد، چه زمانی باید بار دیگر به زیارت آید و در طی چه مهلتی باز آید و مردم چه مدت می‌توانند زیارت نکنند؟ فرمود: بیش از یک ماه نباید ترک گویند، ولی آنکه خانه اش دور است هر سه سال و کسی که از سه سال بگذرد و به زیارت نیاید، براستی که به حق رسول خدا صلی الله علیه و آله کم لطفی کرده و به او بی حرمتی کرده، مگر اینکه بیماری یا مشکلی در بین باشد. - . کامل الزیارات : ۲۹۶ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ نَحْنُ فِی طَرِیقِ الْمَدِینَهِ وَ یُرِیدُ مَکَّهَ فَقُلْتُ لَهُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَا لِی أَرَاکَ کَئِیباً حَزِیناً مُنْکَسِراً فَقَالَ لِی لَوْ تَسْمَعُ مَا أَسْمَعُ لَشَغَلَکَ عَنْ مُسَاءَلَتِی قُلْتُ وَ مَا الَّذِی تَسْمَعُ قَالَ ابْتِهَالَ الْمَلَائِکَهِ إِلَی اللَّهِ تَعَالَی عَلَی قَتَلَهِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ عَلَی قَتَلَهِ الْحُسَیْنِ وَ نَوْحَ الْجِنِّ عَلَیْهِمَا وَ بُکَاءَ الْمَلَائِکَهِ الَّذِینَ حَوْلَهُ وَ شِدَّهَ حُزْنِهِمْ فَمَنْ یَتَهَنَّأُ مَعَ هَذَا بِطَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ أَوْ نَوْمٍ قُلْتُ لَهُ فَمَنْ یَأْتِیهِ زَائِراً ثُمَّ یَنْصَرِفُ مَتَی یَعُودُ إِلَیْهِ وَ فِی کَمْ یَسَعُ النَّاسَ تَرْکُهُ قَالَ أَمَّا الْقَرِیبُ فَلَا أَقَلَّ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا الْبَعِیدُ الدَّارِ فَفِی کُلِّ ثَلَاثِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۹۴.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۹۵.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۹۶.

سِنِينَ فَمَا جَازَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ وَ لَوْ يَعْلَمُ زَائِرُ الْحُسَيْنِ مَا يَدْخُلُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ مَا يَصِلُ إِلَيْهِ مِنَ الْفَرَجِ وَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ وَ إِلَى الْأَئِمَّةِ وَ الشُّهَدَاءِ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ مِنْ دُعَائِهِمْ لَهُ وَ مَا لَهُ فِي ذَلِكَ مِنَ الثَّوَابِ فِي الْعَاجِلِ وَ الْآجِلِ وَ الْمَذْخُورِ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ لَأَحَبَّ أَنْ يَكُونَ مَا ثَمَّ دَارُهُ مَا بَقِيَ وَ إِنَّ زَائِرَهُ لَيَخْرُجُ مِنْ رَحْلِهِ فَمَا يَقَعُ فِيهِ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا دَعَا لَهُ فَإِذَا وَقَعَتِ الشَّمْسُ عَلَيْهِ أَكَلَتْ ذُنُوبَهُ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ وَ مَا تُبْقِي عَلَيْهِ مِنْ ذُنُوبِهِ شَيْئاً فَيَنْصَرِفُ وَ مَا عَلَيْهِ مِنْ ذَنْبٍ وَ قَدْ رُفِعَ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مَا لَا يَنَالُهُ الْمُتَشَحِّطُ فِي دَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ يُوَكَّلُ بِهِ مَلَكٌ يَقُومُ مَقَامَهُ وَ يَسْتَغْفِرُ لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الزِّيَارَةِ أَوْ يَمْضِيَ ثَلَاثُ سِنِينَ أَوْ يَمُوتَ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطُولِهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: صفوان جمال گوید: از امام صادق علیه السلام در حالی که در راه مدینه می‌رفتیم و او به مکه می... رفت پرسیدم، ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله ،چه شده که شما را اندوهگین و دل آزرده و شکسته‌پر می‌بینم؟ فرمود: اگر تو نیز آنچه من می شنیدم را می شنیدی، چنین سؤالی نمی‌کردی. گفتم مگر چه می شنوید؟ فرمود: نیایش پر گدازش فرشتگان به درگاه خدای تعالی و دعا بر نزول لعنت بر قاتلان امیر المومنین و قاتلان حسین و نوحه گری جنیان بر آن دو و شیون فرشتگان گرداگرد حرم او و شدت اندوه ایشان بر وی. چه کسی با این حال خوراک یا نوشیدنی یا خواب را گوارا می... یابد؟ گفتم: کسی که به زیارت می‌آید و باز می‌گردد، چه زمان باید بار دیگر به زیارت آید و مردم چه مدت می‌توانند زیارت نکنند؟ فرمود: آنکه نزدیک است نباید بیش از یک ماه ترک زیارت گوید و آنکه خانه اش دور است، هر سه سال یك بار زیارت می‌کند و اگر از سه سال بگذرد، به رسول خدا صلی الله علیه و آله بی مهری کرده و دوستی و احسان به او را نادیده گرفته، مگر اینکه از سر علت یا مرضی باشد. و زائر حسین علیه السلام اگر بداند که چه فرج و شادمانی به دل رسول خدا و امیر المومنین و فاطمه و ائمه و شهیدان اهل بیت وارد می شود و چه دعاهایی از ایشان به واسطه این زیارت به حساب اعمال وی افزون می شود و چه ثوابی در دنیا و آخرت کسب می‌کند و نزد خدای تعالی برای وی ذخیره می‌گردد، به حق دوست داشت که تا وقتی زنده است همانجا ساکن می شد.

به راستی که زائر حسین با ساز و برگ سفر رهسپار می شود و دست بر هیچ یك از آنها نمی‌برد مگر آنکه آن شیء برای او دعا می‌کند و چون پرتو آفتاب بر وی افتد، گناهانش را بسوزاند همچنان که آتش هیزم را، و چیزی از گناهان او را باقی نمی گذارد تا آنکه در حالی باز می‌گردد که هیچ گناهی با او نیست و درجات و مراتبی را بالا می‌رود که غلتیدگان در خون خود در راه خدا بدان دست نمی‌یابند و فرشته‌ای مامور به کار وی شده و در جای او نشسته و تا زمانی که به زیارت باز گردد برای او طلب آمرزش می‌کند، مگر اینکه سه سال بگذرد و .. ادامه حدیث را نیز بیان کرد. - . کامل الزیارات : ۲۹۷ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام لأحب أن یکون ما ثم داره أی یکون داره عنده علیه السلام لا یفارقه و فی بعض النسخ بالتاء المثناه أی ما تم و ما استقر فی داره.

**[ترجمه]«لأحب أن یکون ماثمّ داره» یعنی خانه‌اش نزد آن حضرت باشد و از او جدا نشود. در بعضی نسخه‌ها «ماتمّ و ما

استقرّ فی داره» آمده است؛ یعنی زیارتش تمام نمی‌شد و در خانه خود استقرار نمی‌یافت.

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی جَمِیعاً عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَنْ یَحْیَی خَادِمِ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۸ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ عُبَیْدِ اللَّهِ الْحَلَبِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنَّا نَزُورُ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی السَّنَهِ مَرَّتَیْنِ أَوْ ثَلَاثَهً فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَکْرَهُ أَنْ تُکْثِرُوا الْقَصْدَ إِلَیْهِ زُورُوهُ فِی السَّنَهِ مَرَّهً قُلْتُ کَیْفَ أُصَلِّی عَلَیْهِ قَالَ تَقُومُ خَلْفَهُ عِنْدَ کَتِفَیْهِ ثُمَّ تُصَلِّی عَلَی النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله وَ تُصَلِّی عَلَی الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبید الله حلبی روایت کند: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، ما هر سال دو یا سه بار به زیارت مقبره حسین علیه السلام می‌رویم. فرمود: خوش ندارم که بیش از حد روانه زیارت وی شوید، سالی یک بار زیارت کنید. عرض کردم چگونه بر او درود و صلوات فرستم؟ فرمود: پشت سر او در محل دو کتف او می‌ایستی و آنگاه بر نبی خدا صلی الله علیه و آله صلوات می‌فرستی و بر حسین که درود خدا بر او باد، سلام و صلوات می‌فرستی. - . کامل الزیارات : ۲۹۶ -

**[ترجمه]

«۱۷»

وَ قَالَ الْعَمْرَکِیُّ بِإِسْنَادِهِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: إِنَّهُ یُصَلِّی عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَکٍ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَی أَنْ تَغِیبَ الشَّمْسُ ثُمَّ یَصْعَدُونَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۹۷.

٢- ٢. كامل الزيارات ص ٢٩٨.

٣- ٣. كامل الزيارات ص ٢٩٦.

وَ يَنْزِلُ مِثْلُهُمْ فَيُصَلُّونَ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ فَلَا يَنْبَغِي لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَتَخَلَّفَ عَنْ زِيَارَهِ قَبْرِهِ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِ سِنِينَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابا عبد الله عليه السلام: چهار هزار فرشته از سپيده دم تا هنگام غروب نزد مقبره حسين عليه السلام بر وى درود و صلوات مى‌فرستند. آنگاه به آسمان رفته و فرشتگانى به همين تعداد فرود مى‌آيند و تا سپيده دم بر او درود و سلام مى‌فرستند. پس شايسته نيست كه مسلمان بيش از چهار سال از زيارت مزار او باز ماند. - . كامل الزيارات : ۲۹۶ -

**[ترجمه]

«۱۸»

وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ أَبِي نَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ زِيَارَهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ نَعَمْ تَعْدِلُ عُمْرَهً وَ لَا يَنْبَغِي التَّخَلُّفُ عَنْهُ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِ سِنِينَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابو ناب از امام صادق عليه السلام روايت كرد كه از حضرت درباره زيارت مزار حسين عليه السلام پرسيدم، فرمود: آرى ثواب يک عمره را دارد و شايسته نيست كه بيش از چهار سال از آن باز مانند. - . كامل الزيارات : ۲۹۷ -

**[ترجمه]

بيان

يمكن حمل الثلاث على المتوسط فى البعد و الأربع على ما كان أبعد منه أو على اختلاف الناس فى القدره.

**[ترجمه]مى توان سه سال را بر فاصله ميانه و چهار سال را بر دورتر از اين حد و يا بر تفاوت مردمان در توانايى، حمل نمود.

**[ترجمه]

«۱۹»

تم، [فلاح السائل] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بْنِ عُقْبَهَ قَالَ كَانَ جَارٌ لِي يُعْرَفُ بِعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: كُنْتُ أَزُورُ الْحُسَيْنَ عليه السلام فِي كُلِّ شَهْرٍ ثُمَّ عَلَتْ سِنِّي وَ ضَعُفَ جِسْمِي فَانْقَطَعْتُ عَنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام مَرَّهً ثُمَّ إِنِّي خَرَجْتُ فِي زِيَارَتِي إِيَّاهُ مَاشِياً فَوَصَلْتُ فِي أَيَّامٍ فَسَلَّمْتُ وَ صَلَّيْتُ رَكْعَتَيِ الزِّيَارَهِ وَ نِمْتُ فَرَأَيْتُ الْحُسَيْنَ عليه السلام قَدْ خَرَجَ مِنَ الْقَبْرِ وَ قَالَ لِي يَا عَلِيُّ لِمَ جَفَوْتَنِي وَ كُنْتَ لِي بَرّاً فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي ضَعُفَ جِسْمِي وَ قَصُرَتْ خُطَايَ وَ وَقَعَ لِي أَنَّهَا آخِرُ سِنِّي فَأَتَيْتُكَ فِي أَيَّامٍ وَ قَدْ رُوِيَ عَنْكَ شَيْءٌ أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْكَ فَقَالَ عليه السلام قُلْ فَقُلْتُ رُوِيَ عَنْكَ قَالَ مَنْ زَارَنِي فِي حَيَاتِهِ زُرْتُهُ بَعْدَ وَفَاتِهِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ ذَلِكَ وَ إِنْ وَجَدْتُهُ فِي النَّارِ أَخْرَجْتُهُ (۳).

**[ترجمه]فلاح السائل: محمد بن احمد بن داود بن عقبه گوید که همسایه‌ای به نام علی بن محمد داشتم که می گفت: هر ماه یک بار به زیارت حسین علیه السلام می‌رفتم. سپس سالخورده شدم و جسمم ناتوان گشت و یک بار از زیارت حسین علیه السلام باز ماندم، سپس پیاده به زیارت او رفتم و پس از چند روز رسیدم و سلام دادم و دو رکعت نماز زیارت خواندم و چون خوابیدم، حسین علیه السلام را دیدم که از مزارش برخاسته و به من گفت: ای علی، چرا تو که پیش از این مهربان بودی، بی مهری کردی؟ گفتم سرورم، پیکرم ناتوان گشته و گامهایم سست و پنداشتم که آخر عمرم است پس چند روزی طول کشید تا به نزد تو آمدم. سخنی از شما به روایت شنیدم که دوست دارم از خود شما بشنوم. حضرت فرمود: بگو. گفتم از شما روایت است که فرمودید: هر که مرا در حیاتش زیارت کند، پس از وفاتش به دیدار او می‌آیم. فرمود: آری چنین گفتم و اگر او را در آتش بیابم، وی را خارج خواهم ساخت. - . فلاح السائل -

**[ترجمه]

«۲۰»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِیسَ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ نَاجِیَهَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ عَامِرِ بْنِ کَثِیرٍ عَنْ أَبِی الْجَارُودِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی کَمْ بَیْنَکُمْ وَ بَیْنَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ قُلْتُ یَوْمٌ لِلرَّاکِبِ وَ یَوْمٌ وَ بَعْضُ یَوْمٍ لِلْمَاشِی قَالَ أَ فَتَأْتِیهِ کُلَّ جُمُعَهٍ قَالَ قُلْتُ لَا مَا آتِیهِ إِلَّا فِی الْحِینِ قَالَ مَا أَجْفَاکَ أَمَا لَوْ کَانَ قَرِیباً مِنَّا لَاتَّخَذْنَاهُ هِجْرَهً أَیْ تَهَاجَرْنَا إِلَیْهِ (۴).

ص: ۱۶

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۹۶.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۹۷.

۳- ۳. ....

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۸۰.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: ابو جارود گوید: ابا جعفر امام باقر علیه السلام از من پرسید: بین شما و مزار حسین علیه السلام چقدر راه است؟ عرض کردم، یک روز برای سواره و یک روز و نیم برای پیاده. پرسید: آیا هر جمعه به زیارت می آیی؟ گفتم نه، تنها هر وقت فرصت کنم می آیم. فرمود: چه بی مهر هستی. بدان که اگر به ما نزدیک بود، این سفر را به هجرت بدل می کردیم، یعنی به سوی او هجرت می نمودیم. - . ثواب الاعمال: : ۸۰ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنِ ابْنِ نَاجِیَهَ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۳ -

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزیارات] جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۹۳ -

**[ترجمه]

«۲۳»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَّانٍ عَنْ حُمَیْدِ بْنِ زِیَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ رِیَاحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَزِیدَ بْنِ الْمُتَوَکِّلِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ یَحْیَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَکِیمٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی السَّنَهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَمِنَ مِنَ الْفَقْرِ(۳).

**[ترجمه]التهذیب: ابو الحسن علیه السلام: هر که در سال سه بار به زیارت حسین علیه السلام بیاید، از تنگدستی در امان خواهد بود. - . التهذیب ۶ : ۴۸ -

**[ترجمه]

«۲۴»

أَقُولُ رَوَی مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْکَبِیرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنْ صَنْدَلٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا

لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فِی کُلِّ شَهْرٍ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ مِثْلُ ثَوَابِ مِائَهِ أَلْفِ شَهِیدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ(۴).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۹۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۹۳.

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۴۸.

۴- ۴. المزار الکبیر ص ۱۱۴.

**[ترجمه]مولف المزار الكبير روايت كند كه داود بن فرقد گويد: به امام صادق عليه السلام گفتم، كسى كه هر ماه به زيارت امام حسين عليه السلام برود، چه ثوابى خواهد داشت؟ فرمود: ثوابى برابر ثواب صد هزار شهيد از شهداى بدر. - . المزار الكبير : ۱۱۴ -

**[ترجمه]

باب ۳ الإخلاص فى زيارته عليه السلام و الشوق إليها

الأخبار

«۱»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقاً وَ تَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسَرَاتٍ قُلْتُ وَ مَا فِيهِ قَالَ مَنْ أَتَاهُ تَشَوُّقاً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَ أَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَ أَجْرَ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَ أَجْرَ أَلْفِ صَائِمٍ وَ ثَوَابَ أَلْفِ صَدَقَةٍ مَقْبُولَةٍ وَ ثَوَابَ أَلْفِ نَسَمَةٍ أُرِيدَ بِهَا وَجْهُ اللَّهِ وَ لَمْ يَزَلْ مَحْفُوظاً سَنَتَهُ مِنْ كُلِّ آفَةٍ أَهْوَنُهَا الشَّيْطَانُ وَ وُكِّلَ بِهِ مَلَكٌ كَرِيمٌ يَحْفَظُهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ وَ مِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ وَ مِنْ تَحْتِ قَدَمِهِ فَإِنْ مَاتَ سَنَتَهُ حَضَرَتْهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ يَحْضُرُونَ غُسْلَهُ وَ أَكْفَانَهُ وَ الِاسْتِغْفَارَ لَهُ وَ يُشَيِّعُونَهُ إِلَى قَبْرِهِ بِالاسْتِغْفَارِ لَهُ وَ يُفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ مَدَّ بَصَرِهِ وَ يُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنْ ضَغْطَةِ الْقَبْرِ وَ مِنْ مُنْكَرٍ وَ نَكِيرٍ أَنْ يروعانه- [يُرَوِّعَاهُ] وَ يُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ وَ يُعْطَى كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَ يُعْطَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ نُوراً يُضِي ءُ لِنُورِهِ مَا بَيْنَ

الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ وَ يُنَادِي مُنَادٍ هَذَا مِنْ زُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ شَوْقاً إِلَيْهِ فَلَا يَبْقَى أَحَدٌ فِي الْقِيَامَةِ إِلَّا تَمَنَّى يَوْمَئِذٍ أَنَّهُ كَانَ مِنْ زُوَّارِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما السلام (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: محمد بن مسلم از ابا جعفر امام باقر عليه السلام روايت كرد كه اگر مردم مى‌دانستند كه زيارت حسين عليه السلام چه فضل و ارزشى دارد، از شوق به آن جان مى‌سپردند و دلهاشان در حسرت وى پاره پاره مى گشت. گويد پرسيدم: چه ارزشى؟ فرمود: هر كه از سر اشتياق به زيارت وى آيد،، خداوند براى او هزار حج مقبول و هزار عمره بى خدشه و شبهه و اجر هزار شهيد از شهداى بدر و هزار روزه دار و ثواب هزار صدقه پذيرفته و پاداش آزاد كردن هزار انسان براى كسب رضايت خدا را مى‌نويسد و در آن سال همواره از هر آفتى در امان است كه كمترين آن شيطان باشد، و يك فرشته بلندپايه مامور به وى گشته و او را از پيش رو و پشت سر و از راست و چپ و از بالاى سر و زير پايش نگاهبان مى گردد و اگر در آن سال درگذرد، فرشتگان رحمت بر وى فرود آمده و در غسل و كفن كردن و طلب مغفرت براى وى حاضر مى... گردند و با استغفار وى را تا قبرش همراهى مى كنند و قبرش تا افق نگاهش براى او گشاده مى شود و خدا او را از فشار قبر و هول و هراس از نكير و منكر در امان مى‌دارد و درى از بهشت به رويش گشاده مى شود و نامه اعمالش به دست راستش داده مى شود و در روز قيامت نورى مى‌يابد كه از پرتو آن پهنه ميان مشرق و مغرب نورانى مى شود و منادى ندا در مى‌دهد كه اين از زائران دلشيفته مقبره حسين است؛ و در اين روز همگان در عرصه قيامت آرزو مى كنند كه اى كاش از زائران حسين بن

علی علیه السلام بودند. - . کامل الزیارات : ۱۴۲ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِی أَیُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا لِمَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ قَالَ مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ شَوْقاً إِلَیْهِ کَانَ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ الْمُکْرَمِینَ وَ کَانَ تَحْتَ لِوَاءِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام حَتَّی یُدْخِلَهُمَا اللَّهُ جَمِیعاً الْجَنَّهَ(۲).

ص: ۱۸

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۲.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۳.

**[ترجمه]کامل الزيارات: محمد بن مسلم گويد: به امام صادق عليه السلام عرض كردم كه پاداش زائر حسين چيست؟ فرمود: هر كه از سر شوق به زيارت حسين عليه السلام بيايد، از بندگان اكرام شده خداوند است و زير پرچم حسين بن على عليه السلام خواهد بود تا آنكه خداوند وى را همراه با حسين عليه السلام وارد بهشت گرداند. - . كامل الزيارات : ۱۴۳ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِيعاً عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْيَمَانِيِّ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ قُدَامَةَ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ مُحْتَسِباً لَا أَشِراً وَ لَا بَطِراً وَ لَا سُمْعَةً مُحِّصَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا يُمَضْمَضُ الثَّوْبُ فِي الْمَاءِ فَلَا يَبْقَى عَلَيْهِ دَنَسٌ وَ يُكْتَبُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةٌ وَ كُلَّمَا رَفَعَ قَدَماً عُمْرَةٌ(۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: هر كه براى كسب اجر اخروى (و نه دنيوى) و نه از سر خودنمايى و سرخوشى مغرورانه و شهرت طلبى به زيارت حسين عليه السلام برود، همان گونه كه لباسى در آب شسته مى شود و هيچ چركى بر آن نمى‌ماند، تمام گناهانش از وى سترده مى شود و در برابر هر گام، براى او يك حج و چون گام از زمين بردارد، يك عمره نوشته مى شود. - . كامل الزيارات : ۱۴۴ -

**[ترجمه]

بيان

المضمضه غسل الإناء و غيره.

**[ترجمه]«المضمضه» يعنى شستن ظرف و غيره.

**[ترجمه]

«۴»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبَانٍ الْأَحْمَرِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ الْخَزَّازِ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا لِمَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ زَائِراً لَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ وَ الدَّارَ الْآخِرَةَ فَقَالَ لَهُ يَا هَارُونُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام زَائِراً لَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ وَ الدَّارَ الْآخِرَةَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ ثُمَّ قَالَ لِي ثَلَاثاً أَ لَمْ أَحْلِفْ لَكَ أَ لَمْ أَحْلِفْ لَكَ أَ لَمْ أَحْلِفْ لَكَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: هارون بن خارجه روايت كند كه به امام صادق عليه السلام عرض كردم: فدايت شوم! كسى كه

مزار حسین علیه السلام را با آگاهی از حق وی و در راه خشنودی خدا و ثواب اخروی زیارت کند، چه پاداشی خواهد داشت؟ فرمود: ای هارون، هر کس مزار حسین علیه السلام را آگاه به حق وی و در راه خشنودی خدا و ثواب اخروی زیارت کند، خداوند تمام گناهان گذشته و آینده او را می‌بخشد. آنگاه سه بار تکرار کرد: آیا سوگند یاد نکردم؟ آیا سوگند یاد نکردم؟ آیا سوگند یاد نکردم؟. - . کامل الزیارات : ۱۴۴ -

**[ترجمه]

بیان

لعل الحلف سقط من الراوی أو النساخ أو کان فی کلام آخر غیر هذا.

**[ترجمه]شاید لفظ سوگند خوردن امام توسط راوی یا نسخه نویسان افتاده و یا در سخنی غیر از این بیان شده بوده است .

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْکَانَ قَالَ: شَهِدْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ قَدْ أَتَاهُ قَوْمٌ مِنْ أَهْلِ خُرَاسَانَ فَسَأَلُوهُ عَنْ إِتْیَانِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام وَ مَا فِیهِ مِنَ الْفَضْلِ؟

قَالَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ جَدِّی أَنَّهُ کَانَ یَقُولُ مَنْ زَارَهُ یُرِیدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ أَخْرَجَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ کَمَوْلُودٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَ شَیَّعَتْهُ الْمَلَائِکَهُ فِی مَسِیرِهِ فَرَفْرَفَتْ عَلَی رَأْسِهِ قَدْ صَفُّوا بِأَجْنِحَتِهِمْ عَلَیْهِ حَتَّی یَرْجِعَ إِلَی أَهْلِهِ وَ سَأَلَتِ الْمَلَائِکَهُ الْمَغْفِرَهَ لَهُ مِنْ رَبِّهِ وَ غَشِیَتْهُ الرَّحْمَهُ مِنْ أَعْنَانِ السَّمَاءِ وَ نَادَتْهُ الْمَلَائِکَهُ طِبْتَ وَ طَابَ مَنْ زُرْتَ وَ حُفِظَ فِی أَهْلِهِ (۳).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۴ و فی المصدر(یمحص) بدل(یمضمض).

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۴ و فی المصدر(یمحص) بدل(یمضمض).

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۴۵.

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالله بن مسکان گوید: امام صادق علیه السلام را دیدم که گروهی از اهل خراسان نزد وی آمده و درباره زیارت مزار امام حسین بن علی علیه السلام و فضل آن پرسیدند. امام فرمود: پدرم از پدربزرگم چنین روایت کرد که هر کس وی را برای رضای خدا زیارت کند، خداوند او را همچون نوزادی که از مادر زاده شده، از گناهانش پاک می کند و فرشتگان او را در راهش همراهی می کنند و بر بالای سر او پرواز می کنند و تا آن هنگام که به نزد خانواده اش بازگردد، با بال‌های خود بر فراز سرش صف می کشند و از خدای او برایش طلب آمرزش می کنند و رحمت از اعماق آسمانها وی را در بر می گیرد و فرشتگان فریاد بر می‌آورند که پاک و نیکو گردی تو و آن که زیارتش نمودی، و در میان اهل و اطرافیانش محفوظ باشد. - . کامل الزیارات : ۱۴۵ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِیهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِیرَهِ عَنِ الْقَدَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ مَا لِمَنْ أَتَی الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیهما السلام زَائِراً عَارِفاً بِحَقِّهِ غَیْرَ مُسْتَنْکِفٍ وَ لَا مُسْتَکْبِرٍ قَالَ یُکْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَجَّهٍ مَقْبُولَهٍ وَ أَلْفُ عُمْرَهٍ مَبْرُورَهٍ وَ إِنْ کَانَ شَقِیّاً کُتِبَ سَعِیداً وَ لَمْ یَزَلْ یَخُوضُ فِی رَحْمَهِ اللَّهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: قداح روایت کند که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: پاداش کسی که با شناخت حق حسین بن علی علیه السلام و بدون روی‌گردانی و خودبزرگ بینی وی را زیارت کند چیست؟ فرمود: برای او هزار حج پذیرفته و هزار عمره بی خدشه برای وی نوشته شود و اگر شقاوتمند باشد، در شمار سعادتمندان به حساب آید و همچنان در رحمت الهی غوطه ور باشد. - . کامل الزیارات : ۱۴۴ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ النَّیْسَابُورِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْیَمَانِیِّ عَنْ مَنِیعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ یَحْیَی عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ وَ هُوَ یُرِیدُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ شَیَّعَهُ جَبْرَئِیلُ وَ مِیکَائِیلُ وَ إِسْرَافِیلُ حَتَّی یَرِدَ إِلَی مَنْزِلِهِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که برای کسب رضای خدای تعالی به زیارت مزار حسین علیه السلام برود، جبرئیل و میکائیل و اسرافیل وی را مشایعت می کنند تا آنکه به خانه‌اش پای نهد. - . کامل الزیارات : ۱۴۵ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [كامل الزيارات] عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ الْفَضْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ خَيْثَمٍ عَنْ أَخِيهِ مُعَمَّرٍ قَالَ: سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ عَلِيٍّ يَقُولُ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام لَا يُرِيدُ بِهِ إِلَّا اللَّهَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَ لَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ فَاسْتَكْثِرُوا مِنْ زِيَارَتِهِ يَغْفِرِ اللَّهُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ (۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: معمر بن خیثم گوید: شنیدم که زید بن علی می‌گفت: هر کس تنها از سر کسب رضای خدا مزار حسین علیه السلام را زیارت کند، خداوند همه گناهان او را حتی اگر به انداز کف دریا باشد، برایش می‌بخشد، پس بسیار به زیارت او بروید تا خداوند گناهانتان را ببخشد. -. کامل الزیارات : ۱۴۵ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ مَنْصُورٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام لِلَّهِ وَ فِي اللَّهِ أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَ آمَنَهُ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: هر که برای خشنودی خدا و در راه خدا به زیارت حسین علیه السلام برود، خداوند او را از آتش عذاب آزاد کند و در روز فزع اکبر (قیامت) وی را در امان دارد و چیزی از حوائج دنیا و آخرت از خدا طلب نکند، مگر آنکه به وی عطا گردد. -. کامل الزیارات : ۱۴۵ -

**[ترجمه]

«۱۰»

ما، [الأمالي للشيخ الطوسي] الْمُفِيدُ عَنِ الْجِعَابِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ بِشْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبَانٍ عَنْ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ حُمْرَانَ قَالَ زُرْتُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَلَمَّا قَدِمْتُ جَاءَنِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ وَ عُمَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام: أَبْشِرْ يَا حُمْرَانُ فَمَنْ زَارَ قُبُورَ شُهَدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ علیهم السلام يُرِيدُ اللَّهَ بِذَلِكَ وَ صِلَةَ نَبِيِّهِ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ (۵).

ص: ۲۰

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۴.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۵.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۴۵.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۴۵.

٥- ٥. أمالى الطوسىّ ج ٢ ص ٢٨ طبع النجف.

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: حمران گوید: به زیارت مزار حسین علیه السلام رفتم و چون بازگشتم، ابا جعفر امام باقر محمد بن علی و عمر بن علی بن عبدالله بن علی نزد من آمدند و ابا جعفر امام باقر علیه السلام فرمود: مژده باد ای حمران که هر که به زیارت شهدای آل محمد علیهم السلام برود و با این کار، تنها خشنودی خدا و پیوند با نبی خدا را بجوید، همچون روزی که از مادرش زاده شده، از گناهانش پاک می گردد. - . أمالی الطوسیّ ۲ : ۲۸ چاپ نجف -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ وَ حَدَّثَنِی مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ جُوَیْرِیَهَ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ نَادَی مُنَادٍ أَیْنَ زُوَّارُ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَیَقُومُ عُنُقٌ مِنَ النَّاسِ لَا یُحْصِیهِمْ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فَیَقُولُ لَهُمْ مَا ذَا أَرَدْتُمْ بِزِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَیَقُولُ یَا رَبِّ حُبّاً لِرَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ حُبّاً لِعَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ وَ رَحْمَهً لَهُ مِمَّا ارْتُکِبَ مِنْهُ فَیُقَالُ لَهُمْ هَذَا مُحَمَّدٌ وَ عَلِیٌّ وَ فَاطِمَهُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَیْنُ فَالْحَقُوا بِهِمْ فَأَنْتُمْ مَعَهُمْ

فِی دَرَجَتِهِمْ الْحَقُوا بِلِوَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَیَکُونُونَ فِی ظِلِّهِ وَ هُوَ فِی یَدِ عَلِیٍّ علیه السلام حَتَّی یَدْخُلُونَ الْجَنَّهَ جَمِیعاً فَیَکُونُونَ أَمَامَ اللِّوَاءِ وَ عَنْ یَمِینِهِ وَ عَنْ یَسَارِهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون روز رستاخیز فرارسد، منادی فریاد برمی‌آورد: کجایند زائران حسین بن علی علیه السلام؟ پس گروهی از مردمان بر می‌خیزند که جز خدای تعالی کسی ایشان را شماره نتوان کرد و ایشان را گوید که مقصود شما از زیارت حسین علیه السلام چه بود؟ پس گویند: خداوندا، تنها از سر محبتمان به رسول خدا صلی الله علیه و آله و محبت به علی و فاطمه و به خاطر دلسوزی بر او پس از جنایتی که بر وی رفت. پس به ایشان گفته می شود که این محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین! به ایشان ملحق شوید که شما با ایشان در مرتبه عالی‌شان همراهید. به زیر پرچم رسول الله علیه السلام که در دست علی علیه السلام است، در می‌آیند و در سایه آن هستند تا آنکه همگی به بهشت پای می... نهند و در جلو و پشت پرچم و در سمت چپ و راست آن جای می گیرند. - . کامل الزیارات : ۱۴۱ -

**[ترجمه]

باب ۴ أن زیارته صلوات الله علیه یوجب غفران الذنوب و دخول الجنه و العتق من النار و حط السیئات و رفع الدرجات و إجابه الدعوات

الأخبار

«۱»

ثو، [ثواب الأعمال] لی، [الأمالی] للصدوق أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ مُحَمَّدِ

بْنِ عَمْرٍو الزَّيَّاتِ عَنْ فَائِدٍ الْحَنَّاطِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ عَارِفاً بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال:، امالی صدوق: ابو الحسن موسی علیه السلام: هر که آگاه به حق حسین صلوات الله علیه به زیارت مزار وی شتابد، خداوند همه گناهان گذشته و آینده او را می‌بخشد. - . ثواب الاعمال: : ۷۷ أمالی الصدوق : ۱۴۲ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِسْمَاعِیلَ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ الْحَکَمِ بْنِ مِسْکِینٍ عَنْ

ص: ۲۱

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۱.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۷۷ و أمالی الصدوق ص ۱۴۲ و لیس فی اول السند(أبی).

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۳۸.

هِنْدٍ الْحَنَّاطِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۴»

لی، [الأمالی] للصدوق الْقَطَّانُ عَنِ السُّکَّرِیِّ عَنِ الْجَوْهَرِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عِیسَی عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَیْدِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۲).

**[ترجمه]امالی صدوق: زید بن علی: هر که با شناخت حق حسین علیه السلام به زیارت وی آید، خداوند همه گناهان گذشته و آینده او را می‌بخشد. - . أمالی الصدوق : ۲۳۷ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر از ابی عبدالله علیه السلام روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنْ صَفْوَانَ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال:، نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۸ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِی دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ مُثَنًّی الْحَنَّاطِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی علیه السلام: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر از ابى الحسن امام موسى كاظم عليه السلام روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [كامل الزيارات] الْحُسَيْنُ بْنُ عَامِرٍ عَنِ الْمُعَلَّى عَنِ الْمُسْتَرِقِّ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۴۰ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [كامل الزيارات] الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مِثْلَهُ (۷).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر از امام صادق عليه السلام روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ فَائِدٍ عَنْ أَبِى الْحَسَنِ الْأَوَّلِ عليه السلام: مِثْلَهُ (۸).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر از ابى الحسن اول، موسى بن جعفر عليه السلام روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [كامل الزيارات] الْكُلَيْنِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ صَفْوَانَ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مِثْلَهُ (۹).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۳۹.

۲- ۲. أمالی الصدوق ص ۲۳۷.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۳۸.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۷۸.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۳۸.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۴۰.

۷- ۷. کامل الزیارات ص ۱۳۹.

۸- ۸. کامل الزیارات ص ۱۳۹.

۹- ۹. کامل الزیارات ص ۱۴۰.

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر از ابى عبدالله عليه السلام روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۴۰ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَةٌ عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَلِيٍّ الْقُمِّيِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عليهم السلام: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر از عبيدالله بن عبدالله و على بن الحسين از پدرش عليه السلام روايت شده است.

**[ترجمه]

«۱۳»

وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]به همين سند از صالح بن عقبه از يحيى بن على از ابى عبدالله عليه السلام روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر از ابى عبدالله روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۱۵»

لى، [الأمالی] للصدوق الطَّالَقَانِيُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ قَالَ:

كُنْتُ عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَدَخَلَ عَلَیْهِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ طُوسَ فَقَالَ لَهُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام فَقَالَ لَهُ یَا طُوسِیُّ مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام وَ هُوَ یَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مُفْتَرَضُ الطَّاعَهِ عَلَی الْعِبَادِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ قَبِلَ شَفَاعَتَهُ فِی سَبْعِینَ مُذْنِباً وَ لَمْ یَسْأَلِ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ عِنْدَ قَبْرِهِ حَاجَهً إِلَّا قَضَاهَا لَهُ (۴).

**[ترجمه]امالی صدوق: عبدالله بن فضل گوید: نزد امام صادق علیه السلام بودم که مردی از اهل طوس وارد شد و گفت: ای پسر رسول خدا! پاداش کسی که به زیارت مزار ابی عبدالله حسین بن علی علیه السلام برود چیست؟ فرمود: ای مرد طوسی، هر که به زیارت حسین بن علی علیه السلام بیاید در حالی که می‌داند اطاعت از این امام بر مردمان واجب است، خداوند تمام گناهان گذشته و آینده او را می‌بخشد و شفاعت او در حق هفتاد گنهکار را می‌پذیرد و او بر مزار این امام هیچ حاجتی از خداوند درخواست نمی کند، مگر اینکه خداوند آن را برآورده می‌سازد. - . أمالی الصدوق : ۵۸۷ ابتدای روایت -

**[ترجمه]

«۱۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ إِدْرِیسَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ کَثِیرٍ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَهَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنَّهُمْ یَرْوُونَ أَنَّ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام کَانَتْ لَهُ حَجَّهٌ وَ عُمْرَهٌ قَالَ وَ اللَّهِ مَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۵).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: هارون بن خارجه گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم، گفته می شود هر که به زیارت مزار حسین علیه السلام برود ثواب یک حج و عمره را برده است. فرمود: به خدا که هر که با آگاهی از حق او زیارتش کند، خداوند همه گناهان گذشته و آینده او را می‌بخشد. - . ثواب الاعمال: : ۷۸ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ الْکُوفِیُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۷).

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۳۹ و فى سند الأول(التميمى) بدل(القمّىّ).

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۳۹ و فى سند الأول(التميمى) بدل(القمّىّ).

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۳۹ و فى سند الأول(التميمى) بدل(القمّىّ).

۴- ۴. أمالى الصدوق ص ۵۸۷ صدر حديث.

۵- ۵. ثواب الأعمال ص ۷۸.

۶- ۶. كامل الزيارات ص ۱۳۸.

۷- ۷. كامل الزيارات ص ۱۳۸.

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . کامل الزيارات : ١٣٨ -

**[ترجمه]

«١٩»

ثو، [ثواب الأعمال] الْعَطَّارُ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْخَيْبَرِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُمِّيِّ قَالَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى عليه السلام: أَدْنَى مَا يُثَابُ بِهِ زَائِرُ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام بِشَطِّ الْفُرَاتِ إِذَا عَرَفَ حَقَّهُ وَ حُرْمَتَهُ وَ وَلَايَتَهُ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(١).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: ابو الحسن امام رضا عليه السلام: كمترين چيزى كه به زائر ابا عبد الله الحسين عليه السلام در كنار رود فرات داده مى‌شود، اگر كه حق و حرمت و ولايت وى را شناخته و پذيرفته باشد، آن است كه همه گناهان گذشته و آينده او بخشيده مى شود. - . ثواب الاعمال: : ٧٨ -

**[ترجمه]

«٢٠»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (٢).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . کامل الزيارات : ١٣٨ -

**[ترجمه]

«٢١»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى مَعاً عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ بَشِيرٍ الدَّهَّانِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ يَخْرُجُ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةُ ذُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يُقَدَّسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا أَتَاهُ نَاجَاهُ اللَّهُ عَبْدِی سَلْنِی أُعْطِكَ ادْعُنِی أُجِبْكَ اطْلُبْ مِنِّی أُعْطِكَ سَلْنِی حَاجَةً أَقْضِهَا لَكَ قَالَ وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْطِيَ مَا بَذَلَ (٣).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق عليه السلام: همانا انسان به زيارت مزار حسين عليه السلام رهسپار مى شود و چون از نزد خانواده اش بيرون مى‌آيد، با نخستين گامش گناهانش بخشيده مى شود و همچنان به هر گامش مبارك و مطهر مى گردد تا آنگاه كه به مزار رسد. و چون به زيارت آيد، خداوند به وى الهام كند كه اى بنده من! درخواست كن تا به تو عطا كنم، مرا بخوان تا تو را اجابت كنم، از من بخواه تا به تو ببخشم، از من تقاضايى كن تا آن را برآورده سازم. امام صادق عليه السلام افزود: و سزاست خداى را كه تا وقتى وى (از جان و مال خود) بذل مى كند، به وى عطا نمايد. - . ثواب الاعمال: : ٨٢ -

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۳۲ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ ابْنِ أُورَمَةَ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مَيْمُونٍ الصَّائِغِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: يَا عَلِیُّ زُرِ الْحُسَيْنَ وَ لَا تَدَعْهُ قَالَ قُلْتُ مَا لِمَنْ أَتَاهُ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ مَنْ أَتَاهُ مَاشِياً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَ رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً فَإِذَا أَتَاهُ وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكَيْنِ يَكْتُبَانِ مَا خَرَجَ مِنْ فِيهِ مِنْ خَيْرٍ وَ لَا يَكْتُبَانِ مَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ مِنْ سَيِّئٍ وَ لَا غَيْرِ ذَلِكَ فَإِذَا انْصَرَفَ وَدَّعُوهُ وَ قَالُوا يَا وَلِیَّ اللَّهِ مَغْفُورٌ لَكَ أَنْتَ مِنْ حِزْبِ اللَّهِ وَ حِزْبِ رَسُولِهِ وَ حِزْبِ أَهْلِ بَيْتِ

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۷۸.

۲- ۲. کامل الزيارات ص ۱۳۸.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۲.

۴- ۴. کامل الزيارات ص ۱۳۲.

۵- ۵. کامل الزيارات ص ۱۳۹.

رَسُولِهِ وَ اللَّهِ لَا تَرَى النَّارَ بِعَيْنِكَ أَبَداً وَ لَا تَرَاكَ وَ لَا تَطْعَمُكَ أَبَداً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن میمون صائغ از امام صادق علیه السلام روایت کرد که فرمود: ای علی، به زیارت حسین علیه السلام برو و او را رها مکن. گوید گفتم، کسی که به زیارت برود چه ثوابی می‌برد؟ فرمود: هر که پیاده به زیارت آید، خداوند به هر گام او برایش یک نیکی (حسنه) بنویسد و یک کار ناپسند (سیئه) از وی پاک نماید و او را یک درجه بالا برد، و چون بیاید، خداوند دو فرشته را مامور می کند که هر سخن پسندیده ای که از دهانش خارج می شود را می‌نویسند و اگر سخن ناپسند یا شبیه آن گوید، نمی‌نویسند و چون به سوی اهلش روی کند، وی را تودیع نمایند و گویند که ای دوست خدا! بخشیده شده ای، تو از حزب خدا هستی و حزب رسول خدا و حزب اهل بیت رسول او و به خدا سوگند که آتش را به چشم خود نمی‌بینی و آتش نیز تو را نبیند و هرگز طعمه آن نگردی. - . کامل الزیارات : ۱۳۳ -

**[ترجمه]

«۲۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ وَ الْحِمْیَرِیِّ مَعاً عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَبْدِ الْعَظِیمِ الْحَسَنِیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَکَمِ النَّخَعِیِّ عَنْ أَبِی حَمَّادٍ الْأَعْرَابِیِّ عَنْ سَدِیرٍ الصَّیْرَفِیِّ قَالَ: کُنَّا عِنْدَ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام فَذَکَرَ فَتًی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام مَا أَتَاهُ عَبْدٌ فَخَطَا خُطْوَةً إِلَّا کُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ وَ حُطَّتْ عَنْهُ سَیِّئَةٌ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: سدیر صیرفی روایت کرد: نزد ابی جعفر علیه السلام بودیم که جوانی سخن از مزار حسین علیه السلام به میان آورد و ابا جعفر امام باقر علیه السلام به وی فرمود: هیچ بنده ای به نزد وی نرفت و در راه او قدم برنداشت مگر آنکه برای او یک کار پسندیده نوشته شود و یک کار ناپسند (از نامه عملش) پاک گردد. - . کامل الزیارات : ۱۳۴ -

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام مِنْ شِیعَتِنَا لَمْ یَرْجِعْ حَتَّی یُغْفَرَ لَهُ کُلُّ ذَنْبٍ وَ یُکْتَبَ لَهُ بِکُلِّ خُطْوَةٍ خَطَاهَا وَ کُلِّ یَدٍ رَفَعَتْهَا دَابَّتُهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَ مُحِیَ عَنْهُ أَلْفُ سَیِّئَةٍ وَ یُرْفَعُ لَهُ أَلْفُ دَرَجَةٍ(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر یک از شیعه ما که به زیارت حسین علیه السلام بیاید، باز نگردد مگر اینکه همه گناهانش بخشیده شده باشد و به هر گامی که برداشته و با هر قدمی که مرکبش پیش رفته، برای او هزار کار نیک نوشته می شود و هزار کار ناپسند از وی پاک می گردد و جایگاهش هزار درجه فراتر می‌رود. - . کامل الزیارات : ۱۳۴ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ مَعاً عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ حَمْدَانَ الْقَلَانِسِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ الْمُحَارِبِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مِيثَم عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَاصِم عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ النَّجَّارِ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام تَزُورُونَ الْحُسَيْنَ وَ تَرْكَبُونَ السُّفُنَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّهُ إِذَا انْكَفَتْ بِكُمْ نُودِيتُمْ أَلَا طِبْتُمْ وَ طَابَتْ لَكُمُ الْجَنَّةُ(۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: عبدالله بن نجار گويد: امام صادق علیه السلام از من پرسيد: براى زيارت حسين علیه السلام بر كشتى مى‌نشينيد؟ گفتم آرى. فرمود: آيا مى‌دانستى كه اگر در آب بيفتيد، ندايى مى‌آيد كه مى گويد، هان نيك روزگار باشيد و بهشت شما را خوش باشد. - . كامل الزيارات : ۱۳۵ -

**[ترجمه]

بيان

قوله إذا انكفت بكم مخفف من المهموز من قولهم كفأت الإناء أی قلبته و كببته.

**[ترجمه]گفته آن حضرت: «إذا انكفت بكم» مخفف از مهموز است، از اين گفته: «كفأت الإناء» يعنى آن را ريختم و واژگون كردم.

**[ترجمه]

«۲۸»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ يُوسُفَ الْأَنْبَارِيِّ عَنْ فَائِدٍ الْحَنَّاطِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنَّهُمْ يَأْتُونَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بِالنَّوَائِحِ وَ الطَّعَامِ قَالَ قَدْ سَمِعْتُ قَالَ فَقَالَ يَا فَائِدُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۵).

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۳۳.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۳۴.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۳۴.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۳۵.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۳۹.

**[ترجمه]کامل الزیارات: فائد حنّاط گوید: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم که مردمان با نوحه گری و با غذا به کنار مزار حسین علیه السلام می‌آیند. فرمود شنیده‌ام. گوید پس فرمود: ای فائد، هر که آگاه از حق حسین علیه السلام به زیارت وی آید، گناهان گذشته و آینده اش آمرزیده می شود. - . کامل الزیارات : ۱۳۹ -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِذٍ عَنْ أَبِی یَعْقُوبَ الْأَبْزَارِیِّ عَنْ فَائِدٍ عَنْ عَبْدٍ صَالِحٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَیْهِ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّ الْحُسَیْنَ قَدْ زَارَهُ النَّاسُ مَنْ یَعْرِفُ هَذَا الْأَمْرَ وَ مَنْ یُنْکِرُهُ وَ رَکِبَتْ إِلَیْهِ النِّسَاءُ وَ وَقَعَ حَالُ الشُّهْرَهِ وَ قَدِ انْقَبَضْتُ مِنْهُ لِمَا رَأَیْتُ مِنَ الشُّهْرَهِ قَالَ فَمَکَثَ مَلِیّاً لَا یُجِیبُنِی ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَیَّ فَقَالَ یَا عِرَاقِیُّ إِنْ شَهَرُوا أَنْفُسَهُمْ فَلَا تَشْهَرْ أَنْتَ نَفْسَکَ فَوَ اللَّهِ مَا أَتَی الْحُسَیْنَ آتٍ عَارِفاً بِحَقِّهِ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: فائد از بنده صالح(امام موسی کاظم علیه السلام) روایت کرد: بر وی وارد شدم و گفتم فدایت شوم! مردمان چه آنکه قضیه حسین علیه السلام را به حق می‌داند و چه آنکه آن را انکار می کند، به زیارت وی می‌آیند و زنان نیز سوار بر مرکب به سوی مزار او روانه شده‌اند و وضعیت اشتهار این مزار حادث گشته و من از این وضع به خاطر اشتهار مزار حسین (و احتمال خطر) دل آزرده‌ام. گوید مدتی را درنگ کرد و پاسخ نمی گفت، آنگاه روی کرد و فرمود: ای عراقی، اگر ایشان خود را علنا نشان داده و افشا کردند، تو خود را (در برابر چشم دشمنان) افشا مگردان؛ چه آنکه به خدا سوگند، هر که آگاه از حق حسین علیه السلام به زیارت وی آید، گناهان گذشته و آینده اش آمرزیده می شود. - . کامل الزیارات : ۱۴۰ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَنْ صَنْدَلٍ عَنِ ابْنِ بُکَیْرٍ عَنْ عُبَیْدِ بْنِ زُرَارَهَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: إِنَّ لِزُوَّارِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام یَوْمَ الْقِیَامَهِ فَضْلًا عَلَی النَّاسِ قُلْتُ وَ مَا فَضْلُهُمْ قَالَ یَدْخُلُونَ الْجَنَّهَ قَبْلَ النَّاسِ بِأَرْبَعِینَ عَاماً وَ سَائِرُ النَّاسِ فِی الْحِسَابِ وَ الْمَوْقِفِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبید بن زراره گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: همانا زائران حسین علیه السلام در روز قیامت بر دیگران برتری دارند. گفتم برتری ایشان به چیست؟ فرمود: چهل سال زودتر از دیگران و در حالی که دیگران هنوز درگیر محاسبه و توقف (در محشر) هستند، به بهشت وارد می شوند. - . کامل الزیارات : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

«۳۱»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ زَيْدٍ الشَّحَّامِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَقُولُ: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ تَشَوُّقاً إِلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْآمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ أُعْطِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَ كَانَ تَحْتَ لِوَاءِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ فَيُسْكِنَهُ فِي دَرَجَتِهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: هر كه با شيفتگى به حسين به زيارت وى آيد، خداوند وى را در شمار امنيت يافتگان در روز قيامت قرار مى‌دهد و نامه اعمالش به دست راستش داده شده و زير پرچم حسين بن على علیه السلام مى‌ايستد تا آنكه به بهشت وارد شده و خداوند وى را در همان رتبه و درجه وى قرار مى‌دهد. آرى، خداوند توانا و حكيم است. - . كامل الزيارات : ۱۴۲ -

**[ترجمه]

«۳۲»

ثو، [ثواب الأعمال] مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْخَشَّابِ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ زَائِرَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ جَعَلَ ذُنُوبَهُ جِسْراً عَلَى بَابِ دَارِهِ ثُمَّ عَبَرَهَا كَمَا يُخَلِّفُ أَحَدُكُمُ الْجِسْرَ وَرَاءَهُ إِذَا عَبَرَ(۴).

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۴۰.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۳۷.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۴۲.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۵۲ و ثواب الأعمال ص ۸۲.

**[ترجمه]ثواب الاعمال، کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا زائر حسین علیه السلام، گناهان خود را چون پلی بر در خانه اش نهاده و همچنان که هر یک از شما چون از پل عبور می کنید و آن را پشت سر می گذارید، از آن عبور می کند. - . کامل الزیارات : ۱۵۲ و ثواب الاعمال: : ۸۲ -

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ ابْنِ أُورَمَهَ عَنْ زَکَرِیَّا الْمُؤْمِنِ عَنِ الْکَاهِلِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَرَادَ أَنْ یَکُونَ فِی کَرَامَهِ اللَّهِ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ فِی شَفَاعَهِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله فَلْیَکُنْ لِلْحُسَیْنِ علیه السلام زَائِراً یَنَالُ مِنَ اللَّهِ أَفْضَلَ الْکَرَامَهِ وَ حُسْنَ الثَّوَابِ وَ لَا یَسْأَلُهُ عَنْ ذَنْبٍ عَمِلَهُ فِی حَیَاهِ الدُّنْیَا وَ لَوْ کَانَتْ ذُنُوبُهُ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ وَ جِبَالِ تِهَامَهَ وَ زَبَدِ الْبَحْرِ إِنَّ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیهما السلام قُتِلَ مَظْلُوماً مُضْطَهَداً نَفْسُهُ وَ عَطْشَاناً هُوَ وَ أَهْلُ بَیْتِهِ وَ أَصْحَابُهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر کس بخواهد که در روز قیامت کرامت الهی و شفاعت نبوی شامل حالش شود، پس زائر حسین گردد که به بهترین گرامی داشت و برترین پاداش دست می‌یابد و خداوند از هیچ گناه او در زندگی دنیایش، حتی اگر به عدد دانه های شن بیابان عالج و کوههای تهامه و کفهای دریا باشد، نمی‌پرسد. همانا که حسین بن علی علیه السلام با جانی بس ستم کشیده، مظلوم کشته شد و خودش و اهل بیتش و یارانش همگی تشنه لب شهید شدند. - . کامل الزیارات : ۱۵۳ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَضَّاحٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شُعَیْبٍ التَّمِیمِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: یُنَادِی مُنَادٍ یَوْمَ الْقِیَامَهِ أَیْنَ شِیعَهُ آلِ مُحَمَّدٍ فَیَقُومُ عُنُقٌ مِنَ النَّاسِ لَا یُحْصِیهِمْ إِلَّا اللَّهُ فَیَقُومُونَ نَاحِیَهً مِنَ النَّاسِ ثُمَّ یُنَادِی مُنَادٍ أَیْنَ زُوَّارُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَیَقُومُ أُنَاسٌ کَثِیرٌ فَیُقَالُ لَهُمْ خُذُوا بِیَدِ مَنْ أَحْبَبْتُمْ انْطَلِقُوا بِهِ إِلَی الْجَنَّهِ فَیَأْخُذُ الرَّجُلُ مَنْ أَحَبَّ حَتَّی إِنَّ الرَّجُلَ مِنَ النَّاسِ یَقُولُ لِرَجُلٍ یَا فُلَانُ أَ مَا تَعْرِفُنِی أَنَا الَّذِی قُمْتُ لَکَ یَوْمَ کَذَا وَ کَذَا فَیُدْخِلُهُ الْجَنَّهَ لَا یُدْفَعُ وَ لَا یُمْنَعُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در روز قیامت منادی فریاد بر می‌آورد که کجایید شیعه آل محمد! پس ردیفی از مردم که تنها خدا شمار آنان داند برمی‌خیزند و جدا از مردمان می‌ایستند. آنگاه منادی فریاد می‌زند: کجایند زائران مزار حسین علیه السلام؟ پس شمار بسیاری از مردم برمی‌خیزند و به ایشان گفته می شود: دست هر کس که خواهید بگیرید و او را به سوی بهشت ببرید و هر یک از ایشان هر که را دوست دارد با خود برمی گیرد، به گونه ای که مردم به هر یک از این مردمان می گویند، ای فلانی! آیا مرا نمی‌شناسی؟ من همانم که فلان روز برایت فلان کار را کردم؛ پس او وی را با خود به

بهشت وارد می کند و نه پس رانده می شود و نه باز داشته می شود. - . کامل الزیارات : ۱۶۶ -

**[ترجمه]

«۳۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ ابْنِ أُورَمَةَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْمُؤْمِنِ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: إِنَّ لِلَّهِ فِی كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ مِائَةَ أَلْفِ لَحْظَةٍ إِلَی الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشاءُ مِنْهُ وَ يُعَذِّبُ مَنْ يَشاءُ مِنْهُ وَ يَغْفِرُ لِزَائِرِی قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام خَاصَّةً وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِمْ وَ لِمَنْ يَشْفَعُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَائِناً مَنْ كَانَ قُلْتُ وَ إِنْ كَانَ رَجُلًا قَدِ اسْتَوْجَبَ النَّارَ قَالَ وَ إِنْ كَانَ مَا لَمْ يَكُنْ نَاصِبِيّاً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: سلیمان بن خالد گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام می گفت: همانا خداوند در هر شب و روزی صد هزار بار بر زمین می‌نگرد و هر که را خواهد در زمین ببخشاید و هر که را خواهد در آن، عذاب نماید. و بخصوص زائران مزار حسین بن علی علیه السلام و خانواده های ایشان و هر آن کس را - هر که خواهد باشد - که وی (حسین) برای او شفاعت کند، مورد مغفرت قرار می‌دهد. گوید پرسیدم: حتی اگر مردی باشد که مستحق آتش دوزخ باشد؟ فرمود: حتی اگر چنین باشد، مادام که ناصبی نباشد. - . کامل الزیارات : ۱۶۶ -

**[ترجمه]

«۳۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُثْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ النَّهَاوَنْدِیِّ عَنْ أَبِی سَعِيدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ ثُوَيْرِ بْنِ أَبِی فَاخِتَةَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: يَا حُسَيْنُ إِنَّهُ مَنْ خَرَجَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۶۶.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۶.

مِنْ مَنْزِلِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام إِنْ كَانَ مَاشِياً كُتِبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ مُحِيَ عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَ إِنْ كَانَ رَاكِباً كُتِبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ حُطَّ بِهَا عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى إِذَا صَارَ فِي الْحَيْرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُفْلِحِينَ الْمُنْجِحِينَ حَتَّى إِذَا قَضَى مَنَاسِكَهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْفَائِزِينَ حَتَّى إِذَا أَرَادَ الِانْصِرَافَ أَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ لَهُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا مَضَى (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: حسین بن ثویر بن ابی فاخته گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: ای حسین! همانا کسی که برای زیارت مزار حسین بن علی علیه السلام از خانه‌اش خارج شود، اگر پیاده باشد، با هر گامی برای او کار نیکی نوشته می شود و گناهی از وی پاک می گردد و اگر سواره باشد، به هر گام (مرکبش) برای او کار نیکی نوشته شود و گناهی پاک شود، به طوری که (چون در راه) به حرم حسین وارد شود، خداوند وی را از رستگاران نجات یافته بنویسد، و چون آیین زیارتش را سپری کرد، خداوند وی را در شمار پیروزمندان نویسد، و چون گاه بازگشت فرا رسد، فرشته ای بر وی نازل شده و می گوید: رسول خدا بر تو سلام می‌رساند و زندگی از سر گیر که خداوند گناهان گذشته ات را آمرزید. - . ثواب الاعمال: : ۸۲ -

**[ترجمه]

«۳۷»

یب، [تهذیب الأحکام] سَعْدٌ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى وَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ وَ أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ جَمِيعاً عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر آمده است. - . التهذیب ۶ : ۴۳ -

**[ترجمه]

باب ۵ أن زيارته عليه الصلاه و السلام تعدل الحج و العمره و الجهاد و الإعتاق

الأخبار

«۱»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ الْكُلَيْنِيُّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَزَنْطِيِّ قَالَ: سَأَلَ بَعْضُ أَصْحَابِنَا أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام عَمَّنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ تَعْدِلُ عُمْرَةً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: بزنطی گوید: یکی از یاران ما از ابا الحسن امام رضا علیه السلام درباره کسی که به زیارت امام حسین علیه السلام برود پرسید، فرمود: با یک عمره برابر است. - . کامل الزیارات : ۱۵۴ -

**[ترجمه]

«۲»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۸ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُثْمَانَ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ عَبَّادٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْمَدَائِنِیِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ آتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ قَالَ نَعَمْ یَا أَبَا سَعِیدٍ ائْتِ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَطْیَبِ الْأَطْیَبِینَ وَ أَطْهَرِ الطَّاهِرِینَ وَ أَبَرِّ الْأَبْرَارِ فَإِذَا زُرْتَهُ

ص: ۲۸

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۲.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۴۳.

۳- ۳. كامل الزیارات ص ۱۵۴.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۷۸.

كُتِبَتْ لَكَ اثْنَتَانِ وَ عِشْرُونَ حَجَّةً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی سعید مدائنی گوید: بر امام صادق علیه السلام وارد شدم و عرض کردم، فدایت شوم! آیا به زیارت مزار حسین بیایم؟ فرمود آری ای ابا سعید، به زیارت مزار حسین پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله، پاک ترین پاکان و نیک ترین نیکان و صالح ترین صالحان بیا و چون وی را زیارت کنی، برای تو ثواب بیست و دو حج نوشته می شود. - . کامل الزیارات : ۱۵۴ و در این کتاب به جای حج ، عمره ذکر شده است. -

**[ترجمه]

«۴»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ سَمِعْتُ الرِّضَا علیه السلام یَقُولُ: زِیَارَةُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ تَعْدِلُ عُمْرَةً مَبْرُورَةً مُتَقَبَّلَةً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن موسی الرضا علیه السلام: زیارت مزار حسین صلوات الله علیه برابر یک عمره پذیرفته و بی خدشه است. - . کامل الزیارات : ۱۵۵ -

**[ترجمه]

«۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۸ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ مَعاً عَنِ الْحِمْيَرِیِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ أَخِيهِ عَلِیٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است. -. کامل الزيارات : ۱۵۵ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ وَ عَبْدِ اللَّهِ ابْنَیْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَی عَنْ مُوسَی بْنِ الْقَاسِمِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی الْحَسَنِ عليه السلام مَا تَقُولُ فِی زِيَارَهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ لِی مَا تَقُولُ أَنْتَ فِيهِ فَقُلْتُ بَعْضُنَا يَقُولُ حَجَّهٌ وَ بَعْضُنَا يَقُولُ عُمْرَهٌ فَقَالَ هِیَ عُمْرَهٌ مَقْبُولَهٌ(۶).

**[ترجمه]کامل الزيارات: حسن بن جهم گويد: خدمت ابی الحسن عليه السلام عرض کردم، درباره زيارت مزار حسين عليه السلام چه می‌فرماييد؟ فرمود: همان چه که شما می‌دانيد. گفتم برخی از ما می گويد يک حج و برخی ديگر می گويد يک عمره. فرمود: برابر با يک عمره پذيرفته است. -. کامل الزيارات : ۱۵۵ -

**[ترجمه]

«۹»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُوسَی: مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّ فِيهِ عُمْرَهٌ مَبْرُورَهٌ(۷).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظير همين روايت و تنها با اختلاف لفظ بی خدشه به جای پذيرفته، به سندی ديگر آمده است. -. ثواب الاعمال: : ۷۸ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ يَحْيَی الْقَطَّانِ عَنْ أَبِيهِ أَبِی الْبِلَادِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عليه السلام عَنْ زِيَارَهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ مَا تَقُولُونَ أَنْتُمْ قُلْتُ نَقُولُ حَجَّهٌ وَ عُمْرَهٌ قَالَ:

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۱۵۴ و فيه(عمره) بدل(حجه).

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۷۹.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۷۸.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۷- ۷. ثواب الأعمال ص ۷۸.

تَعْدِلُ عُمْرَةً مَبْرُورَةً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی بلاد روایت می‌کند که از ابا الحسن علیه السلام درباره زیارت مزار حسین علیه السلام پرسیدم و فرمود: همان چه که شما می‌دانید. عرض کردم، ما می‌گوییم یک حج و یک عمره. فرمود: برابر یک عمره بی خدشه است.
-. کامل الزیارات : ۱۵۵ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ أَشْيَمَ عَنْ صَفْوَانَ قَالَ: سَأَلْتُ الرِّضَا علیه السلام عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام أَيُّ شَيْ ءٍ فِيهِ مِنَ الْفَضْلِ قَالَ تَعْدِلُ عُمْرَةً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: صفوان گوید: از امام رضا علیه السلام درباره زیارت مقبره حسین علیه السلام پرسیدم که چه فضلی دارد؟ فرمود: برابر یک عمره است.

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۵۵ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [کامل الزیارات] جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ بَعْضِهِمْ علیهم السلام قَالَ: أَرْبَعُ عُمَرٍ تَعْدِلُ حَجَّةً وَ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام تَعْدِلُ عُمْرَةً(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: از یکی از ائمه علیه السلام روایت شده که چهار عمره برابر است با یک حج تمتع، و زیارت مزار حسین برابر است با یک عمره. -. کامل الزیارات : ۱۵۵ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [كامل الزيارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِی باب [نَابٍ] قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ تَعْدِلُ عُمْرَهً وَ لَا یَنْبَغِی التَّخَلُّفُ عَنْهُ أَکْثَرَ مِنْ أَرْبَعِ سِنِینَ (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابی ناب گوید: از امام صادق علیه السلام درباره زیارت مزار حسین علیه السلام پرسیدم، فرمود: برابر یک عمره است و شایسته نیست که بیش از چهار سال در این کار درنگ نمایند. - . کامل الزیارات : ۱۵۶ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَى عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِیلِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ فُضَیْلٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: زِیَارَهُ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۶) وَ زِیَارَهُ قُبُورِ الشُّهَدَاءِ وَ زِیَارَهُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام تَعْدِلُ حَجَّهً مَبْرُورَهً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله.

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابا جعفر علیه السلام: زیارت مزار رسول خدا صلی الله علیه و آله و زیارت مقبره شهیدان و زیارت مزار حسین بن علی علیه السلام برابر با یک حج بی خدشه به همراه رسول الله صلی الله علیه و آله است. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَى عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ حَرِیزٍ عَنْ فُضَیْلٍ: مِثْلَهُ (۷).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ حَرِیزٍ: مِثْلَهُ (۸).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ سَمِعْتُ

ص: ۳۰

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۵۵.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۵۶.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

۷- ۷. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

۸- ۸. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام يَقُولُ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً مَبْرُورَةً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا الحسن رضا علیه السلام: هر که به زیارت حسین علیه السلام بیاید، خداوند برای او یک حج بی خدشه می‌نویسد. - . کامل الزیارات : ۱۵۶ -

**[ترجمه]

«۱۹»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ بْنِ الْمُغِيرَهِ عَنْ عَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ الْأَنْبَارِیِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّهُ لَيْسَ كُلُّ سَنَهٍ يَتَهَيَّأُ لِی مَا أَخْرُجُ بِهِ إِلَی الْحَجِّ فَقَالَ إِذَا أَرَدْتَ الْحَجَّ وَ لَمْ يَتَهَيَّأْ لَکَ فَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ فَإِنَّهَا تُكْتَبُ لَکَ حَجَّهً وَ إِذَا أَرَدْتَ الْعُمْرَهَ وَ لَمْ يَتَهَيَّأْ لَکَ فَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَإِنَّهَا تُكْتَبُ لَکَ عُمْرَهً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالله بن عبید انباری گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم فدایت شوم! هر ساله آنقدر سرمایه به دست نمی‌آورم که بتوانم با آن به حج روم. فرمود: اگر اراده حج نمودی و فرصت آن برایت فراهم نشد، به زیارت حسین بیا، چرا که ثواب یک حج برایت نوشته می شود. و اگر قصد عمره رفتن کردی و فراهم نگشت، به زیارت حسین علیه السلام بیا که برایت یک عمره نوشته می شود. - . کامل الزیارات : ۱۵۶ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مصبا، [المصباحين] عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]مصباح الطوسی، نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسیّ : ۴۹۸ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَی عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ حَسَّانَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا يُقَالُ إِنَّ زِيَارَهَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ تَعْدِلُ حَجَّهً وَ عُمْرَهً قَالَ فَقَالَ إِنَّمَا الْحَجُّ وَ الْعُمْرَهُ هَاهُنَا وَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ الْحَجَّ وَ لَمْ يَتَهَيَّأْ لَهُ فَأَتَاهُ كُتِبَتْ لَهُ حَجَّهً وَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ الْعُمْرَهَ فَلَمْ يَتَهَيَّأْ لَهُ كُتِبَتْ لَهُ عُمْرَهً(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالکریم بن حسان گوید: نزد امام صادق علیه السلام، آنچه گفته می شود مبنی بر اینکه زیارت

مزار حسین علیه السلام برابر یک حج و عمره است را بیان کردم. گوید: پس فرمود: بلکه حج و عمره همینجاست و اگر کسی قصد حج کند و برایش ممکن نگردد و او به زیارت حسین آید، یک حج برای او نوشته می شود؛ و اگر کسی قصد عمره کند و برایش ممکن نگردد، برایش یک عمره نوشته می شود. - . کامل الزیارات : ۱۵۶ -

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ نَهِيكٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ فُضَيْلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام تَعْدِلُ حَجَّةً مَبْرُورَةً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا جعفر علیه السلام: زیارت مزار حسین علیه السلام برابر است با یک حج بی خدشته به همراه رسول خدا صلی الله علیه و آله. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ حَرِيزٍ وَ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ فُضَيْلٍ عَنْهُمَا قَالا: زِيَارَةُ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۶.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۶.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۵۶.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۵۸.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

صلی الله علیه و آله وَ زِیَارَهُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام تَعْدِلُ حَجَّهً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: از امام باقر و صادق علیهما السلام: زیارت مزار رسول خدا صلی الله علیه و آله و زیارت مزار حسین علیه السلام برابر یک حج به همراه رسول خدا صلی الله علیه و آله است. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۲۵»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْقَمَّاطِ عَنِ ابْنِ أَبِی یَعْفُورٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ الْحَجَّ وَ لَمْ یَتَهَیَّأْ لَهُ ذَلِکَ فَأَتَی الْحُسَیْنَ علیه السلام فَعَرَّفَ عِنْدَهُ یُجْزِیهِ ذَلِکَ مِنَ الْحَجِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: اگر کسی قصد حج کند و برایش فراهم نیاید و نزد حسین علیه السلام آید و روز عرفه نزد حضرت باشد این امر برای او برابر با حج خواهد بود. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ عُقْبَهَ قَالَ: کَتَبْتُ إِلَی الْعَبْدِ الصَّالِحِ علیه السلام إِنْ رَأَی سَیِّدِی أَنْ یُخْبِرَنِی بِأَفْضَلِ مَا جَاءَ بِهِ فِی زِیَارَهِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام وَ هَلْ تَعْدِلُ ثَوَابَ الْحَجِّ لِمَنْ فَاتَهُ فَکَتَبَ صلی الله علیه و آله تَعْدِلُ الْحَجَّ لِمَنْ فَاتَهُ الْحَجُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابراهیم بن عقبه گوید: به بنده صالح(امام موسی کاظم) علیه السلام نامه ای نوشتم که اگر سرورم صلاح دید، درباره بهترین سخنی که در باب زیارت ابی عبدالله حسین بن علی علیه السلام ذکر شده و اینکه آیا برای کسی که حج برای او فراهم نیامده است، برابر با ثواب حج است، برایم بنویسد و حضرت نوشت: برابر با حج است، برای کسی که حج برایش ممکن نشده است. - . کامل الزیارات : ۱۵۷ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ نَهِیکٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنِ الْحُسَیْنِ الْأَحْمَسِیِّ عَنْ أُمِّ سَعِیدٍ الْأَحْمَسِیَّهِ قَالَتْ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ تَعْدِلُ حَجَّهً وَ عُمْرَهً وَ مِنَ الْخَیْرِ هَکَذَا وَ هَکَذَا وَ أَوْمَی بِیَدِهِ (۴).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ام سعيد احمسيه گويد: از امام صادق عليه السلام درباره زيارت مزار حسين عليه السلام پرسيدم و فرمود: برابر با يک حج و عمره می‌باشد و خيری به اين اندازه - و با دستانش آن اندازه بسيار را نشان داد -. - کامل الزيارات : ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۲۸»

كِتَابُ حُسَيْنِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]در کتاب حسين بن عثمان از ام سعيد نظير همين روايت ذکر شده است. - . کتاب حسين بن عثمان : ۱۰۹ در ضمن اصول السته عشر -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي وَ ابْنُ الْوَلِيدِ مَعاً عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَةَ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ أَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ إِنَّ الْحُسَيْنَ وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ أَرْبَعَةَ آلَافِ مَلَكٍ شُعْثاً غُبْراً يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَقُلْتُ لَهُ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي رُوِيَ عَنْ أَبِيكَ فِي الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ قَالَ نَعَمْ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ حَتَّى عَدَّ عَشَرَةً(۶).

**[ترجمه]کامل الزيارات: هارون بن خارجه روايت کند که نزد امام صادق عليه السلام بودم که مردی پرسيد: کسی که مزار حسين عليه السلام را زيارت کند چه پاداشی دارد؟ و ايشان فرمود: همانا حسين! خداوند چهار هزار فرشته را آشفته موی و غبارين روی مامور کرده که تا روز قيامت بر وی بگريند. من گفتم، پدرم و مادرم فدايت گردند! از پدرتان درباره حج و عمره روايت شده است. فرمود: آری يک حج و يک عمره و تا ده (حج و عمره) نيز شمرد. - . کامل الزيارات : ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۳۰»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ: مِثْلَهُ (۷).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۸ -

**[ترجمه]

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْوَشَّاءِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۵۷.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۵۸.

۵- ۵. کتاب حسین بن عثمان ص ۱۰۹ ضمن الأصول السته عشر.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۵۸.

۷- ۷. ثواب الأعمال ص ۷۸.

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِذٍ عَنْ أَبِی خَدِیجَهَ عَنْ رَجُلٍ: سَأَلَ أَبَا جَعْفَرٍ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ فَقَالَ إِنَّهُ یَعْدِلُ حَجَّهً وَ عُمْرَهً وَ قَالَ بِیَدِهِ هَکَذَا مِنَ الْخَیْرِ یَقُولُ بِجَمِیعِ یَدَیْهِ هَکَذَا(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی خدیجه روایت کند که مردی از ابا جعفر علیه السلام درباره زیارت مزار حسین علیه السلام پرسید و ایشان فرمودند: برابر است با یک حج و عمره و با دستانش نشان داد، و این اندازه از خیر، و دستانش را تا حد ممکن باز نمود. - . کامل الزیارات : ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۳۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِیدِ وَ عَنْ یُونُسَ بْنِ یَعْقُوبَ عَنْ أُمِّ سَعِیدٍ الْأَحْمَسِیَّهِ قَالَتْ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَیَّ شَیْ ءٍ تَذْکُرُ فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مِنَ الْفَضْلِ قَالَ نَذْکُرُ فِیهِ یَا أُمَّ سَعِیدٍ فَضْلَ حَجَّهٍ وَ عُمْرَهٍ وَ خَیْرُهَا کَذَا وَ بَسَطَ یَدَهُ وَ نَکَسَ أَصَابِعَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ام سعید احمسیه گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، در فضل زیارت مزار حسین علیه السلام چه می گویید؟ فرمود: ای ام سعید، درباره آن، فضل یک حج و عمره را بیان می کنیم و خیر ناشی از آن چنین است. و دستانش را کاملاً گشود و انگشتانش را به طرف پایین گرفت. - . کامل الزیارات : ۱۵۹ -

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْقَمَّاطِ عَنِ ابْنِ أَبِی یَعْفُورٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ لِرَجُلٍ مِنْ مَوَالِیهِ یَا فُلَانُ أَ تَزُورُ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام قَالَ نَعَمْ إِنِّی أَزُورُهُ بَیْنَ ثَلَاثِ سِنِینَ مَرَّهً فَقَالَ لَهُ وَ هُوَ مُصْفَرٌّ وَجْهُهُ أَمَا وَ اللَّهِ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَوْ زُرْتَهُ کَانَ أَفْضَلَ مِمَّا أَنْتَ فِیهِ فَقَالَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ أَ کُلُّ هَذَا الْفَضْلِ فَقَالَ نَعَمْ وَ اللَّهِ لَوْ أَنِّی حَدَّثْتُکُمْ بِفَضْلِ زِیَارَتِهِ وَ بِفَضْلِ قَبْرِهِ لَتَرَکْتُمُ الْحَجَّ رَأْساً وَ مَا حَجَّ مِنْکُمْ أَحَدٌ وَیْحَکَ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ اللَّهَ اتَّخَذَ کَرْبَلَاءَ حَرَماً آمِناً مُبَارَکاً قَبْلَ أَنْ یَتَّخِذَ مَکَّهَ حَرَماً قَالَ ابْنُ أَبِی یَعْفُورٍ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَی النَّاسِ حَجَّ الْبَیْتِ وَ لَمْ یَذْکُرْ زِیَارَهَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ وَ إِنْ کَانَ کَذَلِکَ فَإِنَّ هَذَا شَیْ ءٌ جَعَلَهُ اللَّهُ هَکَذَا أَ مَا سَمِعْتَ قَوْلَ أَبِی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ حَیْثُ یَقُولُ إِنَّ بَاطِنَ الْقَدَمِ أَحَقُّ بِالْمَسْحِ مِنْ ظَاهِرِ الْقَدَمِ وَ لَکِنَّ اللَّهَ فَرَضَ هَذَا عَلَی الْعِبَادِ أَ وَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ الْمَوْقِفَ لَوْ کَانَ فِی الْحَرَمِ کَانَ أَفْضَلَ لِأَجْلِ الْحَرَمِ وَ لَکِنَّ اللَّهَ صَنَعَ ذَلِکَ فِی غَیْرِ الْحَرَمِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن ابی یعفور گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام به مردی از موالی خود می‌فرمود: ای فلانی! آیا به زیارت مزار حسین بن علی علیه السلام می‌روی؟ گفت آری هر سه سال یک بار وی را زیارت می کنم. امام به او

که زرد رو و رنگ پریـده بود فرمود: هان! سوگند که اگر او را زیارت می‌کردی، حالت به از این بود. مرد گفت فدایت شوم، آیـا تـا این حـد ارزش و اثر دارد. فرمـود: به خـدا که آری، اگر دربـاره ارزش زیـارت وی و فضـل مزار وی می‌گفتم، حـج را یکسـره رها می‌کردیـد و هیـچ یک به حـج نمی‌رفتید. ای وای بر تو! آیا نمی‌دانی که خداوند کربلا را پیش از آنکه مکه را به عنوان حرم خود گیرد، حرم امن و مبـارک خود گرفته است؟ ابن ابی یعفور گویـد: من عرض کردم که خداونـد حـج بیت الله الحرام را واجب کرده و چیزی از زیارت مزار حسـین بیان نکرده است. امام فرمود: هر چنـد که چنین است، اما این امری اسـت که خداوند آن را چنین خواسـته است. آیا این سـخن پدرم امیر المومنین را نشـنیده‌ای که می‌فرماید: همانا کف پا شایسته تر به مسـح و شسـتن است از روی پـا، ولی خداونـد این را بر بنـدگان واجب کرده است؛ و آیـا نمی‌دانی که اگر وقوف حاجیان در درون حرم بـود، برای حرم ارزش بیشـتری می‌آورد، ولی خداونـد ایـن امر را در غیر حرم (عرفـات) قرار داده اسـت. - . کـامل الزیارات : ۲۶۶ -

**[ترجمه]

«۳۴»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۸.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۹.

۳- ۳. نفس المصدر ص ۲۶۶.

بْنِ صَدَقَةَ عَنْ صَالِحٍ النِّيلِيِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ كَانَ كَمَنْ حَجَّ مِائَةَ حَجَّةٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: هر كه آگاه از حق حسین به زیارت وی بیاید، همچون كسی است كه به همراه رسول خدا صد حج تمتع گزارده باشد. - . ثواب الاعمال: : ۸۴ -

**[ترجمه]

«۳۵»

ثو، [ثواب الأعمال] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ ابْنِ صَدَقَةَ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِیَّةَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَمَانِینَ حَجَّةً مَبْرُورَةً(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: هر كه مزار ابا عبد الله الحسین علیه السلام را زیارت كند، خداوند برای او هشتاد حج درست و بی خدشه می‌نویسد. - . ثواب الاعمال::۸۴ -

**[ترجمه]

«۳۶»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْمَدَائِنِیِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام جُعِلْتُ فِدَاكَ آتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ نَعَمْ یَا أَبَا سَعِیدٍ ائْتِ قَبْرَ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ أَطْیَبِ الطَّیِّبِینَ وَ أَطْهَرِ الْأَطْهَرِینَ وَ أَبَرِّ الْأَبْرَارِ وَ إِذَا زُرْتَهُ كَتَبَ اللَّهُ لَكَ عِتْقَ خَمْسٍ وَ عِشْرِینَ رَقَبَةً(۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: ابی سعید مدائنی گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم: فدایت گردم! آیا مزار حسین را زیارت كنم؟ فرمود: آری ای ابا سعید، به زیارت پسر رسول خدا، نیک ترین نیكان و پاک ترین پاكان و صالح ترین صالحان بیا و چون وی را زیارت كنی، خداوند ثواب آزاد كردن بیست و پنج بنده را برایت می‌نویسد. - . ثواب الاعمال::۸۳ -

**[ترجمه]

«۳۷»

مل، [كامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]كامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . كامل الزیارات : ۱۶۴ -

**[ترجمه]

«۳۸»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ عِدَّهٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۶۵ -

**[ترجمه]

«۳۹»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ بَشِيرٍ الدَّهَّانِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: أَيُّمَا مُؤْمِنٍ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ فِی غَيْرِ يَوْمِ عِيدٍ كُتِبَتْ لَهُ عِشْرُونَ حَجَّهً وَ عِشْرُونَ عُمْرَهً مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ وَ عِشْرُونَ غَزْوَهً مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ وَ إِمَامٍ عَادِلٍ (۶).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق عليه السلام: هر مومنی كه با شناخت به حق حسين بن علی عليه السلام در روز غير عيد به زيارت وی رود، برای او بيست حج تمتع و بيست عمره پذيرفته و بی خدشه و بيست غزوه به همراه پيامبری فروفرستاده و پيشوايی دادگر نوشته می شود. - . ثواب الاعمال: : ۸۱ -

**[ترجمه]

«۴۰»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (۷).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۸۳ -

**[ترجمه]

«۴۱»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ: مِثْلَهُ (۸).

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۴.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۴.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۳.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۶۴.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۶۵.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۸۱.

۷- ۷. كامل الزيارات ص ۱۸۳.

۸- ۸. كامل الزيارات ص ۱۸۳.

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۳ -

**[ترجمه]

«۴۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ مَعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ صَفْوَانَ وَ جَعْفَرِ بْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ أَبِی غُنْدَرٍ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: کَانَ الْحُسَیْنُ بْنُ عَلِیٍّ علیه السلام ذَاتَ یَوْمٍ فِی حَجْرِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله یُلَاعِبُهُ وَ یُضَاحِکُهُ فَقَالَتْ عَائِشَهُ یَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَشَدَّ إِعْجَابَکَ بِهَذَا الصَّبِیِّ فَقَالَ لَهَا وَیْلَکِ وَ کَیْفَ لَا أُحِبُّهُ وَ لَا أُعْجَبُ بِهِ وَ هُوَ ثَمَرَهُ فُؤَادِی وَ قُرَّهُ عَیْنِی أَمَا إِنَّ أُمَّتِی سَتَقْتُلُهُ فَمَنْ زَارَهُ بَعْدَ وَفَاتِهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّهً مِنْ حِجَجِی قَالَتْ یَا رَسُولَ اللَّهِ حَجَّهً مِنْ حِجَجِکَ قَالَ نَعَمْ وَ حَجَّتَیْنِ مِنْ حِجَجِی قَالَتْ یَا رَسُولَ اللَّهِ حَجَّتَیْنِ مِنْ حِجَجِکَ قَالَ نَعَمْ وَ أَرْبَعَهً قَالَ فَلَمْ تَزَلْ تَزَادُهُ وَ یَزِیدُ وَ یُضْعِفُ حَتَّی بَلَغَ تِسْعِینَ حَجَّهً مِنْ حِجَجِ رَسُولِ اللَّهِ علیه السلام بِأَعْمَارِهَا(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: روزی حسین بن علی علیه السلام در دامان پیامبر بود و پیامبر با او بازی می‌کرد و او را می‌خنداند. عایشه گفت: ای رسول خدا، چقدر این کودک را دوست داری! فرمود: ای وای بر تو! چگونه او را دوست نداشته باشم و دلبسته او نباشم، در حالی که او میوه دلم و نور چشمم است. هان بدان که امت من او را خواهند کشت و هر که پس از درگذشتش وی را زیارت کند، خداوند ثواب یک حج از حجهای مرا برایش می‌نویسد. گفت ای رسول خدا، ثواب یکی از حجهای شما!؟ فرمود: آری و حتی دو حج از حجهای من. گفت: ای رسول خدا، ثواب دو حج شما؟ فرمود: آری و حتی چهار حج از حجهای من. گوید و همچنان عایشه در بالا رفتن عدد با پیامبر همراه بود و عدد همچنان بالا می‌رفت و هر بار دو برابر می‌گشت تا آنکه به نود حج از حجهای رسول خدا همراه با عمره های آن رسید. - . کامل الزیارات : ۶۸ -

**[ترجمه]

«۴۳»

ما، [الأمالی للشیخ الطوسی] الْحُسَیْنُ بْنُ إِبْرَاهِیمَ الْقَزْوِینِیُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ وَهْبَانَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَبَشِیٍّ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ أَبِی غُنْدَرٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۶۸ -

**[ترجمه]

«۴۴»

ب، [قرب الإسناد] عَنْهُمَا عَنْ حَنَانٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا تَقُولُ فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ فَإِنَّهُ بَلَغَنَا

عَنْ بَعْضِكُمْ أَنَّهُ قَالَ تَعْدِلُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً قَالَ فَقَالَ مَا أَضْعَفَ هَذَا الْحَدِيثَ مَا تَعْدِلُ هَذَا كُلَّهُ وَ لَكِنْ زُورُوهُ وَ لَا تَجْفُوهُ فَإِنَّهُ سَيِّدُ شَبَابِ الشُّهَدَاءِ وَ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ شَبِيهُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا وَ عَلَيْهِمَا بَكَتِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ (۳).

**[ترجمه]قرب الإسناد: حنان روایت می‌کند که به امام صادق علیه السلام گفتم، درباره زیارت مزار حسین صلوات الله علیه چه می‌فرمایید؟ چه آنکه از برخی از شما شنیده‌ایم که برابر با یک حج و عمره می‌باشد. فرمود: چه حدیث ضعیفی است این. با این همه برابری نمی‌کند ولی او را زیارت کنید و ترکش مگویید، چرا که او سرور جوانان شهید و سرور جوانان بهشت و شبیه به یحیی پسر زکریاست و آسمان و زمین، تنها بر این دو گریستند. - . قرب الإسناد : ۴۸ -

**[ترجمه]

بیان

لعل المراد أنها لا تعدل الواجبین من الحج و العمره و الأظهر أنه محمول علی التقیه.

**[ترجمه]شاید منظور این است که با حج و عمره واجب برابر نیست و درست تر آنکه سخن امام را حمل بر تقیه کنیم.

**[ترجمه]

«۴۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّةِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ قَدْ بَعَثْتُ مَنْ يَكْتَرِي لِي حِمَاراً إِلَى قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ مَا يَمْنَعُكَ مِنْ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ قَالَتْ قُلْتُ وَ مَنْ هُوَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَتْ قُلْتُ وَ مَا لِمَنْ زَارَهُ قَالَ عُمْرَةٌ وَ حَجَّةٌ مَبْرُورَةٌ وَ مِنَ الْخَيْرِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۶۸.
۲- ۲. کامل الزیارات ص ۶۸.
۳- ۳. قرب الإسناد ص ۴۸.

كَذَا وَ كَذَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ بِيَدِهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ام سعيد احمسيه روايت كند كه نزد امام صادق عليه السلام بودم و كسى را فرستاده بودم تا براى رفتن به مزار شهيدان برايم الاغى كرايه كند. پس امام فرمود: چرا به زيارت سيد الشهداء نمى‌روى؟ گفتم: منظورتان چه كسى است؟ فرمود: حسين بن على. گويد گفتم، ثواب كسى كه او را زيارت كند چيست؟ فرمود: عمره و حجى درست و خيرى به اين اندازه، و دستانش را به نشانه بسيارى، سه بار باز و بازتر كرد.

**[ترجمه]

«۴۶»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۸ -

**[ترجمه]

«۴۷»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِيعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْمُغِيرَهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ رِزْقٍ الْغُمْشَانِيِّ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّهِ قَالَتْ: دَخَلْتُ الْمَدِينَهَ فَاكْتَرَيْتُ حِمَاراً عَلَى أَنْ أَطُوفَ عَلَى قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَقُلْتُ لَا بَلْ أَبْدَأُ بِابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله فَأَدْخُلُ عَلَيْهِ فَأَبْطَأْتُ عَلَى الْمُكَارِي قَلِيلًا فَهَتَفَ بِي فَقَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا هَذَا يَا أُمَّ سَعِيدَهَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ تَكَارَيْتُ حِمَاراً لِأَدُورَ عَلَى قُبُورِ الشُّهَدَاءِ قَالَ أَ فَلَا أُخْبِرُكِ بِسَيِّدِ الشُّهَدَاءِ قُلْتُ بَلَى قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام قُلْتُ وَ إِنَّهُ لَسَيِّدُ الشُّهَدَاءِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ زَارَهُ قَالَ حَجَّهٌ وَ عُمْرَهٌ وَ مِنَ الْخَيْرِ هَكَذَا وَ هَكَذَا(۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ام سعيد احمسيه گويد به مدينه رفتم و الاغى براى زيارت كردن مزار شهيدان كرايه كردم و با خود گفتم: نه! ابتدا به فرزند رسول خدا صلى الله عليه و آله سر مى‌زنم و به خانه اش مى‌روم، پس كرايه دهنده را لختى معطل گذاشتم و او نام مرا فرياد زد و امام صادق عليه السلام فرمود: اين كيست اى ام سعيد؟ گفتم فدايت شوم! براى زيارت قبور شهداء الاغى كرايه كرده ام. فرمود: آيا مى‌خواهى بدانى سرور شهيدان كيست؟ گفتم آرى. فرمود: حسين بن على عليه السلام. گفتم به حق، او سرور شهيدان است؟ فرمود: آرى. گفتم هر كه او را زيارت كند چه ثوابى مى‌برد؟ فرمود: يك حج و عمره و خيرى اينچنين و اينچنين! - . كامل الزيارات : ۱۱۰ -

**[ترجمه]

«۴۸»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جعْفرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ بَشِيرٍ السَّرَّاجِ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْقَاضِی قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فِی غُرَیْفَهٍ لَهُ وَ عِنْدَهُ مُرَازِمٌ فَسَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ مَاشِیاً کَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِکُلِّ قَدَمٍ یَرْفَعُهَا وَ یَضَعُهَا عِتْقَ رَقَبَهٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِیلَ وَ مَنْ أَتَاهُ فِی سَفِینَهٍ فَکُفِئَتْ بِهِمْ سَفِینَتُهُمْ نَادَی مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ طِبْتُمْ وَ طَابَتْ لَکُمُ الْجَنَّهُ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی سعید قاضی گوید: بر امام صادق علیه السلام که در اتاقی کوچک بود وارد شدم و مُرازم نزد وی بود، و شنیدم که امام صادق علیه السلام فرمود: هر که پیاده به زیارت مقبره حسین علیه السلام بیاید، خداوند برای هر گامی که بر می‌دارد و بر زمین می‌گذارد، آزاد کردن یک اسیر از فرزندان اسماعیل علیه السلام را می‌نویسد. و هر که سوار بر لنج به زیارت وی آید و از روی لنج به دریا بیفتند، منادی از آسمان فریاد بر می‌آورد که نیک روزگار باشید و بهشت شما را گوارا باد. - . کامل الزیارات : ۱۳۴ -

**[ترجمه]

«۴۹»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ صَالِحٍ النِّیلِیِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ صلوات الله علیه عَارِفاً بِحَقِّهِ کَانَ کَمَنْ حَجَّ ثَلَاثَ حِجَجٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که آگاه به حق حسین علیه السلام به زیارت وی بیاید، همچون کسی است که همراه با پیامبر صلی الله علیه و آله، سه بار حج گزارده باشد. - . کامل الزیارات : ۱۴۰ -

**[ترجمه]

«۵۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَیْنِ بْنِ مَتٍّ الْجَوْهَرِیُّ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ

ص: ۳۶

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۰۹.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۸.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۱۰.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۳۴.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۴۰.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَى يَتَجَلَّى لِزُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَبْلَ أَهْلِ عَرَفَاتٍ وَ يَقْضِي حَوَائِجَهُمْ وَ يَغْفِرُ ذُنُوبَهُمْ وَ يُشَفِّعُهُمْ فِي مَسَائِلِهِمْ ثُمَّ يُثْنِي بِأَهْلِ عَرَفَاتٍ فَيَفْعَلُ ذَلِکَ بِهِمْ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: خداوند تبارک و تعالى پيش از نشستگان به ميقات عرفات، بر زائران مزار حسين صلوات الله عليه نظر کرده و حاجات ايشان را بر آورده و گناهانشان را مى‌بخشد و شفاعتشان را در مورد درخواست... هايشان مى‌پذيرد، آنگاه روى به اهل عرفات کرده و در حق ايشان نيز چنين مى کند. - . کامل الزيارات : ۱۶۵ -

**[ترجمه]

«۵۱»

مل، [کامل الزيارات] أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ صَنْدَلٍ عَنِ ابْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا لِمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام فِي كُلِّ شَهْرٍ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ ثَوَابُ مِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِثْلُ شُهَدَاءِ بَدْرٍ(۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابن فرقد گويد: به امام صادق عليه السلام عرض کردم، پاداش کسى که هر ماه امام حسين عليه السلام را زيارت کند، چيست ؟ فرمود: ثوابى برابر با صد هزار شهيد از شهداى جنگ بدر خواهد داشت. - . کامل الزيارات : ۱۸۳ -

**[ترجمه]

«۵۲»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْخَيْبَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ الْقَاسِمِ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ: قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فِي أَوَّلِ وِلَايَةِ أَبِي جَعْفَرٍ فَنَزَلَ النَّجَفَ فَقَالَ يَا مُوسَى اذْهَبْ إِلَى الطَّرِيقِ الْأَعْظَمِ فَقِفْ عَلَى الطَّرِيقِ فَانْظُرْ فَإِنَّهُ سَيَجِيئُکَ رَجُلٌ مِنْ نَاحِيَةِ الْقَادِسِيَّةِ فَإِذَا دَنَا مِنْکَ فَقُلْ لَهُ هَاهُنَا رَجُلٌ مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله يَدْعُوکَ فَسَيَجِيءُ مَعَکَ قَالَ فَذَهَبْتُ حَتَّى قُمْتُ عَلَى الطَّرِيقِ وَ الْحَرُّ شَدِيدٌ فَلَمْ أَزَلْ قَائِماً حَتَّى كِدْتُ أَعْصِي وَ أَنْصَرِفُ وَ أَدَعُهُ إِذْ نَظَرْتُ إِلَى شَيْءٍ مُقْبِلٍ شِبْهِ رَجُلٍ عَلَى بَعِيرٍ قَالَ فَلَمْ أَزَلْ أَنْظُرُ إِلَيْهِ حَتَّى دَنَا مِنِّي فَقُلْتُ لَهُ يَا هَذَا هَاهُنَا رَجُلٌ مِنْ وُلْدِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله يَدْعُوکَ وَ قَدْ وَصَفَکَ لِي قَالَ اذْهَبْ بِنَا إِلَيْهِ قَالَ فَجِئْتُهُ حَتَّى أَنَاخَ بَعِيرَهُ نَاحِيَةً قَرِيباً مِنَ الْخَيْمَهِ

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۱۶۵ و المراد بالتجلى فى هذا الخبر و امثاله، و كذا الإتيان و المخالطه و أشباهها هو معنى واحد و ذلک هو تجليه بمظاهر الجلال و العظمه تشريفا لتلک البقعه الطاهره و تقديسا لمن حل فيها و تجليلا لمن أمها كما تجلى سبحانه و تعالى للجبل فجعله دكا فكان تجليه للجبل تجلى قهر و جبروت لذلک خر موسى عليه السلام صعقا و فى المقام تجلى

عطف و لطف و لـذلك التجلى آثار يـدركها كل زائر حسب مرتبته فى الايمان و يتفاوتون فى ذلك فبعضـهم بقضاء الحوائج و غفران الذنوب، و من كشف له الغطاء كالامام المعصوم عليه السلام بأرقى من ذلك.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۸۳.

قَالَ فَدَعَا بِهِ فَدَخَلَ الْأَعْرَابِيُّ إِلَيْهِ فَدَنَوْتُ أَنَا فَصِرْتُ عَلَى بَابِ الْخَيْمَهِ أَسْمَعُ الْكَلَامَ وَ لَا أَرَاهُمَا فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِنْ أَيْنَ قَدِمْتَ قَالَ مِنْ أَقْصَى الْيَمَنِ قَالَ فَأَنْتَ مِنْ مَوْضِعِ كَذَا وَ كَذَا قَالَ نَعَمْ أَنَا مِنْ مَوْضِعِ كَذَا وَ كَذَا قَالَ فِيمَا جِئْتَ هَاهُنَا قَالَ جِئْتُ زَائِراً لِلْحُسَيْنِ علیه السلام فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَجِئْتَ مِنْ غَيْرِ حَاجَهٍ لَيْسَ إِلَّا الزِّيَارَهَ قَالَ جِئْتُ مِنْ غَيْرِ حَاجَهٍ لَيْسَ إِلَّا أَنْ أُصَلِّيَ عِنْدَهُ وَ أَزُورَهُ وَ أُسَلِّمَ عَلَيْهِ وَ أَرْجِعَ إِلَى أَهْلِي قَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ مَا تَرَوْنَ فِي زِيَارَتِهِ قَالَ نَرَى فِي زِيَارَتِهِ أَنَّا نَرَى الْبَرَكَهَ فِي أَنْفُسِنَا وَ أَهَالِينَا وَ أَوْلَادِنَا وَ أَمْوَالِنَا وَ مَعَايِشِنَا وَ قَضَاءِ حَوَائِجِنَا قَالَ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَ فَلَا أَزِيدُكَ مِنْ فَضْلِهِ فَضْلًا يَا أَخَا الْيَمَنِ قَالَ زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ إِنَّ زِيَارَهَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام تَعْدِلُ حَجَّهً مَقْبُولَهً مُتَقَبَّلَهً زَاكِيَهً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَتَعَجَّبَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالَ إِي وَ اللَّهِ وَ حَجَّتَيْنِ مَبْرُورَتَيْنِ مُتَقَبَّلَتَيْنِ زَاكِيَتَيْنِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَتَعَجَّبَ مِنْ ذَلِكَ فَلَمْ يَزَلْ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَزِيدُ حَتَّى قَالَ ثَلَاثِينَ حَجَّهً مَبْرُورَهً مُتَقَبَّلَهً زَاكِيَهً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: موسی بن قاسم حضرمی گوید: امام صادق علیه السلام در آغاز حکومت ابی جعفر منصور به سوی نجف آمد و رخت اقامت افکند و فرمود: ای موسی، به جاده اصلی برو و بر سر راه بایست و بنگر که مردی از سوی منطقه قادسیه به سوی تو خواهد آمد و چون نزدیک آمد بگو، در اینجا مردی از نوادگان رسول الله صلی الله علیه و آله است که تو را فرا می‌خواند؛ پس وی با تو می‌آید. گوید رفتم و بر سر راه ایستادم و گرما شدید بود. همچنان ایستاده بودم، به حدی که نزدیک بود نافرمانی کنم و بازگردم و از آن مرد صرفنظر کنم که ناگهان چیزی شبیه مردی سوار بر شتر دیدم که پیش می‌آید و همچنان به او نگاه کردم تا اینکه نزدیک شد. گفتم ای مرد، اینجا مردی است از فرزندان رسول خدا که تو را فرامی‌خواند، و وصف تو را برایم گفت. گفت مرا نزد وی ببر. گوید او را بردم تا آنکه شترش را در نزدیکی خیمه بر زمین نشاند. گوید، پس حضرت وی را صدا زد و مرد اعرابی وارد شد و من نزدیک شدم و بر در خیمه ایستادم و سخن ایشان را می شنیدم، ولی ایشان را نمی‌دیدم. پس امام صادق علیه السلام فرمود: از کجا آمده ای؟ گفت از دورترین نقطه یمن. فرمود: پس تو اهل فلان منطقه هستی. گفت آری من از منطقه فلان هستم. فرمود: برای چه به اینجا آمده‌ای؟ گفت: برای زیارت حسین علیه السلام آمده‌ام. پس امام صادق علیه السلام فرمود: بدون هیچ حاجتی و فقط برای زیارت آمده ای! گفت: برای هیچ حاجتی نیامده ام مگر اینکه نزد مقبره او نماز بگزارم و وی را زیارت کنم و سلام و درود بر او فرستم و به نزد خانواده ام بازگردم. امام صادق علیه السلام فرمود: چه روایتی در باب زیارت وی می‌دانید؟ گفت در روایت شنیده ایم که (با زیارت وی) برکت را در وجود خود و خانواده و فرزندان و اموال و زندگی خود و در برآورده شدن حاجاتمان می‌بینیم. گوید پس امام صادق علیه السلام فرمود: آیا نمی‌خواهی افزون بر این فضل، فضل دیگری را برایت بگویم ای مرد یمنی؟ مرد گفت: بازگو ای پسر رسول خدا. فرمود: زیارت امام صادق علیه السلام برابر با یک حج پذیرفته بی خدشه درست همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله است. مرد از این سخن در شگفت شد. حضرت فرمود: آری به خدا و حتی دو حج پذیرفته بی خدشه درست به همراه رسول خدا صلی الله علیه و آله. پس مرد بار دیگر تعجب کرد و همچنان امام صادق علیه السلام ثواب آن را افزون می کرد تا آنکه سی حج پذیرفته بی خدشه درست همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله را ذکر نمود. - . ثواب الاعمال: : ۸۴ -

**[ترجمه]

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۶۲ -

**[ترجمه]

«۵۴»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْمَرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ فُلَاناً أَخْبَرَنِی أَنَّهُ قَالَ لَکَ إِنِّی حَجَجْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً وَ تِسْعَ عَشْرَةَ عُمْرَةً فَقُلْتَ لَهُ حُجَّ حَجَّةً أُخْرَى وَ اعْتَمِرْ عُمْرَةً أُخْرَى تُكْتَبْ لَکَ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ أَيُّمَا أَحَبُّ إِلَيْکَ أَنْ تَحُجَّ عِشْرِينَ حَجَّةً وَ تَعْتَمِرَ عِشْرِينَ عُمْرَةً أَوْ تُحْشَرَ مَعَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقُلْتُ لَا بَلْ أُحْشَرُ مَعَ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ فَزُرْ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام (۳).

ص: ۳۸

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۴.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۶۲.

۳- ۳. التهذيب ج ۶ ص ۴۷.

**[ترجمه]التهذیب: علی بن معمر از یکی از شیعیان روایت می‌کند که به امام صادق علیه السلام عرض کردم که فلان شخص به من گفت، به شما عرض کرده که نوزده بار به حج و نوزده بار به عمره رفته است و شما فرموده ای که یک حج و یک عمره دیگر به جای آر، برایت یک بار زیارت مزار حسین علیه السلام نوشته می‌شود. پس فرمود: کدام یک برای تو دوست داشتنی تر است؟ اینکه بیست حج و بیست عمره به جای آوری یا اینکه همراه با حسین علیه السلام محشور گردی؟ پس گفتم، بلکه دوست دارم با حسین علیه السلام محشور گردم. فرمود: پس ابا عبدالله حسین علیه السلام را زیارت کن. - . التهذیب ۶ : ۴۷ -

**[ترجمه]

«۵۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الْکُوفِیِّ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِیَّةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ یَقُولُ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام کَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً أَوْ عُمْرَةً وَ حَجَّةً وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حسن بن عطیه گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام می‌فرمود: هر که به زیارت حسین علیه السلام بیاید، خداوند برای او یک حج و عمره یا یک عمره و حج می‌نویسد... تا آخر خبر. - . کامل الزیارات : ۱۵۹ -

**[ترجمه]

«۵۶»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِی فُلَانٍ الْکِنْدِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که به زیارت حسین علیه السلام بیاید، خداوند برای او یک حج و عمره می‌نویسد. - . کامل الزیارات : ۱۵۹ -

**[ترجمه]

«۵۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ أَبِی الْقَاسِمِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِی خَارِجَةَ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ یَقُولُ فِی آخِرِهِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی رَوَوْا عَنْ أَبِیکَ فِی الْحَجِّ قَالَ نَعَمْ حَجَّةً وَ عُمْرَةً حَتَّی عَدَّ عَشَرَةً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی خارجه در روایتی طولانی گوید: مردی از امام صادق علیه السلام سؤال کرد و در پایان آن گفت: پدر و مادرم به فدایت! از پدرتان سخنی در باب (برابری زیارت حسین با) حج روایت کرده اند. فرمود: آری یک حج و عمره و حتی تا ده (حج و عمره) نیز شمرده است. - . کامل الزیارات : ۱۶۰ -

**[ترجمه]

«۵۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ فُضَیْلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُصَادِفٍ قَالَ حَدَّثَنِی مَالِکٌ الْجُهَنِیُّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام: فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ مَنْ أَتَاهُ زَائِراً لَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّهً وَ لَمْ یَزَلْ مَحْفُوظاً حَتَّی یَرْجِعَ قَالَ فَمَاتَ مَالِکٌ فِی تِلْکَ السَّنَهِ فَحَجَجْتُ فَدَخَلْتُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقُلْتُ إِنَّ مَالِکاً حَدَّثَنِی بِحَدِیثٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ هَاتِهِ فَحَدَّثْتُهُ فَلَمَّا فَرَغْتُ قَالَ نَعَمْ یَا مُحَمَّدُ حَجَّهٌ وَ عُمْرَهٌ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: مالک جهنی درباره زیارت مزار حسین از امام صادق علیه السلام روایت کرد که فرمود: هر که آگاه از حق حسین علیه السلام به زیارت وی آید، خداوند برای او یک حج می‌نویسد و همچنان در حفظ الهی باشد تا بازگردد. گوید مالک در آن سال درگذشت و من به حج رفتم، پس به نزد امام صادق علیه السلام آمدم و گفتم، مالک روایتی از ابی جعفر علیه السلام درباره زیارت مقبره حسین علیه السلام برایم گفته است. فرمود: بازگو کن. پس آن روایت را باز گفتم و چون پایان یافت، فرمود: آری ای محمد، یک حج و یک عمره. - . کامل الزیارات : ۱۶۰ -

**[ترجمه]

«۵۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِیعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ یُونُسَ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: الزِّیَارَهُ إِلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام حَجَّهٌ وَ بَعْدَ الْحَجَّهِ حَجَّهٌ وَ عُمْرَهٌ بَعْدَ حَجَّهِ الْإِسْلَامِ (۵).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۹.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۹.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۰.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۶۰.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۵۸.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: زیارت مزار حسین علیه السلام بسان حجی است و حجی پس از آن و عمره ای پس از حج واجب. - . کامل الزیارات : ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۶۰»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ یُونُسَ عَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام فَقَدْ حَجَّ وَ اعْتَمَرَ قَالَ قُلْتُ یَطْرَحُ عَنْهُ حَجَّهَ الْإِسْلَامِ قَالَ لَا هِیَ حَجَّهُ الضَّعِیفِ حَتَّی یَقْوَی وَ یَحُجُّ إِلَی بَیْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ الْبَیْتَ یَطُوفُ بِهِ کُلَّ یَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ حَتَّی إِذَا أَدْرَکَهُمُ اللَّیْلُ صَعِدُوا وَ نَزَلَ غَیْرُهُمْ فَطَافُوا بِالْبَیْتِ حَتَّی الصَّبَاحِ وَ إِنَّ الْحُسَیْنَ لَأَکْرَمُ عَلَی اللَّهِ مِنَ الْبَیْتِ وَ إِنَّهُ فِی وَقْتِ کُلِّ صَلَاهٍ لَیَنْزِلُ عَلَیْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ شُعْثٌ غُبْرٌ لَا تَقَعُ النَّوْبَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: یونس از امام رضا علیه السلام روایت کرد که فرمود: هر که حسین علیه السلام را زیارت کند، همانا حج و عمره ای گزارده است. گوید گفتم: آیا حج واجب از عهده وی خارج می شود؟ فرمود: نه، این حج ضعیف است تا توانگر شود و به حج بیت الله الحرام برود. آیا نمی‌دانی که هر روز هفتاد هزار فرشته بر گرد بیت الحرام طواف می کنند تا اینکه شب‌هنگام به آسمان فراز می شوند و فرشتگان دیگری فرود آمده و تا صبح به گرد بیت الحرام می‌چرخند و به راستی که حسین نزد خداوند از کعبه گرانقدرتر است و در وقت هر نماز هفتاد هزار فرشته با موی آشفته و روی گردآلوده بر وی فرود می‌آیند و تا روز قیامت، نوبت به آنان نمی‌رسد. - . کامل الزیارات : ۱۵۹ -

**[ترجمه]

«۶۱»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ حَبِیبٍ عَنْ فُضَیْلِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: وَکَّلَ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ وَ إِتْیَانُهُ تَعْدِلُ حَجَّهً وَ عُمْرَهً وَ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: فضیل بن یسار گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: خدای تعالی چهار هزار فرشته موی آشفته و روی غبارآلوده را بر مزار حسین علیه السلام مامور کرده که تا روز قیامت بر وی می گریند و زیارت وی برابر یک حج و عمره و (نیز برابر با)زیارت مزار شهیدان است. - . کامل الزیارات : ۱۵۹ -

**[ترجمه]

بیان

أی و تعدل مع الحج و العمره إتیان قبور الشهداء بالمدینه أیضا أو المعنی أن إتیان قبور الشهداء عنده تعدل حجه و عمره أیضا

و الظاهر أنه من زيادات النساخ.

**[ترجمه]يعنى زيارت مقبره شـهيدان در مدينه نيز برابر حج و عمره است و هم طراز است؛ يا آن كه زيارت مزار شهيدان نزد او نيز برابر يک حج و عمره است و ظاهراً اين سخن از اضافات نسخه نويسان است.

**[ترجمه]

«۶۲»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَمَرَّ قَوْمٌ عَلَى حُمُرٍ قَالَ أَيْنَ يُرِيدُ هَؤُلَاءِ قُلْتُ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ قَالَ فَمَا يَمْنَعُهُمْ مِنْ زِيَارَةِ الشَّهِيدِ الْغَرِيبِ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَ زِيَارَتُهُ وَاجِبَةٌ قَالَ زِيَارَتُهُ خَيْرٌ مِنْ حَجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ حَتَّى عَدَّ عِشْرِينَ حَجَّةً وَ عُمْرَةً ثُمَّ قَالَ مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ قَالَ فَوَ اللَّهِ مَا قُمْتُ مِنْ عِنْدِهِ حَتَّى أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ إِنِّي قَدْ حَجَجْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً فَادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يَرْزُقَنِي تَمَامَ الْعِشْرِينَ قَالَ فَهَلْ زُرْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ قَالَ لَا قَالَ إِنَّ زِيَارَتَهُ خَيْرٌ مِنْ عِشْرِينَ حَجَّةً(۳).

ص: ۴۰

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۵۹.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۵۹.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۶۰.

**[ترجمه]کامل الزیارات: یزیـد بن عبدالملک گوید: با امام صادق علیه السـلام بودم که گروهی سوار بر الاغهایی از پیش ما گذشـتند. ابا عبـدالله فرمود: اینان به کجا می‌رونـد؟ گفتم به مزار شـهیدان. فرمود: پس چرا به زیارت شـهید غریب نمی‌رونـد؟ مردی از اهـل عراق به وی گفت: آیا زیارت او واجب است؟ فرمود: زیارت او بهتر از یک حـج و عمره است و حتی تا بیست حـج و عمره نیز برشـمرد و سـپس فرمود: حجهای پذیرفته بی خدشه. گوید به خدا که از نزد وی برنخاسـته بودم که مردی نزد وی آمـد و گفت که من نـوزده حـج گزارده ام، برایم دعـا کن که بیست حـج را روزی ام گردانـد. فرمود: آیـا مزار حسـین را زیارت کرده ای؟ گفت خیر. فرمود: همانا زیارت او برتر از بیست حج است. - . کامل الزیارات : ۱۶۰ -

**[ترجمه]

«۶۳»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۶۳ -

**[ترجمه]

«۶۴»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۶۵»

مـل، [کامـل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ وَ أَحْمَـدَ بْنِ إِدْرِیسَ مَعاً عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَمَّنْ حَـدَّثَهُ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ قَالَ: سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ فِیهَا حَجَّهٌ وَ عُمْرَهٌ(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حسین بن مختار گوید: از امام صادق علیه السـلام درباره زیارت مزار حسـین علیه السلام پرسیدند، فرمود: ثواب یک حج و عمره در آن است. - . کامل الزیارات : ۱۶۰ -

**[ترجمه]

«۶۶»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ عَنْ زَيْدٍ الشَّحَّامِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: زِيَارَةُ الْحُسَيْنِ عليه السلام تَعْدِلُ عِشْرِينَ حَجَّةً وَ أَفْضَلُ مِنْ عِشْرِينَ حَجَّةً(۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: زيارت حسين عليه السلام برابر بيست حج و حتى برتر از بيست حج است.
- . كامل الزيارات : ۱۶۱ -

**[ترجمه]

«۶۷»

مل، [كامل الزيارات] الْكُلَيْنِيُّ عَنْ عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بِإِسْنَادِهِ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۶۱ -

**[ترجمه]

«۶۸»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۳ -

**[ترجمه]

«۶۹»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى: مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّ فِيهِ وَ أَفْضَلُ مِنْ عِشْرِينَ عُمْرَةً وَ حَجَّةً(۷).

**[ترجمه]التهذيب: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است با اين تفاوت كه فرمود: و برتر از بيست حج و عمره.
- . التهذيب ۶ : ۴۷ -

**[ترجمه]

«۷۰»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ

عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ آتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ نَعَمْ یَا أَبَا سَعِیدٍ ائْتِ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَطْیَبِ الْأَطْیَبِینَ وَ أَطْهَرِ الطَّاهِرِینَ وَ أَبَرِّ الْأَبْرَارِ فَإِنَّکَ إِذَا زُرْتَهُ کَتَبَ اللَّهُ لَکَ بِهِ خَمْساً وَ عِشْرِینَ حَجَّةً(۸).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۶۳.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۵.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۰.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۶۱.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۶۱.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۸۳.

۷- ۷. التهذیب ج ۶ ص ۴۷.

۸- ۸. کامل الزیارات ص ۱۶۱.

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی سعید مدائنی گوید: خدمت امام صادق علیه السلام رسیدم و گفتم فدایت گردم، آیا به زیارت مزار حسین علیه السلام بیایم؟ فرمود: آری ای ابا سعید، به زیارت مزار حسین پسر رسول خدا، پاک ترین پاکان و نیک ترین نیکان و صالح ترین صالحان بیا و چون وی را زیارت کنی، خداوند برای تو ثواب بیست و پنج حج را می‌نویسد. - . کامل الزیارات : ۱۶۱ -

**[ترجمه]

«۷۱»

مل، [کامل الزیارات] الْكُلَيْنِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بِإِسْنَادِهِ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۶۱ -

**[ترجمه]

«۷۲»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۳ -

**[ترجمه]

«۷۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ عَنْ شِهَابِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ أَوْ عَنْ رَجُلٍ عَنْ شِهَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَالَ: سَأَلَنِي فَقَالَ يَا شِهَابُ كَمْ حَجَجْتَ مِنْ حَجَّةٍ فَقُلْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً فَقَالَ لِي تُتِمُّهَا عِشْرِينَ حَجَّةً تُحْسَبُ لَكَ بِزِيَارَةِ الْحُسَيْنِ علیه السلام (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: شهاب گوید: امام صادق علیه السلام از من پرسید: ای شهاب، چند بار به حج رفته‌ای؟ گفتم نوزده بار. پس فرمود: بیست حج را تکمیل می‌کنی و برایت یک زیارت حسین علیه السلام به شمار می‌آید. - . کامل الزیارات : ۱۶۱ -

**[ترجمه]

«۷۴»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّ فِیهِ تُکْتَبُ لَکَ زِیَارَهُ الْحُسَیْنِ علیه السلام (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است با این تفاوت که: برایت یک زیارت حسین علیه السلام نوشته می شود. - . ثواب الاعمال: : ۸۳ و نشانی در متن به کامل الزیارات اشاره دارد. -

**[ترجمه]

«۷۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ عَنْ حُذَیْفَهَ بْنِ مَنْصُورٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: کَمْ حَجَجْتَ قُلْتُ تِسْعَهَ عَشَرَ قَالَ فَقَالَ أَمَا إِنَّکَ لَوْ أَتْمَمْتَ إِحْدَی وَ عِشْرِینَ حَجَّهً لَکُنْتَ کَمَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حذیفه بن منصور گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: چند بار به حج رفته ای؟ گفتم نوزده بار. گوید فرمود: اگر بیست و یک حج را تکمیل کنی، همچون کسی هستی که حسین علیه السلام را زیارت کرده است. - . کامل الزیارات : ۱۶۲ -

**[ترجمه]

«۷۶»

ثو، [ثواب الأعمال] مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ عَمِّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۳ -

**[ترجمه]

«۷۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ صَالِحٍ النِّیلِیِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ کَانَ کَمَنْ حَجَّ مِائَهَ حَجَّهٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۷).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که آگاه به حق حسین علیه السلام به زیارت وی رود، همچون کسی است که صد بار با رسول خدا صلی الله علیه و آله حج گزارده باشد. - . کامل الزیارات : ۱۶۲ -

**[ترجمه]

«۷۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ مَالِکِ بْنِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۶۱.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۳.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۱.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۸۳ و کان الرمز فی المتن مل لکامل الزیارات.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۶۲.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۸۳.

۷- ۷. کامل الزیارات ص ۱۶۲.

عَطِيَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام کَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَمَانِینَ حَجَّهً مَبْرُورَهً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که به زیارت حسین علیه السلام رود، خداوند برایش هشتاد حج بی خدشه می نویسد. - . کامل الزیارات : ۱۶۲ -

**[ترجمه]

«۷۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ مَعاً عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَبِی الْقَاسِمِ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَهَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ تُکْتَبُ لَهُ حَجَّهٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ حَجَّهٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ نَعَمْ وَ حَجَّتَانِ قَالَ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ حَجَّتَانِ قَالَ قَالَ نَعَمْ وَ ثَلَاثٌ فَمَا زَالَ یَعُدُّ حَتَّی بَلَغَ عَشْراً قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ عَشْرُ حِجَجٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَالَ نَعَمْ وَ عِشْرُونَ حَجَّهً قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ عِشْرُونَ فَمَا زَالَ یَعُدُّ حَتَّی بَلَغَ خَمْسِینَ فَسَکَتَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن صدقه گوید: از امام صادق علیه السلام درباره کسی که مزار حسین را زیارت کند پرسیدم، فرمود: برای او حجی همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله نوشته می شود. گوید به وی عرض کردم، فدایت گردم! حجی با رسول خدا صلی الله علیه و آله؟ فرمود: آری و حتی دو حج. گوید گفتم، فدایت شوم! دو حج؟ فرمود: آری و حتی سه حج. و همچنان می شمرد تا آنکه به ده حج رسید. گوید گفتم، فدایت شوم! ده حج با رسول خدا صلی الله علیه و آله؟ فرمود: آری و حتی بیست حج. گفتم، فدایت شوم! بیست حج و همچنان می شمرد تا به پنجاه حج رسید و دیگر چیزی نیفزود. - . کامل الزیارات : ۱۶۳ -

**[ترجمه]

«۸۰»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ الْمُغِیرَهِ عَنِ الْقَدَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ مَا لِمَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام زَائِراً عَارِفاً بِحَقِّهِ غَیْرَ مُسْتَکْبِرٍ وَ لَا مُسْتَنْکِفٍ قَالَ یُکْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَجَّهٍ مَقْبُولَهٍ وَ أَلْفُ عُمْرَهٍ مَبْرُورَهٍ وَ إِنْ کَانَ شَقِیّاً کُتِبَ سَعِیداً وَ لَمْ یَزَلْ یَخُوضُ فِی رَحْمَهِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: قداح گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم: کسی که آگاه به حق حسین علیه السلام و بدون روی گردانی مغرورانه و خودبزرگ بینی وی را زیارت کند، چیست؟ فرمود: برای او هزار حج پذیرفته و هزار عمره بی خدشه نوشته شود و اگر شقاوتمند باشد، در شمار سعادتمندان به حساب آید و همچنان در رحمت الهی غوطه ور باشد. - . کامل الزیارات : ۱۶۴ -

**[ترجمه]

«۸۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ صَالِحٍ النِّیلِیِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ مَنْ أَعْتَقَ أَلْفَ نَسَمَهٍ وَ کَمَنْ حَمَلَ عَلَی أَلْفِ فَرَسٍ فِی سَبِیلِ اللَّهِ مُسْرَجَهٍ مُلْجَمَهٍ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که آگاه از حق حسین علیه السلام به زیارت وی برود، خداوند برای او اجر کسی است که هزار اسیر آزاد کند و کسی که (ایشان را) بر هزار اسب زین و لجام شده در راه خدا سواره ببرد. - . کامل الزیارات : ۱۶۴ -

**[ترجمه]

«۸۲»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۸۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ الْکُلَیْنِیُّ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ بِإِسْنَادِهِ: مِثْلَهُ (۶).

ص: ۴۳

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۶۲.
۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۶۳.
۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۴.
۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۶۴.
۵- ۵. ثواب الأعمال ص ۷۹.
۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۶۴.

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۶۴ -

**[ترجمه]

بیان

لعل اختلافات هذه الأخبار فی قدر الفضل و الثواب محموله علی اختلاف الأشخاص و الأعمال و قله الخوف و المسافه و کثرتهما فإن کل عمل من أعمال الخیر یختلف ثوابها باختلاف مراتب الإخلاص و المعرفه و التقوی و سائر الشرائط التی توجب کمال العمل علی أنه یظهر من کثیر من الأخبار أنهم کانوا یراعون أحوال السائل فی ضعف إیمانه و قوته لئلا یصیر سببا لإنکاره و کفره و أنهم کانوا یکلمون الناس علی قدر عقولهم.

**[ترجمه]شاید اختلاف موجود در این اخبار در میزان فضل و ثواب، حمل بر تفاوت افراد و کارها و کم و زیاد بودن خطر و مسافت باشد، چرا که هر یک از اعمال خیر به اختلاف مراتب اخلاص و شناخت و پرهیزکاری و دیگر شرایطی که کمال عمل را فراهم می‌کند، ثوابی متفاوت دارد و حقیقت اینکه بنا بر بسیاری از اخبار، ائمه علیهم السلام احوال سؤال کننده را در ضعف و قوت ایمانش در نظر می‌گرفتند تا سبب انکار و کفر وی نگردد و با مردم به اندازه عقلشان سخن می‌گفتند.

**[ترجمه]

«۸۴»

أَقُولُ وَجَدْتُ بِخَطِّ الشَّیْخِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الْجُبَعِیِّ نَقْلًا مِنْ خَطِّ الشَّهِیدِ رَفَعَ اللَّهُ دَرَجَتَهُ نَقْلًا مِنْ مِصْبَاحِ الشَّیْخِ أَبِی مَنْصُورٍ طَابَ ثَرَاهُ قَالَ رُوِیَ: أَنَّهُ دَخَلَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله یَوْماً إِلَی فَاطِمَهَ علیها السلام فَهَیَّأَتْ لَهُ طَعَاماً مِنْ تَمْرٍ وَ قُرْصٍ وَ سَمْنٍ فَاجْتَمَعُوا عَلَی الْأَکْلِ هُوَ وَ عَلِیٌّ وَ فَاطِمَهُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَیْنُ علیهم السلام فَلَمَّا أَکَلُوا سَجَدَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ أَطَالَ سُجُودَهُ ثُمَّ بَکَی ثُمَّ ضَحِکَ ثُمَّ جَلَسَ وَ کَانَ أَجْرَأَهُمْ فِی الْکَلَامِ عَلِیٌّ علیه السلام فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ رَأَیْنَا مِنْکَ الْیَوْمَ مَا لَمْ نَرَهُ قَبْلَ ذَلِکَ فَقَالَ صلی الله علیه و آله إِنِّی لَمَّا أَکَلْتُ مَعَکُمْ فَرِحْتُ وَ سُرِرْتُ بِسَلَامَتِکُمْ وَ اجْتِمَاعِکُمْ فَسَجَدْتُ لِلَّهِ تَعَالَی شُکْراً فَهَبَطَ جَبْرَئِیلُ علیه السلام یَقُولُ سَجَدْتَ شُکْراً لِفَرَحِکَ بِأَهْلِکَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ أَ لَا أُخْبِرُکَ بِمَا یَجْرِی عَلَیْهِمْ بَعْدَکَ فَقُلْتُ بَلَی یَا أَخِی یَا جَبْرَئِیلُ فَقَالَ أَمَّا ابْنَتُکَ فَهِیَ أَوَّلُ أَهْلِکَ لَحَاقاً بِکَ بَعْدَ أَنْ تُظْلَمَ وَ یُؤْخَذَ حَقُّهَا وَ تُمْنَعَ إِرْثَهَا وَ یُظْلَمَ بَعْلُهَا وَ یُکْسَرَ ضِلْعُهَا وَ أَمَّا ابْنُ عَمِّکَ فَیُظْلَمُ وَ یُمْنَعُ حَقَّهُ وَ یُقْتَلُ وَ أَمَّا الْحَسَنُ فَإِنَّهُ یُظْلَمُ وَ یُمْنَعُ حَقَّهُ وَ یُقْتَلُ بِالسَّمِّ وَ أَمَّا الْحُسَیْنُ فَإِنَّهُ یُظْلَمُ وَ یُمْنَعُ حَقَّهُ وَ تُقْتَلُ عِتْرَتُهُ وَ تَطَؤُهُ الْخُیُولُ وَ یُنْهَبُ رَحْلُهُ وَ تُسْبَی نِسَاؤُهُ وَ ذَرَارِیُّهُ وَ یُدْفَنُ مُرَمَّلًا بِدَمِهِ وَ یَدْفِنُهُ الْغُرَبَاءُ فَبَکَیْتُ وَ قُلْتُ وَ هَلْ یَزُورُهُ أَحَدٌ قَالَ یَزُورُهُ الْغُرَبَاءُ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ زَارَهُ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ یُکْتَبُ لَهُ ثَوَابُ أَلْفِ حَجَّهٍ وَ أَلْفِ عُمْرَهٍ کُلُّهَا مَعَکَ فَضَحِکَ (۱).

۱- ۱. ما بین القوسین ساقط من مطبوعه الکمبانی و موجود فی طبعه تبریز و عنها أثبتناه.

lt;meta info="[مؤلف: در مصباح شیخ ابی منصور روایت شده: روزی پیامبر صلی الله علیه و آله به منزل فاطمه سلام الله علیها وارد شد و او برای حضرت غذایی از خرما و روغن حیوانی و نان فراهم آورد و حضرت با علی و فاطمه و حسن و حسین گرد سفره جمع شدند و چون غذا خوردند، رسول خدا صلی الله علیه و آله سجده کرد و بسیار سجده اش طولانی گشت و آنگاه گریست و سپس خندید و نشست؛ علی که جرأت بیشتری از بقیه ایشان در سخن گفتن داشت، فرمود: ای رسول خدا، امروز رفتاری از شما دیدیم که پیش از این ندیده بودیم. حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: آنگاه که با شما غذا خوردم، شادمان شدم و از سلامتی و جمع گرم شما مسرور گشتم، پس برای شکر خدا به سجده افتادم؛ پس جبرئیل علیه السلام فرود آمد و گفت، آیا به خاطر شادمانی از سلامتی خانواده ات سجده نمودی؟ گفتم آری. پس گفت، آیا می‌خواهی از آنچه پس از تو بر ایشان می‌گذرد، با خبر شوی؟ گفتم آری ای برادرم جبرئیل. پس گفت: درباره دخترت، او نخستین فرد خانواده ات است که پس از آنکه به وی ظلم می شود و حقش از وی سلب می شود و از ارثش محروم می‌گردد و شوهرش مظلوم واقع می شود و استخوان دنده‌اش شکسته می‌شود، به تو می‌پیوندد. و اما پسر عمویت مورد ستم واقع می شود و حقش سلب می شود و کشته می شود. و اما حسن، مظلوم واقع می شود و حقش از او سلب می شود و با زهر کشته می‌شود. و اما به حسین ستم می شود و حقش سلب می شود و خاندانش کشته می شوند و زیر سم اسبان پایمال می شود و ساز و برگ کاروانش چپاول می شود و زنان و فرزندان خانواده اش اسیر می شوند و آغشته به خونش دفن می شود و غریبگان وی را به خاک می... سپارند. پس گریستم و گفتم: آیا کسی به زیارت وی می‌رود؟ گفت غریبگان وی را زیارت می‌کنند. گفتم: پاداش کسی که به زیارت وی رود، چیست؟ گفت: برای او ثواب هزار حج و هزار عمره به همراه تو نوشته می شود، پس خندیدم.] - . بین پرانتز در چاپ کمپانی موجود نبوده و در چاپ تبریز درج شده که از روی آن نقل کرده ایم. -

**[ترجمه]

باب ۶ أن زيارته صلوات الله عليه توجب طول العمر و حفظ النفس و المال و زياده الرزق و تنفس الكرب و قضاء الحوائج

الأخبار

«۱»

مل، [كامل الزيارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْمُوسَوِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِيكٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ فُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِنَّ إِلَى جَانِبِكُمْ لَقَبْراً مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَ قَضَى حَاجَتَهُ (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: همانا در کنار شما قبری هست که هیچ غم‌دیده ای به زیارت آن نیاید مگر آنکه خداوند به خاطر اندوهش، در کارش گشایشی دهد و حاجتش را برآورده سازد.

**[ترجمه]

بيان

يحتمل أن يكون المراد به قبر أمير المؤمنين عليه السلام.

**[ترجمه]امكان دارد مراد از اين قبر، مزار اميرالمؤمنين عليه السلام باشد.

**[ترجمه]

«۲»

مل، [كامل الزيارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَلَمَةَ صَاحِبِ السَّابِرِيِّ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ: إِنَّ إِلَى جَانِبِكُمْ قَبْراً مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَ قَضَى حَاجَتَهُ وَ إِنَّ عِنْدَهُ لَأَرْبَعَةَ آلَافِ مَلَكٍ مُنْذُ قُبِضَ شُعْثاً غُبْراً يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ شَيَّعُوهُ وَ مَنْ مَرِضَ عَادُوهُ وَ مَنْ مَاتَ اتَّبَعُوا جَنَازَتَهُ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: همانا در كنار شما قبرى هست كه هيچ غم‌ديده اى به زيارت آن نيايد مگر آنكه خداوند اندوهش را گشايشى در كار كند و حاجتش را برآورده سازد و نزد وى از زمانى كه جان باخت، چهار هزار فرشته با موى آشفته و روى غبارين هست كه تا روز قيامت بر وى مى گريند و هر كه به زيارت وى رود، وى را همراهى مى‌كند و هر كه بيمار گردد به عيادتش مى‌روند و هر كه درگذرد، جنازه اش را تشييع مى كنند. - . كامل الزيارات : ۱۶۷ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو الزَّيَّاتِ عَنْ كَرَّامٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَابِرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ وَ هُوَ يَقُولُ: إِنَّ الْحُسَيْنَ عليه السلام قُتِلَ مَكْرُوباً وَ حَقِيقٌ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا رَدَّهُ اللَّهُ مَسْرُوراً(۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: همانا حسين بلاديده شهيد شد و شايسته است كه هيچ غم‌ديده اى به درگاه وى نيايد، مگر آنكه خداوند او را شادمان بازگرداند. - . كامل الزيارات : ۱۶۷ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [كامل الزيارات] جَمَاعَةُ مَشَايِخِي أَبِي وَ ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى وَ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ يَحْيَى وَ كَانَ فِي خِدْمَةِ أَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي عليه السلام عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ بِظَهْرِ الْكُوفَةِ لَقَبْراً مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ قَطُّ إِلَّا فَرَّجَ اللَّهُ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۶۷.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۶۷.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۷.

كُرْبَتَهُ يَعْنِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا در ورای کوفه مقبره ای هست که هیچ غم‌دیده ای به زیارت آن نیاید مگر آنکه خداوند اندوهش را گشایشی در کار کند و منظور مزار حسین علیه السلام است. - . کامل الزیارات : ۱۶۸ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: إِنَّ الْحُسَيْنَ صَاحِبَ كَرْبَلَاءَ قُتِلَ مَظْلُوماً مَكْرُوباً عَطْشَاناً لَهْفَاناً فَآلَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ لَهْفَانٌ وَ لَا مَكْرُوبٌ وَ لَا مُذْنِبٌ وَ لَا مَغْمُومٌ وَ لَا عَطْشَانٌ وَ لَا مَنْ بِهِ عَاهَةٌ ثُمَّ دَعَا عِنْدَهُ وَ تَقَرَّبَ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَ أَعْطَاهُ مَسْأَلَتَهُ وَ غَفَرَ ذَنْبَهُ وَ مَدَّ فِي عُمُرِهِ وَ بَسَطَ فِي رِزْقِهِ فَاعْتَبِرُوا يا أُولِي الْأَبْصارِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی جعفر علیه السلام: به راستی که حسین، این ساکن کربلاء، بلا دیده و تشنه لب و با دلی پر حسرت شهید شد و خداوند عز و جل بر خود سوگند یاد کرد که هیچ حسرت کشیده و هیچ غم‌دیده و هیچ گنهکار وهیچ اندوهگین و هیچ تشنه لب و هیچ معلولی به نزد مقبره وی نیاید و نزد او دعا نکند و به واسطه حسین بن علی علیه السلام به خداوند عز و جل تقرب نجوید، مگر اینکه خداوند اندوه او را گشایشی حاصل کند و خواسته اش را به وی عطا کند و گناهش را بیامرزد و عمرش را دراز کند و روزی اش را افزون کند «فَاعْتَبِرُوا يا أُولِي الْأَبْصارِ». پس ای دیده وران عبرت گیرید. - . کامل الزیارات : ۱۶۸ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ نَاجِيَةَ عَنْ عَامِرِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي النُّمَيْرِ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام: إِنَّ وَلَايَتَنَا عُرِضَتْ عَلَى أَهْلِ الْأَمْصَارِ فَلَمْ يَقْبَلْهَا قَبُولَ أَهْلِ الْكُوفَةِ وَ ذَلِكَ أَنَّ قَبْرَ عَلِيٍّ علیه السلام فِيهَا وَ إِنَّ إِلَى لِزْقِهِ لَقَبْراً آخَرَ يَعْنِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَمَا مِنْ آتٍ يَأْتِيهِ يُصَلِّي عِنْدَهُ علیه السلام رَكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَةً ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا لَهُ وَ إِنَّهُ لَيَحُفُّ بِهِ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفُ مَلَكٍ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا جعفر علیه السلام: ولایت ما بر اهل شهرها عرضه گردید و هیچ یک چون اهل کوفه آن را نپذیرفتند و این بدان جهت بود که مزار علی علیه السلام در آن است و در کنار آن مقبره دیگری هست (و منظور مقبره حسین صلوات الله علیهما است) و هیچ زائری به نزد وی نیاید و نزد او دو یا چهار رکعت نماز نگزارد و آنگاه از خدا حاجتی درخواست نکند مگر اینکه خداوند آن را برآورده سازد و به راستی که هر روز هزار فرشته مزار وی را در بر می گیرند. - . کامل الزیارات : ۱۶۸ -

**[ترجمه]

بیان

إلی لزقه بالکسر أی إلی جنبه.

**[ترجمه]«إلی لزقه» یعنی در کنارش.

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ حَسَّانَ عَنِ ابْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام دَعَانِي الشَّوْقُ إِلَيْكَ أَنْ تَجَشَّمْتُ إِلَيْكَ عَلَى مَشَقَّةٍ فَقَالَ لِي لَا تَشْكُ رَبَّكَ فَهَلَّا أَتَيْتَ مَنْ كَانَ أَعْظَمَ حَقّاً عَلَيْكَ مِنِّي فَكَانَ مِنْ قَوْلِهِ فَهَلَّا أَتَيْتَ مَنْ كَانَ أَعْظَمَ حَقّاً عَلَيْكَ مِنِّي أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ قَوْلِهِ لَا تَشْكُ رَبَّكَ قُلْتُ وَ مَنْ أَعْظَمُ عَلَيَّ حَقّاً مِنْكَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ أَلَّا أَتَيْتَ الْحُسَيْنَ فَدَعَوْتَ اللَّهَ عِنْدَهُ وَ شَكَوْتَ إِلَيْهِ حَوَائِجَكَ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن ابی یعفور گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: اشتیاق به شما مرا بر آن داشت که دشواریها را برای رسیدن به تو تحمل کنم. پس فرمود که نزد پروردگارت گلایه نکن؛ چرا به زیارت کسی که بیش از من بر تو حق دارد، نیامدی؟ و این سخنش که چرا به زیارت کسی که بیش از من بر تو حق دارد، نیامدی، بر من دشوار تر از این سخنش بود که نزد پروردگارت گلایه نکن .

گفتم چه کسی بر من حق بیشتری از شما دارد؟ فرمود: حسین بن علی، پس چرا به نزد حسین نمی‌روی و نزد وی خدا را نمی... خوانی و حوائجت را نزد وی باز گو نمی کنی؟! - . کامل الزیارات : ۱۶۸ -

**[ترجمه]

«۸»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا أَدْنَى مَا لِزَائِرِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَقَالَ لِي يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّ أَدْنَى مَا يَكُونُ لَهُ أَنْ يَحْفَظَهُ اللَّهُ فِي نَفْسِهِ وَ مَالِهِ حَتَّى يَرُدَّهُ إِلَى

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۶۸.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۶۸.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۶۸.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۶۸.

أَهْلِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَهِ كَانَ اللَّهُ أَحْفَظَ لَهُ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: عبدالله بن هلال گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت گردم، کمترین پاداش زیارت مزار حسین علیه السلام چیست؟ فرمود: کمترین پاداش وی آن است که خداوند جان و مال او را تا آنگاه که نزد اهل و عیالش بازگردد، در امان دارد و چون روز قیامت فرارسد، خداوند بیش از پیش وی را در حفظ خود نگاه می‌دارد.

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنِ ابْنِ هِلَالٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۳۳ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ زَكَرِيَّا عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الرِّضَا عَنْ أَبِيهِ علیهما السلام قَالَ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: إِنَّ أَيَّامَ زَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام لَا تُعَدُّ مِنْ آجَالِهِمْ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: روزهای زائر حسین بن علی علیه السلام از روزهای زندگی به شمار نمی‌آید. -. کامل الزیارات : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنِ ابْنِ عَمِيرَهَ عَنِ ابْنِ حَازِمٍ قَالَ سَمِعْنَاهُ يَقُولُ: مَنْ أَتَى عَلَيْهِ حَوْلٌ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ أَنْقَصَ اللَّهُ مِنْ عُمُرِهِ حَوْلًا وَ لَوْ قُلْتُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَمُوتُ قَبْلَ أَجَلِهِ بِثَلَاثِينَ سَنَهً لَكُنْتُ صَادِقاً

وَ ذَلِكَ أَنَّكُمْ تَتْرُكُونَ زِيَارَتَهُ فَلَا تَدَعُوا زِيَارَتَهُ يَمُدُّ اللَّهُ فِي أَعْمَارِكُمْ وَ يَزِيدُ فِي أَرْزَاقِكُمْ وَ إِذَا تَرَكْتُمْ زِيَارَتَهُ نَقَصَ اللَّهُ مِنْ أَعْمَارِكُمْ وَ أَرْزَاقِكُمْ فَتَنَافَسُوا فِي زِيَارَتِهِ وَ لَا تَدَعُوا ذَلِكَ فَإِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ شَاهِدٌ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَ عِنْدَ رَسُولِهِ وَ عِنْدَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَهَ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن حازم گوید: از امام شنیدم که فرمود: هر که یک سال بگذرد و به زیارت مزار حسین نرود، خداوند یک سال از عمرش می‌کاهد و اگر بگویم که برخی از شما سی سال پیش از فرا رسیدن اجلش جان می‌بازد، دروغ

نگفته‌ام. زیرا که شما زیارت وی را ترک گفته اید؛ پس زیارت وی را ترک مگویید تا خداوند عمرتان را دراز کند و بر روزیتان بیفزاید؛ و اگر زیارت او را رها کنید خداوند از عمر و روزیتان می کاهد. در مورد زیارت او، نیرویتان را به کار گیرید و بر یکدیگر پیشی گیرید و از این امر صرفنظر نکنید، زیرا که حسین بن علی نزد خدا و رسول خدا و نزد علی و فاطمه علیهم السلام، گواه شماست. - . کامل الزیارات : ۱۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْبَزَنْطِیِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبَانٍ عَنْ عَبْدِ الْمَلِکِ الْخَثْعَمِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی یَا عَبْدَ الْمَلِکِ لَا تَدَعْ زِیَارَهَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ وَ مُرْ أَصْحَابَکَ بِذَلِکَ یَمُدُّ اللَّهُ فِی عُمُرِکَ وَ یَزِیدُ اللَّهُ فِی رِزْقِکَ وَ یُحْیِیکَ اللَّهُ سَعِیداً وَ لَا تَمُوتُ إِلَّا سَعِیداً وَ یَکْتُبُکَ سَعِیداً(۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالملک خثعمی روایت کند که امام صادق علیه السلام مرا فرمود: ای عبدالملک، زیارت حسین بن علی را نادیده مگیر و اصحابت را به این کار امر کن که خداوند بر عمر تو می‌افزاید و روزی‌ات را زیاد می کند و خوشبخت زندگی می کنی و با حالی خوش درخواهی گذشت و نامت را در میان خوش بختان می‌نویسد. - . کامل الزیارات : ۱۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ صَبَّاحٍ الْحَذَّاءِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ: زُورُوا الْحُسَیْنَ وَ لَوْ کُلَّ سَنَهٍ فَإِنَّ کُلَّ مَنْ أَتَاهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ غَیْرَ جَاحِدٍ لَمْ یَکُنْ لَهُ عِوَضٌ غَیْرُ الْجَنَّهِ وَ رُزِقَ رِزْقاً

ص: ۴۷

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۲.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۳۳.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۳۶.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۵۱.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۵۱.

وَاسِعاً وَ آتَاهُ اللَّهُ مِنْ قِبَلِهِ بِفَرَجٍ عَاجِلٍ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: حتی اگر شده، سالی يک بار به زيارت حسين عليه السلام برويد، چرا که هر که آگاه از حق وی و بدون انكار آن به مزار وی آيد، پاداشی جز بهشت نخواهد داشت و روزی فراوان يافته و خداوند از بابت وی، به زودی در كارش گشايشی حاصل می‌كند... تا آخر خبر. - . كامل الزيارات : ۱۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [كامل الزيارات] جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَضَّاحٍ عَنْ دَاوُدَ الْحَمَّارِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ لَمْ يَزُرْ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَدْ حُرِمَ خَيْراً كَثِيراً وَ نَقَصَ مِنْ عُمُرِهِ سَنَةٌ(۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: هر كه به زيارت مزار حسين عليه السلام نرود، خير و بركت بسياری را از دست داده و يک سال از عمرش كاسته می شود. - . كامل الزيارات : ۱۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۶»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنِ السَّعْدَآبَادِيِّ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ عَنِ ابْنِ خَارِجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عليهما السلام: أَنَا قَتِيلُ الْعَبْرَةِ قُتِلْتُ مَكْرُوباً وَ حَقِيقٌ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَأْتِيَنِي مَكْرُوبٌ إِلَّا رَدَّهُ وَ قَلَبَهُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُوراً(۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق عليه السلام: حسين بن علی عليه السلام فرمود: من شهيد اشک هستم و بلاديده شهيد شدم و خدای را شايد كه هيچ غم‌ديده ای به مزارم نيايد مگر اينكه در حالی برگردد كه دلش شاد گشته است. - . ثواب الاعمال: : ۸۸ -

**[ترجمه]

یب، [تهـذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ الْوَلِیدِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتِّیلٍ وَ غَیْرِهِ مِنَ الشُّیُوخِ عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِی أَیُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: مُرُوا شِیعَتَنَا بِزِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَإِنَّ إِتْیَانَهُ یَزِیدُ فِی الرِّزْقِ وَ یَمُدُّ فِی الْعُمُرِ وَ یَدْفَعُ مَدَافِعَ السَّوْءِ وَ إِتْیَانَهُ مُفْتَرَضٌ عَلَی کُلِّ مُؤْمِنٍ یُقِرُّ لَهُ بِالْإِمَامَهِ مِنَ اللَّهِ (۵).

ص: ۴۸

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۵۱.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۱.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۵۱.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۸۸.

۵- ۵. التهذیب ج ۶ ص ۴۲.

**[ترجمه]التهذیب: ابا جعفر علیه السلام: شیعه ما را امر کنید که به زیارت مزار حسین علیه السلام بروند، چرا که شرفیاب شدن به مزار او روزی را افزایش می‌دهد و عمر را زیاد می‌کند و پیشامدهای ناگوار را دفع می‌کند و زیارت او بر هر مومنی که به امامت وی از سوی خدا اعتراف دارد، واجب است. - . التهذیب ۶ : ۴۲ -

**[ترجمه]

باب ۷ أن زیارته علیه السلام من أفضل الأعمال

الأخبار

«۱»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْوَشَّاءِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِذٍ عَنْ أَبِی خَدِيجَةَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام قَالَ إِنَّهُ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی خدیجه گوید: از امام صادق علیه السلام درباره زیارت مزار حسین علیه السلام پرسیدم، فرمود: این بهترین اعمال است. - . کامل الزیارات : ۱۴۶ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [كامل الزيارات] بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِی سَلَمَةَ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۴۶ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى عَنِ الْوَشَّاءِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِذٍ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۴۶ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبَانٍ الْأَزْرَقِ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَی اللَّهِ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ إِدْخَالُ السُّرُورِ عَلَی الْمُؤْمِنِ وَ أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَی اللَّهِ وَ هُوَ سَاجِدٌ بَاكٍ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: از بهترین کارها زیارت مزار حسین علیه السلام است و برترین کارها نزد خداوند، شاد کردن دل مومن است و نزدیک ترین حالت بنده به خداوند، حالی است که در سجده گریه می کند. - . کامل الزیارات : ۱۴۶ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِی الْجَهْمِ عَنْ أَبِی خَدِيجَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا يَبْلُغُ مِنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام قَالَ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ (۵).

ص: ۴۹

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۶.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۶.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۴۶.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۴۶.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۴۶.

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی خدیجه گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم که چه کاری به ارزش زیارت مزار حسین بن علی علیه السلام است؟ فرمود: بهترین کارها با آن برابر است. - . کامل الزیارات : ۱۴۶ -

**[ترجمه]

باب ۸ فضل الإنفاق فی طریق زیارته و ثواب من جهز إلیه رجلا

الأخبار

أقول

قد أوردنا کثیرا من أخبار الباب فی باب دعاء الأنبیاء و الملائکه لزواره علیه السلام و غیره.

**[ترجمه]بسیاری از اخبار این باب در باب دعای پیامبران و فرشتگان در حق زائران حسین علیه السلام و دیگران بیان شد.

**[ترجمه]

«۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّ أَبَاکَ کَانَ یَقُولُ فِی الْحَجِّ یُحْسَبُ لَهُ بِکُلِّ دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ أَلْفٌ فَمَا لِمَنْ یُنْفِقُ فِی الْمَسِیرِ إِلَی أَبِیکَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ یَا ابْنَ سِنَانٍ یُحْسَبُ لَهُ بِالدِّرْهَمِ أَلْفٌ وَ أَلْفٌ حَتَّی عَدَّ عَشَرَةً وَ یُرْفَعُ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مِثْلُهَا وَ رِضَا اللَّهِ خَیْرٌ لَهُ وَ دُعَاءُ مُحَمَّدٍ وَ دُعَاءُ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْأَئِمَّهِ علیهم السلام خَیْرٌ لَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن سنان گوید: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم فدایت شوم، پدرتان درباره حج می... فرمودند که به هر درهمی که فرد در راه آن هزینه کند، هزار برابر پاداش می‌یابد. کسی که به سوی پدر بزرگوارتان حسین علیه السلام رهسپار می‌گردد، چه پاداش می‌یابد؟ پس فرمود: ای ابن سنان، برای هر درهمی که خرج می‌کند، هزار و هزار پاداش می‌گیرد و حتی تا ده هزار درهم شمرد، و نظیر همین نیز بر درجات وی افزوده می‌گردد و خرسندی خداوند برای او بهتر است و دعای محمد و دعای امیر المؤمنین و ائمه علیهم السلام برای وی بهتر است. - . کامل الزیارات : ۱۲۸ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِدْرِیسَ وَ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَنْ یَحْیَی خَادِمِ أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی علیه السلام عَنْ عَلِیٍّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ قَالَ: قُلْتُ فَمَا لِمَنْ صَلَّی عِنْدَهُ یَعْنِی الْحُسَیْنَ علیه السلام قَالَ مَنْ صَلَّی عِنْدَهُ رَکْعَتَیْنِ لَمْ یَسْأَلِ اللَّهَ شَیْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ إِیَّاهُ فَقُلْتُ فَمَا لِمَنِ اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ ثُمَّ أَتَاهُ قَالَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ

الْفُرَاتِ وَ هُوَ يُرِيدُهُ تَسَاقَطَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أَمُّهُ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ جَهَّزَ إِلَيْهِ وَ لَمْ يَخْرُجْ لِعِلَّةٍ قَالَ يُعْطِيهِ اللَّهُ كُلَّ دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ مِثْلَ أُحُدٍ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَ يُخَلِّفُ عَلَيْهِ أَضْعَافَ مَا أَنْفَقَ وَ يَصْرِفُ عَنْهُ مِنَ الْبَلَاءِ مِمَّا قَدْ نَزَلَ فَيُدْفَعُ وَ يُحْفَظُ فِي مَالِهِ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطُولِهِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: صفوان جمّال در روایتی بلند گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: آن که نزد مزار وی یعنی حسین علیه السلام نماز گزارد، چه پاداشی خواهد داشت؟ فرمود: هر که نزد وی دو رکعت نماز گزارد، چیزی از خدا نخواهد مگر آنکه خداوند خواسته اش را به وی عطا نماید. گفتم: کسی که با آب فرات غسل کند و به زیارت وی آید چه پاداش می گیرد؟ فرمود: هر که به آب فرات و به قصد زیارت حسین غسل نماید، گناهانش چون روزی که از مادر زاده شده، از وی فرو ریزد. گفتم: کسی که برای زیارت وی آماده گشته ولی به خاطر مشکلی نتوانسته رهسپار شود چطور؟ فرمود: خداوند در برابر هر درهمی که خرج کند پاداشی برابر با حسناتی به اندازه کوه احد عطا کند و چندین برابر آنچه هزینه کرده است، برای وی جایگزین می کند و بلایی که نازل کرده را از وی باز می‌دارد و (از سر راه بلا) کنار نگاه داشته می شود و اموالش محفوظ می گردد...تا آخر خبر. - . کامل الزیارات : ۱۲۹ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ

ص: ۵۰

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۲۸.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۲۹.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ وَ زَادَ فِيهِ قَالَ قُلْتُ لَهُ مَا لِلْمُنْفِقِ فِي خُرُوجِهِ إِلَيْهِ وَ الْمُنْفِقِ عِنْدَهُ قَالَ دِرْهَمٌ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است و می‌افزاید: گفتم: پاداش کسی که برای سفر به سوی مزار او و نیز نزد مقبره او اموالی هزینه کند چیست؟ فرمود: هر درهم او هزار درهم پاداش می گیرد. - . کامل الزیارات : ۱۲۸ -

**[ترجمه]

«۴»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ رَبَاحٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الْعَبَّاسِ حَدَّثَهُ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَيْمُونٍ الصَّائِغِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَا عَلِيُّ بَلَغَنِي أَنَّ أُنَاساً مِنْ شِيعَتِنَا تَمُرُّ بِهِمُ السَّنَةُ وَ السَّنَتَانِ وَ أَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ لَا يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ علیهم السلام قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي لَأَعْرِفُ أُنَاساً كَثِيراً بِهَذِهِ الصِّفَةِ فَقَالَ أَمَا وَ اللَّهِ لِحَظِّهِمْ أَخْطَئُوا وَ عَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَ عَنْ جِوَارِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله فِي الْجَنَّةِ تَبَاعَدُوا قُلْتُ فَإِنْ أَخْرَجَ عَنْهُ رَجُلًا أَ يُجْزِي عَنْهُ ذَلِكَ قَالَ نَعَمْ وَ خُرُوجُهُ بِنَفْسِهِ أَعْظَمُ أَجْراً وَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: علی بن میمون صائغ گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود: ای علی، شنیده‌ام که گروهی از پیروان ما یک یا دو سال و یا بیشتر بر آنها می گذرد و به زیارت حسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام نمی‌روند. گفتم: فدایت شوم! مردمان بسیاری را به این حال می شناسم. فرمود: به خدا سوگند، بدان که بهره و نصیب خود را اشتباه گرفته اند و از ثواب الهی منحرف گشته اند و از همسایگی با محمد در بهشت بس دور شده اند. گفتم: اگر به جای خود مردی را بفرستد، پاداشی خواهد برد. فرمود: آری و به زیارت رفتن خودش اجر و برکت بیشتری دارد و نزد خداوند برای او بهتر است. - . التهذیب ۶ : ۴۵ -

**[ترجمه]

باب ۹ أن الأنبياء و الرسل و الأئمه و الملائكه صلوات الله عليهم أجمعين يأتونه عليه السلام لزيارته و يدعون لزواره و يبشرونهم بالخير و يستبشرون لهم

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِي وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِيعاً عَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقِيلَ لِي ادْخُلْ فَدَخَلْتُ فَوَجَدْتُهُ فِي مُصَلَّاهُ فِي بَيْتِهِ فَجَلَسْتُ حَتَّى قَضَى صَلَاتَهُ وَ سَمِعْتُهُ وَ هُوَ يُنَاجِي رَبَّهُ وَ هُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ يَا مَنْ خَصَّنَا بِالْكَرَامَةِ وَ وَعَدَنَا بِالشَّفَاعَةِ وَ خَصَّنَا

بِالْوَصِیَّهِ وَ أَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَی وَ مَا بَقِیَ وَ جَعَلَ أَفْئِدَهً مِنَ النَّاسِ تَهْوِی إِلَیْنَا اغْفِرْ لِی وَ لِإِخْوَانِی وَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۲۸.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۴۵.

زُوَّارِ قَبْرِ أَبِيَ الْحُسَيْنِ الَّذِينَ أَنْفَقُوا أَمْوَالَهُمْ وَ أَشْخَصُوا أَبْدَانَهُمْ رَغْبَةً فِي بِرِّنَا وَ رَجَاءً لِمَا عِنْدَكَ فِي صِلَتِنَا وَ سُرُوراً أَدْخَلُوهُ عَلَى نَبِيِّكَ وَ إِجَابَةً مِنْهُمْ لِأَمْرِنَا وَ غَيْظاً أَدْخَلُوهُ عَلَى عَدُوِّنَا أَرَادُوا بِذَلِكَ رِضَاكَ فَكَافِئْهِمْ عَنَّا بِالرِّضْوَانِ وَ اكْلَأْهُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ اخْلُفْ عَلَى أَهَالِيهِمْ وَ أَوْلَادِهِمُ الَّذِينَ خُلِّفُوا بِأَحْسَنِ الْخَلَفِ وَ اصْحَبْهُمْ وَ اكْفِهِمْ شَرَّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَ كُلِّ ضَعِيفٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ شَدِيدٍ وَ شَرَّ شَيَاطِينِ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ أَعْطِهِمْ أَفْضَلَ مَا أَمَّلُوا مِنْكَ فِي غُرْبَتِهِمْ عَنْ أَوْطَانِهِمْ وَ مَا آثَرُوا بِهِ عَلَى أَبْنَائِهِمْ وَ أَهَالِيهِمْ وَ قَرَابَاتِهِمِ اللَّهُمَّ إِنَّ أَعْدَاءَنَا عَابُوا عَلَيْهِمْ عَلَى خُرُوجِهِمْ فَلَمْ يَنْهَهُمْ ذَلِكَ عَنِ الشُّخُوصِ إِلَيْنَا خِلَافاً مِنْهُمْ عَلَى مَنْ خَالَفَنَا فَارْحَمْ تِلْكَ الْوُجُوهَ الَّتِي غَيَّرَتْهَا الشَّمْسُ وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْوُجُوهَ الَّتِي تَتَقَلَّبُ عَلَى حُفْرَةِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْأَعْيُنَ الَّتِي خَرَجَتْ دُمُوعُهَا رَحْمَةً لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْقُلُوبَ الَّتِي جَزِعَتْ وَ احْتَرَقَتْ لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْكَ الصَّرْخَةَ الَّتِي كَانَتْ لَنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ تِلْكَ الْأَنْفُسَ وَ تِلْكَ الْأَبْدَانَ حَتَّى نُوَافِيَهُمْ عَلَى الْحَوْضِ يَوْمَ الْعَطَشِ فَمَا زَالَ يَدْعُو وَ هُوَ سَاجِدٌ بِهَذَا الدُّعَاءِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَوْ أَنَّ هَذَا الَّذِي سَمِعْتُ مِنْكَ كَانَ لِمَنْ لَا يَعْرِفُ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ لَظَنَنْتُ أَنَّ النَّارَ لَا تَطْعَمُ مِنْهُ شَيْئاً أَبَداً وَ اللَّهِ لَقَدْ تَمَنَّيْتُ أَنِّي كُنْتُ زُرْتُهُ وَ لَمْ أَحُجَّ فَقَالَ لِي مَا أَقْرَبَكَ مِنْهُ فَمَا الَّذِي يَمْنَعُكَ مِنْ زِيَارَتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاوِيَةُ لِمَ تَدَعُ ذَلِكَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَمْ أَرَ أَنَّ الْأَمْرَ يَبْلُغُ هَذَا كُلَّهُ فَقَالَ يَا مُعَاوِيَةُ مَنْ يَدْعُو لِزُوَّارِهِ فِي السَّمَاءِ أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْعُو لَهُمْ فِي الْأَرْضِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن وهب گوید: از ابا عبدالله اذن ورود گرفتم و اجازه ورود داده شد و وارد شدم و او را در نمازگاهش در خانه دیدم و نشستم تا نمازش را به پایان رساند و شنیدم که با خدا نیایش می‌کرد و می‌گفت: ای آنکه ما را امتیاز کرامت بخشید و شفاعت را به ما وعده داد و وصیت (سفارش پیامبر در حق ائمه یا سفارش ایشان به پیروانشان) را مختص ما گرداند و دانش گذشته ها و آینده را به ما هبه کرد و دلهای مردمانی را شیفته ما گرداند. من و برادرانم و زوّار مزار پدرم حسین بن علی - درود خدا بر آن دو باد - را بیامرز که دارایی شان را هزینه کردند و بدنهاشان را از شوق مهربانی و نیکی به ما و به امید پاداشی که با اتصال با ما از تو در می‌یابند و به امید سروری که به دل رسولت محمد صلی الله علیه و آله وارد می‌کنند و در پاسخ به دستور ما و به جهت خشمی که به دل دشمنانمان وارد کردند، به رنج انداختند و در همه این احوال جویای خشنودی تو بوده اند، پس از سوی ما ایشان را به خشنودی ات بهرمند ساز و روز و شب ایشان را محفوظ دار و اهل و خانواده ایشان را که پشت سر باقی نهاده اند، به بهترین وجهی نگاهبان باش و همپای ایشان باش و آنان را از شر هر طغیانگر سرکش و از هر ضعیف و قوی دستی از آفریدگانت و از شر شیاطین انس و جن در امان دار و بهترین آرزوهایشان را که دور از کاشانه شان از تو درخواست کردند، مادام که ما را بر فرزندان و خاندان و نزدیکانشان ترجیح داده اند، نصیبشان گردان. خداوندا دشمنان ما ایشان را به خاطر این سفرشان نکوهش کردند، ولی این امر ایشان را، به خاطر مخالفت ایشان با مخالفان ما، از برخاستن و روانه شدن به سوی ما باز نداشت. پروردگارا! رحم آور بر این صورتهایی که به حرارت آفتاب سوخته و آن صورتهایی که هر دو گونه آن پیاپی بر روی مقبره ابا عبد الله، حسین علیه السلام جا به جا شده و رحمت نما آن چشمهایی را که از سر رحمت و دلسوزی بر ما اشکها رانده و آن دلهایی که بی تاب گشته و به خاطر ما گدازش بسیار یافته و رحم آور بر آن فریادهایی که در ماتم ما برخاسته است. خداوندا! آن جانها را و آن تن ها را به پناه تو می‌سپارم تا آنکه در روز عطش بر حوض کوثر با ایشان دیدار کنیم. و همچنان حضرت این دعا را در سجده می‌خواند و چون از نیایش فارغ گشت، به ایشان گفتم: فدایت شوم! اگر این دعایی که شنیدم در حق کسی بود که خدا را نشناخته، بی شک گمان می‌کردم که آتش دوزخ ذره ای از وجود او را هرگز نخواهد بلعید. به خدا که آرزو می‌کنم ای کاش او را زیارت کرده بودم و به حج نرفته بودم. پس حضرت فرمود: بس نزدیک هستی به او، پس چه چیز تو را از زیارت او باز می‌دارد؟! ای معاویه، چرا این امر

را نادیده می‌گیری! گفتم: فدایت شوم! نمی‌دانستم که این امر چنین ارزشی دارد. فرمود: ای معاویه، کسانی که در آسمان برای زائران وی دعا می‌کنند، بیش از کسانی هستند که در زمین برای ایشان دعا می‌کنند. -. کامل الزیارات : ۱۱۶ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ وَهْبٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۱۷ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِیِّ عَنْ مُعَاوِیَهَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۱۶.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۱۷.

بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی یَا مُعَاوِیَهُ لَا تَدَعْ زِیَارَهَ الْحُسَیْنِ لِخَوْفٍ فَإِنَّ مَنْ تَرَکَهُ رَأَی مِنَ الْحَسْرَهِ مَا یَتَمَنَّی أَنَّ قَبْرَهُ کَانَ عِنْدَهُ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ یَرَی اللَّهُ شَخْصَکَ وَ سَوَادَکَ فِیمَنْ یَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ عَلِیٌّ وَ فَاطِمَهُ وَ الْأَئِمَّهُ علیهم السلام أَ مَا تُحِبُّ أَنْ

تَکُونَ مِمَّنْ یَنْقَلِبُ بِالْمَغْفِرَهِ لِمَا مَضَی وَ یَغْفِرُ لَکَ ذُنُوبَ سَبْعِینَ سَنَهً أَ مَا تُحِبُّ أَنْ تَکُونَ مِمَّنْ یَخْرُجُ مِنَ الدُّنْیَا وَ لَیْسَ عَلَیْهِ ذَنْبٌ یُتْبَعُ بِهِ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ تَکُونَ غَداً مِمَّنْ یُصَافِحُهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن وهب گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: ای معاویه، زیارت مقبره حسین علیه السلام را به خاطر ترس رها مکن، زیرا هر که از این کار روی گردان شود، چندان حسرت خواهد برد که آرزو خواهد کرد ای کاش قبرش نزد او بود. آیا دوست نداری که خداوند حضور و وجود تو را در میان کسانی که رسول الله و علی و فاطمه و ائمه علیهم السلام برای ایشان دعا می کنند، ببیند؟ آیا دوست نداری از کسانی باشی که با آمرزش الهی به مسیر سرنوشت می روند و گناهان هفتاد سال به تو بخشیده شود؟ آیا دوست نداری از کسانی باشی که از دنیا خارج می شوند و بار هیچ گناهی را که با آن مجازات گردند، با خود ندارند؟ آیا دوست نداری فردا از جمله کسانی باشی که رسول خدا صلی الله علیه و آله با ایشان مصافحه می کند؟ - . کامل الزیارات : ۱۱۷ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [کامل الزیارات] حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَهَ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ وَ الدُّعَاءَ لِزُوَّارِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن وهب گوید: از محضر امام صادق علیه السلام اجازه ورود خواستم، و آنگاه همین روایت و دعا را برای زائران حسین علیه السلام را بیان نمود. - . کامل الزیارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ مَتٍّ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ وَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ مَعاً عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ وَ الدُّعَاءَ لِزُوَّارِ الْحُسَيْنِ عليه السلام (۴).

**[ترجمه]کامل الزيارات: معاويه بن وهب گويد: از محضر امام صادق عليه السلام اجازه ورود خواستم، و آنگاه همين روايت و دعا را براى زائران حسين عليه السلام را بيان مى‌كند. - . كامل الزيارات : ۱۱۹ به اختصار -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزيارات] أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى مَعاً عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ يَحْيَى خَادِمِ أَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي عليه السلام عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: معاويه بن وهب گويد: از محضر امام صادق عليه السلام اجازه ورود خواستم، و همين روايت را بيان مى‌كند. - . كامل الزيارات : ۱۱۸ -

**[ترجمه]

«۸»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى

ص: ۵۳

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۱۷.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

۴- ۴. نفس المصدر ص ۱۱۹ باقتضاب.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۱۸.

عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی یَا مُعَاوِیَهُ لَا تَدَعْ زِیَارَهَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَإِنَّ مَنْ تَرَکَهُ رَأَی مِنَ الْحَسْرَهِ مَا یَتَمَنَّی أَنَّ قَبْرَهُ کَانَ عِنْدَهُ إِلَی آخِرِ الْخَبَرِ(۱).

**[ترجمه]التهذیب: معاویه روایت کند که امام صادق علیه السلام فرمود: معاویه، زیارت مقبره حسین علیه السلام را رها مکن، زیرا هر که چنین کند، چندان حسرت خواهد برد که آرزو می کند ای کاش قبرش نزد او بود... تا پایان این روایت. - . التهذیب ۶ : ۴۷ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ جَمِیعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: وَکَّلَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی بِالْحُسَیْنِ علیه السلام سَبْعِینَ أَلْفَ مَلَکٍ یُصَلُّونَ عَلَیْهِ کُلَّ یَوْمٍ شُعْثاً غُبْراً وَ یَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ وَ یَقُولُونَ یَا رَبِّ هَؤُلَاءِ زُوَّارُ الْحُسَیْنِ افْعَلْ بِهِمْ وَ افْعَلْ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی هفتاد هزار فرشته بر حسین علیه السلام مامور کرده که هر روز موی آشفته و غبارین روی بر وی سلام و صلوات فرستاده و برای زائرانش دعا می کنند و می گویند: خداوندا! اینان زائران حسینند، به حال ایشان چنین و چنان کن. - . کامل الزیارات : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

«۱۰»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَهَ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِیِّ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: لَا تَدَعْ زِیَارَهَ الْحُسَیْنِ أَ مَا تُحِبُّ أَنْ تَکُونَ فِیمَنْ تَدْعُو لَهُ الْمَلَائِکَهُ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام روایت کرد: زیارت حسین علیه السلام را ترک مکن، آیا دوست نداری از جمله کسانی باشی که فرشتگان برای ایشان دعا می کنند. - . کامل الزیارات : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنِ الْبَطَائِنِيِّ عَنْ أَبِی بَصِيرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: وَكَّلَ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ شُعْثاً غُبْراً مِنْ يَوْمَ قُتِلَ إِلَی مَا شَاءَ اللَّهُ يَعْنِی بِذَلِكَ قِيَامَ الْقَائِمِ علیه السلام وَ يَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ وَ يَقُولُونَ يَا رَبِّ هَؤُلَاءِ زُوَّارُ الْحُسَيْنِ افْعَلْ بِهِمْ وَ افْعَلْ بِهِمْ (۵).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی هفتاد هزار فرشته بر حسين علیه السلام مامور كرده كه از روز شهادت او تا وقتی خدا خواهد - و منظور از آن قيام حضرت قائم علیه السلام است - موی آشفته و غبارين روی بر وی سلام و صلوات می‌فرستند و برای زائرانش دعا می‌كنند و می‌گويند: خداوندا! اينان زائران حسينند، به حال ايشان چنين و چنان كن. - . كامل الزيارات : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

«۱۳»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ وُهَيْبِ بْنِ حَفْصٍ عَنْ أَبِی بَصِيرٍ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبَلَةَ عَنِ الْبَطَائِنِيِّ عَنْ أَبِی بَصِيرٍ: مِثْلَهُ (۶).

۱- ۱. التهذيب ج ۶ ص ۴۷.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۱۹.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۹.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۱۹.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۱۹.

۶- ۶. التهذيب ج ۶ ص ۴۷.

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۴۷ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [کامل الزیارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَهَ عَنِ الْوَشَّاءِ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ دَاوُدَ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ فَاطِمَهَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله تَحْضُرُ زُوَّارَ قَبْرِ ابْنِهَا الْحُسَيْنِ علیه السلام فَتَسْتَغْفِرُ لَهُمْ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا فاطمه دختر محمد صلی الله علیه و آله بر زائران مقبره پسرش حسین علیه السلام حاضر می شود و برای ایشان طلب آمرزش می کند. - . کامل الزیارات : ۱۱۸ و در آن آمده که (و برای گناهانشان استغفار می کنند) -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِی الْمَغْرَاءِ عَنْ عَنْبَسَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: وَكَّلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَی بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عِنْدَهُ الصَّلَاهُ الْوَاحِدَهُ مِنْ صَلَاهِ أَحَدِهِمْ تَعْدِلُ أَلْفَ صَلَاهٍ مِنْ صَلَاهِ الْآدَمِيِّينَ يَكُونُ ثَوَابُ صَلَاتِهِمْ لِزُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ الصَّلَاهُ وَ السَّلَامُ وَ عَلَی قَاتِلِهِ لَعْنَهُ اللَّهِ وَ الْمَلَائِكَهِ وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ أَبَدَ الْآبِدِينَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عنبسه گوید: از ابا عبدالله شنیدم که می‌فرمود: خداوند تبارک و تعالی هفتاد هزار فرشته بر مزار حسین علیه السلام مامور کرده که خدا را می‌پرستند و نماز هر یک از ایشان برابر با صد هزار نماز آدمیان است و ثواب نمازشان از آن زائران مزار حسین علیه السلام است و بر قاتلان او، لعنت خدا و فرشتگان و همه آدمیان تا ابد است. - . کامل الزیارات : ۱۲۱ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ أَبِی إِسْمَاعِيلَ السَّرَّاجِ عَنْ يَحْيَی بْنِ مُعَمَّرٍ الْعَطَّارِ عَنْ أَبِی بَصِيرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَكٍ شُعْثٌ غُبْرٌ يَبْكُونَ الْحُسَيْنَ علیه السلام إِلَی يَوْمِ الْقِيَامَهِ فَلَا يَأْتِيهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَ لَا يَرْجِعُ أَحَدٌ مِنْ عِنْدِهِ إِلَّا شَيَّعُوهُ وَ لَا يَمْرَضُ أَحَدٌ إِلَّا عَادُوهُ وَ لَا يَمُوتُ أَحَدٌ إِلَّا شَهِدُوهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی تا روز قیامت بر حسین علیه

السـلام می گرینـد و کسـی به زیارت وی نمی‌رود مگر اینکه ایشان از وی اسـتقبال کننـد، و کسـی از نزد او باز نمی گردد مگر اینکه وی را بـدرقه می کننـد، و کسـی بیمار نمی گردد مگر اینکه از وی عیادت می کننـد، و کسـی نمی‌میرد مگر اینکه بر بالین وی حاضر باشند. - . کامل الزیارات : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ بِإِسْنَادِهِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُوسَی بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۹ -

**[ترجمه]

«۱۹»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِیکٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۱۸ و فيه(فتستغفر لهم ذنوبهم).

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۲۱.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۸۵.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۸۵.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۸۹.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۷۹.

عَنْ سَلَمَهَ صَاحِبِ السَّابِرِیِّ عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ الْکِنَانِیِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: إِنَّ إِلَی جَانِبِکُمْ قَبْراً مَا أَتَاهُ مَکْرُوبٌ إِلَّا نَفَّسَ اللَّهُ کَرْبَهُ وَ قَضَی حَاجَتَهُ وَ إِنَّ عِنْدَهُ أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ مُنْذُ یَوْمَ قُبِضَ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ فَمَنْ زَارَهُ شَیَّعُوهُ وَ مَنْ مَرِضَ عَادُوهُ وَ مَنْ مَاتَ اتَّبَعُوا جَنَازَتَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا در کنار شما قبری هست که هیچ غم‌دیده ای به زیارت آن نیاید مگر آنکه خداوند اندوهش را گشایشی در کار کند و حاجتش را برآورده سازد و نزد وی از زمانی که جان باخت، چهار هزار فرشته با موی آشفته و روی غبارین هست که تا روز قیامت بر وی می گریند و هر که به زیارت وی رود، وی را همراهی کنند و هر که بیمار گردد به عیادتش می‌روند و هر که درگذرد، جنازه اش را تشییع می کنند. - . کامل الزیارات : ۱۶۷ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِیعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ زِیَادٍ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ مُحَمَّدٍ الْحَلَبِیِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ وَکَّلَ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً إِلَی أَنْ تَقُومَ السَّاعَهُ یُشَیِّعُونَ مَنْ زَارَهُ وَ یَعُودُونَهُ إِذَا مَرِضَ وَ یَشْهَدُونَ جَنَازَتَهُ إِذَا مَاتَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: خدای تعالی چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی را تا هنگامه رستاخیز بر قبر حسین علیه السلام مامور و موکل گردانده که زائران وی را همراهی می کنند و اگر بیمار گردد عیادتش می-کنند و اگر جان بسپارد در تشییع جنازه اش حاضر می شوند. - . کامل الزیارات : ۱۹۰ -

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنْ أَبِی حَمْزَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ وَکَّلَ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَی زَوَالِ الشَّمْسِ فَإِذَا زَالَتْ هَبَطَ أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَکٍ وَ صَعِدَ أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَکٍ فَلَمْ یَزَلْ یَبْکُونَهُ حَتَّی یَطْلُعَ الْفَجْرُ وَ یَشْهَدُونَ لِمَنْ زَارَهُ بِالْوَفَاءِ وَ یُشَیِّعُونَهُ إِلَی أَهْلِهِ وَ یَعُودُونَهُ إِذَا مَرِضَ وَ یُصَلُّونَ عَلَیْهِ إِذَا مَاتَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا خدای تعالی چهار هزار فرشته آشفته روی و غبارین روی را بر مزار حسین علیه السلام مامور کرده که از سپیده دم تا هنگام غروب بر وی می گریند و چون خورشید غروب کرد، چهار هزار فرشته بر فراز آسمان رفته و چهار هزار فرشته فرود می‌آیند و همچنان بر وی می گریند تا سپیده دم بردمد، و برای کسی که وی را زیارت کند، گواهی می‌دهند و او را تا نزد خانواده اش همراهی می کنند و اگر بیمار گردد عیادتش می کنند و اگر جان بسپارد بر جنازه اش نماز می گزارند. - . کامل الزیارات : ۱۹۱ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ عَمِیرَهَ عَنْ بَکْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: وَکَّلَ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام سَبْعِینَ أَلْفَ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ یُصَلُّونَ عِنْدَهُ الصَّلَاهُ الْوَاحِدَهُ مِنْ صَلَاهِ أَحَدِهِمْ تَعْدِلُ أَلْفَ صَلَاهِ الْآدَمِیِّینَ یَکُونُ ثَوَابُ صَلَاتِهِمْ وَ أَجْرُ ذَلِکَ لِمَنْ زَارَ قَبْرَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: خداوند هفتاد هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی بر مقبره حسین علیه السلام مامور کرده که تا روز قیامت بر وی می گریند و نزد او نماز می گزارند و نماز هر یک از ایشان برابر با صد هزار نماز آدمیان است و ثواب نماز و اجر این کارشان از آن زائران مزار حسین است. - . کامل الزیارات : ۸۶ -

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۶۷.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۹۰.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۹۱.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۸۶.

حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ مَالِكٍ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ وَكَّلَ بِالْحُسَيْنِ مَلَكاً فِي أَرْبَعَةِ آلَافِ مَلَكٍ يَبْكُونَهُ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لِزُوَّارِهِ وَ يَدْعُونَ اللَّهَ لَهُمْ (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: همانا خداوند فرشتگانی به تعداد چهار هزار فرشته را مامور به حسین علیه السلام کرده که بر وی می گریند و برای زائرانش طلب آمرزش می کنند و برای ایشان، خدای را می‌خوانند. - . کامل الزیارات : ۸۶ -

**[ترجمه]

«۲۵»

قل، [إقبال الأعمال] رَوَى أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنُ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِيُّ فِي كِتَابِ أَصْلِهِ فِي فَضْلِ زِيَارَهِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ مَا لَفْظُهُ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي حَمْزَهَ قَالَ: خَرَجْتُ فِي آخِرِ زَمَنِ بَنِي أُمَيَّهَ وَ أَنَا أُرِيدُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَانْتَهَيْتُ إِلَى الْغَاضِرِيَّهِ حَتَّى إِذَا نَامَ النَّاسُ اغْتَسَلْتُ ثُمَّ أَقْبَلْتُ أُرِيدُ الْقَبْرَ حَتَّى إِذَا كُنْتُ عَلَى بَابِ الْحَيْرِ خَرَجَ إِلَيَّ رَجُلٌ جَمِيلُ الْوَجْهِ طَيِّبُ الرِّيحِ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ فَقَالَ انْصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَصِلُ فَانْصَرَفْتُ إِلَى شَاطِئِ الْفُرَاتِ فَأَنِسْتُ بِهِ حَتَّى إِذَا كَانَ نِصْفُ اللَّيْلِ اغْتَسَلْتُ ثُمَّ أَقْبَلْتُ أُرِيدُ الْقَبْرَ فَلَمَّا انْتَهَيْتُ إِلَى بَابِ الْحَائِرِ خَرَجَ إِلَيَّ الرَّجُلُ بِعَيْنِهِ فَقَالَ يَا هَذَا انْصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَصِلُ فَانْصَرَفْتُ فَلَمَّا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ اغْتَسَلْتُ ثُمَّ أَقْبَلْتُ أُرِيدُ الْقَبْرَ فَلَمَّا انْتَهَيْتُ إِلَى بَابِ الْحَائِرِ خَرَجَ إِلَيَّ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَقَالَ يَا هَذَا إِنَّكَ لَا تَصِلُ فَقُلْتُ فَلِمَ لَا أَصِلُ إِلَى ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ سَيِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّهِ وَ قَدْ جِئْتُ أَمْشِي مِنَ الْكُوفَهِ وَ هِيَ لَيْلَهُ الْجُمُعَهِ وَ أَخَافُ أَنْ أُصْبِحَ هَاهُنَا وَ تَقْتُلَنِي مَسْلَحَهُ بَنِي أُمَيَّهَ فَقَالَ انْصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَصِلُ فَقُلْتُ وَ لِمَ لَا أَصِلُ فَقَالَ إِنَّ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ فِي زِيَارَهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَأَذِنَ لَهُ فَأَتَاهُ وَ هُوَ فِي سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فَانْصَرِفْ فَإِذَا عَرَجُوا إِلَى السَّمَاءِ فَتَعَالَ فَانْصَرَفْتُ وَ جِئْتُ إِلَى شَاطِئِ الْفُرَاتِ حَتَّى إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ اغْتَسَلْتُ وَ جِئْتُ فَدَخَلْتُ فَلَمْ أَرَ عِنْدَهُ أَحَداً فَصَلَّيْتُ عِنْدَهُ الْفَجْرَ وَ خَرَجْتُ إِلَى الْكُوفَهِ(۲).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: حسین بن ابی حمزه روایت کرد: در آخرین روزهای بنی امیه به سوی مزار حسین علیه السلام رهسپار گشتم و به غاضریه رسیدم و چون مردمان خوابیدند غسل کردم و به سوی مزار حسین روانه گشتم و چون به باب حرم رسیدم، مردی بسیار خوش سیما و خوش بوی با لباسی بسیار سپید به سوی من آمد و گفت: بازگرد که تو نمی‌رسی. پس به سوی ساحل فرات بازگشتم و همانجا سر کردم تا نیمه شب فرا رسید و غسل کردم و به سوی مزار روانه گشتم و چون به حرم رسیدم، همان مرد به سوی من آمد و گفت: ای مرد بازگرد که به سوی وی راه نمی‌بری. بازگشتم و چون آخر شب بود غسل کردم و روی به سوی مزار کردم و چون به حرم رسیدم، همان مرد بار دیگر سر راهم آمد گفت: ای مرد به راستی که به وی نمی‌رسی. گفتم چرا به پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سرور جوانان اهل بهشت نمی‌رسم حال آنکه پیاده از کوفه آمده ام و اکنون شب جمعه است و بیم آن دارم که همین جا صبح کنم و نیزه داران بنی امیه مرا بکشند. مرد گفت بازگرد که راهی به وی نمی یابی. گفتم از چه رو نمی‌رسم؟ گفت: موسی بن عمران از خدای خود اذن گرفته تا به زیارت مزار حسین علیه السلام بیاید و خداوند به وی اجازه داده و او با هفتاد هزار فرشته به مزار او آمده است. اکنون بازگرد و چون به آسمان فراز گشتند بیا. من بازگشتم و به ساحل فرات آمدم و چون سپیده سر زد غسل کردم و به سوی مزار آمدم و وارد شدم و کسی را

ندیدم، پس نماز صبح را نزد وی خواندم و به سوی کوفه روانه گشتم. - . اقبال الاعمال: ۳۸ چاپ سال ۱۳۱۴ هجری در ایران -

**[ترجمه]

بیان

المسلحه بالفتح القوم ذو سلاح ذکره الفیروزآبادی (۳).

ص: ۵۷

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۸۶.

۲- ۲. الإقبال ص ۳۸ طبع سنه ۱۳۱۴ ه فی ایران.

۳- ۳. القاموس ج ۱ ص ۲۲۹.

**[ترجمه]المسلحه بالفتح القوم ذو سلاح ذكره الفیروزآبادی

ص: ۵۷

**[ترجمه]

«۲۶»

أَقُولُ رَوَی مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى الْأَعْمَشِ قَالَ: كُنْتُ نَازِلًا بِالْكُوفَهِ وَ كَانَ لِی جَارٌ كَثِيراً مَا كُنْتُ أَقْعُدُ إِلَيْهِ وَ كَانَ لَيْلَهَ الْجُمْعَهِ فَقُلْتُ لَهُ مَا تَقُولُ فِی زِيَارَهِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَقَالَ لِی بِدْعَهٌ وَ كُلُّ بِدْعَهٍ ضَلَالَهٌ وَ كُلُّ ضَلَالَهٍ فِی النَّارِ فَقُمْتُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ أَنَا مُمْتَلِئٌ غَضَباً وَ قُلْتُ إِذَا كَانَ السَّحَرُ أَتَيْتُهُ وَ حَدَّثْتُهُ مِنْ فَضَائِلِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ مَا يُسَخِّنُ اللَّهُ بِهِ عَيْنَيْهِ قَالَ فَأَتَيْتُهُ وَ قَرَعْتُ عَلَيْهِ الْبَابَ فَإِذَا أَنَا بِصَوْتٍ مِنْ وَرَاءِ الْبَابِ أَنَّهُ قَدْ قَصَدَ الزِّيَارَهَ فِی أَوَّلِ اللَّيْلِ فَخَرَجْتُ مُسْرِعاً فَأَتَيْتُ الْحَيْرَ فَإِذَا أَنَا بِالشَّيْخِ سَاجِدٌ لَا يَمَلُّ مِنَ السُّجُودِ وَ الرُّكُوعِ فَقُلْتُ لَهُ بِالْأَمْسِ تَقُولُ لِی بِدْعَهٌ وَ كُلُّ بِدْعَهٍ ضَلَالَهٌ وَ كُلُّ ضَلَالَهٍ فِی النَّارِ وَ الْيَوْمَ تَزُورُهُ فَقَالَ لِی يَا سُلَيْمَانُ لَا تَلُمْنِی فَإِنِّی مَا كُنْتُ أُثْبِتُ لِأَهْلِ هَذَا الْبَيْتِ إِمَامَهً حَتَّى كَانَتْ لَيْلَتِی هَذِهِ فَرَأَيْتُ رُؤْيَا أَرْعَبَتْنِی فَقُلْتُ مَا رَأَيْتَ أَيُّهَا الشَّيْخُ قَالَ رَأَيْتُ رَجُلًا لَا بِالطَّوِيلِ الشَّاهِقِ وَ لَا بِالْقَصِيرِ اللَّاصِقِ لَا أُحْسِنُ أَصِفُهُ مِنْ حُسْنِهِ وَ بَهَائِهِ مَعَهُ أَقْوَامٌ يَحُفُّونَ بِهِ حَفِيفاً وَ يَزُفُّونَهُ زَفّاً بَيْنَ يَدَيْهِ فَارِسٌ عَلَى فَرَسٍ لَهُ ذَنُوبٌ عَلَى رَأْسِهِ تَاجٌ لِلتَّاجِ أَرْبَعَهُ أَرْكَانٍ فِی كُلِّ رُكْنٍ جَوْهَرَهٌ تُضِی ءُ مَسِيرَهَ ثَلَاثَهِ أَيَّامٍ فَقُلْتُ مَنْ هَذَا فَقَالُوا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ صلی الله علیه و آله قُلْتُ وَ الْآخَرُ فَقَالُوا وَصِيُّهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام ثُمَّ مَدَدْتُ عَيْنِی فَإِذَا أَنَا بِنَاقَهٍ مِنْ نُورٍ عَلَيْهَا هَوْدَجٌ مِنْ نُورٍ تَطِيرُ بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ فَقُلْتُ لِمَنِ النَّاقَهُ قَالُوا لِخَدِيجَهَ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ وَ فَاطِمَهَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ قُلْتُ وَ الْغُلَامُ قَالُوا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ قُلْتُ فَأَيْنَ يُرِيدُونَ قَالَ يَمْضُونَ بِأَجْمَعِهِمْ إِلَى زِيَارَهِ الْمَقْتُولِ ظُلْماً الشَّهِيدِ بِكَرْبَلَاءَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ثُمَّ قَصَدْتُ الْهَوْدَجَ وَ إِذَا أَنَا بِرِقَاعٍ تَسَاقَطُ مِنَ السَّمَاءِ أَمَاناً مِنَ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ لِزُوَّارِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ لَيْلَهَ الْجُمْعَهِ ثُمَّ هَتَفَ بِنَا هَاتِفٌ أَلَا إِنَّا وَ شِيعَتَنَا فِی الدَّرَجَهِ الْعُلْيَا مِنَ الْجَنَّهِ وَ اللَّهِ يَا سُلَيْمَانُ لَا أُفَارِقُ هَذَا الْمَكَانَ حَتَّى تُفَارِقَ رُوحِی جَسَدِی (۱).

ص: ۵۸

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۰۷ بتفاوت یسیر.

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر گوید: اعمش روایت کرد: در کوفه منزل داشتم و همسایه ای داشتم که بیشتر اوقات با او بودم. شب جمعه بود و گفتم نظرت درباره زیارت حسین علیه السلام چیست؟ گفت بدعت است و هر بدعتی گمراهی است و هر گمراهی راه به سوی آتش دارد. من که کوره خشم شده بودم، از پیش او برخاستم و به او گفتم، هنگام سحر نزد او می آیم و درباره فضایل امیر المومنین سخنانی خواهم گفت که به خواست خدا، دلش را پر درد و اندوه کند. نزد وی آمدم و در را کوبیدم و صدایی از پشت در گفت: وی سر شب به قصد زیارت رهسپار شد. پس شتابان به راه افتادم و به حرم رسیدم و ناگاه شیخ را دیدم که به سجده افتاده و از سجده و رکوع خسته نمی‌شود. به او گفتم: دیروز می گفتی که بدعت است و هر بدعتی ضلالت است و هر گمراهی و ضلالتی ره به آتش دوزخ دارد و امروز او را زیارت می کنی!؟ گفت: ای سلیمان، سرزنشم مکن که من به امامت این خاندان باور نداشتم تا آنکه شب گذشته خوابی دیدم که مرا ترساند. گفتم: چه دیدی ای شیخ؟ گفت: مردی نه بسیار بلند و نه کوتاه دیدم که از فرط نیکی و خوش چهرگی اش نمی‌توانم او را وصف کنم و با او مردمانی بودند که تنگ، گرد او حلقه زده بودند و او را به اهتمام بسیار همراهی می کردند و پیش روی او سواری بود بر پشت اسبی با دمی بلند و بر سرش تاجی با چهار کنگره داشت و بر هر کنگره جواهری داشت که تا فاصله سه روز سیْر، می‌درخشید. گفتم این کیست؟ گفتند که محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب. گفتم دیگری کیست؟ گفتند وصی و جانشین او علی بن ابیطالب علیه السلام است. آنگاه به دور دست نگریستم و ناگاه شتری از جنس نور با کجاوه ای از نور در میان آسمان و زمین در پرواز دیدم. پرسیدم این شتر از آن کیست؟ گفتند از آن خدیجه بنت خویلد و فاطمه دخت نبی اکرم. پرسیدم این پسر کیست؟ گفتند حسن بن علی است و گفتم کجا می‌روند؟ گفتند که همگی به زیارت شهید به ستم کشته شده در کربلا، حسین بن علی علیه السلام می‌روند. آنگاه به سوی کجاوه رفتم و ناگاه رقعه‌های امان نامه را دیدم که از سوی خدای تعالی برای زائران حسین بن علی در شب جمعه از آسمان به زمین فرو می‌افتد. آنگاه ندایی فریاد بر آورد که هان! ما و پیروانمان در بالاترین مرتبه بهشت هستیم. سوگند به خدا ای سلیمان که هرگز این مکان را رها نمی کنم تا آنکه روحم از بدن جدا گردد. - . المزار الکبیر : ۱۰۷ با تفاوتی اندک -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: لَیْسَ نَبِیٌّ فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ إِلَّا وَ یَسْأَلُونَ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی أَنْ یُؤْذَنَ لَهُمْ فِی زِیَارَهِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَفَوْجٌ یَنْزِلُ وَ فَوْجٌ یَعْرُجُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هیچ پیامبری در آسمانها و زمین نیست مگر آنکه از خدای تعالی درخواست می کنند که به ایشان اذن زیارت حسین علیه السلام را بدهد، پس همچنان گروهی فرود می‌آیند و گروهی فرا می... روند. - . کامل الزیارات : ۱۱۱ -

**[ترجمه]

«۲۸»

یب، [تهذیب الأحکام] ابْنُ مَحْبُوبٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۷۱ در ذیل روایتی طولانی -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ بِنْتِ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ قَالَ: خَرَجْتُ فِی آخِرِ زَمَانِ بَنِی مَرْوَانَ إِلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام مُسْتَخْفِیاً مِنْ أَهْلِ الشَّامِ حَتَّی انْتَهَیْتُ إِلَی کَرْبَلَاءَ فَاخْتَفَیْتُ فِی نَاحِیَهِ الْقَرْیَهِ حَتَّی إِذَا ذَهَبَ مِنَ اللَّیْلِ نِصْفُهُ أَقْبَلْتُ نَحْوَ الْقَبْرِ فَلَمَّا دَنَوْتُ مِنْهُ أَقْبَلَ نَحْوِی رَجُلٌ فَقَالَ لِی انْصَرِفْ مَأْجُوراً فَإِنَّکَ لَا تَصِلُ إِلَیْهِ فَرَجَعْتُ فَزِعاً حَتَّی إِذَا کَادَ یَطْلُعُ الْفَجْرُ أَقْبَلْتُ نَحْوَهُ حَتَّی إِذَا دَنَوْتُ مِنْهُ خَرَجَ إِلَیَّ الرَّجُلُ فَقَالَ لِی یَا هَذَا إِنَّکَ لَا تَصِلُ إِلَیْهِ فَقُلْتُ لَهُ عَافَاکَ اللَّهُ وَ لِمَ لَا أَصِلُ إِلَیْهِ وَ قَدْ أَقْبَلْتُ مِنَ الْکُوفَهِ أُرِیدُ زِیَارَتَهُ فَلَا تَحُلْ بَیْنِی وَ بَیْنَهُ وَ أَنَا أَخَافُ أَنْ أُصْبِحَ فَیَقْتُلُونِّی أَهْلُ الشَّامِ إِنْ أَدْرَکُونِی هَاهُنَا قَالَ فَقَالَ لِی اصْبِرْ قَلِیلًا فَإِنْ مُوسَی بْنَ عِمْرَانَ علیهما السلام سَأَلَ اللَّهَ أَنْ یَأْذَنَ لَهُ فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَأَذِنَ لَهُ فَهَبَطَ مِنَ السَّمَاءِ فِی أَلْفِ مَلَکٍ فَهُمْ بِحَضْرَتِهِ مِنْ أَوَّلِ اللَّیْلِ یَنْتَظِرُونَ طُلُوعَ الْفَجْرِ ثُمَّ یَعْرُجُونَ إِلَی السَّمَاءِ.

قَالَ فَقُلْتُ فَمَنْ أَنْتَ عَافَاکَ اللَّهُ قَالَ أَنَا مِنَ الْمَلَائِکَهِ الَّذِینَ أُمِرُوا بِحَرَسِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ الِاسْتِغْفَارِ لِزُوَّارِهِ فَانْصَرَفْتُ وَ قَدْ کَادَ یَطِیرُ عَقْلِی لِمَا سَمِعْتُ مِنْهُ قَالَ فَأَقْبَلْتُ حَتَّی إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ أَقْبَلْتُ نَحْوَهُ فَلَمْ یَحُلْ بَیْنِی وَ بَیْنَهُ أَحَدٌ فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَسَلَّمْتُ عَلَیْهِ وَ دَعَوْتُ اللَّهَ عَلَی قَتَلَتِهِ وَ صَلَّیْتُ الصُّبْحَ وَ أَقْبَلْتُ مُسْرِعاً

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۱۱.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۷۱ ذیل حدیث طویل.

مَخَافَةَ أَهْلِ الشَّامِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حسین پسر دختر ابی حمزه ثمالی گوید: در آخرین روزهای حکومت بنی مروان پنهان از چشم اهل شام به زیارت حسین بن علی علیه السلام رهسپار گشتم تا آنکه به کربلا رسیدم و در گوشه ای از آبادی مخفی شدم تا آنکه چون پاسی از شب گذشت، روانه مزار گشتم و چون به نزدیکی آن رسیدم مردی پیش آمد و گفت: بازگرد که راهی به مزار نمی‌یابی و البته اجر گرفته‌ای. پس از ترس بازگشتم و چون نزدیک سپیده دم شد، به سمت مزار آمدم و چون نزدیک شدم، آن مرد پیش آمد و گفت: هان! تو راهی به مزار نداری. به او گفتم: خدا سلامتی ات دهد، چرا به وی راه ندارم حال آنکه از کوفه به اشتیاق زیارت او آمده ام؟ پس بین من و او جدایی میفکن و حالم چنان است که می‌ترسم اگر تا صبح اینجا باشم اهل شام مرا دستگیر کرده و بکشند. گفت: اندکی صبر کن. چرا که موسی بن عمران علیه السلام از خداوند درخواست کرده که به او اذن زیارت مزار حسین علیه السلام را بدهد و خداوند به او اذن داده و او با هزار فرشته از آسمان فرود آمده و ایشان از آغاز شب نزد او هستند و منتظر سپیده دم هستند تا به آسمان فراز شوند. گفتم که تو کیستی؟ خدا عمرت دهد! گفت: من از فرشتگانی هستم که مامور نگاهبانی از مقبره حسین علیه السلام و استغفار برای زائران وی هستم. پس در حالی که نزدیک بود به خاطر چیزهایی که از وی شنیدم، عقل از سرم بپرد، بازگشتم. گوید چون سپیده دمید بازآمدم و به سوی مزار او رفتم و کسی از پیش رفتنم جلوگیری نکرد. نزدیک شدم و به امام سلام دادم و لعنت خدا را بر قاتلان وی فرستادم و نماز صبح را به جای آوردم و از ترس شامیان، شتابان بازگشتم.

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [کامل الزیارات] الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْهَمْدَانِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ قَالَ: خَرَجْتُ فِي آخِرِ زَمَانِ بَنِي أُمَيَّةَ وَ ذَكَرَ مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۱۳ -

**[ترجمه]

«۳۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِي وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۱۳ -

**[ترجمه]

«۳۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی وَ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ مَعاً عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْیَمَانِیِّ عَنْ مَنِیعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ یُونُسَ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لَمَّا أَتَی الْحَیْرَهَ هَلْ لَکَ فِی قَبْرِ الْحُسَیْنِ قُلْتُ وَ تَزُورُهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ وَ کَیْفَ لَا أَزُورُهُ وَ اللَّهُ یَزُورُهُ فِی کُلِّ لَیْلَهِ جُمْعَهٍ یَهْبِطُ مَعَ الْمَلَائِکَهِ إِلَیْهِ وَ الْأَنْبِیَاءُ وَ الْأَوْصِیَاءُ وَ مُحَمَّدٌ أَفْضَلُ الْأَنْبِیَاءِ وَ نَحْنُ أَفْضَلُ الْأَوْصِیَاءِ فَقَالَ صَفْوَانُ جُعِلْتُ فِدَاکَ فَنَزُورُهُ فِی کُلِّ جُمُعَهٍ حَتَّی نُدْرِکَ زِیَارَهَ الرَّبِّ قَالَ نَعَمْ یَا صَفْوَانُ الْزَمْ تُکْتَبُ لَکَ زِیَارَهُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ وَ ذَلِکَ تَفْضِیلٌ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: صفوان جمال گوید: امام صادق علیه السلام چون به حیره (نام مرکز حکومت عربی قدیمی در حوالی کوفه) آمد، فرمود: آیا می‌خواهی به زیارت حسین علیه السلام بروی؟ گفتم: آیا شما او را زیارت می کنید؟ فرمود: چگونه او را زیارت نکنم حال آنکه خدای تعالی در هر شب جمعه ای او را زیارت می کند و به همراه فرشتگان و پیامبران و جانشینان پیامبران به نزد مزار وی می‌آید و محمد برترین پیامبران است و ما برترین جانشینان پیامبران. صفوان گفت: فدایت گردم! آیا ما هم هر جمعه به زیارت وی رویم تا زیارت خداوند را درک نماییم؟ فرمود: آری ای صفوان، بر این کار مداومت کن که زیارت مزار حسین علیه السلام برای تو نوشته می شود و این امر، برتری یافتن است. - . کامل الزیارات : ۱۱۲ -

**[ترجمه]

بیان

زیارته تعالی کنایه عن إنزال رحماته الخاصه علیه و علی زائریه صلوات الله علیه قوله علیه السلام و ذلک تفضیل أی زیاره الرب.

**[ترجمه]زیارت خدای تعالی از او به معنی فرو فرستادن لطف و رحمتهای خاص خود بر حسین صلوات الله علیه و زائرانش است و منظور از \\"این امر\\"، زیارت خداوند است .

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِی الْأَشْعَثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِیِّ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ: قَبْرُ الْحُسَیْنِ علیه السلام عِشْرُونَ ذِرَاعاً فِی عِشْرِینَ ذِرَاعاً مُکَسَّراً رَوْضَهٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّهِ وَ فِیهِ مِعْرَاجٌ إِلَی السَّمَاءِ فَلَیْسَ مِنْ مَلَکٍ مُقَرَّبٍ وَ لَا نَبِیٍّ مُرْسَلٍ إِلَّا وَ هُوَ یَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ یَزُورَهُ فَفَوْجٌ یَهْبِطُ وَ فَوْجٌ یَصْعَدُ(۵).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۱۱.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۱۳.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۱۳.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۱۲.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۱۲.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: مقبره حسین علیه السلام مساحت بیست ذرع در بیست ذرع است و باغی از باغهای بهشت است و در آن راه عروجی به سوی آسمان هست و هیچ فرشته مقرب و پیامبر فروفرستاده ای نیست مگر آنکه از خدای تعالی درخواست می کند که به زیارت وی آید، پس گروهی فرود می‌آیند و گروهی بالا می‌روند. - . کامل الزیارات : ۱۱۲ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مل، [کامل الزیارات] الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام جُعِلْتُ فِدَاکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ کُنْتُ فِی الْحَیْرِ لَیْلَهَ عَرَفَه فَرَأَیْتُ نَحْواً مِنْ ثَلَاثَهِ آلَافٍ أَوْ أَرْبَعَهِ آلَافِ رَجُلٍ جَمِیلَهٍ وُجُوهُهُمْ طَیِّبَهٍ رِیحُهُمْ شدید [شَدِیدَهٍ] بَیَاضُ ثِیَابِهِمْ یُصَلُّونَ اللَّیْلَ أَجْمَعَ فَلَقَدْ کُنْتُ أُرِیدُ أَنْ آتِیَ الْقَبْرَ وَ أُقَبِّلَهُ وَ أَدْعُوَ بِدَعَوَاتٍ فَمَا کُنْتُ أَصِلُ إِلَیْهِ مِنْ کَثْرَهِ الْخَلْقِ فَلَمَّا طَلَعَ الْفَجْرُ سَجَدْتُ سَجْدَهً فَرَفَعْتُ رَأْسِی فَلَمْ أَرَ مِنْهُمْ أَحَداً فَقَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَ تَدْرِی مَنْ هَؤُلَاءِ قُلْتُ لَا فَقَالَ أَخْبَرَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ قَالَ مَرَّ بِالْحُسَیْنِ علیه السلام أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَکٍ وَ هُوَ یُقْتَلُ فَعَرَجُوا إِلَی السَّمَاءِ فَأَوْحَی اللَّهُ تَعَالَی إِلَیْهِمْ یَا مَعْشَرَ الْمَلَائِکَهِ مَرَرْتُمْ بِابْنِ حَبِیبِی وَ صَفِیِّی مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ هُوَ یُقْتَلُ وَ یُضْطَهَدُ مَظْلُوماً فَلَمْ تَنْصُرُوهُ فَانْزِلُوا إِلَی الْأَرْضِ إِلَی قَبْرِهِ فَابْکُوهُ شُعْثاً غُبْراً إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ فَهُمْ عِنْدَهُ إِلَی أَنْ تَقُومَ السَّاعَهَ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: اسحاق بن عمار گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، فدایت گردم ای پسر رسول خدا! در شب عرفه در حرم بودم و حدود سه یا چهار هزار مرد خوش سیما و خوش عطر و بوی با جامه هایی بس سپید دیدم که تمام شب را نماز می گزاردند و می‌خواستم که به کنار مزار بیایم و بر آن بوسه زنم و دعاهایی بخوانم، ولی از فرط بسیاری زائران نمی‌توانستم به آن برسم و چون سپیده دمید سجده ای کردم و چون سر بر داشتم، احدی از ایشان را ندیدم. امام صادق علیه السلام فرمود: آیا می‌دانی اینان که بودند؟ گفتم نه. پس فرمود: پدرم از پدرش چنین روایت کرد که چون حسین علیه السلام را شهید می کردند، چهار هزار فرشته از پیش روی او عبور کردند. ایشان به آسمان رفتند و خداوند به آنها وحی نمود که ای گروه فرشتگان، بر پسر حبیب و صفیّ من محمد صلی الله علیه و آله گذشتید حال آنکه وی را مظلوم و بی پناه مورد ستم قرار داده و به قتل می‌رساندند و شما او را یاری نکردید؟ پس اکنون به زمین به سوی مزار وی فرود آیید و تا روز قیامت با موهای پریشان و سر و روی خاک آلوده بر وی بگریید؛ و ایشان تا هنگامه رستاخیز نزد وی هستند. - . کامل الزیارات : ۱۱۵ -

**[ترجمه]

«۳۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ قُتَیْبَهَ الْهَمْدَانِیِّ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ: مِثْلَهُ لَکِنَّ فِیهِ فِی

الْمَوْضِعَيْنِ خَمْسُونَ أَلْفاً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است، با این اختلاف که در هر دو جا، پنجاه هزار فرشته ذکر شده است. - . کامل الزیارات : ۱۱۵ -

**[ترجمه]

«۳۶»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: لَيْسَ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ إِلَّا وَ هُمْ يَسْأَلُونَ اللَّهَ جَلَّ وَ عَلَا أَنْ يَأْذَنَ لَهُمْ فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَفَوْجٌ يَنْزِلُ وَ فَوْجٌ يَعْرُجُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هیچ فرشته ای در آسمانها نیست مگر آنکه از خدای تعالی درخواست می کند که به وی اجازه زیارت مزار حسین علیه السلام را بدهد، پس گروهی فرود می‌آیند و گروهی فراز می گردند. - . کامل الزیارات : ۱۱۴ -

**[ترجمه]

«۳۷»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۷ -

**[ترجمه]

«۳۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِي وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَا بَيْنَ قَبْرِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۱۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۱۵.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۱۴.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۸۷.

الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام إِلَی السَّمَاءِ السَّابِعَهِ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِکَهِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: فاصله میان مزار حسین علیه السلام تا آسمان هفتم، محل آمد و شد فرشتگان است. - . کامل الزیارات : ۱۱۴ -

**[ترجمه]

«۳۹»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُبَیْدِ اللَّهِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۷ -

**[ترجمه]

«۴۰»

شف، [کشف الیقین] مِنْ کِتَابِ الْأَرْبَعِینَ لِمُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ أَبِی الْفَوَارِسِ عَنْ فَضْلِ اللَّهِ بْنِ عَلِیٍّ الْحُسَیْنِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الْمُرْتَضَی بْنِ الدَّاعِی الْحُسَیْنِیِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَحْمَدَ الْمُوسَوِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ شَاذَانَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ وَهْبِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَنَّهُ قَالَ: مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَی خَلْقاً أَکْثَرَ مِنَ الْمَلَائِکَهِ وَ إِنَّهُ لَیَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ کُلَّ مَسَاءٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ یَطُوفُونَ بِالْبَیْتِ لَیْلَتَهُمْ حَتَّی إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ انْصَرَفُوا إِلَی قَبْرِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَأْتُونَ إِلَی قَبْرِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَأْتُونَ إِلَی قَبْرِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَأْتُونَ إِلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَعْرُجُونَ إِلَی السَّمَاءِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ ثُمَّ تَنْزِلُ مَلَائِکَهُ النَّهَارِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَکٍ فَیَطُوفُونَ بِالْبَیْتِ الْحَرَامِ نَهَارَهُمْ حَتَّی إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ انْصَرَفُوا إِلَی قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَأْتُونَ قَبْرَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَأْتُونَ إِلَی قَبْرِ الْحَسَنِ علیه السلام فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَأْتُونَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَیُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ ثُمَّ یَعْرُجُونَ إِلَی السَّمَاءِ قَبْلَ أَنْ تَغِیبَ الشَّمْسُ وَ الَّذِی نَفْسِی بِیَدِهِ إِنَّ حَوْلَ قَبْرِهِ أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَ عَلَیْهِ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ وَ فِی رِوَایَهٍ قَدْ وَکَّلَ اللَّهُ تَعَالَی بِالْحُسَیْنِ علیه السلام سَبْعِینَ أَلْفَ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یُصَلُّونَ عَلَیْهِ کُلَّ یَوْمٍ وَ یَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ وَ رَئِیسُهُمْ مَلَکٌ یُقَالُ لَهُ مَنْصُورٌ فَلَا یَزُورُهُ زَائِرٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَ لَا وَدَّعَهُ مُوَدِّعٌ إِلَّا شَیَّعُوهُ وَ لَا یَمْرَضُ إِلَّا عَادُوهُ وَ لَا مَیِّتٌ

ص: ۶۲

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۱۴.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۷.

إِلَّا صَلَّوْا عَلَى جِنَازَتِهِ وَ اسْتَغْفَرُوا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ (۱).

**[ترجمه]کشف الیقین: رسول خدا صلی الله علیه و آله: خداوند هیچ مخلوقی را بیش از فرشتگان نیافریده است و هر شب هفتاد هزار فرشته از آسمان به زیر می‌آیند و تمام شب را بر گرد حرم الهی طواف می‌کنند و چون سپید بدمد به سوی مزار پیامبر صلی الله علیه و آله می‌روند و بر او سلام می‌دهند و آنگاه به مزار امیر المومنین آمده و بر وی سلام می‌دهند و به مزار حسن بن علی علیه السلام می‌آیند و بر وی سلام می‌دهند و سپس به مزار حسین علیه السلام می‌آیند و بر او سلام می‌فرستند و پیش از آنکه خورشید طلوع کند به آسمان عروج می‌کنند. آنگاه فرشتگان روز، به شمار هفتاد هزار، فرود می‌آیند و تمام روز را به گرد بیت الحرام طواف می‌کنند و چون خورشید غروب کند به سوی مقبره پیامبر صلی الله علیه و آله می‌روند و بر او سلام می‌دهند و آنگاه به مزار امیر المؤمنین آمده و بر وی سلام می‌دهند و به مزار حسن بن علی علیه السلام می‌آیند و بر وی سلام می‌دهند و سپس به مزار حسین علیه السلام می‌آیند و بر او سلام می‌فرستند و پیش از آنکه خورشید پنهان گردد، به آسمان فراز می‌گردند. و سوگند به آنکه این جانم در دست اوست، به راستی که پیرامون آرامگاه او چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی هست که تا روز رستاخیز بر وی شیون می‌کنند و در روایتی آمده که خداوند تبارک و تعالی هفتاد هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی را مامور به امر حسین کرده که هر روزه بر وی درود و صلوات می‌فرستند و برای زائرانش دعای خیر می‌کنند و رئیس ایشان فرشته ای است به نام منصور؛ و هیچ زائری به زیارت وی نیاید مگر اینکه به پیشواز وی روند و هیچ وداع کننده ای از وی خداحافظی نکند مگر آنکه وی را بدرقه نمایند و هیچ زائری بیمار نگردد مگر آنکه به عیادت وی آیند و هیچ یک نمیرد مگر آنکه بر جنازه اش نماز کنند و پس از مرگش برای او طلب آمرزش نمایند. - . کشف الیقین : ۶۷- ۶۸ تالیف سید ابن طاووس چاپ نجف اشرف -

**[ترجمه]

«۴۱»

أَقُولُ رَوَى مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ إِلَى قَوْلِهِ أَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ (۲).

**[ترجمه]المزار الکبیر: امام صادق علیه السلام: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است تا این جمله: تا آنکه خورشید غروب کند.

**[ترجمه]

بیان

يمكن أن يكون السبعون نوعا آخر من الملائكة سوى الأربعة آلاف.

**[ترجمه]ممکن است که آن هفتاد هزار فرشته، گونه ای دیگر غیر از آن چهار هزار فرشته باشند.

**[ترجمه]

«۴۲»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُوسَی بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانٍ الْکَلْبِیِّ عَنِ ابْنِ تَغْلِبَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: إِنَّ أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ رَئِیسُهُمْ مَلَکٌ یُقَالُ لَهُ مَنْصُورٌ فَلَا یَزُورُهُ زَائِرٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَ لَا یُوَدِّعُهُ مُوَدِّعٌ إِلَّا شَیَّعُوهُ وَ لَا یَمْرَضُ إِلَّا عَادُوهُ وَ لَا یَمُوتُ إِلَّا صَلَّوْا عَلَی جِنَازَتِهِ وَ اسْتَغْفَرُوا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: همانا چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی بر کنار مزار حسین علیه السلام هست که تا روز رستاخیز بر وی می گریند و رئیس ایشان منصور نام دارد، و هیچ زائری به زیارت وی نیاید مگر اینکه به پیشواز وی روند و هیچ وداع کننده ای از وی خداحافظی نکند مگر آنکه وی را بدرقه نمایند و هیچ زائری بیمار نگردد مگر آنکه به عیادت وی آیند و هیچ یک نمیرد مگر آنکه بر جنازه اش نماز کنند و پس از مرگش برای او طلب آمرزش نمایند. - . ثواب الاعمال: : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۴۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۹۲ با اندک تفاوتی -

**[ترجمه]

«۴۴»

لی، [الأمالی] للصدوق أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَهَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: وَکَّلَ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام أَرْبَعَهَ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ شَیَّعُوهُ حَتَّی یُبْلِغُوهُ مَأْمَنَهُ وَ إِنْ مَرِضَ عَادُوهُ غُدْوَهً وَ عَشِیَّهً وَ إِنْ مَاتَ شَهِدُوا جِنَازَتَهُ وَ اسْتَغْفَرُوا لَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۵).

**[ترجمه]امالی صدوق: امام صادق علیه السلام: خدای تعالی چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی را بر مزار حسین علیه السلام مامور کرد که تا روز رستاخیز بر وی می گریند و هر که آگاه به حق وی به زیارتش آید، وی را همراهی می کنند تا او را به پناه امنش رسانند و اگر بیمار گردد شب و روز به عیادت وی آیند و اگر جان سپارد در تشییع جنازه اش حاضر شوند و تا رستاخیز برای او طلب آمرزش نمایند. - . أمالی الصدوق : ۱۴۲ -

**[ترجمه]

«۴۵»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِيدِ مَعاً عَنْ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]كامل الزيارات، نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۸۹ -

**[ترجمه]

«۴۶»

ثو، [ثواب الأعمال] لی، [الأمالی] للصدوق ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ الْجَوْهَرِیِّ عَنْ

۱- ۱. كشف اليقين ص ۶۷- ۶۸ للسيّد ابن طاوس طبع النجف الأشرف.

۲- ۲. المزار الكبير ص ۱۰۹.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۹.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۹۲ بتفاوت يسير.

۵- ۵. أمالی الصدوق ص ۱۴۲.

۶- ۶. كامل الزيارات ص ۱۸۹.

إِسْحَاقَ بْنِ هَارُونَ عَنِ الْغَنَوِيِّ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات، نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . أمالی الصدوق : ۱۴ و ثواب الاعمال: : ۷۹ -

**[ترجمه]

«۴۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ رِبْعِیٍّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام بِالْمَدِینَهِ أَیْنَ قُبُورُ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ أَ لَیْسَ أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَکُمُ الْحُسَیْنُ وَ الَّذِی نَفْسِی بِیَدِهِ إِنَّ حَوْلَهُ أَرْبَعَهُ آلَافِ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَهُ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ربعی گوید: در مدینه به امام صادق علیه السلام عرض کردم که مقبره شهیدان کجاست؟ فرمود: آیا بهترین شهیدان نزد شما، حسین نیست؟ و سوگند به آنکه جانم به دست اوست، پیرامون او چهار هزار آشفته موی و غبارین هست که تا روز رستاخیز بر وی می گریند. - . کامل الزیارات : ۱۰۹ -

**[ترجمه]

«۴۸»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ مَعْرُوفٍ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۸ -

**[ترجمه]

«۴۹»

ما، [الأمالی للشیخ الطوسی] الْمُفِیدُ عَنِ التَّمَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مَازِنٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ بَکْرِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ مِهْرَانَ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیه السلام عِنْدَ رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ یَنْظُرُ إِلَی مُعَسْکَرِهِ وَ مَنْ حَلَّهُ مِنَ الشُّهَدَاءِ مَعَهُ وَ یَنْظُرُ إِلَی زُوَّارِهِ وَ هُوَ أَعْرَفُ بِهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَ أَسْمَاءِ آبَائِهِمْ وَ بِدَرَجَاتِهِمْ وَ مَنْزِلَتِهِمْ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ أَحَدِکُمْ بِوَلَدِهِ وَ إِنَّهُ لَیَرَی مَنْ یَبْکِیهِ فَیَسْتَغْفِرُ لَهُ وَ یَسْأَلُ آبَاءَهُ علیهم السلام أَنْ یَسْتَغْفِرُوا لَهُ وَ یَقُولُ لَوْ یَعْلَمُ زَائِرِی مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ لَکَانَ فَرَحُهُ أَکْثَرَ مِنْ جَزَعِهِ وَ إِنَّ زَائِرَهُ لَیَنْقَلِبُ وَ مَا عَلَیْهِ مِنْ ذَنْبٍ (۴).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: امام صادق علیه السلام: همانا حسین بن علی نزد پروردگار عز وجل به خیمه گاه خود و

شهدایی که به همراه وی در آن فرود آمدند، و نیز به زائران خود می‌نگرد، و او بیش از آگاهی هر یک از شما به فرزندش، از نام ایشان و پدرانشان و شأن و درجه هر یک از ایشان نزد خداوند تبارک و تعالی آگاه است و به حق سوگند که او هر که را برای او می گرید می‌بیند و برای او طلب آمرزش می کند و از پدرانش می‌خواهد که برای او استغفار کنند و می گوید، اگر زائر من می‌دانست که خداوند برای او چه آماده کرده، شادمانی اش از این بی قراری اش بیشتر بود و به راستی که زائر او باز می... گردد، حال آنکه هیچ گناهی بر عهده اش نمانده است. -. أمالی الطوسیّ ۱ : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۵۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی مَعاً عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِکَهً مُوَکَّلِینَ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ فَإِذَا هَمَّ بِزِیَارَتِهِ الرَّجُلُ أَعْطَاهُمُ اللَّهُ ذُنُوبَهُ فَإِذَا خَطَا مَحَوْهَا ثُمَّ إِذَا خَطَا ضَاعَفُوا لَهُ حَسَنَاتِهِ فَمَا تَزَالُ حَسَنَاتُهُ تُضَاعَفُ حَتَّی تُوجِبَ لَهُ الْجَنَّهَ ثُمَّ اکْتَنَفُوهُ وَ قَدَّسُوهُ.

وَ یُنَادُونَ مَلَائِکَهَ السَّمَاءِ أَنْ قَدِّسُوا زُوَّارَ حَبِیبِ حَبِیبِ اللَّهِ فَإِذَا اغْتَسَلُوا

ص: ۶۴

۱- ۱. أمالی الصدوق ص ۱۴ و ثواب الأعمال ص ۷۹.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۰۹.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۸.

۴- ۴. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۵۴.

نَادَاهُمْ مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله يَا وَفْدَ اللَّهِ أَبْشِرُوا بِمُرَافَقَتِي فِي الْجَنَّةِ ثُمَّ نَادَاهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام أَنَا ضَامِنٌ لِقَضَاءِ حَوَائِجِكُمْ وَ رَفْعِ الْبَلَاءِ عَنْكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ثُمَّ الْتَقَاهُمُ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله عَنْ أَيْمَانِهِمْ وَ عَنْ شَمَائِلِهِمْ حَتَّى يَنْصَرِفُوا إِلَى أَهَالِيهِمْ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا خداوند را فرشتگانی است که به مقبره حسین مأمور گشته اند و چون کسی قصد زیارت وی را کند، خداوند گناهان او را به ایشان می‌دهد و چون گام بردارد آنها را پاک می کنند و چون گامهای دیگری بردارد حسنات وی را دوچندان می کنند و همچنان حسنات وی دوچندان می شود تا آنکه بهشت را بر وی واجب می... کند؛ سپس وی را در میان گرفته و تقدیس می کنند و فرشتگان آسمان را به فریاد می‌خوانند که زائران حبیب حبیب خدا را گرامی دارید؛ و چون غسل کنند، محمد صلی الله علیه و آله ایشان را ندا می‌دهد که مژده باد شما را به همراهی با من در بهشت. سپس امیر المومنین علیه السلام ایشان را ندا می‌زند که من برآورده شدن حاجات شما و دفع بلاها از شما در دنیا و آخرت را ضمانت می کنم و سپس نبی خدا صلی الله علیه و آله پیاپی به دیدارشان می‌آید تا آنکه به نزد خانواده شان بازگردند. - . کامل الزیارات : ۱۳۲ -

**[ترجمه]

«۵۱»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّ فِيهِ وَ دَفْعِ الْبَلَاءِ عَنْكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ثُمَّ اكْتَنَفُوهُمْ عَنْ أَيْمَانِهِمْ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است، با این تفاوت که: و رفع بلاها از شما در دنیا و آخرت، و آنگاه ایشان را از سمت راستشان در بر گرفتند. - . ثواب الاعمال: : ۸۳ -

**[ترجمه]

«۵۲»

مل، [کامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ: مِثْلَ رِوَايَةِ الصَّدُوقِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر روایت صدوق به سندی دیگر آمده است. - . کامل الزیارات : ۱۵۲ -

**[ترجمه]

«۵۳»

مل، [كامل الزيارات] الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمُعَلَّى عَنْ أَبِي الْفَضْلِ عَنِ ابْنِ صَدَقَةَ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه

السلام: كَأَنِّی وَ اللَّهِ بِالْمَلَائِکَهِ قَدْ زَاحَمُوا الْمُؤْمِنِینَ عَلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ قُلْتُ فَیَتَرَاءَوْنَ لَهُ قَالَ هَیْهَاتَ هَیْهَاتَ قَدْ لَزِمُوا وَ اللَّهِ الْمُؤْمِنِینَ حَتَّی إِنَّهُمْ لَیَمْسَحُونَ وُجُوهَهُمْ بِأَیْدِیهِمْ قَالَ وَ یُنْزِلُ اللَّهُ عَلَی زُوَّارِ الْحُسَیْنِ غُدْوَهً وَ عَشِیَّهً مِنْ طَعَامِ الْجَنَّهِ وَ خُدَّامُهُمُ الْمَلَائِکَهُ لَا یَسْأَلُ عَبْدٌ حَاجَهً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ إِلَّا أَعْطَاهَا إِیَّاهُ قَالَ قُلْتُ هَذِهِ وَ اللَّهِ الْکَرَامَهُ قَالَ یَا مُفَضَّلُ أَزِیدُکَ قُلْتُ نَعَمْ سَیِّدِی قَالَ کَأَنِّی بِسَرِیرٍ مِنْ نُورٍ قَدْ وُضِعَ وَ قَدْ ضُرِبَتْ عَلَیْهِ قُبَّهٌ مِنْ یَاقُوتَهٍ حَمْرَاءَ مُکَلَّلَهٌ بِالْجَوْهَرِ وَ کَأَنِّی بِالْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام جَالِسٌ عَلَی ذَلِکَ السَّرِیرِ وَ حَوْلَهُ تِسْعُونَ أَلْفَ قُبَّهٍ خَضْرَاءَ وَ کَأَنِّی بِالْمُؤْمِنِینَ یَزُورُونَهُ وَ یُسَلِّمُونَ عَلَیْهِ فَیَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُمْ أَوْلِیَائِی سَلُونِی فَطَالَمَا أُوذِیتُمْ وَ ذُلِّلْتُمْ وَ اضْطُهِدْتُمْ فَهَذَا یَوْمٌ لَا تَسْأَلُونِّی حَاجَهً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ إِلَّا قَضَیْتُهَا لَکُمْ فَیَکُونُ أَکْلُهُمْ وَ شُرْبُهُمْ مِنَ الْجَنَّهِ فَهَذِهِ وَ اللَّهِ الْکَرَامَهُ الَّتِی لَا یُشْبِهُهَا شَیْ ءٌ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: مفضل بن عمر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: به خدا سوگند که گویی فرشتگان را می‌بینم که راه را برای مومنین در مزار حسین علیه السلام تنگ کرده‌اند. گوید گفتم: آیا به چشم وی می آیند؟ فرمود: هرگز، هرگز به راستی که چنان در کنار مومنین قرار گرفته اند که صورت ایشان را به دست خود لمس می کنند. و خداوند شب و روز از طعام بهشت بر زائران حسین علیه السلام فرو می‌فرستد و فرشتگان پیشخدمت ایشانند و هیچ بنده ای حاجتی از حوائج دنیوی و اخروی نمی طلبد مگر آنکه خداوند آن را به وی می‌بخشد. گوید گفتم: به خدا که این کرامت است. فرمود: ای مفضل، می‌خواهی بیشتر برایت بگویم. گفتم: آری سرورم. فرمود: گویی تختی از نور می‌بینم که نهاده شده و گنبدی از یاقوت سرخ مزین گشته به جواهر، بر آن زده شده و گویی حسین بن علی علیه السلام را می‌بینم که بر این تخت نشسته و گرداگرد او نود هزار گنبد سبز است و گویی مومنان را می‌بینم که به زیارت وی آمده و بر او سلام و درود می گویند و خدای تعالی به ایشان می‌فرماید: ای اولیای من، از من طلب کنید که بس روزهاست که آزار دیده و خوار گشته و مورد ستم قرار گرفته اید و این روزی است که هیچ درخواستی از خواسته های دنیایی و آخرتی از من نکنید مگر آنکه برای شما برآورده سازم و خوراک و شرابشان همه از بهشت است و به خدا که این کرامتی است که هیچ چیزی نظیر آن نیست. - . کامل الزیارات : ۱۳۵ -

**[ترجمه]

بیان

نزول الطعام فی البرزخ و ضرب القبه فی الرجعه بقرینه قوله علیه السلام

ص: ۶۵

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۳۲.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۳.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۵۲.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۳۵ بتفاوت یسیر.

من حوائج الدنيا و الآخره.

**[ترجمه]نازل شدن غذا در برزخ و گنبد زدن در هنگامه رجعت، به قرینه این کلام امام علیه السلام است که می‌فرماید: از حاجات دنیوی و اخروی.

**[ترجمه]

«۵۴»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ عَلِیُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ قُولَوَیْهِ مَعاً عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ وَ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ مَعاً عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِی خَالِدٍ ذِی الشَّامَهِ عَنْ أَبِی أُسَامَهَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: مَنْ أَرَادَ أَنْ یَکُونَ فِی جِوَارِ نَبِیِّهِ صلی الله علیه و آله وَ جِوَارِ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ فَلَا یَدَعْ زِیَارَهَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ عَلَیْهِ السَّلَامُ وَ الرَّحْمَهُ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که خواهد همنشین پیامبر صلی الله علیه و آله و همنشین علی و فاطمه باشد، زیارت حسین بن علی علیه السلام را ترک نکند. - . کامل الزیارات : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۵۵»

وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَوْ أَبَا جَعْفَرٍ علیه السلام یَقُولُ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ یَکُونَ مَسْکَنُهُ فِی الْجَنَّهِ وَ مَأْوَاهُ الْجَنَّهَ فَلَا یَدَعْ زِیَارَهَ الْمَظْلُومِ قُلْتُ مَنْ هُوَ قَالَ الْحُسَیْنُ بْنُ عَلِیٍّ صَاحِبُ کَرْبَلَاءَ مَنْ أَتَاهُ شَوْقاً إِلَیْهِ وَ حُبَّ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ حُبَّ فَاطِمَهَ وَ حُبَّ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ أَقْعَدَهُ اللَّهُ عَلَی مَوَائِدِ الْجَنَّهِ یَأْکُلُ مَعَهُمْ وَ النَّاسُ فِی الْحِسَابِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا بصیر گوید: از امام صادق یا امام باقر علیهما السلام شنیدم که فرمود: هر که دوست دارد منزلگاهش در بهشت و پناهگاهش بهشت باشد، زیارت مظلوم را ترک نگوید. گفتم: مظلوم کیست؟ فرمود: حسین بن علی، ساکن کربلاـ هر که از سر اشتیاق و محبت به رسول خدا صلی الله علیه و آله و دوستی با فاطمه و امیر المومنین صلوات الله علیهم به زیارت وی آید، خداوند او را بر سر سفره های بهشت، همسفره ایشان می‌کند، در حالی که مردمان در حال حساب پس دادن هستند. - . کامل الزیارات : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

«۵۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّامٍ عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنِ اللُّؤْلُؤِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَیُّوبَ

عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِيرَهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی مَلَائِکَهً مُوَکَّلِینَ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَإِذَا هَمَّ الرَّجُلُ بِزِیَارَتِهِ وَ اغْتَسَلَ نَادَی مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله یَا وَفْدَ اللَّهِ أَبْشِرُوا بِمُرَافَقَتِی فِی الْجَنَّهِ وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی را فرشتگانی است مامور به مقبره حسین علیه السلام، و چون کسی قصد زیارت وی کند و غسل کند، محمد صلی الله علیه و آله ندا در دهد که ای گروه خدائیان، مژده باد شما را به همراهی من در بهشت ... و ادامه حدیث را روایت می کند. - . کامل الزیارات : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

«۵۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُکَیْرٍ فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: یَا ابْنَ بُکَیْرٍ إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَ مِنْ بِقَاعِ الْأَرْضِ سِتَّهً الْبَیْتَ الْحَرَامَ وَ الْحَرَمَ وَ مَقَابِرَ الْأَنْبِیَاءِ وَ مَقَابِرَ الْأَوْصِیَاءِ وَ مَقَاتِلَ الشُّهَدَاءِ وَ الْمَسَاجِدَ الَّتِی یُذْکَرُ فِیهَا اسْمُ اللَّهِ یَا ابْنَ بُکَیْرٍ هَلْ تَدْرِی مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِذْ جَهِلَهُ الْجَاهِلُ مَا

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۳۶ و لیس فی آخره(الرحمه).

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۳۷.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۳۷.

مِنْ صَبَاحٍ إِلَّا وَ عَلَى قَبْرِهِ هَاتِفٌ مِنَ الْمَلَائِكَهِ يُنَادِی یَا بَاغِیَ الْخَیْرِ أَقْبِلْ إِلَی خَالِصَهِ اللَّهِ تَرْحَلْ بِالْکَرَامَهِ وَ تَأْمَنِ النَّدَامَهَ یَسْمَعُ أَهْلُ الْمَشْرِقِ وَ أَهْلُ الْمَغْرِبِ إِلَّا الثَّقَلَیْنِ وَ لَا یَبْقَی فِی الْأَرْضِ مَلَکٌ مِنَ الْحَفَظَهِ إِلَّا عَطَفَ إِلَیْهِ عِنْدَ رُقَادِ الْعَبْدِ حَتَّی یُسَبِّحَ اللَّهَ عِنْدَهُ وَ یَسْأَلَ اللَّهَ الرِّضَا عِنْدَهُ وَ لَا یَبْقَی مَلَکٌ فِی الْهَوَاءِ یَسْمَعُ الصَّوْتَ إِلَّا أَجَابَ بِالتَّقْدِیسِ لِلَّهِ فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِکَهِ فَتُجِیبُهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْیَا فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِکَهِ وَ أَهْلِ السَّمَاءِ الدُّنْیَا حَتَّی تَبْلُغَ أَهْلَ السَّمَاءِ السَّابِعَهِ فَیَسْمَعَ أَصْوَاتَهُمُ النَّبِیُّونَ فَیَتَرَحَّمُونَ وَ یُصَلُّونَ عَلَی الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ یَدْعُونَ لِمَنْ أَتَاهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبد الله بن بکیر گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: ای ابن بکیر، خداوند از میان سرزمینهای جهان شش منطقه را برگزیده است. بیت الله الحرام و مقبره پیامبران و مقبره جانشینان پیامبران و مقتل شهیدان و مسجدهایی که نام خدا در آن جاری است. ابن بکیر، آیا می‌دانی پاداش کسی که به زیارت قبر امام حسین علیه السلام، در زمانی که جاهلان قدر او را ندانند، بیاید چیست؟ هیچ صبحی نباشد مگر اینکه فریادگری از فرشتگان بر سر مقبره او ندا در می‌دهد: ای جوینده خیر! به سوی خاصه و برگزیده خدا بیا تا با کرامت بازگردی و از پشیمانی در امان مانی و همه اهل مشرق و مغرب جهان به جز آدمیان و جنیان این ندا را می شنوند و هیچ فرشته نگاهبانی نباشد مگر اینکه به هنگام خواب این بنده، به سوی این ندا روی کرده و خدا را نزد وی تسبیح گوید و خشنودی خدا را درخواست نماید و هیچ فرشته ای در آسمان نباشد مگر اینکه با تقدیس خداوند، به این ندا پاسخ گوید. پس صدای فرشتگان اوج گرفته و ساکنان آسمان پایین تر صدای ایشان را می شنوند و صدای فرشتگان و ساکنان دنیای پایین تر شدت گرفته، تا آنکه به اهل آسمان هفتم می‌رسد و پیامبران صدای ایشان را شنیده و بر حال ایشان رحم آورده، بر حسین علیه السلام سلام و درود فرستاده و برای زائران وی دعا می‌کنند. - . کامل الزیارات : ۱۲۵ -

**[ترجمه]

«۵۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْجَامُورَانِیِّ عَنِ ابْنِ الْبَطَائِنِیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْکَرِیمِ عَنِ الْمُفَضَّلِ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِیِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: فِی حَدِیثٍ لَهُ طَوِیلٍ فَإِذَا انْقَلَبْتَ مِنْ عِنْدِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام نَادَاکَ مُنَادٍ لَوْ سَمِعْتَ مَقَالَتَهُ لَأَقَمْتَ عُمُرَکَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ هُوَ یَقُولُ طُوبَی لَکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ قَدْ غَنِمْتَ وَ سَلِمْتَ قَدْ غُفِرَ لَکَ مَا سَلَفَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ بِطُولِهِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جابر جعفی گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: چون از کنار مقبره حسین علیه السلام دور شوی، منادی ندایی در می‌دهد که اگر آن را می شنیدی، تمام عمرت را کنار مقبره حسین علیه السلام مقیم می‌گشتی. او می‌گوید: خوشا به حال تو ای بنده که بهرمند گشتی و از گزندها رستی و همه گناهان گذشته ات بخشیده شد، پس اکنون کار از سر گیر .. و ادامه این روایت بلند را بیان می‌کند. - . کامل الزیارات : ۱۵۳ -

**[ترجمه]

«۵۹»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَی عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِیِّ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِی إِبْرَاهِيمَ علیه السلام قَالَ: مَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكاً فَوَضَعَ إِصْبَعَهُ فِی قَفَاهُ فَلَمْ يَزَلْ يَكْتُبُ مَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ حَتَّی يَرِدَ الْحَيْرَ فَإِذَا خَرَجَ مِنْ بَابِ الْحَيْرِ وَضَعَ كَفَّهُ وَسَطَ ظَهْرِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَمَّا مَا مَضَی فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام موسی کاظم علیه السلام: هر که به قصد زیارت حسین بن علی علیه السلام از خانه اش بیرون آید، خداوند فرشته ای را مأمور وی می‌کند که انگشتش را بر گردن وی می‌نهد و هر آنچه بر زبانش جاری می شود را می... نویسد تا آنکه به حرم برسد و چون از حرم گذشت، فرشته دستش را بر وسط سینه او می‌نهد و می گوید: هان! بدان که هر آنچه گذشت را خداوند بخشید، پس اکنون عمل از سر گیر. - . کامل الزيارات : ۱۵۳ -

**[ترجمه]

«۶۰»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِی عَنْ سَعْدٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزيارات : ۱۹۱ -

**[ترجمه]

«۶۱»

مل، [کامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَی: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزيارات : ۱۹۱ -

**[ترجمه]

«۶۲»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۱۲۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۵۳.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۵۳.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۹۱.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۹۱.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام شَيَّعَهُ سَبْعُ مِائَةِ مَلَكٍ مِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ وَ مِنْ تَحْتِهِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ وَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ حَتَّى يَبْلُغُوا بِهِ مَأْمَنَهُ فَإِذَا زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام نَادَاهُ مُنَادٍ قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ ثُمَّ يَرْجِعُونَ مَعَهُ مُشَيِّعِينَ لَهُ مِنْ مَنْزِلِهِ فَإِذَا صَارُوا إِلَى مَنْزِلِهِ قَالُوا نَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ فَلَا يَزَالُونَ يَزُورُونَهُ إِلَى يَوْمِ مَمَاتِهِ ثُمَّ يَزُورُونَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فِی كُلِّ يَوْمٍ وَ ثَوَابُ ذَلِكَ لِلرَّجُلِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که به قصد زیارت حسین علیه السلام از خانه اش بیرون آید، هفتصد فرشته از بالای سر و زیر پا و از چپ و راست و پیش روی و پشت سر، وی را همراهی می کنند تا به محل امنش برسد و چون حسین علیه السلام را زیارت کند، منادی فریاد بر می‌آورد که خداوند تو را آمرزید، پس اکنون عمل از سر بگیر. سپس برای بدرقه او، به همراه وی تا خانه اش می‌آیند و چون به خانه اش رسید می گویند، تو را به خدا می‌سپاریم و همچنان تا روز مرگش به وی سر می‌زنند و هر روز مزار حسین علیه السلام را زیارت می کنند و ثواب آن نصیب وی می گردد. - . کامل الزیارات : ۱۹۰ -

**[ترجمه]

«۶۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُضَارِبٍ عَنْ مَالِكٍ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ قَالَ: يَا مَالِكُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمَّا قَبَضَ الْحُسَيْنَ علیه السلام بَعَثَ إِلَيْهِ أَرْبَعَةَ آلَافِ مَلَكٍ شُعْثاً غُبْراً يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّهً وَ لَمْ يَزَلْ مَحْفُوظاً حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى أَهْلِهِ قَالَ فَلَمَّا مَاتَ مَالِكٌ وَ قُبِضَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام دَخَلْتُ عَلَى أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَأَخْبَرْتُهُ بِالْحَدِيثِ فَلَمَّا انْتَهَيْتُ إِلَى حَجَّهً قَالَ وَ عُمْرَهً يَا مُحَمَّدُ(۲).

ص: ۶۸

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۹۰.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۹۳.

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن مضارب از مالک جهنی روایت کند که ابا جعفر علیه السلام به من فرمود: ای مالک، همانا خداوند تبارک و تعالی آنگاه که حسین علیه السلام جان سپرد، چهار هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی را بر مزار حسین علیه السلام مامور کرد که تا روز قیامت بر وی می گریند، و هر که آگاه از حق حسین علیه السلام به زیارت وی آید، گناهان گذشته و آینده اش آمرزیده می شود و خداوند برای او یک حج می‌نویسد و همچنان در حصن الهی است تا به نزد خانواده اش بازگردد. گوید چون مالک درگذشت و ابا جعفر امام باقر علیه السلام نیز به رحمت خدا پیوست، بر امام صادق علیه السلام وارد شده و این روایت را نزد وی بیان کردم و چون یک حج را ذکر کردم، افزود: و یک عمره، ای محمد. - . کامل الزیارات : ۱۹۳ -

**[ترجمه]

باب ۱۰ جوامع ما ورد من الفضل فی زیارته علیه السلام و نوادرها

الأخبار

أقول

قد مضی بعض أخبار فضل زیارته علیه السلام فی باب فضل زیاره النبی صلی الله علیه و آله و باب فضل زیاره أمیر المؤمنین علیه السلام.

**[ترجمه]برخی از اخبار فضل زیارت حضرت، در باب فضل زیارت پیامبر صلی الله علیه و آله و باب فضل زیارت امیر المومنین علیه السلام ذکر شد.

**[ترجمه]

«۱»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] بِالْأَسَانِیدِ الثَّلَاثَهِ عَنِ الرِّضَا عَنْ أَبِیهِ علیه السلام قَالَ: سُئِلَ الصَّادِقُ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ أَخْبَرَنِی أَبِی علیه السلام أَنَّ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ کَتَبَهُ اللَّهُ فِی عِلِّیِّینَ ثُمَّ قَالَ إِنَّ حَوْلَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام سَبْعِینَ أَلْفَ مَلَکٍ شُعْثاً غُبْراً یَبْکُونَ عَلَیْهِ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۱).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا: موسی کاظم علیه السلام: از امام صادق علیه السلام درباره زیارت مزار حسین علیه السلام پرسیدند، فرمود: پدرم علیه السلام مرا گفت که هر که آگاه به حق حسین علیه السلام به زیارت وی رود، خداوند نام او را در علیین می‌نویسد. سپس فرمود: هفتاد هزار فرشته آشفته موی و غبارین روی بر گرد مزار حسین علیه السلام هست که تا روز قیامت بر وی می گریند. - . عیون الأخبار ۲ : ۴۴ -

**[ترجمه]

«۲»

ما، [الأمالی للشیخ الطوسی] ابْنُ حَشِيشٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَعْقِلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الصُّهْبَانِ عَنِ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ كَرَّامِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ وَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ يَقُولَانِ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَوَّضَ الْحُسَيْنَ علیه السلام مِنْ قَتْلِهِ أَنْ جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي ذُرِّيَّتِهِ وَ الشِّفَاءَ فِي تُرْبَتِهِ وَ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ عِنْدَ قَبْرِهِ وَ لَا تُعَدُّ أَيَّامُ زَائِرِيهِ جَائِياً وَ رَاجِعاً قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ فَقُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام هَذِهِ الْخِلَالُ تُنَالُ بِالْحُسَيْنِ علیه السلام فَمَا لَهُ فِي نَفْسِهِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَلْحَقَهُ بِالنَّبِيِّ صلی الله علیه و آله فَكَانَ مَعَهُ فِي دَرَجَتِهِ وَ مَنْزِلَتِهِ ثُمَّ تَلَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ الْآيَةَ(۲).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: محمد بن مسلم گوید: از ابا جعفر و جعفر بن محمد علیه السلام شنیدم که فرمودند: خدای تعالی حسین علیه السلام را در پاسخ شهید شدنش چنین عوض داد که امامت را در سلاله وی قرار داد و شفاء را در تربت وی و برآمدن دعا را در کنار مزار او، و اینکه روزهای زیارت او از هنگام روی آوردن تا پایان بازگشت، از روزهای عمر به حساب نمی‌آید. محمد بن مسلم گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، این خصال به واسطه حسین علیه السلام به فرد می‌رسد، خود آن حضرت چه پاداش می‌گیرد؟ فرمود: خداوند تبارک او را به رسول صلی الله علیه و آله ملحق نماید و او در درجه و جایگاه همپایه وی باشد. سپس امام صادق علیه السلام این آیه را تلاوت نمود: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ»، - . طور / ۲۱ - {پس کسانی که گرویده و فرزندانشان در ایمان از ایشان پیروی کردند، فرزندانشان را به ایشان ملحق می‌گردانیم.}

**[ترجمه]

«۳»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْخَيْبَرِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُمِّيِّ عَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام

ص: ۶۹

۱- ۱. عیون الأخبار ج ۲ ص ۴۴.

۲- ۲. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۳۲۴ و كان الرمز فی المتن(مل) لكامل الزیاره.

بِشَطِّ فُرَاتٍ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: رضا عليه السـلام: هر كه حسـين عليه السلام را در كنار شط فرات زيارت كند، چون كسى است كه خدا را بر روى عرش زيارت كرده باشد. - . ثواب الاعمال: : ۷۷ -

**[ترجمه]

بيان

أى عبـد الله هنـاك أو لاـقى الأنبيـاء و الأوصـياء هناك فإن زيارتهم كزياره الله أو يحصل له مرتبه من القرب كمن صـعد عرش ملک و زاره.

**[ترجمه]يعنى اينكه خـدا را در آن جايگاه پرسـتش كنـد يا اينكه پيامبران و جانشـينانشان را در آنجا زيارت كند كه زيارت ايشان همچون زيارت خـداست؛ يا اينكه درجه اى عالى از قرب الهى مى‌يابد، همچون كسـى كه بر بالاى تخت فرمانروا رفته و با او ديدار كند.

**[ترجمه]

«۴»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۴۷ -

**[ترجمه]

«۵»

ثو، [ثواب الأعمال] حَمْزَهُ الْعَلَوِیُّ عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ عُیَیْنَهَ بَیَّاعِ الْقَصَبِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی الْحُسَیْنَ عَارِفاً بِحَقِّهِ كَتَبَهُ اللَّهُ فِی أَعْلَی عِلِّیِّینَ (۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق عليه السـلام: هر كه آگاه به حق حسـين عليه السلام به زيارت وى رود، خداوند نام او را در اعلى عليين مى‌نويسد. - . ثواب الاعمال: : ۷۷ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۴۷ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِی دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۴۸ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ وَ سَعْدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِسْمَاعِیلَ بْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو الزَّیَّاتِ عَنِ ابْنِ خَارِجَهَ عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۴۸ -

**[ترجمه]

«۹»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِی دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی الْحُسَیْنَ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ کُتِبَ فِی عِلِّیِّینَ (۷).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: هر که آگاه به حق حسین علیه السلام به زیارت وی رود، خداوند نام او را در علیین می‌نویسد. - . ثواب الاعمال: : ۷۷ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ وَ ابْنِ فَضَّالٍ مَعاً عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ: مِثْلَهُ (۸).

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۷۷.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۴۷.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۷۷.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۴۷.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۴۸.

۶- ۶. كامل الزيارات ص ۱۴۸.

۷- ۷. ثواب الأعمال ص ۷۷.

۸- ۸. كامل الزيارات ص ۱۴۸ فی المصدر ذكر الحديث مرتين تاره بسند على بن الحكم و اخرى بسند ابن فضال و قد جمع المؤلّف بينهما سندا و متنا.

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. -. كامل الزيارات : ۱۴۸ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ بْنِ الْمُغِيرَهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. -. كامل الزيارات : ۱۴۸ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَايِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الْكُوفِیِّ عَنْ عَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ رَبِيعِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمُسْلِیِّ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. -. كامل الزيارات : ۱۴۸ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْحِمْيَرِیِّ عَنِ الطَّيَالِسِیِّ عَنِ الْمُسْلِیِّ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. -. كامل الزيارات : ۱۴۹ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ مِسْكِينٍ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّهِ قَالَتْ: جِئْتُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَدَخَلْتُ عَلَيْهِ فَجَاءَتِ الْجَارِيَهُ فَقَالَتْ قَدْ جِئْتُكِ بِالدَّابَّهِ فَقَالَ لِی يَا أُمَّ سَعِيدٍ أَیُّ شَیْ ءٍ هَذِهِ الدَّابَّهُ أَيْنَ تَبْغِينَ تَذْهَبِينَ قَالَتْ قُلْتُ أَزُورُ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ أُخْرَی ذَلِكِ الْيَوْمَ مَا أَعْجَبَكُمْ يَا أَهْلَ الْعِرَاقِ تَأْتُونَ الشُّهَدَاءَ مِنْ سَفَرٍ بَعِيدٍ وَ تَتْرُكُونَ سَيِّدَ الشُّهَدَاءِ لَا تَأْتُونَهُ قَالَتْ قُلْتُ لَهُ مَنْ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِیٍّ علیهما السلام قَالَتْ قُلْتُ لَهُ إِنِّی امْرَأَهٌ فَقَالَ لَا بَأْسَ لِمَنْ كَانَ مِثْلَكِ أَنْ تَذْهَبَ إِلَيْهِ وَ تَزُورَهُ قُلْتُ أَیُّ شَیْ ءٍ لَنَا فِی زِيَارَتِهِ قَالَ كَعِدْلِ حَجَّهٍ وَ عُمْرَهٍ وَ اعْتِكَافِ شَهْرَيْنِ فِی الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ صِيَامِهِمَا وَ خَيْرِهِمَا كَذَا قَالَتْ وَ بَسَطَ يَدَيْهِ وَ ضَمَّهَا ضَمّاً ثَلَاثَ مَرَّاتٍ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ام سعید احمسیه گوید: به نزد امام صادق علیه السلام آمدم و بر او وارد گشتم و کنیز آمد و گفت که مرکب را برایت آوردم. امام فرمود: ای ام سعید، این مرکب چیست؟ به کجا می‌خواهی بروی؟ گفتم به مزار شهیدان می... روم. پس فرمود: آن روز را به تأخیر بینداز، عجیب مردمانی هستید شما مردمان عراق که از سفری دور و طولانی به زیارت شهیدان می‌آیید و سرور شهیدان را رها کرده و به زیارتش نمی‌روید! گفتم سرور شهیدان کیست؟ فرمود: حسین بن علی علیه السلام. گوید گفتم، من زن هستم. فرمود: مشکلی نیست که چون تویی (یعنی زنان) به زیارت وی رفته و زیارتش کنند. گفتم با زیارت او چه پاداشی می‌یابیم؟ فرمود: برابر با یک حج و عمره و دو ماه اعتکاف و روزه در مسجد الحرام و کار خوب در دو ماه؛ و چنین گوید که سه بار دستانش را کاملا باز کرد و به یکدیگر ملحق کرد. - . کامل الزیارات : ۱۱۰ -

**[ترجمه]

«۱۵»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ: إِلَی قَوْلِهِ وَ صِیَامِهِمَا(۵).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است تا این سخن که می‌فرماید: و روزه آن دو ماه. - . ثواب الاعمال: : ۸۸ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ مَعاً عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنِ الْبَرْقِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ الْحَارِثِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أُمِّ سَعِیدٍ الْأَحْمَسِیَّهِ قَالَتْ: دَخَلْتُ الْمَدِینَهَ فَاکْتَرَیْتُ الْبَغْلَ أَوِ الْبَغْلَهَ لِأَدُورَ عَلَیْهِ فِی قُبُورِ الشُّهَدَاءِ قَالَتْ قُلْتُ مَا أَحَدٌ أَحَقَّ أَبْدَأُ بِهِ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَتْ فَدَخَلْتُ عَلَیْهِ فَأَبْطَأْتُ فَصَاحَ بِی صَاحِبُ

ص: ۷۱

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۸.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۸.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۴۹.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۱۰.

۵- ۵. ثواب الأعمال ص ۸۸.

الْبَغْلِ حَبَسْتِينَا عَافَاكِ اللَّهُ.

فَقَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام كَأَنَّ إِنْسَاناً يَسْتَعْجِلُكِ يَا أُمَّ سَعِيدَهَ قُلْتُ نَعَمْ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّی اكْتَرَيْتُ بَغْلًا لِأَدُورَ فِی قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَقُلْتُ مَا آتِی أَحَداً أَحَقَّ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَتْ فَقَالَ يَا أُمَّ سَعِيدَهَ فَمَا يَمْنَعُكِ مِنْ أَنْ تَأْتِیَ سَيِّدَ الشُّهَدَاءِ قَالَتْ فَطَمِعْتُ أَنْ يَدُلَّنِی عَلَى قَبْرِ عَلِیٍّ علیه السلام فَقُلْتُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی وَ مَنْ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ فَاطِمَهَ علیها السلام يَا أُمَّ سَعِيدَهَ مَنْ أَتَاهُ بِبَصِيرَهٍ وَ رَغْبَهٍ فِيهِ كَانَ لَهُ حَجَّهٌ مَبْرُورَهٌ وَ عُمْرَهٌ مُتَقَبَّلَهٌ وَ كَانَ لَهُ مِنَ الْفَضْلِ هَكَذَا وَ هَكَذَا(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ام سعید احمسیه گوید: به مدینه وارد شدم و استری یا ماده استری کرایه کردم تا به مزار شهیدان بروم. گوید با خود گفتم، کسی شایسته تر از جعفر بن محمد علیه السلام نیست که با وی شروع کنم. گوید پس به نزد او رفتم و مدتی نزد وی درنگ کردم و صاحب استر فریاد برآورد که خدا خیرت دهد، ما را اینجا کاشته ای!

امام صادق علیه السلام فرمود: گویی کسی شما را فرا می‌خواند ای ام سعید. گفتم: آری فدایت گردم، استری کرایه کرده‌ام تا به زیارت شهیدان روم. پس با خود گفتم، هیچ کس برای زیارت و دیدار از جعفر بن محمد سزاوارتر نیست. فرمود: ای ام سعید، چه چیزی شما را باز می‌دارد از آنکه مزار سرور شهیدان را زیارت کنید؟ گوید، مشتاق گشتم که مرا به مقبره علی علیه السلام راهنمایی کند. گفتم: پدر و مادرم فدایت شوند، سرور شهیدان کیست؟ فرمود: حسین بن فاطمه علیه السلام. ای ام سعید، هر که با بینش و اشتیاق به او به زیارتش رود، برای او یک حج بی خدشه و یک عمره پذیرفته نوشته می شود و فضلی چنین و چنان خواهد برد. - . کامل الزیارات : ۱۱۰ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَايِخِی عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى وَ الْحِمْيَرِیِّ وَ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ جَمِيعاً عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُثْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ النَّهَاوَنْدِیِّ عَنْ أَبِی سَعِيدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ ثُوَيْرِ بْنِ أَبِی فَاخِتَهَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: يَا حُسَيْنُ مَنْ خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ يُرِيدُ زِيَارَهَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام إِنْ كَانَ مَاشِياً كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَهٍ حَسَنَهٌ وَ مُحِیَ عَنْهُ سَيِّئَهٌ حَتَّى إِذَا صَارَ فِی الْحَيْرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُفْلِحِينَ الْمُنْجِحِينَ حَتَّى إِذَا قَضَى مَنَاسِكَهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْفَائِزِينَ حَتَّى إِذَا أَرَادَ الِانْصِرَافَ أَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضَى (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حسین بن ثویر بن ابی فاخته گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: ای حسین، هر که به قصد زیارت حسین بن علی علیه السلام از خانه خارج شود، اگر پیاده باشد به هر گامی برایش یک کار نیکو نوشته می شود و یک کار بد از او محو می‌شود، و چون در حرم گام زند، خداوند او را از رستگاران و نجات یافتگان نویسد، و چون آیین زیارت را به جای آورد خداوند او را از پیروزمندان نویسد، و چون قصد بازگشت کند فرشته ای نزد او آید و گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله به تو سلام می‌رساند و می‌فرماید که کار از سر بگیر که همه گذشته‌ات آمرزیده گشت. - . کامل الزیارات : ۱۳۲ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الطَّمْحَانِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ وَ هُوَ يَقُولُ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَوْمَ الْقِيَامَهِ إِلَّا وَ هُوَ يَتَمَنَّى أَنَّهُ مِنْ زُوَّارِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام لِمَا يَرَى مِمَّا يُصْنَعُ بِزُوَّارِ الْحُسَيْنِ مِنْ كَرَامَتِهِمْ عَلَى اللَّهِ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: هیچ کسی در روز قیامت نیست که با دیدن آن کرامتی که برای ایشان نزد خداوند در نظر گرفته می شود، آرزو نکند که ای کاش از زائران حسین بن علی علیه السلام می‌بود. - . كامل الزيارات : ۱۳۵
-

**[ترجمه]

«۱۹»

مل، [كامل الزيارات] وَ رَوَى صَالِحٌ الصَّيْرَفِیُّ عَنْ عِمْرَانَ الْمِيثَمِیِّ عَنْ صَالِحِ بْنِ مِيثَمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ عَلَى مَوَائِدِ النُّورِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ فَلْيَكُنْ

ص: ۷۲

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۱۰.
۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۳۲.
۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۳۵.

مِنْ زُوَّارِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که دوست دارد که در روز قیامت بر سر سفره های نور بنشیند، از زائران حسین بن علی علیه السلام باشد. - . کامل الزیارات : ۱۳۵ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِیِّ بْنِ عُبَیْدٍ الْجُعْفِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی جَرِیرٍ الْقُمِّیِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام یَقُولُ لِأَبِی: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیهما السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ کَانَ مِنْ مُحَدِّثِی اللَّهِ فَوْقَ عَرْشِهِ ثُمَّ قَرَأَ إِنَّ الْمُتَّقِینَ فِی جَنّاتٍ وَ نَهَرٍ فِی مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِیکٍ مُقْتَدِرٍ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا الحسن الرضا علیه السلام: هرکه حسین بن علی علیه السلام را آگاه به حق وی زیارت کند، از بندگانی خواهد بود که خداوند بروی عرش با ایشان سخن گوید. سپس این آیه را قرائت نمود: «إِنَّ الْمُتَّقِینَ فِی جَنّاتٍ وَ نَهَرٍ فِی مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِیکٍ مُقْتَدِرٍ»، - . قمر / ۵۵ - {در حقیقت مردم پرهیزکار، در میان باغها و نهرها ، در قرارگاه صدق، نزد پادشاهی توانایند.} - . کامل الزیارات : ۱۴۱ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِی إِنَّ عِنْدَکُمْ أَوْ قَالَ فِی قُرْبِکُمْ لَفَضِیلَهً مَا أُوتِیَ أَحَدٌ مِثْلَهَا وَ مَا أَحْسَبُکُمْ تَعْرِفُونَهَا کُنْهَ مَعْرِفَتِهَا وَ لَا تُحَافِظُونَ عَلَیْهَا وَ لَا عَلَی الْقِیَامِ بِهَا وَ إِنَّ لَهَا لَأَهْلًا خَاصَّهً قَدْ سُمُّوا لَهَا وَ أُعْطُوهَا بِلَا حَوْلٍ مِنْهُمْ وَ لَا قُوَّهٍ إِلَّا مَا کَانَ مِنْ صُنْعِ اللَّهِ لَهُمْ وَ سَعَادَهٍ حَبَاهُمْ بِهَا وَ رَحْمَهٍ وَ رَأْفَهٍ وَ تَقَدُّمٍ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ مَا هَذَا الَّذِی وَصَفْتَ وَ لَمْ تُسَمِّهِ قَالَ زِیَارَهُ جَدِّیَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَإِنَّهُ غَرِیبٌ بِأَرْضِ غُرْبَهٍ یَبْکِیهِ مَنْ زَارَهُ وَ یَحْزَنُ لَهُ مَنْ لَمْ یَزُرْهُ وَ یَحْتَرِقُ لَهُ مَنْ لَمْ یَشْهَدْهُ وَ یَرْحَمُهُ مَنْ نَظَرَ إِلَی قَبْرِ ابْنِهِ عِنْدَ رِجْلَیْهِ فِی أَرْضِ فَلَاهٍ وَ لَا حَمِیمَ قُرْبَهُ وَ لَا قَرِیبَ ثُمَّ مُنِعَ الْحَقَّ وَ تَوَازَرَ عَلَیْهِ أَهْلُ الرِّدَّهِ حَتَّی قَتَلُوهُ وَ ضَیَّعُوهُ وَ عَرَضُوهُ لِلسِّبَاعِ وَ مَنَعُوهُ شُرْبَ مَاءِ الْفُرَاتِ الَّذِی یَشْرَبُهُ الْکِلَابُ وَ ضَیَّعُوا حَقَّ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ وَصِیَّتَهُ بِهِ وَ بِأَهْلِ بَیْتِهِ فَأَمْسَی مَجْفُوّاً فِی حُفْرَتِهِ صَرِیعاً بَیْنَ قَرَابَتِهِ وَ شِیعَتِهِ بَیْنَ أَطْبَاقِ التُّرَابِ قَدْ أُوحِشَ قُرْبُهُ فِی الْوَحْدَهِ وَ الْبُعْدِ عَنْ جَدِّهِ وَ الْمَنْزِلِ الَّذِی لَا یَأْتِیهِ إِلَّا مَنِ امْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلْإِیمَانِ وَ عَرَّفَهُ حَقَّنَا.

فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ قَدْ کُنْتُ آتِیهِ حَتَّی بُلِیتُ بِالسُّلْطَانِ وَ فِی حِفْظِ أَمْوَالِهِمْ وَ أَنَا عِنْدَهُمْ مَشْهُورٌ فَتَرَکْتُ لِلتَّقِیَّهِ إِتْیَانَهُ وَ أَنَا أَعْرِفُ مَا فِی إِتْیَانِهِ مِنَ الْخَیْرِ فَقَالَ هَلْ تَدْرِی مَا فَضْلُ مَنْ أَتَاهُ وَ مَا لَهُ عِنْدَنَا مِنْ جَزِیلِ الْخَیْرِ فَقُلْتُ لَا فَقَالَ أَمَّا

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۳۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۱.

الْفَضْلُ فَيُبَاهِيهِ مَلَائِكَةُ السَّمَاءِ وَ أَمَّا مَا لَهُ عِنْدَنَا فَالتَّرَحُّمُ عَلَيْهِ كُلَّ صَبَاحٍ وَ مَسَاءٍ وَ لَقَدْ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ لَمْ يَخْلُ مَكَانُهُ مُنْذُ قُتِلَ مِنْ مُصَلٍّ يُصَلِّي عَلَيْهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ أَوْ مِنَ الْجِنِّ أَوْ مِنَ الْإِنْسِ أَوْ مِنَ الْوَحْشِ وَ مَا مِنْ شَيْ ءٍ إِلَّا وَ هُوَ يَغْبِطُ زَائِرَهُ وَ يَتَمَسَّحُ بِهِ وَ يَرْجُو فِي النَّظَرِ إِلَيْهِ الْخَيْرَ لِنَظَرِهِ إِلَى قَبْرِهِ ثُمَّ قَالَ بَلَغَنِي أَنَّ قَوْماً يَأْتُونَهُ مِنْ نَوَاحِي الْكُوفَةِ وَ نَاساً مِنْ غَيْرِهِمْ وَ نِسَاءً يَنْدُبْنَهُ وَ ذَلِكَ فِي النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَمِنْ بَيْنِ قَارِئٍ يَقْرَأُ وَ قَاصٍّ يَقُصُّ وَ نَادِبٍ يَنْدُبُ وَ قَائِلٍ يَقُولُ الْمَرَاثِيَ فَقُلْتُ لَهُ نَعَمْ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَدْ شَهِدْتُ بَعْضَ مَا تَصِفُ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي النَّاسِ مَنْ يَفِدُ إِلَيْنَا وَ يَمْدَحُنَا وَ يَرْثِي لَنَا وَ جَعَلَ عَدُوَّنَا مَنْ يَطْعُنُ عَلَيْهِمْ مِنْ قَرَابَتِنَا أَوْ غَيْرِهِمْ يَهْدُرُونَهُمْ وَ يُقَبِّحُونَ مَا يَصْنَعُونَ.

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالله بن حماد بصری گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود که نزد شما یا در نزدیکی شما فضیلتی است که به هیچ کس نظیر آن عطا نشده است و گمان نمی‌کنم که شما ژرفای حقیقت آن را درک نمایید و بر آن مداومت نمی‌کنید و به آن نمی‌پردازید. آن را اهلی ویژه آن است که برای این فضیلت معین شده‌اند و آن فضیلت نه به خاطر توانایی و دسترسی ایشان، بلکه به واسطه کرده خداوند در حق ایشان و سعادت و رحمت و رأفت و پیشکشی که به ایشان بخشیده، به آنها عطا گردیده است. گفتم: فدایت گردم! این چیست که وصف آن را بیان داشتی و نام آن را نگفتی؟ فرمود: زیارت جدم حسین علیه السلام، چرا که او غریبی است در سرزمین غربت که زائرانش بر وی می گریند و کسانی که به زیارت او نرفته اند نیز بر او اندوه می‌خورند و کسانی که او را ندیده اند، در داغ او می گدازند و هر که به مقبره فرزندش در پایین پای او در آن زمین خشک بی آب بنگرد، حال آنکه هیچ دوست و آشنایی نزدیک او نیست، بر او رحمت می‌فرستد. آنگاه حقش از وی باز داشته شد و اهل ردّه (برگشتگان از اسلام) علیه او همدست شدند تا آنکه وی را به قتل رساندند و وجودش را تباه کردند و پیش دندان درندگان رها کردند و او را از نوشیدن آب فرات که سگها هم از آن محروم نیستند، باز داشتند و حق رسول الله صلی الله علیه و آله و سفارش وی در حق او و اهل بیتش را نادیده گرفتند و او شبانگاه، ستمدیده در گودال قتلگاهش ماند و در میان نزدیکان و یارانش در میان لایه های خاک افکنده گشت و آن حال نزدیکی اش (به رسول خدا و) در تنهایی و دوری از جدش، به بی کسی بدل گشت. در آن منزلگهی که تنها کسی به آن پای می‌نهد که خداوند دلش را برای ایمان آزموده و حق ما را به وی شناسانده است .

پس به او گفتم: فدایت گردم! به زیارت وی می‌رفتم تا آنکه به (ستم) حاکم و نیز حفظ اموال مردمان که در میان ایشان (به امانتداری) معروف بودم گرفتار آمدم و زیارت او را به منظور تقیّه ترک گفتم، حال آنکه می‌دانم زیارت او و چه ثواب و برکتی دارد. پس فرمود: آیا می‌دانی فضل زائر او و برکت بسیاری که از ما کسب می کند، چیست؟ گفتم: خیر. فرمود: اما فضل و ارزش او این است که فرشتگان آسمان به وی مباهات می کنند و آنچه از ما به او می‌رسد، رحمت فرستادن هر شب و روز است. و پدرم چنین فرمود که از وقتی که شهید گشت، مزار او از فرشته یا جنی یا آدمی یا حتی حیواناتی که بر وی درود فرستند، خالی نبوده و هیچ موجودی نیست مگر اینکه به زائر او غبطه می‌خورد و با دست و رو کشیدن به مزارش به وی تبرک جسته و در نگاه به مقبره او، امید خیر و برکت می‌برد. آنگاه فرمود: شنیده ام که در نیمه شعبان مردمانی از اطراف کوفه و مردمانی غیر از ایشان به زیارت وی آمده و زنانی با ندبه گویی بر او شیون می کنند و از مردمان، یکی قرائت می کند و کسی حکایت وی می گوید و کسی ندبه گویی می کند و دیگری مرثیه خوانی می کند. گفتم: فدایت گردم! برخی از آنچه می... گویی را دیده ام. پس فرمود: سپاس خدایی راست که مردمانی را آفرید که به سوی ما روانه گشته و ما را می‌ستایند و برای ما

مرثیه می‌گویند؛ و دشمن ما را چنان کرد که نزدیکان ما یا دیگران بر ایشان ننگ و نکوهش می‌کنند و به انتقامجویی کشته هایشان برنخاسته و کردار ایشان را زشت می شمرند. - . کامل الزیارات : ۳۲۴ -

**[ترجمه]

بیان

من یطعن علیهم الضمیر راجع إلی الموصول فی قوله من یفد إلینا قوله علیه السلام یهدرونهم علی بناء یضرب و یکرم أی یبطلون دمهم و فی بعض النسخ یهذون بهم بالذال المعجمه أی یسخرون بهم و یؤذونهم بالردی من القول (۱).

**[ترجمه]ضمیر موجود در «من یطعن علیهم» به موصول در این گفته آن حضرت بازمی‌گردد: الحمد لله الذی... مایصنعون. «من یعد الینا». و گفته حضرت: «یحدرونهم» بر وزن یضرب و یکرم، یعنی «یبطلون دمهم»، خون آنان را باطل می‌دانند و در بعضی نسخه ها «یحذون بهم» با ذال آمده است؛ یعنی آنان را مسخره می‌کنند و با گفتار زشت آزار می‌دهند.

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مَنِیعٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ یَحْیَی عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: أَهْوَنُ مَا یَکْسِبُ زَائِرُ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی کُلِّ حَسَنَهٍ أَلْفُ أَلْفِ حَسَنَهٍ وَ السَّیِّئَهُ وَاحِدَهٌ وَ أَیْنَ الْوَاحِدَهُ مِنْ أَلْفِ أَلْفٍ ثُمَّ قَالَ یَا صَفْوَانُ أَبْشِرْ إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِکَهً مَعَهَا قُضْبَانٌ مِنْ نُورٍ فَإِذَا أَرَادَ الْحَفَظَهُ أَنْ یکتب [تَکْتُبَ] عَلَی زَائِرِ الْحُسَیْنِ سَیِّئَهً قَالَتِ الْمَلَائِکَهُ لِلْحَفَظَهِ کُفِّی فَتَکُفُّ فَإِذَا عَمِلَ حَسَنَهً قَالَتْ لَهَا اکْتُبِی أُولَئِکَ الَّذِینَ یُبَدِّلُ اللَّهُ سَیِّئاتِهِمْ حَسَناتٍ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: کمترین چیزی که زائر حسین علیه السلام بدان دست می‌یابد آن است که در هر کردار پسندیده اش هزار هزار کرده پسندیده و برای هر کار ناپسندش یک ناپسند درج می شود، و یک کجا و هزار هزار کجا! سپس فرمود: ای صفوان، مژده بده که خدای را فرشتگانی است با شاخه‌هایی از نور که چون فرشتگان ناظر بر انسان بخواهند گناهی را بر زائر حسین بنویسند، آن فرشتگان به این ناظران گویند که بس کنید و آنها صرفنظر می‌کنند و چون کردار نیکی انجام دهد، به ایشان بگویند بنویسید که اینان هستند که «یُبَدِّلُ اللَّهُ سَیِّئاتِهِمْ حَسَناتٍ» - . فرقان / ۷۰ - {پس خداوند بدیهایشان را به نیکیها بدل می‌کند}. - . کامل الزیارات : ۳۳۰ -

**[ترجمه]

«۲۳»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِیرٍ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام زُورُوهُ یَعْنِی الْحُسَیْنَ علیه السلام وَ لَا تَجْفُوهُ فَإِنَّهُ سَیِّدُ الشُّهَدَاءِ وَ سَیِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّه(۳).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۳۲۴.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۳۳۰.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۷.

**[ترجمه]ثواب الاعمال: حنان بن سدیر گوید که اباعبدالله علیه السلام به من فرمود: او را - یعنی حسین علیه السلام را - زیارت کنید و به او جفا نکنید که او سرور شهیدان و سرور جوانان اهل بهشت است. - . ثواب الاعمال: : ۸۷ -

**[ترجمه]

«۲۴»

نَوَادِرُ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ مِنْ أَصْحَابِهِ قَالَ: لَمَّا بَلَغَ أَهْلَ الْبُلْدَانِ شَهَادَةُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَدِمَتْ كُلُّ امْرَأَةٍ نَزُورٍ وَ كَانَتِ الْعَرَبُ تَقُولُ لِلْمَرْأَةِ لَا تَلِدُ أَبَداً إِلَّا أَنْ تَحْضُرَ قَبْرَ رَجُلٍ كَرِيمٍ [النَّزُورُ الَّتِي لَا تَلِدُ أَبَداً إِلَّا أَنْ تَخَطَّى قَبْرَ رَجُلٍ كَرِيمٍ] فَلَمَّا قِيلَ لِلنَّاسِ إِنَّ الْحُسَيْنَ ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَدْ وَقَعَ أَتَتْهُ مِائَةُ أَلْفِ امْرَأَةٍ لَا تَلِدُ فَوَلَدْنَ كُلُّهُنَّ (۱).

**[ترجمه]در نوادر علی بن اسباط از بسیاری از اصحاب وی روایت شده که چون خبر شهادت ابا عبد الله حسین علیه السلام به اهالی شهرهای مختلف رسید، هر زن نازاده ای - . نزور: زنی است که هرگز نزاید مگر آنکه از کنار یا روی مقبره مردی بزرگوار بگذرد و چون مردمان با خبر شدند که حسین پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله نقش زمین گشته، صد هزار زن نزائیده، به سوی وی روانه گشته و همگی بچه دار شدند. - به مزار وی آمد. و عرب از قدیم به زنان چنین می گفت که هرگز نمی‌زایی مگر آنکه بر سر مزار مردی بزرگوار حاضر شده باشی.

**[ترجمه]

«۲۵»

وَ مِنْهُ، عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَحَدِهِمَا علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: يَا زُرَارَةُ مَا فِي الْأَرْضِ مُؤْمِنَةٌ إِلَّا وَ قَدْ وَجَبَ عَلَيْهَا أَنْ تُسْعِدَ فَاطِمَةَ علیها السلام فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ علیه السلام ثُمَّ قَالَ يَا زُرَارَةُ إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ جَلَسَ الْحُسَيْنُ علیه السلام فِي ظِلِّ الْعَرْشِ وَ جَمَعَ اللَّهُ زُوَّارَهُ وَ شِيعَتَهُ لِيَبْصِرُوا مِنَ الْكَرَامَةِ وَ النُّضْرَةِ وَ الْبَهْجَةِ وَ السُّرُورِ إِلَى أَمْرٍ لَا يَعْلَمُ صِفَتَهُ إِلَّا اللَّهُ فَيَأْتِيهِمْ رُسُلُ أَزْوَاجِهِمْ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ مِنَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ إِنَّا رُسُلُ أَزْوَاجِكُمْ إِلَيْكُمْ يَقُلْنَ إِنَّا قَدِ اشْتَقْنَاكُمْ وَ أَبْطَأْتُمْ عَنَّا فَيَحْمِلُهُمْ مَا هُمْ فِيهِ مِنَ السُّرُورِ وَ الْكَرَامَةِ عَلَى أَنْ يَقُولُوا لِرُسُلِهِمْ سَوْفَ نَجِيئُكُمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ (۲).

**[ترجمه]به همین سند از زراره از یکی از دو امام علیه السلام: ای زراره! هیچ زن مومنی در زمین نیست مگر آنکه بر او واجب است که فاطمه سلام الله علیها را با زیارت حسین علیه السلام خشنود سازد. آنگاه فرمود: ای زراره، چون روز رستاخیز فرا رسد، حسین علیه السلام در سایه عرش نشیند و خداوند زائران وی و پیروانش را گرد آورد تا شاهد کرامت و فیروزی و شادمانی و سرور از امری که تنها خدا وصف آن را داند، باشند و فرستادگان همسران ایشان از حوریان بهشتی به نزد ایشان آمده و می گویند: ما فرستاده همسران شماییم که می گویند، ما به راستی بس مشتاق شماییم و بس دیر کرده اید؛ و آن سرور و شادمانی که در آن به سر می‌برند ایشان را بر آن می‌دارد که به این فرستادگان بگویند: اگر خدا بخواهد، در آینده ای نه چندان نزدیک، به نزد شما می‌آییم. - . نوادر علیّ بن اسباط : ۱۲۳ در ضمن اصول السته عشر و بین پرانتز در حدیث اول از

متن بحار حذف شده که آن را از منبع بدان افزودیم. -

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي الْمَغْرَاءِ عَنْ ذَرِيحٍ الْمُحَارِبِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا أَلْقَى مِنْ قَوْمِي وَ مِنْ بَنِيَّ إِذَا أَنَا أَخْبَرْتُهُمْ بِمَا فِي إِتْيَانِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ مِنَ الْخَيْرِ إِنَّهُمْ يُكَذِّبُونَ وَ يَقُولُونَ إِنَّكَ تَكْذِبُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ يَا ذَرِيحُ دَعِ النَّاسَ يَذْهَبُونَ حَيْثُ شَاءُوا وَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَيُبَاهِي بِزَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ الْوَافِدُ يَفِدُهُ الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبِينَ وَ حَمَلَةُ عَرْشِهِ حَتَّى إِنَّهُ لَيَقُولُ لَهُمْ أَ مَا تَرَوْنَ زُوَّارَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ أَتَوْهُ شَوْقاً إِلَيْهِ وَ إِلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدٍ أَمَا وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي وَ عَظَمَتِي لَأُوجِبَنَّ لَهُمْ كَرَامَتِي وَ لَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّتِيَ الَّتِي أَعْدَدْتُهَا لِأَوْلِيَائِي وَ لِأَنْبِيَائِي وَ رُسُلِي يَا مَلَائِكَتِي هَؤُلَاءِ زُوَّارُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ حَبِيبِ مُحَمَّدٍ رَسُولِي وَ مُحَمَّدٌ حَبِيبِي وَ مَنْ أَحَبَّنِي أَحَبَّ حَبِيبِي وَ مَنْ أَحَبَّ حَبِيبِي أَحَبَّ مَنْ يُحِبُّهُ وَ مَنْ أَبْغَضَ حَبِيبِي وَ

ص: ۷۵

۱- ۱. نوادر عليّ بن اسباط ص ۱۲۳ ضمن الأصول السته عشر و قد سقط ما بين القوسين فى الحديث الأول من نسخه البحار فاضفناه من المصدر.

۲- ۲. نوادر عليّ بن اسباط ص ۱۲۳ ضمن الأصول السته عشر و قد سقط ما بين القوسين فى الحديث الأول من نسخه البحار فاضفناه من المصدر.

أَبْغَضَنِی كَانَ حَقّاً عَلَیَّ أَنْ أُعَذِّبَهُ بِأَشَدِّ عَذَابِی وَ أُحْرِقَهُ بِحَرِّ نَارِی وَ أَجْعَلَ جَهَنَّمَ مَسْكَنَهُ وَ مَأْوَاهُ وَ أُعَذِّبَهُ عَذَاباً شَدِیداً لا أُعَذِّبُهُ أَحَداً مِنَ الْعَالَمِینَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ذریح محاربی گوید: خدمت امام صادق علیه السلام از رنجی که از فرزندان و اهل قبیله ام می‌کشم گلایه کردم که چون ایشان را از برکات زیارت مزار حسین علیه السلام خبر می‌دهم، مرا تکذیب کرده و می گویند که به جعفر بن محمد دروغ می‌بندی. امام فرمود: ای ذریح، بگذار مردمان به هر سو خواهند بروند! به خدا که خداوند به زائر حسین بن علی افتخار می کند و آنکه به محضر حسین رسیده، فرشتگان مقرب و حاملان عرش به محضرش می‌رسند، به نحوی که خداوند به ایشان می گوید: آیا زائران مزار حسین را نمی‌بینید که از سر اشتیاق به او و به فاطمه دختر رسول خدا محمد صلی الله علیه و آله به زیارت وی آمده اند؟ هان! به عزت و جلال و عظمتم که تکریم خود در حق ایشان را برایشان واجب می کنم و آنان را به بهشتی که برای اولیاء و انبیاء و رسولان و فرشتگانم آماده کرده ام، فرا می‌خوانم. اینان زائران مزار حسین، حبیب محمد فرستاده من هستند و محمد حبیب من است و هر که مرا دوست داشته باشد، حبیب مرا دوست دارد و هر که حبیب مرا دوست داشته باشد، آنکه او دوست دارد را نیز دوست دارد و هر که بغض و کینه حبیب مرا در دل گیرد و با من دشمنی پیشه کند، بر من است که او را به شدیدترین عذابم مجازات کنم و او را به حرارت آتش دوزخم بسوزانم و جهنم را منزلگاه و جایگاه همیشگی او قرار دهم و او را عذابی شدید کنم که هیچ یک از جهانیان را بسان آن عذاب ننمایم. - . کامل الزیارات : ۱۴۳ -

**[ترجمه]

«۲۷»

وَ حَدَّثَنِی مَنْ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی بَصِیرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ أَبَا جَعْفَرٍ علیهما السلام یَقُولَانِ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ یَكُونَ مَسْكَنُهُ وَ مَأْوَاهُ الْجَنَّهَ فَلَا یَدَعْ زِیَارَهَ الْمَظْلُومِ إِلَی آخِرِ الْحَدِیثِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابا عبدالله و ابا جعفر علیه السلام: هر که می‌خواهد منزلگاه و پناهگاهش بهشت باشد، زیارت مظلوم را ترک مگوید... تا پایان روایت. - . کامل الزیارات : ۱۴۴ و حدیث مورد اشاره حدیث ۵۵ از باب سابق است -

**[ترجمه]

«۲۸»

مل، [كامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ فُضَیْلِ بْنِ عُثْمَانَ الصَّیْرَفِیِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ الْخَیْرَ قَذَفَ فِی قَلْبِهِ حُبَّ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ حُبَّ زِیَارَتِهِ وَ مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ السُّوءَ قَذَفَ فِی قَلْبِهِ بُغْضَ الْحُسَیْنِ وَ بُغْضَ زِیَارَتِهِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که خداوند خیر او را بخواهد، محبت حسین علیه السلام و عشق به

زیارت او را در دلش اندازد؛ و هر که خداوند بدش را بخواهد، کینه به حسین و بیزاری از زیارت او را به دلش افکند. - . کامل الزیارات : ۱۴۲ -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی وَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ زَیْدٍ الشَّحَّامِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا لِمَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام قَالَ کَانَ کَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِی عَرْشِهِ قَالَ قُلْتُ مَا لِمَنْ زَارَ أَحَداً مِنْکُمْ قَالَ کَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: زید شحام گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، ثواب کسی که حسین علیه السلام را زیارت کند چیست؟ فرمود: همچون کسی است که خدا را در عرشش زیارت کند. گفتم: ثواب کسی که یکی از امامان را زیارت کند چیست؟ فرمود: همچون ثواب کسی است که رسول الله صلی الله علیه و آله را زیارت کرده باشد. - . کامل الزیارات : ۱۴۷ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ عَنِ الْخَیْبَرِیِّ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُمِّیِّ قَالَ قَالَ الرِّضَا علیه السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِی بِبَغْدَادَ کَانَ کَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ إِلَّا أَنَّ لِرَسُولِ اللَّهِ وَ لِأَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ فَضْلَهُمَا قَالَ ثُمَّ قَالَ لِی مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ بِشَطِّ الْفُرَاتِ کَانَ کَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ کُرْسِیِّهِ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: رضا علیه السلام: کسی که مقبره پدرم در بغداد را زیارت کند، چون کسی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر المومنین علیه السلام را زیارت کرده باشد جز اینکه رسول خدا و امیر المؤمنین فضل و ارزش خود را دارند. آنگاه مرا گفت، هر که مقبره پدرم ابا عبد الله الحسین علیه السلام در کنار شط فرات را زیارت کند، همچون کسی است که خدا را بر عرش خدایی‌اش زیارت کرده باشد. - . کامل الزیارات : ۱۴۸ -

**[ترجمه]

«۳۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ شَمُّونٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۴۳.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۴۴ و الحديث المشار إليه هو حديث ۵۵ من الباب السابق.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۴۲.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۴۷.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۴۸.

بَشِيرٍ الدَّهَّانِ قَالَ: كُنْتُ أَحُجُّ فِي كُلِّ سَنَةٍ فَأَبْطَأْتُ سَنَةً عَنِ الْحَجِّ فَلَمَّا كَانَ مِنْ قَابِلٍ حَجَجْتُ وَ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ لِي يَا بَشِيرُ مَا بَطَّأَكَ عَنِ الْحَجِّ فِي عَامِنَا هَذَا الْمَاضِي قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَالٌ كَانَ لِي عَلَى النَّاسِ خِفْتُ ذَهَابَهُ غَيْرَ أَنِّي عَرَّفْتُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ فَقَالَ لِي مَا فَاتَكَ شَيْ ءٌ مِمَّا كَانَ فِيهِ أَهْلُ الْمَوْقِفِ يَا بَشِيرُ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَارِفاً بِحَقِّهِ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ (1).

**[ترجمه]کامل الزيارات: بشير دهان گويد: هر سال به حج مى‌رفتم و يک سال از حج رفتن بازماندم و چون سال بعد به حج رفتم و خدمت امام صادق عليه السلام رسيدم، به من فرمود: اى بشير، سال گذشته چه چيز تو را از حج باز داشت. گويد عرض كردم، فدايت گردم، اموالى از من در دست مردمان مانده بود كه ترسيدم از دست برود ولى روز عرفه نزد مزار امام حسين عليه السلام رسيدم. گويد پس امام فرمود: اى بشير، هيچ قسمى از آنچه اهل ميقات عرفات از آن برخوردار بودند، از دست ندادى. هر كه آگاه به حق حسين عليه السلام به زيارت وى رود، چون كسى است كه خدا را در عرش او زيارت كرده باشد.
- . كامل الزيارات : ۱۴۹ -

**[ترجمه]

«۳۲»

مل، [كامل الزيارات] وَ عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ شَمُّونٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْخُزَاعِيِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مِثْلَهُ (2).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۴۹ -

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [كامل الزيارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ عَمِّهِ عَنْ رَجُلٍ عَنْ جَابِرٍ: مِثْلَهُ (3).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . كامل الزيارات : ۱۴۹ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جُوَيْرِيَةَ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ تَهُونَ عَلَيْهِ سَكْرَةُ الْمَوْتِ وَ هَوْلُ الْمُطَّلَعِ فَلْيُكْثِرْ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَإِنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ زِيَارَةُ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله (4).

**[ترجمه]کامل الزیارات: هر که دوست دارد در روز قیامت به خدا بنگرد و سکرات موت و هول نخستین نگاه به ملک الموت بر وی آسان گردد، زیاد به زیارت حسین علیه السلام برود که زیارت او بسان زیارت مزار رسول الله صلی الله علیه و آله است. - . کامل الزیارات : ۱۵۰ -

**[ترجمه]

«۳۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ خَالِهِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ فَضْلِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِکِ أَوْ عَنْ رَجُلٍ عَنِ الْفُضَیْلِ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ زَائِرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام زَائِرُ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: زائر حسین بن علی علیه السلام بسان زائر رسول الله صلی الله علیه و آله است. - . کامل الزیارات : ۱۵۰ -

**[ترجمه]

«۳۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ جَمِیعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ سَیْفٍ التَّمَّارِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ: زَائِرُ الْحُسَیْنِ علیه السلام مُشَفَّعٌ یَوْمَ الْقِیَامَهِ لِمِائَهِ رَجُلٍ کُلُّهُمْ قَدْ وَجَبَتْ لَهُمُ النَّارُ مِمَّنْ کَانَ فِی الدُّنْیَا مِنَ الْمُسْرِفِینَ (۶).

ص: ۷۷

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۴۹ و ما بین القوسین اضیف من المصدر.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۴۹ و ما بین القوسین اضیف من المصدر.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۴۹ و ما بین القوسین اضیف من المصدر.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۵۰.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۵۰.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۶۵.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در روز قیامت به زائر حسین علیه السلام برای صد نفر که همگی از گنه پیشگان در دنیا بوده و آتش دوزخ بر ایشان واجب گشته، اجازه شفاعت داده می شود. -. کامل الزیارات : ۱۶۵ -

**[ترجمه]

«۳۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ مَا أَدْنَی مَا لِزَائِرِ الْحُسَیْنِ فَقَالَ لِی یَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّ أَدْنَی مَا یَکُونُ لَهُ أَنَّ اللَّهَ یَحُوطُهُ فِی نَفْسِهِ وَ مَالِهِ حَتَّی یَرُدَّهُ إِلَی أَهْلِهِ فَإِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ کَانَ اللَّهُ الْحَافِظَ لَهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالله بن هلال گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، فدایت گردم! کمترین ثواب زائر حسین علیه السلام چیست؟ فرمود: ای عبدالله، کمترین پاداش وی آن است که خدای تعالی او را و دارایی اش را در پناه خود نگاه می‌دارد تا آنکه او را به نزد اهلش بازگرداند، و چون قیامت شود خداوند نگاهدار وی خواهد بود. -. کامل الزیارات : ۱۳۳ -

**[ترجمه]

«۳۸»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: سَمِعْتُ أَبِی یَقُولُ لِرَجُلٍ مِنْ مَوَالِیهِ وَ سَأَلَهُ عَنِ الزِّیَارَهِ فَقَالَ لَهُ مَنْ تَزُورُ وَ مَنْ تُرِیدُ بِهِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فَقَالَ مَنْ صَلَّی خَلْفَهُ صَلَاهً وَاحِدَهً یُرِیدُ بِهَا اللَّهَ لَقِیَ اللَّهَ یَوْمَ یَلْقَاهُ وَ عَلَیْهِ مِنَ النُّورِ مَا یَغْشَی لَهُ کُلَّ شَیْ ءٍ یَرَاهُ وَ اللَّهُ یُکْرِمُ زُوَّارَهُ وَ یَمْنَعُ النَّارَ أَنْ تُنَالَ مِنْهُمْ شَیْئاً وَ إِنَّ الزَّائِرَ لَهُ لَا یَتَنَاهَی لَهُ دُونَ الْحَوْضِ وَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام قَائِمٌ عَلَی الْحَوْضِ یُصَافِحُهُ وَ یَرْوِیهِ مِنَ الْمَاءِ وَ مَا یَسْبِقُهُ أَحَدٌ إِلَی وُرُودِهِ الْحَوْضَ حَتَّی یَرْوِیَ ثُمَّ یَنْصَرِفُ إِلَی مَنْزِلِهِ مِنَ الْجَنَّهِ مَعَهُ مَلَکٌ مِنْ قِبَلِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ یَأْمُرُ الصِّرَاطَ أَنْ یَذِلَّ لَهُ وَ یَأْمُرُ النَّارَ أَنْ لَا یُصِیبَهُ مَنْ لَفَحَهَا شَیْ ءٌ حَتَّی یَجُوزَهَا وَ مَعَهُ رَسُولُهُ الَّذِی بَعَثَهُ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بصری از امام صادق علیه السلام روایت کند که شنیدم، پدرم به یکی از موالی خود که درباره زیارت پرسیده بود، فرمود: زیارت چه کسی و به چه هدفی؟ گفت: زیارت حسین علیه السلام و به هدف خشنودی خدای تبارک و تعالی. پس فرمود: هر که پشت (مقبره) او یک نماز جهت خشنودی خدا بخواند، خداوند را در آن روز که با وی دیدار می‌کند، در حالی دیدار می‌کند که نوری بر اوست که هر چیز را که می‌بینند، در برابر آن بی نور است و خداوند زائران وی را بزرگ می‌دارد و آتش را از آسیب رساندن به ایشان باز می‌دارد و زائر او را مکانی پایین تر از حوض کوثر نصیب نمی‌گردد، و امیر المومنین بر کنار حوض ایستاده و با وی دست می‌دهد و از آب حوض به او می‌نوشاند و هیچ کس

در وارد شدن او بر حوض، بر او پیشی نمی گیرد تا او سیراب گشته و به سوی منزلگاهش در بهشت باز گردد، در حالی که فرشته ای از طرف امیر المومنین با او همراه است و صراط را امر می کند که زیر پای او رام و ذلیل باشد و آتش را امر می کند که ذره ای از زبانه هایش به وی آسیب نرساند تا آنکه از آن بگذرد، در حالی که فرستاده ای که امیر المومنین علیه السلام با او فرستاده، همراه اوست. - . کامل الزیارات : ۱۲۲ -

**[ترجمه]

«۳۹»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْأَصَمِّ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ قَالَ: أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ هَلْ یُزَارُ وَالِدُکَ قَالَ فَقَالَ نَعَمْ وَ یُصَلَّی عِنْدَهُ وَ قَالَ یُصَلَّی خَلْفَهُ وَ لَا یُتَقَدَّمُ عَلَیْهِ قَالَ فَمَا لِمَنْ أَتَاهُ قَالَ الْجَنَّهُ إِنْ كَانَ یَأْتَمُّ بِهِ قَالَ فَمَا لِمَنْ تَرَكَهُ رَغْبَهً عَنْهُ قَالَ الْحَسْرَهُ یَوْمَ الْحَسْرَهِ قَالَ فَمَا لِمَنْ أَقَامَ عِنْدَهُ قَالَ كُلُّ یَوْمٍ بِأَلْفِ شَهْرٍ قَالَ فَمَا لِلْمُنْفِقِ فِی خُرُوجِهِ إِلَیْهِ وَ الْمُنْفِقِ عِنْدَهُ قَالَ دِرْهَمٌ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ.

قَالَ فَمَا لِمَنْ مَاتَ فِی سَفَرِهِ إِلَیْهِ قَالَ تُشَیِّعُهُ الْمَلَائِكَهُ تَأْتِیهِ بِالْحَنُوطِ وَ الْكِسْوَهِ مِنَ الْجَنَّهِ وَ تُصَلِّی عَلَیْهِ إِذَا كُفِّنَ وَ تُكَفِّنُهُ فَوْقَ أَكْفَانِهِ وَ تَفْرُشُ لَهُ الرَّیْحَانَ

ص: ۷۸

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۳۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۲۲.

تَحْتَهُ وَ تَـدْفَعُ الْأَرْضَ حَتَّى تَصَوَّرَ مِنْ بَيْنِ يَـدَيْهِ مَسِـيرَهَ ثَلَاثَهِ أَمْيَالٍ وَ مِنْ خَلْفِهِ مِثْلَ ذَلِكَ وَ عِنْدَ رَأْسِهِ مِثْلَ ذَلِكَ وَ عِنْدَ رِجْلَيْهِ مِثْلَ ذَلِكَ وَ يُفْتَحَ لَهُ بَابٌ مِنَ الْجَنَّهِ إِلَى قَبْرِهِ وَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ رَوْحُهَا وَ رَيْحَانُهَا حَتَّى تَقُومَ السَّاعَهُ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ صَـلَّى عِنْدَهُ قَالَ مَنْ صَلَّى عِنْـدَهُ رَكْعَتَيْنِ لَمْ يَسْـأَلِ اللَّهَ شَـيْئاً إِلَّا أَعْطَـاهُ إِيَّاهُ قُلْتُ مَا لِمَنِ اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ ثُمَّ أَتَاهُ إِذَا اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ وَ هُوَ يُرِيـدُهُ تَسَـاقَطَتْ عَنْهُ خَطَايَـاهُ كَيَوْمَ وَلَـدَتْهُ أُمُّهُ قَـالَ قُلْتُ فَمَـا لِمَنْ يُجَهِّزَ إِلَيْهِ وَ لَمْ يَخْرُجْ لِعِلَّهٍ تُصِـيبُهُ قَالَ يُعْطِيهِ اللَّهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ مِثْلَ أُحُدٍ مِنَ الْحَسَـنَاتِ وَ يُخلِفُ عَلَيْهِ أَضْـعَافَ مَا أَنْفَقَ وَ يَصْـرِفُ عَنْهُ الْبَلَاءَ مِمَّا قَدْ نَزَلَ لِيُصِـيبَهُ وَ يُدْفَعُ عَنْهُ وَ يُحْفَظُ فِي مَالِهِ قَالَ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ قُتِلَ عِنْدَهُ جَارَ عَلَيْهِ سُـلْطَانٌ فَقَتَلَهُ قَالَ أَوَّلُ قَطْرَهٍ مِنْ دَمِهِ يُغْفَرُ لَهُ بِهَا كُلُّ خَطِيئَهٍ وَ تُغْسَلُ طِينَتُهُ الَّتِي مِنْهَا خُلِقَ الْمَلَائِكَهُ حَتَّى تَخْلُصَ كَمَـا خَلَصَتِ الْأَنْبِيَـاءُ المخلصـين [الْمُخْلَصُونَ] وَ يُـذْهَبَ عَنْهَـا مَـا كَانَ خَالَطَهَا مِنْ أَجْنَاسِ طِينِ أَهْلِ الْكُفْرِ وَ يُغْسَلُ قَلْبُهُ وَ يُشْرَحُ وَ يُمْلَأُ إِيمَاناً فَيَلْقَى اللَّهَ وَ هُوَ مُخْلَصٌ مِنْ كُلِّ مَا يُخَالِطُهُ الْأَبْدَانُ وَ الْقُلُوبُ وَ يُكْتَبُ لَهُ شَفَاعَهٌ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أَلْفٍ مِنْ إِخْوَانِهِ وَ تَوَلَّى الصَّلَـاهَ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَهُ مَعَ جَبْرَئِيلَ وَ مَلَكِ الْمَوْتِ عليه السـلام وَ يُؤْتَى بِكَفَنِهِ وَ حَنُوطِهِ مِنَ الْجَنَّهِ وَ يُوَسَّعُ قَبْرُهُ عَلَيْهِ وَ يُوضَـعُ لَهُ مَصَابِيحُ فِي قَبْرِهِ وَ يُفْتَحُ لَهُ بَابٌ مِنَ الْجَنَّهِ وَ تَأْتِيهِ الْمَلَائِكَهُ بِالطُّرَفِ مِنَ الْجَنَّهِ وَ يُرْفَعُ بَعْدَ ثَمَانِيَهَ عَشَرَ يَوْماً إِلَى حَظِيرَهِ الْقُدْسِ فَلَا يَزَالُ فِيهَا مَعَ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ حَتَّى تُصِـيبَهُ النَّفْخَهُ الَّتِي لَا تُبْقِي شَيْئاً فَإِذَا كَانَتِ النَّفْخَهُ الثَّانِيَهُ وَ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ كَانَ أَوَّلُ مَنْ يُصَافِحُهُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَوْصِيَاءَ وَ يُبَشِّرُونَهُ وَ يَقُولُونَ لَهُ الْزَمْنَا وَ يُقِيمُونَهُ عَلَى الْحَوْضِ فَيَشْرَبُ مِنْهُ وَ يَسْقِي مَنْ أَحَبَّ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ حُبِسَ فِي إِتْيَانِهِ قَالَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ يُحْبَسُ وَ يَغْتَمُّ فَرْحَهُ يَوْمِ الْقِيَامَهِ.

قُلْتُ فَإِنْ ضُـرِبَ بَعْدَ الْحَبْسِ فِي إِتْيَانِهِ قَالَ لَهُ بِكُلِّ ضَـرْبَهٍ حَوْرَاءُ وَ بِكُلِّ وَجَعٍ يَدْخُلُ عَلَيْهِ أَلْفُ أَلْفِ حَسَـنَهٍ وَ يُمْحَى بِهَا عَنْهُ أَلْفُ أَلْفِ سَيِّئَهٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ بِهَا أَلْفُ أَلْفِ

دَرَجِهِ وَ يَكُونُ مِنْ مُحَدِّثِي رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الْحِسَابِ وَ يُصَافِحُهُ حَمَلَةُ الْعَرْشِ وَ يُقَالُ لَهُ سَلْ مَا أَحْبَبْتَ وَ يُؤْتَى بِضَارِبِهِ لِلْحِسَابِ فَلَا يُسْأَلُ عَنْ شَيْ ءٍ وَ لَا يُحْتَسَبُ بِشَيْ ءٍ وَ يُؤْخَذُ بِضَبْعَيْهِ حَتَّى يُنْتَهَى بِهِ إِلَى مَلَكٍ فَيُحِيزُهُ وَ يُتْحِفُهُ بِشَرْبَةٍ مِنَ الْحَمِيمِ وَ شَرْبَةٍ مِنَ الْغِسْلِينِ وَ يُوضَعُ عَلَى مَقَالٍ فِي النَّارِ وَ يُقَالُ لَهُ ذُقْ مَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ فِيمَا أَتَيْتَ إِلَى هَذَا الَّذِي ضَرَبْتَهُ وَ هُوَ وَفْدُ اللَّهِ وَ وَفْدُ رَسُولِهِ وَ يُؤْتَى بِالْمَضْرُوبِ إِلَى بَابِ جَهَنَّمَ فَيُقَالُ انْظُرْ إِلَى ضَارِبِكَ وَ مَا قَدْ لَقِيَ فَهَلْ شَفَيْتَ صَدْرَكَ وَ قَدِ اقْتُصَّ لَكَ مِنْهُ فَيَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي انْتَصَرَ لِي وَ لِوُلْدِ رَسُولِهِ مِنْهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: هشام بن سالم در حدیثی طولانی روایت کند که مردی نزد امام صادق علیه السلام آمد و گفت: ای پسر رسول خدا، آیا پدر شما را زیارت کنیم؟ فرمود آری و نزد وی نماز خوانده شود، و فرمود که پشت سر او نماز می... خوانند و جلوتر از او به نماز نمی‌ایستند. مرد گفت: پاداش کسی که او را زیارت کند چیست؟ فرمود: بهشت، اگر به امامت او باور داشته باشد. گفت: کسی که از سر بی میلی به او ، وی را ترک گوید چه جزا می گیرد؟ فرمود: حسرت در روز حسرت. گفت: پاداش آنکه نزد وی مقیم گردد چیست؟ فرمود: هر روز برابر با هزار ماه. گفت: پاداش آنکه برای سفر به سوی او و در کنار مزار او اموالش را خرج کند چیست؟ فرمود: هر درهم با هزار درهم پاداش می‌یابد. گفت: پاداش کسی که در سفر به سوی او جان بسپارد چه؟ فرمود: فرشتگان وی را تشییع می کنند و برایش کافور و کفن را از بهشت می‌آورند و چون کفن گشت بر او نماز می گزارند و بر روی کفنش کفنی می‌پوشانند و زیر او را با گل و ریحان فرش می کنند و زمین را پس می... رانند تا از پیش روی او تا مسیر سه سنگ پرتاب فرو ریزد و از پشت سرش نیز نظیر همین، و از فراز سرش و از زیر پایش نیز بسان همین، و از بهشت دری به آرامگاه وی گشوده می شود و شمیم خوش و برکت بهشت تا هنگام رستاخیز بر او سرازیر می گردد. گفت: آن که نزد وی نماز بخواند چه؟ فرمود: هر که نزد او دو رکعت نماز بگزارد، چیزی از خدا نخواهد مگر آنکه به وی عطا کند. گفت: پاداش آن که از آب فرات غسل کرده و به زیارت وی آید چیست؟ فرمود اگر به قصد زیارت او، به آب فرات غسل کند، گناهانش بسان همان روز که از مادر زاده شده، از وی ساقط خواهد شد. گوید گفت: پاداش آنکه برای زیارت وی آماده شده و به خاطر مشکلی که دامنگیرش می شود، رهسپار نمی گردد؟ فرمود: خداوند به هر درهمی که خرج کند، به اندازه کوه احد حسنات می‌دهد و چندین برابر آنچه هزینه کرده، برای وی جایگزین می شود و بلایی که نازل شده تا او را نیز دچار کند، از او باز داشته شده و دفع می گردد و اموالش نیز محفوظ می گردد. گوید گفت: پاداش آنکه نزد وی کشته شود یا حاکمی بر او ستم کرده و او را بکشد چیست؟ فرمود: با ریختن اولین قطره خونش همه گناهانش بخشیده می شود و فرشتگان گل او را که از آن آفریده شده، شستشو می‌دهند تا همچون پیامبران مخلص، پاک و خالص گردد و آنچه از جنس گل اهل کفر با وجود وی درآمیخته، از وی زدوده می شود و دلش شسته می شود و شرح صدر داده می شود و از ایمان سرشار می گردد و خدای را در حالی دیدار می کند که از هر چه که به دلها و تنها درمی‌آمیزد، پاک گشته است و برای او شفاعت در حق خانواده اش و هزار تن از دوستانش نوشته می شود. نماز بر او را فرشتگان به همراه جبرئیل و عزرائیل علیه السلام عهده دار می شوند و کفن و کافور او از بهشت آورده شده و مقبره اش بر وی گسترده می شود و برایش درون قبر چراغهایی می‌نهند و دری از بهشت برای او گشوده می شود و فرشتگان برای او از بهشت تحفه ها می‌آورند و پس از هجده روز به حریم قدسی بهشت فرا برده می شود و همچنان در آنجا با اولیاء خدا همنشین خواهد بود تا آنکه نفخه اول که هیچ باقی نمی گذارد، وی را دچار نماید. و چون نفخه دوم دمیده شود و او از قبر برخیزد، نخستین کسی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر المؤمنین و جانشینان پیامبران با وی مصافحه می کنند و به او بشارت می‌دهند و به او می گویند: با ما بمان،

و او را بر کنار حوض می‌نشانند و از آن می‌نوشد و هر که را خواهد بنوشاند. گفت: پاداش کسی که در راه آمدن به محضر او محبوس گردد چیست؟ فرمود: در برابر هر روزی که زندانی و اندوهگین گردد، شادمانی روز رستاخیز نصیبش می‌شود. گفت: اگر پس از حبس در راه زیارت او کتک بخورد چه؟ فرمود: به جای هر ضربه ای که می‌خورد یک حوری پاداش می‌ گیرد و در برابر هر دردی که به دلش وارد شود هزار هزار کردار نیک برایش نوشته می شود و هزار هزار کردار ناپسند از وی پاک می گردد و جایگاه او هزار هزار درجه فراتر رود و از مخاطبان رسول خدا صلی الله علیه و آله خواهد بود تا آنکه از محاسبه خلاصی یابد و حاملان عرش با وی مصافحه کنند و به او گفته شود که هر چه خواهی درخواست کن. و شکنجه گر او برای محاسبه آورده می شود و هیچ از وی نپرسند و ثواب هیچ کاری در دنیا به او داده نمی‌شود و از بالای بازوانش او را گرفته و پیش می‌رانند تا به فرشته ای می‌رسد که او را به شدت پیش می‌راند و به شرابی از حمیم (آب جوشان) و شرابی از غسلین (عرق تن دوزخیان) از او پذیرایی می‌کند و در جوششگاه هایی در آتش دوزخ افکنده می شود و به او گفته می شود که بچش، طعم آنچه که با دستانت بر سر این مضروب که از راهیان به سوی خدا و رسول خدا بود، آوردی و دستانت برایت پیش فرستاده است! آن شکنجه دیده را به پیش او و در دوزخ آورند و گویند: بنگر حال شکنجه گرت و شکنجه هایی که دیده را!! آیا داغ دلت آرام گرفت و از او قصاص گرفته شده است؟ و او گوید: سپاس خدایی راست که برای من و برای فرزند رسول خدا از او انتقام کشید. - . کامل الزیارات ۱۲۳ -

**[ترجمه]

بیان

قوله فتصور علی بناء التفعل بحذف إحدی التاءین أی تسقط و تنهدم قوله فیحیزه الخیر السوق الشدید و فی بعض النسخ فیحبوه من الحبوه بمعنی العطیه علی سبیل التهکم کقوله و یتحفه.

**[ترجمه]گفته آن حضرت: «فتضوّر» از باب تفعل است که یک تای آن حذف شده یعنی سقوط می کنی و منهدم می‌شوی. گفته آن حضرت: «فیحیّزه الخیر» یعنی «السوق الشدید». در بعضی نسخه‌ها «فیحبوه» از «حبوه» آمده، یعنی هدیه‌ای که از روی تمسخر است، مثل این که بگوید: به او تحفه می‌دهد.

**[ترجمه]

«۴۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ عَلِیُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ قُولَوَیْهِ جَمِیعاً عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَنْ یَحْیَی خَادِمِ أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی علیه السلام عَنْ عَلِیٍّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ قَالَ: قُلْتُ فَمَا لِمَنْ قُتِلَ عِنْدَهُ وَ سَاقَ الْحَدِیثَ مِثْلَ مَا مَرَّ إِلَی قَوْلِهِ وَ یَسْقِی مَنْ أَحَبَ (۲).

ص: ۸۰

۱- ۱. کامل الزیارات ۱۲۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۶۵.

**[ترجمه]کامل الزیارات: صفوان جمال در روایتی طولانی گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: چه اجری برای کسی است که نزد وی کشته شود و .. روایت را بسان روایت پیشین تا این مقطع پیش می‌برد که: و هر که را خواهد می... نوشاند. - . کامل الزیارات : ۱۶۵ -

**[ترجمه]

باب ۱۱ فضل الصلاه عنده صلوات الله علیه و کیفیتها

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِیِّ وَ حَدَّثَنِی مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِیِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ نَاجِیَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: صَلِّ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در کنار مقبره حسین علیه السلام نماز بگزار. - . کامل الزیارات : ۲۴۵ با اندک تفاوتی در آغاز -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهٌ عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ وَ أَیُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ أَبِی الْیَسَعِ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ أَنَا أَسْمَعُ قَالَ إِذَا أَتَیْتُ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام أَجْعَلُهُ قِبْلَهً إِذَا صَلَّیْتُ قَالَ تَنَحَّ هَکَذَا نَاحِیَهً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی یسع روایت کند که مردی از امام صادق علیه السلام پرسید و من می شنیدم که: آیا چون به مزار حسین علیه السلام آمدم و خواستم نماز بگزارم، او را قبله ام قرار دهم؟ فرمود: اینگونه (از مقابل مقبره)، به کناری دور شو. - . کامل الزیارات : ۲۴۵ با اندک تفاوتی در آغاز -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی نَجْرَانَ عَنْ یَزِیدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِیَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا فَرَغْتَ مِنَ التَّسْلِیمِ عَلَی الشُّهَدَاءِ أَتَیْتَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام ثُمَّ تَجْعَلُهُ بَیْنَ یَدَیْکَ ثُمَّ تُصَلِّی مَا بَدَا لَکَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون از سلام دادن بر شهیدان فارغ گشتی به نزد مقبره ابا عبدالله حسین علیه السلام بیا و آنگاه در برابر او بایست و هر قدر خواستی نماز بخوان. -. کامل الزیارات : ۲۴۵ با اندک تفاوتی در آغاز -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [کامل الزیارات] عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ إِنَّا نَزُورُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْهِ قَالَ تَقُومُ خَلْفَهُ عِنْدَ كَتِفَيْهِ ثُمَّ تُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله وَ تُصَلِّي عَلَى الْحُسَيْنِ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبید الله حلبی گوید: به محضر امام صادق علیه السلام عرض کردم، ما به زیارت حسین علیه السلام می‌رویم، چگونه بر وی صلوات فرستیم؟ فرمود: پشت سر او در کنار شانه هایش (بالای سر) می‌ایستی سپس بر نبی صلی الله علیه و آله سلام و صلوات می‌فرستی و بعد بر حسین علیه السلام دعای خیر و صلوات می‌فرستی. -. کامل الزیارات : ۲۴۵ با اندک تفاوتی در آغاز -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ وَ غَيْرِهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ أَبِي الْيَسَعِ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ أَنَا أَسْمَعُ عَنِ الْغُسْلِ إِذَا أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام قَالَ قَالَ أَجْعَلُهُ قِبْلَةً إِذَا صَلَّيْتُ قَالَ تَنَحَّ هَكَذَا نَاحِيَةً قَالَ آخُذُ مِنْ طِينِ قَبْرِهِ وَ يَكُونُ عِنْدِي أَطْلُبُ بَرَكَتَهُ قَالَ نَعَمْ أَوْ قَالَ:

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۲۴۵ بتفاوت يسير في الأول.

۲- ۲. کامل الزيارات ص ۲۴۵ بتفاوت يسير في الأول.

۳- ۳. کامل الزيارات ص ۲۴۵ بتفاوت يسير في الأول.

۴- ۴. کامل الزيارات ص ۲۴۵ بتفاوت يسير في الأول.

لَا بَأْسَ بِذَلِكَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی یسع گوید: مردی از ابا عبدالله درباره غسل به هنگام مشرف شدن به مزار حسین علیه السلام پرسید و من می شنیدم. گوید مرد گفت: چون نماز می‌خوانم او را پیش روی قبله ام قرار می‌دهم. فرمود: اینگونه به سمت گوشه ای از مقبره دور شو. گفت آیا از گل مقبره او بردارم تا برای تبرک با خود نگاه دارم؟ فرمود: آری، یا فرمود ایرادی ندارد. - . کامل الزیارات : ۲۴۶ -

**[ترجمه]

بیان

لعل الأمر بالتنحی محموله علی التقیه و یحتمل أن یکون المراد المنع عن السجود علی قبره علیه السلام بل یبعد منه قلیلا- و یصلی خلفه و قد مر الکلام فی باب أحکام الروضات فی ذلک.

**[ترجمه]شاید دستور به دور شدن، حمل بر تقیه کردن باشد و احتمال دارد که مراد، منع از سجده بر قبر امام باشد بلکه صحیح آن است که اندکی از مقبره دور گشته و پشت آن نماز بخواند و درباره این موضوع در باب احکام زیارتگاه ها سخن رفت.

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ مَعاً عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ قَالَ: سَأَلْتُ الْعَبْدَ الصَّالِحَ علیه السلام عَنْ زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ مَا أُحِبُّ لَکَ تَرْکَهُ قُلْتُ مَا تَرَی فِی الصَّلَاهِ عِنْدَهُ وَ أَنَا مُقَصِّرٌ قَالَ صَلِّ فِی الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مَا شِئْتَ تَطَوُّعاً وَ فِی مَسْجِدِ الرَّسُولِ مَا شِئْتَ تَطَوُّعاً وَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ فَإِنِّی أُحِبُّ ذَلِکَ قَالَ وَ سَأَلْتُهُ عَنِ الصَّلَاهِ بِالنَّهَارِ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام تَطَوُّعاً فَقَالَ نَعَمْ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن ابی حمزه گوید: از عبد صالح(امام موسی کاظم) علیه السلام درباره زیارت مزار حسین علیه السلام پرسیدم، فرمود: دوست ندارم که آن را ترک گویی. گفتم: درباره نماز نزد مقبره او و در حالی که نمازم شکسته است چه می‌فرمایید؟ فرمود: در مسجد الحرام هر چه خواهی نماز مستحب بخوان و در مسجد الرسول هر چه خواهی نماز مستحب و نزد مقبره حسین علیه السلام نیز همچنین، چرا که این کار را دوست دارم. گوید و درباره نماز مستحب به هنگام روز در کنار مقبره وی پرسیدم و فرمود: آری. - . کامل الزیارات : ۲۴۶ -

**[ترجمه]

أقول

أوردنا مثله بأسانید فی کتاب الصلاه فی باب مواضع التخییر.

**[ترجمه]مانند این حدیث را با سندها در کتاب الصلاه در باب مواضع تخییر آوردیم.

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِیکٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِرَجُلٍ یَا فُلَانُ مَا یَمْنَعُکَ إِذَا عَرَضَتْ لَکَ حَاجَهٌ أَنْ تَأْتِیَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ فَتُصَلِّیَ عِنْدَهُ أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ ثُمَّ تَسْأَلَ حَاجَتَکَ فَإِنَّ الصَّلَاهَ الْفَرِیضَهَ عِنْدَهُ تَعْدِلُ حَجَّهً وَ الصَّلَاهَ النَّافِلَهَ تَعْدِلُ عُمْرَهً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن ابی عمیر به نقل از مردی روایت می کند که ابا جعفر علیه السلام به شخصی فرمود: ای فلانی! چه چیز تو را باز می‌دارد از آنکه چون حاجت مند می گردی به مزار حسین علیه السلام بروی و نزد او چهار رکعت نماز بخوانی و آنگاه حاجت خود را بخواهی؟ چرا که نماز واجب نزد او برابر یک حج است و نماز نافله برابر یک عمره. - . کامل الزیارات : ۲۵۱ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْجَامُورَانِیِّ عَنِ ابْنِ الْبَطَائِنِیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْکَرِیمِ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِیِّ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِلْمُفَضَّلِ فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ فِی زِیَارَهِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام ثُمَّ تَمْضِی إِلَی صَلَاتِکَ وَ لَکَ بِکُلِّ رَکْعَهٍ رَکَعْتَهَا عِنْدَهُ کَثَوَابِ مَنْ حَجَّ أَلْفَ حَجَّهٍ وَ اعْتَمَرَ أَلْفَ عُمْرَهٍ وَ أَعْتَقَ أَلْفَ رَقَبَهٍ وَ کَأَنَّمَا وَقَفَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ أَلْفَ مَرَّهٍ مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ إِلَی آخِرِ الْحَدِیثِ (۴).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۴۶.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۴۶.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۵۱.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۵۱.

**[ترجمه]کامل الزیارات: جابر جعفی در روایتی بلند درباره زیارت مزار حسین علیه السلام گوید: امام صادق علیه السلام به مفضل بن عمر فرمود: آنگاه به نمازت می‌پردازی و به هر رکعتی که نزد وی به جای آوری، همچون ثواب کسی که هزار حج و هزار عمره به جای آورده و هزار اسیر آزاد کرده را خواهی برد و گویی که همراه با پیامبری فروفرستاده، هزار بار در راه خدا جنگیده باشی. تا پایان روایت. - . کامل الزیارات : ۲۵۱ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ شُعَيْبٍ الْعَقَرْقُوفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام مَا لَهُ مِنَ الثَّوَابِ وَ الْأَجْرِ قَالَ يَا شُعَيْبُ مَا صَلَّى عِنْدَهُ أَحَدٌ الصَّلَاةَ إِلَّا قَبِلَهَا اللَّهُ مِنْهُ وَ لَا دَعَا عِنْدَهُ أَحَدٌ دَعْوَةً إِلَّا اسْتُجِيبَتْ لَهُ عَاجِلَةً وَ آجِلَةً فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ زِدْنِي فِيهِ قَالَ يَا شُعَيْبُ أَيْسَرُ مَا يُقَالُ لِزَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ فَاسْتَأْنِفِ الْيَوْمَ عَمَلًا جَدِيداً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: شعیب عقرقوفی گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم، اجر و ثواب آنکه به زیارت حسین علیه السلام آید چیست؟ فرمود: ای شعیب، احدی نزد وی نماز نگزارد مگر اینکه خداوند آن را از وی بپذیرد و کسی نزد او دعایی نکند مگر آنکه دیر یا زود برایش برآورده شود. گفتم فدایت گردم! بیشتر برایم بگو. فرمود: ای شعیب، کمترین چیزی که به زائر حسین علیه السلام گفته می‌شود این است که ای بنده خدا، خداوند تو را آمرزید، پس از امروز اعمالت را از نو آغاز کن. - . کامل الزیارات : ۲۵۲ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَصَمِّ عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله هَلْ يُزَارُ وَالِدُكَ قَالَ فَقَالَ نَعَمْ وَ يُصَلَّى عِنْدَهُ وَ قَالَ وَ يُصَلَّى خَلْفَهُ وَ لَا يُتَقَدَّمُ عَلَيْهِ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ صَلَّى عِنْدَهُ قَالَ مَنْ صَلَّى عِنْدَهُ رَكْعَتَيْنِ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ الْخَبَرَ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بصری گوید: مردی نزد امام صادق علیه السلام آمد و گفت، ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله، آیا پدر شما زیارت می شود؟ گوید پس فرمود: آری و نزد وی نماز گزارده می شود و فرمود که پشت سر او نماز می‌گزارند و از او جلوتر نمی‌ایستند. گفتم: پاداش کسی که نزد او نماز گزارد چیست؟ فرمود: هر که نزد او دو رکعت نماز گزارد، چیزی از خدا نخواهد مگر آنکه به وی بخشیده شود .. و ادامه روایت. - . کامل الزیارات : ۱۲۳ -

**[ترجمه]

«۱۱»

أَقُولُ، وَ رَوَى فِي الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ وَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَلِيٍّ الْحَرَّانِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا لِمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ مَنْ أَتَاهُ وَ زَارَهُ وَ صَلَّى عِنْدَهُ رَكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ كُتِبَتْ لَهُ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ(۳).

**[ترجمه]در المزار الکبیر به اسنادی از علی حرانی روایت است که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: ثواب زائر حسین صلوات الله علیه چیست؟ فرمود: هر که نزد وی آمده و زیارتش کند و نزد او دو یا چهار رکعت نماز بخواند، برای او یک حج و عمره نوشته می شود. - . المزار الکبیر : ۱۱۵ و ابن قولویه در الکامل : ۲۵۱ با اضافه ای در آخر روایت آن را به سند صحیح درج کرده است -

**[ترجمه]

«۱۲»

وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَابِرٍ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: تُتِمُّ الصَّلَاةَ فِي أَرْبَعَهِ مَوَاطِنَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ مَسْجِدِ الرَّسُولِ وَ مَسْجِدِ الْكُوفَهِ

ص: ۸۳

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۵۲.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۲۳ و الموجود فی المصدر بالاسناد عن الأصمّ عن هشام ابن سالم، و السند المذکور فی المتن هو لحدیث آخر ذکر فی المصدر قبل هذا الحدیث فیحتمل أن یکون قد سها قلم المؤلّف رحمه اللّه فی ذلک.

۳- ۳. المزار الکبیر ص ۱۱۵ و أخرجه ابن قولویه فی الکامل ص ۲۵۱ بزیاده فی آخره.

وَ حَرَمِ الْحُسَيْنِ علیه السلام (۱).

**[ترجمه]المزار الکبیر: امام صادق علیه السلام: نماز را در چهار جایگاه کامل می‌خوانی: در مسجد الحرام و مسجد النبی و مسجد کوفه و حرم حسین علیه السلام. - . المزار الکبیر : ۱۱۵ و ابن قولویه در الکامل : ۲۴۹ به سند صحیح آن را نقل کرده است -

**[ترجمه]

«۱۳»

وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ زِيَادٍ الْقَنْدِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ علیه السلام: أُحِبُّ لَكَ مَا أُحِبُّ لِنَفْسِي وَ أَكْرَهُ لَكَ مَا أَكْرَهُ لِنَفْسِي تَمِّمِ الصَّلَاةَ بِالْحَرَمَيْنِ وَ بِالْكُوفَهِ وَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام (۲).

**[ترجمه]و به اسناد از زیاد قندی روایت کند که ابو الحسن علیه السلام فرمود: آنچه برای خود می‌پسندم برای تو نیز می- پسندم و آنچه برای خود ناپسند می شمارم، برای تو نیز ناپسند می‌دانم. نماز را در حرمین و در مسجد کوفه و در مزار حسین علیه السلام کامل بخوان. - . المزار الکبیر : ۱۱۶ و ابن قولویه در الکامل : ۲۵۰ به سند صحیح آن را نقل کرده است -

**[ترجمه]

«۱۴»

وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي شِبْلٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَزُورُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام قَالَ زُرِ الطَّيِّبَ وَ أَتِمَّ الصَّلَاهَ عِنْدَهُ قُلْتُ أُتِمُّ الصَّلَاهَ قَالَ أَتِمَّ قُلْتُ بَعْضُ أَصْحَابِنَا يَرَى التَّقْصِيرَ قَالَ إِنَّمَا يَفْعَلُ ذَلِكَ الضَّعَفَهُ(۳).

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۱۵ و أخرجه ابن قولویه فی الکامل ص ۲۴۹.

۲- ۲. المزار الکبیر ص ۱۱۶ و أخرجه ابن قولویه فی الکامل ص ۲۵۰.

۳- ۳. المزار الکبیر ص ۱۱۶ و أخرجه ابن قولویه فی الکامل ص ۲۴۸.

**[ترجمه]و به اسناد از ابی شبل روایت کند که به امام صادق علیه السلام گفتم: آیا مقبره حسین علیه السلام را زیارت کنم؟ فرمود: زیارت کن آن پاك سرشت را و نماز را در نزد او کامل بخوان. گفتم: نماز را کامل بخوانم؟ فرمود کامل بخوان. گفتم: برخی از یاران ما به شکسته بودن نماز معتقدند. فرمود: تنها ناتوانان چنین می کنند. - . المزار الکبیر : ۱۱۶ و ابن قولویه در الکامل : ۲۴۸ سند آن را به صحت ذکر کرده است -

**[ترجمه]

باب ۱۲ فضل زیارته صلوات الله علیه فی یوم عرفه أو العیدین

الأخبار

«۱»

ثو، [ثواب الأعمال] لی، [الأمالی] للصدوق أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ بَشِیرٍ الدَّهَّانِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام رُبَّمَا فَاتَنِی الْحَجُّ فَأُعَرِّفُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ أَحْسَنْتَ یَا بَشِیرُ أَیُّمَا مُؤْمِنٍ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ عَارِفاً بِحَقِّهِ فِی غَیْرِ یَوْمِ عِیدٍ کُتِبَتْ لَهُ عِشْرُونَ حَجَّهً وَ عِشْرُونَ عُمْرَهً مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ وَ عِشْرُونَ غَزْوَهً مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ أَوْ إِمَامٍ عَادِلٍ وَ مَنْ أَتَاهُ فِی یَوْمِ عَرَفَهَ عَارِفاً بِحَقِّهِ کُتِبَتْ لَهُ أَلْفُ حَجَّهٍ وَ أَلْفُ عُمْرَهٍ مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ وَ أَلْفُ غَزْوَهٍ مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ أَوْ إِمَامٍ عَادِلٍ قَالَ فَقُلْتُ لَهُ وَ کَیْفَ لِی بِمِثْلِ الْمَوْقِفِ قَالَ فَنَظَرَ إِلَیَّ شِبْهَ الْمُغْضَبِ ثُمَّ قَالَ یَا بَشِیرُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَوْمَ عَرَفَهَ وَ اغْتَسَلَ بِالْفُرَاتِ ثُمَّ تَوَجَّهَ إِلَیْهِ کَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بِکُلِّ خُطْوَهٍ حَجَّهً بِمَنَاسِکِهَا وَ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا قَالَ وَ غَزْوَهً(۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال و امالی صدوق: بشیر دهان گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، چه بسا که از حج باز می... مانم و به محضر حسین علیه السلام در آرامگاهش مشرف می گردم. فرمود: آفرین بر تو ای بشیر. هر مومنی که آگاه به حق حسین باشد و در غیر روز عید به زیارت حسین علیه السلام بیاید، برای او بیست حج و بیست عمره پذیرفته و بی نقص و بیست غزوه به همراه پیامبر مرسل یا پیشوای دادگر نوشته می شود. گوید به حضرت عرض کردم: چگونه ثوابی نظیر توقف در عرفات را درك کنم؟ گوید پس بسان غضب کرده ای به من نگریست و فرمود: ای بشیر، مؤمن چون در روز عرفه به مزار حسین علیه السلام آید و به آب فرات غسل کند و به سوی او روانه گردد، خداوند عز و جل با هر گامش برای او یک حج با تمام مناسك آن می‌نویسد. و هنوز این را درنیافته و نمی‌دانم، مگر این را که فرمود: و غزوه ای. - . ثواب الاعمال: : ۸۱ و أمالی الصدوق : ۱۴۳ -

**[ترجمه]

«۲»

ما، [الأمالی للشیخ الطوسی] الْمُفِیدُ عَنِ الصَّدُوقِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . أمالی الطوسیّ ۱ : ۲۰۴ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. كامل الزيارات : ۱۶۹ -

**[ترجمه]

«۴»

ثو، [ثواب الأعمال] مع، [معانی الأخبار] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ النَّهْدِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَسْبَاطٍ یَرْفَعُهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی یَبْدَأُ بِالنَّظَرِ إِلَی زُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام عَشِیَّةَ عَرَفَهَ قَالَ قُلْتُ قَبْلَ نَظَرِهِ إِلَی أَهْلِ الْمَوْقِفِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ وَ کَیْفَ ذَاکَ قَالَ لِأَنَّ فِی أُولَئِکَ أَوْلَادَ زِنًا وَ لَیْسَ فِی هَؤُلَاءِ أَوْلَادُ زِنًا(۴).

ص: ۸۵

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۱ و أمالی الصدوق ص ۱۴۳.

۲- ۲. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۲۰۴.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۶۹.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۸۱ و معانی الأخبار ص ۳۹۱.

**[ترجمه]ثواب الاعمال و معانی الاخبار: علی بن اسباط از امام صادق علیه السلام روایت کرد: خدای تعالی حساب را با نگاه به زائران مزار حسین بن علی در شب عرفه آغاز می کند. گوید گفتم: حتی پیش از نگاه به اهل وقوف در عرفات؟ فرمود: آری. گفتم: چطور ممکن است؟ چرا که در میان ایشان زنازاده هست و در میان اینان زنازاده نیست. - . ثواب الاعمال: : ۸۱ و معانی الأخبار : ۳۹۱ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِيدِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ جَمِيعاً عَنْ سَعْدٍ: مِثْلَهُ (۱)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزيارات : ۱۷۰ -

**[ترجمه]

«۶»

مصبا، [المصباحين] عَنِ ابْنِ أَسْبَاطٍ: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح المتهجد : ۴۹۷ و مصباح الكفعمیّ : ۵۰۱ -

**[ترجمه]

«۷»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ سَلَامَةَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ الْمُؤَدِّبِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنِ النَّهْدِيِّ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]تهذیب الاحکام: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذيب ۶ : ۵۰ -

**[ترجمه]

«۸»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو الزَّيَّاتِ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ قَالَ سَمِعْتُ الصَّادِقَ وَ الْكَاظِمَ وَ الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ هُمْ يَقُولُونَ: مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ عليه السلام يَوْمَ عَرَفَةَ قَلَبَهُ اللَّهُ ثَلِجَ الْفُؤَادِ(۴).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: داود رقی روایت کند که از صادق و کاظم و رضا صـلوات الله علیهم شـنیدم که فرمودند: هر که در روز عرفه به زیارت حسین علیه السلام آید، خداوند او را با دل آرام گرفته باز می گرداند.

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ جَمِیعاً عَنْ سَعْدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِسْمَاعِیلَ: مِثْلَهُ (۵)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۷۰ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السـلام ثلج الفؤاد أی مطمئن القلب ذا یقین فی العقائد الإیمانیه أو مسـرورا بالمغفره و الرحمه و قد ذهب عنه الکروب و الأحزان قال فی النهایه(۶) ثلجت نفسی بالأمر إذا اطمأنت إلیه و سکنت و ثبت فیها و وثقت به.

**[ترجمه]گفته آن حضـرت علیه السـلام: «ثلج الفؤاد» یعنی دارای دلی مطمئن و ایمانی اسـتوار در عقائد ایمانی، یا شادمان از مغفرت و رحمت که غم و غصه از او دور گشـته. در النهـایه گفته است: «ثلجت نفسـی بالاـمر» یعنی به آن آرام گرفتم و ثابت شدم و اعتماد پیدا کردم.

**[ترجمه]

«۱۰»

ثو، [ثواب الأعمال] مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی یَتَجَلَّی لِزُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ قَبْلَ أَهْلِ عَرَفَاتٍ وَ یَقْضِی حَوَائِجَهُمْ وَ یَغْفِرُ مِنْ ذُنُوبِهِمْ وَ یُشَفِّعُهُمْ فِی مَسَائِلِهِمْ ثُمَّ یَثْنِی بِأَهْلِ عَرَفَاتٍ فَیَفْعَلُ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۷۰.

۲- مصباح المتهجد ص ۴۹۷ و مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۱.

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۵۰.

۴- ۴. ثواب الأعمال ص ۸۱.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۷۰.

۶- ۶. النهایه ج ۱ ص ۱۵۷.

ذَلِکَ بِهِمْ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: همانا خدای تبارک و تعالی پیش از اهل عرفات بر زائران حسین صلوات الله علیه نظر کرده و درخواستهای ایشان را برآورده و گناهانشان را بخشیده و در خواستهایشان در شفاعت ایشان را می‌پذیرد آنگاه در مرحله دوم به سراغ اهل عرفات رفته و با ایشان نیز چنین می‌کند. - . ثواب الاعمال: : ۸۲ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۷۰ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مصبا، [المصباحین] ابْنُ مُسْکَانَ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی : ۴۹۷ و مصباح الکفعمیّ : ۵۰۱ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ أَصْحَابِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی وَ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ مَعاً عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَنْ یَحْیَی خَادِمِ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ بَشِیرٍ الدَّهَّانِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ نَازِلٌ بِالْحَیْرَهِ وَ عِنْدَهُ جَمَاعَهٌ مِنَ الشِّیعَهِ فَأَقْبَلَ إِلَیَّ بِوَجْهِهِ فَقَالَ یَا بَشِیرُ أَ حَجَجْتَ الْعَامَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ لَا وَ لَکِنِّی قَدْ عَرَّفْتُ بِالْقَبْرِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ یَا بَشِیرُ وَ اللَّهِ مَا فَاتَکَ شَیْ ءٌ مِمَّا کَانَ لِأَصْحَابِ مَکَّهَ بِمَکَّهَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ فِیهِ عَرَفَاتٌ فَسِّرْهُ لِی فَقَالَ یَا بَشِیرُ إِنَّ الرَّجُلَ مِنْکُمْ لَیَغْتَسِلُ عَلَی شَاطِئِ الْفُرَاتِ ثُمَّ یَأْتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ فَیُعْطِیهِ اللَّهُ بِکُلِّ قَدَمٍ یَرْفَعُهَا أَوْ یَضَعُهَا مِائَهَ حَجَّهٍ مَقْبُولَهٍ وَ مِائَهَ عُمْرَهٍ مَبْرُورَهٍ وَ مِائَهَ غَزْوَهٍ مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ إِلَی أَعْدَی عَدُوٍّ لَهُ یَا بَشِیرُ اسْمَعْ وَ أَبْلِغْ مَنِ احْتَمَلَ قَلْبُهُ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَوْمَ عَرَفَهَ کَانَ کَمَنْ زَارَ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فِی عَرْشِهِ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: بشیر دهان گوید: امام صادق علیه السلام در حالی که در حیره اقامت کرده بود و گروهی از

شیعیان در محضر او بودند، به من روی کرد و فرمود: ای بشیر، امسال به حج رفتی؟ عرض کردم: خیر فدایت گردم! ولی به مزار حسین علیه السلام رفتم و سلام دادم. فرمود: ای بشیر، به خدا که چیزی از آنچه سالکان راه مکه داشته اند، از دست نداده ای. گفتم: فدایت گردم، عرفات در آنجاست، معنی این سخن چیست؟ فرمود: ای بشیر، مردمانی از شما بر ساحل فرات غسل می کنند و آگاه به حق حسین علیه السلام به مزار وی می‌روند و خداوند به هر گامی که بردارد و بگذارد، صد حج مقبول و صد عمره بی خدشه و صد غزوه همراه پیامبر مرسل با بدترین دشمنان او، به وی عطا می کند. ای بشیر، این سخن بشنو و به هر که دلش پذیرای آن است برسان که هر کس حسین علیه السلام را در روز عرفه زیارت کند، چون کسی است که خدای تبارک و تعالی را در عرش زیارت کند. - . کامل الزیارات : ۱۷۱ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ النَّیْسَابُورِیِّ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْیَمَانِیِّ عَنْ مَنِیعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ یُونُسَ بْنِ یَعْقُوبَ عَنْ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ فَاتَتْهُ عَرَفَةُ بِعَرَفَاتٍ فَأَدْرَکَهَا بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام لَمْ تَفُتْهُ وَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی لَیَبْدَأُ بِأَهْلِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَبْلَ أَهْلِ الْعَرَفَاتِ ثُمَّ یُخَاطِبُهُمْ بِنَفْسِهِ (۵).

ص: ۸۷

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۲.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۷۰.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۷ و مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۱.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۷۱.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۷۰ و فیه یخالطهم بدل یخاطبهم و اظنه تصحیف من النسّاخ.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که روز عرفه در عرفات را از دست دهد و در کنار مزار حسین آن را درک نماید، آن را از دست نداده است و به راستی که خداوند تبارک و تعالی نخست و پیش از اهل عرفات، با اهل مزار حسین علیه السلام آغاز می کند و خود با ایشان سخن می گوید. - . کامل الزیارات : ۱۷۰ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِیِّ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِیرٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا کَانَ یَوْمُ عَرَفَهَ اطَّلَعَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی عَلَی زُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ لَهُمُ اسْتَأْنِفُوا قَدْ غَفَرْتُ لَکُمْ ثُمَّ یَجْعَلُ إِقَامَتَهُ عَلَی أَهْلِ عَرَفَاتٍ.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون روز عرفه باشد، خدای تعالی بر زائران حسین علیه السلام نگاهی می اندازد و می گوید عمل از نو آغاز کنید که شما را آمرزیدم، و آنگاه نگاه رحمتش را به اهل عرفات معطوف می کند. - . کامل الزیارات : ۱۷۱ -

**[ترجمه]

بیان

قوله ثم یجعل إقامته علی أهل عرفات (۱)

أی ثم ینظر إلیهم و یتوجه إلی إصلاح شأنهم و إقامه أودهم.

**[ترجمه]گفته آن حضرت: «ثم یجعل اقامته علی اهل عرفات» یعنی سپس به آنها نگاه کرده و به اصلاح امور آنان و از بین بردن کژی آنان اقدام می کند.

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الْعَرْزَمِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ: إِذَا کَانَ یَوْمُ عَرَفَهَ نَظَرَ اللَّهُ إِلَی زُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام فَیَقُولُ ارْجِعُوا مَغْفُوراً لَکُمْ مَا مَضَی وَ لَا یُکْتَبُ عَلَی أَحَدٍ مِنْهُمْ ذَنْبٌ سَبْعِینَ یَوْماً مِنْ یَوْمِ یَنْصَرِفُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن حسن عرزمی گوید: شنیدم که امام صادق علیه السلام می‌فرمود: چون روز عرفه باشد،

خداونـد به زائران حسـين بن على عليه السـلام نگـاه مى كنـد و به ايشـان مى‌فرمايـد: باز گرديـد كه همه گناهان گذشـته تان را بخشيدم. و هفتاد روز پس از باز گشتشان، گناه هيچ يک از ايشان نوشته نمى‌شود. - . كامل الزيارات : ۱۷۱ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مصبا، [المصباحين] عَنِ الْعَرْزَمِيِّ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]المصـباحين: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . مصباح الطوسىّ : ۴۹۸ مصباح الكفعمى : ۵۰۱ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مـل، [كامـل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ عَبْـدِ الْمُؤْمِنِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الصَّفَّارِ عَنْ أَحْمَـدَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ إِسْـمَاعِيلَ الْعَبْـدِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِـنَانٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ ظَبْيَانَ عَنْ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السـلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام يَوْمَ عَرَفَهَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَجَّهٍ مَعَ الْقَائِمِ وَ أَلْفَ أَلْفِ عُمْرَهٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ عِتْقَ أَلْفِ أَلْفِ نَسَمَهٍ وَ حُمْلَانَ أَلْفِ أَلْفِ فَرَسٍ فِى سَبِيلِ اللَّهِ وَ سَمَّاهُ اللَّهُ عَبْدِىَ الصِّدِّيقَ آمَنَ بِوَعْدِى وَ قَالَتِ الْمَلَائِكَهُ فُلَانٌ صِدِّيقٌ زَكَّاهُ اللَّهُ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ وَ سُمِّىَ فِى الْأَرْضِ كَرُوبِيّاً(۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السـلام: هر كه مزار حسـين عليه السـلام را در روز عرفه زيارت كنـد، خداى تعالى هزار هزار حج به همراه حضـرت قائم و هزار هزار عمره به همراه رسول خدا صـلى الله عليه و آله و آزادى هزار هزار بنده و بار هزار هزار اسب در راه خـدا براى او بنويسـد، و خداونـد نـام او را چنين برد كه بنـده راسـتگوى من به وعـده من ايمـان آورد و فرشـتگان گوينـد كـه فلانـى راسـتين اسـت و خداونـد از فراز عرش وى را پـاک و وارسـته كرده و در زمين، كرّوبى (سـرآمد فرشتگان) ناميده شود.

**[ترجمه]

«۱۹»

مصبا، [المصباحين] عَنِ ابْنِ ظَبْيَانَ: مِثْلَهُ (۵).

ص: ۸۸

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۷۱.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۷۱.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸ و مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۱.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۷۲.

۵- ۵. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۷ و مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۱.

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسیّ : ۴۹۷ مصباح الکفعمی: ۵۰۱ -

**[ترجمه]

بیان

قال الفیروزآبادی (۱) الکروبیون مخففه الراء ساده الملائکه.

**[ترجمه]فیروز آبادی گفته: «کروبیون» یعنی بزرگان ملائکه.

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ بَشِیرٍ الدَّهَّانِ قَالَ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ علیهما السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَوْمَ عَرَفَهَ عَارِفاً بِحَقِّهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حَجَّهٍ وَ أَلْفِ عُمْرَهٍ وَ أَلْفِ غَزْوَهٍ مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ وَ مَنْ زَارَهُ أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ الْبَتَّهَ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جعفر بن محمد علیه السلام: هر که مقبره حسین را آگاه به حق او در روز عرفه زیارت کند، خداوند برای او ثواب هزار حج و هزار عمره و هزار غزوه با پیامبر مرسل بنویسد، و هر که در روز اول رجب به زیارت وی رود، خداوند بی شک وی را خواهد آمرزید. - . کامل الزیارات : ۱۷۲ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْقَمَّاطِ عَنْ یَسَارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ کَانَ مُعْسِراً فَلَمْ یَتَهَیَّأْ لَهُ حَجَّهُ الْإِسْلَامِ فَلْیَأْتِ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِیُعَرِّفَ عِنْدَهُ فَذَلِکَ یُجْزِیهِ مِنْ حَجَّهِ الْإِسْلَامِ أَمَا إِنِّی لَا أَقُولُ یُجْزِی ذَلِکَ مِنْ حَجَّهِ الْإِسْلَامِ إِلَّا لِمُعْسِرٍ فَأَمَّا الْمُوسِرُ إِذَا کَانَ قَدْ حَجَّ حَجَّهَ الْإِسْلَامِ فَأَرَادَ أَنْ یَتَنَفَّلَ بِالْحَجِّ أَوِ الْعُمْرَهِ وَ مَنَعَهُ مِنْ ذَلِکَ شُغُلُ دُنْیَا أَوْ عَائِقٌ فَأَتَی الْحُسَیْنَ علیه السلام فِی یَوْمِ عَرَفَهَ أَجْزَأَهُ ذَلِکَ مِنْ أَدَاءِ حَجَّتِهِ وَ عُمْرَتِهِ فَضَاعَفَ اللَّهُ ذَلِکَ أَضْعَافاً مُضَاعَفَهً قَالَ قُلْتُ کَمْ تَعْدِلُ حَجَّهً وَ کَمْ تَعْدِلُ عُمْرَهً قَالَ لَا یُحْصَی ذَلِکَ قُلْتُ مِائَهً قَالَ وَ مَنْ یُحْصِی ذَلِکَ قُلْتُ أَلْفٌ قَالَ وَ أَکْثَرُ ثُمَّ قَالَ وَ إِنْ تَعُدُّوا نِعْمَهَ اللَّهِ لا تُحْصُوها إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ کَرِیمٌ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که تهیدست باشد و امکان حج واجب برای او فراهم نگردد، به مزار ابا عبد الله حسین علیه السلام بیاید و با سلام به او به محضرش رسد که این امر به جای حج واجب، او را بسنده است. هان! نمی...

گويم كه اين كار مى‌تواند جايگزين حج واجب شود، مگر براى تهيدست، ولى دارا چون حج واجب را به جاى آورده باشد و بخواهد حج يا عمره مستحب به جاى آورد و مشغله هاى دنيايى يا مشكلى او را از اين كار باز دارد و در روز عرفه به زيارت حسين عليه السلام بيايد، اين زيارت برايش ثواب همان حج و عمره را دارد و خداوند ثواب آن را چندين و چند برابر افزون گرداند. گويد گفتم كه برابر چند حج و عمره خواهد بود؟ فرمود: در شمار نيايد. گفتم: صد؟ فرمود: چه كسى آن را در شمار تواند كرد؟ گفتم: هزار؟ فرمود: و بيشتر و افزود :«وَ إِنْ تَعُدُّوا نِعْمَهَ اللَّهِ لا تُحْصُوها»، - . نحل / ۱۸ - {و اگر نعمتهاى خداوند را در شماره كنيد، نخواهيد توانست آن را به شماره درآوريد.} - . كامل الزيارات : ۱۷۳ - براستى كه خداوند بى كرانه و بخشنده است.

**[ترجمه]

«۲۲»

يب، [تهذيب الأحكام] سَعْدٌ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]تهذيب الاحكام: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . التهذيب ۶ : ۵۰ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [كامل الزيارات] جَمَاعَهُ مَشَايِخِي عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي سَارَهَ الْمَدَائِنِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ أَوْ غَيْرِهِ وَ اسْمُهُ الْحُسَيْنُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما السلام لَيْلَهً مِنْ ثَلَاثِ لَيَالٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ قَالَ قُلْتُ أَيُّ اللَّيَالِي جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ لَيْلَهُ الْفِطْرِ أَوْ لَيْلَهُ الْأَضْحَى أَوْ لَيْلَهُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ (۵).

۱- ۱. القاموس ج ۱ ص ۱۲۳.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۷۲.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۷۳.

۴- ۴. التهذيب ج ۶ ص ۵۰.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۸۰.

**[ترجمه]کامل الزيارات: عبـدالرحمن بن حجاج گويد: امام صادق عليه السـلام فرمود: هر كه مزار حسـين عليه السـلام را در يكى از سه شب زيارت كنـد، خداوند تمام گناهان گذشـته و آينده او را مى‌بخشد. گويد عرض كردم: كدام سه شب؟ فرمود: شب عيد فطر، شب عيد قربان و شب نيمه شعبان. - . كامل الزيارات : ۱۸۰ -

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [كامل الزيارات] أَبِى وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَايِخِى عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ ابْنِ ظَبْيَانَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السـلام: مَنْ زَارَ الْحُسَـيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليهما السلام لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ لَيْلَهَ الْفِطْرِ وَ لَيْلَهَ عَرَفَهَ فِى سَنَهٍ وَاحِدَهٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حِجَّهٍ مَبْرُورَهٍ وَ أَلْفَ عُمْرَهٍ مُتَقَبَّلَهٍ وَ قُضِيَتْ لَهُ أَلْفُ حَاجَهٍ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ(۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السـلام: هر كه در يک سال، حسـين بن على عليه السـلام را در شب نيمه شـعبان و شب عيـد فطر و شب عرفه زيارت كنـد، خداوند براى او هزار حج پذيرفته و هزار عمره بى خدشه نويسد و هزار حاجت دنيوى و اخروى او برآورده شود. - . كامل الزيارات : ۱۸۰ -

**[ترجمه]

«۲۵»

مـل، [كامـل الزيـارات] عَنِ ابْنِ مِيثَمٍ التَّمَّارِ عَنِ الْبَـاقِرِ عليه السـلام قَالَ: مَنْ بَـاتَ لَيْلَهَ عَرَفَهَ بِـأَرْضِ كَرْبَلَـاءَ وَ أَقَامَ بِهَا حَتَّى يُعَيِّدَ وَ يَنْصَرِفَ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ سَنَتِهِ (۲).

**[ترجمه]كامـل الزيـارات: بـاقر عليه السـلام: هر كه شب عرفه را در سـرزمين كربلاـ باشـد و تـا عيـد همان جا بمانـد و آنگاه باز گردد، خداوند او را از شر و آفت تمام آن سال در امان دارد. - . كامل الزيارات : ۲۶۹ -

**[ترجمه]

«۲۶»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَى جَدِّى أَبِى جَعْفَرٍ الطُّوسِيِّ عَنِ الْمُفِيدِ وَ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ وَ أَحْمَدَ بْنِ عُبْدُونٍ جَمِيعاً عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ النَّحْوِيِّ عَنْ أَبِى الْقَاسِمِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ أَبِى سِنَانٍ عَنْ أَبَانٍ عَنْ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام لَيْلَهً مِنْ ثَلَاثٍ غَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ قَالَ قُلْتُ وَ أَيُّ اللَّيَالِى فَذَكَرَ لَيْلَهَ الْأَضْحَى (۳).

**[ترجمه]اقبـال الاعمال: ابان گويـد: امام صادق عليه السـلام فرمود: هر كه حسـين عليه السـلام را در يكى از سه شب زيارت

کند، تمام گناهان گذشته و آینده اش بخشیده می شود، گفتم: کدام شبها؟ و حضرت به شب عید قربان اشاره کرد .

**[ترجمه]

«۲۷»

مصبا، [المصباحين] ابْنُ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]المصباحين: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . مصباح الطوسى : ۴۹۸ و مصباح الكفعمى : ۴۹۹ -

**[ترجمه]

«۲۸»

مصبا، [المصباحين] رَوَى بَشِيرٌ الدَّهَّانُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام يَوْمَ عَرَفَهَ وَ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ ثُمَّ تَوَجَّهَ إِلَيْهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَهٍ حَجَّهً بِمَنَاسِكِهَا وَ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا قَالَ وَ عُمْرَهً(۵).

**[ترجمه]المصباحين: بشير دهان روايت كند كه امام صادق علیه السلام فرمود: هر كه در روز عرفه به زيارت حسين آيد و در آب فرات غسل نمايد و سپس به سوى او رهسپار شود، خداوند به هر گامش، براى او يک حج با تمام مناسک مى‌نويسد. - گويد و ترديد دارم كه - فرمود: و يک عمره.

**[ترجمه]

«۲۹»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ بَشِيرٍ: مِثْلَهُ وَ فِيهِ وَ لَا

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۸۰.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۶۹.

۳- ۳. الإقبال ص ۶۳۲.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸ و مصباح الكفعمیّ ص ۴۹۹.

۵- ۵. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۷ و مصباح الكفعمیّ ص ۵۰۱.

أَعْلَمُهُ إِلَّا قَالَ وَ غَزْوَةً(۱).

**[ترجمه]التهـذیب: نظیر همین روایت به سـندی دیگر روایت شـده است، بـا این تفـاوت که و نمی‌دانم مگر این که فرمود: و یک غزوه. - . التهذیب ۶ : ۵۰ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مصـبا، [المصباحین] بَشِیرٌ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَوْمَ عَرَفَهَ بَعَثَهُ اللَّهُ تَعَالَی یَوْمَ الْقِیَامَهِ ثَلِجَ الْفُؤَادِ(۲).

**[ترجمه]المصـباحین: امام صادق علیه السـلام: هر که در روز عرفه به زیارت حسـین علیه السـلام آیـد، خدای تعالی او را در روز قیامت با دلی بی اندوه برانگیزد. - . مصباح الطوسی: ۴۹۷ و مصباح الکفعمی: ۵۰۱ -

**[ترجمه]

«۳۱»

وَ رَوَی زَیْدٌ الشَّحَّامُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السـلام قَـالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام یَوْمَ عَرَفَهَ عَارِفـاً بِحَقِّهِ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّهٍ مَقْبُولَهٍ وَ أَلْفَ عُمْرَهٍ مَبْرُورَهٍ(۳).

**[ترجمه]مصـباح طوسـی: امـام صـادق علیه السـلام: هر که در روز عرفه آگاه از حق حسـین علیه السـلام به زیارت وی رود، خداوند برای او هزار حج مقبول و هزار عمره پذیرفته بنویسد. - . مصباح الطوسی: ۴۹۷ -

**[ترجمه]

«۳۲»

مصـبا، [المصـباحین] بَشِـیرٌ الـدَّهَّانُ عَنْ رِفَـاعَهَ النَّخَّاسِ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی أَبِی عَبْـدِ اللَّهِ علیه السـلام فَقَالَ لِی یَا رِفَاعَهُ أَ مَا حَجَجْتَ الْعَامَ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِـدَاکَ مَا کَانَ عِنْـدِی مَا أَحُجُّ بِهِ وَ لَکِنَّنِی عَرَّفْتُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام فَقَالَ لِی یَا رِفَاعَهُ مَا قَصَـرْتَ عَمَّا کَانَ أَهْلُ مِنًی فِیهِ لَوْ لَا أَنِّی أَکْرَهُ أَنْ یَـدَعَ النَّاسُ الْحَجَّ لَحَدَّثْتُکَ بِحَدِیثٍ لَا تَدَعُ زِیَارَهَ قَبْرِ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام أَبَداً ثُمَّ نَکَتَ الْأَرْضَ وَ سَـکَتَ طَوِیلًا ثُمَّ قَالَ أَخْبَرَنِی أَبِی قَالَ مَنْ خَرَجَ إِلَی قَبْرِ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام عَارِفاً بِحَقِّهِ غَیْرَ مُسْتَکْبِرٍ صَحِبَهُ أَلْفُ مَلَکٍ عَنْ یَمِینِهِ وَ أَلْفُ مَلَکٍ عَنْ شِمَالِهِ وَ کُتِبَ لَهُ أَلْفُ حِجَّهٍ وَ أَلْفُ عُمْرَهٍ مَعَ نَبِیٍّ أَوْ وَصِیِّ نَبِیٍ (۴).

**[ترجمه]المصـباحین: رفـاعه نحـاس گویـد: بر امـام صادق علیه السـلام وارد شـدم و امام فرمود: ای رفاعه، آیا امسال به حج

نرفته‌ای؟ گفتم: فدایت گردم، امسال مالی نداشتم که با آن به حج روم ولی در روز عرفه به مزار حسین رفته‌ام. فرمود: ای رفاعه، از آنچه اهل منی به آن دست یافته اند، چیزی کم نداشته ای، و اگر نگران آن نبودم که مردم حج را رها کنند، حدیثی را برایت بیان می‌کردم که هرگز زیارت مزار حسین علیه السلام را ترک نمی‌گفتی. آنگاه با دست آرام بر زمین زد و مدتی سکوت اختیار کرد. سپس فرمود: پدرم چنین فرمود که هر کس آگاه به حق حسین و بدون انکار آن، روانه مزار حسین علیه السلام گردد، هزار فرشته از راست و هزار فرشته از سمت چپش وی را همراهی کرده و هزار حج و هزار عمره با پیامبری یا جانشین پیامبری برایش نوشته می شود. - . مصباح الطوسی: ۴۹۸ و مصباح الکفعمی: ۵۰۱ -

**[ترجمه]

«۳۳»

مصبا، [المصباحین] الثُّمَالِيُّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَقُولُ: مَنْ عُرِفَ صِدْقُهُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام لَمْ يَرْجِعْ صِفْراً لَكِنْ يَرْجِعُ وَ يَدَاهُ مَمْلُوءَتَانِ (۵).

**[ترجمه]المصباحین: امام صادق علیه السلام: هر که عرفه را نزد مزار حسین علیه السلام باشد دست خالی باز نمی‌گردد بلکه با دستانی پر باز می‌گردد. - . مصباح الطوسی: ۴۹۸ -

**[ترجمه]

«۳۴»

وَ رَوَى ابْنُ مِيثَمٍ التَّمَّارِ عَنِ الْبَاقِرِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام أَوْ قَالَ مَنْ زَارَ لَيْلَةَ عَرَفَةَ أَرْضَ كَرْبَلَاءَ وَ أَقَامَ بِهَا حَتَّى يُعَيِّدَ ثُمَّ يَنْصَرِفَ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ سَنَتِهِ (۶).

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۵۰.
۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۷ و مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۱.
۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۷.
۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸ و مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۱.
۵- ۵. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸.
۶- ۶. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸.

**[ترجمه]مصباح الطوسی: باقر علیه السلام: هر که حسین علیه السلام را زیارت کند - یا فرمود: - هر که در شب عرفه سرزمین کربلا را زیارت کند و شب در آن بماند تا در آن عید کند و پس از آن باز گردد، خداوند او را از شرور آن سال در امان نگاه دارد. - . مصباح الطوسی: ۴۹۸ -

**[ترجمه]

«۳۵»

وَ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِیرٍ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَا حَنَانُ إِذَا کَانَ یَوْمُ عَرَفَهَ اطَّلَعَ اللَّهُ تَعَالَی عَلَی زُوَّارِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام فَقَالَ لَهُمُ اسْتَأْنِفُوا الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَکُمْ (۱).

**[ترجمه]حنان بن سدیر گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود: ای حنان، چون روز عرفه باشد، خدای تعالی به زوار حسین بن علی علیه السلام نگاهی می‌اندازد و به ایشان می‌فرماید که کار از نو بیاغازید که همه گناهانتان بخشیده شد. - . مصباح الطوسی: ۴۸۹ -

**[ترجمه]

«۳۶»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ أَبِی طَالِبٍ الْأَنْبَارِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ عَنْ حَنَانٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۵۱ -

**[ترجمه]

«۳۷»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ سَلَامَهَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْجُبَّائِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَنْ عَرَّفَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَدْ شَهِدَ عَرَفَهَ(۳).

**[ترجمه]التهذیب: معاویه بن وهب گوید: حضرت امام صادق علیه السلام مرا فرمود: هر که نزد مزار حسین علیه السلام رفته و به محضرش رسد، به حق که عرفه را درک کرده است. - . التهذیب ۶ : ۵۱ -

**[ترجمه]

«۳۸»

مِصْبَاحٌ، عَنْ مُعَاوِيَهَ: مِثْلَهُ (۴).

ص: ۹۲

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۴۸۹.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۵۱.

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۵۱.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۸.

**[ترجمه]مصباح طوسی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی: ۴۹۸ -

**[ترجمه]

باب ۱۳ فضل زيارته صلوات الله عليه فی أيام شهر رجب و شعبان و شهر رمضان و سائر الأيام المخصوصه

الأخبار

«۱»

مل، [كامل الزيارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ نَهِيكٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ زَيْدٍ الشَّحَّامِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليهما السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ زَارَهُ يَوْمَ عَرَفَةَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حِجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَ أَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَ مَنْ زَارَهُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: جعفر بن محمد عليه السلام: هر كه حسين عليه السلام را در شب نيمه شعبان زيارت كند، خداوند گناهان گذشته و آينده اش را می‌بخشد، و هر كه در روز عرفه به زيارت او آيد خداوند برای او ثواب هزار حج پذيرفته و هزار عمره بی خدشه برای او می‌نويسد، و هر كه در روز عاشورا به زيارت وی آيد گويی كه خداوند را بر فراز عرشش زيارت كرده باشد. - . كامل الزيارات : ۱۸۲ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الزَّيْتُونِيِّ وَ غَيْرِهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِی بَصِيرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِی حَمْزَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالا: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُصَافِحَهُ مِائَةُ أَلْفِ نَبِيٍّ وَ أَرْبَعَةٌ وَ عِشْرُونَ أَلْفَ نَبِيٍّ فَلْيَزُرْ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما السلام فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَإِنَّ أَرْوَاحَ النَّبِيِّينَ عليهم السلام يَسْتَأْذِنُونَ اللَّهَ فِی زِيَارَتِهِ فَيُؤْذَنُ لَهُمْ مِنْهُمْ خَمْسَةٌ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ قُلْنَا مَنْ هُمْ قَالَ نُوحٌ وَ إِبْرَاهِيمُ وَ مُوسَى وَ عِيسَى وَ مُحَمَّدٌ صلى الله عليه و آله قُلْنَا لَهُ مَا مَعْنَى أُولُو الْعَزْمِ قَالَ بُعِثُوا إِلَى شَرْقِ الْأَرْضِ وَ غَرْبِهَا جِنِّهَا وَ إِنْسِهَا(۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام سجاد و امام صادق عليهما السلام: هر كه دوست داشته باشد كه صد و بيست و چهار هزار پيامبر با او مصافحه كنند، در نيمه شعبان به زيارت ابا عبدالله حسين بن علی عليه السلام بيايد، چرا كه روح پيامبران عليه السلام از خدا اذن زيارت وی را درخواست می‌كنند و به ايشان اجازه داده می شود كه از جمله ايشان پنج تن اولوالعزم هستند. پرسيديم: ايشان چه كسانی هستند؟ فرمود: نوح و ابراهيم و موسی و عيسی و محمد صلوات الله عليهم اجمعين. گفتيم: معنی اولوالعزم چيست؟ فرمود: يعنی اينكه به شرق و غرب زمين و بر جن و انس مبعوث شده اند. - . كامل الزيارات : ۱۷۹ -

**[ترجمه]

«۳»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بِإِسْنَادِهِ إِلَى ابْنِ مَحْبُوبٍ: مِثْلَهُ (۳).

ص: ۹۳

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۸۲.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۷۹.

۳- ۳. الإقبال ص ۲۰۶.

**[ترجمه]اقبال الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . اقبال الاعمال: ۲۰۶ -

**[ترجمه]

«۴»

یب، [تهذیب الأحکام] سَعْدٌ: إِلَی قَوْلِهِ فَیُؤْذَنُ لَهُمْ (۱).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت تا گفته: و به ایشان اجازه داده می‌شود، به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۴۸ -

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ الْکُلَیْنِیُّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنِ ابْنِ خَارِجَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا کَانَ النِّصْفُ مِنْ شَعْبَانَ نَادَی مُنَادٍ مِنَ الْأُفُقِ الْأَعْلَی زَائِرِی الْحُسَیْنِ ارْجِعُوا مَغْفُوراً لَکُمْ ثَوَابُکُمْ عَلَی اللَّهِ رَبِّکُمْ وَ مُحَمَّدٍ نَبِیِّکُمْ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون نیمه شعبان فرا رسد منادی از افق اعلی خطاب به زائران حسین علیه السلام ندا می‌زند که بازگردید که بخشیده شدید و ثواب شما بر الله پروردگارتان و محمد پیامبرتان است. - . کامل الزیارات : ۱۷۹ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ صَنْدَلٍ عَنِ ابْنِ خَارِجَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا کَانَ النِّصْفُ مِنْ شَعْبَانَ نَادَی مُنَادٍ الْحَدِیثَ آخِرَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون نیمه شعبان فرا رسد منادی فریاد بر آورد .. تا پایان روایت. - . کامل الزیارات : ۱۸۰ -

**[ترجمه]

«۷»

وَ رَوَاهُ صَافِی الْبَرْقِیُّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام ثَلَاثَ سِنِینَ مُتَوَالِیَاتٍ لَا فَصْلَ فِیهَا فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غُفِرَ لَهُ ذُنُوبُهُ (۴).

**[ترجمه]امام صادق علیه السلام: هر که ابا عبد الله حسین علیه السلام را سه سال پیاپی و بدون فاصله در نیمه شعبان زیارت کند، گناهانش بخشیده می شود. -. کامل الزیارات : ۱۸۰ -

**[ترجمه]

«۸»

ما، [الأمالی للشیخ الطوسی] الْمُفِیدُ عَنِ ابْنِ قُولَوَیْهِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ دَاوُدَ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]امالی شیخ طوسی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. أمالی الطوسیّ ۱ : ۴۶ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] بِإِسْنَادِهِ عَنْ دَاوُدَ بْنِ کَثِیرٍ قَالَ قَالَ الْبَاقِرُ علیه السلام: زَائِرُ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ یُغْفَرُ لَهُ ذُنُوبُهُ وَ لَنْ یُکْتَبَ عَلَیْهِ سَیِّئَهٌ فِی سَنَتِهِ حَتَّی یَحُولَ عَلَیْهِ الْحَوْلُ فَإِنْ زَارَ فِی السَّنَهِ الْمُقْبِلَهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: باقر علیه السلام: زائر حسین در نیمه شعبان، گناهانش بخشیده می شود و در آن سال برایش هیچ گناهی نوشته نشود تا اینکه سال بر او بگذرد و اگر در سال آینده نیز به زیارت رود، خداوند گناهانش را می‌بخشد.

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ أَبِی سَارَهَ الْمَدَائِنِیِّ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ أَوْ غَیْرِهِ وَ اسْمُهُ الْحُسَیْنُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام لَیْلَهً مِنْ ثَلَاثِ لَیَالٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ قَالَ قُلْتُ أَیُّ اللَّیَالِی جُعِلْتُ فِدَاکَ

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۴۸.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۷۹.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۸۰.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۸۰.

۵- ۵. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۴۶.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۱۸۰.

قَالَ لَیْلَهُ الْفِطْرِ أَوْ لَیْلَهُ الْأَضْحَی أَوْ لَیْلَهُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عبدالرحمن بن حجاج یا مردی به نام حسین از امام صادق علیه السلام روایت کند: هر که مزار حسین بن علی علیه السلام را در یکی از سه شب زیارت کند، خداوند تمام گناهان گذشته و آینده او را می‌بخشد. گوید عرض کردم، فدایت شوم! کدام سه شب؟ فرمود: شب عید فطر، شب عید قربان و شب نیمه شعبان. - . کامل الزیارات : ۱۸۰ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهٌ مِنْ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ ابْنِ ظَبْیَانَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیهما السلام لَیْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ لَیْلَهَ الْفِطْرِ وَ لَیْلَهَ عَرَفَهَ فِی سَنَهٍ وَاحِدَهٍ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حِجَّهٍ مَبْرُورَهٍ وَ أَلْفَ عُمْرَهٍ مُتَقَبَّلَهٍ وَ قُضِیَتْ لَهُ أَلْفُ حَاجَهٍ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که در یک سال، حسین بن علی علیه السلام را در شب نیمه شعبان و شب عید فطر و شب عرفه زیارت کند، خداوند برای او هزار حج پذیرفته و هزار عمره بی خدشه نویسد و هزار حاجت دنیایی و اخروی او برآورده شود. - . کامل الزیارات : ۱۸۰ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ یَعْقُوبَ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْوَلِیدِ عَنْ یُونُسَ بْنِ یَعْقُوبَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: یَا یُونُسُ لَیْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ یَغْفِرُ اللَّهُ لِکُلِّ مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام مِنَ الْمُؤْمِنِینَ مَا قَدَّمُوا مِنْ ذُنُوبِهِمْ وَ قِیلَ اسْتَقْبِلُوا الْعَمَلَ قَالَ قُلْتُ هَذَا کُلُّهُ لِمَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ قَالَ یَا یُونُسُ لَوْ أَخْبَرْتُ النَّاسَ بِمَا فِیهَا لِمَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام لَقَامَتْ ذُکُورُ الرِّجَالِ عَلَی الْخُشُبِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: یونس بن یعقوب گوید: امام صادق علیه السلام مرا فرمود: ای یونس، هر مومنی که در شب نیمه شعبان مزار حسین علیه السلام را زیارت کند، همه گناهان گذشته اش بخشوده می‌شود و به وی گفته می شود، بار دیگر به عمل روی آورید. گوید گفتم: تمام این‌ها نصیب کسی می‌شود که در نیمه شعبان حسین علیه السلام را زیارت کند؟ فرمود: ای یونس، اگر مردم را از پاداشی که زائر حسین علیه السلام می‌برد، آگاه می‌ساختم، مردان مرد بر زینها و ارابه ها می‌نشستند. - . کامل الزیارات ۱۸۱ -

**[ترجمه]

«۱۳»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بِإِسْنَادِهِ إِلَى يُونُسَ بْنُ يَعْقُوبَ: مِثْلَهُ (۴).

قال السيد ره أقول لعل معنى قوله عليه السلام لقامت ذكور رجال على الخشب أى كانوا صلبوا على الأخشاب لعظيم ما كانوا ينقلونه و يروونه فى فضل زياره الحسين عليه السلام فى النصف من شعبان من عظيم فضل سلطان الحساب و عظيم نعيم دار الثواب الذى لا يقوم بتصديقه ضعف الألباب.

**[ترجمه]اقبال الاعمال: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . اقبال الاعمال: ۲۰۷ -

توضيح: سيد رحمه الله گويد: شايد معنى «لَقامت ذكور الرجال على الخشب» آن باشد كه از فرط عظمت آنچه در فضل زيارت حسين عليه السلام در نيمه شعبان روايت مى‌كنند، مردان بر روى چوبها به دار كشيده مى‌شدند. چرا كه فضل عظيم خداوند و نعمتى بزرگ كه در قيامت عطا مى‌كند عقل‌هاى ضعيف نمى‌توانند آن را باور كنند[و انكار مى‌كنند و روايت كنندگان را متهم به غلو و دروغگويى مى‌نمايند]

**[ترجمه]

بيان

أقول على ما أفاده ره يكون إضافه الذكور إلى الرجال للمبالغه فى وصف الرجوليه و ما يلزمها من الشده و الإقدام على أمور الخير و عدم التهاون فيها.

ص: ۹۵

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۸۰.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۸۰.

۳- ۳. كامل الزيارات ۱۸۱.

۴- ۴. الإقبال ص ۲۰۷.

قال فی النهایه(۱) فی حدیث طارق مولی عثمان.

قال قال لابن الزبیر حین صرع و الله ما ولدت النساء أذکر منک یعنی شهما ماضیا فی الأمور و قیل المعنی أنهم یرکبون علی الأخشاب عند عدم المراکب مبالغه فی اهتمامهم بذلک و قیل إنهم لکثره استماع ما یعجبهم من وصف المناکح و المشتهیات تقوم ذکورهم علی نحو الخشب أو أنهم لکثره ما یسمعون من تلک الفضائل یتکلمون علیها و یجترون بعد الإتیان بها علی المعاصی فیقوم ذکرهم علی کل خشب مبالغه فی جرأتهم و عدم مبالاتهم و الأوجه ما أفاده السید ره.

**[ترجمه]بنا بر آنچه سید گفت، اضافه ذکور به رجال، برای مبالغه در توصیف رجولیت و شدت مورد نیاز آن و مبادرت بر امور خیر و سستی نکردن در آن است.

در النهایه –. النهایه ۲ : ۴۹ –

در حدیث طارق غلام عثمان آمده است که چون ابن زبیر نقش زمین گشت، کسی گفت که زنان، مردتر از تو نزاده‌اند، یعنی (چون تو) کاردان و برنده در کارها. و یا گفته شده که مقصود، مبالغه در اهتمام دادن به امر زیارت است که در هنگام نبود مرکب، بر چوب و تنه درختان سوار می شدند. و نیزگفته شده که ایشان از فرط شنیدن وصف نکاح و دیگر امور شهوت برانگیز، آلتهاشان چون چوب سخت، برمی‌خیزد. یا آنکه چون فضائل آن را زیاد می‌شنوند به آن روی می‌آورند و بعد از انجام دادن آن زیارت، به انجام گناه جری می‌شوند و آلت آنان برای هر چوبی برمی‌خیزد، چون جرأت دارند و لاابالی هستند. وجه بهتر همان است که سید رحمه الله بیان کرد.

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّام عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنِ الْأَبْزَارِیِّ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْبَزَنْطِیِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام فِی أَیِّ شَهْرٍ تَزُورُ الْحُسَیْنَ علیه السلام قَالَ فِی النِّصْفِ مِنْ رَجَبٍ وَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: بزنطی گوید: از ابا الحسن رضا علیه السلام پرسیدم: در چه ماهی به زیارت حسین علیه السلام می‌روید؟ فرمود: در نیمه رجب و نیمه شعبان. –. کامل الزیارات : ۱۸۲ –

**[ترجمه]

«۱۵»

وَ رَوَاهُ أَحْمَدُ بْنُ هِلَالٍ عَنِ الْبَزَنْطِیِّ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام: مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ أَیُّ الْأَوْقَاتِ أَفْضَلُ أَنْ تَزُورَ فِیهِ الْحُسَیْنَ (۳).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابی الحسن رضا عليه السـلام: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است، با اين تفاوت که گفت: چه وقتی برای زيارت حسين عليه السلام بهتر است؟ - . کامل الزيارات : ۱۸۲ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مصبا، [المصباحين] عَنِ ابْنِ قُولَوَيْهِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]مصباحين: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده است. - . مصباح الطوسی: ۵۶۱ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ صَنْدَلٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فِی كُلِّ جُمُعَةٍ غُفِرَ لَهُ الْبَتَّةَ وَ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا وَ فِی نَفْسِهِ حَسْرَةٌ مِنْهَا وَ كَانَ مَسْكَنُهُ فِی الْجَنَّةِ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام ثُمَّ قَالَ يَا دَاوُدُ مَنْ لَا يَسُرُّهُ أَنْ يَكُونَ فِی الْجَنَّةِ جَارَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ قُلْتُ مَنْ لَا أَفْلَحَ (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: داود بن فرقد از امام صادق عليه السلام روايت کرد: هر که مزار حسين را هر جمعه زيارت کند، بی شک آمرزيده می شود و در حالی که حسرتی از دنيا در دلش است از آن خارج نمی‌شود و منزلگاه او در بهشت در کنار حسين بن علی عليه السلام باشد. و سپس فرمود: ای داود، چه کسی دلش نمی‌خواهد که در بهشت همسايه حسين بن علی عليه السلام باشد؟! گفتم آنکه رستگار نگردد. - . کامل الزيارات : ۱۸۳ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزيارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ صَنْدَلٍ عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ نَادَى مُنَادٍ تِلْكَ اللَّيْلَةَ مِنْ

۱- ۱. النهايه ج ۲ ص ۴۹.

۲- ۲. کامل الزيارات ص ۱۸۲.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۸۲.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۵۶۱.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۸۳.

بُطْنَانِ الْعَرْشِ أَنَّ اللَّهَ قَدْ غَفَرَ لِمَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون شب قدر باشد «فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ»، - . دخان / ۴ - {و در آن شب هر گونه کاری به نحوی استوار فیصله می‌یابد.} منادی در آن شب از درون دل عرش فریاد بر می‌آورد که خداوند آمرزید آن کس را که در این شب به زیارت حسین علیه السلام آمده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۴ -

**[ترجمه]

«۱۹»

یب، [تهذیب الأحکام] عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۴۹ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [کامل الزیارات] رَوَی مُحَمَّدُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَیْلِ قَالَ سَمِعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ علیهما السلام یَقُولُ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فِی شَهْرِ رَمَضَانَ وَ مَاتَ فِی الطَّرِیقِ لَمْ یُعْرَضْ وَ لَمْ یُحَاسَبْ وَ قِیلَ لَهُ ادْخُلِ الْجَنَّهَ آمِناً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جعفر بن محمد علیه السلام: هر که مقبره حسین بن علی را در ماه رمضان زیارت کند و در این راه جان سپارد، اعمالش در روز حساب عرضه نگردد و مورد محاسبه قرار نگیرد و به او گفته شود که آسوده خاطر به بهشت وارد شو. - . کامل الزیارات : ۳۳۰ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ بَشِیرٍ الدَّهَّانِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام أَوَّلَ یَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ الْبَتَّهَ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جعفر بن محمد علیه السلام: هر که در روز اول رجب به زیارت حسین علیه السلام رود، به حتم آمرزیده می شود. - . کامل الزیارات : ۱۸۲ -

**[ترجمه]

«۲۲»

قل، [إقبال الأعمال] مصبا، [المصباحين] صبا، [مصباح الزائر] عَنْ بَشِيرٍ: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]اقبال الاعمال، المصباحين و مصباح الزائر: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . مصباح الطوسى : ۵۵۷ و مصباح الزائر : ۱۵۴ و اقبال الاعمال: ۱۳۴ -

**[ترجمه]

«۲۳»

يب، [تهذيب الأحكام] سَعْدٌ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]التهذيب: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . التهذيب ۶ : ۴۸ -

**[ترجمه]

«۲۴»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَى الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْبَزَنْطِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام فِي أَيِّ شَهْرٍ تَزُورُ الْحُسَيْنَ علیه السلام قَالَ فِي النِّصْفِ مِنْ رَجَبٍ وَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ (۷).

**[ترجمه]اقبال الاعمال، بزنطى گويد: از ابا الحسن رضا عليه السلام پرسيدم كه در چه ماهى به زيارت حسين عليه السلام برويم؟ فرمود: در نيمه رجب و نيمه شعبان. - . اقبال الاعمال: ۲۰۶ -

**[ترجمه]

«۲۵»

وَ رَوَيْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ دَاوُدَ الْقُمِّيِّ أَيْضاً بِإِسْنَادِهِ فِي كِتَابِهِ الْمُسَمَّى بِكِتَابِ الزِّيَارَاتِ وَ الْفَضَائِلِ إِلَى أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنِ الْبَزَنْطِيِّ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام: أَيُّ الْأَوْقَاتِ أَفْضَلُ أَنْ أَزُورَ فِيهِ الْحُسَيْنَ علیه السلام قَالَ النِّصْفَ مِنْ رَجَبٍ وَ النِّصْفَ مِنْ شَعْبَانَ (۸).

ص: ۹۷

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۸۴.

۲- ۲. التهذيب ج ۶ ص ۴۹.

۳- ۳. کامل الزيارات ص ۳۳۰.
۴- ۴. کامل الزيارات ص ۱۸۲.
۵- ۵. مصباح الطوسیّ ص ۵۵۷ و مصباح الزائر ص ۱۵۴ و الاقبال ص ۱۳۴.
۶- ۶. التهذيب ج ۶ ص ۴۸.
۷- ۷. الإقبال ص ۲۰۶.
۸- ۸. الإقبال ص ۲۰۷.

**[ترجمه]به اسناد خود از محمد بن داود قمی و اسناد او در کتابش الزیارات: بزنطی گوید: از ابا الحسن رضا علیه السلام پرسیدم که کدام زمان برای زیارت حسین علیه السلام بهتر است؟ فرمود: نیمه رجب و نیمه شعبان. - . اقبال الاعمال: ۲۰۷ -

**[ترجمه]

«۲۶»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بِإِسْنَادِهِ إِلَى ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ أَوَّلُ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ نَادَى مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ يَا وَفْدَ الْحُسَيْنِ لَا تُخْلُوا لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ مِنْ زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ فَلَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِيهَا لَطَالَتْ عَلَيْكُمُ السَّنَةُ حَتَّى يَجِيءَ النِّصْفُ (۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: امام صادق علیه السلام: چون روز اول شعبان فرا رسد منادی از زیر عرش الهی فریاد بر آورد که ای راهیان مزار حسین، در شب نیمه شعبان از زیارت حسین بی بهره نمانید که اگر می‌دانستید چه در آن هست، به راستی که سال بر شما بس دراز می‌آمد تا آنکه نیمه شعبان (سال بعد) باز آید. - . اقبال الاعمال: ۲۰۶ -

**[ترجمه]

«۲۷»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ دَاوُدَ بِإِسْنَادِهِ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيِّ قَالَ سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فِي النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ مِنَ الثَّوَابِ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام فِي النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ يُرِيدُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ وَ مَا عِنْدَهُ لَا عِنْدَ النَّاسِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ ذُنُوبَهُ وَ لَوْ أَنَّهَا بِعَدَدِ شَعْرِ مِعْزَى كَلْبٍ ثُمَّ قِيلَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ يَغْفِرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا قَالَ أَ تَسْتَكْثِرُ زَائِرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام هَذَا كَيْفَ لَا يَغْفِرُهَا وَ هُوَ فِي حَدِّ مَنْ زَارَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فِي عَرْشِهِ (۲).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: ابی عبدالله برقی گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال شد که پاداش آنکه در نیمه شعبان به زیارت حسین علیه السلام برود چیست؟ امام صادق علیه السلام فرمود: آنکه در نیمه شعبان به شوق آنچه نزد خدا هست، نه آنچه نزد مردمان است، به زیارت حسین علیه السلام برود، خداوند در همان شب گناهانش را می‌آمرزد، حتی اگر به اندازه موهای بزهای قبیله کلب باشد. آنگاه مرد گفت: فدایت گردم! آیا خداوند عز و جل همه گناهانش را می‌بخشد؟ فرمود: آیا این را برای زائر حسین علیه السلام زیاد می‌دانید؟ چگونه نمی‌بخشد! حال آنکه او در حد کسی است که خداوند عز و جل را در عرش او زیارت کرده باشد! - . اقبال الاعمال: ۲۰۷ -

**[ترجمه]

«۲۸»

وَ فِی حَدِیثٍ آخَرَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: یَغْفِرُ اللَّهُ لِزَائِرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی نِصْفِ شَعْبَانَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ(۳).

**[ترجمه]در حدیث دیگری از صادق علیه السلام: خداوند گناهان گذشته و آینده زائر حسین در نیمه شعبان را می‌بخشد. - . اقبال الاعمال: ۲۰۸ -

**[ترجمه]

بیان

المعزی بالکسر المعز و کلب قبیله.

**[ترجمه]«مِعزی» به کسره، همان بز است و کلب نام قبیله‌ای است.

**[ترجمه]

«۲۹»

قل، [إقبال الأعمال] رَوَیْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَی أَبِی الْمُفَضَّلِ الشَّیْبَانِیِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مُحَمَّدٍ شُعَیْبُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُقَاتِلٍ الْبَلْخِیُّ بِنُوقَانِ طُوسَ فِی مَشْهَدِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِی بَصِیرٍ الْفَتْحِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْقُمِّیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ فَیْضِ بْنِ مُخْتَارٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام: أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ زِیَارَهِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقِیلَ هَلْ فِی ذَلِکَ وَقْتٌ هُوَ أَفْضَلُ مِنْ وَقْتٍ فَقَالَ زُورُوهُ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ فِی کُلِّ وَقْتٍ وَ فِی کُلِّ حِینٍ فَإِنَّ زِیَارَتَهُ علیه السلام خَیْرٌ مَوْضُوعٍ فَمَنْ أَکْثَرَ مِنْهَا فَقَدِ اسْتَکْثَرَ مِنَ الْخَیْرِ وَ مَنْ قَلَّلَ قُلِّلَ لَهُ وَ تَحَرَّوْا بِزِیَارَتِکُمُ الْأَوْقَاتَ الشَّرِیفَهَ فَإِنَّ الْأَعْمَالَ الصَّالِحَهَ فِیهَا مُضَاعَفَهٌ

ص: ۹۸

۱- ۱. الإقبال ص ۲۰۶.

۲- ۲. الإقبال ص ۲۰۷.

۳- ۳. الإقبال ص ۲۰۸.

وَ هِیَ أَوْقَاتُ مَهْبِطِ الْمَلَائِکَهِ لِزِیَارَتِهِ قَالَ فَسُئِلَ عَنْ زِیَارَتِهِ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ فَقَالَ مَنْ جَاءَهُ علیه السلام خَاشِعاً مُحْتَسِباً مُسْتَغْفِراً فَشَهِدَ قَبْرَهُ علیه السلام فِی إِحْدَی ثَلَاثِ لَیَالٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ أَوَّلِ لَیْلَهٍ مِنَ الشَّهْرِ أَوْ لَیْلَهِ النِّصْفِ أَوْ آخِرِ لَیْلَهٍ مِنْهُ تَسَاقَطَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ وَ خَطَایَاهُ الَّتِی اجْتَرَحَهَا کَمَا یَتَسَاقَطُ هَشِیمُ الْوَرَقِ بِالرِّیحِ الْعَاصِفِ حَتَّی إِنَّهُ یَکُونُ مِنْ ذُنُوبِهِ کَهَیْئَهِ یَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَ کَانَ لَهُ مَعَ ذَلِکَ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ حَجَّ فِی عَامِهِ ذَلِکَ وَ اعْتَمَرَ وَ یُنَادِیهِ مَلَکَانِ یَسْمَعُ نِدَاءَهُمَا کُلُّ ذِی رُوحٍ إِلَّا الثَّقَلَیْنِ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ یَقُولُ أَحَدُهُمَا یَا عَبْدَ اللَّهِ طَهُرْتَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ وَ یَقُولُ الْآخَرُ یَا عَبْدَ اللَّهِ أَحْبَبْتَ فَأَبْشِرْ بِمَغْفِرَهٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ (۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: علی بن محمد بن فیض بن مختار از پدرش روایت می‌کند که از جعفر بن محمد علیه السلام درباره زیارت ابا عبدالله پرسیده شد و گفتند که آیا هیچ وقتی برای این کار بهتر از اوقات دیگر است؟ فرمود: وی صلوات الله علیه را در هر وقتی و فرصتی زیارت کنید که زیارت او بهترین کارها ست وهر که زیاد به آن پایبند باشد، به راستی که خیر و برکت بسیار را جسته است، و هر که کم کاری کند، خیر کمی عایدش می شود؛ و برای زیارت، اوقات شریفه را برگزینید چرا که کارهای نیکو در این اوقات دوچندان پاداش می‌گیرد و این اوقات، زمان فرود آمدن فرشتگان برای زیارت اوست. گوید از امام درباره زیارت وی در ماه رمضان پرسیدند، فرمود: هر که فروتن و آمرزش خواه و ثواب جوی به زیارت آمده و در یکی از سه شب اول و نیمه و آخر رمضان، بر مقبره امام علیه السلام حاضر شود، گناهان و خطاکاریهایی که مرتکب شده، از وی فروریخته شود، همچون برگهای خرد شده که باد طوفانی با خود می‌برد، تا جایی که او نسبت به گناهانش، هیئتی چون آن روزی دارد که وی از مادرش زاده شد و علاوه بر آن، اجری برابر با کسی که در آن سال حج و عمره به جای آورده باشد، دارد. و دو فرشته، وی را آنگونه صدا می‌زنند که هر آفریده ای مگر جن و انس آن را می شنوند. یکی از آن دو می‌گوید: ای بنده خدا پاکیزه گشتی، پس اکنون عمل از نو آغاز کن و دیگری گوید: ای بنده خدا دوستدار گشتی، پس اکنون مژده باد بر تو به آمرزش و بخششی از سوی خدا. - . اقبال الاعمال: ۲۳۸ -

**[ترجمه]

«۳۰»

قل، [إقبال الأعمال] رَوَیْنَا مِنْ کِتَابِ عَمَلِ شَهْرِ رَمَضَانَ لِعَلِیِّ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ النَّهْدِیِّ بِإِسْنَادِنَا إِلَی أَبِی الْمُفَضَّلِ وَ قَالَ کَتَبْتُهُ مِنْ أَصْلِ کِتَابِهِ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ خَلِیلِ بْنِ فَرْحَانَ بِأَحْمَدَآبَادٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَهِیکٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ زُرَیْقٍ عَنْ یَزِیدَ بْنِ أُسَامَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام: فِی هَذِهِ الْآیَهِ فِیها یُفْرَقُ کُلُّ أَمْرٍ حَکِیمٍ قَالَ هِیَ لَیْلَهُ الْقَدْرِ یُقْضَی فِیهَا أَمْرُ السَّنَهِ مِنْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَهٍ أَوْ رِزْقٍ أَوْ أَمْرٍ أَوْ أَجَلٍ أَوْ سَفَرٍ أَوْ نِکَاحٍ أَوْ وَلَدٍ إِلَی سَائِرِ مَا یُلَاقِی ابْنُ آدَمَ مِمَّا یُکْتَبُ لَهُ أَوْ عَلَیْهِ فِی بَقِیَّهِ ذَلِکَ الْحَوْلِ مِنْ تِلْکَ اللَّیْلَهِ إِلَی مِثْلِهَا مِنْ عَامٍ قَابِلٍ وَ هِیَ فِی الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ.

فَمَنْ أَدْرَکَهَا أَوْ قَالَ یَشْهَدُهَا عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام یُصَلِّی عِنْدَهُ رَکْعَتَیْنِ أَوْ مَا تَیَسَّرَ لَهُ وَ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّهَ وَ اسْتَعَاذَ بِهِ مِنَ النَّارِ آتَاهُ مَا سَأَلَ وَ أَعَاذَهُ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ وَ کَذَلِکَ إِنْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَی أَنْ یُؤْتِیَهُ مِنْ خَیْرِ مَا فَرَقَ وَ قَضَی فِی تِلْکَ اللَّیْلَهِ وَ أَنْ یَقِیَهُ مِنْ شَرِّ مَا کُتِبَ فِیهَا أَوْ دَعَا اللَّهَ وَ سَأَلَهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فِی أَمْرٍ لَا إِثْمَ فِیهِ رَجَوْتُ أَنْ یُؤْتَی سُؤْلَهُ وَ یُوقَی مَحَاذِیرَهُ وَ یُشَفَّعُ فِی عَشَرَهٍ مِنْ أَهْلِ بَیْتِهِ کُلُّهُمْ قَدِ اسْتَوْجَبَ

١- ١. الإقبال ص ٢٣٨.

الْعَذَابَ وَ اللَّهُ إِلَى سَائِلِهِ وَ عَبْدِهِ بِالْخَيْرِ أَسْرَعُ (۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: جعفر بن محمد امام صادق علیه السلام درباره این آیه «فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»، - . دخان / ۴ - {و در آن شب هر گونه کاری به نحوی استوار فیصله می‌یابد.} فرمود: این شب قدر است که در آن امور سال، چون حج یا عمره یا رزق یا حال و وضع یا مرگ یا سفر یا ازدواج یا فرزند، و هر چیز دیگری که به آدمیزاد مربوط می شود، مقدر می شود که یا به سود او یا به زیان او، برای باقی آن سال تا همین روز در سال آینده رقم می‌خورد، و این در دهه آخر رمضان است و هر که آن را درک نماید - یا فرمود: - در کنار مزار حسین علیه السلام حضور یابد و دو رکعت یا هر چه توانست نزد او نماز گزارد و از خدا بهشت را درخواست کند و از آتش به خدا پناه برد، آنچه درخواست کرده به وی عطا کند و از آنچه از آن پناه جسته، در امانش نگاه دارد. و همچنین اگر از خداوند آنچه را که در آن شب تقسیم کرده و به قضاء خود روزی مردمان کرده، درخواست کند، به وی عطا کند و او را از شر آنچه در این شب نوشته شده، یا اگر خدا را بخواند و از وجود مبارک و متعالی اش، امری که در آن گناهی نباشد را به التماس بخواهد، امید آن دارم که خواسته اش به وی داده شود و از شر محذوراتش حفظ گردد و شفاعت وی در حق ده تن از اهل خانواده اش که همگی مستوجب عذاب گشته اند، پذیرفته شود و خداوند برای بنده و خواهشگرش در امر خیر، بیشتر شتاب کند. - . اقبال الاعمال: ۴۴۰ -

**[ترجمه]

«۳۱»

وَ رَوَيْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَى أَبِي الْمُفَضَّلِ الشَّيْبَانِيِّ أَيْضاً قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ نَصْرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُوسَى عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْحَسَنِيِّ عَنْ ٩ أَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي علیه السلام فِي حَدِيثٍ قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ هِيَ اللَّيْلَةُ الَّتِي يُرْجَى أَنْ تَكُونَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَ فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ صَافَحَهُ رُوحُ أَرْبَعَةٍ وَ عِشْرِينَ أَلْفَ نَبِيٍّ كُلُّهُمْ يَسْتَأْذِنُ اللَّهَ فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ(۲).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: ابو جعفر دوم، امام جواد علیه السلام: هر که در شب بیست و سوم رمضان یعنی شبی که امید بیشتری هست که شب قدر باشد، «وَ فِيها يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ»، {و در آن شب هر گونه کاری به نحوی استوار فیصله می یابد.} روح بیست و چهار هزار پیامبر که همگی در آن شب از خداوند اذن زیارت حسین علیه السلام را می‌جویند، با او مصافحه می کنند. - . اقبال الاعمال: ۴۴۱ -

**[ترجمه]

«۳۲»

قَالَ وَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شَاذَانَ وَ إِسْحَاقُ بْنُ الْحُسَيْنِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ صَنْدَلٍ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ يَفْرُقُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ كُلَّ أَمْرٍ حَكِيمٍ نَادَى مُنَادٍ مِنَ

السَّمَاءِ السَّابِعَهِ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدْ غَفَرَ لِمَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام (۳).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: امام صادق علیه السلام: چون شب قدر رسد که خدای تعالی هر امر حکمت آمیزی را قسمت کند، منادی از آسمان هفتم از دل عرش فریاد بر می‌آورد که خداوند عز و جل هر که را به زیارت حسین علیه السلام آمد، آمرزید.
- . اقبال الاعمال: ۴۴۱ -

**[ترجمه]

«۳۳»

بشا، [بشاره المصطفی] الْحَسَنُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ بَابَوَيْهِ عَنْ شَيْخِ الطَّائِفَهِ عَنِ الْمُفِيدِ عَنِ ابْنِ قُولَوَيْهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ قَالَ قَالَ الْبَاقِرُ علیه السلام: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام فِي لَيْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ (۴).

**[ترجمه]بشاره المصطفی: باقر علیه السلام: هر که در شب نیمه شعبان به زیارت حسین علیه السلام برود، گناهانش بخشیده می‌شود. - . بشاره المصطفی : ۷۷ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مصبا، [المصباحین]: يُسْتَحَبُّ زِيَارَهُ الْحُسَيْنِ علیه السلام فِي لَيْلَهِ الْفِطْرِ وَ يَوْمِ الْفِطْرِ وَ رُوِيَ فِي ذَلِكَ فَضْلٌ كَثِيرٌ(۵).

**[ترجمه]المصباحین: زیارت حسین علیه السلام در شب عید فطر و روز آن مستحب است و فضل بسیاری درباره آن روایت شده است. - . مصباح الطوسی : ۳۶۳ -

**[ترجمه]

«۳۵»

صبا، [مصباح الزائر] عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام فِي النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ أَلْفَ حَجَّهٍ(۶).

ص: ۱۰۰

۱- ۱. الإقبال ص ۴۴۰.

۲- ۲. الإقبال ص ۴۴۱.

۳- ۳. الإقبال ص ۴۴۱.

۴- ۴. بشاره المصطفى ص ۷۷.

۵- ۵. مصباح الطوسیّ ص ۳۶۳.

۶- ۶. مصباح الزائر ص ۱۶۴.

**[ترجمه]مصباح الزائر: امام صادق علیه السلام: هر که در نیمه شعبان به زیارت حسین علیه السلام برود، خداوند عز و جل برای او هزار حج می‌نویسد. - . مصباح الزائر : ۱۶۴ -

**[ترجمه]

«۳۶»

صبا، [مصباح الزائر] عَنِ الْكَاظِمِ علیه السلام قَالَ: ثَلَاثُ لَيَالٍ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام فِيهِنَّ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ رَمَضَانَ وَ لَيْلَةَ الْعِيدِ(۱).

**[ترجمه]مصباح الزائر: کاظم علیه السلام: سه شب است که هر که در آنها حسین علیه السلام را زیارت کند، تمام گناهان گذشته و آینده اش بخشیده می شود: شب نیمه شعبان و شب بیست و سوم رمضان و شب عید قربان. - . مصباح الزائر : ۱۷۳ -

**[ترجمه]

أقول

زیارته صلوات الله علیه فی الأیام الشریفه و الأوقات الفاضله أشرف و أفضل لا سیما الأیام المختصه به و الأیام التی ظهر فیها فضله و کرامته کیوم المباهله و یوم نزول هل أتی و یوم ولادته علیه السلام و الأشهر أنه ثالث شعبان.

**[ترجمه]زیارت حضرت صلوات الله علیه در روزهای عزیز و اوقات پر فضل و برکت، برتر و ارزشمندتر است؛ به ویژه در روزهای مخصوص به وی، روزهایی که فضل و کرامت وی در آن آشکار گشت، نظیر روز مباهله و روز نزول هل اتی و روز ولادت حضرت علیه السلام که به روایت مشهورتر، روز سوم شعبان است.

**[ترجمه]

«۳۷»

لِمَا رَوَاهُ الشَّيْخُ ره فِي الْمِصْبَاحِ: أَنَّهُ خَرَجَ إِلَى الْقَاسِمِ بْنِ الْعَلَاءِ الْهَمَدَانِيِّ وَكِيلِ أَبِي مُحَمَّدٍ علیه السلام أَنَّ مَوْلَانَا الْحُسَيْنَ علیه السلام وُلِدَ يَوْمَ الْخَمِيسِ لِثَلَاثٍ خَلَوْنَ مِنْ شَعْبَانَ فَصُمْ وَ ادْعُ فِيهِ بِهَذَا الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْمَوْلُودِ فِي هَذَا الْيَوْمِ إِلَى آخِرِ الدُّعَاءِ(۲).

**[ترجمه]المصباح طوسی: به روایت از قاسم بن علاء همدانی وکیل ابا محمد علیه السلام: مولای ما حسین علیه السلام در روز پنج شنبه، سه روز گذشته از آغاز شعبان به دنیا آمد، پس این روز را روزه بگیر و این دعا را بخوان: خداوندا، به حق مولود در این روز از تو مسألت می کنم ... تا پایان دعا. - . مصباح الطوسی : ۵۷۴ -

**[ترجمه]

«۳۸»

لَکِنْ رَوَی أَیْضاً فِی الْمِصْبَاحِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ زَیْدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ أَنَّهُ قَالَ: وُلِدَ الْحُسَیْنُ بْنُ عَلِیٍّ علیه السلام لِخَمْسِ لَیَالٍ خَلَوْنَ مِنْ شَعْبَانَ سَنَهَ أَرْبَعٍ خَلَوْنَ مِنَ الْهِجْرَهِ(۳).

و کذا یناسب زیارته فی یوم انتقال یزید قاتله إلی أسفل درک الجحیم و هو الرابع عشر من ربیع الأول.

ص: ۱۰۱

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۷۳.

۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۵۷۴.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۵۹۳.

**[ترجمه]المصباح طوسی: جعفر بن محمد علیه السلام: حسین بن علی در پنجم شعبان سال چهارم هجری به دنیا آمد. - . مصباح الطوسی: ۵۹۳ -

همچنین مناسب است که وی را در روز انتقال یزید، قاتل وی، به اسفل السافلین دوزخ که چهاردهم ربیع الاول است، زیارت کنند .

**[ترجمه]

باب ۱۴ فضل زیارته صلوات الله علیه فی یوم عاشوراء و أعمال ذلک الیوم و فضل زیاره الأربعین

الأخبار

«۱»

ع، [علل الشرائع] لی، [الأمالی] للصدوق الطَّالَقَانِیُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ تَرَکَ السَّعْیَ فِی حَوَائِجِهِ یَوْمَ عَاشُورَاءَ قَضَی اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ مَنْ کَانَ یَوْمُ عَاشُورَاءَ یَوْمَ مُصِیبَتِهِ وَ حُزْنِهِ وَ بُکَائِهِ جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ یَوْمَ الْقِیَامَهِ یَوْمَ فَرَحِهِ وَ سُرُورِهِ وَ قَرَّتْ بِنَا فِی الْجِنَانِ عَیْنُهُ وَ مَنْ سَمَّی یَوْمَ عَاشُورَاءَ یَوْمَ بَرَکَهٍ وَ ادَّخَرَ فِیهِ لِمَنْزِلِهِ شَیْئاً لَمْ یُبَارَکْ لَهُ فِیمَا ادَّخَرَ وَ حُشِرَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ مَعَ یَزِیدَ وَ عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ زِیَادٍ وَ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ لَعَنَهُمُ اللَّهُ إِلَی أَسْفَلِ دَرْکٍ مِنَ النَّارِ(۱).

**[ترجمه]علل الشرائع، امالی صدوق: ابا الحسن رضا علیه السلام: هرکه در روز عاشورا تلاش برای کارهای دنیایی را رها کند، خداوند حوائج دنیا و آخرت او را برآورده سازد و هر که روز عاشورا روز مصیبت و اندوه و گریه اش باشد، خداوند روز قیامت را روز شادمانی و سرور وی قرار داده و چشم او را در بهشت به ما منور می‌سازد و هر که روز عاشورا را روز برکت خود بداند و چیزی را برای خانه اش ذخیره کند، آنچه ذخیره کرده هیچ برکتی نخواهد یافت و در روز قیامت با یزید و عبیدالله بن زیاد و عمر بن سعد، لعنت خدا بر ایشان باد، در اسفل السافلین آتش دوزخ محشور خواهد شد. - . علل الشرائع : ۲۲۷ و أمالی الصدوق : ۱۲۹ -

**[ترجمه]

«۲»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] النَّقَّاشُ وَ الطَّالَقَانِیُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِیِّ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . عیون الأخبار ۱ : ۲۹۸ -

**[ترجمه]

«۳»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] لی، [الأمالی] للصدوق مَاجِیلَوَیْهِ عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الرَّیَّانِ بْنِ شَبِیبٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی الرِّضَا علیه السلام فِی أَوَّلِ یَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ فَقَالَ لِی یَا ابْنَ شَبِیبٍ أَ صَائِمٌ أَنْتَ فَقُلْتُ لَا فَقَالَ إِنَّ هَذَا الْیَوْمَ هُوَ الْیَوْمُ الَّذِی دَعَا فِیهِ زَکَرِیَّا علیه السلام رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فَقَالَ رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ ذُرِّیَّهً طَیِّبَهً إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعاءِ فَاسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ أَمَرَ الْمَلَائِکَهَ فَنَادَتْ زَکَرِیَّا وَ هُوَ قائِمٌ یُصَلِّی فِی الْمِحْرابِ أَنَّ اللَّهَ یُبَشِّرُکَ بِیَحْیی فَمَنْ صَامَ هَذَا الْیَوْمَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ کَمَا اسْتَجَابَ لِزَکَرِیَّا علیه السلام ثُمَّ قَالَ یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنَّ الْمُحَرَّمَ هُوَ الشَّهْرُ الَّذِی کَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِیَّهِ فِیمَا مَضَی یُحَرِّمُونَ فِیهِ الظُّلْمَ وَ الْقِتَالَ لِحُرْمَتِهِ فَمَا عَرَفَتْ هَذِهِ الْأُمَّهُ حُرْمَهَ شَهْرِهَا وَ لَا حُرْمَهَ نَبِیِّهَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ وَ آلِهِ لَقَدْ قَتَلُوا فِی هَذَا الشَّهْرِ ذُرِّیَّتَهُ وَ سَبَوْا نِسَاءَهُ

ص: ۱۰۲

۱- ۱. علل الشرائع ص ۲۲۷ و أمالی الصدوق ص ۱۲۹.

۲- ۲. عیون الأخبار ج ۱ ص ۲۹۸؛.

وَ انْتَهَبُوا ثَقَلَهُ فَلَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِکَ أَبَداً.

یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنْ کُنْتَ بَاکِیاً لِشَیْ ءٍ فَابْکِ لِلْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیهما السلام فَإِنَّهُ ذُبِحَ کَمَا یُذْبَحُ الْکَبْشُ وَ قُتِلَ مَعَهُ مِنْ أَهْلِ بَیْتِهِ ثَمَانِیَهَ عَشَرَ رَجُلًا مَا لَهُمْ فِی الْأَرْضِ شَبِیهٌ وَ لَقَدْ بَکَتِ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرَضُونَ لِقَتْلِهِ وَ لَقَدْ نَزَلَ إِلَی الْأَرْضِ مِنَ الْمَلَائِکَهِ أَرْبَعَهُ آلَافٍ لِنَصْرِهِ فَوَجَدُوهُ قَدْ قُتِلَ فَهُمْ عِنْدَ قَبْرِهِ شُعْثٌ غُبْرٌ إِلَی أَنْ یَقُومَ الْقَائِمُ فَیَکُونُونَ مِنْ أَنْصَارِهِ وَ شِعَارُهُمْ یَا لَثَارَاتِ الْحُسَیْنِ یَا ابْنَ شَبِیبٍ لَقَدْ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ علیهم السلام أَنَّهُ لَمَّا قُتِلَ جَدِّیَ الْحُسَیْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ أَمْطَرَتِ السَّمَاءُ دَماً وَ تُرَاباً أَحْمَرَ یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنْ بَکَیْتَ عَلَی الْحُسَیْنِ علیه السلام حَتَّی تَصِیرَ دُمُوعُکَ عَلَی خَدَّیْکَ غَفَرَ اللَّهُ لَکَ کُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتَهُ صَغِیراً کَانَ أَوْ کَبِیراً قَلِیلًا کَانَ أَوْ کَثِیراً یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنْ سَرَّکَ أَنْ تَلْقَی اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَا ذَنْبَ عَلَیْکَ فَزُرِ الْحُسَیْنَ علیه السلام یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنْ سَرَّکَ أَنْ تَسْکُنَ الْغُرَفَ الْمَبْنِیَّهَ فِی الْجَنَّهِ مَعَ النَّبِیِّ وَ آلِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ فَالْعَنْ قَتَلَهَ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنْ سَرَّکَ أَنْ یَکُونَ لَکَ مِنَ الثَّوَابِ مِثْلَ مَا لِمَنِ اسْتُشْهِدَ مَعَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقُلْ مَتَی مَا ذَکَرْتَهُ یَا لَیْتَنِی کُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِیماً یَا ابْنَ شَبِیبٍ إِنْ سَرَّکَ أَنْ تَکُونَ مَعَنَا فِی الدَّرَجَاتِ الْعُلَی مِنَ الْجِنَانِ فَاحْزَنْ لِحُزْنِنَا وَ افْرَحْ لِفَرَحِنَا وَ عَلَیْکَ بِوَلَایَتِنَا فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا تَوَلَّی حَجَراً لَحَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ(۱).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا علیه السلام: ریان بن شبیب گوید: در روز اول محرم به محضر امام رضا علیه السلام رسیدم، فرمود: ای ابن شبیب، آیا روزه دار هستی؟ عرض کردم خیر. فرمود: امروز روزی است که زکریا پروردگارش عز و جل را به دعا خواند و گفت: «رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ ذُرِّیَّهً طَیِّبَهً إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعاءِ»، - . آل عمران / ۳۸ - {پروردگارا از جانب خود فرزندی پاک و پسندیده به من عطا کن که تو شنونده دعایی.} و خداوند دعایش را مستجاب کرد و به فرشتگان فرمان داد و زکریا را چنین ندا دادند: «هُوَ قائِمٌ یُصَلِّی فِی الْمِحْرابِ أَنَّ اللَّهَ یُبَشِّرُکَ بِیَحْیی»، - . آل عمران / ۳۹ - {و در حالی که او ایستاده و در محرابش دعا می‌کرد، فرشتگان او را ندا دردادند که خداوند تو را به ولادت یحیی مژده می‌دهد.} و هر که در این روز روزه بگیرد و خدای عز و جل را بخواند، خداوند خواسته اش را آنچنان که برای زکریا برآورد، برآورده سازد. آنگاه گفت ای ابن شبیب! محرم ماهی است که در گذشته، اهل جاهلیت هم ستمگری و کشتار را به خاطر حرام بودن این ماه، در آن حرام می‌دانستند ولی این امت حرمت آن را و احترام پیامبر خود صلوات الله علیه و آله را نادیده گرفتند. در این ماه سلاله او را از دم تیغ گذراندند و زنان خاندانش را به اسارت بردند و هر چه داشتند، چپاول کردند. خدا هیچگاه ایشان را نیامرزد.

ای ابن شبیب! اگر برای چیزی می گریی، بر حسین بن علی بن ابیطالب علیه السلام گریه کن، چرا که او بی‌رحمانه، آنسان که قوچی را سر برند، ذبح گردید و از خانواده اش هجده تن که همتای ایشان در تمام زمین نباشد، کشته شدند و هفت آسمان و زمین به خاطر کشته شدن او گریستند و چهار هزار فرشته برای یاری کردن او به زمین فرود آمدند، ولی او را کشته شده دیدند و ایشان تا زمان ظهور حضرت قائم عج، موی آشفته و غبارین روی بر کنار قبر او نشینند و در آن روز از یاران او خواهند بود و شعارشان یالثارات الحسین است.

ای ابن شبیب! پدرم از پدرش از جدّش علیهم السلام نقل کرد که چون جدّم حسین علیه السلام کشته شد، آسمان خون و خاک سرخ بارید. ای ابن شبیب! اگر چنان بر حسین علیه السلام گریه کنی که اشک‌هایت بر گونه‌هایت بریزد، خداوند هر گناهی که کرده‌ای، چه کوچک و چه بزرگ، چه اندک و چه زیاد را می‌بخشاید. ای ابن شبیب! اگر دوست داری خداوند را

در حالی زیارت کنی که گناهی نداشته باشی، حسین علیه السلام را زیارت کن.

ای ابن شبیب! اگر دوست داری در غرفه‌های بنا شده در بهشت در کنار نبی اکرم و اهل بیت او علیهم السلام باشی، قاتلان حسین علیه السلام را لعنت کن. ای ابن شبیب! اگر می‌خواهی ثوابی چون کشته شدگان با حسین علیه السلام ببری، هر وقت که نام وی بردی بگو: ای کاش که با ایشان بودم تا فوز عظیم (بهره هنگفت) می‌بردم. ای ابن شبیب! اگر دوست داری که با ما در مراتب عالی بهشت باشی، به اندوه ما غمخوار باش و از شادی ما شادمان شو و ولایت ما را بپذیر که اگر مردی ولایت یک سنگ را هم بپذیرد، خداوند در روز قیامت او را با آن برانگیزد. - . عیون الأخبار ۱ : ۲۹۹ و أمالی الصدوق : ۱۲۹ -

**[ترجمه]

«۴»

مصبا، [المصباحین] قل، [إقبال الأعمال] عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ بَاتَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام لَيْلَهَ عَاشُورَاءَ لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مُلَطَّخاً بِدَمِهِ وَ كَأَنَّمَا قُتِلَ مَعَهُ فِي عَرْصَهِ كَرْبَلَاءَ(۲).

**[ترجمه]المصباحین، اقبال الاعمال، امام صادق علیه السلام: هر که شب عاشورا را در کنار مزار حسین علیه السلام سرکند، روز قیامت آغشته به خون وی باشد و گویی که به همراه وی در دشت کربلا شهید شده باشد. - . مصباح الطوسی : ۵۳۸ و اقبال الاعمال: ۲۸ -

**[ترجمه]

«۵»

قل، [إقبال الأعمال] قَالَ شَيْخُنَا الْمُفِيدُ فِي كِتَابِ التَّوَارِيخِ الشَّرْعِيَّهِ رُوِيَ: أَنَّ مَنْ زَارَهُ

۱- ۱. عیون الأخبار ج ۱ ص ۲۹۹ و أمالی الصدوق ص ۱۲۹.

۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۵۳۸ و الاقبال ص ۲۸.

عليه السلام وَ بَاتَ عِنْدَهُ فِی لَیْلَهِ عَاشُورَاءَ حَتَّی یُصْبِحَ حَشَرَهُ اللَّهُ تَعَالَی مُلَطَّخاً بِدَمِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی جُمْلَهِ الشُّهَدَاءِ مَعَهُ (۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: شیخ مفید در کتاب التواریخ الشرعیه روایت کرد: هر که حسین علیه السلام را زیارت کند و شب عاشورا را کنار مزارش بماند و صبح کند، خدای تعالی او را آغشته به خون حسین و در میان شهیدان همراه وی محشور گرداند. - . اقبال الاعمال: ۲۸ -

**[ترجمه]

«۶»

ع، [علل الشرائع] عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ بَشَّارٍ عَنِ الْمُظَفَّرِ بْنِ أَحْمَدَ عَنِ الْأَسَدِیِّ عَنْ سَهْلٍ عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ علیه السلام یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ کَیْفَ سَمَّتِ الْعَامَّهُ یَوْمَ عَاشُورَاءَ یَوْمَ بَرَکَهٍ فَبَکَی علیه السلام ثُمَّ قَالَ لَمَّا قُتِلَ الْحُسَیْنُ علیه السلام تَقَرَّبَ النَّاسُ بِالشَّامِ إِلَی یَزِیدَ فَوَضَعُوا لَهُ الْأَخْبَارَ وَ أَخَذُوا عَلَیْهَا الْجَوَائِزَ مِنَ الْأَمْوَالِ فَکَانَ مِمَّا وَضَعُوا لَهُ أَمْرَ هَذَا الْیَوْمِ وَ أَنَّهُ یَوْمُ بَرَکَهٍ لِیَعْدِلَ النَّاسُ فِیهِ مِنَ الْجَزَعِ وَ الْبُکَاءِ وَ الْمُصِیبَهِ وَ الْحُزْنِ إِلَی الْفَرَحِ وَ السُّرُورِ وَ التَّبَرُّکِ وَ الِاسْتِعْدَادِ فِیهِ حَکَمَ اللَّهُ بَیْنَنَا وَ بَیْنَهُمْ (۲).

**[ترجمه]علل الشرائع: عبدالله بن فضل گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، ای پسر رسول خدا، چگونه است که عامه مردم روز عاشورا را روز برکت نامیده اند. حضرت علیه السلام گریست و سپس فرمود: آنگاه که حسین علیه السلام کشته شد، مردم در شام به یزید تقرب جستند و برای او اخباری دروغین برده و از آن طریق اموال بسیاری پاداش گرفتند و از جمله اموری که برای او وضع کردند، شأن و حال این روز بود و اینکه عاشورا روز برکت است تا مردمان از بی تابی و شیون و نوحه گری و اندوه، به شادمانی و سرور و تبرک جستن و آمادگی برای چنین اموری در این روز، برگردند، خدا بین ما و ایشان حکم نماید. - . علل الشرائع : ۲۲۶ -

**[ترجمه]

أقول

قد أوردنا تمامه مع غیره من الأخبار فی هذا المعنی فی أبواب تاریخه علیه السلام.

**[ترجمه]این روایت را به طور کامل همراه با دیگر روایات مرتبط، در ابواب تاریخ امام حسین علیه السلام آورده‌ایم .

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الْمَدَائِنِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِیدٍ

الْبَجَلِیِّ عَنْ قَبِیصَهَ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِیِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیه السلام فِی یَوْمِ عَاشُورَاءَ فَقَالَ لِی هَؤُلَاءِ زُوَّارُ اللَّهِ وَ حَقٌّ عَلَی الْمَزُورِ أَنْ یُکْرِمَ الزَّائِرَ مَنْ بَاتَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام لَیْلَهَ عَاشُورَاءَ لَقِیَ اللَّهَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ مُلَطَّخاً بِدَمِهِ کَأَنَّمَا قُتِلَ مَعَهُ فِی عَصْرِهِ وَ قَالَ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام لِیَوْمِ عَاشُورَاءَ أَوْ بَاتَ عِنْدَهُ کَانَ کَمَنِ اسْتُشْهِدَ بَیْنَ یَدَیْهِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جابر جعفی گوید: در روز عاشورا بر جعفر بن محمد علیه السلام وارد شدم و ایشان فرمود: اینان زائران خدایند و بر زیارت شونده است که زیارت کننده را اکرام نماید. هر که در شب عاشورا در کنار مقبره حسین علیه السلام تا صبح بماند، در روز قیامت آغشته به خوی وی با خدا دیدار کند، گویی که در دوره او همراه با وی شهید شده و فرمود: هر که مقبره حسین علیه السلام را در روز عاشورا زیارت کند یا شب نزد وی بماند، چون کسی است که در رکاب وی شهید شده باشد. - . کامل الزیارات : ۱۷۳ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّامٍ عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِیِّ بْنِ عُبَیْدٍ الْجُعْفِیِّ عَنْ حُسَیْنِ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ أَسَدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِیسَی عَنْ حَرِیزٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام یَوْمَ عَاشُورَاءَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که حسین علیه السلام را در روز عاشورا زیارت کند، بهشت بر وی واجب می گردد. - . کامل الزیارات : ۱۷۳ -

**[ترجمه]

«۹»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِیدٍ عَنِ الْفَزَارِیِّ:

۱- ۱. الإقبال ص ۲۸.

۲- ۲. علل الشرائع ص ۲۲۶.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۷۳.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۷۳.

مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۵۱ -

**[ترجمه]

«۱۰»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَی مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بِإِسْنَادِهِ إِلَی حَرِیزٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . اقبال الاعمال: ۳۸ -

**[ترجمه]

«۱۱»

یب، [تهذیب الأحکام] مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ زَیْدٍ الشَّحَّامِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام یَوْمَ عَاشُورَاءَ عَارِفاً بِحَقِّهِ کَانَ کَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِی عَرْشِهِ (۳).

**[ترجمه]التهذیب: امام صادق علیه السلام: هر که آگاه به حق حسین علیه السلام، وی را در روز عاشورا زیارت کند، چون کسی است که خدای تعالی را در عرش او زیارت کرده باشد. - . التهذیب ۶ : ۵۱ و کامل الزیارات : ۱۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۲»

قل، [إقبال الأعمال] بِإِسْنَادِنَا إِلَی مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ الْقُمِّیِّ بِإِسْنَادِهِ إِلَی ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . اقبال الاعمال: ۳۸ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [کامل الزیارات] الْحُسَیْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ الْمُعَلَّی بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُمْهُورٍ الْعَمِّیِّ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْهُمْ علیهم السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام یَوْمَ عَاشُورَاءَ کَانَ کَمَنْ تَشَحَّطَ بِدَمِهِ بَیْنَ یَدَیْهِ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: از یکی از ائمه علیه السلام: هر که حسین علیه السلام را در روز عاشورا زیارت کند، همچون کسی

است که پیش چشم او در خون خود درغلتد. - . کامل الزیارات : ۱۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [کامل الزیارات] رَوَی مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی سَیَّارٍ الْمَدَائِنِیُّ بِإِسْنَادِهِ قَالَ: مَنْ سَقَی یَوْمَ عَاشُورَاءَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام کَانَ کَمَنْ سَقَی عَسْکَرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ شَهِدَ مَعَهُ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن ابی سیار مدائنی به اسنادش گوید: هر که در روز عاشورا در کنار مزار حسین علیه السلام به مردم آب نوشاند، همچون کسی است که اهل اردوگاه وی را آب نوشانده و به همراه وی جنگیده است. - . کامل الزیارات : ۱۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ نَهِیکٍ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ زَیْدٍ الشَّحَّام عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام لَیْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ مَنْ زَارَهُ یَوْمَ عَرَفَهَ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حَجَّهٍ مُتَقَبَّلَهٍ وَ أَلْفِ عُمْرَهٍ مَبْرُورَهٍ وَ مَنْ زَارَهُ یَوْمَ عَاشُورَاءَ فَکَأَنَّمَا زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ (۷).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جعفر بن محمد علیه السلام: هر که حسین علیه السلام را در نیمه شعبان زیارت کند، خدای تعالی همه گناهان گذشته و آینده وی را ببخشاید و هر که در روز عرفه به زیارت وی رود، خداوند برای او ثواب هزار حج پذیرفته و هزار عمره بی خدشه را بنویسد و هر که در روز عاشورا زیارتش کند، گویی که خداوند را به روی عرشش زیارت کرده باشد. - . کامل الزیارات : ۱۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ الْمُعَافَا عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ: مِثْلَهُ (۸).

ص: ۱۰۵

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۵۱.

۲- ۲. الإقبال ص ۳۸.

٣- ٣. التهذيب ج ۶ ص ۵۱ و كامل الزيارات ص ۱۷۴.

۴- ۴. الإقبال ص ۳۸.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۷۴.

۶- ۶. كامل الزيارات ص ۱۷۴.

۷- ۷. كامل الزيارات ص ۱۷۴.

۸- ۸. كامل الزيارات ص ۱۷۴.

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۷»

یب، [تهذیب الأحکام] رُوِیَ عَنْ أَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الْعَسْکَرِیِّ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ صَلَاةُ الْخَمْسِینَ وَ زِیَارَهُ الْأَرْبَعِینَ وَ التَّخَتُّمُ بِالْیَمِینِ وَ تَعْفِیرُ الْجَبِینِ وَ الْجَهْرُ بِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ (۱).

**[ترجمه]التهذیب: حسن بن علی عسکری علیه السلام: نشانه های مؤمن پنج چیز است: نماز پنجاه رکعتی، زیارت اربعین، انگشتر بر دست راست کردن، بر خاک نهادن پیشانی و بلند گفتن بسم الله الرحمن الرحیم. - . التهذیب ۶ : ۵۲ -

**[ترجمه]

باب ۱۵ الحائر و فضله و مقدار ما یؤخذ من التربه المبارکه و فضل کربلاء و الإقامه فیها

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: قَبْرُ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام عِشْرُونَ ذِرَاعاً فِی عِشْرِینَ ذِرَاعاً مُکَسَّراً رَوْضَهٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّهِ مِنْهُ مِعْرَاجٌ إِلَی السَّمَاءِ فَلَیْسَ مِنْ مَلَکٍ مُقَرَّبٍ وَ لَا نَبِیٍّ مُرْسَلٍ إِلَّا وَ هُوَ یَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ یَزُورَهُ وَ فَوْجٌ یَهْبِطُ وَ فَوْجٌ یَصْعَدُ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: مقبره حسین بن علی علیه السلام بیست ذراع در بیست ذراع است و آن باغی است از باغ های بهشت و از آنجا فرازگاهی به آسمان هست و هیچ فرشته مقرّبی و پیامبر مرسلی نیست مگر آنکه از خدا طلب زیارت آن را می کند، از این رو همواره گروهی در حال فرود آمدن به سمت زمین هستند و گروهی در حال بالا رفتن. - . کامل الزیارات : ۱۱۲ با تفاوتی در ابتدای سند -

**[ترجمه]

«۲»

حه، [فرحه الغری] نَصِیرُ الدِّینِ الطُّوسِیُّ عَنْ وَالِدِهِ عَنِ الْقُطْبِ الرَّاوَنْدِیِّ عَنِ الشَّیْخِ عَنِ الْمُفِیدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَلِیٍّ الْجَعْفَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ بِنْتِ دَاوُدَ الرَّقِّیِّ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: أَرْبَعُ بِقَاعٍ ضَجَّتْ إِلَی اللَّهِ أَیَّامَ الطُّوفَانِ الْبَیْتُ الْمَعْمُورُ فَرَفَعَهُ اللَّهُ وَ الْغَرِیُّ وَ کَرْبَلَاءُ وَ طُوسُ (۳).

**[ترجمه]فرحه الغری: امام صادق علیه السلام: چهار منطقه از زمین بودند که در روزهای طوفان نوح به خداوندگار عالم گلایه و لابه کردند: بیت المعمور (زمینی در آسمان هفتم) که خداوند آن را به آسمان برد، الغریّ، کربلا و طوس. - . فرحه الغریّ : ۷۰ چاپ نجف اشرف -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْقَمَّاطِ عَنْ عُمَرَ بْنِ یَزِیدَ بَیَّاعِ السَّابِرِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ أَرْضَ الْکَعْبَهِ قَالَتْ مَنْ مِثْلِی وَ قَدْ بُنِیَ بَیْتُ اللَّهِ عَلَی ظَهْرِی یَأْتِینِی النَّاسُ مِنْ کُلِّ فَجٍّ عَمِیقٍ

ص: ۱۰۶

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۵۲.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۱۲ بتفاوت فی أول السند.

۳- ۳. فرحه الغریّ ص ۷۰ طبع النجف الأشرف.

وَ جُعِلْتُ حَرَمَ اللَّهِ وَ أَمْنَهُ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهَا أَنْ كُفِّي وَ قِرِّي مَا فَضْلُ مَا فُضِّلْتِ بِهِ فِيمَا أَعْطِيَتْ أَرْضُ كَرْبَلَاءَ إِلَّا بِمَنْزِلَهِ الْإِبْرَهِ غُرِسَتْ فِي الْبَحْرِ فَحَمَلَتْ مِنْ مَاءِ الْبَحْرِ وَ لَوْ لَا تُرْبَهُ كَرْبَلَاءَ مَا فَضَّلْتُكِ وَ لَوْ لَا مَنْ تَضَمَّنَهُ أَرْضُ كَرْبَلَاءَ مَا خَلَقْتُكِ وَ لَا خَلَقْتُ الْبَيْتَ الَّذِي بِهِ افْتَخَرْتِ فَقِرِّي وَ اسْتَقِرِّي وَ كُونِي ذَنَباً مُتَوَاضِعاً ذَلِيلًا مَهِيناً غَيْرَ مُسْتَنْكِفٍ وَ لَا مُسْتَكْبِرٍ لِأَرْضِ كَرْبَلَاءَ وَ إِلَّا سُخْتُ بِكِ وَ هَوَيْتُ بِكِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: زمین کعبه به زبان آمد که کجا همچون منی یافت می شود که خانه خدا بر پشتم بنا شده و مردمان از هر راه ناهموار دوری رو به سوی من رهسپار می گردند و حرم الهی و محل امن وی قرار گرفته ام؟! پس خدا به او وحی نمود که بس کن و آرام بگیر! ارزش آنچه بدان فضل و برتری یافته ای، در برابر آنچه به زمین کربلا عطا شده، تنها همچون سوزنی است که در آب دریا فرو کنند و ذره ای از آب دریا را با خود برگیرد؛ و اگر خاک کربلا نبود تو را فضیلتی نمی‌بخشیدم و اگر آن که را زمین کربلا در دل گرفته نبود، هرگز تو را نمی‌آفریدم و آن خانه ای که بدان مباهات می کنی را هم خلق نمی کردم. پس آرام گیر و فرو بنشین و دنباله ای فروافتاده و خوار و زبون باش، بی سرکشی و بی خودبزرگ بینی در برابر زمین کربلا، وگرنه تو را به قعر زمین فرو می‌برم و به آتش دوزخ پرتاب می کنم. - . کامل الزیارات : ۲۶۷ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [کامل الزیارات] أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عَبَّادٍ أَبِي سَعِيدٍ الْعُصْفُرِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ بَيَّاعِ السَّابِرِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام: وَ ذَكَرَ مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۶۷ -

**[ترجمه]

بیان

و إلا سخت بك أي خسفت بك.

**[ترجمه]«و الّا سختُ بک» یعنی به قعر زمین فرو بردن.

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبُو الْعَبَّاسِ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْعُصْفُرِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه

السلام قَالَ: خَلَقَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی أَرْضَ کَرْبَلَاءَ قَبْلَ أَنْ یَخْلُقَ الْکَعْبَهَ بِأَرْبَعَهٍ وَ عِشْرِینَ أَلْفَ عَامٍ وَ قَدَّسَهَا وَ بَارَکَ عَلَیْهَا فَمَا زَالَتْ قَبْلَ خَلْقِ اللَّهِ الْخَلْقَ مُقَدَّسَهً مُبَارَکَهً وَ لَا تَزَالُ کَذَلِکَ حَتَّی یَجْعَلَهَا اللَّهُ أَفْضَلَ أَرْضٍ فِی الْجَنَّهِ وَ أَفْضَلَ مَنْزِلٍ وَ مَسْکَنٍ یُسْکِنُ اللَّهُ فِیهِ أَوْلِیَاءَهُ فِی الْجَنَّهِ(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی جعفر علیه السلام: خدای تبارک و تعالی زمین کربلا را بیست و چهار هزار سال پیش از زمین کعبه آفرید و آن را مقدس داشت و بر آن برکات نازل داشت و همچنان پیش از آفرینش مخلوقات، مقدس و مبارک بود و همچنان چنین ماند تا آنکه خداوند آن را بهترین زمین در بهشت قرار دهد و بهترین منزلگاه و سکونتگاهی که خداوند دوستداران خود در بهشت را در آن سکنی دهد. - . کامل الزیارات : ۲۶۸ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ جَمِیعاً عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ عَبَّادٍ أَبِی سَعِیدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِی الْمِقْدَامِ عَنْ أَبِیهِ: مِثْلَهُ (۴)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به دو سند دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۷۰ -

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] جَمَاعَهُ مَشَایِخِی أَبِی وَ أَخِی وَ غَیْرُهُمْ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ عَنِ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ: مِثْلَهُ (۵)

وَ أَخْبَرَنِی أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۶۷.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۶۷.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۶۸.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۷۰.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۲۷۰.

سِنَانٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْمِقْدَامِ عَنْ أَبِیهِ: مِثْلَهُ (۱)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۷۰ -

**[ترجمه]

«۸»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْبَزَوْفَرِیِّ عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۷۲ -

**[ترجمه]

«۹»

کِتَابُ عَبَّادٍ الْعُصْفُرِیِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِی الْمِقْدَامِ عَنْ أَبِیهِ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کتاب عباد العصفری: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کتاب عباد العصفری : ۱۶ در ضمن اصول السته عشر -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِی الْجَارُودِ قَالَ قَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیه السلام: اتَّخَذَ اللَّهُ أَرْضَ کَرْبَلَاءَ حَرَماً آمِناً مُبَارَکاً قَبْلَ أَنْ یَخْلُقَ اللَّهُ أَرْضَ الْکَعْبَهَ وَ یَتَّخِذَهَا حَرَماً بِأَرْبَعَهٍ وَ عِشْرِینَ أَلْفَ عَامٍ وَ إِنَّهُ إِذَا زَلْزَلَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی الْأَرْضَ وَ سَیَّرَهَا رُفِعَتْ کَمَا هِیَ بِتُرْبَتِهَا نُورَانِیَّهً صَافِیَهً فَجُعِلَتْ فِی أَفْضَلِ رَوْضَهٍ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّهِ وَ أَفْضَلِ مَسْکَنٍ فِی الْجَنَّهِ لَا یَسْکُنُهَا إِلَّا النَّبِیُّونَ وَ الْمُرْسَلُونَ أَوْ قَالَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ فَإِنَّهَا لَتَزْهَرُ بَیْنَ رِیَاضِ الْجَنَّهِ کَمَا یَزْهَرُ الْکَوْکَبُ الدُّرِّیُّ بَیْنَ الْکَوَاکِبِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ یَغْشَی نُورُهَا أَبْصَارَ أَهْلِ الْجَنَّهِ جَمِیعاً وَ هِیَ تُنَادِی أَنَا أَرْضُ اللَّهِ الْمُقَدَّسَهُ الطَّیِّبَهُ الْمُبَارَکَهُ الَّتِی تَضَمَّنَتْ سَیِّدَ الشُّهَدَاءِ وَ سَیِّدَ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّهِ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن حسین علیه السلام: خداوند بیست و چهار هزار سال پیش از آنکه زمین کعبه را بیافریند و حرم خود قرار دهد، زمین کربلا را به عنوان حرم امن و مبارک خود برگزید و چون خداوند تبارک و تعالی زمین را به زلزله افکند و پهنه آن را به سیر و حرکت درآورد، کربلا همانطور که بوده، با تربتی نورانی و زلال، بر فراز آسمان رود و در بهترین

بوستان از بوستانهای بهشت و در بهترین منزلگاه بهشت که تنها پیامبران و رسولان - و یا فرمود: - رسولان اولوالعزم در آن ساکن شوند، نهاده شود؛ چرا که آن چونان ستاره مرواریدگون (کوکب درّی) که برای اهل زمین می‌درخشد، درخشان خواهد بود و نور آن چشم همه اهل بهشت را می گیرد و این زمین فریاد بر می‌آورد که من آن زمین مقدس پاک مبارکی هستم که سرور شهیدان و سرور جوانان اهل بهشت را در دل خود داشتم. - . کامل الزیارات : ۲۶۸ -

**[ترجمه]

«۱۱»

کِتَابُ أَبِی سَعِیدٍ الْعُصْفُرِیِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی الْجَارُودِ: مِثْلَهُ (۵)

**[ترجمه]کتاب ابی سعید العصفری: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کتاب عباد العصفری : ۱۷ در ضمن الأصول السته عشر -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ عَبَّادٍ أَبِی سَعِیدٍ الْعُصْفُرِیِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی الْجَارُودِ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۶۸ -

**[ترجمه]

«۱۳»

قَالَ وَ رُوِیَ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام: الْغَاضِرِیَّهُ هِیَ الْبُقْعَهُ الَّتِی کَلَّمَ اللَّهُ فِیهَا مُوسَی بْنَ عِمْرَانَ وَ نَاجَی نُوحاً فِیهَا وَ هِیَ أَکْرَمُ أَرْضِ اللَّهِ عَلَیْهِ وَ لَوْ لَا

ص: ۱۰۸

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۷۰.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۷۲.

۳- ۳. کتاب عباد العصفری ص ۱۶ ضمن الأصول السته عشر.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۶۸.

٥- ٥. كتاب عباد العصفرى ص ١٧ ضمن الأصول السته عشر.

٦- ٦. كامل الزيارات ص ٢٦٨.

ذَلِکَ مَا اسْتَوْدَعَ اللَّهُ فِیهَا أَوْلِیَاءَهُ وَ أَبْنَاءَ نَبِیِّهِ فَزُورُوا قُبُورَنَا بِالْغَاضِرِیَّهِ(۱).

**[ترجمه]امام باقر علیه السلام فرمود: غاضریه منطقه ای است که خداوند در آن با موسی بن عمران سخن گفت و در آن به گوش نوح نجوا نمود و گرانمایه ترین بقعه زمین نزد خداست و اگر چنین نبود، خداوند دوستدارانش و فرزندان پیامبر خود را به آن سرزمین نمی‌سپرد، پس مقابر ما در غاضریه را زیارت کنید. - . کامل الزیارات : ۲۶۸ -

**[ترجمه]

«۱۴»

وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: الْغَاضِرِیَّهُ مِنْ تُرْبَهِ بَیْتِ الْمَقْدِسِ (۲).

**[ترجمه]امام صادق علیه السلام فرمود: غاضریه از خاک بیت المقدس است. - . کامل الزیارات : ۲۶۹ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ أَیُّوبَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: یُقْبَرُ ابْنِی فِی أَرْضٍ یُقَالُ لَهَا کَرْبَلَاءُ هِیَ الْبُقْعَهُ الَّتِی کَانَ عَلَیْهَا قُبَّهُ الْإِسْلَامِ الَّتِی نَجَّا اللَّهُ عَلَیْهَا الْمُؤْمِنِینَ الَّذِینَ آمَنُوا مَعَ نُوحٍ فِی الطُّوفَانِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امیرالمؤمنین علیه السلام: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: فرزندم در سرزمینی به نام کربلا به خاک سپرده می شود که گنبد (زمین گنبدی) اسلام در آن قرار دارد که خدا مومنینی را که در طوفان به همراه نوح ایمان آوردند، بر روی آن نجات داد. - . کامل الزیارات : ۲۶۹ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَارِثٍ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ یَحْیَی عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: زُورُوا کَرْبَلَاءَ وَ لَا تَقْطَعُوهُ فَإِنَّ خَیْرَ أَوْلَادِ الْأَنْبِیَاءِ ضُمِّنَتْهُ أَلَا وَ إِنَّ الْمَلَائِکَهَ زَارَتْ کَرْبَلَاءَ أَلْفَ عَامٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ یَسْکُنَهُ جَدِّیَ الْحُسَیْنُ علیه السلام وَ مَا مِنْ لَیْلَهٍ تَمْضِی إِلَّا وَ جَبْرَئِیلُ وَ مِیکَائِیلُ یَزُورَانِهِ فَاجْتَهِدْ یَا یَحْیَی أَلَا تَفَقَّدُ مِنْ ذَلِکَ الْمَوْطِنِ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: فضل بن یحیی از پدرش روایت کرد که امام صادق علیه السلام فرمود: کربلا را زیارت کنید و با آن قطع رابطه نکنید چرا که بهترین فرزندان پیامبران در دل آن به خاک سپرده شد. هان بدانید که فرشتگان هزار سال پیش از

آنکه جدم حسین علیه السلام در آن آرام گیرد، آن را زیارت می کردند و هیچ شبی نمی گذرد مگر آنکه جبرئیل و میکائیل به زیارت آن می‌آیند، پس ای یحیی، بکوش تا از آن سرزمین به دور نمانی. - . کامل الزیارات : ۲۶۹ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ عَلِیٍّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ عَبَّادٍ أَبِی سَعِیدٍ الْعُصْفُرِیِّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فَضَّلَ الْأَرَضِینَ وَ الْمِیَاهَ بَعْضَهَا عَلَی بَعْضٍ فَمِنْهَا مَا تَفَاخَرَتْ وَ مِنْهَا مَا بَغَتْ فَمَا مِنْ مَاءٍ وَ لَا أَرْضٍ إِلَّا عُوقِبَتْ لِتَرْکِ التَّوَاضُعِ لِلَّهِ حَتَّی سَلَّطَ اللَّهُ عَلَی الْکَعْبَةِ الْمُشْرِکِینَ وَ أَرْسَلَ إِلَی زَمْزَمَ مَاءً مَالِحاً حَتَّی أَفْسَدَ طَعْمَهُ وَ إِنَّ کَرْبَلَاءَ وَ مَاءَ الْفُرَاتِ أَوَّلُ أَرْضٍ وَ أَوَّلُ مَاءٍ قَدَّسَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی وَ بَارَکَ عَلَیْهَا فَقَالَ لَهَا تَکَلَّمِی بِمَا فَضَّلَکِ اللَّهُ.

فَقَالَتْ لَمَّا تَفَاخَرَتِ الْأَرَضُونَ وَ الْمِیَاهُ بَعْضُهَا عَلَی بَعْضٍ قَالَتْ أَنَا أَرْضُ اللَّهِ الْمُقَدَّسَةُ الْمُبَارَکَةُ الشِّفَاءُ فِی تُرْبَتِی وَ مَائِی وَ لَا فَخْرَ بَلْ خَاضِعَةٌ ذَلِیلَةٌ لِمَنْ فَعَلَ بِی ذَلِکَ وَ لَا فَخْرَ عَلَی مَنْ دُونِی بَلْ شُکْراً لِلَّهِ فَأَکْرَمَهَا وَ زَادَهَا بِتَوَاضُعِهَا وَ شُکْرِهَا لِلَّهِ بِالْحُسَیْنِ علیه السلام وَ أَصْحَابِهِ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ وَ مَنْ تَکَبَّرَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۶۸.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۶۹.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۶۹.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۶۹.

وَضَعَهُ اللَّهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: همانا خداوند تبارک و تعالی زمینها و آبها را بر یکدیگر برتری داده و برخی از آنها مباهات کرده و برخی دیگر از آنها ستم پیشگی کرد. پس هیچ آب و هیچ زمینی نیست مگر آنکه به خاطر ترک فروتنی برای خدا، مجازات شده اند، به حدی که خداوند مشرکان را بر کعبه چیره گرداند و آبی شور را به سوی آب زمزم روانه نمود تا آنکه مزه اش تباه گشت. و همانا کربلا و آب فرات نخستین زمین و نخستین آبی هستند که خداوند تبارک و تعالی آن را مقدس نمود و برکت فرو فرستاد و به آن فرمود تا بدانچه خدا تو را فضل و برتری داده، سخن گوی - و فرمود: - آنگاه که زمینها و آبها بر یکدیگر مفاخرت نمودند، گفت که من زمین مقدس و مبارک خدا هستم و شفاء در آب و خاک من است و هیچ مباهاتی هم به آن نیست بلکه فروتن و ذلیل در برابر آنم که مرا چنین آفرید و هیچ فخری به کمتر از خود نمی‌فروشم بلکه خدا را شکر می گویم، پس خدا این زمین را گرامی داشت و آن را به خاطر تواضع و سپاسگزاری اش از خدا، به وجود حسین علیه السلام و یاران او افزون گرداند. سپس ابا عبدالله فرمود: هر که برای خدا فروتنی کند، خداوند او را والا گرداند و هر که تکبر و خودبزرگ بینی ورزد، خداوند او را فرودست گرداند. - . نفس المصدر : ۲۷۰ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَةُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْقَمَّاطِ عَنِ ابْنِ أَبِی یَعْفُورٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَ کَرْبَلَاءَ حَرَماً آمِناً مُبَارَکاً قَبْلَ أَنْ یَتَّخِذَ مَکَّةَ حَرَماً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: خداوند پیش از آنکه مکه را حرم خود گیرد، کربلا را به عنوان حرم امن و مبارک خود گرفت. - . المصدر السابق : ۲۶۷ ضمن حدیث -

**[ترجمه]

«۱۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: إِنَّ لِمَوْضِعِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام حُرْمَةً مَعْلُومَةً مَنْ عَرَفَهَا وَ اسْتَجَارَ بِهَا أُجِیرَ قُلْتُ فَصِفْ لِی مَوْضِعَهَا جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ امْسَحْ مِنْ مَوْضِعِ قَبْرِهِ الْیَوْمَ فَامْسَحْ خَمْسَةً وَ عِشْرِینَ ذِرَاعاً مِنْ نَاحِیَةِ رِجْلَیْهِ وَ خَمْسَةً وَ عِشْرِینَ ذِرَاعاً مِنْ خَلْفِهِ وَ خَمْسَةً وَ عِشْرِینَ ذِرَاعاً مِمَّا یَلِی وَجْهَهُ وَ خَمْسَةً وَ عِشْرِینَ ذِرَاعاً مِنْ نَاحِیَةِ رَأْسِهِ وَ مَوْضِعُ قَبْرِهِ مُنْذُ یَوْمَ دُفِنَ رَوْضَةٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّةِ وَ مِنْهُ مِعْرَاجٌ یُعْرَجُ فِیهِ بِأَعْمَالِ زُوَّارِهِ إِلَی السَّمَاءِ فَلَیْسَ مَلَکٌ وَ لَا نَبِیٌّ فِی السَّمَاوَاتِ إِلَّا وَ هُمْ یَسْأَلُونَ اللَّهَ أَنْ یَأْذَنَ لَهُمْ فِی زِیَارَةِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَفَوْجٌ یَنْزِلُ وَ فَوْجٌ یَعْرُجُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: اسحاق بن عمار از امام صادق علیه السلام روایت کرد: همانا محل مقبره حسین علیه السلام را

حرمت و احترامی مشخص است که هر که آن را بشناسد و بدان پناه جوید، نجات داده شود. گوید عرض کردم: فدایت گردم آن موضع را برایم وصف کنیـد! فرمود: امروز محـل مقبره او را بسـنج و و بیست و پنـج ذراع از سـمت پاهـایش و بیست و پنج ذراع از پشت سرش و بیست و پنج ذراع در برابر صورتش و بیست و پنج ذراع از طرف سر او اندازه گیر

و محـل آرامگـاه او از زمـانی که در آن مـدفون گشـته، بـاغی از باغهای بهشت است و از درون آن فرازگاهی است که اعمال زائرانش به آسـمان عروج داده می شود و هیچ فرشـته و هیچ پیامبری در آسـمانها نیست مگر آنکه از خداوند درخواست می... کننـد و او به ایشـان اذن زیـارت مقبره حسـین علیه السـلام را می‌دهـد و همچنـان گروهی در صـعودند و گروهی در نزول. - . المصدر السابق : ۲۷۲ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مصبا، [المصباحین] عَنِ إِسْحَاقَ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی: ۵۰۹ و مصباح الکفعمی: ۵۰۸ -

**[ترجمه]

«۲۱»

کا، [الکافی] الْعِدَّهُ عَنْ سَهْلٍ وَ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ: مِثْلَهُ (۵)

**[ترجمه]الکافی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . الکافی ۴ : ۵۸۰ -

**[ترجمه]

«۲۲»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَکِّلِ عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ إِسْحَاقَ: مِثْلَهُ إِلَی قَوْلِهِ مِنْ نَاحِیَهِ رَأْسِهِ (۶).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظیر همین روایت تا آنجا که می‌فرماید: از طرف سر او... به سند دیگر. - . ثواب الاعمال: : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۷۰.

۲- ۲. المصدر السابق ص ۲۶۷ ضمن حديث.

۳- ۳. المصدر السابق ص ۲۷۲.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۹ و مصباح الكفعمیّ ص ۵۰۸.

۵- ۵. الكافی ج ۴ ص ۵۸۰.

۶- ۶. ثواب الأعمال ص ۸۵.

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَقُولُ: مَوْضِعُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا مُنْذُ يَوْمَ دُفِنَ فِيهِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّهِ وَ قَالَ مَوْضِعُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ تُرْعَةٌ مِنْ تُرَعِ الْجَنَّهِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: محل مقبره حسين بن على صلوات الله عليهما از روزى كه در آن دفن گرديد، باغى از باغهاى بهشت است و فرمود: محل مقبره حسين آبگاهى از آبگاه‌هاى بهشت است. - . كامل الزيارات : ۲۷۱ -

**[ترجمه]

«۲۴»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . ثواب الاعمال: : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۲۵»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْبَصْرِيِّ عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: حُرْمَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَرْسَخٌ فِي فَرْسَخٍ مِنْ أَرْبَعَهِ جَوَانِبِ الْقَبْرِ(۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: حريم قبر حسين علیه السلام يك فرسخ در يك فرسخ از چهار طرف مقبره اوست. - . ثواب الاعمال: : ۸۵ -

**[ترجمه]

«۲۶»

مصبا، [المصباحين] عَنِ الْيَقْطِينِيِّ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]المصباحين: نظير همين روايت به سندى ديگر روايت شده است. - . مصباح الطوسى: ۵۰۹ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [كامل الزيارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَهَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ الْعَبَّاسِ يَرْفَعُهُ إِلَى أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: حَرِیمُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام خَمْسُ فَرَاسِخَ مِنْ أَرْبَعَهِ جَوَانِبِ الْقَبْرِ(۵).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: حریم مقبره حسین علیه السلام، پنج فرسخ از هر چهار طرف آن است. - . كامل الزيارات : ۲۷۲ -

**[ترجمه]

«۲۸»

مصبا، [المصباحين] عَنْ مَنْصُورٍ: مِثْلَهُ (۶).

**[ترجمه]المصباحين: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی : ۵۰۹ -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَشْعَثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ: قَبْرُ الْحُسَیْنِ علیه السلام عِشْرُونَ ذِرَاعاً فِی عِشْرِینَ ذِرَاعاً مُکَسَّراً رَوْضَهٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّهِ وَ ذَکَرَ الْحَدِیثَ (۷).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: مقبره حسین علیه السلام بیست ذراع در بیست ذراع است و باغی از باغهای بهشت است و .. ادامه روایت. - . كامل الزيارات : ۲۷۲ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْوَشَّاءِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۷۱.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۵.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۵.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۹.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۲۷۲.

۶- ۶. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۹.

۷- ۷. کامل الزیارات ص ۲۷۲.

عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۱)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۷۲ -

**[ترجمه]

«۳۱»

مصبا، [المصباحین] یب، [تهذیب الأحكام] عَنِ ابْنِ سِنَانٍ: مِثْلَهُ (۲)

قال رحمه الله فی المصباح الوجه فی هذه الأخبار ترتب هذه المواضع فی الفضل فالأقصی خمسه فراسخ و أدناه من المشهد فرسخ و أشرف الفرسخ خمس و عشرون ذراعا و أشرف الخمس و العشرین ذراعا عشرون ذراعا و أشرف العشرین ما شرف به و هو الجدث نفسه انتهی و نحوه قال فی التهذیب.

**[ترجمه]المصباحین، تهذیب الاحكام: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی : ۵۰۹ و التهذیب ۶ : ۷۲ -

مولف مصباح رحمه الله می گوید: وجه این اخبار متفاوت، رتبه بندی این محلها در فضل است و دورترین آن پنج فرسخ است و نزدیكترین آن‌ها به مشهد، یک فرسخ و شریف ترین منطقه، فاصله بیست و پنج ذراعی گرد حرم و شریفترین این قسمت، فاصله بیست ذراعی است و شریفترین قسمت این بخش، آنچه بدان احاطه یافته یعنی خود مقبره است. نظیر این سخن در التهذیب نیز ذكر شده است.

**[ترجمه]

أقول

سیأتی أخبار المیل و السبعین ذراعا أو باعا فلا تغفل.

**[ترجمه]روایات یک میل و هفتاد زراع و یک باع خواهد آمد؛ غافل مشو!

**[ترجمه]

«۳۲»

مل، [كامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ مَعاً عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتِّیلٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِیَادٍ عَنْ أَبِی هَاشِمٍ الْجَعْفَرِیِّ قَالَ: بَعَثَ إِلَیَّ أَبُو الْحَسَنِ علیه السلام فِی مَرَضِهِ وَ إِلَی مُحَمَّدِ بْنِ حَمْزَةَ فَسَبَقَنِی إِلَیْهِ مُحَمَّدُ بْنُ حَمْزَةَ فَأَخْبَرَنِی أَنَّهُ مَا زَالَ یَقُولُ ابْعَثُوا إِلَی الْحَائِرِ ابْعَثُوا إِلَی الْحَائِرِ فَقُلْتُ لِمُحَمَّدٍ أَ لَا قُلْتَ لَهُ أَنَا أَذْهَبُ إِلَی الْحَائِرِ ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَیْهِ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ أَنَا أَذْهَبُ إِلَی الْحَائِرِ فَقَالَ

انْظُرُوا فِی ذَلِکَ ثُمَّ قَالَ إِنَّ مُحَمَّداً لَیْسَ لَهُ سِرٌّ مِنْ زَیْدِ بْنِ عَلِیٍّ وَ أَنَا أَکْرَهُ أَنْ یَسْمَعَ ذَلِکَ قَالَ فَذَکَرْتُ ذَلِکَ لِعَلِیِّ بْنِ بِلَالٍ فَقَالَ مَا کَانَ یَصْنَعُ بِالْحَائِرِ وَ هُوَ الْحَائِرُ فَقَدِمْتُ الْعَسْکَرَ فَدَخَلْتُ عَلَیْهِ فَقَالَ لِی اجْلِسْ حِینَ أَرَدْتُ الْقِیَامَ فَلَمَّا رَأَیْتُهُ أَنِسَ بِی ذَکَرْتُ قَوْلَ عَلِیِّ بْنِ بِلَالٍ فَقَالَ لِی أَ لَا قُلْتَ لَهُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله کَانَ یَطُوفُ بِالْبَیْتِ وَ یُقَبِّلُ الْحَجَرَ وَ حُرْمَهُ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله وَ الْمُؤْمِنِ أَعْظَمُ مِنْ حُرْمَهِ الْبَیْتِ وَ أَمَرَهُ اللَّهُ أَنْ یَقِفَ بِعَرَفَهَ إِنَّمَا هِیَ مَوَاطِنُ یُحِبُّ اللَّهُ أَنْ یُذْکَرَ فِیهَا فَأَنَا أُحِبُّ أَنْ یُدْعَی لِی حَیْثُ یُحِبُّ اللَّهُ أَنْ یُدْعَی فِیهَا وَ الْحَیْرُ مِنْ تِلْکَ الْمَوَاضِعِ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابو هاشم جعفری گوید: امام هادی علیه السلام به هنگام بیماری‌اش کسی را نزد من و محمد بن حمزه فرستاد و محمد بن حمزه پیش از من به وی رسید و وی چنین روایت کند که حضرت همچنان می‌فرمود: کسی را به حرم بفرستید، کسی را به حرم بفرستید. به محمد گفتم: آیا نگفتی که من به حرم می‌روم؟ سپس من به محضر حضرت رسیدم و گفتم: فدایت گردم! من به حرم می‌روم، و فرمود: خود درباره آن تدبیر کنید (به منظور تقیه، تا کسی از این تصمیم آگاه نگردد). سپس فرمود: محمد رازی را از زید بن علی مخفی نگاه نمی‌دارد و روا نمی‌دانم که با خبر شود. گوید پس این سخن را به علی بن بلال گفتم و او گفت: با حرم او را چه کار، حال آنکه او خود حرم است؟ پس به سوی عسکر (اردوگاه امام عسکری) آمده و وارد شدم و چون می‌خواستم برخیزم به من فرمود: بنشین، و چون دیدم که به من لطف و عنایت دارد، سخن علی بن بلال را بازگو کردم و فرمود: آیا به او نگفتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله به دور کعبه می گشت و حجر الاسود را می‌بوسید، حال آنکه حرمت نبی صلی الله علیه و آله و حرمت مؤمن بیشتر از حرمت بیت الله است؟ و خداوند او را امر نمود که در عرفه وقوف نماید. حقیقت آن است که این مکانها، محلهایی است که خداوند دوست دارد در آن ذکر و یادش گفته شود و من دوست دارم همانجا که خداوند دوست دارد او را بخوانند، برای من دعا شود و حرم از جمله این مکانهاست. - . کامل الزیارات : ۲۷۳ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام ابعثوا إلی الحائر أی ابعثوا رجلا إلی حائر الحسین علیه السلام یدعو لی و یسأل الله شفائی عنده قوله علیه السلام انظروا فی ذلک أی تفکروا و تدبروا فیه بأن یقع علی وجه لا یطلع علیه أحد للتقیه قوله علیه السلام إن محمدا یعنی ابن

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۷۲.

۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۹ و التهذیب ج ۶ ص ۷۲.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۷۳.

حمزه ليس له سر أى حصانه بل يفشى الأسرار و ذلك بسبب أنه من أتباع زيد و لا يعتقد إمامتنا فتكون من تعليليه أو المعنى أنه ليس له حظ من أسرار زيد و ما كان يعتقد فينا فإن الزيديه خالفوا زيدا فى ذلك و لعله كان الباعث لإفشائه على الوجهين الحسد على أبى هاشم إذ كان هو المبعوث فلذا لم يتق عليه السلام فى القول أولا عنده مع أنه يحتمل أن يكون المراد بمحمد أخيرا غير ابن حمزه.

و يحتمل أيضا أن يكون المراد بزيد غير إمام الزيديه بل واحدا من أهل ذلك العصر ممن يتقى منه و يكون المعنى أن محمدا لا يخفى شيئا من زيد و أنا أكره أن يسمع زيد ذلك.

**[ترجمه]گفته آن حضرت: به حرم بفرستيد، يعنى كسى را به حرم حسين عليه السلام بفرستيد تا براى من دعا كند و شفاى مرا از خدا بخواهد. گفته آن حضرت: «انظروا فى ذلك» يعنى تأمل و فكر كنيد تا كسى متوجه نشود، به جهت تقيه. گفته آن حضرت: محمد ابن حمزه سرّ ندارد، يعنى اسرار را فاش مى‌كند زيرا از پيروان زيد است و به امامت ما اعتقادى ندارد. پس مِن تعليليه است يا معنا اين است كه او از اسرار زيد و اعتقادى كه به ما دارد بهره‌اى ندارد، زيرا زيديه در اين زمينه با او مخالفت كردند. شايد عامل افشاى راز در هر دو صورت، حسادت بر ابوهاشم باشد، زيرا او فرستاده شده بود. لذا در ابتدا در نزد او تقيه نكرد، با اين كه ممكن است مراد از محمد اخير، غير از ابوحمزه باشد. محتمل است مراد از زيد، كسى غير از امام زيديه باشد بلكه يكى از كسانى باشد كه در آن روزگار بوده و امام از وى تقيه مى‌كرده است. در اين صورت معنا اين گونه است كه محمد چيزى را از زيد مخفى نمى‌كند و من كراهت دارم زيد اين را بشنود.

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [كامل الزيارات] عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَةٌ عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِى هَاشِمٍ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا وَ مُحَمَّدُ بْنُ حَمْزَةَ عَلَيْهِ نَعُودُهُ وَ هُوَ عَلِيلٌ فَقَالَ لَنَا وَجِّهُوا قَوْماً إِلَى الْحَيْرِ مِنْ مَالِى فَلَمَّا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِ قَالَ لِى مُحَمَّدُ بْنُ حَمْزَةَ الْمُشِيرُ يُوَجِّهُنَا إِلَى الْحَيْرِ وَ هُوَ بِمَنْزِلَةِ مَنْ فِى الْحَيْرِ قَالَ فَعُدْتُ إِلَيْهِ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ لِى لَيْسَ هُوَ هَكَذَا إِنَّ لِلَّهِ مَوَاضِعَ يُحِبُّ أَنْ يُعْبَدَ فِيهَا وَ حَائِرُ الْحُسَيْنِ عليه السلام مِنْ تِلْكَ الْمَوَاضِعِ (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: ابى هاشم جعفرى گويد: من و محمد بن حمزه به قصد عيادت حضرت كه بيمار بود، بر او وارد شديم. فرمود: از اموال من، گروهى را به حرم گسيل كنيد. چون از نزد وى مرخص گشتيم، محمد بن حمزه به من گفت كه فرمان دهنده ما، ما را به حرم مى‌فرستد حال آنكه او همانند كسى است كه در حرم است (يعنى امام حسين عليه السلام). گويد پس بازگشتم و اين سخن را خدمت امام عرض كردم و فرمود: اينگونه نيست. همانا خداوند را مكانهايى است كه دوست دارد در آن پرستيده شود و حرم حسين عليه السلام از جمله اين مكانهاست. - . كامل الزيارات : ۲۷۳ -

**[ترجمه]

«۳۴»

قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْمُغِيرَهِ وَ حَدَّثَنِی أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الرَّازِیُّ الْمَعْرُوفُ بِالرَّهْوَرْدِیِّ بِنَیْسَابُورَ بِهَذَا الْحَدِیثِ وَ ذَکَرَ فِی آخِرِهِ غَیْرَ مَا مَضَی فِی الْحَدِیثَیْنِ الْأَوَّلَیْنِ أَحْبَبْتُ شَرْحَهُ فِی هَذَا الْبَابِ لِأَنَّهُ مِنْهُ قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ الرَّهْوَرْدِیُّ حَدَّثَنِی أَبُو عَلِیٍّ مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّامٍ ره قَالَ حَدَّثَنِی الْحِمْیَرِیُّ قَالَ حَدَّثَنِی أَبُو هَاشِمٍ الْجَعْفَرِیُّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی أَبِی الْحَسَنِ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ علیه السلام وَ هُوَ مَحْمُومٌ عَلِیلٌ فَقَالَ لِی یَا أَبَا هَاشِمٍ ابْعَثْ رَجُلًا مِنْ مَوَالِینَا إِلَی الْحَیْرِ یَدْعُو اللَّهَ لِی فَخَرَجْتُ مِنْ عِنْدِهِ فَاسْتَقْبَلَنِی عَلِیُّ بْنُ بِلَالٍ فَأَعْلَمْتُهُ مَا قَالَ لِی وَ سَأَلْتُهُ أَنْ یَکُونَ الرَّجُلَ الَّذِی یَخْرُجُ فَقَالَ السَّمْعَ وَ الطَّاعَهَ وَ لَکِنَّنِی أَقُولُ إِنَّهُ أَفْضَلُ مِنَ الْحَیْرِ إِذَا کَانَ بِمَنْزِلَهِ مَنْ فِی الْحَیْرِ وَ دُعَاؤُهُ لِنَفْسِهِ أَفْضَلُ مِنْ دُعَائِی لَهُ بِالْحَیْرِ.

ص: ۱۱۳

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۷۳.

فَأَعْلَمْتُهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَا قَالَ فَقَالَ لِي قُلْ لَهُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله أَفْضَلَ مِنَ الْبَيْتِ وَ الْحَجَرِ وَ كَانَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ وَ يَسْتَلِمُ الْحَجَرَ وَ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِقَاعاً يُحِبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهَا فَيَسْتَجِيبَ لِمَنْ دَعَاهُ وَ الْحَيْرُ مِنْهَا(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابو هاشم جعفری گوید: ابا الحسن علی بن محمد علیه السلام تب کرده و بیمار بود که بر وی وارد شدم و حضرت فرمود: ای ابا هاشم، کسی از موالی ما را به حرم بفرست که نزد خدا برای من دعا کند. پس از نزد وی خارج شدم و علی بن بلال پیش رویم آمد و او را از سخن امام آگاه ساختم و خواستم او به حرم برود. گفت به روی چشم، ولی می‌گویم که امام از حرم برتر هستند چرا که ایشان همانند آن کسی که در حرم است (یعنی سید الشهداء) می‌باشند و دعای ایشان برای خودشان بسی بهتر از دعای من برای ایشان در حرم است. پس این سخن او را به امام صلوات الله علیه رساندم. ایشان به من فرمود: به او بگو رسول خدا از کعبه و حجر الاسود برتر بود ولی به گرد کعبه طواف می‌کرد و بر حجر الاسود دست می‌کشید و آن را می‌بوسید و به راستی که خداوند تبارک و تعالی را بقعه هایی است که دوست دارد در آن با وی نیایش کنند تا دعای نیایشگر را برآورده سازد و حرم از جمله این بقعه هاست. - . کامل الزیارات : ۲۷۳ -

**[ترجمه]

«۳۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: حَرِيمُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَرْسَخٌ فِي فَرْسَخٍ فِي فَرْسَخٍ فِي فَرْسَخٍ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: حریم مقبره حسین علیه السلام یک فرسخ در یک فرسخ در یک فرسخ در یک فرسخ است. - . کامل الزیارات : ۲۸۲ -

**[ترجمه]

بيان

تکریر الفراسخ أربع مرات يدل على أن المعنى أن حريمه علیه السلام فرسخ من كل جانب فيكون في بمعنى مع.

**[ترجمه]تکرار چهار باره فرسخ دلالت دارد بر این معنا که حریم آن از هر طرف یک فرسخ است، پس فی به معنای مع است.

**[ترجمه]

«۳۶»

صح، [صحیفه الرضا علیه السلام] عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیه السلام: کَأَنِّی بِالْقُصُورِ وَ قَدْ شُیِّدَتْ حَوْلَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ کَأَنِّی بِالْأَسْوَاقِ قَدْ حُفَّتْ حَوْلَ قَبْرِهِ فَلَا تَذْهَبُ الْأَیَّامُ وَ اللَّیَالِی حَتَّی یُسَارَ إِلَیْهِ مِنَ الْآفَاقِ وَ ذَلِکَ عِنْدَ انْقِطَاعِ مُلْکِ بَنِی مَرْوَانَ (۳).

**[ترجمه]صحیفه الرضا علیه السلام: علی بن حسین علیه السلام: گویی کاخها را می‌بینم که گرداگرد مقبره حسین علیه السلام بنا گشته و گویی بازارها را می‌بینم که پیرامون مزار او را فرا گرفته و هیچ شب و روزی نمی‌گذرد مگر آنکه از دورترین نقاط به سوی وی آیند و این پس از پایان ملک بنی مروان است. - . صحیفه الرضا: ۱۷ چاپ مصر سال ۱۳۴۰ ه -

**[ترجمه]

«۳۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ قَالَ قُلْتُ لَهُ فَمَا لِمَنْ أَقَامَ عِنْدَهُ یَعْنِی الْحُسَیْنَ علیه السلام قَالَ کُلُّ یَوْمٍ بِأَلْفِ شَهْرٍ قَالَ فَمَا لِلْمُنْفِقِ فِی خُرُوجِهِ إِلَیْهِ وَ الْمُنْفِقِ عِنْدَهُ قَالَ دِرْهَمٌ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: هشام بن سالم در روایتی بلند گوید: پس به امام صادق علیه السلام عرض کردم، پاداش کسی که نزد وی یعنی امام حسین علیه السلام مقیم گردد، چیست؟ فرمود: هر روز برابر با هزار ماه. گفتم: پاداش کسی که برای روانه شدن به مزار او و کسی که در کنار مقبره اوست از مالش خرج کند چیست؟ فرمود: هر درهم با هزار درهم. - . کامل الزیارات : ۱۲۸ -

**[ترجمه]

«۳۸»

مل، [کامل الزیارات] بِأَسَانِیدَ عَنْ قُدَامَهَ بْنِ زَائِدَهَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَنْ زَیْنَبَ بِنْتِ عَلِیٍّ عَنْ أُمِّ أَیْمَنَ قَالَتْ: فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ عَنِ

ص: ۱۱۴

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۷۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۸۲.

۳- ۳. صحیفه الرضا(ع) ص ۱۷ طبع مصر سنه ۱۳۴۰ ه.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۲۸.

النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله قَالَ أَتَى جَبْرَئِيلُ فَأَومَى إِلَى الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ قَالَ إِنَّ سِبْطَكَ هَذَا مَقْتُولٌ فِي عِصَابَةٍ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ وَ أَهْلِ بَيْتِكَ وَ أَخْيَارٍ مِنْ أُمَّتِكَ بِضَفَّةِ الْفُرَاتِ بِأَرْضٍ تُدْعَى كَرْبَلَاءَ مِنْ أَجْلِهَا يَكْثُرُ الْكَرْبُ وَ الْبَلَاءُ عَلَى أَعْدَائِكَ وَ أَعْدَاءِ ذُرِّيَّتِكَ فِي الْيَوْمِ الَّذِي لَا يَنْقَضِي كَرْبُهُ وَ لَا تَفْنَى حَسْرَتُهُ وَ هِيَ أَطْهَرُ بِقَاعِ الْأَرْضِ وَ أَعْظَمُهَا حُرْمَةً وَ إِنَّهَا لَمِنْ بَطْحَاءِ الْجَنَّةِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ام ايمن در روايتى بلند از نبى اسلام صلى الله عليه و آله نقل مى‌كند: جبرئيل بيامد و به حسين عليه السلام اشاره كرد و گفت: اين نوه‌ات به همراه گروهى از سلاله و اهل بيتت و برترين هاى امتت در كناره رود فرات در زمينى به نام كربلا كشته خواهد شد و در اين سرزمين، مصائب و بلايا بر دشمنان تو و دشمنان سلاله ات در روزى كه اندوه دشوار آن سپرى نگردد و حسرت آن را پايانى نباشد، زياد گردد و اين پاكترين بقعه هاى زمين و با حرمت ترين آنهاست و به راستى كه از پهنه بهشت است. - . كامل الزيارات : ۲۶۴ ضمن حديثى بلند -

**[ترجمه]

أقول

قد مر الخبر بطوله في باب إخبار النبي صلى الله عليه و آله بمظلوميه أهل بيته.

**[ترجمه]اين حديث با تفصيلى كه داشت، در باب خبر دادن پيامبر از مظلوميت اهل بيتش عليهم السلام آمد.

**[ترجمه]

«۳۹»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَفَرْجَلَةَ الْكُوفِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَنْصُورٍ عَنْ حَرْبِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام كَمْ بَيْنَكَ وَ بَيْنَ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ قُلْتُ يَوْمٌ وَ شَيْءٌ فَقَالَ لَهُ لَوْ كَانَ مِنَّا عَلَى مِثَالِ الَّذِي هُوَ مِنْكُمْ لَاتَّخَذْنَاهُ هِجْرَةً(۲).

**[ترجمه]التهذيب: ابى جارود گويد: ابا جعفر عليه السلام به من فرمود: فاصله شما با مزار حسين عليه السلام چقدر است؟ عرض كردم: يک روز و قدرى از يک روز. پس فرمود: اگر براى ما هم همين قدر فاصله بود، سفر خود به سوى او را به هجرتى بدل مى‌كرديم. - . التهذيب: ۶ : ۴۶ -

**[ترجمه]

بيان

أي كنا نتهاجر إليه و نسكن عنده.

**[ترجمه]یعنی به آنجا هجرت می کردیم و ساکن می‌شدیم .

**[ترجمه]

«۴۰»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ يَرْفَعُهُ إِلَى أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا زُرْتَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَزُرْهُ وَ أَنْتَ حَزِينٌ مَكْرُوبٌ وَ سَاقَ الْحَدِيثَ إِلَى قَوْلِهِ وَ اسْأَلْهُ الْحَوَائِجَ وَ انْصَرِفْ عَنْهُ وَ لَا تَتَّخِذْهُ وَطَناً(۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: چون به زيارت ابا عبد الله حسين علیه السلام روى، پس با دلى اندوهگين و مصيبت ديده نزد وى برو .. و روايت را تا بدانجا پيش مى‌برد كه: و حاجات خود را از وى بطلب و بازگرد و در آن محل مقيم نگرد. -. ثواب الاعمال: : ۸۰ -

**[ترجمه]

بيان

لعل النهی عن اتخاذه وطنا محمول علی حال التقيه و الخوف كما كان الغالب فی تلك الأعصار أو علی النهی عن التوقف عند القبر لا عن حواليه و جوانبه لئلا ينافی الأخبار السالفه و ما سيأتی من الدعاء للمقام عنده علیه السلام فی كثير من الزيارات.

**[ترجمه]شايد نهى از اقامت در محل حرم به جهت تقيه و ترس از حاكمان باشد چنان كه در آن دوران حال غالب شيعه چنين بود، و يا شايد نهى از توقف در كنار مقبره باشد نه پيرامون آن و محلهاى اطراف، تا بدين معنى با اخبار گذشته و دعاهايى كه در ادامه در باب اقامت نزد وى در بسيارى از زيارات مى‌آيد، در تناقض نباشد .

**[ترجمه]

«۴۱»

يب، [تهذيب الأحكام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۶۴ ضمن حديث طويل.

۲- ۲. التهذيب ج ۶ ص ۴۶.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۰.

عَنْ أَبِی الطَّاهِرِ یَعْنِی الْوَرَّاقَ عَنِ الْحَجَّالِ عَنْ غَیْرِ وَاحِدٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: الْبَرَکَهُ مِنْ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام عَشَرَهُ أَمْیَالٍ (۱).

**[ترجمه]التهذیب: امام صادق علیه السلام: برکت از مقبره حسین علیه السلام تا ده میل (جاری) است. - . التهذیب: ۶ : ۷۲ -

**[ترجمه]

«۴۲»

یب، [تهذیب الأحکام] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ حُمَیْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَیُّوبَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: خَرَجَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام یَسِیرُ بِالنَّاسِ حَتَّی إِذَا کَانَ مِنْ کَرْبَلَاءَ عَلَی مَسِیرَهِ مِیلٍ أَوْ مِیلَیْنِ فَتَقَدَّمَ بَیْنَ أَیْدِیهِمْ حَتَّی

إِذَا صَارَ بِمَصَارِعِ الشُّهَدَاءِ قَالَ قُبِضَ فِیهَا مِائَتَا نَبِیٍّ وَ مِائَتَا وَصِیٍّ وَ مِائَتَا سِبْطٍ شُهَدَاءَ بِأَتْبَاعِهِمْ فَطَافَ بِهَا عَلَی بَغْلَتِهِ خَارِجاً رِجْلَیْهِ مِنَ الرِّکَابِ وَ أَنْشَأَ یَقُولُ مُنَاخُ رِکَابٍ وَ مَصَارِعُ شُهَدَاءَ لَا یَسْبِقُهُمْ مَنْ کَانَ قَبْلَهُمْ وَ لَا یَلْحَقُهُمْ مَنْ کَانَ بَعْدَهُمْ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: امام صادق علیه السلام: امیر المؤمنین علیه السلام (از کوفه) بیرون آمد، در حالی که مردم او را همراهی می‌کردند و چون به فاصله یک یا دو میل از کربلا رسیدند، از مردم جلوتر روانه گشت و چون به محل شهادت شهیدان رسید، فرمود: دویست نبیّ و دویست وصیّ و دویست نواده ایشان به همراه پیروانشان در این مکان شهید گشته اند. پس سوار بر استرش و در حالی که پاهایش را از رکاب به در آورده بود، در آن محل بگردید و می‌گفت: محل بارانداز مرکبهایشان و قتلگاه شهیدانشان، کسی از پیشینان بر ایشان پیشی نجوید و پسینیان به گرد پایشان نرسند. - . التهذیب: ۶ : ۷۲ -

**[ترجمه]

«۴۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتِّیلٍ عَنْ سَهْلٍ عَنِ ابْنِ أَسْبَاطٍ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۷۰ -

**[ترجمه]

«۴۴»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَیْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَیْمُونٍ الْقَدَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَرَّ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام بِکَرْبَلَاءَ فِی أُنَاسٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَلَمَّا مَرَّ بِهَا اغْرَوْرَقَتْ عَیْنَاهُ

بِالْبُكَاءِ ثُمَّ قَالَ هَذَا مُنَاخُ رِكَابِهِمْ وَ هَذَا مُلْقَى رِحَالِهِمْ وَ هُنَا تُهَرَاقُ دِمَاؤُهُمْ طُوبَى لَكِ مِنْ تُرْبَةٍ عَلَيْكِ تُهَرَاقُ دِمَاءُ الْأَحِبَّةِ(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: امیر المؤمنین علیه السلام همراه با گروهی از یارانش از کربلا گذشت و چون پای به آن سرزمین نهاد، چشمهایش از اشک لبریز گشت و فرمود: اینجا محل زانو زدن شترانشان است و این محل رحل افکندنشان است و اینجا خونشان ریخته می شود. ای خوشا بر تو ای خاک، که خون جگرگوشه ها بر تو ریخته می شود. - . کامل الزیارات : ۲۶۹ -

**[ترجمه]

«۴۵»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّام عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَمْرٍو الزُّهْرِیِّ عَنْ بَكْرِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الثُّمَالِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ علیه السلام: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكاناً قَصِيًّا قَالَ خَرَجَتْ مِنْ دِمَشْقَ حَتَّى أَتَتْ كَرْبَلَاءَ فَوَضَعَتْهُ فِي مَوْضِعِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام ثُمَّ رَجَعَتْ مِنْ لَيْلَتِهَا(۵).

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۷۲ و فی الأول التربه.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۷۲ و فی الأول التربه.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۷۰.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۶۹.

۵- ۵. التهذیب ج ۶ ص ۷۳.

**[ترجمه]التهذیب: علی بن حسین علیه السلام: درباره این آیه شریفه «فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكاناً قَصِيًّا»، - . مريم / ٢٢ - {پس مریم به او آبستن شد و با او به مکان دور افتاده ای پناه جست.} فرمود: وی از دمشق بیرون شد و به کربلا آمد و او را در محل مقبره حسین علیه السلام به دنیا آورد و همان شب باز گشت. - . التهذیب: ۶ : ۷۳ -

**[ترجمه]

تذنيب

اعلم أنه اختلف كلام الأصحاب رحمهم الله فى حد الحائر فقيل إنه ما أحاطت به جدران الصحن فيدخل فيه الصحن من جميع الجوانب و العمارات المتصله بالقبه المنوره و المسجد الذى خلفها و قيل إنه القبه الشريفه حسب و قيل هى مع ما اتصل بها من العمارات كالمسجد و المقتل و الخزانه و غيرها و الأول أظهر لاشتهاره بهذا الوصف بين أهل المشهد آخذين عن أسلافهم و لظاهر كلمات أكثر الأصحاب.

قال ابن إدريس فى السرائر(۱)

المراد بالحائر ما دار سور المشهد و المسجد عليه قال لأن ذلك هو الحائر حقيقه لأن الحائر فى لسان العرب الموضع المطمئن الذى يحار فيه الماء.

و ذكر الشهيد فى الذكرى (۲)

أن فى هذا الموضع حار الماء لما أمر المتوكل بإطلاقه على قبر الحسين عليه السلام ليعفيه فكان لا يبلغه.

و ذكر السيد الفاضل أمير شرف الدين على المجاور بالمشهد الغروى قدس الله روحه و كان من مشايخنا إنى سمعت من كبار الشائبين من البلده المشرفه أن الحائر هو السعه التى عليها الحصار الرفيع من القبله و اليمين و اليسار و أما الخلف فما ندرى ما حده و قالوا هذا الذى سمعنا من جماعه من قبلنا انتهى و فى شموله لحجرات الصحن إشكال و لا يبعد أن يكون ما انخفض من هذا الصحن الشريف يكون داخلا فى الحائر دون ما ارتفع منها و عليه أيضا شواهد من كلمات الأصحاب و الله يعلم.

۱- ۱. السرائر ص ۷۸.

۲- ۲. الذكرى فى اول صلاه السفر.

**[ترجمه]بدان که سخن اصحاب شیعه رحمهم الله درباره حد و مرز حرم متفاوت بوده و گفته شده که حد آن محدوده ایست که دیوارهای صحن آن را احاطه کرده‌اند و صحن با تمام زوایا و ساختمانهای متصل به قبه منور و مسجدی که پشت آن است، در درون حرم جای دارد. و گفته شده که منظور تنها قبه شریفه است، و گفته اند که مرز آن شامل همه ساختمانهای متصل به قبه نظیر مسجد و مقتل و خزانه و غیر آن است و نظر نخست به خاطر مشهورتر بودنش به این وصف در میان ساکنان شهادتگاه کربلا، که آن را از پیشینیان خود به یاد دارند، معتبرتر است و نیز به خاطر آنچه از ظاهر کلام بیشتر اصحاب شیعه بر می‌آید.

ابن ادریس در السرائر - . السرائر : ۷۸ - گوید که منظور از حرم منطقه ایست که دور شهادتگاه و مسجد را احاطه می‌کند چرا که این منطقه است که در واقع حرم است زیرا که حرم(حائر) در لغت عربی به معنی زمین استواری است که آب در آن فرو نرفته و روی زمین می‌چرخد. و شهید در الذکری - . الذکری: فی اول صلاه السفر - می‌نویسد که در این محل بود که وقتی متوکل دستور داد آب را بروی قبر حسین علیه السلام رها کنند تا آن را محو نماید، آب می‌چرخید و به مقبره نمی‌رسید. و سید فاضل امیر شرف الدین علی که مجاور مشهد الغروی قدس الله روحه بود و از مشایخ شیعه است، گوید: از پیرمردان فرتوت سالخورده از اهل محله مشرف به مزار شنیدم که حرم آن پهنه ایست که حصار بلندی از جانب قبله و از راست و چپ بر آن کشیده شده و اما از پشت، نمی‌دانیم که حدود آن تا کجاست؛ و گفتند که این چیزی است که ما از جماعتی پیش از خود شنیدیم. پایان. و در اینکه این منطقه شامل حجره های صحن نیز باشد، محل تردید است و بعید نیست که آن قسم از صحن شریف که ارتفاعی پست تر دارد داخل حرم باشد و قسم پیرامونی که بلندتر است خارج از آن باشد و برخی سخنان اصحاب شیعه بیانگر این نکته است، و الله اعلم .

**[ترجمه]

باب ۱۶ تربته صلوات الله علیه و فضلها و آدابها و أحکامها

الأخبار

«۱»

ن، [عیون أخبار الرضا علیه السلام] تَمِیمٌ الْقُرَشِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَحْمَدَ الْأَنْصَارِیِّ عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ جَعْفَرٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ وَاقِدٍ عَنِ الْمُسَیَّبِ بْنِ زُهَیْرٍ قَالَ: قَالَ لِی مُوسَی بْنُ جَعْفَرٍ علیهما السلام بَعْدَ مَا سُمَّ لَا تَأْخُذُوا مِنْ تُرْبَتِی شَیْئاً لِتَتَبَرَّکُوا بِهِ فَإِنَّ کُلَّ تُرْبَهٍ لَنَا مُحَرَّمَهٌ إِلَّا تُرْبَهُ جَدِّیَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَعَلَهَا شِفَاءً لِشِیعَتِنَا وَ أَوْلِیَائِنَا الْخَبَرَ(۱).

**[ترجمه]عیون اخبار الرضا: مسیب بن زهیر گوید که موسی بن جعفر علیه السلام پس از آنکه که به زهر مسموم گشت، مرا فرمود: چیزی از تربت مرا برای تبرک برنگیرید، چرا که هر خاکی جز تربت جدم حسین بن علی علیه السلام بر ما حرام گشته و خداوند آن را شفای شیعیان و دوستداران ما قرار داده است. و ادامه خبر. - . عیون أخبار الرضا: ۱ : ۱۰۴ ضمن روایتی طولانی -

**[ترجمه]

«۲»

ما، [الأمالی] للشیخ الطوسی ابْنُ حَشِیشٍ عَنْ أَبِی الْمُفَضَّلِ عَنْ حُمَیْدِ بْنِ زِیَادٍ الدِّهْقَانِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ نَهِیکٍ عَنْ سَعِیدِ بْنِ صَالِحٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ بْنِ أَبِی الْمُغِیرَهِ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِیرَهِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنِّی رَجُلٌ کَثِیرُ الْعِلَلِ وَ الْأَمْرَاضِ وَ مَا تَرَکْتُ دَوَاءً إِلَّا تَدَاوَیْتُ بِهِ فَقَالَ لِی أَیْنَ أَنْتَ عَنْ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام فَإِنَّ فِیهِ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ أَمْناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ فَإِذَا أَخَذْتَهُ فَقُلْ هَذَا الْکَلَامَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ هَذِهِ الطِّینَهِ وَ بِحَقِّ الْمَلَکِ الَّذِی أَخَذَهَا وَ بِحَقِّ النَّبِیِّ الَّذِی قَبَضَهَا وَ بِحَقِّ الْوَصِیِّ الَّذِی حَلَّ فِیهَا صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ افْعَلْ بِی کَذَا وَ کَذَا قَالَ ثُمَّ قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَمَّا الْمَلَکُ الَّذِی أَخَذَهَا فَهُوَ جَبْرَئِیلُ علیه السلام وَ أَرَاهَا النَّبِیَّ صلی الله علیه و آله فَقَالَ هَذِهِ تُرْبَهُ ابْنِکَ الْحُسَیْنِ تَقْتُلُهُ أُمَّتُکَ مِنْ بَعْدِکَ وَ الَّذِی قَبَضَهَا فَهُوَ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ أَمَّا الْوَصِیُّ الَّذِی حَلَّ فِیهَا فَالْحُسَیْنُ علیه السلام وَ الشُّهَدَاءُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُمْ قُلْتُ قَدْ عَرَفْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ الشِّفَاءَ مِنْ کُلِّ دَاءٍ فَکَیْفَ الْأَمْنُ مِنْ کُلِّ خَوْفٍ فَقَالَ إِذَا خِفْتَ سُلْطَاناً أَوْ غَیْرَ سُلْطَانٍ فَلَا تَخْرُجَنَّ مِنْ مَنْزِلِکَ إِلَّا وَ مَعَکَ مِنْ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام.

ص: ۱۱۸

۱- ۱. عیون أخبار الرضا(ع) ج ۱ ص ۱۰۴ ضمن حدیث طویل.

فَتَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَخَذْتُهُ مِنْ قَبْرِ وَلِیِّکَ وَ ابْنِ وَلِیِّکَ فَاجْعَلْهُ لِی أَمْناً وَ حِرْزاً لِمَا أَخَافُ وَ مَا لَا أَخَافُ فَإِنَّهُ قَدْ یَرُدُّ مَا لَا یَخَافُ قَالَ الْحَارِثُ بْنُ الْمُغِیرَهِ فَأَخَذْتُ کَمَا أَمَرَنِی وَ قُلْتُ مَا قَالَ لِی فَصَحَّ جِسْمِی وَ کَانَ لِی أَمَاناً مِنْ کُلِّ مَا خِفْتُ وَ مَا لَمْ أَخَفْ کَمَا قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَمَا رَأَیْتُ مَعَ ذَلِکَ بِحَمْدِ اللَّهِ مَکْرُوهاً وَ لَا مَحْذُوراً(۱).

**[ترجمه]امالی طوسی: حارث بن مغیره گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم که من مردی همیشه بیمار و پر درد و مرضم و هیچ دوایی نمانده که به آن چاره جویم. پس فرمود: چرا از تربت قبر حسین بن علی علیه السلام برنمی‌گیری که درمان هر دردی و ایمنی از هر نگرانی در آن است. چون آن را برداشتی این ذکر را بگو: خداوندا از تو به حق این تکه گل و به حق فرشته ای که آن را برگرفت و به حق پیامبری که آن را در مشت گرفت و به حق آن وصیّ پیامبر که بر آن فرود آمد، بر محمد و خاندان محمد و اهل بیت او درود فرست و چنین کن و چنان نما.. گوید سپس امام صادق علیه السلام به من گفت: اما فرشته ای که آن را برگرفت، جبرئیل بود و آن را به پیامبر صلی الله علیه و آله نشان داد و گفت، این تربت فرزندت حسین است که امتت پس از تو وی را خواهند کشت و آن کس که آن را در مشت گرفت، محمد رسول خدا صلی الله علیه و آله بود و آن وصیّ که در آن بر نشست، حسین علیه السلام و شهداء کربلا رضی الله عنهم باشند. عرض کردم: فدایت گردم!! درمان هر درد را می‌فهمم چه سان است، اما ایمنی از هر خوف و نگرانی چگونه است؟ پس فرمود: چون از سلطانی یا غیر سلطانی هراسان باشی، از خانه خود بیرون مرو، مگر اینکه همراه خود از تربت قبر حسین علیه السلام داشته باشی و چنین می... گویی: خداوندا من این تربت را از قبر ولی تو و فرزند ولیّ تو برگرفته ام، پس آن را برای من مایه امنیت و نگاهداشت از آنچه مرا می‌ترساند و نمی‌ترساند، قرار ده؛ چرا که این تربت، چه بسا آنچه را که انسان از آن نترسد دفع می‌کند حارث بن مغیره گوید چنان که فرمود از آن تربت برداشتم و آنچه فرمود را گفتم و بدنم سالم گشت و چنان که امام صادق علیه السلام فرمود، مایه امنیت من از هر آنچه از آن می ترسیدم و نمی‌ترسیدم، گشت و با وجود آن به شکر خدا هیچ ناخوشایندی و ناپسندی ندیدم. - . أمالی الطوسی: ۱ : ۳۲۵ چاپ نجف اشر -

**[ترجمه]

«۳»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَّانٍ عَنْ حُمَیْدِ بْنِ زِیَادٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب: ۶ : ۷۴ -

**[ترجمه]

«۴»

ما، [الأمالی] للشیخ الطوسی ابْنُ حَشِیشٍ عَنْ أَبِی الْمُفَضَّلِ عَنِ النَّهَاوَنْدِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ زَیْدٍ أَبِی أُسَامَهَ قَالَ: کُنْتُ فِی جَمَاعَهٍ مِنْ عِصَابَتِنَا بِحَضْرَهِ سَیِّدِنَا الصَّادِقِ علیه السلام فَأَقْبَلَ عَلَیْنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ تُرْبَهَ جَدِّیَ الْحُسَیْنِ

عليه السلام شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ كُلِّ خَوْفٍ فَإِذَا تَنَاوَلَهَا أَحَدُكُمْ فَلْيُقَبِّلْهَا وَ يَضَعْهَا عَلَى عَيْنَيْهِ وَ لْيُمِرَّهَا عَلَى سَائِرِ جَسَدِهِ وَ لْيَقُلِ اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَةِ وَ بِحَقِّ مَنْ حَلَّ بِهَا وَ ثَوَى فِيهَا وَ بِحَقِّ أَبِيهِ وَ أُمِّهِ وَ أَخِيهِ وَ الْأَئِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِ وَ بِحَقِّ الْمَلَائِكَةِ الْحَافِّينَ بِهِ إِلَّا جَعَلْتَهَا شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ بَرْءاً مِنْ كُلِّ مَرَضٍ وَ نَجَاةً مِنْ كُلِّ آفَةٍ وَ حِرْزاً مِمَّا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ ثُمَّ لْيَسْتَعْمِلْهَا قَالَ أَبُو أُسَامَةَ فَإِنِّي أَسْتَعْمِلُهَا مِنْ دَهْرِيَ الْأَطْوَلِ كَمَا قَالَ وَ وَصَفَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَمَا رَأَيْتُ بِحَمْدِ اللَّهِ مَكْرُوهاً(۳).

**[ترجمه]امالی طوسی: ابی اسامه گوید: با شماری از یارانمان در محضر سرورمان امام صادق علیه السلام بودیم؛ ایشان رو به ما نمود و فرمود: خدای تعالی تربت جدم حسین علیه السلام را شفای از هر درد و ایمنی از هر ترس و نگرانی قرار داده و اگر کسی خواست از آن برگیرد، پس آن را ببوسد و بر چشمش نهد و بر دیگر اعضای جسمش عبور دهد و بگوید: خداوندا، به حق این تربت و به حق آنکه در آن فرود آمد و در آن مدفون گشت و به حق پدر و مادر و برادرش و امامان از نسل او و به حق فرشتگانی که پیرامون وی را فراگرفته اند، چنان کن که جز شفایم از هر بیماری و بهبودی از هر مرض و نجات از هر آفت و ایمنی از هر آنچه از آن بیمناکم و حذر می کنم، در آن نباشد و سپس آن را استفاده نماید. ابو اسامه گوید: من آن را از مدتها پیش چنان که امام صادق علیه السلام فرمود و توصیف نمود، استفاده می کنم و شکر خدا به هیچ امر ناخوشایندی دچار نشده ام. - . أمالی الطوسی: ۱ : ۳۲۶ -

**[ترجمه]

«۵»

صبا، [مصباح الزائر] عَنْهُ عليه السلام: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]مصباح الزائر: نظیر همین روایت هم از وی نقل شده است. - . مصباح الزائر : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

«۶»

مکا، [مکارم الأخلاق]: سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ كَيْفِيَّةِ تَنَاوُلِهِ فَقَالَ إِذَا تَنَاوَلَ التُّرْبَةَ

ص: ۱۱۹

۱- ۱. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۳۲۵ طبع النجف الأشرف.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۷۴.

۳- ۳. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۳۲۶.

۴- ۴. مصباح الزائر ص ۱۳۷.

أَحَدُكُمْ فَلْيَأْخُذْ بِأَطْرَافِ أَصَابِعِهِ وَ قَدْرُهُ مِثْلُ الْحِمَّصَهِ فَلْيُقَبِّلْهَا وَ لْيَضَعْهَا عَلَى عَيْنَيْهِ إِلَى آخِرِ مَا مَرَّ مِنَ الدُّعَاءِ(۱).

**[ترجمه]مکارم الاخلاق: از امام صادق علیه السلام درباره کیفیت استفاده از تربت پرسیدند و حضرت فرمود: اگر کسی بخواهد تربت استفاده کند، با سر انگشت خود از آن بردارد و اندازه اش به میزان یک نخود باشد و آن را ببوسد و بر چشمانش گذارد ... تا پایان آن ذکر و دعایی که پیش از این گذشت. - . مکارم الأخلاق : ۱۸۹ چاپ ایران به سال ۱۳۷۶ -

**[ترجمه]

«۷»

ما، [الأمالی] للشیخ الطوسی ابْنُ حَشِیشٍ عَنْ أَبِی الْمُفَضَّلِ عَنِ ابْنِ عُقْدَهَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ بْنِ نَاجِیَهَ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: سَأَلْتُ الرِّضَا علیه السلام عَنِ الطِّینِ الَّذِی یُؤْکَلُ تَأْکُلُهُ النَّاسُ فَقَالَ کُلُّ طِینٍ حَرَامٌ کَالْمَیْتَهِ وَ الدَّمِ وَ ما أُهِلَّ لِغَیْرِ اللَّهِ بِهِ مَا خَلَا طِینَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَإِنَّهُ شِفَاءٌ مِنْ کُلِّ دَاءٍ(۲).

**[ترجمه]امالی طوسی: سعد بن سعد گوید: از امام رضا علیه السلام درباره تربتی خوردنی - تربتی که مردم می‌خورند - پرسیدم. فرمود: خوردن هر تربتی چون گوشت مردار و خون و هر آنچه که با ذکر نام غیر خدا ذبح شده باشد، حرام است مگر تربت قبر حسین علیه السلام، چرا که شفای هر دردی است. - . أمالی الطوسی: ۱ : ۳۲۶ -

**[ترجمه]

«۸»

ع، [علل الشرائع] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ کَثِیرٍ عَنْ یَحْیَی بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَکَلَ طِینَ الْکُوفَهِ لَقَدْ أَکَلَ لُحُومَ النَّاسِ لِأَنَّ الْکُوفَهَ کَانَتْ أَجَمَهً ثُمَّ کَانَتْ مَقْبَرَهً مَا حَوْلَهَا وَ قَدْ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَنْ أَکَلَ الطِّینَ فَهُوَ مَلْعُونٌ (۳).

**[ترجمه]علل الشرائع: امام صادق علیه السلام: هر که تربت کوفه را بخورد، به حق که گوشت مردمان را خورده است، چرا که کوفه درختزاری بود و اطراف آن گورستان بود و امام صادق علیه السلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر که خاک بخورد، ملعون است. - . علل الشرائع : ۵۳۳ -

**[ترجمه]

أقول

قد مضی بعض الأخبار فی أبواب تاریخ الحسین علیه السلام.

**[ترجمه]برخی اخبار در ابواب تاریخ حسین علیه السلام ذکر گشت.

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ قَالَ حَدَّثَنَا مُدْلِجٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: خَرَجْتُ إِلَی الْمَدِینَهِ وَ أَنَا وَجِعٌ فَقِیلَ لَهُ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ وَجِعٌ فَأَرْسَلَ إِلَیَّ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام شَرَاباً مَعَ الْغُلَامِ مُغَطًّی بِمِنْدِیلٍ فَنَاوَلَنِیهِ الْغُلَامُ وَ قَالَ لِی اشْرَبْهُ فَإِنَّهُ قَدْ أَمَرَنِی أَنْ لَا أَبْرَحَ حَتَّی تَشْرَبَهُ فَتَنَاوَلْتُهُ فَإِذَا رَائِحَهُ الْمِسْکِ مِنْهُ وَ إِذَا شَرَابٌ طَیِّبُ الطَّعْمِ بَارِدٌ فَلَمَّا شَرِبْتُهُ قَالَ لِیَ الْغُلَامُ یَقُولُ لَکَ مَوْلَایَ إِذَا شَرِبْتَ فَتَعَالَ فَفَکَّرْتُ فِیمَا قَالَ لِی وَ مَا أَقْدِرُ عَلَی النُّهُوضِ قَبْلَ ذَلِکَ عَلَی رِجْلٍ فَلَمَّا اسْتَقَرَّ الشَّرَابُ فِی جَوْفِی

۱- ۱. مکارم الأخلاق ص ۱۸۹ طبع ایران سنه ۱۳۷۶.

۲- ۲. أمالی الطوسیّ ج ۱ ص ۳۲۶.

۳- ۳. علل الشرائع ص ۵۳۳.

فَكَأَنَّمَا نَشِطْتُ مِنْ عِقَالٍ فَأَتَيتُ بَابَهُ فَاسْتَأْذَنْتُ عَلَيْهِ فَصَوَّتَ بِی صَحَّ الْجِسْمُ ادْخُلْ فَدَخَلْتُ عَلَيْهِ وَ أَنَا بَاكٍ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ وَ قَبَّلْتُ يَدَهُ وَ رَأْسَهُ فَقَالَ لِی وَ مَا يُبْكِيکَ يَا مُحَمَّدُ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ أَبْكِی عَلَى اغْتِرَابِی وَ بُعْدِ الشُّقَّهِ وَ قِلَّهِ الْقُدْرَهِ عَلَى الْمُقَامِ عِنْدَکَ أَنْظُرُ إِلَيْکَ فَقَالَ لِی أَمَّا قِلَّهُ الْقُدْرَهِ فَكَذَلِکَ جَعَلَ اللَّهُ أَوْلِيَاءَنَا وَ أَهْلَ مَوَدَّتِنَا وَ جَعَلَ الْبَلَاءَ إِلَيْهِمْ سَرِيعاً وَ أَمَّا مَا ذَكَرْتَ مِنَ الْغُرْبَهِ فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ فِی هَذِهِ الدُّنْيَا غَرِيبٌ وَ فِی هَذَا الْخَلْقِ الْمَنْكُوسِ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ هَذِهِ الدَّارِ إِلَى رَحْمَهِ اللَّهِ وَ أَمَّا مَا ذَكَرْتَ مِنْ بُعْدِ الشُّقَّهِ فَلَکَ بِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام أُسْوَهٌ بِأَرْضٍ نَائِيَهٍ عَنَّا بِالْفُرَاتِ وَ أَمَّا مَا ذَكَرْتَ مِنْ حُبِّکَ قُرْبَنَا وَ النَّظَرَ إِلَيْنَا وَ أَنَّکَ لَا تَقْدِرُ عَلَى ذَلِکَ فَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِی قَلْبِکَ وَ جَزَاؤُکَ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ لِی هَلْ تَأْتِی قَبْرَ الْحُسَيْنِ قُلْتُ نَعَمْ عَلَى خَوْفٍ وَ وَجَلٍ فَقَالَ مَا كَانَ فِی هَذَا أَشَدَّ فَالثَّوَابُ فِيهِ عَلَى قَدْرِ الْخَوْفِ فَمَنْ خَافَ فِی إِتْيَانِهِ آمَنَ اللَّهُ رَوْعَتَهُ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ وَ انْصَرَفَ بِالْمَغْفِرَهِ وَ سَلَّمَتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَهُ وَ زَارَهُ النَّبِیُّ صلى الله عليه و آله وَ مَا يَصْنَعُ وَ دَعَا لَهُ وَ انْقَلَبَ بِنِعْمَهٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُوءٌ وَ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ ثُمَّ قَالَ لِی كَيْفَ وَجَدْتَ الشَّرَابَ فَقُلْتُ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَهْلُ بَيْتِ الرَّحْمَهِ وَ أَنَّکَ وَصِیُّ الْأَوْصِيَاءِ لَقَدْ أَتَانِی الْغُلَامُ بِمَا بَعَثْتَ وَ مَا أَقْدِرُ عَلَى أَنْ أَسْتَقِلَّ عَلَى قَدَمَیَّ وَ لَقَدْ كُنْتُ آيِساً مِنْ نَفْسِی فَنَاوَلَنِی الشَّرَابَ فَشَرِبْتُهُ فَمَا وَجَدْتُ مِثْلَ رِيحِهِ وَ لَا أَطْيَبَ مِنْ ذَوْقِهِ وَ لَا طَعْمِهِ وَ لَا أَبْرَدَ مِنْهُ فَلَمَّا شَرِبْتُهُ قَالَ لِیَ الْغُلَامُ إِنَّهُ أَمَرَنِی أَنْ أَقُولَ لَکَ إِذَا شَرِبْتَهُ فَأَقْبِلْ إِلَیَّ وَ قَدْ عَلِمْتَ شِدَّهَ مَا بِی فَقُلْتُ لَأَذْهَبَنَّ إِلَيْهِ وَ لَوْ ذَهَبَتْ نَفْسِی فَأَقْبَلْتُ إِلَيْکَ وَ كَأَنِّی أُنْشِطْتُ مِنْ عِقَالٍ فَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَكُمْ رَحْمَهً لِشِيعَتِكُمْ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ الشَّرَابَ الَّذِی شَرِبْتَهُ فِيهِ مِنْ طِينِ قُبُورِ آبَائِی وَ هُوَ أَفْضَلُ مَا اسْتُشْفِیَ بِهِ فَلَا تَعْدِلَنَّ بِهِ فَإِنَّا نَسْقِيهِ صِبْيَانَنَا وَ نِسَاءَنَا فَنَرَى فِيهِ كُلَّ خَيْرٍ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّا لَنَأْخُذُ مِنْهُ وَ نَسْتَشْفِی بِهِ فَقَالَ يَأْخُذُهُ الرَّجُلُ فَيُخْرِجُهُ مِنَ

الْحَيْرِ وَ قَدْ أَظْهَرَهُ فَلَا يَمُرُّ بِأَحَدٍ مِنَ الْجِنِّ بِهِ عَاهَةٌ وَ لَا دَابَّةٍ وَ لَا شَيْ ءٍ بِهِ آفَةٌ إِلَّا شَمَّهُ فَتَذْهَبُ بَرَكَتُهُ فَيَصِيرُ بَرَكَتُهُ لِغَيْرِهِ وَ هَذَا الَّذِي نَتَعَالَجُ بِهِ لَيْسَ هَكَذَا وَ لَوْ لَا مَا ذَكَرْتُ لَكَ مَا تَمَسَّحَ بِهِ شَيْ ءٌ وَ لَا شَرِبَ مِنْهُ شَيْ ءٌ إِلَّا أَفَاقَ مِنْ سَاعَتِهِ وَ مَا هُوَ إِلَّا كَحَجَرِ الْأَسْوَدِ أَتَاهُ أَصْحَابُ الْعَاهَاتِ وَ الْكُفْرِ وَ الْجَاهِلِيَّةِ وَ كَانَ لَا يَتَمَسَّحُ بِهِ أَحَدٌ إِلَّا أَفَاقَ قَالَ وَ كَانَ كَأَبْيَضِ يَاقُوتَةٍ فَاسْوَدَّ حَتَّى صَارَ إِلَى مَا رَأَيْتَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ كَيْفَ أَصْنَعُ بِهِ فَقَالَ أَنْتَ تَصْنَعُ بِهِ مَعَ إِظْهَارِكَ إِيَّاهُ مَا يَصْنَعُ غَيْرُكَ تَسْتَخِفُّ بِهِ فَتَطْرَحُهُ فِي خُرْجِكَ وَ فِي أَشْيَاءَ دَنِسَةٍ فَيَذْهَبُ مَا فِيهِ مِمَّا تُرِيدُ بِهِ فَقُلْتُ صَدَقْتَ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ لَيْسَ يَأْخُذُهُ أَحَدٌ إِلَّا وَ هُوَ جَاهِلٌ بِأَخْذِهِ وَ لَا يَكَادُ يَسْلَمُ بِالنَّاسِ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ كَيْفَ لِي أَنْ آخُذَهُ كَمَا تَأْخُذُ فَقَالَ لِي أُعْطِيكَ مِنْهُ شَيْئاً فَقُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَإِذَا أَخَذْتَهُ فَكَيْفَ تَصْنَعُ بِهِ قُلْتُ أَذْهَبُ بِهِ مَعِي قَالَ فِي أَيِّ شَيْ ءٍ تَجْعَلُهُ قُلْتُ فِي ثِيَابِي قَالَ فَقَدْ رَجَعْتَ إِلَى مَا كُنْتَ تَصْنَعُ اشْرَبْ عِنْدَنَا مِنْهُ حَاجَتَكَ وَ لَا تَحْمِلْهُ فَإِنَّهُ لَا يَسْلَمُ لَكَ فَسَقَانِي مِنْهُ مَرَّتَيْنِ فَمَا أَعْلَمُ أَنِّي وَجَدْتُ شَيْئاً مِمَّا كُنْتُ أَجِدُ حَتَّى انْصَرَفْتُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن مسلم گوید: به سمت مدینه روانه شدم و درد شدیدی داشتم. به امام باقر علیه السلام عرض کردند که محمد بن مسلم درد شدیدی دارد و حضرت علیه السلام به دست نوکرش، نوشیدنی‌ای که با دستمالی پوشانده شده بود، برایم فرستاد و غلام آن را به من نوشاند و گفت: آن را بنوش که مرا دستور فرموده تا همچنان نزدت بمانم تا آن را بنوشی. پس آن را گرفتم و دیدم که بوی مشک از آن می‌آید و نوشیدنی گوارا و خوش طعم و خنکی است و چون آن را سر کشیدم، غلام به من گفت: سرورم فرمود: چون نوشیدی نزد ما بیا. و من به این سخن او می‌اندیشیدم و پیش از آن با کمک یک مرد توان برخاستن نداشتم، و چون آن نوشیدنی در درونم جایگیر گشت، گویی که چون شتری از زانوبند رهایی یافته باشم، پس به در خانه اش آمده و اجازه خواستم و ایشان بلند فرمودند که تن سالم گشت، وارد شو. پس به حال گریه وارد شدم و بر او سلام داده و دست و سرش را بوسیدم و حضرت مرا فرمود که چرا گریه می کنی ای محمد!؟ گفتم: جانم به فدایت از غربت و دوری بسیار و کم توانی از سکونت در همسایگی شما تا نظر به روی شما داشته باشم. فرمود: درباره کم توانی، خداوند یاران و دوستداران ما را چنین سرشته و بلا را به ایشان نزدیک داشته است، و اما درباره غربتی که گفتی، بدان که مؤمن در این دنیا و میان این مردم وارونه حال، غریب است تا آنکه از این خانه به سایه رحمت الهی رخت بربندد، و اما درباره دوری بسیار، هان که تو را الگو امام حسین علیه السلام است که در سرزمینی دور از ما، در فرات است، و آنچه که درباره محبت به ما و نگریستن به ما و اینکه امکان آن را نداری، هان که خدا آنچه در دلت هست را می‌داند و پاداشت بر پایه همان است که دلت هست. سپس مرا گفت که آیا به مزار حسین می‌روی؟ گفتم: آری با ترس و دلهره. پس فرمود: هر چه این کار برایت سخت تر باشد، ثواب آن به میزان همان بیم و نگرانی اش است، پس هر که در راه آمدنش، با ترس و نگرانی مواجه شود، خداوند آن روز که مردمان در محضر پروردگار جهانیان بایستند ترس و هیبت ایشان را به ایمنی بدل سازد و با مغفرت از حسابرسی بازگردد و فرشتگان بر او درود گویند و پیامبر صلی الله علیه و آله به دیدار وی آید تا ببیند در چه حال است و برای او دعا می کند و او با نعمت و فضلی از جانب پروردگار که هیچ خدشه نپذیرد باز گردد و رضوان الهی را جویا گردد. سپس مرا گفت که آن نوشیدنی چطور بود؟ گفتم: گواهی می‌دهم که شما اهل بیت رحمت هستید و شما وصی اوصیاء هستید. به حق که غلام آنچه را فرستاده بودید آورد، حال آنکه من توان آن را نداشتم که بر پاهای خود برخیزم و از خود نومید شده بودم و او آن نوشیدنی را به من داد و آن را نوشیدم و هرگز بویی چون آن به مشامم نخورده بود و گواراتر از مزه و خنک تر از آن نچشیده بودم. و چون آن را نوشیدم، غلام گفت که وی مرا فرموده تا به تو بگویم که چون نوشیدی به سوی ما روانه گرد، حال آنکه شما شدت درد مرا می‌دانستید. پس گفتم به حتم که به نزد او خواهم رفت، حتی اگر جانم از

کف رود. پس به سوی شما روانه گشتم و گویی شتری که از زانوبند رها شده باشد، شتابان آمدم و حمد خدای راست که شما را رحمتی برای پیروانتان قرار داد. پس فرمود: ای محمد! در آنچه نوشیدی، از تربت پدرانم درآمیخته شده بود و این از بهترین داروهای شفابخش است و مپندار که هیچ دارویی با آن برابر است، که ما آن را به فرزندانمان و همسرانمان می‌خورانیم و تمام خیر را در آن دیده ایم. پس عرض کردم: فدایت گردم! ما هم از آن برگیریم و به آن شفا جوییم؟ فرمود: فرد آن را برداشته و از حرم بیرون می‌برد، حال آنکه آن را پنهان نکرده و بر هیچ جن بیمار و علیلی و نه هیچ جانور و چیزی دیگری که آفتی دارد، نمی‌گذرد مگر آنکه آن را می‌بوید و برکت آن می‌رود و به دیگران می‌رسد و این تربتی که ما با آن خود را درمان می‌کنیم، چنین نیست؛ و اگر آنچه که ذکر کردم، در بین نباشد، به هیچ چیز مالیده نشود و چیزی از آن نوشیده نشود، مگر آنکه همان لحظه سلامتی یابد و این تربت دقیقاً همچون حجر الاسود است که معلولان و کافران و اهل جاهلیت به کنار آن می‌آمدند و احدی دست و سر به آن نمی‌مالید مگر آنکه به حال طبیعی و سلامتش بازمی گشت. فرمود: آن، چون سفیدی یاقوت بود و کم کم سیاه شد تا آنکه اینسان که می‌بینی گشت. گفتم فدایت گردم، چطور آن را استفاده کنم؟ فرمود: تو با آشکار کردن آن، همان کاری که دیگران می‌کنند را خواهی کرد. آن را کوچک شمرده و در خورجین و به میان چیزهای آلوده می‌اندازی و آنچه که تو بدان چشمداشت داری، از آن زدوده می‌گردد. عرض کردم: راست می‌گویی فدایت گردم. فرمود: کسی آن را با خود بر نمی‌گیرد مگر آنکه خود آگاه نیست که چه چیز با ارزشی برگرفته و بنابراین تقریباً کسی از مردم با آن سلامتی نمی‌یابد. گفتم: فدایت گردم: چگونه باید آن را آنسان که شما برمی‌دارید، برگیرم؟ فرمود: قدری از آن به تو بدهم؟ گفتم: آری. فرمود: وقتی آن را برمی‌داری، چطور با آن برخورد می‌کنی؟ گفتم: آن را با خود می‌برم. فرمود: آن را در چه ظرفی می‌گذاری؟ گفتم: در لباسم. فرمود: به همان رفتاری که قبلا می‌کردی، برگشتی. هر آنچه نیاز داری نزد ما بنوش و با خودت مبر، که در دست تو خالص نمی‌ماند، پس مرا دو بار از آن نوشاند تا احساس نمی‌کردم، چیزی از دردهایی که داشتم، باقی مانده است؛ تا آنکه بازگشتم. - . کامل الزیارات : ۲۷۵ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مَتٍّ الْجَوْهَرِيُّ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْخَيْبَرِيِّ عَنْ أَبِي وَلَّادٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: لَوْ أَنَّ مَرِيضاً مِنَ الْمُؤْمِنِينَ يَعْرِفُ حَقَّ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ حُرْمَتَهُ وَ وَلَايَتَهُ أَخَذَ مِنْ طِينِ قَبْرِهِ مِثْلَ رَأْسِ أَنْمُلَةٍ كَانَ لَهُ دَوَاءً(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: اگر بیماری از مؤمنین، حق ابا عبدالله حسین بن علی صلوات الله علیهما را شناخته و به حرمت و ولایت او اعتراف داشته باشد، از تربت قبر او به اندازه سرانگشتی بردارد، دوای دردش خواهد بود. - . کامل الزیارات : ۲۷۷ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مصبا، [المصباحين] عَنِ الْحَضْرَمِيِّ: مِثْلَهُ وَ زَادَ فِی آخِرِهِ شِفَاءً(۳).

**[ترجمه]المصباحين: نظير همين روايت به سندی ديگر روايت شده و در پايان آن می‌افزايد: و شفاء. - . مصباح الطوسی : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ كَرَّامٍ عَنِ ابْنِ أَبِی يَعْفُورٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَأْخُذُ الْإِنْسَانُ مِنْ طِينِ قَبْرِ

ص: ۱۲۲

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۷۵.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۷۷.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

الْحُسَيْنِ فَيَنْتَفِعُ بِهِ وَ يَأْخُذُ غَيْرُهُ فَلَا يَنْتَفِعُ بِهِ فَقَالَ لَا وَ اللَّهِ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَا يَأْخُذُهُ أَحَدٌ وَ هُوَ يَرَى أَنَّ اللَّهَ يَنْفَعُهُ بِهِ إِلَّا نَفَعَهُ اللَّهُ بِهِ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن ابی یعفور گوید که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فردی از تربت مقبره حسین علیه السلام بر می‌دارد و از آن بهره می‌برد و دیگری برمی گیرد و بهره ای از آن نصیبش نمی گردد. فرمود: نه! به خدایی که جز او خدایی نیست، کسی آن را با باور به اینکه خداوند به واسطه آن او را بهره ای می‌رساند بر نمی گیرد، مگر آنکه خداوند او را بهرمند گرداند. - . کامل الزیارات : ۲۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مکا، [مکارم الأخلاق] عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]مکارم الاخلاق: نظیر همین روایت به نقل از وی روایت شده است. - . مکارم الأخلاق : ۱۸۹ -

**[ترجمه]

«۱۴»

کا، [الکافی] الْعِدَّهُ عَنِ ابْنِ عِيسَى: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]الکافی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . الکافی ۴ : ۵۸۸ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: دَفَعَتْ إِلَيَّ امْرَأَهٌ غَزْلًا فَقَالَتِ ادْفَعْهُ بِمَكَّهَ لِتُخَاطَ بِهِ كِسْوَهُ الْكَعْبَهِ قَالَ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدْفَعَهُ إِلَى الْحَجَبَهِ وَ أَنَا أَعْرِفُهُمْ فَلَمَّا أَنْ صِرْنَا بِالْمَدِينَهِ دَخَلْتُ عَلَى أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام فَقُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّ امْرَأَهً أَعْطَتْنِی غَزْلًا فَقَالَتِ ادْفَعْهُ بِمَكَّهَ لِتُخَاطَ بِهِ كِسْوَهُ الْكَعْبَهِ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدْفَعَهُ إِلَى الْحَجَبَهِ فَقَالَ اشْتَرِ بِهِ عَسَلًا وَ زَعْفَرَاناً وَ خُذْ مِنْ طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ اعْجِنْهُ بِمَاءِ السَّمَاءِ وَ اجْعَلْ فِيهِ شَيْئاً مِنْ عَسَلٍ وَ زَعْفَرَانٍ وَ فَرِّقْهُ عَلَى الشِّيعَهِ لِيُدَاوُوا بِهِ مَرْضَاهُمْ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی عبدالله برقی از یکی از شیعیان روایت می کند: زنی، نخی رشته شده را به من داد و گفت: آن را در مکه تحویل بده تا با آن پرده کعبه را بدوزند. گوید: نخواستم که آن را به دربانانی که ایشان را می شناختم بدهم و

چون به مدینه رفتیم به نزد امام باقر علیه السلام رفته و عرض کردم: فدایت گردم، زنی نخ رشته ای را به من داد و گفت که در مکه تحویلش بده تا با آن پرده کعبه را بدوزند و من خوش نداشتم آن را به دربانان بدهم. فرمود: با آن عسل و زعفران بخر و از تربت قبر حسن علیه السلام بردار و آن را با آب باران درآمیز و قدری عسل و زعفران در آن بریز و آن را میان شیعیان پخش کن تا بیمارانشان را به آن مداوا نمایند. - . کامل الزیارات : ۲۷۴ -

**[ترجمه]

«۱۶»

سن، [المحاسن] أَبِی عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]المحاسن: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . المحاسن: ۲ : ۵۰۰ چاپ ایران -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ الْبَصْرِیِّ وَ لَقَبُهُ فَهْدٌ عَنِ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: طِینُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام شِفَاءٌ مِنْ کُلِّ دَاءٍ(۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: تربت قبر حسین شفای هر مرضی است. - . کامل الزیارات : ۲۷۵ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَیْمَانَ الْبَصْرِیِّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: فِی طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۷۴.

۲- ۲. مکارم الأخلاق ص ۱۸۹.

۳- ۳. الکافی ج ۴ ص ۵۸۸.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۷۴.

۵- ۵. المحاسن ج ۲ ص ۵۰۰ طبع ایران.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۲۷۵.

الشِّفَاءُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ هُوَ الدَّوَاءُ الْأَكْبَرُ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در تربت قبر حسین علیه السلام شفای هر دردی است و این برترین داروست. - . کامل الزیارات : ۲۷۵ -

**[ترجمه]

«۱۹»

مصبا، [المصباحین] عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ شَيْخٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: طِينُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فِيهِ شِفَاءٌ وَ إِنْ أُخِذَ عَلَى رَأْسِ مِيلٍ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در تربت قبر حسین علیه السلام، شفاست، حتی اگر با قبر یک میل (بیش از یک فرسخ) فاصله داشته باشد. - . کامل الزیارات : ۲۷۵ -

**[ترجمه]

«۲۱»

مکا، [مكارم الأخلاق] عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]مکارم الاخلاق: نظیر همین روایت از او علیه السلام روایت شده است. - . مكارم الأخلاق : ۱۸۹ -

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [کامل الزیارات] رُوِيَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَصَابَتْهُ عِلَّةٌ فَتَدَاوَى بِطِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام شَفَاهُ اللَّهُ مِنْ تِلْكَ الْعِلَّةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ عِلَّةَ السَّامِ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که به بیماری دچار گردد و با تربت قبر حسین علیه السلام مداوا نماید، خداوند او را از آن بیماری شفا می‌بخشد مگر آنکه مرض مرگ باشد. - . کامل الزیارات : ۲۷۵ -

**[ترجمه]

بیان

السام الموت.

**[ترجمه]«السّام» یعنی مرگ.

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنْ رَجُلٍ قَالَ: بَعَثَ إِلَیَّ أَبُو الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام مِنْ خُرَاسَانَ ثِیَابَ رِزَمٍ وَ کَانَ بَیْنَ ذَلِکَ طِینٌ فَقُلْتُ لِلرَّسُولِ مَا هَذَا قَالَ هَذَا طِینُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مَا کَادَ یُوَجِّهَ شَیْئاً مِنَ الثِّیَابِ وَ لَا غَیْرِهِ إِلَّا وَ یَجْعَلُ فِیهِ الطِّینَ فَکَانَ یَقُولُ هُوَ أَمَانٌ بِإِذْنِ اللَّهِ (۶).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن عیسی از مردی روایت می‌کند که گفت: ابا الحسن، امام رضا علیه السلام از خراسان برایم لباسهایی بسته بندی شده فرستاد و میان آنها تربتی بود و من به فرستاده گفتم: این چیست؟ گفت: این تربت قبر حسین علیه السلام است و وی تقریباً هیچ لباسی یا چیز دیگری نمی‌فرستد مگر آنکه در آن از این تربت می‌گذارد و می‌فرمود که این به اذن خدا ایمنی است. - . کامل الزیارات : ۲۷۸ -

**[ترجمه]

بیان

قال الفیروزآبادی (۷)

الرزمه بالکسر ما شد فی ثوب واحد.

**[ترجمه]فیروز آبادی گوید: «رزمه» با کسره، چیزی است که در یک پارچه بسته شده است.

**[ترجمه]

«۲۴»

مـل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ مُوسَـی بْنِ سَـعْدَانَ عَنْ عَبْـدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنِ الْحُسَـیْنِ بْنِ أَبِی الْعَلَاءِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: حَنِّکُوا أَوْلَادَکُمْ بِتُرْبَهِ الْحُسَیْنِ فَإِنَّهُ أَمَانٌ (۸).

ص: ۱۲۴

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۲۷۵.

۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

۳- ۳. کامل الزيارات ص ۲۷۵.

۴- ۴. مکارم الأخلاق ص ۱۸۹.

۵- ۵. کامل الزيارات ص ۲۷۵.

۶- ۶. کامل الزيارات ص ۲۷۸.

۷- ۷. القاموس ج ۴ ص ۱۱۹.

۸- ۸. کامل الزيارات ص ۲۷۸.

**[ترجمه]کامل الزیارات: حسین بن ابی علاء گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: کام فرزندان خود را با تربت حسین بردارید که ایمنی است. - . کامل الزیارات : ۲۷۸ -

**[ترجمه]

«۲۵»

مصبا، [المصباحین] عَنِ ابْنِ أَبِی الْعَلَاءِ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسی : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَیُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنِ ابْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ أَبِی الْیَسَعِ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ أَنَا أَسْمَعُ قَالَ آخُذُ مِنْ طِینِ الْقَبْرِ یَکُونُ عِنْدِی أَطْلُبُ بَرَکَتَهُ قَالَ لَا بَأْسَ بِذَلِکَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی یسع روایت کرد که مردی از امام صادق علیه السلام سؤال نمود و من می شنیدم. گفت: از تربت قبر حسین برمی‌دارم و آن را نزد خود دارم و از آن برکت می‌جویم. فرمود: مشکلی ندارد. - . کامل الزیارات : ۲۷۸ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مُوسَی الْوَرَّاقِ عَنْ یُونُسَ عَنْ عِیسَی بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِیَادٍ عَنْ عَمَّتِهِ قَالَتْ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ: إِنَّ فِی طِینِ الْحَیْرِ الَّذِی فِیهِ الْحُسَیْنُ علیه السلام شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن زیاد از عمه اش روایت می کند که گفت: شنیدم که امام صادق علیه السلام می‌فرمود: همانا در تربت حرم که حسین علیه السلام در آن آرمیده است، شفای هر بیماری و ایمنی از هر ترسی است. - . کامل الزیارات : ۲۷۸ -

**[ترجمه]

«۲۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِیسَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْعَمْرَکِیِّ عَنْ یَحْیَی وَ کَانَ فِی خِدْمَهِ أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی علیه السلام عَنْ عِیسَی بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَارِدٍ عَنْ عَمَّتِهِ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۲۷۹ -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنِ الْخَیْبَرِیِّ عَنْ أَبِی وَلَّادٍ عَنْ أَبِی بَکْرٍ الْحَضْرَمِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: لَوْ أَنَّ مَرِیضاً مِنَ الْمُؤْمِنِینَ یَعْرِفُ حَقَّ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ وَ حُرْمَتَهُ وَ وَلَایَتَهُ أُخِذَ لَهُ مِنْ طِینَتِهِ عَلَی رَأْسِ مِیلٍ کَانَ لَهُ دَوَاءً وَ شِفَاءً(۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: اگر برای بیماری از مومنان که به حق ابا عبدالله حسین بن علی و حرمت و ولایت وی اعتراف داشته باشد، قدری از تربت وی با فاصله یک میل تا قبر بردارند، برایش درمان و شفاء خواهد بود. -. کامل الزیارات : ۲۷۹ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ یَزِیدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ یُونُسَ بْنِ رَفِیعٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ عِنْدَ رَأْسِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام لَتُرْبَهً حَمْرَاءَ فِیهَا شِفَاءٌ مِنْ کُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ قَالَ فَأَتَیْتُ الْقَبْرَ بَعْدَ مَا سَمِعْنَا هَذَا الْحَدِیثَ فَاحْتَفَرْنَا عِنْدَ رَأْسِ الْقَبْرِ فَلَمَّا حَفَرْنَا قَدْرَ ذِرَاعٍ انْحَدَرَتْ عَلَیْنَا مِنْ عِنْدِ رَأْسِ الْقَبْرِ شِبِیهُ السِّهْلَهِ حَمْرَاءَ قَدْرَ دِرْهَمٍ فَحَمَلْنَاهُ إِلَی الْکُوفَهِ فَمَزَجْنَاهُ وَ أَقْبَلْنَا نُعْطِی النَّاسَ یَتَدَاوَوْنَ بِهِ (۶).

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۷۸.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۷۸.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۷۹.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۲۷۹.

۶- ۶. کامل الزیارات ص ۲۷۹.

**[ترجمه]کامل الزیارات: یونس بن رفیع از امام صادق علیه السلام روایت می‌کند که فرمود: همانا در کنار سر حسین بن علیه السلام تربتی سرخ است که در آن شفای هر مرضی هست مگر مرگ. گوید: پس از آنکه این حدیث را شنیدیم به کنار مزار آمدم و در کنار سر حسین علیه السلام زمین را به اندازه یک ذراع حفر کردیم، که از کنار سر حضرت گلی شبیه گل رُسی، سرخ رنگ و به اندازه یک درهم، یافتیم و آن را به کوفه بردیم و آن را درآمیختیم (به آب و ..) و آن را به مردم دادیم و بیماریهاشان را با آن مداوا کردند. - . کامل الزیارات : ۲۷۹ -

**[ترجمه]

«۳۱»

کا، [الکافی] الْعِدَّهُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ: مِثْلَهُ (۱).

**[ترجمه]الکافی: نظیر همین روایت به سندی دیگر را روایت می‌کند. - . الکافی: ۴ : ۵۸۸ -

**[ترجمه]

بیان

قال الفیروزآبادی (۲)

السهله بالکسر تراب کالرمل یجی ء به الماء.

**[ترجمه]فیروزآبادی گفته: «سِهله» یعنی خاک، مانند ریگی که با آب می‌آید.

**[ترجمه]

«۳۲»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ جَدِّهِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ عَنْ أَبِی عَمْرٍو شَیْخٍ مِنْ أَهْلِ الْکُوفَهِ عَنِ الثُّمَالِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: کُنْتُ بِمَکَّهَ وَ ذَکَرَ فِی حَدِیثِهِ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنِّی رَأَیْتُ أَصْحَابَنَا یَأْخُذُونَ مِنْ طِینِ الْحُسَیْنِ یَسْتَشْفُونَ بِهِ هَلْ فِی ذَلِکَ شَیْ ءٌ مِمَّا یَقُولُونَ مِنَ الشِّفَاءِ قَالَ قَالَ یُسْتَشْفَی بِمَا بَیْنَهُ وَ بَیْنَ الْقَبْرِ عَلَی رَأْسِ أَرْبَعَهِ أَمْیَالٍ وَ کَذَلِکَ طِینُ قَبْرِ جَدِّی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ کَذَلِکَ طِینُ قَبْرِ الْحَسَنِ وَ عَلِیٍّ وَ مُحَمَّدٍ فَخُذْ مِنْهَا فَإِنَّهَا شِفَاءٌ مِنْ کُلِّ سُقْمٍ وَ جُنَّهٌ مِمَّا تَخَافُ وَ لَا یَعْدِلُهَا شَیْ ءٌ مِنَ الْأَشْیَاءِ الَّتِی یُسْتَشْفَی بِهَا إِلَّا الدُّعَاءُ وَ إِنَّمَا یُفْسِدُهَا مَا یُخَالِطُهَا مِنْ أَوْعِیَتِهَا وَ قِلَّهُ الْیَقِینِ لِمَنْ یُعَالِجُ بِهَا فَأَمَّا مَنْ أَیْقَنَ أَنَّهَا لَهُ شِفَاءٌ إِذَا تَعَالَجَ بِهَا کَفَتْهُ بِإِذْنِ اللَّهِ مِنْ غَیْرِهَا مِمَّا یَتَعَالَجُ بِهِ وَ یُفْسِدُهَا الشَّیَاطِینُ وَ الْجِنُّ مِنْ أَهْلِ الْکُفْرِ مِنْهُمْ یَتَمَسَّحُونَ بِهَا وَ مَا تَمُرُّ بِشَیْ ءٍ إِلَّا شَمَّهَا وَ أَمَّا الشَّیَاطِینُ وَ کُفَّارُ الْجِنِّ فَإِنَّهُمْ یَحْسُدُونَ ابْنَ آدَمَ عَلَیْهَا فَیَتَمَسَّحُونَ بِهَا فَیَذْهَبُ عَامَّهُ طِیبِهَا وَ لَا یَخْرُجُ الطِّینُ مِنَ الْحَیْرِ إِلَّا وَ قَدِ اسْتَعَدَّ لَهُ مَا لَا یُحْصَی مِنْهُمْ وَ اللَّهِ

إِنَّهَا لَفِی یَدَیْ صَاحِبِهَا وَ هُمْ یَتَمَسَّحُونَ بِهَا وَ لَا یَقْدِرُونَ مَعَ الْمَلَائِکَهِ أَنْ یَدْخُلُوا الْحِیْرَ وَ لَوْ کَانَ مِنَ التُّرْبَهِ شَیْ ءٌ یَسْلَمُ مَا عُولِجَ بِهِ أَحَدٌ إِلَّا بَرَأَ مِنْ سَاعَتِهِ فَإِذَا أَخَذْتَهَا فَاکْتُمْهَا وَ أَکْثِرْ عَلَیْهَا ذِکْرَ اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ وَ قَدْ بَلَغَنِی أَنَّ بَعْضَ مَنْ یَأْخُذُ مِنَ التُّرْبَهِ شَیْئاً یَسْتَخِفُّ بِهِ حَتَّی إِنَّ بَعْضَهُمْ لَیَطْرَحُهَا فِی مِخْلَاهِ الْإِبِلِ وَ الْبَغْلِ وَ الْحِمَارِ أَوْ فِی وِعَاءِ الطَّعَامِ وَ مَا یَمْسَحُ بِهِ الْأَیْدِیَ مِنَ الطَّعَامِ وَ الْخُرْجِ وَ الْجَوَالِقِ فَکَیْفَ یَسْتَشْفِی بِهِ مَنْ هَذَا حَالُهُ عِنْدَهُ وَ لَکِنَّ الْقَلْبَ الَّذِی لَیْسَ فِیهِ الْیَقِینُ مِنَ الْمُسْتَخِفِّ بِمَا

ص: ۱۲۶

۱- ۱. الکافی ج ۴ ص ۵۸۸.

۲- ۲. القاموس ج ۳ ص ۳۹۸.

فِيهِ صَلَاحُهُ يُفْسِدُ عَلَيْهِ عَمَلَهُ (۱).

**[ترجمه]کامـل الزیـارات: ثمـالی از امام صادق علیه السـلام روایت کنـد: در مکه بودم و حضـرت این حـدیث را ذکر نمود. عرض کردم: فدایت گردم، اصـحاب شـیعه را دیده ام که از تربت حسین برداشته و از آن شفاء می‌جویند، آیا شفایی که به آن بـاور دارنـد، در آن هست. گویـد فرمود: از تربت میان مقبره او تا فاصـله چهار میل، شـفاء می‌جوینـد و همچنین از تربت مقبره جدم رسول خدا و همچنین تربت مزار حسن و علی و محمد علیهم السـلام. پس از آن برگیر که شـفای از هر درد و ناراحتی و سپری در برابر هر ترس و نگرانی است و هیـچ چیز از جمله اموری که بـدان شـفاء جوینـد بـا آن برابری نمی‌کنـد مگر دعاء، و بدان که آنچه از ظرفش به آن درآمیزد، آن را تباه می‌سازد و نیز یقین اندک آن کس که بدان مداوا می‌نماید؛ ولی کسـی که یقین دارد که تربت برای او شـفاست، اگر با آن بیماری‌اش را معالجه کنـد، این تربت او را کفایت می‌کنـد و نیازی به مداوای دیگر چیزها نـدارد. و شـیاطین و جن اهل کفر که خود را به آن می‌مالنـد، آن را تباه می‌گردانند و بر هیچ چیز نمی‌گذرد مگر آنکه آن را می‌بویـد و اما شـیاطین و جنیان کافر، به خاطر آن بر بنی بشـر حسادت ورزیـده و خود را به آن می‌مالند، به طوری که تمام پاکی و نیکی آن از بین می‌رود و آن را از حرم خارج نکنند مگر آنکه تعداد بی شماری از ایشان برای تباه کردن آن آماده باشند و به خدا که این تربت حتی اگر در دست صاحبش هم باشد، ایشان خود را به آن می‌مالند ولی با وجود فرشتگان، نمی‌توانند وارد حرم شوند و اگر چیزی از این تربت سالم بماند، کسی به آن مداوا ننماید مگر آنکه همان ساعت بهبودی یابد. و چون آن را برداشتی، پنهانش کن و بسـیار بر آن ذکر خدای عز و جل بگو و شـنیده‌ام که برخی کسان که از آن برمی‌دارند، آن را کوچـک شـمرده و برخی آن را به درون توبره اسب و خر و شترشـان و یـا در ظرف غـذا یـا دسـتمالی که دسـتشان را از آلودگی غذا پاک می‌کنند و یا در خورجین و ظرف حصـیری می‌اندازند، پس چگونه به آن شـفاء جوید کسـی که درباره آن چنین برخـوردی می‌کنـد، بلکه قلب بی یقین کسـی که آن را کم ارزش می شـمارد، این عمـل او را برایش تبـاه می‌سـازد. - . کامل الزیارات : ۲۸۰ -

**[ترجمه]

بیان

ما تضـمنه الخبر من جواز الاستشفاء بتربه غير الحسين عليه السلام مخالف لسائر الأخبار و ما ذهب إليه الأصحاب و لعله محمول على الاستشفاء بغير الأكل من الاستعمالات كالتمسح بها و حملها معه.

**[ترجمه]آنچه در این خبر از جواز شـفاء یـافتن بـا تربتی غیر تربت حسـین علیه السـلام آمـده، مخـالف دیگر اخبـار و اعتقـاد اصحاب شیعه است و شاید حمل بر شفاء یابی بدون خوردن باشد نظیر اینکه آن را به بدن مالند یا همراه خود داشته باشند.

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [كامل الزيارات] عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ النَّهَاوَنْدِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا تَنَاوَلَ أَحَدُكُمْ مِنْ طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْمَلَكِ الَّذِی تَنَاوَلَهُ وَ الرَّسُولِ الَّذِی بَوَّأَهُ وَ الْوَصِيِّ الَّذِی ضُمِّنَ فِيهِ أَنْ تَجْعَلَهُ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ كَذَا وَ كَذَا وَ تُسَمِّی ذَلِكَ الدَّاءَ(۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: اگر كسی از شما از تربت قبر حسين علیه السلام گرفت (تا بخورد)، بايد بگويد: خداوندا، به حق فرشته ای كه اين تربت را بر دست گرفت و پيامبری كه آن را فراهم نمود و آن وصیّ كه در آن جای گرفت، آن را شفای از هر دردِ فلان و فلان قرار دهی و آن بيماری را نام می‌برد. - . كامل الزيارات : ۲۸۰ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مصبا، [المصباحين] عَنِ ابْنِ سِنَانٍ: مِثْلَهُ وَ فِيهِ بِحَقِّ الْمَلَكِ الَّذِی تَنَاوَلَ وَ الرَّسُولُ الَّذِی نَزَلَ.

وَ رِوَايَةُ ابْنِ قُولَوَيْهِ أَصْوَبُ (۳).

**[ترجمه]المصباحين: نظير همين روايت را به سندی ديگر روايت نموده و در آن آمده: به حق فرشته ای كه برداشت و پيامبری كه فرو فرستاد. و روايت ابن قولويه درست تر است. - . مصباح الطوسی : ۵۱۱ -

**[ترجمه]

«۳۵»

مل، [كامل الزيارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الرَّيَّانِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَسَدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مَصْقَلَةَ عَنْ عَمِّهِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ قَالَ: إِذَا أَخَذْتَ الطِّينَ فَقُلِ اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَهِ وَ بِحَقِّ الْمَلَكِ الْمُوَكَّلِ بِهَا وَ بِحَقِّ الْمَلَكِ الَّذِی كَرَبَهَا وَ بِحَقِّ الْوَصِيِّ الَّذِی هُوَ فِيهَا صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ هَذَا الطِّينَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ كُلِّ خَوْفٍ فَإِنْ فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ حَتْماً شِفَاءً لَهُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ كُلِّ خَوْفٍ (۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام باقر علیه السلام: چون ترتب را برداشتی بگو: خداوندا به حق اين تربت و به حق فرشته ای كه مامور آن گشته و به حق فرشته ای كه آن را زير و رو نمود و به حق وصی ای كه در آن است، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و اين تربت را شفای از هر دردی قرار ده و ايمنی از هر ترسی. و اگر چنين كند، به حتم برای او شفای از هر بيماری و ايمنی از هر ترسی خواهد بود. - . كامل الزيارات : ۲۸۰ -

**[ترجمه]

بیان

کربها أی حفرها من قولهم کربت الأرض أی قلبتها للحرث و یحتمل أن یکون بتشدید الراء و الباء للتعدیه أی أخذها و رجع بها إلی النبی صلی الله علیه و آله کما فی سائر الأدعیه.

**[ترجمه]«کربها» یعنی آن را حفر کرد، از این گفته ایشان: «کربتُ الأرض» یعنی آن را برای شخم زدن واژگون کردم. ممکن است با تشدید راء باشد و باء برای تعدیه باشد، یعنی آن را گرفت و نزد پیامبر صلی الله علیه و آله باز گرداند، چنان که در سایر ادعیه هست.

**[ترجمه]

«۳۶»

کا، [الکافی] مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ یَعْقُوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ رَفَعَهُ قَالَ قَالَ: الْخَتْمُ عَلَی

ص: ۱۲۷

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۸۰.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۸۰.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۱.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۸۰.

طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام أَنْ یُقْرَأَ عَلَیْهِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ(۱).

**[ترجمه]الکافی، کامل الزیارات: محمد بن علی علیه السلام فرمود: ختم بر تربت حسین علیه السلام آن است که بر آن سوره (انا انزلناه فی لیله القدر) را بخوانند. - . الکافی: ۴ : ۵۸۸ و کامل الزیارات : ۲۸۱ -

**[ترجمه]

«۳۷»

وَ رُوِیَ: إِذَا أَخَذْتَهُ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَهِ الطَّاهِرَهِ وَ بِحَقِّ الْبُقْعَهِ الْمُبَارَکَهِ الطَّیِّبَهِ وَ بِحَقِّ الْوَصِیِّ الَّذِی تُوَارِیهِ وَ بِحَقِّ جَدِّهِ وَ أَبِیهِ وَ أُمِّهِ وَ أَخِیهِ وَ الْمَلَائِکَهِ الَّذِینَ یَحُفُّونَ بِهِ وَ الْمَلَائِکَهِ الْعُکُوفِ عَلَی قَبْرِ وَلِیِّکَ یَنْتَظِرُونَ نَصْرَهُ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِینَ اجْعَلْ لِی فِیهِ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ غِنًی مِنْ کُلِّ فَقْرٍ وَ عِزّاً مِنْ کُلِّ ذُلٍّ وَ أَوْسِعْ بِهِ عَلَیَّ فِی رِزْقِی وَ أَصِحَّ بِهِ جِسْمِی (۲).

**[ترجمه]و روایت شده که چون آن را برداشتی بگو: به نام خدا، پروردگارا به حق این تربت پاک و به حق این بقعه مبارکه طیب و طاهر و به حق وصی‌ای که در آن مدفون گشته و به حق جدش و پدرش و برادرش و فرشتگانی که پیرامون وی را گرفته‌اند و فرشتگانی که بر قبر ولیّ تو درنشسته اند و منتظر یاری نمودن وی، که درود بر همه ایشان باد، می‌باشند؛ شفای از هر دردی و ایمنی از هر ترسی و بی نیازی و غنا در برابر هر تهیدستی و فقری و سرفرازی و عزت در برابر هر خواری و ذلتی را در این تربت قرار ده و به واسطه آن روزی ام را گسترده گردان و بدنم را سالم گردان.۱

**[ترجمه]

«۳۸»

صبا، [مصباح الزائر] عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]مصباح الزائر: نظیر همین روایت به سندی دیگر را روایت نموده است. - . مصباح الزائر : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

«۳۹»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَیْنِ الْعَسْکَرِیُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: إِذَا أَرَدْتَ حَمْلَ الطِّینِ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَاقْرَأْ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ الْمُعَوِّذَتَیْنِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ یس وَ آیَهَ الْکُرْسِیِّ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ عَبْدِکَ وَ حَبِیبِکَ وَ نَبِیِّکَ وَ رَسُولِکَ وَ أَمِینِکَ وَ بِحَقِّ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ عَبْدِکَ وَ أَخِی رَسُولِکَ وَ بِحَقِّ

فَاطِمَهَ بِنْتِ نَبِيِّکَ وَ زَوْجِهِ وَلِيِّکَ وَ بِحَقِّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ بِحَقِّ الْأَئِمَّهِ الرَّاشِدِينَ وَ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَهِ وَ بِحَقِّ الْمَلَكِ الْمُوَكَّلِ بِهَا وَ بِحَقِّ الْوَصِيِّ الَّذِی هُوَ فِيهَا وَ بِحَقِّ الْجَسَدِ الَّذِی تَضَمَّنَتْ وَ بِحَقِّ السِّبْطِ الَّذِی ضُمِّنَتْ وَ بِحَقِّ جَمِيعِ مَلَائِکَتِکَ وَ أَنْبِيَائِکَ وَ رُسُلِکَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْ هَذَا الطِّينَ شِفَاءً لِی وَ لِمَنْ يَسْتَشْفِی بِهِ مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ مَرَضٍ وَ أَمَاناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ اجْعَلْهُ عِلْماً نَافِعاً وَ رِزْقاً وَاسِعاً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ آفَهٍ وَ عَاهَهٍ وَ جَمِيعِ الْأَوْجَاعِ کُلِّهَا إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ.

۱- ۱. الکافی ج ۴ ص ۵۸۸ و کامل الزیارات ص ۲۸۱.

۲- ۲. الکافی ج ۴ ص ۵۸۸ و کامل الزیارات ص ۲۸۱.

۳- ۳. مصباح الزائر ص ۱۳۷.

وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ هَـذِهِ التُّرْبَهِ الْمُبَـارَكَهِ الْمَيْمُونَهِ وَ الْمَلَـكِ الَّذِی هَبَطَ بِهَا وَ الْوَصِـیِّ الَّذِی هُوَ فِیهَا صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ سَلِّمْ وَ انْفَعْنِی بِهَا إِنَّکَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ(۱).

**[ترجمه]کامـل الزیـارات: امـام صادق علیه السـلام: اگر خواستی که تربت مزار حسـین علیه السـلام را با خود برداری، فاتحه الکتـاب و معوذتین و قـل هو الله احـد و قل یا ایها الکافرون و انا انزلناه فی لیله القـدر و یاسـین و آیه الکرسـی را بخوان و بگو: خداوندا به حق محمد، بنده و حبیب و نبیّ و رسول و امینت و به حق امیر المؤمنین علی بن ابی طالب بنده و برادر رسولت و به حق فـاطمه دختـر پیـامبرت و همسـر ولیّ‌ات و به حق حسن و حسـین و به حق ائمه راشـدین و به حق این تربت و به حق فرشـته مـامور به آن و به حق وصـی ای که در آن است و به حق آن پیکری که در آن آرمیـده و به حق نوه پیـامبری که در آن جـای گرفته و به حق همه فرشتگان و پیامبران و فرستادگانت، بر محمد و آل او درود فرست و این تربت را شفای من و هر که به آن شفاء می‌جوید، از هر درد و بیماری و مرضـی و ایمنی از هر نگرانی قرار ده. خداوندا به حق محمد و اهل بیت او، آن را دانشی سودمند و روزی گسترده و شفای از هر بیماری و مرض و آفت و علیلی و هر دردی قرار ده که تو بر هر کاری توانایی.

و می گویی: خداونـدا، ای پروردگار این خاک مبارک مطهر و خداوند فرشـته ای که آن را فرود آورد و وصـی ای که در آن آرمیده است، بر محمد و آل محمد درود و سلام فرست و مرا به آن بهرمند ساز که تو بر هر کاری توانایی. - . کامل الزیارات : ۲۸۳ -

**[ترجمه]

«۴۰»

مـل، [کامـل الزیارات] أَبِی وَ جَمَاعَهٌ عَنْ سَـعْدٍ عَنِ الْیَقْطِینِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْـمَاعِیلَ الْبَصْـرِیِّ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِی عَبْـدِ اللَّهِ علیه السـلام قَالَ: طِینُ قَبْرِ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام شِفَاءٌ مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ إِذَا أَکَلْتَهُ تَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ رِزْقاً وَاسِعاً وَ عِلْماً نَافِعاً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ إِنَّکَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ(۲).

**[ترجمـه]کامـل الزیـارات: امـام صـادق علیه السـلام: تربت مزار حسـین علیه السـلام شـفای از هر دردی است و چـون آن را خوردی بگو: بسم الله و بالله ، خداوندا آن را روزی گسترده و دانش سودمند و شـفای از هر بیماری قرار ده که تو بر هر کاری توانایی. - . کامل الزیارات : ۲۸۴ -

**[ترجمه]

«۴۱»

قَالَ وَ رَوَی لِی بَعْضُ أَصْـحَابِنَا یَعْنِی مُحَمَّدَ بْنَ عِیسَـی قَالَ نَسِیتُ إِسْنَادَهُ قَالَ: إِذَا أَکَلْتَهُ تَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ التُّرْبَهِ الْمُبَارَکَهِ وَ رَبَّ الْوَصِیِّ الَّذِی وَارَتْهُ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْهُ عِلْماً نَافِعاً وَ رِزْقاً وَاسِعاً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن عیسی روایت نمود که حضرت علیه السلام فرمود: چون آن را خوردی می گویی: خداوندا، ای پروردگار این تربت مبارک و پروردگار این وصی که در دل این خاک است، بر محمد و آل محمد درود فرست و آن را دانشی سودمند و روزی گسترده و شفای از هر بیماری قرار ده. - . کامل الزیارات : ۲۸۴ -

**[ترجمه]

«۴۲»

مل، [کامل الزیارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَخَذْتَ مِنْ تُرْبَةِ الْمَظْلُومِ وَ وَضَعْتَهَا فِی فِيكَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَةِ وَ بِحَقِّ الْمَلَكِ الَّذِی قَبَضَهَا وَ النَّبِيِّ الَّذِی حَضَّنَهَا وَ الْإِمَامِ الَّذِی حَلَّ فِيهَا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِی فِيهَا شِفَاءً نَافِعاً وَ رِزْقاً وَاسِعاً وَ أَمَاناً مِنْ كُلِّ خَوْفٍ وَ دَاءٍ فَإِنَّهُ إِذَا قَالَ ذَلِكَ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ الْعَافِيَةَ وَ شَفَاهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون از تربت مظلوم برگرفتی و آن را در دهان نهادی، بگو: خداوندا به حق این تربت و به حق فرشته ای که آن را در مشت گرفت و پیامبری که آن را در حصن نگاهداشت خود قرار داد و امامی که در آن است، از تو درخواست می کنم که بر محمد و آل محمد درود فرست و در آن مرا شفایی سودمند و روزی گسترده و ایمنی از هر ترس و مرض قرار ده. و هر که این سخن را گوید، خداوند به او شفا و عافیت بخشد. - . کامل الزیارات : ۲۸۴ -

**[ترجمه]

«۴۳»

مل، [کامل الزیارات] الْكُلَيْنِيُّ وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ أَبِی يَحْيَى الْوَاسِطِيِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: الطِّينُ كُلُّهُ حَرَامٌ كَلَحْمِ الْخِنْزِيرِ وَ مَنْ أَكَلَهُ ثُمَّ مَاتَ مِنْهُ لَمْ أُصَلِّ عَلَيْهِ إِلَّا طِينَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ مَنْ أَكَلَهُ لِشَهْوَةٍ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شِفَاءٌ(۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر تربتی چون گوشت خوک حرام است و هر کس خاک بخورد و به خاطر آن بمیرد، هرگز بر او نماز نمی گزارم، مگر تربت قبر حسین علیه السلام که شفای از هر بیماری است، و هر که به خاطر میل و اشتهاء از آن بخورد، در آن شفایی نیست. - . کامل الزیارات (نفس المصدر): ۲۸۵ -

**[ترجمه]

«۴۴»

ع، [علل الشرائع] أَبِی عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ ابْنِ عِيسَى: مِثْلَهُ (۶).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۸۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۸۴.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۸۴.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۸۴.

۵- ۵. نفس المصدر ص ۲۸۵.

۶- ۶. علل الشرائع ص ۵۳۲ طبع النجف الأشرف.

**[ترجمه]علل الشرائع: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . علل الشرائع : ۵۳۲ چاپ نجف اشرف -

**[ترجمه]

«۴۵»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ عَبَّادِ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ علیه السلام عَنِ الطِّینِ فَقَالَ أَکْلُ الطِّینِ حَرَامٌ مِثْلُ الْمَیْتَهِ وَ الدَّمِ وَ لَحْمِ الْخِنْزِیرِ إِلَّا طِینَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَإِنَّ فِیهِ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ أَمْناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: سعد بن سعد گوید: از ابا الحسن علیه السلام درباره تربت پرسیدم و فرمود: خوردن تربت مثل خوردن مردار و گوشت خوک حرام است مگر آنکه تربت امام حسین علیه السلام باشد، چرا که در آن شفای از هر بیماری و ایمنی از هر ترسی است. - . کامل الزیارات : ۲۸۵ -

**[ترجمه]

«۴۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ یَعْقُوبَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَحَدِهِمَا علیهما السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی خَلَقَ آدَمَ مِنَ الطِّینِ فَحَرَّمَ الطِّینَ عَلَی وُلْدِهِ قَالَ قُلْتُ مَا تَقُولُ فِی طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ یَحْرُمُ عَلَی النَّاسِ أَکْلُ لُحُومِهِمْ وَ یَحِلُّ لَهُمْ أَکْلُ لُحُومِنَا وَ لَکِنِ الْیَسِیرُ مِنْهُ مِثْلُ الْحِمَّصَهِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن حسن بن فضال از پدرش از یکی از شیعیان از یکی از دو امام باقر یا صادق علیهما السلام روایت می‌کند که فرمود: خداوند تبارک و تعالی آدم را از خاک آفرید و خوردن خاک را بر فرزندانش حرام نمود. گوید: گفتم که درباره تربت مزار حسین علیه السلام چه می‌فرمایید؟ فرمود: خوردن گوشت مردمان بر ایشان حرام است و خوردن گوشت ما بر ایشان حلال است ولی به اندازه کمی، حدود یک نخود (از خاکِ آن). - . کامل الزیارات : ۲۸۵ -

**[ترجمه]

«۴۷»

صبا، [مصباح الزائر] عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]مصباح الزائر: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . مصباح الطوسیّ : ۵۱۰ و مصباح الزائر : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۴۸»

مل، [كامل الزيارات] رَوَى سَمَاعَةُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: كُلُّ طِینٍ مُحَرَّمٌ عَلَى ابْنِ آدَمَ مَا خَلَا طِینَ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَنْ أَكَلَهُ مِنْ وَجَعٍ شَفَاهُ اللَّهُ (۴).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: هر خاكی بر انسان حرام است مگر تربت قبر امام حسین علیه السلام كه هر كه به خاطر دردی آن را بخورد، خداوند او را شفا می‌بخشد. -. كامل الزيارات : ۲۸۶ -

**[ترجمه]

«۴۹»

وَ وَجَدْتُ فِی حَدِیثِ الْحُسَیْنِ بْنِ مِهْرَانَ الْفَارِسِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی سَیَّارٍ عَنْ یَعْقُوبَ بْنِ یَزِیدَ یَرْفَعُ الْحَدِیثَ إِلَى الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: مَنْ بَاعَ طِینَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ فَإِنَّهُ یَبِیعُ لَحْمَ الْحُسَیْنِ وَ یَشْتَرِیهِ (۵).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: هر كه تربت حسین علیه السلام را بفروشد، به راستی كه گوشت حسین علیه السلام را فروخته و می‌خرد. -. كامل الزيارات : ۲۸۶ -

**[ترجمه]

«۵۰»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ جَمِیعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَى عَنْ رِزْقِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ عَمْرٍو السَّرَّاجِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: یُؤْخَذُ طِینُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مِنْ عِنْدِ الْقَبْرِ عَلَى سَبْعِینَ ذِرَاعاً(۶).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق علیه السلام: تربت مزار حسین علیه السلام را از كنار قبر تا هفتاد ذراع آن طرف تر برمی‌گیرند. -. نفس المصدر : ۲۷۹ و در آن به جای باع ذراع آمده است -

**[ترجمه]

«۵۱»

كا، [الكافی] الْعِدَّةُ عَنِ ابْنِ عِیسَى: مِثْلَهُ (۷)

١- ١. كامل الزيارات ص ٢٨٥.

٢- ٢. كامل الزيارات ص ٢٨٥.

٣- ٣. مصباح الطوسیّ ص ٥١٠ و مصباح الزائر ص ١٣۶.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ٢٨۶.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ٢٨۶.

۶- ۶. نفس المصدر ص ٢٧٩ و فيه(باعا) بدل(ذراعا).

٧- ٧. الكافی ج ۴ ص ۵٨٨.

**[ترجمه]الكافی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . الکافی ۴ : ۵۸۸ -

**[ترجمه]

«۵۲»

مصبا، [المصباحین] عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۱)

**[ترجمه]المصباحین: نظیر همین روایت از وی علیه السلام نقل شده است. - . مصباح الطوسی : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۵۳»

صبا، [مصباح الزائر] عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]مصباح الزائر: نظیر همین روایت از وی نقل شده است. - . مصباح الزائر : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۵۴»

صبا، [مصباح الزائر] ثُمَّ قَالَ: وَ رُوِیَ فِی حَدِیثٍ آخَرَ مِقْدَارِ أَرْبَعَهِ أَمْیَالٍ وَ رُوِیَ فَرْسَخٍ فِی فَرْسَخٍ (۳).

**[ترجمه]مصباح الزائر: در ادامه همین روایت می گوید و در حدیث دیگری روایت شده که: به مقدار چهار میل و روایت شده که یک فرسخ در یک فرسخ. - . مصباح الزائر : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۵۵»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ رِزْقِ اللَّهِ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ عَمْرٍو السَّرَّاجِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: یُؤْخَذُ طِینُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مِنْ عِنْدِ الْقَبْرِ سَبْعِینَ بَاعاً فِی سَبْعِینَ بَاعاً(۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: تربت حسین علیه السلام را از کنار قبر او تا فاصله هفتاد باع در هفتاد باع بردارند. - . کامل الزیارات : ۲۸۱. و هر باع برابر با اندازه فاصله بین سر انگشتان دست در حالت آغوش گشاده است -

**[ترجمه]

«۵۶»

مل، [کامل الزيارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَهَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ الْقَزْوِينِيِّ عَنْ أَبِی بَكَّارٍ قَالَ: أَخَذْتُ مِنَ التُّرْبَهِ الَّتِی عِنْدَ رَأْسِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام طِيناً أَحْمَرَ فَدَخَلْتُ عَلَى الرِّضَا عليه السلام فَعَرَضْتُهَا عَلَيْهِ فَأَخَذَهَا فِی كَفِّهِ ثُمَّ شَمَّهَا ثُمَّ بَكَى حَتَّى جَرَتْ دُمُوعُهُ ثُمَّ قَالَ هَذِهِ تُرْبَهُ جَدِّی (۵).

**[ترجمه]کامل الزيارات: ابی بکار گويد: از تربتی که کنار سر حسين بن علی عليه السلام است، گلی سرخ برداشتم و به نزد امام رضا عليه السلام رفتم و آن را به ايشان دادم و حضرت آن را در دست گرفت و بوييد و گريست تا اشکهايش جاری گشت و سپس فرمود: اين تربت جدم است. - . کامل الزيارات : ۲۸۳ -

**[ترجمه]

«۵۷»

ضا، [فقه الرضا عليه السلام]: طِينُ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ عليه السلام شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ أَمَانٌ مِنْ كُلِّ خَوْفٍ (۶).

**[ترجمه]فقه الرضا عليه السلام. تربت قبر ابا عبد الله حسين عليه السلام شفای هر بيماری و ايمنی از هر ترسی است. - . فقه الرضا(ع) : ۴۶ -

**[ترجمه]

«۵۸»

وَ أَرْوِی عَنْهُ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: طِينُ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ عِلَّهٍ إِلَّا السَّامَ وَ السَّامُ الْمَوْتُ (۷).

**[ترجمه]و هم از وی عليه السلام روايت می کنم که فرمود: تربت قبر ابا عبد الله عليه السلام شفای هر مرضی است مگر سام، و سام همان مرگ است. - . فقه الرضا(ع) : ۴۶ -

**[ترجمه]

«۵۹»

طب، [طب الأئمه عليهم السلام] الْجَارُودُ بْنُ أَحْمَدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِی زَيْنَبَ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عليه السلام يَقُولُ: طِينُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ أَمَانٌ مِنْ كُلِ

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۳۶.

۳- ۳. مصباح الزائر ص ۱۳۶.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۸۱.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۲۸۳.

۶- ۶. فقه الرضا(ع) ص ۴۶.

۷- ۷. فقه الرضا(ع) ص ۴۶.

خَوْفٍ وَ هُوَ لِمَا أَخِذَ لَهُ (۱).

**[ترجمه]طب الائمه: ابا جعفر امام باقر علیه السلام: تربت قبر حسین علیه السلام شفای هر بیماری و ایمنی از هر ترسی است و درمان هر آن چیزی است که به خاطرش آن را بر گیرند. - . طبّ الأئمّه : ۵۲ چاپ نجف -

**[ترجمه]

«۶۰»

مکا، [مکارم الأخلاق] عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ طِینَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام مُسْکَهٌ مُبَارَکَهٌ مَنْ أَکَلَهُ مِنْ شِیعَتِنَا کَانَ لَهُ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ مَنْ أَکَلَهُ مِنْ عَدُوِّنَا ذَابَ کَمَا تَذُوبُ الْأَلْیَهُ فَإِذَا أَکَلْتَ مِنْ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ الْمَلَکِ الَّذِی قَبَضَهَا وَ بِحَقِّ النَّبِیِّ الَّذِی خَزَنَهَا وَ بِحَقِّ الْوَصِیِّ الَّذِی هُوَ فِیهَا أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِی فِیهِ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ عَافِیَهً مِنْ کُلِّ بَلَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ- وَ تَقُولُ أَیْضاً اللَّهُمَّ إِنِّی أَشْهَدُ أَنَّ هَذِهِ التُّرْبَهَ تُرْبَهُ وَلِیِّکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّهَا شِفَاءٌ مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ أَمَانٌ مِنْ کُلِّ خَوْفٍ لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ لِی بِرَحْمَتِکَ وَ أَشْهَدُ أَنَّ کُلَّ مَا قِیلَ فِیهِمْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِکَ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ (۲).

**[ترجمه]مکارم الاخلاق: امام صادق علیه السلام: همانا که تربت قبر حسین علیه السلام مُشکی مبارک است که هر که از شیعه ما آن را بخورد، برایش شفای از هر بیماری باشد و هر که از دشمنانمان آن را بخورد، همچون پی که ذوب می‌شود، بدنش ذوب گردد. و چون از تربت قبر حسین علیه السلام خوردی، بگو: پروردگارا من به حق فرشته ای که آن را در مشت گرفت، و به حق پیامبری که آن را نزد خود نگه داشت و به حق وصی ای که در آن است، از تو مسألت می کنم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و آن را برایم شفای از هر بیماری و عافیت از هر بلاء و ایمنی از هر ترسی قرار دهی. به لطف و رحمتت ای مهربانترین مهربانان و سلام و درود خدا بر محمد و آل محمد. و نیز می گویی: خداوندا من گواهی می‌دهم که این ترتب، تربت ولیّ تو صلوات الله علیه است و گواهی می‌دهم که این شفای از هر بیماری و ایمنی از هر ترسی است برای هر کس از خلقت که خواهی، و من به لطف و رحمتت گواهی می‌دهم که هر آنچه درباره ایشان گفته شده است، تنها همان حق از جانب تو است و راست گفتند فرستادگان. - . مکارم الأخلاق : ۱۸۹ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام مسکه مبارکه قال الفیروزآبادی المسکه بالضم ما یتمسک به و ما یمسک الأبدان من الغذاء و الشراب و ما یتبلغ به منهما انتهی أقول یحتمل أن یقرأ بالکسر أیضا للإشاره إلی طیب ریحها.

**[ترجمه]گفته آن حضرت: «مسکه مبارکه»، فیروزآبادی گفته: «مُسکه: آن جیزی است که به آن متمسک می‌شوند و غذا و نوشیدنی که بدن‌ها را نگاه می‌دارد و آنچه که با آن، این طعام و شراب به بدن می‌رسد. پایان گفته وی. می گویم: ممکن

است با کسره هم خوانده شود، برای اشاره به خوشی رایحه آن.

**[ترجمه]

«۶۱»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ الْمُؤَدِّبِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ شُعَیْبٍ الصَّائِغِ یَرْفَعُهُ إِلَی بَعْضِ أَصْحَابِ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی علیه السلام قَالَ: دَخَلْتُ إِلَیْهِ فَقَالَ لَا تَسْتَغْنِی شِیعَتُنَا عَنْ أَرْبَعٍ خُمْرَةٍ یُصَلِّی عَلَیْهَا وَ خَاتَمٍ یَتَخَتَّمُ بِهِ وَ سِوَاکٍ یَسْتَاکُ بِهِ وَ سُبْحَةٍ مِنْ طِینِ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِیهَا ثَلَاثٌ وَ ثَلَاثُونَ حَبَّةً مَتَی قَلَبَهَا ذَاکِراً لِلَّهِ کُتِبَ لَهُ بِکُلِّ حَبَّةٍ أَرْبَعُونَ حَسَنَةً وَ إِذَا قَلَبَهَا سَاهِیاً یَعْبَثُ بِهَا کَتَبَ اللَّهُ لَهُ عشرون [عِشْرِینَ] حَسَنَةً(۳).

**[ترجمه]التهذیب: حسن بن علی بن شعیب صائغ از یکی از یاران ابی الحسن امام موسی کاظم علیه السلام روایت کند که گفت: بر امام وارد شدم و حضرت فرمود: پیروان ما از چهار چیز بی نیاز نیستند: پارچه ای که بر آن نماز گزارند و انگشتری که بر دست کنند و مسواکی که با آن دهان شویند و تسبیحی از تربت ابا عبد الله حسین علیه السلام که سی و سه دانه داشته باشد و زمانی که با گفتن ذکر خدا آن را میان دستش بچرخاند، برای او به هر دانه ای چهل حسنه نوشته می شود و چون بدون ذکر آن را در دست بگرداند، خداوند برای او بیست حسنه می‌نویسد. - . التهذیب ۶ : ۷۵ -

**[ترجمه]

«۶۲»

وَ عَنْهُ عَنْ أَبِیهِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْحِمْیَرِیِّ قَالَ: کَتَبْتُ إِلَی الْفَقِیهِ أَسْأَلُهُ هَلْ یَجُوزُ

ص: ۱۳۲

۱- ۱. طبّ الأئمّه ص ۵۲ طبع النجف الأشرف.

۲- ۲. مکارم الأخلاق ص ۱۸۹.

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۷۵.

أَنْ يُسَبِّحَ الرَّجُلُ بِطِينِ الْقَبْرِ وَ هَلْ فِيهِ فَضْلٌ فَأَجَابَ وَ قَرَأْتُ التَّوْقِيعَ وَ مِنْهُ نَسَخْتُ تُسَبِّحُ بِهِ فَمَا مِنْ شَيْ ءٍ مِنَ التَّسْبِيحِ أَفْضَلُ مِنْهُ وَ مِنْ فَضْلِهِ أَنَّ الْمُسَبِّحَ يَنْسَى التَّسْبِيحَ وَ يُدِيرُ السُّبْحَةَ تكتب [يُكْتَبُ] لَهُ ذَلِكَ التَّسْبِيحُ (۱).

**[ترجمه]و هم از او از پدرش از محمد حمیری روایت می کند که گفت: به فقیه(منظور امام است که از روی تقیه چنین می... گفتند) نامه ای نوشتم و پرسیدم، آیا جایز است انسان با تربت قبر حسین علیه السلام تسبیح گوید و آیا فضلی دارد. پس پاسخ فرمود و من نوشته امضاء شده حضرت را خواندم و از همان نقل نمودم که: با آن تسبیح می گویی و هیچ ذکر گفتنی از آن بهتر نخواهد بود و از فضل آن اینکه، تسبیح گوی، ذکر گفتنش را فراموش می کند و تسبیح را در دست می‌چرخاند و همان به عنوان ذکرگویی برایش نوشته می شود. - . التهذیب ۶ : ۷۵ -

**[ترجمه]

«۶۳»

قَالَ: وَ كَتَبْتُ إِلَيْهِ أَسْأَلُهُ عَنْ طِينِ الْقَبْرِ يُوضَعُ مَعَ الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ هَلْ يَجُوزُ ذَلِكَ أَمْ لَا فَأَجَابَ وَ قَرَأْتُ التَّوْقِيعَ وَ مِنْهُ نَسَخْتُ يُوضَعُ مَعَ الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ وَ يُخْلَطُ بِحَنُوطِهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ (۲).

**[ترجمه]گوید: و به وی نامه ای نوشتم و درباره تربت حسین علیه السلام که همراه با مرده در قبرش گذارند، پرسیدم که آیا این امر جایز است یا نه؟ جواب فرمودند و من نامه امضاء شده ایشان را خواندم و از همان نقل کردم که: به همراه میت در قبرش گذاشته می شود و با کافور او درآمیخته می شود، ان شاء الله. - . التهذیب ۶ : ۷۶ -

**[ترجمه]

«۶۴»

أَقُولُ وَ رَوَى مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام قَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله كَانَتْ سُبْحَتُهَا مِنْ خَيْطِ صُوفٍ مُفَتَّلٍ مَعْقُودٍ عَلَيْهِ عَدَدَ التَّكْبِيرَاتِ وَ كَانَتْ علیها السلام تُدِيرُهَا بِيَدِهَا تُكَبِّرُ وَ تُسَبِّحُ حَتَّى قُتِلَ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَاسْتَعْمَلَتْ تُرْبَتَهُ وَ عَمِلَتِ التَّسَابِيحَ فَاسْتَعْمَلَهَا النَّاسُ فَلَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عُدِلَ بِالْأَمْرِ إِلَيْهِ فَاسْتَعْمَلُوا تُرْبَتَهُ لِمَا فِيهَا مِنَ الْفَضْلِ وَ الْمَزِيَّهِ(۳).

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر به اسنادی از امام صادق جعفر بن محمد علیه السلام روایت می کند که فرمود: همانا فاطمه دختر رسول الله صلی الله علیه و آله، تسبیحی از نخ پشمین بافته شده گره خورده بر آن به شمار الله‌اکبرها داشت و حضرت علیها السلام آن را در دست می گرداند و الله اکبر و سبحان الله می گفت تا آنکه حمزه بن عبدالمطلب کشته شد و او تربت وی را برگرفت و با آن تسبیح هایی ساخت و مردم نیز از تربت او تسبیح ساختند، و چون حسین صلوات الله علیه شهید شد، این امر به وی عدول داده شد و تربت او را به خاطر فضل و مزیتی که دارد، استفاده نمودند. - . المزار الکبیر : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

«۶۵»

وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِی الْقَاسِمِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ أَدَارَ الطِّینَ مِنَ التُّرْبَهِ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ مَعَ كُلِّ حَبَّهٍ مِنْهَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا سِتَّهَ آلَافِ حَسَنَهٍ وَ مَحَا سِتَّهَ آلَافِ سَیِّئَهٍ وَ رَفَعَ لَهُ سِتَّهَ آلَافِ دَرَجَهٍ وَ أَثْبَتَ لَهُ مِنَ الشَّفَاعَهِ مِثْلَهَا(۴).

**[ترجمه]و به سندی دیگر از ابی الحسن امام رضا علیه السلام روایت می کند که فرمود: هر که تسبیح ساخته از تربت را در دست بگرداند و با هر دانه آن بگوید: سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر، خداوند در برابر آن برایش شش هزار حسنه نویسد و شش هزار سیئه را بزداید و شش هزار درجه بر درجات وی بیفزاید و نظیر همین برایش شفاعت ثبت نماید. - . المزار الکبیر : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

«۶۶»

وَ فِی كِتَابِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ: أَنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام سُئِلَ عَنِ اسْتِعْمَالِ التُّرْبَتَیْنِ مِنْ طِینِ قَبْرِ حَمْزَهَ وَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ التَّفَاضُلِ بَیْنَهُمَا فَقَالَ علیه السلام السُّبْحَهُ الَّتِی هِیَ مِنْ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام تُسَبِّحُ بِیَدِ الرَّجُلِ مِنْ غَیْرِ أَنْ یُسَبِّحَ قَالَ وَ قَالَ رَأَیْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ فِی یَدِهِ السُّبْحَهُ مِنْهَا وَ قِیلَ لَهُ فِی ذَلِكَ فَقَالَ أَمَا إِنَّهَا أَعْوَدُ عَلَیَّ أَوْ قَالَ أَخَفُّ عَلَیَ (۵).

**[ترجمه]در کتاب حسن بن محبوب آمده است که از امام صادق علیه السلام درباره استفاده از هر دو تربت یعنی از قبر حمزه و از قبر حسین علیه السلام و برتری آنها بر یکدیگر پرسیدند و حضرت فرمود: تسبیحی که از تربت قبر حسین علیه السلام است، در دست فرد بدون آنکه لبش ذکرگو باشد، ذکر می گوید. گوید و گفت: امام صادق علیه السلام را دیدم که تسبیحی از تربت حسین علیه السلام در دستش بود و درباره آن (و علت برگزیدن آن بر تسبیح ساخته از تربت حمزه) از ایشان سؤال نمودند و فرمود: به این بیشتر عادت دارم. یا فرمود: این برایم آسان تر است. - . المزار الکبیر : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

بیان

قوله فی ذلک أی سئل لم اختار طین قبر الحسین علیه السلام علی طین حمزه

ص: ۱۳۳

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۷۵.

۲- ۲. التهذيب ج ۶ ص ۷۶.
۳- ۳. المزار الكبير ص ۱۱۹.
۴- ۴. المزار الكبير ص ۱۱۹.
۵- ۵. المزار الكبير ص ۱۱۹.

فأجاب بكونها أعود من العاده أو العود مع فقده أو كونها أخف تقيه.

**[ترجمه]گفته آن حضرت: «فی ذلک» یعنی پرسیده شد چرا گِل قبر حسین علیه السلام را بر حمزه ترجیح داده است؟ حضرت پاسخ داد به آن عادت بیشتری دارد یا بازگشتن به آن در صورت گم کردن، راحت‌تر است و یا آن که از روی تقیه فرموده است، برای من سبک‌تر است.

**[ترجمه]

«۶۷»

وَ قَالَ أَیْضاً فِی الْمَزَارِ الْکَبِیرِ وَ رُوِیَ: أَنَّ الْحُورَ الْعِینَ إِذَا أَبْصَرْنَ بِوَاحِدٍ مِنَ الْأَمْلَاکِ یَهْبِطُ إِلَی الْأَرْضِ لِأَمْرٍ مَا یَسْتَهْدِینَ مِنْهُ السُّبَحَ وَ التُّرْبَهَ مِنْ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام (۱).

**[ترجمه]در المزار الکبیر گوید: و روایت شده که حوریان بهشتی چون ببینند که یکی از فرشتگان برای امری در حال فرود آمدن به سمت زمین است، از او تسبیح ها و تربتهایی از تربت قبر حسین علیه السلام به هدیه می طلبند. - . المزار الکبیر : ۱۱۹ -

**[ترجمه]

«۶۸»

وَ رُوِیَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: السُّبَحُ الزُّرْقُ فِی أَیْدِی شِیعَتِنَا مِثْلُ الْخُیُوطِ الزُّرْقِ فِی أَکْسِیَهِ بَنِی إِسْرَائِیلَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَوْحَی إِلَی مُوسَی أَنْ مُرْ بَنِی إِسْرَائِیلَ أَنْ یَجْعَلُوا فِی أَرْبَعَهِ جَوَانِبِ أَکْسِیَتِهِمُ الْخُیُوطَ الزُّرْقَ وَ یَذْکُرُونَ بِهَا إِلَهَ السَّمَاءِ(۲).

**[ترجمه]از امام صادق علیه السلام روایت شد که فرمود: تسبیح های آبی در دستان پیروان ما همچون نخهای آبی در لباسهای بنی اسرائیل است. خداوند عز و جل به موسی وحی نمود که به بنی اسرائیل دستور بده که در چهار گوشه لباسهاشان نخهای آبی رنگ را برنهند و با آن پروردگار آسمان را یاد کنند. - . المزار الکبیر : ۱۲۰ -

**[ترجمه]

بیان

الظاهر کون حبات السبح زرقا و یحتمل أن یکون المراد کون خیطها کذلک کما قیل.

**[ترجمه]چنان که برمی‌آید، گویی دانه های تسبیح آبی باشد و شاید هم منظور آن است - چنان که گفته اند - نخهای آن آبی باشد.

**[ترجمه]

«۶۹»

مصبا، [المصباحين] رَوَى مُحَمَّدُ بْنُ جُمْهُورٍ الْعَمِّيُّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ قَالَ: سُئِلَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الطِّينِ الْأَرْمَنِيِّ يُؤْخَذُ لِلْكَسِيرِ أَ يَحِلُّ أَخْذُهُ قَالَ لَا بَأْسَ بِهِ أَمَا إِنَّهُ مِنْ طِينِ قَبْرِ ذِي الْقَرْنَيْنِ وَ طِينُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام خَيْرٌ مِنْهُ (۳).

**[ترجمه]المصباحين: محمد بن جمهور عمی از یکی از یارانش روایت می‌کند: از جعفر بن محمد علیه السلام درباره تربت ارمنی که برای شکسته بندی استفاده می شود، پرسیده شد که آیا استفاده از آن جایز است. فرمود: ایرادی ندارد، هان که آن از تربت قبر ذی القرنین است و تربت قبر حسین بن علی علیه السلام برتر از آن است. - . مصباح الطوسی : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۷۰»

مصبا، [المصباحين] رَوَى يُونُسُ بْنُ ظَبْيَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: طِينُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ فَإِذَا أَكَلْتَ مِنْهُ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ رِزْقاً وَاسِعاً وَ عِلْماً نَافِعاً وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ رَبَّ التُّرْبَةِ الْمُبَارَكَةِ وَ رَبَّ الْوَصِيِّ الَّذِي وَارَتْهُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ هَذَا الطِّينَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ كُلِّ خَوْفٍ (۴).

**[ترجمه]المصباحين: امام صادق علیه السلام: تربت قبر حسین علیه السلام شفای از هر بیماری است و چون خواستی از آن بخوری بگو: بسم الله و بالله. خداوندا آن را (مایه) روزی فراوان و دانش سودمند و شفاء از هر بیماری قرار ده که تو بر هر کاری توانایی. خدایا ای پروردگار این تربت مبارک و پروردگار این وصی که در این تربت نهان گشته، بر محمد و آل محمد درود فرست و این تربت را شفای از هر بیماری و ایمنی از هر ترسی قرار ده. - . مصباح الطوسی : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۷۱»

مصبا، [المصباحين] رَوَى حَنَانُ بْنُ سَدِيرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: مَنْ أَكَلَ مِنْ طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ غَيْرَ مُسْتَشْفٍ بِهِ فَكَأَنَّمَا أَكَلَ مِنْ لُحُومِنَا فَإِذَا احْتَاجَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْأَكْلِ مِنْهُ لِيَسْتَشْفِيَ بِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ

۱- ۱. المزار الكبير ص ۱۱۹.

۲- ۲. المزار الكبير ص ۱۲۰.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

التُّرْبَهِ الْمُبَارَكَهِ الطَّاهِرَهِ وَ رَبَّ النُّورِ الَّذِی أَنْزِلَ فِیهِ وَ رَبَّ الْجَسَدِ الَّذِی سَکَنَ فِیهِ وَ رَبَّ الْمَلَائِکَهِ الْمُوَکَّلِینَ بِهِ اجْعَلْهُ لِی شِفَاءً مِنْ دَاءِ کَذَا وَ کَذَا وَ اجْرَعْ مِنَ الْمَاءِ جُرْعَهً خَلْفَهُ وَ قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ رِزْقاً وَاسِعاً وَ عِلْماً نَافِعاً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَدْفَعُ بِهَا کُلَّ مَا تَجِدُ مِنَ السُّقْمِ وَ الْهَمِّ وَ الْغَمِّ إِنْ شَاءَ اللَّهُ (۱).

**[ترجمه]مصباح، امام صادق علیه السلام: هر که بدون قصد شفا گرفتن از تربت قبر حسین علیه السلام بخورد، گویی که از گوشت تن ما خورده است و اگر کسی نیاز پیدا کرد که برای شفا یافتن از آن بخورد، پس بگوید: بسم الله و بالله، خدایا ای پروردگار این تربت مبارک مطهر و ای پروردگار نوری که در آن نازل فرمودی و ای پروردگار پیکری که در آن ساکن گشت و پروردگار فرشتگان مامور به آن، این تربت را برای من شفای از بیماری فلان و فلان قرار ده و پس از آن جرعه ای آب بنوش و بگو: خدایا آن را روزی گسترده و دانشی سودمند و شفای از هر بیماری و دردی قرار ده که خدای تعالی به واسطه آن هر درد و نگرانی و اندوهی که داری را ان شاء الله برطرف می‌نماید. - . مصباح الطوسی: ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۷۲»

صبا، [مصباح الزائر] عَنْهُ علیه السلام: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]مصباح الزائر: نظیر همین روایت هم از وی علیه السلام نقل شده است. - . مصباح الزائر : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۷۳»

صبا، [مصباح الزائر] مصبا، [المصباحین] رُوِیَ: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ الصَّادِقَ علیه السلام فَقَالَ إِنِّی سَمِعْتُکَ تَقُولُ إِنَّ تُرْبَهَ الْحُسَیْنِ علیه السلام مِنَ الْأَدْوِیَهِ الْمُفْرَدَهِ وَ إِنَّهَا لَا تَمُرُّ بِدَاءٍ إِلَّا هَضَمَتْهُ فَقَالَ قَدْ کَانَ ذَلِکَ أَوْ قَدْ قُلْتُ ذَلِکَ فَمَا بَالُکَ قَالَ إِنِّی تَنَاوَلْتُهَا فَمَا انْتَفَعْتُ قَالَ علیه السلام أَمَا إِنَّ لَهَا دُعَاءً فَمَنْ تَنَاوَلَهَا وَ لَمْ یَدْعُ بِهِ لَمْ یَکَدْ یَنْتَفِعُ بِهَا فَقَالَ لَهُ مَا أَقُولُ إِذَا تَنَاوَلْتُهَا قَالَ تُقَبِّلُهَا قَبْلَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ تَضَعُهَا عَلَی عَیْنَیْکَ وَ لَا تَنَاوَلْ مِنْهَا أَکْثَرَ مِنْ حِمَّصِهٍ فَإِنَّ مَنْ تَنَاوَلَ مِنْهَا أَکْثَرَ مِنْ ذَلِکَ فَکَأَنَّمَا أَکَلَ مِنْ لُحُومِنَا وَ دِمَائِنَا فَإِذَا تَنَاوَلْتَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی

أَسْأَلُکَ بِحَقِّ الْمَلَکِ الَّذِی قَبَضَهَا وَ أَسْأَلُکَ بِحَقِّ النَّبِیِّ الَّذِی خَزَنَهَا وَ أَسْأَلُکَ بِحَقِّ الْوَصِیِّ الَّذِی حَلَّ فِیهَا أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَهُ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ أَمَاناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ حِفْظاً مِنْ کُلِّ سُوءٍ فَإِذَا قُلْتَ ذَلِکَ فَاشْدُدْهَا فِی شَیْ ءٍ وَ اقْرَأْ عَلَیْهَا سُورَهَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ فَإِنَّ الدُّعَاءَ الَّذِی تَقَدَّمَ لِأَخْذِهَا هُوَ الِاسْتِئْذَانُ عَلَیْهَا وَ قِرَاءَهُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ خَتْمُهَا(۳).

**[ترجمه]مصباح الزائر، المصباحین: روایت شده که مردی از امام صادق علیه السلام پرسید: از شما شنیدم که فرمودید: تربت حسین علیه السلام از داروهای بی همتاست و بر هیچ بیماری نمی‌گذرد مگر آنکه آن را از بین برد. پس فرمود: چنین است یا

چنین گفتم، باری تو را مقصود چیست؟ گفت: من از آن استفاده کردم ولی بهره ای نبردم. فرمود: هان که آن را دعایی است و هر که آن را استفاده کند و دعایش را نخواند، بعید است که از آن بهره ای برد. گفت: وقتی آن را استفاده می کنم چه بگویم؟ فرمود: پیش از هر کار بر آن بوسه می‌دهی و آن را بر چشمانت می‌نهی و بیش از اندازه یک نخود از آن نخور و اگر بیش از این اندازه از آن بخورید، گویی که از گوشت و خون ما خورده باشید. و چون خواهی آن را استفاده نمایی بگو: خداوندا به حق فرشته ای که آن را در مشت گرفت و به حق پیامبری که آن را بیانباشت و به حق وصی ای که در آن بیارامید، از تو مسألت دارم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و این تربت را شفای از هر بیماری و ایمنی از هر ترس و نگاهداشتی از هر ناپسندی قرار دهی. و چون این را گفتی، آن را در چیزی بپیچ و بر آن سوره انا انزلناه فی لیله القدر را بخوان، چرا که دعایی که پیش از برگرفتن آن خواندی، جهت کسب اجازه برای برگرفتن آن بود و خواندن انا انزلناه خاتمه آن است. - . مصباح الطوسی : ۵۱۱ و مصباح الزائر : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۷۴»

مصبا، [المصباحین] رَوَی مُعَاوِیَهُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَ: کَانَ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام خَرِیطَهُ دِیبَاجٍ صَفْرَاءُ فِیهَا تُرْبَهُ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَکَانَ إِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاهُ صَبَّهُ عَلَی سَجَّادَتِهِ وَ سَجَدَ عَلَیْهِ ثُمَّ قَالَ علیه السلام السُّجُودُ عَلَی تُرْبَهِ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَخْرِقُ الْحُجُبَ السَّبْعَ (۴).

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۳۸ بتفاوت یسیر.

۳- ۳. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۱ و مصباح الزائر ص ۱۳۶.

۴- ۴. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۱.

**[ترجمه]المصباحين: معاویه بن عمار روایت کند: امام صادق علیه السلام پارچه ابریشمین زرد رنگی داشت که در آن تربت امام حسین علیه السلام را نگاه می‌داشت و چون هنگام نماز می شد آن را بر سجاده اش می‌ریخت و بر آن سجده می‌نمود .

سپس حضرت علیه السلام فرمود: سجده بر تربت حسین، حجابهای هفتگانه را برمی‌درد. - . مصباح الطوسی : ۵۱۱ -

**[ترجمه]

«۷۵»

مصبا، [المصباحین] رَوَی جَعْفَرُ بْنُ عِیسَی أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا الْحَسَنِ علیه السلام یَقُولُ: مَا عَلَی أَحَدِکُمْ إِذَا دَفَنَ الْمَیِّتَ وَ وَسَّدَهُ بِالتُّرَابِ أَنْ یَضَعَ مُقَابِلَ وَجْهِهِ لَبِنَةً مِنْ طِینِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ لَا یَضَعُهَا تَحْتَ رَأْسِهِ (۱).

**[ترجمه]المصباحین: ابا الحسن امام کاظم علیه السلام: هیچ یک از شما وقتی که میتی را دفن می کند و بر او خاک می‌ریزد، نیازی نیست مقابل صورتش و یا زیر سرش خشتی از تربت حسین علیه السلام بگذارد. - . مصباح الطوسی : ۵۱۱ -

**[ترجمه]

«۷۶»

مصبا، [المصباحین] رَوَی عُبَیْدُ اللَّهِ بْنُ عَلِیٍّ الْحَلَبِیُّ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی علیه السلام قَالَ: لَا یَخْلُو الْمُؤْمِنُ مِنْ خَمْسَةٍ سِوَاکٍ وَ مُشْطٍ وَ سَجَّادَةٍ وَ سُبْحَةٍ فِیهَا أَرْبَعٌ وَ ثَلَاثُونَ حَبَّةً وَ خَاتَمِ عَقِیقٍ (۲).

**[ترجمه]المصباحین: ابا الحسن موسی کاظم علیه السلام: مومن از پنج چیز بی نیاز نیست: مسواک و شانه و سجاده و تسبیحی با سی و چهار دانه و یک انگشتری عقیق. - . مصباح الطوسی: ۵۱۲ -

**[ترجمه]

«۷۷»

مصبا، [المصباحین] رُوِیَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: مَنْ أَدَارَ الْحَجِیرَ مِنْ تُرْبَةِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَاسْتَغْفَرَ مَرَّةً وَاحِدَةً کَتَبَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِینَ مَرَّةً وَ إِنْ مَسَکَ السُّبْحَةَ وَ لَمْ یُسَبِّحْ بِهَا فَفِی کُلِّ حَبَّةٍ مِنْهَا سَبْعُ مَرَّاتٍ (۳).

**[ترجمه]المصباحین: امام صادق علیه السلام: هر که تسبیحی از تربت حسین علیه السلام را در دست بگرداند و یک بار استغفار نماید، خداوند برای او هفتاد بار می‌نویسد و اگر تسبیح را در دست نگاه داشته و ذکری نگوید، در هر دانه آن هفت بار استغفار برای او نوشته شود. - . مصباح الطوسی : ۵۱۲ -

**[ترجمه]

«۷۸»

دَعَوَاتُ الرَّاوَنْدِيِّ، رُوِيَ: أَنَّهُ لَمَّا حُمِلَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ علیهما السلام إِلَى يَزِيدَ لَعَنَهُ اللَّهُ هَمَّ بِضَرْبِ عُنُقِهِ فَوَقَّفَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ هُوَ يُكَلِّمُهُ لِيَسْتَنْطِقَهُ بِكَلِمَةٍ يُوجِبُ بِهَا قَتْلَهُ وَ عَلِيٌّ علیه السلام يُجِيبُهُ حَسَبَ مَا يُكَلِّمُهُ وَ فِي يَدِهِ سُبْحَةٌ صَغِيرَةٌ يُدِيرُهَا بِأَصَابِعِهِ وَ هُوَ يَتَكَلَّمُ فَقَالَ لَهُ يَزِيدُ أُكَلِّمُكَ وَ أَنْتَ تُجِيبُنِي وَ تُدِيرُ أَصَابِعَكَ بِسُبْحَةٍ فِي يَدِكَ فَكَيْفَ يَجُوزُ ذَلِكَ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي أَنَّهُ كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ وَ انْفَتَلَ لَا يَتَكَلَّمُ حَتَّى يَأْخُذَ سُبْحَةً بَيْنَ يَدَيْهِ فَيَقُولَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أُسَبِّحُكَ وَ أُمَجِّدُكَ وَ أُحَمِّدُكَ وَ أُهَلِّلُكَ بِعَدَدِ مَا أُدِيرُ بِهِ سُبْحَتِي وَ يَأْخُذُ السُّبْحَةَ وَ يُدِيرُهَا وَ هُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا يُرِيدُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِالتَّسْبِيحِ وَ ذَكَرَ أَنَّ ذَلِكَ مُحْتَسَبٌ لَهُ وَ هُوَ حِرْزٌ إِلَى أَنْ يَأْوِيَ إِلَى فِرَاشِهِ فَإِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ مِثْلَ ذَلِكَ الْقَوْلِ وَ وَضَعَ سُبْحَتَهُ تَحْتَ رَأْسِهِ فَهِيَ مَحْسُوبَةٌ لَهُ مِنَ الْوَقْتِ إِلَى الْوَقْتِ فَفَعَلْتُ هَذَا اقْتِدَاءً بِجَدِّي فَقَالَ لَهُ يَزِيدُ لَسْتُ أُكَلِّمُ أَحَداً مِنْكُمْ إِلَّا وَ يُجِيبُنِي بِمَا يَعُودُ بِهِ وَ عَفَا عَنْهُ وَ وَصَلَهُ وَ أَمَرَ بِإِطْلَاقِهِ.

**[ترجمه]دعوات الراوندی: روایت شده که وقتی علی بن حسین علیه السلام را پیش یزید لعنت الله علیه بردند، قصد نمود تا گردن وی را بزنند، پس او را در برابر خود نگاه داشت، در حالی که با او سخن می گفت تا از او استنطاق کند و سخنی از او بشنود که به واسطه آن قتلش را واجب اعلام کند و علی علیه السلام در آنچه که می گفت، پاسخش را می‌داد، در حالی که در دستش تسبیحی کوچک بود که در حال سخن گفتن با انگشتان می‌چرخاند. یزید گفت: من با تو صحبت می کنم و تو در حالی که پاسخ می گویی، با انگشتانت تسبیح می‌چرخانی! چگونه چنین چیزی جایز است؟ پس فرمود: پدرم مرا از جدم حدیث گفت که وی چون نماز ظهر را می‌خواند و از آن فارغ می گشت، سخنی نمی گفت تا آنکه تسبیحی در دست می... گرفت و می‌فرمود: خداوندا، صبح که بیدار شدم تو را به عدد گرداندن این تسبیحم، تسبیح و تمجید و حمد و ثنا نمودم و لا اله الا الله گفتم و تسبیح را برداشته و آن را می‌چرخاند و سخن دیگری که می‌خواست - غیر از ذکر گفتن - بر زبان می‌راند و بیان نمود که این امر پاداش دارد و حرز و امان است تا آنکه به بسترش رود و چون به بستر رفت همان سخن را می گفت و تسبیحش را زیر سرش می گذاشت و هر از گاهی که چنین می کرد، ثوابش برای او محسوب می‌شد و من نیز در اقتداء به جدم چنین کردم. پس یزید علیه اللعنه به او گفت: با هیچ یک از شما سخن نمی گویم مگر آنکه سخنی می گوید که به نفع اوست و نظر او را ثابت می کند. پس از او درگذشت و بدرفتاری اش را بس نمود و دستور داد آزادش کنند.

**[ترجمه]

«۷۹»

مصبا، [المصباحين] صبا، [مصباح الزائر] قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: حَنِّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ علیه السلام

ص: ۱۳۶

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۱.

۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۲.

٣- ٣. مصباح الطوسيّ ص ٥١٢.

فَإِنَّهَا أَمَانٌ (۱).

**[ترجمه]المصباحین، مصباح الزائر: امام صادق علیه السلام: کام فرزندانتان را به تربت حسین علیه السلام بردارید که امان است. - . مصباح الطوسیّ : ۵۱۰ -

**[ترجمه]

«۸۰»

صبا، [مصباح الزائر]: یُرْوَى فِی أَخْذِ التُّرْبَهِ أَنَّکَ إِذَا أَرَدْتَ أَخْذَهَا فَقُمْ آخِرَ اللَّیْلِ وَ اغْتَسِلْ وَ الْبَسْ أَطْهَرَ ثِیَابِکَ وَ تَطَیَّبْ بِسُعْدٍ وَ ادْخُلْ وَ قِفْ عِنْدَ الرَّأْسِ وَ صَلِّ أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ تَقْرَأُ فِی الْأُولَى مِنْهَا الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِحْدَى عَشْرَهَ مَرَّهً الْإِخْلَاصَ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِحْدَى عَشْرَهَ مَرَّهً الْقَدْرَ وَ تَقْرَأُ فِی الثَّالِثَهِ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِحْدَى عَشْرَهَ مَرَّهً الْإِخْلَاصَ وَ فِی الرَّابِعَهِ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ اثْنَتَیْ عَشْرَهَ مَرَّهً إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَ الْفَتْحُ فَإِذَا فَرَغْتَ فَاسْجُدْ وَ قُلْ فِی سُجُودِکَ أَلْفَ مَرَّهٍ شُکْراً شُکْراً ثُمَّ تَقُومُ وَ تَتَعَلَّقُ بِالضَّرِیحِ وَ تَقُولُ یَا مَوْلَایَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّی آخِذٌ مِنْ تُرْبَتِکَ بِإِذْنِکَ اللَّهُمَّ فَاجْعَلْهَا شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ عِزّاً مِنْ کُلِّ ذُلٍّ وَ أَمْناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ غِنًى مِنْ کُلِّ فَقْرٍ لِی وَ لِجَمِیعِ الْمُؤْمِنِینَ وَ تَأْخُذُ بِثَلَاثِ أَصَابِعَ ثَلَاثَ قَبَضَاتٍ وَ تَجْعَلُهَا فِی خِرْقَهٍ نَظِیفَهٍ وَ تَخْتِمُهَا بِخَاتَمِ فِضَّهٍ فَصُّهُ عَقِیقٌ نَقْشُهُ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فَإِذَا عَلِمَ اللَّهُ مِنْکَ صِدْقَ النِّیَّهِ یَصْعَدُ مَعَکَ فِی الثَّلَاثِ قَبَضَاتٍ سَبْعَهُ مَثَاقِیلَ لَا تَزِیدُ وَ لَا تَنْقُصُ تَرْفَعُهَا لِکُلِّ عِلَّهٍ وَ تَسْتَعْمِلُ مِنْهَا وَقْتَ الْحَاجَهِ مِثْلَ الْحِمَّصَهِ فَإِنَّکَ تُشْفَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ (۲).

**[ترجمه]مصباح الزائر: درباره برگرفتن تربت روایت شده که اگر خواستی از آن برگیری، آخر شب برخیز و غسل نما و لباس پاکیزه بپوش و عطر سعد - . مترجم: گیاهی به نام مشک زمین، توزک، کولان، آبیار سلام - به خود بزن و به حرم وارد شو و کنار سر امام بایست و چهار رکعت نماز بخوان که در اولی یک بار حمد و یازده بار اخلاص و در دومی یک بار حمد و یازده بار قدر و در سومی یک بار حمد و یازده بار اخلاص و در چهارمی یک بار حمد و دوازده بار اذا جاء نصر الله والفتح می‌خوانی و چون از نماز فارغ شدی به سجده برو و در سجده ات هزار بار بگو: خدایا شکر، خدایا شکر. سپس برمی‌خیزی و دست بر ضریح می‌آویزی و می گویی: ای سرور من، ای پسر رسول خدا، من به اذن تو از تربتت برمی گیرم. خداوندا، پس تو آن را برای من و همه مومنان شفای از هر دردی و عزت در برابر هر ذلتی و ایمنی از هر ترسی و بی نیازی در برابر هر تهیدستی قرار ده و با سه انگشت، سه بار برمی گیری و در تکه پارچه ای پاکیزه می گذاری و آن را با انگشتری نقره ای با نگین عقیق که نقش آن ما شاء الله لا قوه الا بالله استغفر الله باشد، مهر می‌نهی. و اگر خدای تعالی در این کار تو صدق نیت ببیند، با تو در آن سه برگرفتنت، هفت مثقال، نه کمتر و نه بیشتر، همراه می‌آید و آن را برای هر بیماری برمی گیری و به وقت نیاز، به اندازه یک نخود از آن به کار می‌بری و ان شاء الله بهبود خواهی یافت. - . مصباح الزائر : ۱۳۶ -

**[ترجمه]

«۸۱»

وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی: یَقْرَأُ فِی الْأُولَی الْحَمْدَ وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً الْقَدْرَ وَ یَقْنُتُ فَیَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عُبُودِیَّهً وَ رِقّاً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقّاً حَقّاً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ مَلِکِ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ مَا فِیهِنَّ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلامٌ عَلَی الْمُرْسَلِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ وَ یَرْکَعُ وَ یَسْجُدُ وَ یُصَلِّی الرَّکْعَتَیْنِ الْأُخْرَیَیْنِ یَقْرَأُ فِی الْأُولَی الْحَمْدَ وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً الْإِخْلَاصَ

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۱۰.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۳۶.

وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَ الْفَتْحُ وَ یَقْنُتُ کَمَا قَنَتَ فِی الْأَوَلَیَیْنِ ثُمَّ یَرْکَعُ وَ یَسْجُدُ وَ یَفْعَلُ کَمَا تَقَدَّمَ فِی الرِّوَایَهِ الْأُولَی (۱).

**[ترجمه]و در روایت دیگری است: در اولی حمد و یازده بار قل یا ایها الکافرون و در دومی حمد و یازده بار قدر و قنوت می‌خوانـد و می گویـد: خـدایی جز الله نیست از سر عبودیت و بندگی، خدایی جز الله نیست به حق و به راستی، خدایی جز الله نیست و یکتای یکتاست، خـدایی که وعـده اش را محقق نمود و بنده اش را یاری نمود و احزاب را به تنهایی در هم شکست، پاک و منزه است فرمانروای آسمانهای هفتگانه و زمین های هفتگانه و آنچه میان آنهاست و آنچه در آنهاست و منزه است الله پروردگار عرش عظیم که بر محمـد و خانـدانش درود فرسـتد و درود بر فرسـتادگان، و حمـد و ثنـا از آن خداونـد پروردگار جهانیـان است. - . (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عُبُودِیَّهً وَ رِقّاً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقّاً حَقّاً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ مَلِکِ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا بَیْنَهُنَّ وَ مَا فِیهِنَّ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلامٌ عَلَی الْمُرْسَلِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ) -

و سپس به رکوع و سجده می‌رود و دو رکعت دیگر را می‌خواند و در اولی حمد و یازده بار اخلاص و در دومی حمد و یازده بار اذا جاء نصر الله والفتح را خوانده و نظیر قنوت دو رکعت اول، قنوت می گیرد و به رکوع و سجده می‌رود و همانسان که در روایت اول ذکر شد، عمل می کند. - . مصباح الزائر : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

«۸۲»

ق، [الکتاب العتیق الغرویّ]: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَأْخُذَ مِنَ التُّرْبَهِ لِلْعِلَاجِ بِهَا وَ الِاسْتِشْفَاءِ فَتَبَاکَ وَ تَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَهِ الْمُبَارَکَهِ وَ بِحَقِّ الْوَصِیِّ الَّذِی تُوَارِیهِ وَ بِحَقِّ جَدِّهِ وَ أَبِیهِ وَ أُمِّهِ وَ أَخِیهِ وَ بِحَقِّ أَوْلَادِهِ الصَّادِقِینَ وَ بِحَقِّ الْمَلَائِکَهِ الْمُقِیمِینَ عِنْدَ قَبْرِهِ یَنْتَظِرُونَ نُصْرَتَهُ صَلِّ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِینَ وَ اجْعَلْ لِی وَ لِأَهْلِی وَ وُلْدِی وَ إِخْوَتِی وَ أَخَوَاتِی فِیهِ الشِّفَاءَ مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ الْأَمَانَ مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ أَوْسِعْ عَلَیْنَا بِهِ فِی أَرْزَاقِنَا وَ صَحِّحْ بِهِ أَبْدَانَنَا إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ عَلَی آلِهِ الطَّیِّبِینَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً وَ إِنْ شِئْتَ فَقُلْ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَهِ وَ بِحَقِّ الْمَلَکِ الْمُوَکَّلِ بِهَا وَ بِحَقِّ مَنْ فِیهَا وَ بِحَقِّ النَّبِیِّ الَّذِی خَزَنَهَا أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ هَذِهِ التُّرْبَهَ أَمَاناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ شِفَاءً لِی مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ سَعَهً فِی الرِّزْقِ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ إِنْ شِئْتَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ الْجَنَاحِ الَّذِی قَبَضَهَا وَ الْکَفِّ الَّذِی قَلَبَهَا وَ الْإِمَامِ الْمَدْفُونِ فِیهَا أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِی فِیهِ الشِّفَاءَ وَ الْأَمَانَ مِنْ کُلِّ خَوْفٍ.

**[ترجمه]الکتاب العتیق الغروی: چون خواستی از تربت برای مـداوا و شـفایافتن برداری، پس زاری کن و بگو: بسم الله و بالله به حق این تربت مبارک و به حق وصـی ای که در آن آرمیـده و به حق جدش و پدرش و مادرش و برادرش و به حق فرزندان راسـتگویش و به حق فرشتگان نشسته بر کنار قبر او به انتظار یاری کردن او، که بر همه ایشان درود فرست و در آن برای من و خانواده ام و فرزنـدانم و برادرانم و خواهرانم شـفای از هر بیماری و ایمنی از هر نگرانی قرار ده و روزی ما را گسترده نما و تن هایمان را سالم نما که تو بر هر کاری توانایی و تو مهربانترین مهربانانی. و خداوند بر محمد و خاندان پاکروان او درود و سلام

فرستد. و اگر خواستی می گویی: خداوندا به حق این تربت و به حق فرشته ای که مامور آن است و به حق آن که در آن است و به حق پیامبری که آن را (در خزانه امنش) نگاه داشت، از تو درخواست می‌کنم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و این تربت را ایمنی از هر ترس و شفای هر بیماری و مایه فراوانی روزی قرار دهی که تو بر هر کاری توانایی. و اگر خواستی می... گویی: خداوندا به حق آن بالی که آن را برگرفت و دستی که آن را زیر و رو نمود و به حق امام مدفون در آن که بر محمد و آل محمد درود فرستی و آن را برای من مایه شفاء و ایمنی از هر نگرانی قرار دهی.

**[ترجمه]

«۸۳»

أَقُولُ رَوَى مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى مَوْلَانَا أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ علیهما السلام فَشَكَوْتُ إِلَيْهِ عِلَّتَيْنِ مُتَضَادَّتَيْنِ بِي إِذَا دَاوَيْتُ إِحْدَاهُمَا انْتَقَضَتِ الْأُخْرَى وَ كَانَ بِي وَجَعُ الظَّهْرِ وَ وَجَعُ الْجَوْفِ فَقَالَ لِي عَلَيْكَ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام فَقُلْتُ كَثِيراً مَا أَسْتَعْمِلُهَا وَ لَا تُنْجِحُ فِيَّ قَالَ جَابِرٌ فَتَبَيَّنْتُ فِي وَجْهِ سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ الْغَضَبَ فَقُلْتُ يَا مَوْلَايَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ سَخَطِكَ وَ قَامَ فَدَخَلَ الدَّارَ وَ هُوَ مُغْضَبٌ فَأَتَى بِوَزْنِ حَبَّةٍ فِي كَفِّهِ فَنَاوَلَنِي إِيَّاهَا ثُمَّ قَالَ لِي اسْتَعْمِلْ هَذِهِ يَا جَابِرُ فَاسْتَعْمَلْتُهَا فَعُوفِيتُ لِوَقْتِي فَقُلْتُ يَا مَوْلَايَ مَا هَذِهِ

ص: ۱۳۸

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۳۷.

الَّتِی اسْتَعْمَلْتُهَا فَعُوفِیتُ لِوَقْتِی قَالَ هَذِهِ الَّتِی ذَکَرْتَ أَنَّهَا لَمْ تُنْجِحْ فِیکَ شَیْئاً فَقُلْتُ وَ اللَّهِ یَا مَوْلَایَ مَا کَذَبْتُ فِیهَا وَ لَکِنْ قُلْتُ لَعَلَّ عِنْدَکَ عِلْماً فَأَتَعَلَّمَهُ مِنْکَ فَیَکُونَ أَحَبَّ إِلَیَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَیْهِ الشَّمْسُ فَقَالَ لِی إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَأْخُذَ مِنَ التُّرْبَهِ فَتَعَمَّدْ لَهَا آخِرَ اللَّیْلِ وَ اغْتَسِلْ لَهَا بِمَاءِ الْقَرَاحِ وَ الْبَسْ أَطْهَرَ أَطْهَارِکَ وَ تَطَیَّبْ بِسُعْدٍ وَ ادْخُلْ فَقِفْ عِنْدَ الرَّأْسِ فَصَلِّ أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی الْحَمْدَ وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ تَقْنُتُ فَتَقُولُ فِی قُنُوتِکَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقّاً حَقّاً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عُبُودِیَّهً وَ رِقّاً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ مَالِکِ السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ سُبْحَانَ اللَّهِ ذِی الْعَرْشِ الْعَظِیمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ ثُمَّ تَرْکَعُ وَ تَسْجُدُ وَ تُصَلِّی رَکْعَتَیْنِ أُخْرَاوَیْنِ وَ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی الْحَمْدَ وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ مَرَّهً وَ إِحْدَی عَشْرَهَ مَرَّهً إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَ الْفَتْحُ وَ تَقْنُتُ کَمَا قَنَتَّ فِی الْأُولَیَیْنِ ثُمَّ تَسْجُدُ سَجْدَهَ الشُّکْرِ وَ تَقُولُ أَلْفَ مَرَّهٍ شُکْراً ثُمَّ تَقُومُ وَ تَتَعَلَّقُ بِالتُّرْبَهِ وَ تَقُولُ یَا مَوْلَایَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّی آخِذٌ مِنْ تُرْبَتِکَ بِإِذْنِکَ اللَّهُمَّ فَاجْعَلْهَا شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ عِزّاً مِنْ کُلِّ ذُلٍّ وَ أَمْناً مِنْ کُلِّ خَوْفٍ وَ غِنًی مِنْ کُلِّ فَقْرٍ لِی وَ لِجَمِیعِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ تَأْخُذُ بِثَلَاثِ أَصَابِعَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ تَدَعُهَا فِی خِرْقَهٍ نَظِیفَهٍ أَوْ قَارُورَهِ زُجَاجٍ وَ تَخْتِمُهَا بِخَاتَمٍ عَقِیقٍ عَلَیْهِ ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فَإِذَا عَلِمَ اللَّهُ مِنْکَ صِدْقَ النِّیَّهِ لَمْ یَصْعَدْ مَعَکَ فِی الثَّلَاثِ قَبَضَاتٍ إِلَّا سَبْعَهُ مَثَاقِیلَ وَ تَرْفَعُهَا لِکُلِّ عِلَّهٍ فَإِنَّهَا تَکُونُ مِثْلَ مَا رَأَیْتَ (۱).

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر از جابر جعفی روایت می‌کنـد که گفت: به محضـر مولایمان ابی جعفر محمـد بن علی باقر علیه السلام رسیدم و از دو بیماری متضاد گلایه نمودم که چون یکی را مداوا می‌کردم دیگری را مخالف می‌افتاد؛ کمر درد داشتم و همزمان دل درد. پس فرمود: باید که تربت حسین بن علی علیه السلام را استفاده کنی. گفتم: بسیار از آن استفاده می‌کنم و افاقه ای نمی‌کند. جابر گوید: پس در چهره سرور و مولایم متوجه خشم شدم و گفتم ای سرورم، پناه بر خدا می‌برم از خشم شما! او برخاست و خشمگین به درون خانه رفت و به اندازه یک دانه در دستش آورد و آن را به من داد. سپس به من گفت که این را استفاده کن ای جابر، پس آن را به کار بردم و همان لحظه سلامت گشتم و گفتم ای مولای من! این که استفاده کردم و در لحظه عافیت یافتم چیست؟ فرمود: همان چیزی که گفتی در تو افاقه ای نکرد. پس گفتم ای مولای من، درباره آن دروغ نگفتم ولی گفتم شاید علمی نزد شما باشد که آن را از شما فراگیرم تا برایم از هر آنچه که خورشید بر آن می‌تابد، دوست داشتنی تر باشد. پس فرمود: اگر خواستی قدری از تربت برگیری، آخر شب قصد این کار نما و برای اینکار با آبی صاف غسل کن و پاکترین لباسهای پاکیزه ات را به تن کن و به سُعد - . گیاهی به نام گیاه مشک زمین، توزک، کولان، آبیار سلام. [مترجم] -

خود را معطر کن و به حرم داخل شو و کنار سر امام بایست و چهار رکعت نماز گزار و در رکعت اول حمد و یازده بار قل یا ایها الکافرون و در دومی حمد و یازده بار انا انزلناه فی لیله القدر و قنوت می‌گیری و می‌گویی: خدایی جز الله نیست. حقیقتاً حقیقتاً خدایی جز الله نیست، از سر عبودیت و بندگی. خدایی جز الله نیست و یکتای یکتاست، خدایی که وعده اش را محقق نمود و بنده اش را یاری نمود و احزاب را به تنهایی در هم شکست. منزه است فرمانروای آسمانها و آنچه در آنهاست و در میان آنهاست. منزه است الله پروردگار صاحب عرش عظیم و حمد و ثنا از آن خدای پروردگار جهانیان است. سپس به رکوع و سجده می‌روی و دو رکعت دیگر را می‌خوانی و در اولی حمد و یازده بار قل هو الله احد و در دومی حمد و یازده بار اذا جاء نصر الله و الفتح را می‌خوانی و مثل دو رکعت اول قنوت می‌گیری و سپس به سجده شکر می‌روی و هزار بار شکر می...

گویی. سپس برمی‌خیزی و به کنار مقبره حضرت می‌روی و می گویی ای سرورم، ای فرزند رسول خدا، به اذن تو از تربتت بر می گیرم. خداوندا آن را شفای از هر بیماری و عزت در برابر هر ذلت و ایمنی از هر نگرانی و بی نیازی در برابر هر تهیدستی برای من و همه مردان و زنان مومن قرار ده. پس با سه انگشت سه مرتبه برمی‌داری و آن را در تکه پارچه ای تمیز یا شیشه ای می‌ریزی و آن را با انگشتری عقیق که بر آن ذکر «ما شاء الله لا قوه الا بالله استغفر الله» باشد، مهر می‌نهی و اگر خداوند صدق نیت از تو بیند، به همراه انگشتانت در آن سه بار برداشتن، جز هفت مثقال بالا نمی‌آید و آن را برای هر مرضی با خود برمی گیری، و آن نظیر آنچه دیدی، خواهد بود. - . المزار الکبیر : ۱۱۸- ۱۱۹ -

**[ترجمه]

أقول

وجدت تلك الروايه عن جابر رضی الله عنه نقلا من خط ابن سکون قدس سره.

و وجدت أیضا فی مجمع البحرین فی مناقب السبطین مرویا عنه: و فی القنوت:

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۱۸- ۱۱۹.

سبحان الله ملک السماوات السبع و الأرضين السبع و من فيهن و من بينهن سبحان رب العرش العظيم و صلى الله على محمد و آله و سلم تسليما وَ سَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ.

**[ترجمه]اين روايت را از جابر رضى الله عنه به نقل از خط ابن سكون قدّس سرّه، يافتم و نيز در مجمع البحرين در مناقب سبطين به روايتى از او، و در قنوت آن چنين روايت نموده است: پاك و منزه است فرمانرواى هفت آسمان و هفت زمين و هر آنكه در آن است و هر آنچه در ميان آنهاست. منزه است پروردگار عرش عظيم و صلوات بر محمد و آل محمد و سلام و درود بر ايشان و درود بر فرستادگان و حمد و ثنا از آن الله، پروردگار جهانيان است .

**[ترجمه]

باب ۱۷ آداب زيارته صلوات اللّه عليه من الغسل و غيرها

الأخبار

«۱»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ نَاجِيَهَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عَامِرِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي النُّمَيْرِ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام: إِنَّ وَلَايَتَنَا عُرِضَتْ عَلَى الْأَمْصَارِ فَلَمْ يَقْبَلْهَا قَبُولَ أَهْلِ الْكُوفَهِ شَيْ ءٌ وَ ذَلِكَ أَنَّ قَبْرَ عَلِيٍّ عليه السلام فِيهِ وَ إِنَّ إِلَى لِزْقِهِ لَقَبْراً آخَرَ يَعْنِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ وَ مَا مِنْ آتٍ أَتَاهُ يُصَلِّي عِنْدَهُ رَكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعاً ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا لَهُ وَ إِنَّهُ لَتَحُفُّهُ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفُ مَلَكٍ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام باقر عليه السلام: ولايت ما بر همه شهرها عرضه گشت و هيچ شهرى همچون اهل كوفه آن را نپذيرفت، به اين دليل كه مقبره على عليه السلام در آن بود و در نزديكى آن نيز قبرى ديگر است (و منظور قبر حسين عليه السلام است) و هيچ كسى به نزد او نيايد و دو يا چهار ركعت نزد وى نماز نخواند و سپس از خدا حاجتى طلب نكند مگر آنكه خداوند آن را برآورده سازد و به راستى كه هر روز هزار فرشته، پيرامون وى را فرامى گيرند. - . ثواب الاعمال : ۸۰ –

**[ترجمه]

«۲»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ يَرْفَعُهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا زُرْتَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَزُرْهُ وَ أَنْتَ حَزِينٌ مَكْرُوبٌ شَعِثٌ مُغْبَرٌّ جَائِعٌ عَطْشَانٌ فَإِنَّ الْحُسَيْنَ عليه السلام قُتِلَ حَزِيناً مَكْرُوباً شَعِثاً مُغْبَرّاً جَائِعاً عَطْشَاناً وَ اسْأَلْهُ الْحَوَائِجَ وَ انْصَرِفْ عَنْهُ وَ لَا تَتَّخِذْهُ وَطَناً(۲).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق عليه السلام: چون به زيارت امام حسين عليه السلام روى، به حال حزن و اندوه و با سر و روى ژوليده و آشفته و تشنه لب و گرسنه به زيارت برو، چرا كه حسين عليه السلام اندوهگين و مصيبت ديده و آشفته موى و

غبارین روی و تشنه لب و گرسنه کشته شد و از او حاجات را درخواست کن و از نزد او بازگرد و آنجا سکنی مگزین. - . ثواب الاعمال : ۸۰ -

**[ترجمه]

«۳»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ أَيُّوبَ: مِثْلَهُ (۳)

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۷۶ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ غَيْرُهُمْ جَمِيعاً عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۳۱ -

**[ترجمه]

«۵»

ثو، [ثواب الأعمال] أَبِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۰.

۲- ۲. ثواب الأعمال ص ۸۰.

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۷۶.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۳۱.

صَالِحِ بْنِ السِّنْدِيِّ الْجَمَّالِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الرَّقَّهِ يُقَالُ لَهُ أَبُو الْمَضَا قَالَ قَالَ لِی رَجُلٌ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: تَأْتُونَ قَبْرَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ تَتَّخِذُونَ لِذَلِکَ سُفْرَهً قَالَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ أَمَا لَوْ أَتَیْتُمْ قُبُورَ آبَائِکُمْ وَ أُمَّهَاتِکُمْ لَمْ تَفْعَلُوا ذَلِکَ قَالَ قُلْتُ أَیَّ شَیْ ءٍ نَأْکُلُ قَالَ الْخُبْزَ بِاللَّبَنِ (۱).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: ابو مضاء از اهالی رقه روایت کند که مردی مرا گفت، امام صادق علیه السلام فرمود: آیا به زیارت مقبره حسین علیه السلام می آیید؟ گوید: گفتم آری. فرمود: آیا برای این کار سفره ای برمی‌دارید. گوید:گفتم آری. فرمود: هان که چون به زیارت پدران و مادران خودتان می‌روید، چنین نمی کنید! گوید: گفتم چه چیزی بخوریم. فرمود: نان با شیر. - . ثواب الاعمال : ۸۰ -

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ وَ غَیْرُهُ عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ: مِثْلَهُ وَ زَادَ بَعْدَهُ قَالَ وَ قَالَ خِزَامٌ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّ قَوْماً یَزُورُونَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَیُطَیِّبُونَ السُّفَرَ قَالَ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَمَا إِنَّهُمْ لَوْ زَارُوا قُبُورَ آبَائِهِمْ مَا فَعَلُوا ذَلِکَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده و در پایان آن می‌افزاید: گوید و خزام به امام صادق علیه السلام عرض کرد، گروهی به زیارت مزار حسین علیه السلام می آینـد و این سفر را به خوشی و تفریح سپری می کنند. گوید: پس امام صادق علیه السلام فرمود: هان! که ایشان چون به زیارت قبر پدران خود روند، چنین نمی کنند. - . کامل الزیارات : ۱۲۹ -

**[ترجمه]

«۷»

ثو، [ثواب الأعمال] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَکَمِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: بَلَغَنِی أَنَّ قَوْماً إِذَا زَارُوا الْحُسَیْنَ علیه السلام حَمَلُوا مَعَهُمُ السُّفْرَهَ فِیهَا الْجِدَاءُ وَ الْأَخْبِصَهُ وَ أَشْبَاهُهُ وَ لَوْ زَارُوا قُبُورَ أَحِبَّائِهِمْ مَا حَمَلُوا مَعَهُمْ هَذَا(۳).

**[ترجمه]ثواب الاعمال: امام صادق علیه السلام: شنیده ام که گروهی از مردم چون به زیارت حسین علیه السلام می‌روند، با خود سفره می‌برند که در آن گوشت بره و حلوای افروشه و مانند آن یافت می‌شود و چون به زیات قبرهای جگرگوشه های خود روند، این چیزها را با خود برنمی گیرند. - . ثواب الاعمال: : ۸۰ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی: مِثْلَهُ (۴)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۲۹ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَهَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ عِیسَی: مِثْلَهُ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. -. کامل الزیارات : ۱۳۰ -

**[ترجمه]

«۱۰»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ زُرْعَهَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِیِّ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: تَزُورُونَ خَیْرٌ مِنْ أَنْ لَا تَزُورُوا وَ لَا تَزُورُونَ خَیْرٌ مِنْ أَنْ تَزُورُوا قَالَ قُلْتُ قَطَعْتَ ظَهْرِی قَالَ تَاللَّهِ إِنَّ أَحَدَکُمْ لَیَذْهَبُ إِلَی قَبْرِ أَبِیهِ

ص: ۱۴۱

۱- ۱. ثواب الأعمال ص ۸۰.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۲۹.

۳- ۳. ثواب الأعمال ص ۸۰.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۲۹.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۳۰.

كَئِيباً حَزِيناً وَ تَأْتُونَهُ أَنْتُمْ بِالسُّفَرِ كَلَّا حَتَّى تَأْتُونَهُ شُعْثاً غُبْراً(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: مفضل بن عمر از امام صادق علیه السلام روایت کند که فرمود: اینکه زیارت کنید، بهتر از زیارت نکردن است و وقتی زیارت نمی کنید، بهتر از آنکه زیارت می کنید. گوید: گفتم با این سخن کمرم شکست. فرمود: سوگند به خدا که هر یک از شما اندوهگین و فسرده حال به زیارت قبر پدر خود می‌روید حال آنکه در زیارت او با خود سفره ها می... آورید، هرگز (زیارتتان قبول نیست) مگر آنکه آشفته موی و غبارین روی به زیارت او آیید. - . کامل الزیارات : ۱۳۰ -

**[ترجمه]

«۱۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْیَرِیُّ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُدْلِجٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِذَا خَرَجْنَا إِلَی أَبِیکَ أَ فَلَسْنَا فِی حَجٍّ قَالَ بَلَی قُلْتُ فَیَلْزَمُنَا مَا یَلْزَمُ الْحَاجَّ قَالَ مَا ذَا قُلْتُ مِنَ الْأَشْیَاءِ الَّتِی یَلْزَمُ الْحَاجَّ قَالَ یَلْزَمُکَ حُسْنُ الصِّحَابَهِ لِمَنْ یَصْحَبُکَ وَ یَلْزَمُکَ قِلَّهُ الْکَلَامِ إِلَّا بِخَیْرٍ وَ یَلْزَمُکَ کَثْرَهُ ذِکْرِ اللَّهِ وَ یَلْزَمُکَ نَظَافَهُ الثِّیَابِ وَ یَلْزَمُکَ الْغُسْلُ قَبْلَ أَنْ تَأْتِیَ الْحَیْرَ وَ یَلْزَمُکَ الْخُشُوعُ وَ کَثْرَهُ الصَّلَاهِ وَ الصَّلَاهُ

عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ یَلْزَمُکَ التَّوْقِیرُ لِأَخْذِ مَا لَیْسَ لَکَ وَ یَلْزَمُکَ أَنْ تَغُضَّ بَصَرَکَ وَ یَلْزَمُکَ أَنْ تَعُودَ عَلَی أَهْلِ الْحَاجَهِ مِنْ إِخْوَانِکَ إِذَا رَأَیْتَ مُنْقَطِعاً وَ الْمُوَاسَاهُ وَ یَلْزَمُکَ التَّقِیَّهُ الَّتِی قِوَامُ دِینِکَ بِهَا وَ الْوَرَعُ عَمَّا نُهِیتَ عَنْهُ وَ الْخُصُومَهِ وَ کَثْرَهِ الْأَیْمَانِ وَ الْجِدَالِ الَّذِی فِیهِ الْأَیْمَانُ فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِکَ تَمَّ حَجُّکَ وَ عُمْرَتُکَ وَ اسْتَوْجَبْتَ مِنَ الَّذِی طَلَبْتَ مَا عِنْدَهُ بِنَفَقَتِکَ وَ اغْتِرَابِکَ عَنْ أَهْلِکَ وَ رَغْبَتِکَ فِیمَا رَغِبْتَ أَنْ تَنْصَرِفَ بِالْمَغْفِرَهِ وَ الرَّحْمَهِ وَ الرِّضْوَانِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: محمد بن مسلم روایت کند که به ابا جعفر علیه السلام عرض کردم: چون به زیارت پدرت می... رویم، آیا در حال حج نیستیم؟ فرمود: آری. گفتم: پس همان چیزی که بر حاجی لازم است بر ما نیز لازم می‌آید! فرمود: مثلا چه؟ عرض کردم: از چیزهایی که برای حاجی لازم است. فرمود: تو را همراهی نیک با همسفرت باید، و کم سخن گفتن مگر در راه خیر باید، و بسیار ذکر خدا گفتن باید، و تمیزی لباس باید، و غسل پیش از آمدن به حرم باید، و خشوع و نماز بسیار و صلوات بر محمد و آل محمد بایدت، و متانت و خودداری از برداشتن آنچه از آن تو نیست باید، و پاک نگاه داشتن نگاه باید، و تو را سر زدن به برادران نیازمندت باید اگر دیدی خبری از یکی از ایشان نیست؛ و بر تو باد دستگیری او و تو را باید که تقیه نمایی که قوام دینت به آن است و پرهیز از آنچه از آن نهی شده ای، و نیز از خصومت و بسیار سوگند خوردن و جدلی که در آن سوگند خوردن باشد باید پرهیز کنی. و اگر چنین نمودی، حج و عمره ات کامل می گردد و از قِبل آن کس که لطف و مرحمتش را با هزینه نمودن و دور گشتن از خانواده و میل نمودنت به مطلوب مورد نظرت طلب نموده ای، مستوجب آن خواهی گشت که با دست پر از رحمت و مغفرت و رضوان (الهی) باز گردی. - . کامل الزیارات : ۱۳۰ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ أَخِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ غَیْرُهُمْ جَمِیعاً عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَی بْنِ عُمَرَ عَنْ صَالِحِ بْنِ السِّنْدِیِّ الْجَمَّالِ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ کَرَّامِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِکَرَّامٍ إِذَا أَرَدْتَ أَنْتَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ فَزُرْهُ وَ أَنْتَ کَئِیبٌ حَزِینٌ شَعِثٌ مُغْبَرٌّ فَإِنَّ الْحُسَیْنَ قُتِلَ وَ هُوَ کَئِیبٌ حَزِینٌ شَعِثٌ مُغْبَرٌّ جَائِعٌ عَطْشَانٌ ص (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: صالح بن سندی جمال از کسی به نقل از کرّام بن عمرو گفت: امام صادق علیه السلام به من فرمود: اگر قصد زیارت قبر حسین صلوات الله علیه نمودی، او را اندوهگین و غمدیده و ژولیده سر و غبارین موی زیارت نما، چرا که حسین به حالی شهید شد که اندوهگین و غمدیده و ژولیده سر و غبارین روی و گرسنه و تشنه بود. - . کامل الزیارات - ۱۳۱ :

**[ترجمه]

«۱۳»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ جَمَاعَةٌ عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ جَابِرٍ الْمَکْفُوفِ عَنْ أَبِی الصَّامِتِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ یَقُولُ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام مَاشِیاً کَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِکُلِّ خُطْوَةٍ

ص: ۱۴۲

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۳۰.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۳۰.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۳۱.

أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَحا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ فَإِذَا أَتَيْتَ الْفُرَاتَ فَاغْتَسِلْ وَ عَلِّقْ نَعْلَيْكَ وَ امْشِ حَافِياً وَ امْشِ مَشْيَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْحَيْرِ فَكَبِّرْ أَرْبَعاً ثُمَّ امْشِ قَلِيلًا ثُمَّ كَبِّرْ أَرْبَعاً ثُمَّ ائْتِ رَأْسَهُ فَقِفْ عَلَيْهِ فَكَبِّرْ أَرْبَعاً وَ صَلِّ عِنْدَهُ وَ اسْأَلِ اللَّهَ حَاجَتَكَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: هر كه پياده به زيارت حسين عليه السلام بيايد، خداوند براى او به هر گامى هزار حسنه بنويسد و هزار سيئه را بزدايد و درجه او را هزار درجه بالا برد. و چون به كنار فرات رسيدى، غسل نما و پاى پوشهايت را آويزان كن و پابرهنه راه برو و همچون بنده اى مسكين راه برو و چون به دروازه حرم رسيدى، چهار بار الله اكبر بگو و سپس اندكى راه برو و دوباره چهار بار الله اكبر بگو و سپس به بالا سر امام بيا و بايست و چهار بار الله اكبر بگو و نزد او نماز بگزار و حاجتت را درخواست كن. - . كامل الزيارات : ۱۳۳ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ يُونُسَ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنِ اغْتَسَلَ بِمَاءِ الْفُرَاتِ وَ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام كَانَ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ صِفْراً مِنَ الذُّنُوبِ وَ لَوِ اقْتَرَفَهَا كَبَائِرَ وَ كَانُوا يُحِبُّونَ إِذَا زَارَ الرَّجُلُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام اغْتَسَلَ فَإِذَا وَدَّعَ لَمْ يَغْتَسِلْ وَ مَسَحَ يَدَهُ عَلَى وَجْهِهِ إِذَا وَدَّعَ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: هر كه با آب فرات غسل كند و مزار حسين عليه السلام را زيارت كند، همچون روزى كه از مادر زاده شده، خالى از هر گناهى، حتى اگر كبائر را مرتكب شده باشد، خواهد بود و اينطور مى... پسنديدند كه چون كسى به زيارت حسين عليه السلام مى‌آيد، غسل نمايد و چون باز مى‌گردد، غسل نكند و چون وداع كند، دست بر صورت بكشد. - . كامل الزيارات : ۱۸۴ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ بَشِيرٍ الدَّهَّانِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فِي حَدِيثٍ لَهُ طَوِيلٍ قَالَ وَيْحَكَ يَا بَشِيرُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَتَاهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ وَ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ مَبْرُورَاتٌ مُتَقَبَّلَاتٌ وَ غَزْوَةٌ مَعَ نَبِيٍّ أَوْ إِمَامٍ عَادِلٍ (۳).

**[ترجمه]كامل الزيارات: بشير دهان گويد: در ضمن سخنى طولانى كه با امام صادق عليه السلام داشتم امام عليه السلام فرمود: واى بر تو اى بشير. مومن چون آگاه به حق او به زيارتش آيد و در فرات غسل نمايد، براى او به هر گامى يك حج و عمره مقبول و پذيرفته و غزوه اى با پيامبر يا پيشوايى دادگر نوشته مى شود. - . كامل الزيارات : ۱۸۴ -

**[ترجمه]

«۱۶»

مل، [كامل الزيارات] التَّلَّعُكْبَرِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مَابُنْدَادَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْمُعَافَى الثَّعْلَبِيِّ مِنْ أَهْلِ رَأْسِ الْعَيْنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمْدَانِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيَّ علیه السلام يَقُولُ: مَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام فَصَارَ إِلَى الْفُرَاتِ فَاغْتَسَلَ مِنْهُ كُتِبَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ فَإِذَا سَلَّمَ عَلَى أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام كُتِبَ مِنَ الْفَائِزِينَ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ أَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ لَهُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ أَمَّا ذُنُوبُكَ فَقَدْ غُفِرَتْ لَكَ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ (۴).

ص: ۱۴۳

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۳۳.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۸۴.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۸۴.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۸۵ و فی المصدر« الهمانی» نسبه الی قريه كبيره من قری بغداد.

**[ترجمه]کامل الزیارات: علی بن محمـد عسـکری علیه السـلام: هر که از خانه اش روانه شـده و به قصـد زیارت حسـین علیه السـلام حرکت نماید و به فرات رسد و در آن غسل نماید، نامش از جمله رسـتگاران نوشته می شود و چون بر امام حسین علیه السـلام سـلام دهـد، از جمله پیروزمندان نوشـته می شود و چون از نمازش فارغ گردد، فرشـته ای به نزد او آید و گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله به تو سلام می‌رساند و می‌فرماید که گناهانت بخشیده شد، عمل از سر بگیر. - . کامل الزیارات : ۱۸۵ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مـل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ أَخِی عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتَّوَیْهِ عَنْ أَبِیهِ مَتَّوَیْهِ بْنِ السِّنْدِیِّ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ بِالْکُوفَهِ عَنْ صَـفْوَانَ عَنِ الْعِیصِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیهما السلام عَلَیْهِ غُسْلٌ قَالَ فَقَالَ لَا(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: عیص گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: آیا بر کسی که به زیارت حسین بن علی می... رود، غسل واجب است؟ فرمود: خیر. - . کامل الزیارات : ۱۸۷ -

**[ترجمه]

«۱۸»

مل، [کامل الزیارات] جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِی زَاهِرٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنْ صَـفْوَانَ عَنِ ابْنِ عَمِیرَهَ عَنِ الْعِیصِ: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۸ -

**[ترجمه]

«۱۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ صَفْوَانَ: مِثْلَهُ (۳)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۷ و شیخ در التهذیب ۶ : ۵۳ سند آن را صحیح دانسته است -

**[ترجمه]

«۲۰»

یب، [تهذیب الأحکام] مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ صَفْوَانَ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۷ و شیخ در التهذیب ۶ : ۵۳ سند آن را صحیح دانسته است -

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنِ ابْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ أَبِی الْیَسَعِ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ أَنَا أَسْمَعُ عَنِ الْغُسْلِ إِذَا أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ لَا(۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی یسع روایت کند که مردی از امام صادق درباره لزوم غسل برای زیارت مزار حسین علیه السلام پرسید و من می شنیدم و حضرت فرمود: خیر. - . کامل الزیارات : ۱۸۷ و شیخ در التهذیب ۶ : ۵۳ سند آن را صحیح دانسته است -

**[ترجمه]

«۲۲»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ سَلَامَهَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَیُّوبَ بْنِ نُوحٍ وَ غَیْرِهِ عَنِ ابْنِ الْمُغِیرَهِ: مِثْلَهُ (۶)

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۵۳ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزیارات] جَمَاعَهُ مَشَایِخِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَیُّوبَ بْنِ نُوحٍ وَ غَیْرِهِ عَنِ ابْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ أَبِی الْیَسَعِ: مِثْلَهُ (۷)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۸ -

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ وَ غَيْرِهِ: مِثْلَهُ (۸)

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۸۷.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۱۸۸.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۸۷ و أخرج الرابع الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۵۳.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۱۸۷ و أخرج الرابع الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۵۳.

۵- ۵. کامل الزیارات ص ۱۸۷ و أخرج الرابع الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۵۳.

۶- ۶. التهذیب ج ۶ ص ۵۳.

۷- ۷. کامل الزیارات ص ۱۸۸.

۸- ۸. کامل الزیارات ص ۱۸۸.

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۱۸۸ -

**[ترجمه]

بیان

قال الشیخ فی یب (۱) إنما أراد علیه السلام لیس فیه غسل مفروض أو واجب یستحق بترکه العقاب و إن کان فیه غسل مندوب مستحب فیه فضل کثیر فلا تنافی بین الأخبار.

**[ترجمه]شیخ در التهذیب می‌نویسد که منظور حضرت علیه السلام آن است که غسل واجب و حتمی ندارد که با ترک آن شخص مستحق مجازات گردد هر چند که غسلی دارد که مستحب و داوطلبانه است و در آن فضل بسیار است، پس تناقضی در این اخبار نیست.

**[ترجمه]

«۲۵»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ الْعَلَوِیُّ عَنْ عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِیکٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِیَادٍ عَنْ أَبِی حَنِیفَةَ السَّابِقِ عَنْ یُونُسَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا کُنْتَ مِنْهُ قَرِیباً یَعْنِی الْحُسَیْنَ علیه السلام فَإِنْ أَصَبْتَ غُسْلًا فَاغْتَسِلْ وَ إِلَّا فَتَوَضَّأْ ثُمَّ أْتِهِ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: اگر به وی نزدیک گشتی - منظور حضرت، حسین علیه السلام بود - اگر راهی به غسل پیدا کردی، پس غسل نما، وگرنه وضو بگیر و به نزد حضرت بیا. - . کامل الزیارات : ۱۸۸ -

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ یَعْقُوبَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِیَّةَ بْنِ بَابٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عَنِ الْغُسْلِ إِذَا أَتَیْتُ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ لَیْسَ عَلَیْکَ غُسْلٌ (۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: حسن بن عطیه بن باب گوید: از امام صادق علیه السلام درباره غسل به هنگام آمدن به زیارت حسین علیه السلام پرسیدم. فرمود: خیر، غسلی بر تو نیست. - . کامل الزیارات : ۱۸۸ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ زِبْرِقَانَ الطَّبَرِيُّ بِإِسْنَادٍ لَهُ يَرْفَعُهُ إِلَى الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ رُبَّمَا أَتَيْنَا قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام فَيَصْعُبُ عَلَيْنَا الْغُسْلُ لِلزِّيَارَهِ مِنَ الْبَرْدِ أَوْ غَيْرِهِ فَقَالَ علیه السلام مَنِ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ وَ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام كُتِبَ لَهُ مِنَ الْفَضْلِ مَا لَا يُحْصَى فَمَتَى مَا رَجَعَ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي اغْتَسَلَ فِيهِ وَ تَوَضَّأَ وَ زَارَ الْحُسَيْنَ كُتِبَ لَهُ ذَلِكَ الثَّوَابُ (۴).

**[ترجمه]کامل الزيارات: حسن بن زبرقان طبرى با سندى كه ذكر مى كند، در روايتى از امام صادق علیه السلام مى گويد: گفتم:گاهى به زيارت قبر حسين علیه السلام مى‌آييم و غسل زيارت به خاطر سرما يا غير آن برايمان دشوار مى گردد. پس فرمود: هر كه در فرات غسل نمايد و به زيارت حسين علیه السلام رود، فضلى برايش نوشته شود كه به شماره نيايد و چون به همان محل غسل بازگردد و وضو گيرد و حسين را زيارت نمايد، همان ثواب برايش نوشته مى شود. - . كامل الزيارات : ۱۸۸ -

**[ترجمه]

«۲۸»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: فِي حَدِيثٍ لَهُ طَوِيلٍ قَالَ أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ هَلْ يُزَارُ وَالِدُكَ فَقَالَ نَعَمْ قَالَ مَا لِمَنِ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ ثُمَّ أَتَاهُ قَالَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ وَ هُوَ يُرِيدُهُ تَسَاقَطَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطُولِهِ (۵).

ص: ۱۴۵

۱- ۱. التهذيب ج ۶ ص ۵۳.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۱۸۸.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۱۸۸.

۴- ۴. كامل الزيارات ص ۱۸۸.

۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۸۵.

**[ترجمه]کامل الزیارات: هشام بن سالم در روایتی طولانی از امام صادق روایت کند که مردی نزد وی آمد و گفت: آیا پدرتان را زیارت

کنیم؟ فرمود: آری. گفت: ثواب آنکه در فرات غسل نماید و سپس به زیارتش رود چیست؟ فرمود: اگر به قصد زیارت وی علیه السلام در آب فرات غسل نماید، گناهانش از وی همچون روزی که از مادر زاده شود، می‌ریزد و ادامه این روایت طولانی را ذکر می‌کند. - . کامل الزیارات : ۱۸۵ -

**[ترجمه]

«۲۹»

مل، [کامل الزیارات] الْحُسَیْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلَوِیَّهَ الْأَصْبَهَانِیِّ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِیِّ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: أَنَّهُ کَانَ یَقُولُ بَعْدَ غُسْلِ الزِّیَارَهِ إِذَا فَرَغَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِی نُوراً وَ طَهُوراً وَ حِرْزاً وَ کَافِیاً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ مِنْ کُلِّ آفَهٍ وَ عَاهَهٍ وَ طَهِّرْ بِهِ قَلْبِی وَ جَوَارِحِی وَ لَحْمِی وَ دَمِی وَ شَعْرِی وَ بَشَرِی وَ مُخِّی وَ عِظَامِی وَ عَصَبِی وَ مَا أَقَلَّتِ الْأَرْضُ مِنِّی وَ اجْعَلْهُ لِی شَاهِداً یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ یَوْمَ حَاجَتِی وَ فَقْرِی وَ فَاقَتِی (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابراهیم بن محمد ثقفی در روایتی که در سند به امام صادق علیه السلام می‌رسد، گوید: ... و حضرت پس از غسل زیارت، چون فارغ می‌گشت می‌گفت: خداوندا آن را برای من نور و پاکی و ایمنی و نگاهدارنده از هر بیماری و مرض و از هر آفت و علیلی قرار ده و قلبم را و اندامم را و گوشت و خون و مو و پوست و مغز و استخوانها و اعصابم را و هر چه از من بر زمین سنگینی می‌کند، به آن پاک گردان. و آن را در روز قیامت و در روز نیازمندی و تهیدستی و نداری ام، شاهد من قرار ده. - . کامل الزیارات : ۱۸۶ -

**[ترجمه]

«۳۰»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ أَبِی بِشْرِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ الْقُمِّیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الزَّعْفَرَانِیِّ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِیِّ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۵۴ -

**[ترجمه]

«۳۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ هَمَّامِ بْنِ سُهَیْلٍ الْإِسْکَافِیُّ عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرَّوَّاسِیِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ بَشِیرٍ

الدَّهَّانِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَتَی قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَتَوَضَّأَ وَ اغْتَسَلَ فِی الْفُرَاتِ لَمْ یَرْفَعْ قَدَماً وَ لَمْ یَضَعْ قَدَماً إِلَّا کَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: هر که به زیارت حسین بن علی آید و وضو گیرد و در فرات غسل نماید، قدم از زمین بر ندارد و به زمین نگذارد مگر آنکه خداوند برای او یک حج و عمره بنویسد. - . کامل الزیارات : ۱۸۶ -

**[ترجمه]

«۳۲»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَبَشِیِّ بْنِ قُونِیٍّ عَنِ الْفَزَارِیِّ: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]التهذیب: همین روایت به سندی دیگر آمده است. - . التهذیب ۶ : ۵۲ -

**[ترجمه]

«۳۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنْ فَضَالَةَ عَنْ یُوسُفَ الْکُنَاسِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَتَیْتَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَأْتِ الْفُرَاتَ وَ اغْتَسِلْ بِحِیَالِ قَبْرِهِ (۵).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون به زیارت مزار حسین بن علی علیه السلام آمدی، پس به کنار فرات بیا و در برابر قبر او غسل نما. - . کامل الزیارات : ۱۸۶ -

**[ترجمه]

«۳۴»

مل، [کامل الزیارات] جَعْفَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ بْنِ عُبَیْدِ اللَّهِ الْمُوسَوِیُّ عَنْ عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِیکٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفِرَاشِ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الطَّحَّانِ عَنْ بَشِیرٍ الدَّهَّانِ

ص: ۱۴۶

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۸۶.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۵۴.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۱۸۶.

۴- ۴. التهذيب ج ۶ ص ۵۲.
۵- ۵. كامل الزيارات ص ۱۸۶.

عَنْ رِفَاعَهَ بْنِ مُوسَـی النَّخَّاسِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ مَنْ خَرَجَ إِلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ وَ اغْتَسَلَ فِی الْفُرَاتِ وَ خَرَجَ مِنَ الْمَاءِ کَانَ کَمِثْلِ الَّذِی خَرَجَ مِنَ الـذُّنُوبِ فَإِذَا مَشَی إِلَی الْحَیْرِ لَمْ یَرْفَعْ قَدَماً وَ لَمْ یَضَعْ أُخْرَی إِلَّا کَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَ مَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَیِّئَاتٍ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السـلام: هر که آگاه از حق حسـین علیه السلام به زیارت قبر وی رهسپار شود و در فرات غسل نمایـد، چون از آب خارج شود، همچون کسـی خواهـد بود که از گناهان به در آمـده است و چون به سـمت حرم حرکت کند، قدمی برندارد و نگذارد مگر آنکه خداوند برای او ده حسـنه نویسد و ده سیئه از وی بزداید. - . کامل الزیارات : ۱۸۷ -

**[ترجمه]

«۳۵»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ حُمَیْدِ بْنِ زِیَادٍ عَنِ ابْنِ نَهِیکٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . التهذیب ۶ : ۵۲ -

**[ترجمه]

«۳۶»

یـب، [تهـذیب الأحکـام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَـدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنِ الْفَزَارِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ حَسَنِ بْنِ الْحُسَـیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَیُّوبَ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِیرَهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِکَهً مُوَکَّلِینَ بِقَبْرِ الْحُسَـیْنِ علیه السـلام فَإِذَا هَمَّ الرَّجُلُ بِزِیَارَتِهِ فَاغْتَسَلَ نَادَاهُ مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله یَا وَفْدَ اللَّهِ أَبْشِرُوا بِمُرَافَقَتِی فِی الْجَنَّهِ وَ نَادَاهُ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام أَنَا ضَامِنٌ لِقَضَاءِ

حَوَائِجِکُمْ وَ دَفْعِ الْبَلَاءِ عَنْکُمْ فِی الـدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ اکْتَنَفَهُمُ النَّبِیُّ صـلی الله علیه و آله وَ عَلِیٌّ علیه السـلام عَنْ أَیْمَـانِهِمْ وَ عَنْ شَمَائِلِهِمْ حَتَّی یَنْصَرِفُوا إِلَی أَهَالِیهِمْ (۳).

**[ترجمه]التهـذیب: امـام صادق علیه السـلام: خداونـد را فرشـتگانی است که مامور به قبر حسـین علیه السـلام هسـتند و چون مردی قصـد زیارت وی کنـد و غسل نماید، محمد صـلی الله علیه و آله او را ندا دهد که ای گروه خدائیان، مژده باد شـما را به همنشینی من در بهشت و امیر المومنین علیه السلام وی را ندا دهد که من برآورده شدن حاجات شما و دفع بلاء از شما در دنیا و آخرت را ضمانت می‌کنم. سپس پیامبر صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام ایشان را از چپ و راستشان در بر می‌گیرند، تا آنکه به نزد خانواده خود بازگردند. - . التهذیب ۶ : ۵۳ -

**[ترجمه]

«۳۷»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ ابْنِ حُرَیْثٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَسَنِ الْأُشْنَانِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَی بْنِ إِسْحَاقَ التَّمِیمِیِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ قُتَیْبَهَ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام: أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الزَّائِرِ لِقَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ مَنِ اغْتَسَلَ فِی الْفُرَاتِ ثُمَّ مَشَی إِلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام کَانَ لَهُ بِکُلِّ قَدَمٍ یَرْفَعُهَا وَ یَضَعُهَا حَجَّهٌ مُتَقَبَّلَهٌ بِمَنَاسِکِهَا(۴).

**[ترجمه]التهذیب: حسین بن سعید گوید که از جعفر بن محمد علیه السلام درباره زائر قبر حسین علیه السلام پرسیدند و فرمود: هر که در فرات غسل نماید و سپس به سوی قبر حسین علیه السلام گام زند، با هر قدمی که بر می‌دارد و می گذارد، برای او یک حج پذیرفته با تمام مناسک آن نوشته می شود. - . التهذیب ۶ : ۵۳ -

**[ترجمه]

«۳۸»

یب، [تهذیب الأحکام] أَبُو طَالِبٍ الْأَنْبَارِیُّ عَنِ الْأَحْنَفِ بْنِ عَلِیٍّ عَنِ ابْنِ مَسْعَدَهَ عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ أَبِی بَصِیرٍ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۸۷.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۵۲.

۳- ۳. التهذیب ج ۶ ص ۵۳.

۴- ۴. التهذیب ج ۶ ص ۵۳.

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَتَیْتَ الْحُسَیْنَ علیه السلام فَمَا تَقُولُ قُلْتُ أَشْیَاءَ أَسْمَعُهَا مِنْ رُوَاهِ الْحَدِیثِ مِمَّنْ سَمِعَ مِنْ أَبِیکَ قَالَ أَ فَلَا أُخْبِرُکَ عَنْ أَبِی عَنْ جَدِّی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیه السلام کَیْفَ کَانَ یَصْنَعُ فِی ذَلِکَ قَالَ قُلْتُ بَلَی جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ إِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَصُمْ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ یَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ وَ الْخَمِیسِ وَ یَوْمَ الْجُمُعَهِ فَإِذَا أَمْسَیْتَ لَیْلَهَ الْجُمُعَهِ فَصَلِّ صَلَاهَ اللَّیْلِ ثُمَّ قُمْ فَانْظُرْ فِی نَوَاحِی السَّمَاءِ وَ اغْتَسِلْ تِلْکَ اللَّیْلَهَ قَبْلَ الْمَغْرِبِ ثُمَّ تَنَامُ عَلَی طُهْرٍ فَإِذَا أَرَدْتَ الْمَشْیَ إِلَیْهِ فَاغْتَسِلْ وَ لَا تَطَیَّبْ وَ لَا تَدَّهِنْ وَ لَا تَکْتَحِلْ حَتَّی تَأْتِیَ الْقَبْرَ(۱).

**[ترجمه]التهذیب: ابی بصیر روایت کند: امام صادق علیه السلام از من پرسیدند: چون به زیارت حسین می آیی چه می گویی؟ گفتم: چیزهایی که از راویان حدیث که از پدرتان شنیده اند، شنیده ام. فرمود: آیا می‌خواهی این خبر را از پدرم از جدم علی بن حسین علیه السلام بشنوی که در این هنگام چه می کرد؟ گفتم: آری فدایت گردم. فرمود: چون خواستی به سمت حسین علیه السلام روانه گردی، سه روز، روزهای چهارشنبه و پنج شنبه و جمعه را روزه بگیر و چون جمعه را به شب رساندی، نماز شبت را بخوان سپس برخیز و نگاهت را به اطراف آسمان بدوز و همان شب پیش از مغرب غسل نما و به حال طهارت بخواب و چون قصد حرکت به سوی وی نمودی، غسل نما و عطر و روغن و سرمه ای استفاده نکن و به کنار مقبره بیا.
- . التهذیب ۶ : ۷۶ -

**[ترجمه]

باب ۱۸ زیاراته صلوات الله علیه المطلقه و هی عده زیارات منها مسنده و منها مأخوذه من کتب الأصحاب بغیر إسناد

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ أَبِی نَجْرَانَ عَنْ یَزِیدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِیَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا دَخَلْتُ الْحَیْرَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا مَقَامٌ أَکْرَمْتَنِی بِهِ وَ شَرَّفْتَنِی بِهِ اللَّهُمَّ فَأَعْطِنِی فِیهِ رَغْبَتِی عَلَی حَقِیقَهِ إِیمَانِی بِکَ وَ بِرُسُلِکَ سَلَامٌ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ سَلَامٌ عَلَی مَلَائِکَتِهِ فِیمَا تَرُوحُ بِهِ الرَّائِحَاتُ الطَّاهِرَاتُ لَکَ وَ عَلَیْکَ وَ سَلَامٌ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ سَلَامٌ عَلَی الْمُسَلِّمِینَ لَکَ بِقُلُوبِهِمُ النَّاطِقِینَ لَکَ بِفَضْلِکَ بِأَلْسِنَتِهِمْ أَشْهَدُ أَنَّکَ صَادِقٌ صِدِّیقٌ صَدَقْتَ فِیمَا دَعَوْتَ إِلَیْهِ وَ صَدَقْتَ فِیمَا أَتَیْتَ بِهِ وَ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِی الْأَرْضِ مِنَ الدَّمِ الَّذِی لَا یُدْرَکُ ثَارُهُ مِنَ الْأَرْضِ إِلَّا بِأَوْلِیَائِکَ اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَیَّ مَشَاهِدَهُمْ

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۷۶.

وَ شَهَادَتَهُمْ حَتَّی تُلْحِقَنِی بِهِمْ وَ تَجْعَلَنِی لَهُمْ فَرَطاً وَ تَابِعاً فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ تَمْشِی قَلِیلًا وَ تُکَبِّرُ سَبْعَ تَکْبِیرَاتٍ ثُمَّ تَقُومُ بِحِیَالِ الْقَبْرِ وَ تَقُولُ سُبْحَانَ الَّذِی سَبَّحَ لَهُ الْمُلْکُ وَ الْمَلَکُوتُ وَ قَدَّسَتْ بِأَسْمَائِهِ جَمِیعُ خَلْقِهِ وَ سُبْحَانَ الْمَلِکِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِکَهِ وَ الرُّوحِ اللَّهُمَّ اکْتُبْنِی فِی وَفْدِکَ إِلَی خَیْرِ بِقَاعِکَ وَ خَیْرِ خَلْقِکَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الْجِبْتَ وَ الطَّاغُوتَ وَ الْعَنْ أَشْیَاعَهُمْ وَ أَتْبَاعَهُمْ اللَّهُمَّ أَشْهِدْنِی مَشَاهِدَ الْخَیْرِ کُلَّهَا مَعَ أَهْلِ بَیْتِ نَبِیِّکَ اللَّهُم تَوَفَّنِی مُسْلِماً وَ اجْعَلْ لِی قَدَماً مَعَ الْبَاقِینَ الْوَارِثِینَ الَّذِینَ یَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ عِبَادِکَ الصَّالِحِینَ ثُمَّ تُکَبِّرُ خَمْسَ تَکْبِیرَاتٍ ثُمَّ تَمْشِی قَلِیلًا وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی بِکَ مُؤْمِنٌ وَ بِوَعْدِکَ مُوقِنٌ اللَّهُمَّ اکْتُبْ لِی إِیمَاناً وَ ثَبِّتْهُ فِی قَلْبِی اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا أَقُولُ بِلِسَانِی حَقِیقَتَهُ فِی قَلْبِی وَ شَرِیعَتَهُ فِی عَمَلِی اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ لَهُ مَعَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَدَماً ثَابِتاً وَ أَثْبِتْنِی فِیمَنِ اسْتُشْهِدَ مَعَهُ ثُمَّ کَبِّرْ ثَلَاثَ تَکْبِیرَاتٍ وَ تَرْفَعُ یَدَیْکَ حَتَّی تَضَعَهُمَا مَعاً عَلَی الْقَبْرِ ثُمَّ تَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّکَ طُهْرٌ طَاهِرٌ مِنْ طُهْرٍ طَاهِرٍ طَهُرْتَ وَ طَهُرَتْ لَکَ الْبِلَادُ وَ طَهُرَتْ أَرْضٌ أَنْتَ بِهَا وَ طَهُرَ حَرَمُهَا أَشْهَدُ أَنَّکَ أَمَرْتَ بِالْقِسْطِ وَ دَعَوْتَ إِلَیْهِ وَ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ حَتَّی یَسْتَثِیرَ لَکَ مِنْ جَمِیعِ خَلْقِهِ ثُمَّ ضَعْ خَدَّیْکَ جَمِیعاً عَلَی الْقَبْرِ ثُمَّ تَجْلِسُ فَتَذْکُرُ اللَّهَ بِمَا شِئْتَ وَ تَوَجَّهْ إِلَی اللَّهِ فِیمَا شِئْتَ أَنْ تَتَوَجَّهَ ثُمَّ تَعُودُ فَتَضَعُ یَدَیْکَ عِنْدَ رِجْلِهِ ثُمَّ تَقُولُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَی رُوحِکَ وَ عَلَی بَدَنِکَ صَدَقْتَ وَ أَنْتَ الصَّادِقُ الْمُصَدَّقُ وَ قَتَلَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ بِالْأَیْدِی وَ الْأَلْسُنِ ثُمَّ تُقْبِلُ إِلَی عَلِیٍّ ابْنِهِ فَتَقُولُ مَا أَحْبَبْتَ ثُمَّ تَقُومُ قَائِماً فَتَسْتَقْبِلُ الْقُبُورَ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَیُّهَا الشُّهَدَاءُ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ نَحْنُ لَکُمْ تَبَعٌ أَبْشِرُوا بِمَوْعِدِ اللَّهِ الَّذِی لَا خُلْفَ لَهُ اللَّهُ مُدْرِکٌ لَکُمْ وَتَرَکُمْ وَ مُدْرِکٌ لَکُمْ فِی الْأَرْضِ عَدُوَّهُ أَنْتُمْ سَادَهُ الشُّهَدَاءِ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ تَجْعَلُ الْقَبْرَ بَیْنَ یَدَیْکَ ثُمَّ تُصَلِّی مَا بَدَا لَکَ ثُمَّ تَقُولُ جِئْتُ وَافِداً إِلَیْکَ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَی اللَّهِ بِکَ فِی جَمِیعِ حَوَائِجِی

مِنْ أَمْرِ دُنْيَایَ وَ آخِرَتِی بِکَ یَتَوَسَّلُ الْمُتَوَسِّلُونَ إِلَی اللَّهِ فِی حَوَائِجِهِمْ وَ بِکَ یُدْرِکُ عِنْدَ اللَّهِ أَهْلُ التِّرَاتِ طَلِبَتَهُمْ.

ثُمَّ تُکَبِّرُ إِحْدَی عَشْرَهَ تَکْبِیرَهً مُتَتَابِعَهً وَ لَا تُعَجِّلْ فِیهَا ثُمَّ تَمْشِی قَلِیلًا فَتَقُومُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهِ فَتَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْمُتَوَحِّدِ فِی الْأُمُورِ کُلِّهَا خَلَقَ الْخَلْقَ فَلَمْ یَغِبْ شَیْ ءٌ مِنْ أُمُورِهِمْ عَنْ عِلْمِهِ فَعَلِمَهُ بِقُدْرَتِهِ ضَمِنَتِ الْأَرْضُ وَ مَنْ عَلَیْهَا دَمَکَ وَ ثَارَکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ أَشْهَدُ أَنَّ لَکَ مِنَ اللَّهِ مَا وَعَدَکَ مِنَ النَّصْرِ وَ الْفَتْحِ وَ أَنَّ لَکَ مِنَ اللَّهِ الْوَعْدَ الصَّادِقَ فِی هَلَاکِ أَعْدَائِکَ وَ تَمَامَ مَوْعِدِ اللَّهِ إِیَّاکَ أَشْهَدُ أَنَّ مَنْ تَبِعَکَ الصَّادِقُونَ الَّذِینَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فِیهِمْ أُولئِکَ هُمُ الصِّدِّیقُونَ وَ الشُّهَداءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَ نُورُهُمْ ثُمَّ کَبِّرْ سَبْعَ تَکْبِیرَاتٍ ثُمَّ تَمْشِی قَلِیلًا ثُمَّ تَسْتَقْبِلُ الْقَبْرَ وَ تَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ شَرِیکٌ فِی الْمُلْکِ وَ خَلَقَ کُلَّ شَیْ ءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِیراً أَشْهَدُ أَنَّکَ دَعَوْتَ إِلَی اللَّهِ وَ إِلَی رَسُولِهِ وَ وَفَیْتَ لِلَّهِ بِعَهْدِهِ وَ قُمْتَ لِلَّهِ بِکَلِمَاتِهِ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً خَذَلَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً خَذَلَتْ عَنْکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ بِالْوَلَایَهِ لِمَنْ وَالَیْتَ وَ وَالَتْهُ رُسُلُکَ وَ أَشْهَدُ بِالْبَرَاءَهِ مِمَّنْ بَرِئْتَ مِنْهُ وَ بَرِئَتْ مِنْهُ رُسُلُکَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِینَ کَذَّبُوا رُسُلَکَ وَ هَدَمُوا کَعْبَتَکَ وَ حَرَّفُوا کِتَابَکَ وَ سَفَکُوا دِمَاءَ أَهْلِ بَیْتِ نَبِیِّکَ وَ أَفْسَدُوا فِی بِلَادِکَ وَ اسْتَذَلُّوا عِبَادَکَ اللَّهُمَّ ضَاعِفْ لَهُمُ الْعَذَابَ فِیمَا جَرَی مِنْ سُبُلِکَ وَ بَرِّکَ وَ بَحْرِکَ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ فِی مُسْتَسِرِّ السَّرَائِرِ فِی سَمَائِکَ وَ أَرْضِکَ وَ کُلَّمَا دَخَلْتَ الْحَیْرَ فَسَلِّمْ وَ ضَعْ خَدَّکَ عَلَی الْقَبْرِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون به درون حرم آمدی، بگو: پروردگارا، این جایگاهی است که مرا به آن اکرام داشتی و شرافت بخشیدی، خداوندا پس درخواستم را در آن با حقیقت ایمانی که به تو و فرستادگانت دارم، عطا فرما. سلام بر تو ای فرزند رسول خدا و سلام فرشتگان معطر و پاکیزه در هر بامداد و شامگاه بر تو باد. و سلام بر فرشتگان مقرب پروردگار و سلام بر تایید کنندگان تو با دلهاشان که زبان به فضل تو گشایند. شهادت می‌دهم که تو راستگوی راستین‌منشی و در آنچه که بدان دعوت نمودی، راست گفتی و در آنچه که آوردی، صادق بودی و هان که تو ثار الله (انتقام خداوند) بر زمین هستی، از خونی که انتقام آن در زمین کشیده نشود مگر به دست دوستدارانت. خداوندا دلم را دوستدار شهادتگاه ایشان و شهادت ایشان گردان تا آنکه مرا به ایشان ملحق نمایی و مرا در دنیا و آخرت ذخیره پیش فرستاده و پیرو ایشان قرار دهی. سپس اندکی راه می‌روی و هفت بار الل–ه اکبر می گویی و سپس در برابر قبر می‌ایستی و می گویی: منزه است آنکه مُلك و ملکوت به تسبیح وی درنشست و همه آفریدگانش به تقدیس اسماء او مشغولند و منزه است آن فرمانروای بس پاك‌نهاد، پروردگار فرشتگان و روح القدس. خداوندا نام مرا در میان راهیانت به سوی بهترین بقعه ها و برترین مخلوقاتت بنویس. خداوندا سرکشان و طاغوتیان را لعنت فرست و پیروان و وابستگانشان را نفرین نما، خداوندا مرا در همه آمدگاه های خیر و نیکی به همراه اهل بیت پیامبرت حاضر گردان. خداوندا مرا مسلمان بمیران و مرا همراهی با باقیماندگان و وارثانی عطا کن که زمین را از بندگان صالحت به ارث می‌برند. سپس پنج بار الل–ه اکبر می گویی و اندکی جلوتر می‌روی و می گویی: خداوندا به تو ایمان دارم و به وعده ات یقین. پروردگارا برایم ایمانی مقرر فرما و آن را در دلم استوار گردان. خداوندا آنچه بر زبان می‌رانم، حقیقتش را بر دلم نِه و شریعتش را در کردارم. خداوندا مرا از استوارگامان با حسین علیه السلام قرار ده و از جمله شهیدان با وی بنویس. سپس سه بار الل–ه اکبر می گویی و دستت را بالا می‌بری و با هم بر قبر می... نهی و می گویی: شهادت می‌دهم که تو پاکِی پاك هستی. زاده از پاکِی پاك و پاك و مطهر گشتی و این سرزمین برای تو پاك و مطهر گشت و زمینی که در آن هستی برای تو پاکیزه گشت و حرمش مطهر گردید. گواهی می‌دهم که تو به دادگری

دستور فرمودی و به آن فراخواندی و تو ثار الله – . خون خدا، کسی که خدا خود انتقام وی را گیرد. یا اوست که برای خدا، انتقام همه فرستادگان و پیامبران را – با بازگشتش – خواهد گرفت. – هستی در زمین خدا تا آنکه همه مخلوقاتش را به انتقامجویی برای تو فراخواند. آنگاه دو طرف گونه هایت را بر قبر بنه و سپس بنشین و خدای را هر طور که خواستی ذکر بگو و در هر امری که خواهی به خدا روی نما و سپس باز می‌گردی و دستانت را بر محل پاهای حضرت می‌گذاری و می‌گویی: صلوات خدا بر روح تو و بر پیکر تو. راست گفتی و تنها تویی راستگوی راستین برشمرده و خداوند کسانی را که تو را به دست و زبانشان کشتند، نابود گرداند. و آنگاه به سوی پسرش علی روی نموده و هر آنچه خواهی می‌گویی، آنگاه برخاسته و به سمت قبرهای شهیدان کربلا می‌روی و می‌گویی: سلام و درود بر شما ای شهیدان، شما پیشتازان ما نزد خدایید و ما در پی شما روانه ایم. هان! شما را مژده به وعده الهی که هیچ خلاف وعده نکند، خداوند خواسته شما را دریابد و دشمن خود بر زمین را در چنگ گیرد. شما سروران شهیدان در دنیا و آخرت هستید. سپس پیش روی قبر قرار می‌گیری و هر آنقدر که خواهی نماز می‌گزاری و سپس می‌گویی: رهپویان، به قصد درگاه تو به سویت آمدم و در همه حاجاتم از امر دنیا و آخرتم به آبروی تو نزد خداوند متوسل می‌گردم. توسل کنندگان به خدا در حاجات خود به تو متوسل می‌گردند و خونخواهان خواهش خود را نزد خداوند، به تو درمی‌یابند. سپس یازده بار الل–ه اکبر پیاپی می‌گویی و شتاب هم نمی‌کنی، آنگاه چند گامی حرکت کرده و در برابر قبله می‌ایستی و می‌گویی: حمد و ثنا خداوند یکتا راست که در همه امور یگانگی جسته و همه مخلوقات را آفرید و کمتر چیزی از امور ایشان از دانش وی پنهان نمانده و همه را به قدرت خود می‌داند. خون تو و انتقام تو ای پسر رسول خدا که صلوات خدا بر تو باد، در زمین و هر چه بر آن است، نهاده شده است. شهادت می‌دهم که هر آنچه که خداوند به تو از نصر و فتح وعده داده، در دستت خواهد بود و از سوی خدا آن وعده راستینش در هلاک نمودن دشمنانت و به پایان بردن پیمانش با تو، برای تو عملی خواهد گشت. گواهی می‌دهم، آنان که از تو پیروی کنند، راستگویانی هستند که خداوند تبارک و تعالی درباره ایشان فرموده است: «أُولئِكَ هُمُ الصِّدِّيقُونَ وَ الشُّهَداءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَ نُورُهُمْ » – . حدید / ۱۹ – {آنان همان راستینانند و پیش پروردگارشان گواه خواهند بود و ایشان راست اجر و نورشان.} سپس هفت بار تکبیر بگو و اندکی پیش برو و به سمت قبله بایست و بگو: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ خَلَقَ كُلَّ شَيْ ءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيراً»، {حمد و ثنا خدایی راست که فرزندی اختیار نکرده و برای او شریکی در فرمانروایی نبوده است و هر چیزی را آفریده و بدان گونه که درخور آن بوده اند اندازه گیری کرده است.} گواهی می‌دهم که تو به سوی خدا دعوت نمودی و رسول خدا و پیمان خدا را وفا نمودی و با کلمات خدا، برای او برخاستی و در راه او مجاهدت نمودی تا آنکه جان سپردی. خداوند لعنت کند امتی که تو را کشتند و خدا لعنت کند امتی را که تو را تنها گذاشتند و خدا لعنت کند امتی را که از یاری تو برکنار ماندند. خداوندا، گواهی می‌دهم که ولایت دار آنم که با وی موالات و یاری نمودی و فرستادگانت با او موالات نمودند و گواهی می‌دهم که برائت جستم از هر آنکه از ایشان برائت جستی و فرستادگانت از ایشان برائت جستند. پروردگارا، هر آنکه فرستادگانت را تکذیب کردند و کعبه ات را ویران کردند و کتابت را سوزاندند و خون اهل بیت پیغمبرت را ریختند و در سرزمین تو فساد و تباهی افکندند و بندگانت را به خواری کشیدند را لعنت کن. پروردگارا، عذاب ایشان را در آنچه که در راهها و بیابانها و دریاها جاری است، دوچندان کن. خداوندا ایشان را در خلوتکده رازها در آسمانت و زمینت لعن و نفرین فرست. و هر گاه که به حرم وارد شدی سلام بده و صورتت را بر قبره بنه. – . کامل الزیارات : ۱۹۳ –

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام و سلام علی ملائکته فیما تروح به الرائحات أی سلام علی ملائکه الله فی ضمن التحیات التی تأتیک من الله فی وقت الرواح أو مطلقا فقوله لک و علیک صفه أو حال للرائحات و الأظهر ما فی بعض النسخ و هو قوله و سلام ملائکته فیما تغتدی و تروح و الغدوه البکره و یقال غدا علیه و اغتدی أی

ص: ۱۵۰

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۹۳.

بكر و الرواح من زوال الشمس إلى الليل يقال راح يروح رواحا أى سلام ملائكته فيما يأتون به عليك فى أول النهار و آخره و قد يقال راح يروح إذا أتى أى وقت كان فعلى النسخه الأولى هذا هو المراد قوله عليه السلام و أنك ثار الله فى الأرض الثأر بالهمز الدم و طلب الدم أى أنك أهل ثار الله و الذى يطلب الله بدمه من أعدائه أو هو الطالب بدمه و دماء أهل بيته بأمر الله فى الرجعه و قيل هو تصحيف ثائر و الثائر من لا يبقى على شى ء حتى يدرك ثاره.

ثم اعلم أن المضبوط فى نسخ الدعاء بغير همز و الذى يظهر من كتب اللغه أنه مهموز و لعله خفف فى الاستعمال قوله عليه السلام و شهادتهم أى حضورهم أو أصير شهيدا كما صاروا و الأول أظهر قوله و تجعلنى لهم فرطا هو بالتحريك من يتقدم القوم ليرتاد لهم الماء و يهيئ لهم الدلاء و الأرشيه أى تجعلنى خادما لهم ساعيا فى أمورهم قوله عليه السلام من جميع خلقه أى ممن له مدخل فى ذلك بالتأسيس و الخذلان و الرضا به فى كل دهر و أوان و الوتر بالكسر و يفتح و التره بكسر التاء و فتح الراء الثأر.

**[ترجمه]گفته آن حضرت عليه السلام: «و سلام على ملائكته فيما تروح به الرائحات» يعنى سلام بر فرشتگان خدا در ضمن درودهایی که از خدا برایت می‌آید در وقت شام یا همیشه. در نتیجه، گفته آن حضرت: «لك و عليك» صفت است یا حال برای «رائحات». بهتر آنچه است که در بعضی نسخه‌ها آمده یعنی: «و سلام ملائكته فيما تغتدى و تروح» و غدوه یعنی صبح زود و گفته می‌شود: «غدا عليه و اغتدى» یعنی زود آمد و «رواح» از زوال خورشید است تا شب. راح یروح رواحا یعنی درود فرشتگانش بر تو باد در آنچه که نزد تو می‌آیند، از اول روز تا آخر آن. گاه گفته می‌شود: راح یروح یعنی هر وقت که بیاید. بنابر نسخه اول، این مراد است. گفته آن حضرت عليه السلام: «إنك ثار الله فى الأرض» ثار یعنی خون و خونخواهی یعنی تو اهل ثارالله هستی و کسی که به امر خدا در رجعت خونخواهی او و اهل بیتش را می‌کند. گفته شده: تصحیف ثایر است یعنی کسی که چیزی را باقی نمی‌گذارد تا این که خونخواهی کند.

سپس بدان که آنچه در نسخه‌های دعا ضبط شده، بدون همزه است و از کتابهای لغت، ظاهر است که همزه دارد، شاید در استعمال مخفف شده است. گفته آن حضرت عليه السلام: «و شهادتكم» یعنی حضور شما، یا من شهید شوم همان طور که آنان شدند و قول اول بهتر است. گفته آن حضرت عليه السلام: «و تجعلنى لهم فَرَطا» یعنی کسی که پیشاپیش قوم می‌رود تا برایشان آب و سطل و طناب تهیه کند یعنی مرا خادم و انجام دهنده امور ایشان قرار بده. گفته آن حضرت عليه السلام: «من جميع خلقه»: یعنی هر کسی که دخالتی در آن داشته، یعنی بنیانگذری و خذلان و خرسندی از آن در همه دوران‌ها. «وتر» با کسره و فتحه و «تره» با کسره تاء و فتحه راء یعنی خونخواهی.

**[ترجمه]

«۲»

كا، [الكافى] عَلِيٌّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجْرَانَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِيَّةَ قَالَ: إِذَا فَرَغْتَ مِنَ السَّلَامِ عَلَى الشُّهَدَاءِ فَأْتِ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَاجْعَلْهُ بَيْنَ يَدَيْكَ ثُمَّ تُصَلِّي مَا بَدَا لَكَ (۱).

**[ترجمه]الکافی: امام علیه السلام فرمود: چون از سلام بر شهیدان فارغ گشتی به سوی قبر ابا عبد الل-ه الحسین علیه السلام بیا و در برابر آن قرار بگیر و سپس هر قدر دلت خواست نماز بخوان. - . الکافی ۴ : ۵۷۸ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَ ابْنُ الْوَلِیدِ جَمِیعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ یَحْیَی عَنِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ ثُوَیْرِ بْنِ أَبِی فَاخِتَهَ قَالَ: کُنْتُ أَنَا وَ یُونُسُ بْنُ ظَبْیَانَ وَ الْمُفَضَّلُ بْنُ عُمَرَ وَ أَبُو سَلَمَهَ السَّرَّاجُ جُلُوساً عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ کَانَ الْمُتَکَلِّمُ یُونُسَ وَ کَانَ أَکْبَرَنَا سِنّاً فَقَالَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنِّی أَحْضُرُ مَجَالِسَ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ یَعْنِی وَلَدَ س ا ب ع فَمَا أَقُولُ قَالَ إِذَا حَضَرْتَهُمْ وَ ذَکَرْتَنَا فَقُلِ اللَّهُمَّ أَرِنَا الرَّخَاءَ وَ السُّرُورَ فَإِنَّکَ تَأْتِی عَلَی کُلِّ مَا تُرِیدُ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنِّی کَثِیراً مَا أَذْکُرُ الْحُسَیْنَ علیه السلام فَأَیَّ شَیْ ءٍ أَقُولُ قَالَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ تُعِیدُ ذَلِکَ ثَلَاثاً فَإِنَّ السَّلَامَ یَصِلُ إِلَیْهِ مِنْ قَرِیبٍ

ص: ۱۵۱

۱- ۱. الکافی ج ۴ ص ۵۷۸.

وَ مِنْ بَعِيدٍ ثُمَّ قَالَ إِنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لَمَّا مَضَی بَکَتْ عَلَيْهِ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرَضُونَ السَّبْعُ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ مَنْ يَتَقَلَّبُ فِي الْجَنَّهِ وَ النَّارِ مِنْ خَلْقِ رَبِّنَا وَ مَا يُرَی وَ مَا لَا يُرَی بُکَاءً عَلَی أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِلَّا ثَلَاثَهَ أَشْيَاءَ لَمْ تَبْکِ عَلَيْهِ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ مَا هَذِهِ الثَّلَاثَهُ الْأَشْيَاءِ قَالَ لَمْ تَبْکِ عَلَيْهِ الْبَصْرَهُ وَ لَا دِمَشْقُ وَ لَا آلُ عُثْمَانَ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَزُورَهُ فَکَيْفَ أَقُولُ وَ کَيْفَ أَصْنَعُ قَالَ إِذَا أَتَيْتَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَاغْتَسِلْ عَلَی شَاطِئِ الْفُرَاتِ ثُمَّ الْبَسْ ثِيَابَکَ الطَّاهِرَهَ ثُمَّ امْشِ حَافِياً فَإِنَّکَ فِي حَرَمٍ مِنْ حَرَمِ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ بِالتَّکْبِيرِ وَ التَّهْلِيلِ وَ التَّمْجِيدِ وَ التَّعْظِيمِ لِلَّهِ کَثِيراً وَ الصَّلَاهِ عَلَی مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ أَهْلِ بَيْتِهِ حَتَّی تَصِيرَ إِلَی بَابِ الْحُسَيْنِ علیه السلام ثُمَّ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْکُمْ يَا مَلَائِکَهَ اللَّهِ وَ زُوَّارَ قَبْرِ ابْنِ نَبِيِّ اللَّهِ- ثُمَّ اخْطُ عَشْرَ خُطًا فَکَبِّرْ ثُمَّ قِفْ فَکَبِّرْ ثَلَاثِينَ تَکْبِيرَهً ثُمَّ امْشِ حَتَّی تَأْتِيَهُ مِنْ قِبَلِ وَجْهِهِ وَ اسْتَقْبِلْ وَجْهَکَ بِوَجْهِهِ وَ تَجْعَلُ الْقِبْلَهَ بَيْنَ کَتِفَيْکَ ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا قَتِيلَ اللَّهِ وَ ابْنَ قَتِيلِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وِتْرَ اللَّهِ الْمَوْتُورَ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَشْهَدُ أَنَّ دَمَکَ سَکَنَ فِي الْخُلْدِ وَ اقْشَعَرَّتْ لَهُ أَظِلَّهُ الْعَرْشِ وَ بَکَی لَهُ جَمِيعُ الْخَلَائِقِ وَ بَکَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرَضُونَ السَّبْعُ وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ مَنْ يَتَقَلَّبُ فِي الْجَنَّهِ وَ النَّارِ مِنْ خَلْقِ رَبِّنَا وَ مَا يُرَی وَ مَا لَا يُرَی أَشْهَدُ أَنَّکَ حُجَّهُ اللَّهِ وَ ابْنُ حُجَّتِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَتِيلُ اللَّهِ وَ ابْنُ قَتِيلِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَ ابْنُ ثَارِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ وِتْرُ اللَّهِ الْمَوْتُورُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَلَّغْتَ وَ نَصَحْتَ وَ وَفَيْتَ وَ وَافَيْتَ وَ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ رَبِّکَ وَ مَضَيْتَ لِلَّذِي کُنْتَ عَلَيْهِ شَهِيداً وَ مُسْتَشْهَداً وَ شَاهِداً وَ مَشْهُوداً أَنَا عَبْدُ اللَّهِ وَ مَوْلَاکَ وَ فِي طَاعَتِکَ وَ الْوَافِدُ إِلَيْکَ أَلْتَمِسُ کَمَالَ الْمَنْزِلَهِ عِنْدَ اللَّهِ وَ ثَبَاتَ الْقَدَمِ فِي الْهِجْرَهِ إِلَيْکَ وَ السَّبِيلَ الَّذِي لَا يُخْتَلَجُ دُونَکَ مِنَ الدُّخُولِ فِي کَفَالَتِکَ الَّتِي أُمِرْتَ بِهَا.

مَنْ أَرَادَ اللَّهَ بَدَأَ بِكَمْ مَنْ أَرَادَ اللَّهَ بَدَأَ بِكَمْ مَنْ أَرَادَ اللَّهَ بَدَأَ بِكَمْ بِكَمْ يُبَيِّنُ اللَّهُ الْكَذِبَ وَ بِكَمْ يُبَاعِدُ اللَّهُ الزَّمَانَ الْكَلِبَ وَ بِكَمْ فَتَحَ اللَّهُ وَ بِكُمْ يَخْتِمُ اللَّهُ وَ بِكُمْ يَمْحُوا اللَّهُ ما يَشاءُ وَ بِكُمْ يُثْبِتُ وَ بِكُمْ يَفُكُّ الذُّلَّ مِنْ رِقَابِنَا وَ بِكُمْ يُدْرِكُ اللَّهُ تِرَةَ كُلِّ مُؤْمِنٍ يَطْلُبُ وَ بِكُمْ تُنْبِتُ الْأَرْضُ أَشْجَارَهَا وَ بِكُمْ تُخْرِجُ الْأَشْجَارُ أَثْمَارَهَا وَ بِكُمْ تُنْزِلُ السَّمَاءُ قَطْرَهَا وَ رِزْقَهَا وَ بِكُمْ يَكْشِفُ اللَّهُ الْكَرْبَ وَ بِكُمْ يُنْزِلُ اللَّهُ الْغَيْثَ وَ بِكُمْ تُسَبِّحُ اللَّهَ الْأَرْضُ الَّتِي تَحْمِلُ أَبْدَانَكُمْ وَ تَسْتَقِلُّ جِبَالُهَا عَلَى مَرَاسِيهَا إِرَادَةُ الرَّبِّ فِي مَقَادِيرِ أُمُورِهِ تَهْبِطُ إِلَيْكُمْ وَ تَصْدُرُ مِنْ بُيُوتِكُمْ وَ الصَّادِقُ عَمَّا فُصِّلَ مِنْ أَحْكَامِ الْعِبَادِ لُعِنَتْ أُمَّةٌ قَتَلَتْكُمْ وَ أُمَّةٌ خَالَفَتْكُمْ وَ أُمَّةٌ جَحَدَتْ وَلَايَتَكُمْ وَ أُمَّةٌ ظَاهَرَتْ عَلَيْكُمْ وَ أُمَّةٌ شَهِدَتْ وَ لَمْ تُسْتَشْهَدْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ النَّارَ مَأْوَاهُمْ وَ بِئْسَ وِرْدُ الْوَارِدِينَ وَ بِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ تَقُولُ ثَلَاثاً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِمَّنْ خَالَفَكَ بَرِيءٌ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِمَّنْ خَالَفَكَ بَرِيءٌ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِمَّنْ خَالَفَكَ بَرِيءٌ ثُمَّ تَقُومُ فَتَأْتِي ابْنَهُ عَلِيّاً عليه السلام وَ هُوَ عِنْدَ رِجْلِهِ فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ خَدِيجَةَ وَ فَاطِمَةَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِيءٌ أَنَا إِلَى اللَّهِ بَرِيءٌ أَنَا إِلَى اللَّهِ بَرِيءٌ ثُمَّ تَقُومُ فَتُومِئُ بِيَدِكَ إِلَى الشُّهَدَاءِ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فُزْتُمْ وَ اللَّهِ فُزْتُمْ وَ اللَّهِ فُزْتُمْ وَ اللَّهِ فَلَيْتَ أَنِّي مَعَكُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِيماً ثُمَّ تَدُورُ فَتَجْعَلُ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بَيْنَ يَدَيْكَ إِمَاماً فَتُصَلِّي سِتَّ رَكَعَاتٍ وَ قَدْ تَمَّتْ زِيَارَتُكَ وَ إِنْ شِئْتَ فَأَقِمْ وَ إِنْ شِئْتَ فَانْصَرِفْ (۱).

ص: ۱۵۳

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۱۹۷.

**[ترجمه]کامل الزیارات: ثویر بن ابی فاخته گوید: من و یونس بن ظبیان و مفضل بن عمر و ابو سلمه سراج نزد امام صادق علیه السلام نشسته بودیم و یونس که از همه ما بزرگسالتر بود سخن می گفت و به امام عرض کرد: فدایت گردم! من به مجالس این قوم یعنی فرزندان س ا ب ع – بنی عباس – حاضر می شوم، چه بگویم؟ فرمود: چون به نزد ایشان رفتی و نام ما را بردی، بگو: خداوندا به ما آسایش و شادمانی ببخش، چرا که تو هر چه را که خواهی به انجام رسانی. پس گفتم فدایت گردم! من بسیار حسین علیه السلام را یاد می کنم، چه ذکری بگویم؟ فرمود: بگو سلام بر تو ای ابا عبد الل–ه و این را سه بار تکرار می کنی، چرا که سلام از دور و نزدیک به او می‌رسد. سپس فرمود: همانا ابا عبد الل–ه علیه السلام زمانی که جان باخت، آسمانهای هفتگانه و زمینهای هفتگانه و آنچه در آن و میان آنهاست و هر آنکه از آفریدگان پروردگارمان که در بهشت یا دوزخ درآید و هر آنچه دیدنی است و نادیدنی، بر ابا عبد الل–ه علیه السلام گریست مگر سه چیز که بر او نگریست. عرض کردم فدایت گردم، چیست این سه چیز؟ فرمود: بصره بر او نگریست و دمشق و خاندان عثمان. گوید: عرض کردم فدایت گردم، می‌خواهم به زیارت او بروم، چه بگویم و چه آیینی رعایت کنم؟ فرمود: چون به زیارت ابا عبد الل–ه علیه السلام آیی، در ساحل فرات غسل نما و سپس بهترین لباسهای پاکیزه ات را بر تن کن و پیاده به راه بیفت، چرا که در یکی از حرمهای خدا و رسولش هستی، و بسیار الل–ه اکبر و لا اله الا الل–ه و تمجید و تعظیم الهی بر لب داشته باش و بر محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او صلوات فرست تا به دروازه صحن حسین علیه السلام برسی. پس بگو: سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت خدا، سلام بر شما ای فرشتگان و زائران قبر پسر پیامبر خدا. سپس ده گام پیش برو و الل–ه اکبر بگو و سپس بایست و سی الل–ه اکبر بگو و سپس جلو برو تا از پیش رویش به بارگاه رسی و رو در روی او بایست و قبله روبروی دو شانه ات باشد. سپس می گویی: سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت خدا. سلام بر تو ای کشته – . آنکه خدا خود انتقام خونش را گیرد؛ یا به معنی کشته شده در راه خدا، و اولی درست تر است. – خدا و پسر کشته خدا. سلام بر تو ای آنکه خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد، سلام بر تو ای انتقام خدا که در آسمانها و زمین به انتظار گرفتن انتقامش نشسته اند. شهادت می‌دهم که خون تو در بهشت جاودانگی برنشست و به خاطر آن سرادقها و طبقات عرش به لرزه افتاد و همه آفریدگان به گریه افتادند و هفت طبقه آسمان و هفته طبقه زمین و آنچه در آن و میان آن است و هر آنکه از خلق پروردگارمان میان بهشت و جهنم در نوسان است و هر آنچه دیدنی است و نادیدنی، برای او گریست. شهادت می‌دهم که تو حجت خدا و پسر حجت خدایی و شهادت می‌دهم که تو کشته خدا و پسر کشته خدایی و شهادت می‌دهم که تو خون خدا در زمین و پسر خون خدایی و شهادت می‌دهم که تو انتقام خدایی که (اهلش) در آسمانها و زمین در انتظار گرفتن آن نشسته اند. و شهادت می‌دهم که تو ابلاغ نمودی و اندرز دادی و وفا نموده و (به وعده گاه) آمدی و در راه پروردگارت مجاهدت نمودی و بر آن راه و رسالتی که داشتی، شهید و به شهادت گرفته شده و شاهد و شهادت داده شده به تو، ره سپردی. من بنده خدا و نوکر تو و در خدمت تو و سر سپرده کوی توام و نزد خداوند، التماس جایگاه بالنده را دارم و اینکه استواری گامم در هجرت به سوی تو و نیز آن راهی که در نبود تو، برای درآمدن به سایه کفالت تو که به آن امر شده ام، آشفته و نااستوار نگردد. هر که خدا را جوید، از شما آغاز نماید، هر که خدا را جوید، از شما آغاز نماید، هر که خدا را جوید، از شما آغاز نماید، و خداوند به واسطه شما دروغها را برملا کند و خداوند به واسطه شما زمانه پر هراس و جنون را دور نماید و خداوند به واسطه شما گشایش دهد و با شما خاتمه بخشد و به دست شما، خداوند هر آنچه را خواهد محو گرداند و با شما باقی نگاه می‌دارد و به دست شما بند ذلت را از گردن ما می گشاید و به واسطه شما خداوند انتقام هر مومنی که در پی آن است را می گیرد و به لطف شماست که زمین درختانش را می‌رویاند و به خاطر وجود شماست که درختان میوه به سر می‌آورند و با وجود شماست که آسمان باران و

روزی می‌بارد و به لطف شماست که خداوند مصیبت را زائل گرداند و با وجود لطف شماست که خداوند باران رحمتش را فرو می‌فرستد و به لطف وجود شماست که زمینی که بدنهاتان را در خود گرفته، خدای را تسبیح می گوید و کوههایش بر جاهای استوارش برپا می‌ایستد. اراده خداوند در قضاء و تدبیر امورش به نزد شما فرود آمده و از خانه های شما (برای مردمان و آموزش ایشان) بیرون می‌آید و نیز هر حکم صادقی که برای مردم به تفصیل بیان شده است. لعنت باد بر امتی که شما را به قتل رساند و امتی که با شما به مخالفت برخاست و امتی که ولایت شما را انکار نمود و امتی که علیه شما به یاری کسان برخاست و امتی که شاهد بود و امتی که حاضر بود و شهید نگشت. حمد و ثنا خدایی راست که آتش را جایگاه ایشان قرار داد و بدترین محلی است که وارد شوندگان به آن درآیند و بدترین آبشخوریست که در آن پای نهند و حمد و ثنا از آن الل-ه پروردگار جهانیان است. و سه بار می گویی: صلی الل-ه علیك یا ابا عبد الل-ه. صلی الل-ه علیك یا ابا عبد الل-ه صلی الل-ه علیك یا ابا عبد الل-ه. من نزد خداوند از آنكه با تو مخالفت نمود، بریء و برکنارم، من نزد خداوند از آنكه با تو مخالفت نمود، بریء و برکنارم، من نزد خداوند از آنكه با تو مخالفت نمود، بریء و برکنارم. سپس برخاسته و به کنار مقبره پسرش علی علیه السلام می‌آیی که زیر پای او مدفون است و می گویی: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین و سلام بر تو ای پسر حسن و حسین، سلام بر تو ای پسر خدیجه و فاطمه، صلوات خدا بر تو باد، صلوات خدا بر تو باد، صلوات خدا بر تو باد، لعنت خدا بر آنكه تو را شهید کرد، لعنت خدا بر آنكه تو را شهید کرد، لعنت خدا بر آنكه تو را شهید کرد، من نزد خداوند از ایشان بریء و برکنارم، من نزد خداوند از ایشان بریء و برکنارم، من نزد خداوند از ایشان بریء و برکنارم، سپس برخاسته و با دستت به شهیدان اشاره می کنی و می گویی: سلام بر شما، سلام بر شما، سلام بر شما؛ به خدا که پیروزمند شدید، به خدا که پیروزمند شدید، به خدا که پیروزمند شدید و ای کاش که من با شما بودم و همراه با شما به فوز عظیم نائل می‌آمد. سپس برمی گردی و مقبره ابا عبد الل-ه علیه السلام را چون امامی پیش رویت قرار داده، و شش رکعت نماز می گزاری و زیارتت اکنون پایان یافته است و اگر خواهی بمان و اگر خواهی می‌توانی بروی. - . کامل الزیارات : ۱۹۷ -

**[ترجمه]

«۴»

كا، [الكافي] الْعِدَّةُ عَنِ ابْنِ عِيسَى: مِثْلَهُ (۱)

**[ترجمه]الكافي: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . الكافي ۴ : ۵۷۸ -

**[ترجمه]

بيان

قوله يعني ولد سابع هو مقلوب عباس هكذا عبر تقيه قوله عليه السلام يا قتيل الله أي الذي قتل لله و في سبيله أو القتيل الذي طلب دمه و ثاره إلى الله قوله عليه السلام وتر الله أي الفرد المتفرد في الكمال من نوع البشر في عصره

الشریف أو المراد ثار الله کما مر أی الـذی الله تعالی طالب دمه و الموتور الذی قتل له قتیل فلم یدرک بدمه تقول منه وتره یتره وترا و تره و کذلک وتره حقه نقصه ذکره الجوهری (۲)

و قال الجزری (۳) فیه من فاتته صـلاه العصـر فکأنما وتر أهله و ماله أی نقص یقال وترته إذا نقصـته فکأنک جعلته وترا بعـد أن کـان کثیرا و قیل هو من الوتر الجنایه التی یجنیها الرجل علی غیره من قتل أو نهب أو سبی فشـبه ما یلحق من فاتته صـلاه العصـر بمن قتل حمیمه أو سلب أهله و ماله انتهی.

**[ترجمه]گفته وی: فرزنـدان س ا ب ع مقلوب عبـاس است که از روی تقیه چنین فرموده است. گفته آن حضـرت: «یـا قـتیل الله» یعنی کسـی که به خاطر خدا و در راه او کشـته شده، یا کشـته‌ای که نزد خدا از او خونخواهی شده. گفته آن حضرت علیه السـلام: «وتر الله» یعنی فرد منفرد در کمال از نوع بشـر در عصر آن حضرت، یا مراد ثار الله است چنان که گذشت، یعنی کسی که خدا طالب خون اوست. «موتور» یعنی کسـی که کسـی از او کشته شده ولی برای او خونخواهی نشده است. می گویی: «منه وتره یتره وترا وتره» و نیز «وتره حقه» یعنی حق او را کاست. جوهری گفت.

جزری گفت: در حدیث آمده است: «من فاتته صـلاه العصـر» پس گویی «وتر اهله و ماله» یعنی کم شد. گفته می‌شود: «وترته» وقتی آن را کم کنی، گویی آن را وتر قرار دادی، بعـد از آن که زیـاد بود. گفته شـده: از وتر به معنای جنایت است که مرد بر دیگری انجام می‌دهد مانند کشتن و غارت و اسارت. پس کسی را که نماز عصرش قضا شده، به کسی که از نزدیکانش کشته شده یا خانواده‌اش و مالش به غارت رفته، تشبیه شده است.

**[ترجمه]

أقول

فالمعنی الذی قتل فی سبیل الله و قتل أقرباؤه و سلب أمواله و قیل الموتور تأکید للوتر کقوله حجرا محجورا قوله فی السماوات و الأرض أی ینتظر طلب ثاره أهل السماوات و الأرض أو عظمت مصیبته فیهما.

قوله علیه السـلام و اقشـعرت له أظله العرش الأـظله جمع ظلاـل و هو ما أظلک من سـقف أو غیره و المراد هنا ما فوق العرش أو أطبـاقه و بطونه فـإن کـل طبقه و بطن منه ظل لطائفه أو أجزاء العرش فإن کل جزء منه ظل لمن یسـکن تحته و قـد یطلق الظلال علی الأشخاص و الأجسام اللطیفه و عالم الأرواح فیمکن أن یکون المراد بها الأرواح المقدسه و الملائکه الساکنین فی العرش و فی بعض النسخ ظله العرش بالضم فالإضافه بیانیه.

قوله علیه السلام و أشهد أنک ثار الله فی بعض نسخ الکافی هنا ثائر الله فی الأرض

۱- ۱. الکافی ج ۴ ص ۵۷۸.

۲- ۲. صحاح الجوهریّ ج ۲ ص ۸۴۳ طبع مصر الجدید.
۳- ۳. نهایه ابن الأثیر ج ۴ ص ۲۰۴.

و ابن ثائره قوله علیه السلام و وافیت أی أتیت هذه الجماعه لإعلاء الکلمه و إتمام الحجه و ما قصرت فی ذلک.

و فی أکثر نسخ الکافی و التهذیب و أوفیت من قوله تعالی وَ مَنْ أَوْفی بِما عاهَدَ عَلَیْهُ اللَّهَ تأکیدا للسابق أو بمعنی توفیه الحق کملا- أی أعطیت کل امرئ ما یلزمک من الهدایه و إعطاء النصیحه أو وفیت ربک ما کلفک کما قال تعالی وَ إِبْراهِیمَ الَّذِی وَفَّی و مضی شرح قوله مضیت للذی کنت علیه فی زیارات أمیر المؤمنین.

قوله علیه السلام و ثبات القدم فی الهجره إلیک أی أطلب ثبات القدم و المداومه فی الهجره إلیک و الإتیان لزیارتک و یحتمل أن تکون فی تعلیلیه أی ثبات القدم فی الدین لهجرتی إلیک.

قوله علیه السلام و السبیل الذی لا یختلج دونک الاختلاج الاضطراب و اختلجه أی جذبه و اقتطعه قال فی النهایه(۱)

و منه الحدیث لیردن علی الحوض أقوام ثم لیختلجن دونی أی یجتذبون و یقتطعون انتهی فیمکن أن یقرأ یختلج علی بناء الفاعل و علی بناء المفعول و الثانی أظهر و علی التقدیرین السبیل إما معطوف علی الهجره أو علی إثبات القدم و الأخیر أظهر و علی التقادیر حاصل الکلام

أنی ألتمس منک السبیل المستقیم غیر المضطرب أو السبیل الذی من سلکه لا یجتذب و لا ینتزع و لا یمنع من الوصول إلیکم فی الدنیا و الآخره.

و کلمه من فی قوله من الدخول إما تعلیلیه أو بیانیه فیکون بیانا للسبیل أو صله للاختلاج علی المعنی الثانی و أمرت علی بناء المجهول و الکفاله هی الحفظ و الرعایه و الشفاعه اللاتی أمرهم الله تعالی بها لشیعتهم و یقال کلب الدهر علی أهله إذا ألح علیهم و اشتد.

قوله علیه السلام و بکم فتح الله أی الإیجاد أو العلم أو الخلافه و الإمامه کقوله صلی الله علیه و آله کنت نبیا و آدم بین الماء و الطین قوله و بکم یدرک الله تره

۱- ۱. النهایه ج ۱ ص ۳۴۵.

کـل مؤمن یطلب أی مـا یقع علی الشـیعه من القتل و النهب و الضـرب و الشـتم و سائر مضار الـدین و الـدنیا أنتم الطالب لها فی الرجعه و المنتقم لهم فیهـا و منهم من صـحف و قرأ بطلت أی تره و جنـایه بطلت و لم یطلبهـا صاحبه و أولیاؤه و هو مخالف لما فی النسخ المعتبره.

قوله علیه السلام و بکم تسبح الأرض المراد بالأرض إما کلها أو مواضع استقرارهم علیهم السلام حیا و میتا و تسبیح الأرض علی نحو ما قال تعالی وَ إِنْ مِنْ شَیْ ءٍ إِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ أو المراد تسبیح سکانها من الملائکه و الجن بل الإنس أیضا فإن ببرکتهم یعبد الله فی روضـاتهم و بیـوتهم و یمکن أن یقرأ علی بنـاء المجهـول أی تقـدس و تنزه و تـذکر بـالخیر بیوتکم و قبورکم و مواضـع آثـارکم کما قال تعالی فِی بُیُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ و قـد مرت الأخبار فی تفسـیرها فی کتاب الإمامه و فی بعض نسـخ الکتاب و التهذیب و أکثر نسخ الکافی تسیخ بالیاء المثناه من تحت و الخاء المعجمه أی تثبت و تستقر و هو أظهر.

قوله علیه السلام تستقل جبالها الضمیر راجع إلی الأرض علی مراسیها أی أماکنها و محال ثبوتها و استقرارها و فی الکافی تستقر مکان تسـتقل و قوله إراده الرب مبتـدأ و تهبط إلیکم علی بناء المعلوم أو المجهول خبره أی تقـدیراته تعالی تنزل علیکم فی لیله القدر و تصدر من بیوتکم أی یأخذها الخلق و یتعلمها منکم و فی بعض نسخ الکتاب و عامه نسخ الکافی و التهذیب و غیرهما و الصادر بالراء المهمله و هو مبتدأ و خبره مقدر بقرینه ما سبق أی یصدر من بیوتکم و فی بعض نسخ الکتاب الصادق بالقاف و لا یختلف التقدیر و یمکن أن یقرأ فصل علی بناء المعلوم و المجهول من باب التفعیل و المجرد.

و الحاصل أن أحکام العباد و ما بین منها أو ما یفصل بینهم فی قضایاهم أو ما یمیز بین الحق و الباطل أو ما خرج من الوحی منها یؤخـذ منکم فإن الصادر عن الماء مثلا هو الـذی یرد الماء فیأخـذ منه حاجته و یرجع فإذا کان علم ما فصل من أحکام العباد فی بیوتهم فالصادر عنه لا بد أن یصدر من بیوتهم و لا یبعد أن

یکون الواو فی قوله و الصادر زید من النساخ فیکون فاعل یصدر و لا یحتاج إلی تقدیر.

قوله علیه السلام و لم تستشهد علی بناء المجهول أی أمه حضرت عندک و لم تجاهد حتی تقتل دونک ممن کان مأمورا بالجهاد و منهم من قرأ علی بناء المعلوم أی لم تطلب شهوده و حضوره و لا یخفی بعده.

قوله علیه السلام وَ بِئْسَ الْوِرْدُ بالکسر الماء الذی ترد علیه و الْمَوْرُودُ تأکید له کقوله تعالی قَدَراً مَقْدُوراً أی بئس الماء المورود علیه مورده و هذا علی سبیل التهکم کقوله تعالی فَنُزُلٌ مِنْ حَمِیمٍ أی النار لهم بدل مما یرد علیه أهل الجنه من الأنهار و العیون و أنواع النعیم و هی مؤکده للفقره السابقه قوله علیه السلام یا ابن الحسن هذا علی سبیل المجاز فإن العرب یسمی العم أبا کما قیل فی قوله تعالی لِأَبِیهِ آزَرَ.

**[ترجمه]پس معنا این است که کسی که در راه خدا کشته شد و نزدیکانش کشته شدند و مالش به غارت رفت. گفته شده: «موتور» تاکید «وتر» است مانند «حجر محجور». گفته آن حضرت علیه السلام: «فی السماوات و الأرض» یعنی اهل آسمانها و زمین منتظر خونخواهی‌اش هستند، یا مصیبت وی در آن‌ها زیاد است.

گفته آن حضرت علیه السلام: «واقشعرت له أظله العرش»: اظله جمع ظلال است و آن هر چیزی است که سایه اندازد، چون سقف و سایبان و غیر آن. مراد مافوق عرش یا طبقات و بطون عرش باشد، زیرا هر طبقه و بطن برای گروهی ظلی دارد، یا منظور اجزای عرش باشد، زیرا هر جزء آن سایه‌ای است برای کسی که زیر آن ساکن است. و نیز ظلال ممکن است به افراد و اجسام لطیف و عالم ارواح اطلاق شود و ممکن است منظور عالم ارواح مقدسه و فرشتگان ساکن در عرش باشد. در برخی نسخه‌ها ظُلّه العرش است، پس اضافه بیانیه می‌شود.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و اشهد انک ثار الله» در برخی نسخه‌های کافی «ثائر الله فی الأرض و ابن ثائره» است. گفته آن حضرت علیه السلام: «وافیت» یعنی آمدم به سوی این ، برای بالابردن کلمه و اتمام حجت، و در این زمینه کوتاهی نکردم.

در اکثر نسخه‌های کافی و تهذیب «اوفیت» آمده، از این گفتار خدا: «فمن اوفی بما عاهد علیه الله» که تاکید برای سابق می‌شود یا یعنی «توفیه الحق کملا» یعنی به هر کس هر آنچه از هدایت و دادن نصیحت بر تو لازم بود دادیم. یا «وفیت ربک ما کلفک» یعنی آنچه خداوند تو را بدان مکلف ساخته بود، به طور کامل انجام دادی، چنان که خداوند می‌فرماید: «و ابراهیم الذی وفّی» و شرح قولش در زیارات امیرالمؤمنین علیه السلام گذشت که: وفا کردم به آنچه برآن بودم.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و ثبات القدم فی الهجره الیک» یعنی در هجرت به سوی تو و به جا آوردن زیارتت، ثبات قدم و مداومت می‌طلبم. محتمل است «فی» تعلیلیه باشد، یعنی ثبات قدم در دین به خاطر هجرتم به سوی تو.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و السبیل الذی لایختلج دونک» اختلاج یعنی پریشانی و «اضطرب و اختلجه» یعنی آن را گرفت و جدا کرد. در النهایه گفته: از همین است حدیث: «لیردنّ علی الحوض اقوام ثم لیختلجنّ دونی» یعنی آنان را می گیرند و از من جدا می‌کنند. پایان سخن وی. پس می‌توان معلوم یا مجهول خواند: یَختلج و یُختلج و مجهول بهتر است. به هر دو تقدیر، سبیل یا معطوف بر «هجره» است یا بر «اثبات القدم»، که دومی بهتر است. به هر روی، حاصل کلام این است که من راه

مستقیم غیر مضطرب را از تو می‌خواهم یا راهی که پریشان و متزلزل نگردد و از رسیدن به شما در دنیا و آخرت جلوگیری نکند .

کلمه «مِن» در روایت، یعنی «من الدخول»، یا تعلیلیه است یا بیانیه، پس بیانی است برای «سبیل»، یا صله «اختلاج» است بنا بر معنای دوم. «اُمرت» مجهول است و «کفاله» حفظ و رعایت و شفاعتی است که خداوند شیعه ایشان را بدانها امر فرموده است. گفته می‌شود: «کلَبَ الدهر علی اهله»: وقتی بر آنان اصرار ورزد و شدت گیرد.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و بکم فتح الله» یعنی ایجاد یا علم یا خلافت و امامت، مانند گفته آن حضرت علیه السلام: من نبی بودم در حالی که آدم در میان آب و گِل بود. این گفته: «و بکم یدرک الله تره کل مؤمن یطلب»: یعنی آنچه از قتل و غارت و ضرب و شتم و سایر ضررهای دینی و دنیایی که بر شیعه وارد می‌آید، شما در رجعت خونخواهی می کنید و انتقام آن را می گیرید. برخی آن را تصحیف کرده و «بطلت» خواندند یعنی خونخواهی و جنایتی که باطل شد و صاحب آن و اولیای دم دنبالش نرفتند، که این با مفاد نسخه‌های معتبر مخالف است.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و بکم تسبح الأرض»: منظور از زمین یا همه آن است یا جاهایی که آنان استقرار دارند، زنده یا مرده، و تسبیح زمین به همان گونه‌ای است که خدا می‌فرماید: «و ان من شیء الا یسبح بحمده» یا منظور تسبیح ساکنان زمین است از فرشتگان و جنیان بلکه آدمیان. زیرا به برکت آنهاست که خدا در باغها و خانه‌هایشان پرستیده می‌شود. ممکن است مجهول خوانده شود یعنی پاك و منزه گردانده می‌شود و نامش به خیر برده می‌شود در خانه‌هایتان و محل آثار شما، چنان که خدا می‌فرماید: «فی بیوت اذن الله أن ترفع» که روایات تفسیری آن در کتاب امامت آمد. در برخی نسخه‌های کتاب و تهذیب و اکثر نسخه‌های کافی «تسیخ» آمده یعنی ثابت و مستقر است، که این بهتر است.

گفته آن حضرت علیه السلام: «تستقل جبالها»: ضمیر به ارض بازمی‌گردد. «مراسیها» یعنی اماکن و محل استقرار آنان. در الکافی «تستقر» به جای «تستقل» است. این گفته: «اراده الرب» مبتداست و «تهبط الیکم» که هم معلوم و هم مجهول می‌توانیم بخوانیم، خبر آن است؛ یعنی تقدیرات خداوند در شب قدر بر شما نازل می‌شود. «تصدر من بیوتکم» یعنی خلق آنها را می... گیرد و از شما می‌آموزد. در برخی نسخه‌های کتاب و عموم نسخه‌های کافی و تهذیب و غیره «الصادر» است که مبتداست و خبرش مقدر است به قرینه ما سبق، یعنی از خانه‌های شما صادر می‌شود. در برخی نسخه‌های کتاب «الصادق» آمده که تقدیر عوض نمی‌شود. ممکن است «فصّل» خوانده شود، چه معلوم و چه مجهول و چه باب تفعیل و چه مجرد.

نتیجه این که احکام بندگان و آنچه تبیین شده یا آنچه در مسائل آنان فصل ایجاد می کند یا بین حق و باطل را فرق می‌نهد یا آنچه از وحی خارج شده، از شما گرفته می‌شود، همانا صادر از آب همان است که وارد آب می‌شود و نیازش از آب را برآورده می‌سازد و بازمی‌گردد. پس اگر علم به احکام بندگان در خانه ایشان سامان می گیرد، پس صادر از این علم نیز ناگزیر از خانه ایشان صادر می‌شود و بعید نیست واو در «والصادر» افزوده کاتبان باشد، پس فاعل یصدر می‌باشد و نیازی به تقدیر گرفتن نیست.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و لم تستشهد» به صورت مجهول، یعنی امتی که نزد تو حاضر شد و مجاهدت نکرد تا این که

در مقابل تو کشته شود، از کسانی که مأمور به جهاد بودند. برخی معلوم خواندند، یعنی تو شهود وحضور وی را طلب نکردی؛ که بعید بودن این وجه، پوشیده نیست.

گفته آن حضرت علیه السلام: «و بئس الوِرد» یعنی آبی که وارد آن می‌شوی و «مورود» تأکید آن است مانند قول خدا: «قدرا مقدورا»؛ یعنی بد آبی است برای کسی که وارد آن می‌شود. این بر سبیل تمسخر است مثل این گفته خدا: «نزل من حمیم» یعنی آتش بدلی است برایشان به جای نهر و چشمه و انواع نعمتی که بهشتیان دارند و تأکیدی است بر بند سابق. گفته آن حضرت علیه السلام: «یاابن الحسن» بر سبیل مجاز است زیرا عربها عمو را «اب» می گویند چنان که در قرآن آمده: «لأبیه آذر».

**[ترجمه]

«۵»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِیدِ مَعاً عَنِ ابْنِ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنْ فَضَالَهَ عَنْ نُعَیْمِ بْنِ الْوَلِیدِ عَنْ یُوسُفَ الْکُنَاسِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَتَیْتَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَأْتِ الْفُرَاتَ وَ اغْتَسِلْ بِحِیَالِ قَبْرِهِ وَ تَوَجَّهْ إِلَیْهِ وَ عَلَیْکَ السَّکِینَهَ وَ الْوَقَارَ حَتَّی تَدْخُلَ الْحَیْرَ مِنْ جَانِبِهِ الشَّرْقِیِّ وَ قُلْ حِینَ تَدْخُلُهُ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُقَرَّبِینَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُنْزَلِینَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُرْدِفِینَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الَّذِینَ هُمْ فِی هَذَا الْحَیْرِ بِإِذْنِ اللَّهِ مُقِیمُونَ فَإِذَا اسْتَقْبَلْتَ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقُلْ السَّلَامُ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَی أَمِینِ اللَّهِ عَلَی رُسُلِهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ الْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ وَ الْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ وَ الْمُهَیْمِنِ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ عَبْدِکَ وَ أَخِی رَسُولِکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِیاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِیلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَ بِرِسَالاتِکَ وَ دَیَّانَ الدِّینِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَیْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَیْمِنَ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَبْدِکَ وَ ابْنِ رَسُولِکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِیاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِیلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَ

بِرِسَالاتِکَ وَ دَیَّانَ الدِّینِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَیْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَیْمِنَ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ.

ثُمَّ تُسَلِّمُ عَلَی الْحُسَیْنِ وَ سَائِرِ الْأَئِمَّهِ کَمَا صَلَّیْتَ وَ سَلَّمْتَ عَلَی الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ ثُمَّ تَأْتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ رَحِمَکَ اللَّهُ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ مَا أَمَرَکَ بِهِ وَ لَمْ تَخْشَ أَحَداً غَیْرَهُ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِیلِهِ وَ عَبَدْتَهُ مُخْلِصاً حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ کَلِمَهُ التَّقْوَی وَ بَابُ الْهُدَی وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَی وَ الْحُجَّهُ عَلَی مَنْ یَبْقَی وَ مَنْ تَحْتَ الثَّرَی أَشْهَدُ أَنَّ ذَلِکَ لَکُمْ سَابِقٌ فِیمَا مَضَی وَ ذَلِکَ لَکُمْ فَاتِحٌ فِیمَا بَقِیَ أَشْهَدُ أَنَّ أَرْوَاحَکُمْ وَ طِینَتَکُمْ طَیِّبَهٌ(۱) طَیِّبَهٌ طَابَتْ وَ طَهُرَتْ هِیَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ مِنَ (۲)

اللَّهِ وَ مِنْ رَحْمَتِهِ فَأُشْهِدُ اللَّهَ وَ أُشْهِدُکُمْ أَنِّی بِکُمْ مُؤْمِنٌ وَ لَکُمْ تَابِعٌ فِی ذَاتِ نَفْسِی وَ شَرَائِعِ دِینِی وَ خَاتِمَهِ عَمَلِی وَ مُنْقَلَبِی وَ مَثْوَایَ فَأَسْأَلُ اللَّهَ الْبَرَّ الرَّحِیمَ أَنْ یُتَمِّمَ لِی ذَلِکَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ عَنِ اللَّهِ مَا أَمَرَکُمْ بِهِ لَمْ تَخْشَوْا أَحَداً غَیْرَهُ وَ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِهِ وَ عَبَدْتُمُوهُ حَتَّی أَتَاکُمُ الْیَقِینُ فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکُمْ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَمَرَ بِهِ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِکَ فَرَضِیَ بِهِ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِینَ انْتَهَکُوا حُرْمَتَکَ وَ سَفَکُوا دَمَکَ مَلْعُونُونَ عَلَی لِسَانِ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِینَ بَدَّلُوا نِعْمَتَکَ وَ خَالَفُوا مِلَّتَکَ وَ رَغِبُوا عَنْ أَمْرِکَ وَ اتَّهَمُوا رَسُولَکَ وَ صَدُّوا عَنْ سَبِیلِکَ اللَّهُمَّ احْشُ قُبُورَهُمْ نَاراً وَ أَجْوَافَهُمْ نَاراً وَ احْشُرْهُمْ وَ أَتْبَاعَهُمْ إِلَی جَهَنَّمَ زُرْقاً اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ لَعْناً یَلْعَنُهُمْ بِهِ کُلُّ مَلَکٍ مُقَرَّبٍ وَ کُلُّ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ وَ کُلُّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ امْتَحَنْتَ قَلْبَهُ لِلْإِیمَانِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ فِی مُسْتَسَرِّ السِّرِّ وَ ظَاهِرِ الْعَلَانِیَهِ اللَّهُمَّ الْعَنْ جَوَابِیتَ هَذِهِ الْأُمَّهِ وَ الْعَنْ طَوَاغِیتَهَا وَ الْعَنْ فَرَاعِنَتَهَا وَ الْعَنْ قَتَلَهَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْعَنْ قَتَلَهَ الْحُسَیْنِ وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً لَا تُعَذِّبُ

۱- ۱. طینه خ ل.

۲- ۲. فی الکافی منا من اللّه.

بِهِ أَحداً مِنَ الْعَالَمِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ تَنْصُرُهُ وَ تَنْتَصِرُ بِهِ وَ تَمُنُّ عَلَیْهِ بِنَصْرِکَ لِدِینِکَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَه(۱)

ثُمَّ اجْلِسْ عِنْدَ رَأْسِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ فَقُلْ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ عَبْدُ اللَّهِ وَ أَمِینُهُ بَلَّغْتَ نَاصِحاً وَ أَدَّیْتَ أَمِیناً وَ قُتِلْتَ صِدِّیقاً وَ مَضَیْتَ عَلَی یَقِینٍ لو [لَمْ] تُؤْثِرْ عَمًی عَلَی هُدًی وَ لَمْ تَمِلْ مِنْ حَقٍّ إِلَی بَاطِلٍ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتَ الزَّکَاه وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ اتَّبَعْتَ الرَّسُولَ وَ تَلَوْتَ الْکِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَ دَعَوْتَ إِلَی سَبِیلِ رَبِّکَ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً أَشْهَدُ أَنَّکَ کُنْتَ عَلَی بَیِّنَهٍ مِنْ رَبِّکَ قَدْ بَلَّغْتَ مَا أُمِرْتَ بِهِ وَ قُمْتَ بِحَقِّهِ وَ صَدَّقْتَ مَنْ قَبْلَکَ غَیْرَ وَاهِنٍ وَ لَا مُوهِنٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً فَجَزَاکَ اللَّهُ مِنْ صِدِّیقٍ خَیْراً عَنْ رَعِیَّتِکَ أَشْهَدُ أَنَّ الْجِهَادَ مَعَکَ جِهَادٌ وَ أَنَّ الْحَقَّ مَعَکَ وَ إِلَیْکَ وَ أَنْتَ أَهْلُهُ وَ مَعْدِنُهُ وَ مِیرَاثُ النُّبُوَّهِ عِنْدَکَ وَ عِنْدَ أَهْلِ بَیْتِکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً أَشْهَدُ أَنَّکَ صِدِّیقٌ عِنْدَ اللَّهِ وَ حُجَّتُهُ عَلَی خَلْقِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ دَعْوَتَکَ حَقٌّ وَ کُلَّ دَاعٍ مَنْصُوبٍ غَیْرِکَ فَهُوَ بَاطِلٌ مَدْحُوضٌ وَ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِینُ.

ثُمَّ تَحَوَّلْ عِنْدَ رِجْلَیْهِ وَ تَخَیَّرْ مِنَ الدُّعَاءِ وَ تَدْعُو لِنَفْسِکَ ثُمَّ تَحَوَّلْ عِنْدَ رَأْسِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیهما السلام وَ تَقُولُ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ أَنْبِیَائِهِ الْمُرْسَلِینَ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ ابْنَ مَوْلَایَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِکَ وَ عِتْرَهِ آبَائِکَ الْأَخْیَارِ الْأَبْرَارِ الَّذِینَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِیراً(۲) ثُمَّ تَأْتِی قُبُورَ الشُّهَدَاءِ وَ تُسَلِّمُ عَلَیْهِمْ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَیُّهَا الرَّبَّانِیُّونَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ سَلَفٌ وَ نَحْنُ لَکُمْ أَتْبَاعٌ وَ أَنْصَارٌ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَنْصَارُ اللَّهِ کَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فِی کِتَابِهِ وَ کَأَیِّنْ مِنْ نَبِیٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّیُّونَ کَثِیرٌ فَما وَهَنُوا

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۰۱- ۲۰۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۰۳- ۲۰۴.

لِما أَصابَهُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ ما ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَكانُوا فَمَا وَهَنْتُمْ وَ مَا ضَعُفْتُمْ وَ مَا اسْتَكَنْتُمْ حَتَّی لَقِیتُمُ اللَّهَ عَلَی سَبِیلِ الْحَقِّ وَ نُصْرَهِ كَلِمَهِ اللَّهِ التَّامَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَی أَرْوَاحِكُمْ وَ أَبْدَانِكُمْ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً أَبْشِرُوا بِمَوْعِدِ اللَّهِ الَّذِی لَا خُلْفَ لَهُ إِنَّهُ لا یُخْلِفُ الْمِیعادَ اللَّهُ مُدْرِكٌ لَكُمْ ثَارَ مَا وَعَدَكُمْ أَنْتُمْ سَادَهُ الشُّهَدَاءِ فِی الدُّنْیا وَ الْآخِرَهِ أَنْتُمُ السَّابِقُونَ وَ الْمُهَاجِرُونَ وَ الْأَنْصَارُ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ قَدْ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ قُتِلْتُمْ عَلَی مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَكُمْ وَعْدَهُ وَ أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ ثُمَّ تَقُولُ أَتَیْتُكَ یَا حَبِیبَ رَسُولِ اللَّهِ وَ ابْنَ رَسُولِهِ وَ إِنِّی لَكَ عَارِفٌ وَ بِحَقِّكَ مُقِرٌّ وَ بِفَضْلِكَ مُسْتَبْصِرٌ وَ بِضَلَالَهِ مَنْ خَالَفَكَ مُوقِنٌ عَارِفٌ بِالْهُدَی الَّذِی أَنْتَ

عَلَیْهِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی وَ نَفْسِی اللَّهُمَّ إِنِّی أُصَلِّی عَلَیْهِ كَمَا صَلَّیْتَ أَنْتَ عَلَیْهِ وَ رُسُلُكَ وَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ صَلَاهً مُتَتَابِعَهً مُتَوَاصِلَهً مُتَرَادِفَهً یَتْبَعُ بَعْضُهَا بَعْضاً لَا انْقِطَاعَ لَهَا وَ لَا أَمَدَ وَ لَا أَبَدَ وَ لَا أُحِلَّ فِی مَحْضَرِنَا وَ إِذَا غِبْنَا وَ شَهِدْنَا وَ السَّلَامُ عَلَیْكَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱)

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون به زیارت قبر حسین علیه السلام آمدی، به کنار فرات بیا و در برابر مزار او غسل نما و به حال آرامش و وقار به سوی او روانه شو تا آنکه از جانب شرقی حرم وارد شوی و چون وارد می شوی بگو: سلام بر فرشتگان مقرب خدا، سلام بر فرشتگان نازل شده خدا، سلام بر فرشتگان پشت هم فرود آینده خدا، سلام بر فرشتگان خدا که به اذن خدا در این حرم مقیم هستند. و چون در برابر قبر حسین علیه السلام آمدی بگو: سلام بر رسول خدا و صلوات خدا بر امین خدا بر فرستادگانش و مهمترین امورش، همان خاتم پیشینیان و آغازگر آیندگان و صاحب هیمنه بر تمام این امور و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد. سپس می گویی: سلام بر امیر المومنین بنده ات و برادر رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد. خداوندا بر حسن بن علی بنده ات و فرزند رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی؛ صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

سپس نظیر همین سلام و صلوات بر حسن بن علی را بر حسین و دیگر امامان علیهم السلام می‌فرستی و آنگاه به کنار قبر حسین علیه السلام می‌آیی و می‌گویی: سلام بر تو ای ابا عبد ال-ه، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، صلوات خدا بر تو باد ای ابا عبد الله، خداوند بر تو رحمت فرستد ای ابا عبد الله، گواهی می‌دهم که آنچه خداوند تو را بدان امر فرموده بود، از جانب او ابلاغ نمودی و از احدی جز او ترسی به دل راه ندادی و در راه او جانفشانی کردی و خالصانه او را تا آن گاه که جان سپردی، پرستیدی. گواهی می‌دهم که شما واژه پرهیزکاری و دروازه هدایت و تنها دستاویز استوار و برهان بر زندگان و در خاک خفتگان هستید. شهادت می‌دهم که این در گذشته ها موجب برتری شما بود و در آینده راهگشای شما خواهد بود. شهادت می‌دهم که روح شما و سرشت شما از گلی پاک آفریده شده که نیکو بوده و پاکیزه و مطهر، و بعضی از بعض دیگر است به خاطر لطف و رحمتی از سوی خدا .

پس خـدا را شاهد و شـما را گواه می‌گیرم که من به شـما ایمان دارم و درباره وجود خودم و دسـتورات دینم و عاقبت عملم و بازگشـتگاهم و اقامتگاه همیشـگی ام، پیرو شـما هستم. پس از خداوند احسانگر مهربان مسألت دارم که این امر را برایم محقق کند و شـهادت می‌دهم که شـما آنچه را که خداوند به شما فرموده بود، به گوش مردمان رساندید و از احدی جز او نترسیدید و در راه او جانفشانی نمودید و او را تا آن گاه که جان سپردید، پرستیدید. پس خدا لعنت کند آنکه شـما را شهید کرد و خدا لعنت کند آنکه به این امر دسـتور داد و خدا لعنت کند آنکه این خبر به او رسـید و از آن خرسـند گشت. شـهادت می‌دهم که اینان که حرمت تو را زیر پای نهاده و خونت را ریختند، به گفته نبیّ امّی، ملعون هستند.

سپس می گویی: خداوندا، لعن و نفرین فرست بر کسانی که نعمت تو را دگرگون نمودند و با دین تو سر ناسازگاری گذاشتند و از فرمان تو سر برتافتند و رسول تو را (در تعیین امیر المومنین) متهم کرده و از راه تو بازداشتند. خداوندا قبرهایشان را پر کن از آتش و دلهاشـان را پر کن از آتش و ایشـان و پیروانشـان را زار و کبود، به دوزخ فروفرست. خداونـدا ایشـان را چنان لعنت کن که به واسـطه آن همه فرشـتگان مقربت و همه پیـامبران فروفرسـتاده و همه بنـدگان مومن که قلبشـان را به ایمان آزمودی، آنـان را لعـن و نفرین نماینـد و خداونـدا، ایشـان را در خلوتکـده راز و در آشـکارای بی پرده، لعنت فرست. خداونـدا، مـدعی خـدایی کننـدگان از این امت را لعنت فرست و طاغوتهـای ایشـان را لعنت فرست و قاتلان امیر المومنین را نفرین کن و قاتلان حسـین را نفرین کن و ایشان را چنان عذابی کن که احدی از جهانیان را به آن عذاب ننموده ای. خداوندا ما را از کسانی قرار ده که یاریشان می کنی و به واسطه ایشان انتقام می گیری و در دنیا و آخرت بر ایشان با یاری دینت منت داری.

سپس کنار سـر حضـرت صـلوات الله علیه بنشـین و بگو: صـلی الله علیك، شـهادت می‌دهم که تو بنـده خـدا و امین او هستی و خیرخواهانه ابلاغ نمودی و امانتـدار، رسالتت را ادا نمودی و راستین منش کشـته شـدی و با یقین ره سپردی، گمگشـتگی را بر رهیـافتگی برنگزیـدی و از حق به سوی باطـل گرایش نیـافتی. شـهادت می‌دهم که تو نمـاز را بر پا داشتی و زکات را پرداخت نمودی و امر به معروف کردی و نهی از منکر نمودی و از رسول پیروی کردی و کتاب خـدا را چنان که شایـد، تلاوت نمودی و به حکمت و انـدرز نیکو به راه خـدا فراخوانـدی، صلوات خـدا بر تو باد و سـلام بی پایان او. گواهی می‌دهم که تو از سوی پروردگارت بر بیّنه و حقیقتی روشنگر، آگاهی داشتی و آنچه که به تو فرموده بود، به انجام رساندی و حق آن را ادا نمودی و پیشـینیان خود را نه سـست و نه سـستی ورزنده، تایید نمودی، صلوات خدا بر تو باد و سلام بی پایان او. و خدا تو را ای صدّیق راستین‌روش، از سوی پیروانت، خیر عایـد نمایـد. شـهادت می‌دهم که جهـاد همراه تو، جهـاد واقعی است و حق بـا توست و به سوی توست و تو اهل و معدن آن هستی و میراث نبوت نزد تو و نزد اهل بیتت است، صلوات خدا بر او و خاندانش باد و سلام بی پایانش. شـهادت می‌دهم که تو نزد خداوند بس راسـتگویی و حجت خدا بر خلقش هستی و شهادت می‌دهم که دعوت تو حق و هر که جز تو به دعوتی فرا ایسـتاده، باطـل است و پس‌افکنـده. و شـهادت می‌دهم که این فقط خـداست که حق روشـنی بخش است.

سپس به کنـار پاهـای حضـرت برو و هر دعایی خواهی برگزین و برای خود دعا کن و سـپس به کنار سـر علی بن حسـین علیه السـلام برو و چنین بگو: سـلام خدا و درود فرشـتگان مقرب و پیامبران فروفرسـتاده بر تو باد ای مولای من و پسـر مولای من و رحمت خدا و برکات او. صـلوات خدا بر تو و بر اهل بیتت و عترت پدران نیکوکارِ برگزیده ات که خداوند پلیدی را از ایشان بزدود و ایشان را بس پاك و مطهر گرداند. سـپس به کنار قبور شـهیدان می‌آیی و بر ایشان سلام می‌دهی و می گویی: سلام بر

شما ای ربانیون، شما ما را پیشتازان و پیشینیان هستید و ما شما را پیروان و یاران. شهادت می‌دهم که شما یاوران خدایید همان سان که خدای تبارک و تعالی در کتابش فرموده : «وَ كَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ فِي سَبِيلِ الل–ه وَ ما ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَكانُوا» – . آل عمران / ۱۴۶ – {و چه بسیار پیامبرانی که همراه او توده های انبوه، کارزار کردند؛ و در برابر آنچه در راه خدا بدیشان رسید، سستی نورزیدند و ناتوان نشدند؛ و تسلیم [دشمن] نگردیدند، و خداوند، شکیبایان را دوست دارد.} و شما نیز سست نگشتید و ضعف نشان ندادید و خوار و ذلیل نگشتید تا آنکه خداوند را در راه حق و یاری دین، بی کاستی دیدار نمودید. خداوند بر روان و پیکر شما صلوات فرستد و سلام بی پایان دهد. شما را مژده به وعده الهی که در آن خلف وعده ای نیست، هان که او پیمانش را نمی‌شکند و خداوند انتقام آنچه را که به شما وعده داد، درخواهد یافت. شما سروران شهیدان در دنیا و آخرت هستید و شما پیشگامان و مهاجران و انصار هستید و شهادت می‌دهم که شما در راه خدا مجاهدت نمودید و بر سیره رسول خدا کشته شدید که صلوات و سلام بی پایان خدا بر او باد. حمد و ثنا از آن خدایی است که وعده اش به شما را وفا نمود و برای شما آنچه آرزو داشتید، پیش راه آورد. سپس می گویی: به نزد تو آمده ام ای حبیب رسول خدا و پسر رسول خدا و من تو را به راستی می شناسم و به حق تو اقرار دارم و به خوبی از فضل تو آگاهم و بر گمراهی مخالفانت یقین دارم و به هدایتی که تو بر آنی، آگاهم. پدر و مادرم به فدای تو و جان خودم. خداوندا، من بر او چنان که تو بر او و پیامبرانت و امیر المومنین صلوات فرستادی، صلوات می‌فرستم، صلواتی پیوسته و پیاپی که یکی در پس دیگری آید و هرگز پایان نیابد و نهایت و غایتی نداشته باشد و در حضور ما و چون غایب گشتیم یا حاضر بودیم، پاره و منفک نگردد. و سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد. – . کامل الزیارات : ۲۰۴– ۲۰۵ –

**[ترجمه]

«۶»

کا، [الكافی] الْعِدَّةُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]الکافی: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. – . الکافی ۴ : ۵۷۲ –

**[ترجمه]

توضیح

فی الكافی و قل حين تدخله السلام علی ملائكه الله المنزلين السلام علی ملائكه الله المردفين السلام علی ملائكه الله المسومين السلام علی ملائكه الله الذين هم فی هذا الحرم مقيمون هذه الفقرات إشارات إلی قوله تعالی أَ لَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلاثَهِ آلافٍ مِنَ الْمَلائِكَهِ مُنْزَلِينَ بَلی إِنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا وَ يَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هذا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَهِ آلافٍ مِنَ الْمَلائِكَهِ مُسَوِّمِينَ و قوله تعالی فَاسْتَجابَ لَكُمْ أَنِّی مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلائِكَهِ مُرْدِفِينَ قال البيضاوی فی قوله مُسَوِّمِينَ أی معلمين من التسويم الذی هو إظهار سيماء الشیء لقوله صلی الله عليه و آله لأصحابه تسوموا فإن الملائكه قد تسومت أو مرسلين من التسويم بمعنی الإسامه(۳) و قال فی قوله مُرْدِفِينَ أی متبعين المؤمنين أو بعضهم

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۰۴- ۲۰۵.

۲- ۲. الکافی ج ۴ ص ۵۷۲.

۳- ۳. تفسیر البیضاوی ج ۱ ص ۲۳۱ طبع الآستانه سنه ۱۲۸۵.

بعضا من أردفته أنا إذا جئت بعده أو متبعين بعضهم بعضا أو أنفسهم المؤمنين من أردفته إياه فردفه و قرأ نافع و يعقوب مردفين بفتح الدال أی متبعين أو متبعين بمعنی أنهم كانوا مقدمه الجيش أو ساقتهم انتهی (۱).

**[ترجمه]در روايت كافی آمده است كه چون بر حضرت وارد می شوی می گويی: سلام بر فرشتگان نازل شده خدا، سلام بر فرشتگان پياپی فرودآينده، سلام بر فرشتگان نشان دار خداوند، سلام بر فرشتگانی كه در اين حرم مقيم گشته اند. اين جملات اشاره به آيه شريفه «أَ لَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلاثَهِ آلافٍ مِنَ الْمَلائِكَهِ مُنْزَلِينَ بَلى إِنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا وَ يَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هذا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَهِ آلافٍ مِنَ الْمَلائِكَهِ مُسَوِّمِينَ» - . آل عمران / ۱۲۴-۱۲۵ - {آيا شما را بس نيست كه پروردگارتان، شما را با سه هزار فرشته فرودآمده، ياری كند؟ آری، اگر صبر كنيد و پرهيزگاری نماييد، و با همين جوش [و خروش] بر شما بتازند، همانگاه پروردگارتان شما را با پنج هزار فرشته نشاندار ياری خواهد كرد.} و نيز اين آيه شريفه: «اسْتَجابَ لَكُمْ أَنِّی مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلائِكَهِ مُرْدِفِينَ» - . انفال / ۹ - پس دعای شما را اجابت كرد كه من شما را به هزار فرشته پياپی ياری می كنم.} و بيضاوی - . تفسير البيضاوی ۱ : ۲۳۱ چاپ آستانه به سال ۱۲۸۵ - درباره «مسومين» گفته است: يعنی علامت دارد و تسويم به معنی مشخص نمودن سيمای چيزی است و پيامبر به يارانش فرمود: برای خود نشانه بگذاريد كه فرشتگان نشانه نهاده اند يا «مسوّمين» از تسويم، يعنی نشانه نهادن است. او در باره «مردفين» گفته: يعنی پياپی مؤمنان، يا به دنبال يكديگر، از «أردفتُه انا» است، وقتی تو به دنبال او بيايی يا به به دنبال يكديگر يا خودشان كه مؤمنند و از ماده: «أردفتُه إياه فردفه» است. نافع و يعقوب مردَفين خواندند، يعنی ايشان متبوع هستند يا تابع، به اين معنا كه يا در مقدمه لشكر بوده‌اند يا در مؤخره لشكر. پايان سخن وی.

**[ترجمه]

أقول

يمكن أن يكون المراد فی هذا المقام السلام علی تلك الأصناف من الملائكه الذين عاونوا الرسول صلی الله عليه و آله فی غزواته مقدما علی السلام علی الذين عاونوا سبطه الشهيد عليه السلام و زواره مع أنه يحتمل أن يكون هؤلاء الأملاك أيضا من الحاضرين فی هذا المشهد الشريف كما يظهر من بعض الأخبار و يحتمل أن يكون المراد توصيف الملائكه المقيمين فی هذا المشهد بأنهم معلمون بعلامه أو مرسلون لإعانه الزائرين و أنهم يردف بعضهم بعضا فی النزول لزيارته و يردفون المؤمنين الزائرين فی الزياره و يشيعونهم إلی أوطانهم و الأول أظهر.

ثم اعلم أن المسومين يحتمل أن يكون بكسر الواو المشدده و بفتحها كما قرئ بهما فی الآيه و أشير إلی تفسيرهما قوله عليه السلام و من تحت الثری أی الأموات لأنهم مسئولون عن إمامتهم عليهم السلام فی حفرهم و بعد حشرهم قوله عليه السلام سابق فيما مضی أی تلك الأحوال و الفضائل حاصله فيمن مضی من الأئمه و هی سبب لفتح أبواب الإمامه و الخلافه و العلوم و المعارف فيما بقی من الأئمه فيكون ما بمعنی من أو المعنی أن تلك الأحوال مثبته لكم فی الكتب السالفه و يفتح لكم القرآن الباقی مدی الأعصار تلك الفضائل و الأحوال.

و قرأ بعض الأصحاب فائح (۲)

بالهمزه بعد الألف من الفوح و هو انتشار الريح الطيبه أی يفوح من القرآن الباقی شميم فضائلهم قوله عليه السلام فی ذات نفسی أی أعزم و أوطن نفسی علی أن أكون تابعا لكم فی الأمور المتعلقه بنفسی و فی سائر شرائع دينی و فی خاتمه عملی و فی منقلبی إلی ربی عند موتی و فی مثوای فی قبری و فی الجنه و لما لم يكن بعض هذه الأمور باختيار العبد و ما كان باختياره لا يتأتی إلا بتوفيقه تعالی قال فأسأل الله البر الرحيم أن يتمم ذلك لی و يجعل ما

۱- ۱. نفس المصدر ج ۱ ص ۴۶۶.

۲- ۲. فی قوله« فاتح ذلك لكم فيما بقی» و قد سقط عن المتن،(ب).

عزمت علیه حاصلا لی.

و یحتمل أن یکون المراد بالذات الحقیقه و یکون الفقرات متعلقه بقوله مؤمن و تابع معا علی التنازع أو علی اللف و النشر أی أومن إیمانا منبعثا من حقیقه نفسی أی صمیم قلبی و یظهر أثره فی أعمالی و فی خاتمه عملی و یکون ثابتا معی عند الموت و فی القبر أو أنی مؤمن بکم و تابع لما اعتقدتموه و بینتموه فی حقیقه نفسی و صانعها و أحوالها و فی شرائع دینی و فیما یجب أن یکون علیه خاتمه عملی و فیما ذکرتموه من أحوال الموت و القبر و الجنه و النار و أما اللف و النشر فیظهر مما ذکر قوله علیه السلام الذین بدلوا نعمتک أی الإمام المنصوب من قبل الله تعالی کما مر فی کتاب الإمامه فی قوله تعالی أَ لَمْ تَرَ إِلَی الَّذِینَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ کُفْراً قوله و اتهموا رسولک أی فی تعیین وصیه أمیر المؤمنین علیه السلام و أنه إنما فعل ذلک لهوی نفسه.

و قال الفیروزآبادی (۱)

فی قوله زُرْقاً أی عمیا و قد مر سائر التفاسیر فی کتاب المعاد.

قوله علیه السلام امتحنت قلبه أی اختبرتها بالآفات و المصائب و المحن و الفتن و الشدائد حتی خلص لقبول الإیمان و کماله کما یمتحن الذهب بالنار إذا أذیب حتی یذهب غشه و یبقی خالصه و الربانی منسوب إلی الرب و الألف و النون من زیادات النسب أی العالم الراسخ فی الدین و العلم أو الذی یطلب بعلمه وجه الله أو من الرب بمعنی التربیه أی الذین یربون المتعلمین و الربیون بالکسر أیضا منسوب إلی الرب بالفتح و الکسر من تغییرات النسب أی المتمسکون بعباده الله و علمه و قیل منسوب إلی الربه و هی الجماعه الکثیره.

وَ مَا اسْتَکانُوا أی و ما خضعوا لعدوهم و قد مضی شرح کثیر من الفقرات فی زیاره أمیر المؤمنین علیه السلام.

**[ترجمه]ممکن است مراد در این مقام، سلام بر آن دسته از فرشتگانی باشد که پیامبر صلی الله علیه و آله را در غزوات یاری دادند، قبل از کسانی که سبط شهید ایشان علیه السلام و زائرانش را یاری کردند. احتمال دارد این فرشتگان از کسانی باشند که در مشهد شریف ایشان حاضرند، چنان که از برخی اخبار برمی‌آید. ممکن است مراد توصیف فرشتگان مقیم در این مشهد باشد که نشانه دارند یا برای کمک به زائران ارسال شده‌اند و برای زیارت وی پشت سرهم پایین می‌آیند و به دنبال زائران می‌روند و آنان را تا وطنشان مشایعت می‌کنند، که وجه اول بهتر است.

سپس بدان که مسومین ممکن است به کسر واو مشدد یا فتح آن باشد چنان که در آیه خوانده شده و به تفسیر آن اشاره شد. گفته آن حضرت علیه السلام: «من تحت الثری» یعنی مردگان، زیرا آنان مسئول امامت ایشان در قبر و بعد از حشر هستند. گفته آن حضرت علیه السلام: «سابق فیما مضی» یعنی آن احوال و فضیلت‌ها در گذشته برای امامان حاصل بوده و سبب فتح درهای امامت و خلافت و علوم و معارف بقیه ائمه بوده است. پس «ما» به معنای «من» است یا این که آن احوال در کتابهای پیشین برای شما ثابت شده است و قرآن جاودان در طول اعصار، آن فضیلت‌ها و احوال را برایتان می‌گشاید.

برخی اصحاب «فائح» خوانده‌اند از «فوح» یعنی انتشار بوی خوش؛ یعنی از قرآن جاودان، فضیلت‌های ایشان به مشام می‌رسد. گفته آن حضرت علیه السلام: «فی ذات نفسی» یعنی خودم را براین امر ثابت می‌کنم که پیرو ایشان باشم، در امور مربوط به

نفس خودم و در سایر شرایع دینم و خاتمه عملم و به هنگام مرگ و در قبر و در بهشت. از آنجا که برخی از این امور به اختیار بنده نیست جز به توفیق الهی، گفت: پس از خداوند احسانگر مهربان مسألت دارم که این امر را برایم محقق کند و آنچه را اراده کرده‌ام برایم عملی سازد.

محتمل است مراد از ذات، حقیقت باشد و بندهای متعلق به گفته وی: مؤمن و تابع با هم، بنابر تنازع یا لف و نشر باشد، یعنی ایمانی دارم برخاسته از حقیقت نفسم، یعنی درون دلم و اثر آن در اعمالم ظاهر می‌شود و در پایان عملم و هنگام مرگ و در قبر نیز با من ثابت است. یا این که من ایمان دارم به شما و پیرو شما هستم در آنچه اعتقاد داشتید و بیان کردید: در حقیقت نفس من و خالق آن و احوال آن در شرایع دینم و آنچه که باید پایان عملم باشد و آنچه ذکر کردید از مرگ و قبر و بهشت و جهنم. اما لف و نشر از آنچه ذکر شد ظاهر می‌شود. گفته آن حضرت علیه السلام: «الذین بدلو نعمتک» یعنی امام منصوب شده از سوی خدا، چنان که در کتاب امامت گذشت، در این آیه:«ألم تر إلی الذین بدلوا نعمه الله کفرا». گفته آن: «واتهموا رسولک» یعنی در تعیین امیرالمؤمنین علیه السلام به عنوان وصی ایشان و این که او این کار را برای هوای نفس خود انجام داد.

فیروزآبادی گفت: در این گفته وی: «زرقا» یعنی نابینا؛ و سایر تفاسیر در کتاب معاد گذشت.

گفته آن حضرت علیه السلام: «امتحنت قلبه» یعنی با آفات و مصائب و فتنه‌ها و سختی‌ها، تا آنکه برای پذیرش ایمان خالص شد همان طور که طلاـ با آتش امتحان می‌شود و ذوب می‌شود تا ناخالصی‌اش برود و خالص گردد. «ربّانی» منسوب به ربّ است و الف و نون از زیادت نسبت است، یعنی عالمی که در دین و علم راسخ است یا کسی که با علمش وجه الله را می‌طلبد؛ یا از رب است به معنی تربیت، یعنی کسانی که دانش‌آموختگان را تربیت می‌کنند. «ربیون» با کسره نیز منسوب به رب است با فتحه و کسره، از تغییرات نسب، یعنی کسانی که به عبادت خدا متمسک هستند. گفته شده: منسوب به «الربه» است یعنی جماعت زیاد.

«و ما استکانوا» یعنی برای دشمنشان خضوع نکردند. شرح بسیاری از این بندها در زیارت امیر المؤمنین علیه السلام گذشت.

**[ترجمه]

«۷»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ مَعاً عَنِ الْحِمْیَرِیِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ

ص: ۱۶۲

۱- ۱. القاموس ج ۳ ص ۲۴۰.

خَالِدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ فُضَيْلِ بْنِ عُثْمَانَ الصَّائِغِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مَا أَقُولُ إِذَا أَتَيْتُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام قَالَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ رَحِمَكَ اللَّهُ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ شَرِكَ فِي دَمِكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِيَ بِهِ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْ ذَلِكَ بَرِي ءٌ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: معاویه بن عمار روایت کند: به امام صادق علیه السلام عرض کردم، چون به زیارت حسین علیه السلام بروم، چه بگویم؟ فرمود: بگو: سلام بر تو ای ابا عبد الل-ه، صلوات خدا بر تو ای ابا عبد الل-ه، خدا بر تو رحمت فرستد ای ای ابا عبد الل-ه، و خدا کسی را که تو را کشت لعنت کند و هر آنکه در خون تو شریک بود را نفرین نماید و لعنت کند هر آن کس را که خبر شهادتت شنید و خرسند گشت. من از این جنایت نزد خداوند، برائت می‌جویم. - . کامل الزیارات : ۲۰۵ -

**[ترجمه]

«۸»

مل، [کامل الزيارات] أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام لِلْمُفَضَّلِ كَمْ بَيْنَكَ وَ بَيْنَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام قَالَ قُلْتُ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَوْمٌ وَ بَعْضُ يَوْمٍ آخَرَ قَالَ فَتَزُورُهُ فَقَالَ نَعَمْ قَالَ فَقَالَ أَ لَا أُبَشِّرُكَ أَ لَا أُفَرِّحُكَ بِبَعْضِ ثَوَابِهِ قُلْتُ بَلَى جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ فَقَالَ لِي إِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ لَيَأْخُذُ فِي جِهَازِهِ وَ يَتَهَيَّأُ لِزِيَارَتِهِ فَيَتَبَاشَرُ بِهِ أَهْلُ السَّمَاءِ فَإِذَا خَرَجَ مِنْ بَابِ مَنْزِلِهِ رَاكِباً أَوْ مَاشِياً وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ أَرْبَعَةَ آلَافِ مَلَكٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يُوَافِيَ الْحُسَيْنَ علیه السلام يَا مُفَضَّلُ إِذَا أَتَيْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام فَقِفْ بِالْبَابِ وَ قُلْ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ فَإِنَّ لَكَ بِكُلِّ كَلِمَةٍ كِفْلًا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ فَقُلْتُ مَا هِيَ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَةِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عَلِيٍّ وَصِيِّ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الرَّضِيِّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ الصِّدِّيقُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبَارُّ التَّقِيُّ السَّلَامُ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِكَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ الْمُحْدِقِينَ بِكَ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصاً حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

ص: ۱۶۳

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۲۰۵.

ثُمَّ تَسْعَى فَلَکَ بِکُلِّ قَدَمٍ رَفَعْتَهَا أَوْ وَضَعْتَهَا کَثَوَابِ الْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَإِذَا سَلَّمْتَ عَلَى الْقَبْرِ فَالْتَمِسْهُ بِیَدِکَ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّةَ اللَّهِ فِی سَمَائِهِ وَ أَرْضِهِ ثُمَّ تَمْضِی إِلَى صَلَاتِکَ وَ لَکَ بِکُلِّ رَکْعَةٍ رَکَعْتَهَا عِنْدَهُ کَثَوَابِ مَنْ حَجَّ وَ اعْتَمَرَ أَلْفَ عُمْرَةٍ وَ أَعْتَقَ أَلْفَ رَقَبَةٍ وَ کَأَنَّمَا وَقَفَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ أَلْفَ مَرَّةٍ مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ فَإِذَا انْقَلَبْتَ مِنْ عِنْدِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام نَادَاکَ مُنَادٍ لَوْ سَمِعْتَ مَقَالَتَهُ لَأَقَمْتَ عُمُرَکَ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ هُوَ یَقُولُ طُوبَى لَکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ قَدْ غَنِمْتَ وَ سَلِمْتَ قَدْ غُفِرَ لَکَ مَا سَلَفَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَإِنْ هُوَ مَاتَ فِی عَامِهِ أَوْ فِی لَیْلَتِهِ أَوْ یَوْمِهِ لَمْ یَلِ قَبْضَ رُوحِهِ إِلَّا اللَّهُ وَ تُقْبِلُ الْمَلَائِکَةُ مَعَهُ یَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَ یُصَلُّونَ عَلَیْهِ حَتَّى یُوَافِیَ مَنْزِلَهُ وَ تَقُولُ الْمَلَائِکَةُ یَا رَبِّ هَذَا عَبْدُکَ قَدْ وَافَى قَبْرَ ابْنِ نَبِیِّکَ صلی الله علیه و آله وَ قَدْ وَافَى مَنْزِلَهُ فَأَیْنَ نَذْهَبُ فَیَأْتِیهِمُ النِّدَاءُ مِنَ السَّمَاءِ یَا مَلَائِکَتِی قِفُوا بِبَابِ عَبْدِی فَسَبِّحُوا وَ قَدِّسُوا وَ اکْتُبُوا ذَلِکَ فِی حَسَنَاتِهِ إِلَى یَوْمِ یُتَوَفَّى قَالَ فَلَا یَزَالُونَ بِبَابِهِ إِلَى یَوْمِ یُتَوَفَّى یُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَ یُقَدِّسُونَهُ وَ یَکْتُبُونَ ذَلِکَ فِی حَسَنَاتِهِ وَ إِذَا تُوُفِّیَ شَهِدُوا کَفَنَهُ وَ غُسْلَهُ وَ الصَّلَاةَ عَلَیْهِ وَ یَقُولُونَ رَبَّنَا وَکَّلْتَنَا بِبَابِ عَبْدِکَ وَ قَدْ تُوُفِّیَ فَأَیْنَ نَذْهَبُ فَیُنَادِیهِمْ یَا مَلَائِکَتِی قِفُوا بِقَبْرِ عَبْدِی فَسَبِّحُوا وَ قَدِّسُوا وَ اکْتُبُوا ذَلِکَ فِی حَسَنَاتِهِ إِلَى یَوْمِ الْقِیَامَهِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: جابر جعفی گوید: امام صادق علیه السلام به مفضل بن عمر فرمود که فاصله میان خانه‌ات تا مزار حسین علیه السلام چقدر است؟ گوید عرض کرد: پدر و مادرم فدایت، یک روز و اندی از روز دیگر. فرمود: آیا به زیارتش می‌آیی؟ گفت: آری. گوید پس فرمود: آیا می‌خواهی تو را مژده دهم، می‌خواهی با بیان بخشی از ثواب آن شادمانت کنم؟ گفتم: آری فدایت شوم. فرمود: هر مردی از شما چون رخت سفرش را آماده می‌سازد و برای زیارت او آماده می شود، اهل آسمان به وی یکدیگر را مژده می‌دهند و چون از در خانه اش پیاده یا سواره بیرون آید، خداوند چهار هزار فرشته را مامور وی می‌کند تا آن زمانی که به بارگاه حسین علیه السلام می‌رسد، بر وی صلوات می‌فرستند. ای مفضل! چون به زیارت مقبره حسین علیه السلام آمدی، پس جلوی در بایست و این کلمات را به زبان آور، چرا که به هر کلمه آن بهره وافری از رحمت خدا نصیب گردد. گفتم: چیست آن سخنان، فدایت گردم؟ فرمود: می‌گویی: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث علی وصی رسول خدا، سلام بر تو ای وارث حسن پسندیده کردار، سلام بر تو ای وارث فاطمه دخت رسول خدا، سلام بر تو ای شهید راستین، سلام بر تو ای وصیّ نیکوکار پرهیزکار، سلام بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه گاه تو رخت اقامت افکندند. سلام بر فرشتگان خدا که گرد تو حلقه زده اند، گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و خدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه جان سپردی. سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد.

سپس شتابان پیش می‌روی و تو به هر گامی که برمی‌داری و می گذاری، ثوابی چون ثواب درغلتیدگان در خون خود در راه خدا خواهی داشت. و چون بر مقبره سلام نمایی، آن را با دستانت لمس می کنی و می گویی: سلام بر تو ای حجت خدا در آسمان و زمینش. و سپس به سراغ اقامه نمازت می‌روی و تو را به هر رکعت آن که نزد وی برپاداری، ثواب کسی که هزار بار حج و عمره به جا آورده و هزار اسیر را آزاد کرده و گویی که در راه خدا همراه با پیامبری مرسل، هزار بار در صف جنگ ایستاده باشد، خواهی داشت. و چون از قبر حسین علیه السلام کنار روی، منادی تو را ندا در می‌دهد - اگر صدایش را بشنوی - که بی‌شک همه عمرت را در کنار قبر حسین علیه السلام مقیم گشتی و می گوید: خوشا به حال تو ای بنده، که غنیمت

بردی و سلامت یافتی، که کردار گذشته ات همگی بخشیده شد، پس اکنون عمل از سر گیر. و اگر او در همان سال یا همان شب یا روز جان سپرد، کسی جز خدا قبض روح او را به دست نگیرد و فرشتگان همراه او روی آورده و برای او استغفار می نمایند و بر او صلوات می‌فرستند تا آنکه به خانه اش رسد و فرشتگان گویند که خدایا، این بنده ات به زیارت قبر پسر پیامبرت صلی الله علیه و آله آمد و او اکنون به خانه اش رسیده است، حال ما کجا رویم؟ پس از آسمان ایشان را ندا در رسد که ای فرشتگانم، بر در منزل این بنده من بایستید و همچنان تسبیح و تقدیس نمایید و ثواب آن را تا روزی که جان سپارد، در حساب حسنات وی بنویسید .

فرمود: همچنان تا روزی که جان سپرد بر در خانه او هستند و تسبیح و تقدیس الهی می گویند و آن را در حسنات وی می نویسند و چون جان سپارد، در غسل و کفن نمودن و نماز بر او حاضر خواهند گشت و می گویند: پروردگارا ما را بر در این بنده ات مامور نمودی و او اکنون درگذشته است، حال کجا رویم؟ پس ایشان را ندا می‌دهد که ای فرشتگان من، بر کنار مقبره این بنده ام بمانید و همچنان تسبیح و تقدیس گویید و آن را تا روز قیامت در حسنات وی بنویسید. - . کامل الزیارات : ۲۰۵ -

**[ترجمه]

«۹»

مل، [کامل الزیارات] حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ الْجَامُورَانِیِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ: مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . کامل الزیارات : ۲۰۸ -

**[ترجمه]

بیان

لا یخفی ما فی سند الخبر لأنه إما أن یکون مکان المفضل رجل آخر أو مکان عن فی قوله عن جابر الواو و إلا فلا یستقیم إلا بتکلف بعید و هو أن یقال المفضل کان نسی الخبر ثم أخبره جابر به.

**[ترجمه]آنچه در سند خبر است پوشیده نیست، زیرا یا به جای مفضل کس دیگری است یا به جای «عن» در قول وی از جابر «واو» است و گرنه جز با تکلف بعید درست نمی‌شود و آن این است که گفته شود: مفضل خبر را فراموش کرد، سپس جابر به او خبر داد.

**[ترجمه]

«۱۰»

وَ رَوَاهُ فِی الْبَلَدِ الْأَمِینِ، مُرْسَلًا عَنْ جَابِرٍ:(۳)

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۰۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۰۸.

۳- ۳. البلد الأمین ص ۲۸۰ بتفاوت.

**[ترجمه]البلد الامین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . البلد الأمین : ۲۸۰ بتفاوت -

**[ترجمه]

«۱۱»

وَ رَوَاهُ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ عَنِ الشَّيْخِ هِبَهِ اللَّهِ بْنِ نَمَا عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ طَحَّالٍ عَنِ السَّيِّدِ هِبَهِ اللَّهِ بْنِ نَاصِرِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ نَصْرٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ وَهْبِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَلْمَانَ الدِّهْقَانِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ خَلَفٍ الْبَزَّازِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ صَبِيحٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعِيدٍ الْأَعْمَشِ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیه السلام: أَنَّهُ قَالَ لِجَابِرٍ كَمْ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ سَاقَ الْحَدِيثَ إِلَى آخِرِهِ مِثْلَ مَا مَرَّ وَ لَمْ يَذْكُرِ الْمُفَضَّلُ أَصْلًا(۱) لَكِنَّ أَلْفَاظَ زِيَارَتِهِ تُوَافِقُ مَا سَيَأْتِي بِرِوَايَهِ السَّيِّدِ ابْنِ طَاوُسٍ ره.

**[ترجمه]المزار الکبیر: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده، با این تفاوت که ذکری از مفضل به میان نمی‌آید و متن زیارت شبیه روایت سید ابن طاووس است که در پی خواهد آمد. - . المزار الکبیر : ۱۴۴- ۱۴۵ -

**[ترجمه]

«۱۲»

مل، [كامل الزيارات] الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي الْبِلَادِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ علیه السلام مَا تَقُولُ فِي زِيَارَهِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَقَالَ لِي مَا تَقُولُونَ أَنْتُمْ فِيهِ فَقُلْتُ بَعْضُنَا يَقُولُ حَجَّهٌ وَ بَعْضُنَا يَقُولُ عُمْرَهٌ قَالَ فَأَيَّ شَيْ ءٍ تَقُولُ إِذَا أَتَيْتَ فَقُلْتُ أَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ دَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ سَفَكُوا دَمَكَ وَ اسْتَحَلُّوا حُرْمَتَكَ مَلْعُونُونَ مُعَذَّبُونَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذٰلِكَ بِما عَصَوْا وَ كانُوا يَعْتَدُونَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابراهیم بن ابی بلاد روایت کند که به ابی الحسن علیه السلام عرض کردم که درباره زیارت قبر حسین علیه السلام چه می‌فرمایید؟ پس فرمود: شما چه می‌دانید؟ گفتم برخی از ما معتقد است که برابر با یک حج است و برخی گویند که برابر یک عمره است. فرمود: هنگامی که به زیارت او می‌روی چه می گویی؟ گفتم: می گویم سلام بر تو ای ابا عبد الل–ه، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، شهادت می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات را ادا نمودی و امر به معروف و نهی از منکر کردی و با حکمت و اندرز نیک، به راه پروردگارت فراخواندی و گواهی می‌دهم آنان که خون تو را ریختند و حرمت تو را زیر پا نهادند، به گفته داود و عیسی بن مریم ملعون و معذّب هستند: «ذٰلِكَ بِما عَصَوْا وَ كانُوا يَعْتَدُونَ» - . بقره / ۶۱ - {این کیفر به خاطر آن بود که عصیان کرده و از فرمان خدا تجاوز می کردند.} - . کامل الزیارات : ۲۰۸ -

**[ترجمه]

«۱۳»

مـل، [کامـل الزیارات] أَبِی عَنْ مُوسَـِی بْنِ جَعْفَرٍ الْبَغْـدَادِیِّ عَمَّنْ حَـِدَّثَهُ عَنْ أَبِی الْبِلَادِ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو الْحَسَنِ علیه السـلام کَیْفَ السَّلَامُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ قُلْتُ أَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ ذَکَرَ مِثْلَهُ وَ زَادَ فِی آخِرِهِ قَالَ نَعَمْ هُوَ هَکَذَا(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی بلاد روایت کند که ابا الحسن علیه السـلام از من پرسید که چگونه بر ابا عبد الل-ه علیه السلام سلاـم می‌دهیـد؟ گفتم: می گویم سـلام بر تو ای ابـا عبـد الـل-ه و نظیر روایت قبلی را ذکر کرده و در پایـان می‌افزایـد، فرمود: آری، این چنین است. - . کامل الزیارات : ۲۰۹ -

**[ترجمه]

«۱۴»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِیـدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْـِدِ الْجَبَّارِ عَنِ ابْنِ أَبِی نَجْرَانَ عَنْ عَامِرِ بْنِ جُـِذَاعَهَ عَنْ أَبِی عَبْـِدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَتَیْتَ الْحُسَیْنَ علیه السلام

ص: ۱۶۵

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۴۴- ۱۴۵.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۰۸.

۳- ۳. کامل الزیارات ص ۲۰۹.

فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ وَ مَنْ شَارَكَ فِي دَمِكَ وَ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِيَ بِهِ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِي ءٌ(۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: چون به زيارت حسين عليه السلام آمدى، بگو حمد و ثنا از آن خداست و صلوات خدا بر محمد و آل او باد و سلام و رحمت خدا و بركات او بر او و بر ايشان باد. صلوات خدا بر تو باد اى ابا عبد الله، لعنت خدا بر آنان كه تو را كشتند و هر آن كه در خون تو با ايشان همكارى كرد و هر آنكه خبر به او رسيد و از آن خرسند گشت. من نزد خداوند از ايشان برائت مى‌جويم. - . كامل الزيارات : ۲۱۱ -

**[ترجمه]

«۱۵»

مل، [كامل الزيارات] أَبِي عَنْ سَعْدٍ وَ الْحِمْيَرِيِّ مَعاً عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُصَدِّقٍ عَنْ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: تَقُولُ إِذَا انْتَهَيْتَ إِلَى قَبْرِهِ عليه السلام السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ يَا مَنْ رِضَاهُ مِنْ رِضَى الرَّحْمَنِ وَ سَخَطُهُ مِنْ سَخَطِ الرَّحْمَنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ وَ حُجَّةَ اللَّهِ وَ بَابَ اللَّهِ وَ الدَّلِيلَ عَلَى اللَّهِ وَ الدَّاعِيَ إِلَى اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ حَلَّلْتَ حَلَالَ اللَّهِ وَ حَرَّمْتَ حَرَامَ اللَّهِ وَ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ دَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ وَ مَنْ قُتِلَ مَعَكَ شُهَدَاءُ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّكَ تُرْزَقُونَ وَ أَشْهَدُ أَنَّ قَاتِلَكَ فِي النَّارِ أَدِينُ اللَّهَ بِالْبَرَاءَةِ مِمَّنْ قَتَلَكَ وَ مِمَّنْ قَاتَلَكَ وَ شَايَعَ عَلَيْكَ وَ مِمَّنْ جَمَعَ عَلَيْكَ وَ مِمَّنْ سَمِعَ صَوْتَكَ وَ لَمْ يُعِنْكَ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِيماً(۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: چون به قبر وى عليه السلام رسيدى مى گويى: سلام بر تو اى پسر رسول خدا، سلام بر تو اى پسر امير المومنين، سلام بر تو اى ابا عبد الل-ه، سلام و رحمت و بركات خدا بر تو اى سرور جوانان اهل بهشت، اى آنكه خشنودى اش از خشنودى خداى رحمان است و ناخشنودى اش از ناخشنودى خداى رحمان است. سلام بر تو اى امين خدا و حجت خدا و دروازه گشوده به سوى خدا و رهنما به سوى خدا و فراخواننده به خدا. گواهى مى‌دهم كه تو حلال خدا را حلال شمردى و حرام خدا را حرام دانستى و نماز را بر پا داشتى و زكات را پرداخت نمودى و امر به معروف كردى و نهى از منكر نمودى و به حكمت و اندرز نيكو به راه خدا فراخواندى، و گواهى مى‌دهم كه تو و يارانت كه با تو كشته شدند، شهيد هستند و زنده و نزد پروردگار تو روزى مى‌خورند و گواهى مى‌دهم آن كه تو را به قتل رساند، در آتش دوزخ است و خدا را با برائت از آنكه تو را كشت و آنكه با تو در جنگ شد و عليه تو با دشمنانت همراه گشت و عليه تو سپاه گرد آورد و هر آن كه صداى تو را شنيد و تو را يارى نكرد، به بندگى سر مى‌نهم. اى كاش كه با شما بودم تا به فوز عظيم نائل گردم. - . كامل الزيارات : ۲۱۲ -

**[ترجمه]

«۱۶»

لد، [بلد الأمین] عَنْ عَمَّارٍ: مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]بلد الامین: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده است. - . البلد الأمین : ۲۸۱ -

**[ترجمه]

«۱۷»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَیْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْمَدَائِنِیِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ آتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ نَعَمْ یَا أَبَا سَعِیدٍ ائْتِ قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَطْیَبِ الطَّیِّبِینَ وَ أَطْهَرِ الطَّاهِرِینَ وَ أَبَرِّ الْأَبْرَارِ وَ إِذَا زُرْتَهُ یَا أَبَا سَعِیدٍ فَسَبِّحْ عِنْدَ رَأْسِهِ تَسْبِیحَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام أَلْفَ مَرَّهٍ وَ سَبِّحْ عِنْدَ رِجْلَیْهِ تَسْبِیحَ فَاطِمَهَ علیها السلام أَلْفَ مَرَّهٍ ثُمَّ صَلِّ عِنْدَهُ رَکْعَتَیْنِ تَقْرَأُ فِیهِمَا یس وَ الرَّحْمَنَ فَإِذَا

ص: ۱۶۶

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۱۱ و فی آخره(ثلاثا).

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۱۲.

۳- ۳. البلد الأمین ص ۲۸۱.

فَعَلْتَ ذَلِکَ کَتَبَ اللَّهُ لَکَ ثَوَابَ ذَلِکَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ عَلِّمْنِی تَسْبِیحَ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمَا قَالَ نَعَمْ یَا أَبَا سَعِیدٍ تَسْبِیحُ عَلِیٍّ علیه السلام سُبْحَانَ الَّذِی لَا تَنْفَدُ خَزَائِنُهُ سُبْحَانَ الَّذِی لَا تَبِیدُ مَعَالِمُهُ سُبْحَانَ الَّذِی لَا یَفْنَی مَا عِنْدَهُ سُبْحَانَ الَّذِی لَا یُشْرِکُ أَحَداً فِی حُکْمِهِ سُبْحَانَ الَّذِی لَا اضْمِحْلَالَ لِفَخْرِهِ سُبْحَانَ الَّذِی لَا انْقِطَاعَ لِمُدَّتِهِ سُبْحَانَ الَّذِی لَا إِلَهَ غَیْرُهُ وَ تَسْبِیحُ فَاطِمَهَ علیها السلام سُبْحَانَ ذِی الْجَلَالِ الْبَاذِخِ الْعَظِیمِ سُبْحَانَ ذِی الْعِزِّ الشَّامِخِ الْمُنِیفِ سُبْحَانَ ذِی الْمُلْکِ الْفَاخِرِ الْقَدِیمِ سُبْحَانَ ذِی الْبَهْجَهِ وَ الْجَمَالِ سُبْحَانَ مَنْ تَرَدَّی بِالنُّورِ وَ الْوَقَارِ سُبْحَانَ مَنْ یَرَی أَثَرَ النَّمْلِ فِی الصَّفَا وَ وَقْعَ الطَّیْرِ فِی الْهَوَاءِ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی سعید مدائنی گوید: بر امام صادق علیه السلام وارد شدم و عرض کردم: فدایت گردم، آیا به زیارت قبر حسین علیه السلام بروم؟ فرمود: آری ای ابا سعید، به زیارت قبر حسین علیه السلام ، پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله، نیکترین نیکان و پاکترین پاکان و نیکوکارترین نیکوکاران برو و چون به زیارت او رفتی ای ابا سعید، پس در کنار سر او هزار مرتبه تسبیح امیر المومنین علیه السلام را بگو و در کنار پاهای او و هزار مرتبه تسبیح فاطمه علیها السلام را بگو و دو رکعت نزد او بخوان که در آن یاسین و الرحمن بخوانی و چون این کار را کردی، خداوند برایت ثواب این کار را ان شاء الل-ه خواهد نوشت. گوید: عرض کردم فدایت گردم، تسبیح علی و فاطمه صلوات الل-ه علیهما را به من بیاموز. گفت: آری ای ابا سعید، تسبیح علی علیه السلام آن است که بگویی: منزه است آنکه خزانه هایش پایان نیابد، منزه است آنکه جلوه های آثارش فنا نپذیرد، منزه است آنکه آنچه نزد اوست از میان نرود، منزه است آنکه احدی را در حکومتش شریک نگرداند، منزه است آنکه شکوه او پایان گیرنده نیست، منزه است آنکه مدت دوام و بقای او را انقطاعی نیست، منزه است آنکه پروردگاری جز او نیست. و تسبیح فاطمه چنین است که منزه است آن صاحب شکوه فاخر هنگفت، منزه است آن صاحب عزت والای پرفراز، منزه است آن صاحب فرمانروایی شکوهمند پاینده، منزه است آن صاحب زیبایی و نیکویی، منزه است آنکه پوشش از نور و وقار دارد، منزه است آنکه جای پای مورچه بر سنگ سخت و اثر بال زدن پرندگان بر هوا را بیند. - . کامل الزیارات : ۱۱۳ -

**[ترجمه]

بیان

الباذخ العالی و البهجه الحسن قوله علیه السلام و وقع الطیر فی الهواء وقوع الطیر سقوطها فالمراد سقوطها علی الأشجار و الأعشاش الواقعه فی الهواء عرفا أو یکون فی بمعنی من و سیأتی التسبیحان بوجه آخر مع شرحهما فی خبر الثمالی.

**[ترجمه]«الباذخ» یعنی برتر و «بهجت» یعنی زیبایی. گفته آن حضرت علیه السلام: «وقع الطیر فی الهواء»: وقوع پرنده، سقوط آن است و مراد، افتادن آن روی درختان و لانه‌های واقع در هواست. ممکن است «فی» به معنای «مِن» باشد و این دو تسبیح به گونه دیگر با شرح آنها در خبر ثمالی خواهد آمد.

**[ترجمه]

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی نَجْرَانَ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ جُذَاعَةَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَتَیْتَ الْحُسَیْنَ علیه السلام فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ عَلَیْکَ السَّلَامُ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ مَنْ شَارَکَ فِی دَمِکَ وَ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِکَ فَرَضِیَ بِهِ أَنَا إِلَی اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِیءٌ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون به زیارت حسین علیه السلام آمدی بگو: حمد و ثنا از آن خداست و صلوات خدا بر محمد و اهل بیت او و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او و بر ایشان. بر تو سلام ای ابا عبد الل-ه و رحمت خدا ای ابا عبد الله. صلوات خدا بر تو باد ای ابا عبد الل-ه، خدا لعنت کند آنکه تو را کشت و آن که در ریختن خونت مشارکت نمود و آنکه خبر آن به وی رسید و از آن خرسند گشت، هان که من از ایشان نزد خداوند برائت می‌جویم. - . کامل الزیارات : ۲۱۱ -

**[ترجمه]

«۱۹»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی وَ غَیْرُ وَاحِدٍ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مُوسَی الْوَرَّاقِ عَنْ یُونُسَ عَنْ عَامِرِ بْنِ جُذَاعَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ:

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۱۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۱۱.

إِذَا أَتَيْتَ الْحُسَيْنَ عليه السلام يَعْنِى قَبْرَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقُلْ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِکَ فَرَضِيَ بِهِ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِى ءٌ(۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: عامر بن جذاعه گويد: شنيدم امام صادق عليه السلام فرمود: چون به نزد حسين عليه السلام كه صلوات خدا بر او باد، آمدى - و منظورش قبر او بود - پس بگو: سلام بر تو اى پسر رسول خدا، سلام بر تو اى ابا عبد الله، خدا لعنت كند آنكه تو را كشت و آن كس كه اين خبر به او رسيد و خشنود گشت. من نزد خداوند از ايشان برائت مى‌جويم.
- . كامل الزيارات : ۲۱۵ -

**[ترجمه]

«۲۰»

مل، [كامل الزيارات] الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ سَعْدَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا أَتَيْتَ الْقَبْرَ بَدَأْتَ فَأَثْنَيْتَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ صَلَّيْتَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله وَ اجْتَهَدْتَ فِي ذَلِکَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ تَقُولُ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ فِيمَا تَرُوحُ وَ تَغْدُو وَ الزَّاکِيَاتُ الطَّاهِرَاتُ لَکَ وَ عَلَيْکَ سَلَامُ الْمَلَائِکَهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ الْمُسَلِّمِينَ لَکَ بِقُلُوبِهِمْ وَ النَّاطِقِينَ بِفَضْلِکَ وَ الشُّهَدَاءِ عَلَى أَنَّکَ صَادِقٌ وَ صِدِّيقٌ صَدَقْتَ وَ نَصَحْتَ فِيمَا أَتَيْتَ بِهِ وَ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَ الدَّمُ الَّذِي لَا يُدْرِکُ تِرَتَهُ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ لَا يُدْرِکُهُ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ جِئْتُکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَافِداً إِلَيْکَ أَتَوَسَّلُ إِلَى اللَّهِ بِکَ فِي جَمِيعِ حَوَائِجِي مِنْ أَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ وَ بِکَ يَتَوَسَّلُ الْمُتَوَسِّلُونَ إِلَى اللَّهِ فِي حَوَائِجِهِمْ وَ بِکَ يُدْرِکُ أَهْلُ التِّرَاتِ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ طَلِبَتَهُمْ.

ثُمَّ امْشِ قَلِيلًا ثُمَّ قُمْ مُسْتَقْبِلَ الْقَبْرِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْمُتَوَحِّدِ بِالْأُمُورِ کُلِّهَا خَالِقِ الْخَلْقِ فَلَمْ يَعْزُبْ عَنْهُ شَيْ ءٌ مِنْ أَمْرِهِمْ وَ عَالِمِ کُلِّ شَيْ ءٍ بِغَيْرِ تَعْلِيمٍ ضَمَّنَ الْأَرْضَ وَ مَنْ عَلَيْهَا دَمَکَ وَ ثَارَکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّ لَکَ مِنَ اللَّهِ مَا وَعَدَکَ مِنَ النَّصْرِ وَ الْفَتْحِ وَ أَنَّ لَکَ مِنَ اللَّهِ الْوَعْدَ الْحَقَّ فِي هَلَاکِ عَدُوِّکَ وَ تَمَامَ مَوْعِدِهِ إِيَّاکَ أَشْهَدُ أَنَّهُ قَاتَلَ مَعَکَ رِبِّيُّونَ کَثِيرٌ کَمَا قَالَ اللَّهُ وَ کَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ کَثِيرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ ثُمَّ کَبِّرْ سَبْعَ تَکْبِيرَاتٍ ثُمَّ امْشِ قَلِيلًا وَ اسْتَقْبِلِ الْقَبْرَ ثُمَّ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا وَلَداً وَ لَمْ يَکُنْ لَهُ شَرِيکٌ فِي الْمُلْکِ وَ خَلَقَ کُلَّ شَيْ ءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيراً أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ مَا أُمِرْتَ بِهِ وَ وَفَيْتَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَ تَمَّتْ بِکَ کَلِمَاتُهُ وَ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِهِ حَتَّى أَتَاکَ الْيَقِينُ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْکَ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۱۵.

وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً خَذَلَتْ عَنْكَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَشْهَدُ بِالْوَلَایَهِ لِمَنْ وَالَیْتَ وَ وَالَتْ رُسُلُکَ وَ أَشْهَدُ بِالْبَرَاءَهِ مِمَّنْ تَبَرَّأْتَ مِنْهُ وَ بَرِئَتْ مِنْهُ رُسُلُکَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِینَ کَذَّبُوا رَسُولَکَ وَ هَدَمُوا کَعْبَتَکَ وَ حَرَّفُوا کِتَابَکَ وَ سَفَکُوا دَمَ أَهْلِ بَیْتِ نَبِیِّکَ وَ أَفْسَدُوا عِبَادَکَ وَ اسْتَذَلُّوهُمْ اللَّهُمَّ ضَاعِفْ لَهُمُ اللَّعْنَهَ فِیمَا جَرَتْ بِهِ سُنَّتُکَ فِی بَرِّکَ وَ بَحْرِکَ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ فِی سَمَائِکَ وَ أَرْضِکَ اللَّهُمَ وَ اجْعَلْ لِی لِسَانَ صِدْقٍ فِی أَوْلِیَائِکَ وَ حَبِّبْ إِلَیَّ مَشَاهِدَهُمْ حَتَّی تُلْحِقَنِی بِهِمْ وَ تَجْعَلَهُمْ لِی فَرَطاً وَ تَجْعَلَنِی لَهُمْ تَبَعاً فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ امْشِ قَلِیلًا فَکَبِّرْ سَبْعاً وَ هَلِّلْ سَبْعاً وَ احْمَدِ اللَّهَ سَبْعاً وَ سَبِّحِ اللَّهَ سَبْعاً وَ أَجِبْهُ سَبْعاً تَقُولُ لَبَّیْکَ دَاعِیَ اللَّهِ إِنْ کَانَ لَمْ یُجِبْکَ بَدَنِی فَقَدْ أَجَابَکَ قَلْبِی وَ شَعْرِی وَ بَشَرِی وَ رَأْیِی وَ هَوَایَ عَلَی التَّسْلِیمِ لِخَلَفِ النَّبِیِّ الْمُرْسَلِ وَ السِّبْطِ الْمُنْتَجَبِ وَ الدَّلِیلِ الْعَالِمِ وَ الْأَمِینِ الْمُسْتَخْزَنِ وَ الْمُوصِیَ الْبَلِیغَ وَ الْمَظْلُومَ الْمُهْتَضَمَ جِئْتُ انْقِطَاعاً إِلَیْکَ وَ إِلَی وَلَدِکَ وَ وَلَدِ وَلَدِکَ الْخَلَفِ مِنْ بَعْدِکَ عَلَی بَرَکَهِ الْحَقِّ فَقَلْبِی لَکَ مُسَلِّمٌ وَ أَمْرِی لَکَ مُتَّبِعٌ وَ نُصْرَتِی لَکَ مُعَدَّهٌ حَتَّی یَحْکُمَ اللَّهُ وَ هُوَ خَیْرُ الْحاکِمِینَ لِدِینِهِ وَ یَبْعَثُکُمْ فَمَعَکُمْ مَعَکُمْ لَا مَعَ عَدُوِّکُمْ إِنِّی مِنَ الْمُؤْمِنِینَ بِرَجْعَتِکُمْ لَا أُنْکِرُ لِلَّهِ قُدْرَهً وَ لَا أُکْذِبُ لَهُ مَشِیَّهً وَ لَا أَزْعُمُ أَنَّ مَا شَاءَ لَا یَکُونُ (۱)

ثُمَّ امْشِ حَتَّی تَنْتَهِیَ إِلَی الْقَبْرِ فَقُلْ وَ أَنْتَ قَائِمٌ سُبْحَانَ اللَّهِ یُسَبِّحُ لِلَّهِ ذِی الْمُلْکِ وَ الْمَلَکُوتِ وَ یُقَدِّسُ بِأَسْمَائِهِ جَمِیعُ خَلْقِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِکِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِکَهِ وَ الرُّوحِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی فِی وَفْدِکَ إِلَی خَیْرِ بِقَاعِکَ وَ خَیْرِ خَلْقِکَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الْجِبْتَ وَ الطَّاغُوتَ ثُمَّ ارْفَعْ یَدَیْکَ حَتَّی تَضَعَهُمَا مُمَدَّدَتَیْنِ عَلَی الْقَبْرِ ثُمَّ تَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّکَ طُهْرٌ طَاهِرٌ مِنْ طُهْرٍ طَاهِرٍ قَدْ طَهُرَتْ بِکَ الْبِلَادُ وَ طَهُرَتْ أَرْضٌ أَنْتَ فِیهَا وَ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِی الْأَرْضِ حَتَّی یَسْتَثِیرَ لَکَ مِنْ جَمِیعِ خَلْقِهِ ثُمَّ ضَعْ یَدَیْکَ وَ خَدَّیْکَ جَمِیعاً عَلَی الْقَبْرِ ثُمَّ اجْلِسْ عِنْدَ رَأْسِهِ فَاذْکُرِ اللَّهَ بِمَا أَحْبَبْتَ وَ تَوَجَّهْ إِلَیْهِ وَ اسْأَلِ اللَّهَ حَوَائِجَکَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۱۶.

ثُمَّ ضَعْ يَدَيْكَ وَ خَدَّيْكَ عِنْدَ رِجْلَيْهِ وَ قُلْ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ فَلَقَدْ صَبَرْتَ وَ أَنْتَ الصَّادِقُ الْمُصَدَّقُ قَتَلَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ بِالْأَيْدِي وَ الْأَلْسُنِ ثُمَّ قُمْ إِلَى قَبْرِ وَلَدِهِ فَتُثْنِي عَلَيْهِمْ بِمَا أَحْبَبْتَ وَ تَسْأَلُ رَبَّكَ حَوَائِجَكَ وَ مَا بَدَا لَكَ ثُمَّ تَسْتَقْبِلُ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ قَائِماً فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الرَّبَّانِيُّونَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ نَحْنُ لَكُمْ تَبَعٌ وَ أَنْصَارٌ أَبْشِرُوا بِمَوْعِدِ اللَّهِ الَّذِي لَا خُلْفَ لَهُ وَ إِنَّ اللَّهَ مُدْرِكٌ بِكُمْ ثَارَكُمْ وَ أَنْتُمْ سَادَةُ الشُّهَدَاءِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ثُمَّ اجْعَلِ الْقَبْرَ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ صَلِّ مَا بَدَا لَكَ وَ كُلَّمَا دَخَلْتَ الْحَيْرَ فَسَلِّمْ ثُمَّ امْشِ حَتَّى تَضَعَ يَدَيْكَ وَ خَدَّيْكَ جَمِيعاً عَلَى الْقَبْرِ فَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَخْرُجَ فَاصْنَعْ مِثْلَ ذَلِكَ وَ لَا تُقَصِّرْ عِنْدَهُ مِنَ الصَّلَوَاتِ مَا أَقَمْتَ فَإِذَا انْصَرَفْتَ مِنْ عِنْدِهِ فَوَدِّعْهُ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ عَلَى رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ وَ ذُرِّيَّتِكَ وَ مَنْ حَضَرَكَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون به زیارت مقبره آمدی و به ستایش خدای عز و جل آغاز نمودی و بر نبی خدا صلی الله علیه و آله سلام و صلوات فرستادی و نهایت تلاش خود را در این امر به خواست خدا، به خرج دادی، می... گویی: سلام خدا و سلام فرشتگان در رفت و آمدهاشان بر تو باد و وارسته (درود)های نیک از آن تو باد. و سلام فرشتگان مقرب و تایید کنندگان تو با دلهاشان و سخن گویان به فضل تو و سلام شهیدان بر تو باد که تو راستگوی راستین‌منش هستی؛ و در آنچه کردی، خیرخواهی پیشه نمودی و تو انتقام خدا هستی در زمین و آن خونی که انتقامش را کسی از اهل زمین نتواند بگیرد و فقط خدا به تنهایی به خونخواهی آن بر خواهد خاست. ای پسر رسول خدا، رهپویان کوی تو به سوی تو آمدم و در همه حاجاتم از امر دنیا و آخرتم به آبروی تو نزد خداوند توسل می‌جویم و همه متوسلین در حاجاتشان به آبروی تو نزد خدا توسل می‌جویند و همه خونخواهان از میان بندگان خدا، خواسته خود را به لطف وجود تو درمی یابند. سپس اندکی پیش برو و روبروی قبر بایست و بگو: حمد و ثنا از آن خدای یگانه که در همه امور یگانگی جسته، است. آفریدگار جهانیان که ذره ای از امر ایشان از بینش وی پنهان نمانده است و دانای به هر چیز بدون آنکه آموخته باشد. خون تو و انتقام تو را در دل زمین و هر آنکه بر آن است، برنهاد. ای پسر رسول خدا، شهادت می‌دهم هر آن وعده نصر و فتحی که خداوند به تو داد، در خواهی یافت و گواهی می‌دهم که تو را از سوی خدا وعده ای حقیقی در هلاک نمودن دشمنانت و تکمیل پیمانش با تو هست. شهادت می‌دهم که خداپرستان بسیاری همراه با تو نبرد نمودند، آنسان که خدای تعالی فرماید: «وَ كَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ» - . آل عمران / ۱۴۶ - {و چه بسیار پیامبرانی که همراه او توده های انبوه، کارزار کردند؛ و در برابر آنچه در راه خدا بدیشان رسید، سستی نورزیدند.} سپس هفت بار تکبیر بگو و اندکی جلوتر برو و در برابر قبر بایست و بگو: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا وَلَداً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيراً» - . فرقان / ۲ - { حمد و ثنا خدایی راست که همسری و نه فرزندی اختیار نکرده و برای او شریکی در فرمانروایی نبوده است و هر چیزی را آفریده و بدان گونه که درخور آن بوده اند اندازه گیری کرده است.} شهادت می‌دهم که تو آنچه را که دستور گرفتی، ابلاغ نمودی و به عهد خدا وفا نمودی و شریعتهای الهی به واسطه تو تکمیل گشت و تو در در راه او جانفشانیها نمودی تا آنکه لحظه شهادتت در رسید. و خدا لعنت کند امتی را که تو را کشتند و لعنت کند امتی را که به تو ستم روا داشتند و خدا لعنت کند امتی را که تو را تنها و بی یاور گذاشتند. خداوندا من به ولایت آن کس که تو با او موالات نمودی، و فرستادگانت با او موالات نمودند، شهادت می‌دهم و شهادت می‌دهم به برائت از کسانی که از ایشان برائت جستی و پیامبرانت از آنان برائت جستند. خدایا لعنت فرست بر آنان که رسول تو را تکذیب کردند و کعبه ات را ویران نمودند و کتابت را به آتش کشیدند و خون اهل بیت پیامبرت را ریختند و بندگانت را به تباهی کشیدند و آنان را به خواری و ذلت

انداختند. خداوندا، لعنت ایشان را در آنچه سنت تو در خشکی و دریایت بر آن جاری است، دو چندان نما. خداوندا ایشان را در آسمانت و در زمینت لعنت فرست. خداوندا «وَ اجْعَلْ لِی لِسانَ صِدْقٍ»، {و مرا زبان سخنی راستین عطا فرما} درباره این دوستدارانت. و زیارتگاه ایشان را محبوب دلم گردان تا آنکه مرا نیز به ایشان ملحق گردانی و ایشان را پیشروان الگوی من قرار ده و مرا در دنیا و آخرت پیرو آنان گردان.

سپس اندکی جلوتر برو و هفت بار اللـه اکبر و هفت بار لا اله الا اللـه بگو و هفت بار الحمد لله بگو و هفت بار سبحان اللـه و هفت بار به او پاسخ گو، اینسان که بگویی: لبیک ای منادی خدا، اگر پیکرم پاسخت نداد، براستی که دل و احساس و انسانیت و اندیشه و عشقم، به تسلیم برای این جانشین پیامبر مرسل و این نوه برگزیده پیامبر و این راهنمای دانا و امین رازدار خدا و وصیت گر شیوا سخن و ستمدیده حق‌باخته به تو پاسخ گفت. از همه بریده به سوی تو آمدم و به سوی فرزندت و فرزند فرزندت که به برکت حق، خلف پس از توست و قلبم تاییدکننده توست و کارم همه پیروی توست و آماده یاری تو هستم «حَتَّى يَحْكُمَ اللـه وَ هُوَ خَيْرُ الْحاكِمِينَ» - . یونس / ۱۰۹ - {تا آنکه خداوند فرمان دهد و او بهترین فرمان‌دهندگان است} برای دینش و شما را برانگیزد. پس با شما خواهم بود، با شما، و نه با دشمن شما. من از مومنان به بازگشت شما هستم و هیچ توانی را از خدا انکار نمی‌کنم و هیچ مشیت و خواستی از او را تکذیب نمی‌کنم و هرگز مدعی نمی‌شوم که آنچه او خواهد، رخ نخواهد داد. - . کامل الزیارات : ۲۱۶ -

سپس پیش برو تا به قبر برسی و در حالی که ایستاده ای بگو: سبحان الله خدای را، آن صاحب ملک و ملکوت را همه آفریدگانش تسبیح می‌کنند و نامهای پاکش را تقدیس می‌کنند، منزه است خدای فرماندار بس پاک‌نهاد، پروردگار فرشتگان و روح القدس. خداوندا مرا در میان گروه راهیانت به سوی بهترین سرزمینهایت و بهترین آفریدگانت قرار ده. خداوندا، بتهای انسانی و سرکشان طاغوت را لعنت کن. سپس دستانت را بالا ببر تا آنکه آنها را همانسان کشیده، بر قبر نهی و سپس بگو: شهادت می‌دهم که تو پاک پاکیزه هستی، از پاکی پاکیزه و این سرزمین به تو پیراسته گشت و پاک گشت زمینی که تو در آنی. و شهادت می‌دهم که تو انتقام خدایی در زمین، تا آنکه برای تو از همه آفریدگانش خونخواهی کند. سپس دستانت و دو طرف صورتت را بروی قبر بگذار و سپس بر کنار سر او بنشین و خدا را به هر آنچه خواهی نیایش کن و دلت را روانه سوی او نما و از او هر چه خواهی بخواه. سپس دستانت را و دو طرف صورتت را بر پاهای او بگذار و بگو: صلوات خدا بر روان و پیکر تو باد که بس شکیبایی نمودی، حال آنکه تو بودی راستگوی راستین شمرده. خدا بکشد آنان که تو را با دست و زبان خود کشتند. سپس برخیز و به طرف قبر فرزندش برو و بر ایشان به آنچه خواهی، سلام و صلوات می‌فرستی و خواسته ات و هر آنچه بر دلت گذرد را از خدایت می طلبی. سپس روبروی قبور شهیدان می‌ایستی و می گویی: سلام بر شما ای خداپرستان. شما ما را پیشگامانید و ما شما را پیروان و یارانیم. هان شما را مژده به وعده خدا که هیچ خلف وعده ای در آن نیست و خداوند به دستان شما انتقام شما را خواهد گرفت و شما سروران شهیدان در دینا و آخرت هستید.

آنگاه قبر را پیش روی خود قرار داده و آنقدر که خواهی نماز بگزار و هر گاه که وارد حرم شدی سلام بده و پیش برو تا آنکه دستانت و گونه هایت را بر قبر نهی، و چون خواستی بازگردی، مانند همین رفتار کن؛ و در نزد او، تا وقتی که می مانی، در صلوات کوتاهی مکن و چون از نزد وی باز گشتی، پس با او وداع نما و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقربش و پیامبران فروفرستاده اش و بندگان درستکارش بر تو باد ای پسر رسول خدا و بر روان و پیکر تو و بر سلاله تو و بر هر آن کس

از دوستدارانت که بر مزارت حاضر گشت. - . کامل الزیارات : ۲۱۶ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام ضمن الأرض و من علیها دمک تضمین الأرض إما علی سبیل المبالغه و المجاز کنایه عن تعظیم الأمر و تفخیمه أو المراد أن الله یأمر الأرض فی القبر بتعذیب قاتلیه و فی الرجعه بخسفهم و غیره أو المراد أهل الأرض من الملائکه و الجن فیکون المراد بمن علیها الإنس أو الأعم تعمیما بعد التخصیص.

و یحتمل أن یکون المراد أن الله أودع الأرض أجساد قاتلیه حتی ینتقم له منهم فی الرجعه و فی القیامه أو أنه تعالی لما خرب الأرض بعد شهادته و سفکت فیها الدماء و قتل الله قاتلیه و أشباههم بأیدی من خرج بعده فکأنه ضمن الأرض دمه حیث جری انتقامه علیها أیضا قوله علی برکه الحق قد مر بیانه فی شرح زیاره أمیر المؤمنین علیه السلام قوله المهتضم علی صیغه المفعول أی المظلوم المغصوب قوله جمیع خلقه تنازع فیه یسبح و یقدس قوله و توجه إلیه أی إلی الله أو إلی الحسین علیه السلام و الأول أظهر

**[ترجمه]گفته آن حضرت علیه السلام: «ضمن الأرض و من علیها دمک»: تضمین الأرض یا برای مبالغه و مجاز است و کنایه از بزرگ داشتن و عظمت دادن به موضوع، یا مراد این است که خدا به زمین در قبر امر می‌کند تا قاتلان وی را شکنجه دهد و در رجعت، (قیور)آنان را ویران کند. شاید مراد اهل زمین است یعنی فرشتگان و جنیان که مراد، کسانی است که روی زمینند یا اعم از این دو است که تعمیم بعد از تخصیص است. و احتمال می‌رود که منظور از تضمین خون تو به زمین و هر کس که روی زمین است این باشد که خداوند تن‌های قاتلان حضرت را در زمین قرار می‌دهد تا از آنان در رجعت و قیامت انتقام گیرد؛ و یا اینکه خدای متعال چون پس از شهادت امام زمین را خراب کرد و خون‌ها در زمین ریخته شد و خداوند قاتلان امام و امثال آنان را به دست کسانی که پس از امام قیام کردند، کشت، پس گویا خون امام تضمین زمین را کرده، چون انتقام وی نیز بر روی زمین جریان گرفته است. گفته حضرت «علی برکه الحق»، بیانش در شرح زیارت امیر مؤمنان علیه السلام گذشت. «المهتضم» به صیغه مجهول، یعنی مظلومی که حقش غصب شده. «جمیع خلقه» تسبیح و تقدیس بر آن تنازع کرده‌اند (این دو فعل در عمل بر «جمیع خلقه» با هم تنازع می‌کنند. «و توجه الیه» یعنی به خدا یا به امام حسین علیه السلام توجه کن، و احتمال اول روشن‌تر است.

**[ترجمه]

«۲۱»

مل، [کامل الزیارات] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ سَهْلٍ

ص: ۱۷۰

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۱۶.

عَنْ مُوسَى بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أُمَيَّةَ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ سَعْدَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ وَ زَادَ فِی آخِرِهِ مِنْ عِنْدِهِ و مَنْ حَضَرَكَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فَإِذَا بَلَغْتَ الرَّوَاحَ فَقُلْ هَذَا الْكَلَامَ مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ كَمَا قُلْتَ حِينَ دَخَلْتَ الْحَيْرَ فَإِذَا دَخَلْتَ مَنْزِلَكَ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی سَلَّمَنِی وَ سَلَّمَ مِنِّی الْحَمْدُ لِلَّهِ فِی الْأُمُورِ كُلِّهَا وَ عَلَى كُلِّ حالٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ ثُمَّ كَبِّرْ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ تَكْبِيرَةً مُتَتَابِعَةً وَ سَهِّلْ وَ لَا تَعْجَلْ فِيهَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ الْبَاقِی مِثْلُهُ (۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: از امام صادق علیه السلام نظير همين روايت را به سندی ديگر روايت می کند و در آخر آن می افزايد: و چون لحظه باز رفتن رسيد، اين سخنان را از آغاز تا پايانش بازگو كن، همچنان كه به هنگام ورود به حرم گفتی و چون به منزلت رسيدی، بگو: حمد و ثنا خدايی راست كه مرا سالم بازآورد و آزار مرا از ديگران دور داشت. حمد و ثنا خدای راست در همه كارها و بر همه حال ها، حمد و ثنا خدای راست پروردگار جهانيان. سپس بيست و يك بار پشت سر هم الله اكبر بگو و درنگ نما و شتاب مكن ان شاء الله. و باقی سخن نظير همان روايت است. - . كامل الزيارات : ۲۱۹ -

**[ترجمه]

بيان

قوله و سلم منی أی سلم غيری من شری و كف أذای عنهم قوله علیه السلام و سهل أی اقرأ بتأنٍّ أو امش من قولهم أسهل إذا أتى السهل و هو ضد الحزن و على أی وجه لا يخلو من تكلف و لعله تصحيف و ترسل من الترسل التأنی.

**[ترجمه]گفته وی: «و سلّم منی» يعنی آزار مرا از ديگران دور داشت. گفته آن حضرت علیه السلام: «و سهّل» يعنی با تأنی بخوان. يا به معنای برو از اين گفته ايشان است وقتی گويند: «أسهل» يعنی«أتی السهل» و «السهل» ضد حزن است. به هر روی از تكلف خالی نيست و شايد تصحيف «تَرسّلَ» از ترسُل باشد يعنی تأنی.

**[ترجمه]

«۲۲»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِی بَابٍ بَيَّاعِ السَّابِرِیِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ يَقُولُ: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً أَوْ عُمْرَةً وَ حَجَّةً قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا أَقُولُ إِذَا أَتَيْتُهُ قَالَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَوْمَ وُلِدْتَ وَ يَوْمَ تَمُوتُ وَ يَوْمَ تُبْعَثُ حَيّاً أَشْهَدُ أَنَّكَ حَيٌّ شَهِيدٌ تُرْزَقُ عِنْدَ رَبِّكَ وَ أَتَوَالَى وَلِيَّكَ وَ أَبْرَأُ مِنْ عَدُوِّكَ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوكَ وَ انْتَهَكُوا حَرَمَكَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَه أَسْأَلُ اللَّهَ وَلِيَّكَ وَ وَلِيَّنَا أَنْ يَجْعَلَ تُحْفَتَنَا مِنْ زِيَارَتِكَ الصَّلَاةَ عَلَى نَبِيِّنَا وَ الْمَغْفِرَه لِذُنُوبِنَا اشْفَعْ لِی يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عِنْدَ رَبِّكَ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: ابی باب بياع سابری گويد: از امام صادق علیه السلام شنيدم كه می‌فرمود: هر كه به زيارت قبر

حسـین علیه السـلام برود، خداوند برای او یک حج و یک عمره - و یا - یک عمره و یک حج می‌نویسد. گوید عرض کردم: فدایت گردم، چون به زیارتش آمدم چه بگویم؟ فرمود: می گویی سلام بر تو ای ابا عبد الل-ه، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو آن روز که زاده شدی و آن روز که جان می‌سپاری و آنروز که زنده رستاخیز می‌یابی. شهادت می‌دهم که تو زنده هستی و شـهید و نزد پروردگـارت روزی می‌خوری. بـا دوسـتدار تو موالاـت می کنم و از دشـمنت، برائت می‌جویم و شـهادت می‌دهم، کسـانی که بـا تو در جنـگ شدنـد و حرمت خیمه نشـینانت را زیر پا نهادنـد، به زبان نبیّ امّی، همگی ملعون هسـتند. شهـادت می‌دهم که تو نماز را بر پای داشتی و زکات را ادا نمودی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و به سـخن حکمت آمیز و انـدرز نیکو، در راه خدایت تلاش نمودی. و از خدا، یاور تو و یاور ما می‌خواهم که هدیه ما از زیارت تو را صـلوات بر پیامبرمان و بخشایش گناهانمان قرار دهد. ای پسر رسول خدا، نزد پروردگارت مرا شفیع باش. -. کامل الزیارات : ۲۲۰ -

**[ترجمه]

«۲۳»

مل، [کامل الزیارات] عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ جَابِرٍ الْمَكْفُوفِ عَنْ أَبِی الصَّامِتِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ

ص: ۱۷۱

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۱۹.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۲۰.

عليه السلام وَ هُوَ يَقُولُ: مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ عليه السلام مَاشِياً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ فَإِذَا أَتَيْتَ الْفُرَاتَ فَاغْتَسِلْ وَ عَلِّقْ نَعْلَيْكَ وَ امْشِ حَافِياً وَ امْشِ مَشْيَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْحَيْرِ فَكَبِّرِ اللَّهَ أَرْبَعاً وَ صَلِّ عِنْدَهُ وَ اسْأَلِ اللَّهَ حَاجَتَكَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی صامت گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمود: هر که پیاده به زیارت حسین علیه السلام بیاید، خداوند به هر گامش برای او هزار حسنه نویسد و هزار سیئه از وی پاک نماید و مرتبه اش را هزار درجه بالا ببرد. و چون به فرات رسیدی غسل نما و کفشهایت را آویزان کن و پیاده راه برو و همچون بنده ای ذلیل راه برو و چون به دروازه حرم رسیدی، چهار بار ال–ه اکبر بگو و نزد امام نماز بگزار و حاجتت را مسألت کن. – . کامل الزیارات : ۲۲۱ –

**[ترجمه]

«۲۴»

مل، [کامل الزیارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ ۳ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام أَوْ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: قُلْتُ كَيْفَ السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ عَلَيْكَ وَ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِيَ بِهِ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِي ءٌ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابی بصیر روایت کند: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: سلام بر حسین بن علی علیهما السلام چگونه است؟ فرمود: می گویی سلام بر تو ای ابا عبد ال–ه، سلام بر تو ای پسر رسول خدا. خدا لعنت کند آنکه تو را کشت و خدا لعنت کند هر آن کس که در قتل تو یاری نمود و هر آن کس که این خبر به او رسید و به آن خشنود گشت، من نزد خدا از ایشان بریء و برکنار هستم. – . کامل الزیارات : ۲۲۱ –

**[ترجمه]

«۲۵»

مل، [کامل الزیارات] بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي هَمَّامٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا أَتَيْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ وَ مَنِ اشْتَرَكَ فِي دَمِكَ وَ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِيَ بِهِ وَ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِي ءٌ(۳).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون به زیارت مقبره حسین علیه السلام آمدی، بگو: سلام بر تو ای ابا عبد ال–ه، خدا لعنت کند آن که تو را کشت و خدا لعنت کند هر آن کس که در ریختن خونت همکاری نمود و هر آن کس که این خبر به او رسید و خشنود گشت، من نزد خدا از ایشان بریء و برکنار هستم. – . کامل الزیارات : ۲۲۲ و در آن است: و خدا لعنت کند هر آنکه در ریختن خون تو شریک گشت –

**[ترجمه]

«۲۶»

مل، [کامل الزيارات] حَکِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَکَرِيَّا عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ حَفْصٍ الْمَرْوَزِيِّ عَنِ الْمُبَارَکِ قَالَ: تَقُولُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ وَ شَاهِدَهُ عَلَی خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَی السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّی أَتَاکَ الْيَقِينُ فَصَلَّی اللَّهُ عَلَيْکَ حَيّاً وَ مَيِّتاً.

ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْمَنَ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلْ أَشْهَدُ أَنَّکَ عَلَی بَيِّنَهٍ مِنْ رَبِّکَ

ص: ۱۷۲

۱- ۱. کامل الزيارات ص ۲۲۱.

۲- ۲. کامل الزيارات ص ۲۲۱.

۳- ۳. کامل الزيارات ص ۲۲۲ و فيه(و لعن اللّه من شرک فی دمک).

جِئْتُکَ مُقِرّاً بِالذُّنُوبِ لِتَشْفَعَ لِی عِنْدَ رَبِّکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ثُمَّ اذْکُرِ الْأَئِمَّهَ بِأَسْمَائِهِمْ وَاحِداً وَاحِداً وَ قُلْ أَشْهَدُ أَنَّکَمْ حُجَجُ اللَّهِ ثُمَّ قُلْ اکْتُبْ لِی عِنْدَکَ مِیثَاقاً وَ عَهْداً أَنِّی أَتَیْتُکَ مُجَدِّداً الْمِیثَاقَ فَاشْهَدْ لِی عِنْدَ رَبِّکَ إِنَّکَ أَنْتَ الشَّاهِدُ(۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: سلیمان بن حفص مروزی از مبارک نقل کند که گفت: امام فرمود: در کنار مقبره حسین علیه السلام می گویی: سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای حجت خدا در زمینش و گواه او بر خلقش. سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر علی مرتضی، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا، شهادت می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات را ادا نمودی و امر به معروف و نهی از منکر کردی و در راه خدا جانفشانی نمودی تا آنکه جان سپردی. پس صلوات خدا بر تو باد، چه زنده و چه مرده.

سپس طرف راست گونه ات را بر قبر بنه و بگو: گواهی می‌دهم که تو بر بیّنه و حقیقت روشنگر از سوی پروردگارت بودی. معترف به گناهانم به نزد تو آمده ام تا مرا نزد پروردگارت شفاعت نمایی ای پسر رسول خدا، سپس ائمه را یک یک به نامهایشان بخوان و بگو: شهادت می‌دهم که شما حجتهای خدا هستید. سپس بگو: نزد خود برای من میثاق و پیمانی بنویس که من به نزد تو آمدم و از نو پیمانم بستم، پس نزد پروردگارت برای من گواه باش که به راستی که تو شاهدی. - . کامل الزیارات : ۲۱۰ -

**[ترجمه]

«۲۷»

مل، [کامل الزیارات] حَکِیمٌ عَنْ سَلَمَهَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنِ الْمَرْوَزِیِّ عَنِ الرَّجُلِ قَالَ تَقُولُ: عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ ذَکَرَ مِثْلَهُ (۲)

**[ترجمه]کامل الزیارات: نظیر همین روایت را به سندی دیگر روایت می کند. - . کامل الزیارات : ۲۰۹ -

**[ترجمه]

«۲۸»

یب، [تهذیب الأحکام] کا، [الکافی] الْعِدَّهُ عَنْ سَهْلٍ عَنِ ابْنِ أُورَمَهَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۳)

**[ترجمه]التهذیب و الکافی: نظیر همین روایت را به سندی دیگر روایت می کنند. - . التهذیب ۶ : ۱۱۴ الکافی ۴ : ۵۷۷ -

**[ترجمه]

«۲۹»

كا، [الكافى] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ عَنِ الْيَقْطِينِيِّ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ علیه السلام: مِثْلَهُ (۴).

**[ترجمه]الکافی: نظیر همین روایت را به سندی دیگر روایت می کند. - . الکافی ۴ : ۵۷۸ -

**[ترجمه]

«۳۰»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ الْعَسْكَرِيُّ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ مَعاً عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنِ الثُّمَالِيِّ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: إِذَا أَرَدْتَ الْمَسِيرَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیهما السلام فَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ وَ الْخَمِيسِ وَ الْجُمُعَهِ فَإِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ فَاجْمَعْ أَهْلَكَ وَ وُلْدَكَ وَ ادْعُ بِدُعَاءِ السَّفَرِ وَ اغْتَسِلْ قَبْلَ خُرُوجِكَ وَ قُلْ حِينَ تَغْتَسِلُ اللَّهُمَّ طَهِّرْنِی وَ طَهِّرْ قَلْبِی وَ اشْرَحْ لِی صَدْرِی وَ أَجْرِ عَلَى لِسَانِی ذِكْرَكَ وَ مِدْحَتَكَ وَ الثَّنَاءَ عَلَيْكَ فَإِنَّهُ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِكَ وَ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ قِوَامَ دِينِی التَّسْلِيمُ لِأَمْرِكَ وَ الِاتِّبَاعُ لِسُنَّهِ نَبِيِّكَ وَ الشَّهَادَهُ عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ إِلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ نُوراً وَ طَهُوراً وَ حِرْزاً وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ آفَهٍ وَ عَاهَهٍ وَ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ فَإِذَا خَرَجْتَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی إِلَيْكَ وَجَّهْتُ وَجْهِی وَ إِلَيْكَ فَوَّضْتُ أَمْرِی وَ إِلَيْكَ أَسْلَمْتُ نَفْسِی وَ إِلَيْكَ أَلْجَأْتُ ظَهْرِی وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ لَا مَنْجَى وَ لَا مَلْجَأَ إِلَّا إِلَيْكَ تَبَارَكْتَ

ص: ۱۷۳

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۱۰.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۰۹.

۳- ۳. التهذيب ج ۶ ص ۱۱۴ الكافی ج ۴ ص ۵۷۷.

۴- ۴. الكافی ج ۴ ص ۵۷۸.

وَ تَعَالَيْتَ عَزَّ جَارُكَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ ثُمَّ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ مِنَ اللَّهِ وَ إِلَى اللَّهِ وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَلَى مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْهِ أُنِيبُ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْفَظْنِي فِي سَفَرِي وَ اخْلُفْنِي فِي أَهْلِي بِأَحْسَنِ الْخِلَافَهِ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَ إِلَيْكَ خَرَجْتُ وَ إِلَيْكَ وَفَدْتُ وَ لِخَيْرِكَ تَعَرَّضْتُ وَ بِزِيَارَهِ حَبِيبِ حَبِيبِكَ تَقَرَّبْتُ اللَّهُمَّ لَا تَمْنَعْنِي مَا عِنْدَكَ بِشَرِّ مَا عِنْدِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ كَفِّرْ عَنِّي سَيِّئَاتِي وَ حُطَّ عَنِّي خَطَايَايَ وَ اقْبَلْ مِنِّي حَسَنَاتِي وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي دِرْعِكَ الْحَصِينَهِ الَّتِي تَجْعَلُ فِيهَا مَنْ تُرِيدُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِنَ الْحَوْلِ وَ الْقُوَّهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ اقْرَأْ فَاتِحَهَ الْكِتَابِ وَ الْمُعَوِّذَتَيْنِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ وَ آيَهَ الْكُرْسِيِّ وَ يس وَ آخِرَ الْحَشْرِ لَوْ أَنْزَلْنا هذَا الْقُرْآنَ عَلى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خاشِعاً مُتَصَدِّعاً مِنْ خَشْيَهِ اللَّهِ وَ تِلْكَ الْأَمْثالُ نَضْرِبُها لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَهِ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِي السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

وَ لَا تَدَّهِنْ وَ لَا تَكْتَحِلْ حَتَّى تَأْتِيَ الْفُرَاتَ وَ أَقِلَّ مِنَ الْكَلَامِ وَ الْمِزَاحِ وَ أَكْثِرْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى وَ إِيَّاكَ وَ الْمِزَاحَ وَ الْخُصُومَهَ(۱) فَإِذَا كُنْتَ رَاكِباً أَوْ مَاشِياً فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سَطَوَاتِ النَّكَالِ وَ عَوَاقِبِ الْوَبَالِ وَ فِتْنَهِ الضَّلَالِ وَ مِنْ أَنْ نَلْقَى بِمَكْرُوهٍ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحَبْسِ وَ اللَّبْسِ وَ مِنْ وَسْوَسَهِ الشَّيْطَانِ وَ طَوَارِقِ السَّوْءِ وَ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَ مِنْ شَرِّ شَيَاطِينِ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ مِنْ شَرِّ مَنْ يَنْصِبُ لِأَوْلِيَاءِ اللَّهِ الْعَدَاوَهَ وَ مِنْ أَنْ يُفَرِّطُوا عَلَيَّ أَوْ أَنْ يَطْغَوْا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ عُيُونِ الظَّلَمَهِ وَ مِنْ شَرِّ الشَّرِّ وَ شَرِكِ إِبْلِيسَ وَ مَنْ يَرُدُّ عَنِ الْخَيْرِ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۲۲- ۲۲۵.

بِاللِّسَانِ وَ الْيَدِ.

فَإِذَا خِفْتَ شَيْئاً فَقُلْ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ بِهِ احْتَجَبْتُ وَ بِهِ اعْتَصَمْتُ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِی مِنْ شَرِّ خَلْقِکَ فَإِنَّمَا أَنَا بِکَ وَ أَنَا عَبْدُکَ فَإِذَا أَتَیْتَ الْفُرَاتَ فَقُلْ قَبْلَ أَنْ تَعْبُرَهُ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ وَفَدَ إِلَیْهِ الرِّجَالُ وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی أَکْرَمُ مَأْتِیٍّ وَ أَکْرَمُ مَزُورٍ وَ قَدْ جَعَلْتَ لِکُلِّ زَائِرٍ کَرَامَةً وَ لِکُلِّ وَافِدٍ تُحْفَةً وَ قَدْ أَتَیْتُکَ زَائِراً قَبْرَ ابْنِ نَبِیِّکَ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ فَاجْعَلْ تُحْفَتَکَ إِیَّایَ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ تَقَبَّلْ مِنِّی عَمَلِی وَ اشْکُرْ سَعْیِی وَ ارْحَمْ مَسِیرِی إِلَیْکَ بِغَیْرِ مَنٍّ مِنِّی بَلْ لَکَ الْمَنُّ عَلَیَّ إِذْ جَعَلْتَ لِیَ السَّبِیلَ إِلَی زِیَارَتِهِ وَ عَرَّفْتَنِی فَضْلَهُ وَ حَفِظْتَنِی حَتَّی بَلَّغْتَنِی قَبْرَ ابْنِ وَلِیِّکَ وَ قَدْ رَجَوْتُکَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ قَدْ أَتَیْتُکَ فَلَا تُخَیِّبْ أَمَلِی وَ اجْعَلْ هَذَا کَفَّارَةً لِمَا قَبْلَهُ مِنْ ذُنُوبِی وَ اجْعَلْنِی مِنْ أَنْصَارِهِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ (۱) ثُمَّ اعْبُرِ الْفُرَاتَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ سَعْیِی مَشْکُوراً وَ ذَنْبِی مَغْفُوراً وَ عَمَلِی مَقْبُولًا وَ اغْسِلْنِی مِنَ الْخَطَایَا وَ الذُّنُوبِ وَ طَهِّرْ قَلْبِی مِنْ کُلِّ آفَةٍ تَمْحَقُ دِینِی أَوْ تُبْطِلُ عَمَلِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ ثُمَّ تَأْتِی النَّیْنَوَی فَتَضَعُ رَحْلَکَ بِهَا وَ لَا تَدَّهِنْ وَ لَا تَکْتَحِلْ وَ لَا تَأْکُلِ اللَّحْمَ مَا دُمْتَ مُقِیماً بِهَا ثُمَّ تَأْتِی الشَّطَّ بِحِذَاءِ نَخْلِ الْقَبْرِ فَاغْتَسِلْ وَ عَلَیْکَ الْمِئْزَرُ وَ قُلْ وَ أَنْتَ تَغْتَسِلُ اللَّهُمَّ طَهِّرْنِی وَ طَهِّرْ قَلْبِی وَ اشْرَحْ لِی صَدْرِی وَ أَجْرِ عَلَی لِسَانِی مَحَبَّتَکَ وَ مِدْحَتَکَ وَ الثَّنَاءَ عَلَیْکَ فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِکَ وَ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ قِوَامَ دِینِی التَّسْلِیمُ لِأَمْرِکَ وَ الشَّهَادَةُ عَلَی جَمِیعِ أَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ بِالْأُلْفَةِ بَیْنَهُمْ أَشْهَدُ أَنَّهُمْ أَنْبِیَاؤُکَ وَ رُسُلُکَ إِلَی جَمِیعِ خَلْقِکَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ نُوراً وَ طَهُوراً وَ حِرْزاً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ سُقْمٍ وَ دَاءٍ وَ مِنْ کُلِّ آفَةٍ وَ عَاهَةٍ وَ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِهِ جَوَارِحِی وَ عِظَامِی وَ لَحْمِی وَ دَمِی وَ شَعْرِی وَ بَشَرِی وَ مُخِّی وَ عَصَبِی وَ مَا أَقَلَّتِ الْأَرْضُ مِنِّی وَ اجْعَلْهُ لِی شَاهِداً یَوْمَ فَقْرِی وَ فَاقَتِی (۲)

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۲۵- ۲۲۶.

۲- ۲. نفس المصدر ص ۲۲۶.

ثُمَّ الْبَسْ أَطْهَرَ ثِيَابِكَ فَإِذَا لَبِسْتَهَا فَقُلْ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَ تَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي إِلَيْهِ قَصَدْتُ فَبَلَّغَنِي وَ إِيَّاهُ أَرَدْتُ فَقَبِلَنِي وَ لَمْ يَقْطَعْ بِي وَ رَحْمَتَهُ ابْتَغَيْتُ فَسَلَّمَنِي اللَّهُمَّ أَنْتَ حِصْنِي وَ كَهْفِي وَ حِرْزِي وَ رَجَائِي وَ أَمَلِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ فَإِذَا أَرَدْتَ الْمَشْيَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَرَدْتُكَ فَأَرِدْنِي وَ إِنِّي أَقْبَلْتُ بِوَجْهِي إِلَيْكَ فَلَا تُعْرِضْ بِوَجْهِكَ عَنِّي فَإِنْ كُنْتَ عَلَيَّ سَاخِطاً فَتُبْ عَلَيَّ وَ ارْحَمْ مَسِيرِي إِلَى ابْنِ حَبِيبِكَ أَبْتَغِي بِذَلِكَ رِضَاكَ عَنِّي فَارْضَ عَنِّي وَ لَا تُخَيِّبْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ (۱) ثُمَّ امْشِ حَافِياً وَ عَلَيْكَ السَّكِينَةَ وَ الْوَقَارَ بِالتَّكْبِيرِ وَ التَّهْلِيلِ وَ التَّحْمِيدِ وَ التَّمْجِيدِ وَ التَّعْظِيمِ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ قُلْ أَيْضاً الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْمُتَوَحِّدِ بِالْأُمُورِ كُلِّهَا خَالِقِ الْخَلْقِ وَ لَمْ يَعْزُبْ عَنْهُ شَيْ ءٌ مِنْ أُمُورِهِمْ وَ عَلِمَ كُلَّ شَيْ ءٍ بِغَيْرِ تَعْلِيمٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ وَ رُسُلِهِ أَجْمَعِينَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الْأَوْصِيَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيَّ وَ عَرَّفَنِي فَضْلَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ صلى الله عليه و آله.

ثُمَّ تَمْشِي قَلِيلًا وَ قَصِّرْ خُطَاكَ فَإِذَا وَقَفْتَ عَلَى التَّلِّ وَ اسْتَقْبَلْتَ الْقَبْرَ فَقِفْ وَ قُلْ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَ تَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فِي عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ فِي عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى عِلْمِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِجَمِيعِ مَحَامِدِهِ عَلَى جَمِيعِ نِعَمِهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ حَقٌّ لَهُ ذَلِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ نُورُ الْأَرَضِينَ السَّبْعِ وَ نُورُ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ وَ زُوَّارَ قَبْرِ ابْنِ نَبِيِّ اللَّهِ.

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۲۶.

ثُمَّ امْشِ عَشْرَ خُطُوَاتٍ وَ كَبِّرْ ثَلَاثِينَ تَكْبِيرَةً وَ قُلْ وَ أَنْتَ تَمْشِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَهْلِيلًا لَا يُحْصِيهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ عَدَدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ تَسْبِيحاً لَا يُحْصِيهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ عَدَدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ عَدَدَ كُلِّ أَحَدٍ أَبَداً أَبَداً أَبَداً اللَّهُمَّ إِنِّي أُشْهِدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيداً فَاشْهَدْ لِي أَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ حَقٌّ وَ أَنَّ رَسُولَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ قَوْلَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ قَضَاءَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ قَدَرَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ فِعْلَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ جَنَّتَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ نَارَكَ حَقٌّ وَ أَنَّكَ مُمِيتُ الْأَحْيَاءِ وَ أَنَّكَ مُحْيِي الْمَوْتَى وَ أَنَّكَ بَاعِثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ وَ أَنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَ أَنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ وَ يَا زُوَّارَ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام(۱) ثُمَّ امْشِ قَلِيلًا وَ عَلَيْكَ السَّكِينَةَ وَ الْوَقَارَ بِالتَّكْبِيرِ وَ التَّهْلِيلِ وَ التَّمْجِيدِ وَ التَّحْمِيدِ وَ التَّعْظِيمِ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ صلى الله عليه و آله وَ قَصِّرْ خُطَاكَ فَإِذَا أَتَيْتَ الْبَابَ الَّذِي يَلِي الْمَشْرِقَ فَقِفْ عَلَى الْبَابِ وَ قُلْ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً صلى الله عليه و آله عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَمِينُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَ أَنَّهُ سَيِّدُ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ أَنَّهُ سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ سَلَامٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدانا لِهذا وَ ما كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّ هَذَا قَبْرُ ابْنِ حَبِيبِكَ وَ صَفْوَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ وَ أَنَّهُ الْفَائِزُ بِكَرَامَتِكَ أَكْرَمْتَهُ بِكِتَابِكَ وَ خَصَصْتَهُ وَ ائْتَمَنْتَهُ عَلَى وَحْيِكَ وَ أَعْطَيْتَهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ وَ جَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ فَأَعْذَرَ فِي الدَّعْوَةِ وَ بَذَلَ مُهْجَتَهُ فِيكَ لِيَسْتَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الضَّلَالَةِ وَ الْجَهَالَةِ وَ الْعَمَى وَ الشَّكِّ وَ الِارْتِيَابِ إِلَى بَابِ الْهُدَى مِنَ الرَّدَى وَ أَنْتَ تَرَى وَ لَا تُرَى وَ أَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى حَتَّى ثَارَ عَلَيْهِ مِنْ خَلْقِكَ مَنْ غَرَّتْهُ الدُّنْيَا وَ بَاعَ الْآخِرَةَ بِالثَّمَنِ الْأَوْكَسِ وَ أَسْخَطَكَ وَ أَسْخَطَ رَسُولَكَ وَ أَطَاعَ مِنْ عَبِيدِكَ مِنْ

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۲۷.

أَهْلِ النِّفَاقِ وَ حَمَلَهِ الْأَوْزَارِ مَنِ اسْتَوْجَبَ النَّارَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِی وُلْدِ رَسُولِکَ وَ ضَاعَفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ.

ثُمَّ تَدْنُو قَلِیلًا وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ آدَمَ صِفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُوسَی کَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عِيسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ وَصِيِّ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الزَّکِيِّ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ فَاطِمَهَ الصِّدِّيقَهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الشَّهِيدُ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الرَّضِيُّ الْبَارُّ التَّقِيُّ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصاً حَتَّی أَتَاکَ الْيَقِينُ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْکَ وَ عَلَی الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِکَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُحْدِقِينَ بِکَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ وَ زُوَّارِ قَبْرِ ابْنِ نَبِيِّ اللَّهِ (۱)

ثُمَّ ادْخُلِ الْحَيْرَ وَ قُلْ حِينَ تَدْخُلُ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُقَرَّبِينَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُنْزَلِينَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُسَوِّمِينَ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الَّذِينَ هُمْ بِهَذَا الْحَيْرِ يَعْمَلُونَ وَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُسَلِّمُونَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ ابْنَ أَمِينِ اللَّهِ وَ ابْنَ خَالِصَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ مَا أَعْظَمَ مُصِيبَتَکَ عِنْدَ أَبِيکَ رَسُولِ اللَّهِ وَ مَا أَعْظَمَ مُصِيبَتَکَ عِنْدَ مَنْ عَرَفَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَجَلَّ مُصِيبَتَکَ عِنْدَ الْمَلَإِ الْأَعْلَی وَ عِنْدَ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَ عِنْدَ رُسُلِ اللَّهِ السَّلَامُ مِنِّی إِلَيْکَ وَ التَّحِيَّهُ مَعَ عَظِيمِ الرَّزِيَّهِ کُنْتَ نُوراً فِی الْأَصْلَابِ الشَّامِخَهِ وَ نُوراً فِی ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَ نُوراً فِی الْهَوَاءِ وَ نُوراً فِی السَّمَاوَاتِ الْعُلَی کُنْتَ فِيهَا نُوراً سَاطِعاً لَا يُطْفَی وَ أَنْتَ النَّاطِقُ بِالْهُدَی (۲)

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۲۷- ۲۲۹.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۲۹- ۲۳۰.

ثُمَّ امْشِ قَلِيلًا وَ قُلِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ هَلِّلْهُ سَبْعاً وَ احْمَدْهُ سَبْعاً وَ سَبِّحْهُ سَبْعاً وَ قُلْ لَبَّيْكَ دَاعِيَ اللَّهِ سَبْعاً وَ قُلْ إِنْ كَانَ لَمْ يُجِبْكَ بَدَنِي عِنْدَ اسْتِغَاثَتِكَ فَقَدْ أَجَابَكَ قَلْبِي وَ سَمْعِي وَ بَصَرِي وَ رَأْيِي وَ هَوَايَ عَلَى التَّسْلِيمِ لِخَلَفِ النَّبِيِّ الْمُرْسَلِ وَ السِّبْطِ الْمُنْتَجَبِ وَ الدَّلِيلِ الْعَالِمِ وَ الْأَمِينِ الْمُسْتَخْزَنِ وَ الْمُؤَدِّي الْمُبَلِّغِ وَ الْمَظْلُومِ الْمُضْطَهَدِ جِئْتُكَ انْقِطَاعاً إِلَيْكَ وَ إِلَى جَدِّكَ وَ أَبِيكَ وَ وَلَدِكَ الْخَلَفِ مِنْ بَعْدِكَ فَقَلْبِي لَكَ مُسَلِّمٌ وَ رَأْيِي لَكَ مُتَّبِعٌ وَ نُصْرَتِي لَكَ مُعَدَّةٌ حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بِدِينِهِ وَ يَبْعَثَكُمْ وَ أُشْهِدُ اللَّهَ أَنَّكُمُ الْحُجَّةُ وَ بِكُمْ تُرْجَى الرَّحْمَةُ فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ عَدُوِّكُمْ إِنِّي بِكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَا أُنْكِرُ لِلَّهِ قُدْرَةً وَ لَا أُكَذِّبُ مِنْهُ بِمَشِيَّةٍ ثُمَّ امْشِ وَ قَصِّرْ خُطَاكَ حَتَّى تَسْتَقْبِلَ الْقَبْرَ وَ اجْعَلِ الْقِبْلَةَ بَيْنَ كَتِفَيْكَ وَ اسْتَقْبِلْ وَجْهَهُ بِوَجْهِكَ وَ قُلْ السَّلَامُ مِنَ اللَّهِ وَ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ أَمِينِ اللَّهِ عَلَى رُسُلِهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ الْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ وَ الْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ وَ الْمُهَيْمِنِ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ صَاحِبِ مِيثَاقِكَ وَ خَاتَمِ رُسُلِكَ وَ سَيِّدِ عِبَادِكَ وَ أَمِينِكَ فِي بِلَادِكَ وَ خَيْرِ بَرِيَّتِكَ كَمَا تَلَا كِتَابَكَ وَ جَاهَدَ عَدُوَّكَ حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِكَ وَ أَخِي رَسُولِكَ الَّذِي انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَ بِرِسَالَتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ أَتْمِمْ بِهِ كَلِمَاتِكَ وَ أَنْجِزْ بِهِ وَعْدَكَ وَ أَهْلِكْ بِهِ عَدُوَّكَ وَ اكْتُبْنَا فِي أَوْلِيَائِهِ وَ أَحِبَّائِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا لَهُ شِيعَةً وَ أَنْصَاراً وَ أَعْوَاناً عَلَى طَاعَتِكَ وَ طَاعَةِ رَسُولِكَ وَ مَا وَكَّلْتَ بِهِ وَ اسْتَخْلَفْتَ عَلَيْهِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَ زَوْجَةِ وَلِيِّكَ وَ أُمِّ السِّبْطَيْنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ الطَّاهِرَةِ الْمُطَهَّرَةِ الصِّدِّيقَةِ الزَّكِيَّةِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَجْمَعِينَ صَلَاةً لَا يَقْوَى عَلَى إِحْصَائِهَا

غَیْرُکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَبْدِکَ وَ ابْنِ أَخِی رَسُولِکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِیاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِیلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَ بِرِسَالاتِکَ وَ دَیَّانَ الدِّینِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَیْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَیْمِنَ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْحُسَیْنِ بْنَ عَلِیٍّ عَبْدِکَ وَ ابْنِ أَخِی رَسُولِکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِیاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِیلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَ بِرِسَالاتِکَ وَ دَیَّانَ الدِّینِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَیْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَیْمِنَ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَیْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ تُصَلِّی عَلَی الْأَئِمَّهِ کُلِّهِمْ کَمَا صَلَّیْتَ عَلَی الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ علیهما السلام وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ أَتْمِمْ بِهِمْ کَلِمَاتِکَ وَ أَنْجِزْ بِهِمْ وَعْدَکَ وَ أَهْلِکْ بِهِمْ عَدُوَّکَ وَ عَدُوَّهُمْ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ أَجْمَعِینَ اللَّهُمَّ اجْزِهِمْ عَنَّا خَیْرَ مَا جَزَیْتَ نَذِیراً عَنْ قَوْمِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا لَهُمْ شِیعَهً وَ أَنْصَاراً وَ أَعْوَاناً عَلَی طَاعَتِکَ وَ طَاعَهِ رَسُولِکَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ یَتَّبِعُ النُّورَ الَّذِی أُنْزِلَ مَعَهُمْ وَ أَحْیِنَا مَحْیَاهُمْ وَ أَمِتْنَا مَمَاتَهُمْ وَ أَشْهِدْنَا مَشَاهِدَهُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا مَقَامٌ أَکْرَمْتَنِی بِهِ وَ شَرَّفْتَنِی بِهِ وَ أَعْطَیْتَنِی فِیهِ رَغْبَهً عَلَی حَقِیقَهِ إِیمَانِی بِکَ وَ بِرَسُولِکَ (۱)

ثُمَّ تَدْنُو قَلِیلًا وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ أَنْبِیَائِهِ الْمُرْسَلِینَ کُلَّمَا تَرُوحُ الرَّائِحَاتُ الطَّاهِرَاتُ لَکَ وَ عَلَیْکَ سَلَامُ الْمُؤْمِنِینَ لَکَ بِقُلُوبِهِمُ النَّاطِقِینَ لَکَ بِفَضْلِکَ وَ أَلْسِنَتِهِمْ أَشْهَدُ أَنَّکَ صَادِقٌ صِدِّیقٌ صَدَقْتَ فِیمَا دَعَوْتَ إِلَیْهِ وَ صَدَقْتَ فِیمَا أَتَیتَ بِهِ وَ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِی الْأَرْضِ اللَّهُمَّ أَدْخِلْنِی فِی أَوْلِیَائِکَ وَ حَبِّبْ إِلَیَّ شَهَادَتَهُمْ وَ مَشَاهِدَهُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ رَحِمَکَ اللَّهُ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ

ص: ۱۸۰

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۳۰- ۲۳۲.

يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا إِمَامَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا عَلَمَ التُّقَى السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وِتْرَ اللَّهِ وَ ابْنَ وِتْرِهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً وَ أَنَّ قَاتِلَکَ فِي النَّارِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ لَمْ تَأْخُذْکَ فِي اللَّهِ لَوْمَةُ لَائِمٍ وَ أَنَّکَ عَبَدْتَهُ حَتَّى أَتَاکَ الْيَقِينُ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ کَلِمَةُ التَّقْوَى وَ بَابُ الْهُدَى وَ الْحُجَّةُ عَلَى خَلْقِهِ أَشْهَدُ أَنَّ ذَلِکَ لَکُمْ سَابِقٌ فِيمَا مَضَى وَ فَاتِحٌ فِيمَا بَقِيَ وَ أَشْهَدُ أَنَّ أَرْوَاحَکُمْ وَ طِينَتَکُمْ طِينَةٌ طَيِّبَةٌ طَابَتْ وَ طَهُرَتْ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ مِنَ اللَّهِ وَ مِنْ رَحْمَتِهِ فَأُشْهِدُ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَى وَ کَفَى بِهِ شَهِيداً وَ أُشْهِدُکُمْ أَنِّي بِکُمْ مُؤْمِنٌ وَ لَکُمْ تَابِعٌ فِي ذَاتِ نَفْسِي وَ شَرَائِعِ دِينِي وَ خَاتِمَةِ عَمَلِي وَ مُنْقَلَبِي وَ مَثْوَايَ فَأَسْأَلُ اللَّهَ الْبَارَّ الرَّحِيمَ أَنْ يُتَمِّمَ ذَلِکَ لِي أَشْهَدُ أَنَّکُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ وَ نَصَحْتُمْ وَ صَبَرْتُمْ وَ قُتِلْتُمْ وَ غُصِبْتُمْ وَ أُسِيءَ إِلَيْکُمْ فَصَبَرْتُمْ لُعِنَتْ أُمَّةٌ خَالَفَتْکُمْ وَ أُمَّةٌ جَحَدَتْ وَلَايَتَکُمْ وَ أُمَّةٌ تَظَاهَرَتْ عَلَيْکُمْ وَ أُمَّةٌ شَهِدَتْ وَ لَمْ تُسْتَشْهَدْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ النَّارَ مَثْوَاهُمْ وَ بِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ وَ بِئْسَ الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ(۱) وَ تَقُولُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى رُوحِکَ وَ بَدَنِکَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِيکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ سَالِبِيکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ خَاذِلِيکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ شَايَعَ عَلَى قَتْلِکَ وَ مَنْ أَمَرَ بِذَلِکَ وَ شَارَکَ فِي دَمِکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِکَ فَرَضِيَ بِهِ أَوْ سَلَّمَ إِلَيْهِ أَنَا أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْ وَلَايَتِهِمْ وَ أَتَوَلَّى اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ آلَ رَسُولِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ انْتَهَکُوا حَرَمَکَ وَ سَفَکُوا دَمَکَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِينَ کَذَّبُوا رُسُلَکَ وَ سَفَکُوا دِمَاءَ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّکَ صَلَوَاتُکَ عَلَيْهِمْ اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتَلَهَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ضَاعِفْ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتَلَهَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ قَتَلَهَ أَنْصَارِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما السلام وَ أَصْلِهِمْ حَرَّ نَارِکَ وَ أَذِقْهُمْ بَأْسَکَ وَ ضَاعِفْ عَلَيْهِمْ عَذَابَکَ وَ الْعَنْهُمْ لَعْناً وَبِيلًا اللَّهُمَّ أَحْلِلْ بِهِمْ نَقِمَتَکَ وَ أْتِهِمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُونَ وَ خُذْهُمْ مِنْ حَيْثُ لا يَشْعُرُونَ وَ عَذِّبْهُمْ عَذاباً

ص: ۱۸۱

۱- ۱. المصدر السابق- ص ۲۳۲- ۲۳۳.

نُکْراً وَ الْعَنْ أَعْدَاءَ نَبِیِّکَ وَ أَعْدَاءَ آلِ نَبِیِّکَ لَعْناً وَبِیلًا اللَّهُمَّ الْعَنِ الْجِبْتَ وَ الطَّاغُوتَ وَ الْفَرَاعِنَهَ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

وَ تَقُولُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِلَیْکَ کَانَتْ رِحْلَتِی مَعَ بُعْدِ شُقَّتِی وَ لَکَ فَاضَتْ عَبْرَتِی وَ عَلَیْکَ کَانَ أَسَفِی وَ نَحِیبِی وَ صُرَاخِی وَ زَفْرَتِی وَ شَهَقِی وَ إِلَیْکَ کَانَ مَجِیئِی وَ بِکَ أَسْتَتِرُ مِنْ عَظِیمِ جُرْمِی أَتَیْتُکَ زَائِراً وَافِداً قَدْ أَوْقَرْتُ ظَهْرِی بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا سَیِّدِی بَکَیْتُکَ یَا خِیَرَهَ اللَّهِ وَ ابْنَ خِیَرَتِهِ وَ حَقٌّ لِی أَنْ أَبْکِیَکَ وَ قَدْ بَکَتْکَ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرَضُونَ وَ الْجِبَالُ وَ الْبِحَارُ فَمَا عُذْرِی إِنْ لَمْ أَبْکِکَ وَ قَدْ بَکَاکَ حَبِیبُ رَبِّی وَ بَکَتْکَ الْأَئِمَّهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ وَ بَکَاکَ مَنْ دُونَ سِدْرَهِ الْمُنْتَهَی إِلَی الثَّرَی جَزَعاً عَلَیْکَ (۱)

ثُمَّ اسْتَلِمِ الْقَبْرَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ یَا حُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ عَبْدُ اللَّهِ وَ أَمِینُهُ بَلَّغْتَ نَاصِحاً وَ أَدَّیْتَ أَمِیناً وَ قُلْتُ صَادِقاً وَ قُتِلْتَ صِدِّیقاً فَمَضَیْتُ عَلَی یَقِینٍ لَمْ تُؤْثِرْ عَمًی عَلَی هُدًی وَ لَمْ تَمِلْ مِنْ حَقٍّ إِلَی بَاطِلٍ وَ لَمْ تُجِبَّ إِلَّا اللَّهَ وَحْدَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ کُنْتَ عَلَی بَیِّنَهٍ مِنْ رَبِّکَ بَلَّغْتَ مَا أُمِرْتَ بِهِ وَ قُمْتَ بِحَقِّهِ وَ صَدَّقْتَ مَنْ کَانَ قَبْلَکَ غَیْرَ وَاهِنٍ وَ لَا مُوهِنٍ فَصَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً جَزَاکَ اللَّهُ مِنْ صِدِّیقٍ خَیْراً أَشْهَدُ أَنَّ الْجِهَادَ مَعَکَ جِهَادٌ وَ أَنَّ الْحَقَّ مَعَکَ وَ إِلَیْکَ وَ أَنْتَ أَهْلُهُ وَ مَعْدِنُهُ وَ مِیرَاثُ النُّبُوَّهِ عِنْدَکَ وَ عِنْدَ أَهْلِ بَیْتِکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَلَّغْتَ وَ نَصَحْتَ وَ وَفَیْتَ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِیلِ رَبِّکَ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ وَ مَضَیْتَ لِلَّذِی کُنْتَ عَلَیْهِ شَهِیداً وَ مُسْتَشْهَداً وَ مَشْهُوداً فَصَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً أَشْهَدُ أَنَّکَ طُهْرٌ طَاهِرٌ مُطَهَّرٌ مِنْ طُهْرٍ طَاهِرٍ مُطَهَّرٍ طَهُرْتَ وَ طَهُرَتْ أَرْضٌ أَنْتَ بِهَا وَ طَهُرَ حَرَمُکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ أَمَرْتَ بِالْقِسْطِ وَ دَعَوْتَ إِلَیْهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ أُمَّهً قَتَلَتْکَ أَشْرَارُ خَلْقِ اللَّهِ وَ کَفَرَتُهُ وَ إِنِّی أَسْتَشْفِعُ بِکَ إِلَی اللَّهِ رَبِّکَ وَ رَبِّی مِنْ جَمِیعِ ذُنُوبِی وَ أَتَوَجَّهُ بِکَ إِلَی اللَّهِ فِی حَوَائِجِی وَ رَغْبَتِی فِی أَمْرِ آخِرَتِی وَ دُنْیَایَ.

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۳۳- ۲۳۴.

ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ هَذَا الْقَبْرِ وَ مَنْ فِيهِ وَ بِحَقِّ هَذِهِ الْقُبُورِ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهَا أَنْ تَكْتُبَ اسْمِی عِنْدَکَ فِی أَسْمَائِهِمْ حَتَّى تُورِدَنِی مَوَارِدَهُمْ وَ تُصْدِرَنِی مَصَادِرَهُمْ إِنَّکَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ تَقُولُ رَبِّ أَفْحَمَتْنِی ذُنُوبِی وَ قَطَعَتْ مَقَالَتِی فَلَا حُجَّهَ لِی وَ لَا عُذْرَ لِی فَأَنَا الْمُقِرُّ بِذُنُوبِی الْأَسِيرُ بِبَلِيَّتِی الْمُرْتَهَنُ بِعَمَلِی الْمُتَجَلِّدُ فِی خَطِيئَتِی الْمُتَحَيِّرُ عَنْ قَصْدِی الْمُنْقَطَعُ بِی قَدْ أَوْقَفْتُ يَا رَبِّ نَفْسِی مَوْقِفَ الْأَشْقِيَاءِ الْأَذِلَّاءِ الْمُذْنِبِينَ الْمُجْتَرِئِينَ عَلَيْکَ بِوَعِيدِکَ يَا سُبْحَانَکَ أَيَّ جُرْأَهٍ اجْتَرَأْتُ عَلَيْکَ وَ أَيَّ تَغْرِيرٍ غَرَّرْتُ بِنَفْسِی وَ أَيَّ سَكْرَهٍ أَوْبَقَتْنِی وَ أَيَّ غَفْلَهٍ أَعْطَبَتْنِی مَا كَانَ أَقْبَحَ سُوءَ نَظَرِی وَ أَوْحَشَ فِعْلِی يَا سَيِّدِی فَارْحَمْ كَبْوَتِی لِحُرِّ وَجْهِی وَ زَلَّهَ قَدَمِی وَ تَعْفِيرِی فِی التُّرَابِ خَدِّی وَ نَدَامَتِی عَلَى مَا فَرَطَ مِنِّی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ ارْحَمْ صَرْخَتِی وَ عَبْرَتِی وَ اقْبَلْ مَعْذِرَتِی وَ عُدْ بِحِلْمِکَ عَلَى جَهْلِی وَ بِإِحْسَانِکَ عَلَى خَطِيئَاتِی وَ بِعَفْوِکَ عَلَيَّ رَبِّ أَشْكُو إِلَيْکَ قَسَاوَهَ قَلْبِی وَ ضَعْفَ عَمَلِی فَارْتَحْ لِمَسْأَلَتِی فَأَنَا الْمُقِرُّ بِذَنْبِی الْمُعْتَرِفُ بِخَطِيئَتِی وَ هَا هَذِهِ يَدِی وَ نَاصِيَتِی أَسْتَكِينُ لَکَ بِالْقَوَدِ مِنْ نَفْسِی فَاقْبَلْ تَوْبَتِی وَ نَفِّسْ كُرْبَتِی وَ ارْحَمْ خُشُوعِی وَ خُضُوعِی وَ انْقِطَاعِی إِلَيْکَ سَيِّدِی وَ أَسَفِی عَلَى مَا كَانَ مِنِّی وَ تَمَرُّغِی وَ تَعْفِيرِی فِی تُرَابِ قَبْرِ ابْنِ نَبِيِّکَ بَيْنَ يَدَيْکَ فَأَنْتَ رَجَائِی وَ مُعْتَمَدِی وَ ظَهْرِی وَ عُدَّتِی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ (1) ثُمَّ كَبِّرْ خَمْساً وَ ثَلَاثِينَ تَكْبِيرَهً ثُمَّ تَرْفَعُ يَدَيْکَ وَ تَقُولُ إِلَيْکَ يَا رَبِّ صَمَدْتُ مِنْ أَرْضِی وَ إِلَى ابْنِ نَبِيِّکَ قَطَعْتُ الْبِلَادَ رَجَاءً لِلْمَغْفِرَهِ فَكُنْ لِی يَا سَيِّدِی سَكَناً وَ شَفِيعاً وَ كُنْ بِی رَحِيماً وَ كُنْ لِی مَنْجًى يَوْمَ لا تَنْفَعُ الشَّفاعَهُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضى يَوْمَ لَا تَنْفَعُ شَفاعَهُ الشَّافِعِينَ وَ يَوْمَ يَقُولُ أَهْلُ الضَّلَالَهِ ما لَنا مِنْ شافِعِينَ وَ لا صَدِيقٍ حَمِيمٍ فَكُنْ يَوْمَئِذٍ فِی مَقَامِی بَيْنَ يَدَیْ رَبِّی لِی مُنْقِذاً فَقَدْ عَظُمَ جُرْمِی إِذَا ارْتَعَدَتْ فَرَائِصِی وَ أَخَذَ بِسَمْعِی وَ أَنَا مُنَكِّسٌ رَأْسِی بِمَا قَدَّمْتُ مِنْ سُوءِ عَمَلِی وَ أَنَا عَارٍ كَمَا وَلَدَتْنِی أُمِّی وَ رَبِّی يَسْأَلُنِی فَكُنْ لِی يَوْمَئِذٍ شَافِعاً وَ مُنْقِذاً فَقَدْ أَعْدَدْتُکَ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۳۳۴- ۲۳۶.

لِيَوْمِ حَاجَتِی وَ يَوْمِ فَقْرِی وَ فَاقَتِی.

ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْسَرَ عَلَی الْقَبْرِ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ ارْحَمْ تَضَرُّعِی فِی تُرَابِ قَبْرِ ابْنِ نَبِيِّکَ فَإِنِّی مَوْضِعُ رَحْمَةٍ يَا رَبِّ وَ تَقُولُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّی أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِنْ قَاتِلِکَ وَ مِنْ سَالِبِکَ يَا لَيْتَنِی كُنْتُ مَعَکَ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِيماً وَ أَبْذُلَ مُهْجَتِی فِيکَ وَ أَقِيَکَ بِنَفْسِی وَ كُنْتُ فِيمَنْ أَقَامَ بَيْنَ يَدَيْکَ حَتَّی يُسْفَکَ دَمِی مَعَکَ فَأَظْفَرَ مَعَکَ بِالسَّعَادَهِ وَ الْفَوْزِ بِالْجَنَّهِ وَ تَقُولُ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ رَمَاکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ طَعَنَکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنِ احْتَزَّ رَأْسَکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ حَمَلَ رَأْسَکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ نَكَتَ بِقَضِيبِهِ بَيْنَ ثَنَايَاکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَبْكَی نِسَاءَکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَيْتَمَ أَوْلَادَکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ عَلَيْکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَارَ إِلَيْکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ مَنَعَکَ مَاءَ الْفُرَاتِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ غَشَّکَ وَ خَلَّاکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَمِعَ صَوْتَکَ فَلَمْ يُجِبْکَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَ آكِلَهِ الْأَكْبَادِ وَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَهُ وَ أَعْوَانَهُ وَ أَتْبَاعَهُ وَ أَنْصَارَهُ ابْنَ سُمَيَّهَ وَ لَعَنَ اللَّهُ جَمِيعَ قَاتِلِيکَ وَ قَاتِلِی أَبِيکَ وَ مَنْ أَعَانَ عَلَی قَتْلِكُمْ وَ حَشَا اللَّهُ أَجْوَافَهُمْ وَ بُطُونَهُمْ وَ قُبُورَهُمْ نَاراً وَ عَذَّبَهُمْ عَذَاباً أَلِيماً(۱)

ثُمَّ تُسَبِّحُ عِنْدَ رَأْسِهِ أَلْفَ تَسْبِيحَهٍ مِنْ تَسْبِيحِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَإِنْ أَحْبَبْتَ تَحَوَّلْتَ إِلَی عِنْدِ رِجْلَيْهِ وَ تَدْعُو بِمَا قَدْ فَسَّرْتُ لَکَ ثُمَّ تَدُورُ مِنْ عِنْدِ رِجْلَيْهِ إِلَی عِنْدِ رَأْسِهِ (۲) فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الصَّلَاهِ سَبَّحْتَ وَ التَّسْبِيحُ تَقُولُ سُبْحَانَ مَنْ لَا تَبِيدُ مَعَالِمُهُ سُبْحَانَ مَنْ لَا تَنْقُصُ خَزَائِنُهُ سُبْحَانَ مَنْ لَا انْقِطَاعَ لِمُدَّتِهِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْفَدُ مَا عِنْدَهُ سُبْحَانَ مَنْ لَا اضْمِحْلَالَ لِفَخْرِهِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يُشَاوِرُ أَحَداً فِی أَمْرِهِ سُبْحَانَ مَنْ لَا إِلَهَ غَيْرُهُ.

ثُمَّ تَحَوَّلْ عِنْدَ رِجْلَيْهِ وَ ضَعْ يَدَيْکَ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلْ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ثَلَاثاً صَبَرْتَ وَ أَنْتَ الصَّادِقُ الْمُصَدَّقُ قَتَلَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكُمْ بِالْأَيْدِی وَ الْأَلْسُنِ وَ تَقُولُ

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۳۶- ۲۳۷.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۳۷.

اللَّهُمَّ رَبَّ الْأَرْبَابِ صَرِيخَ الْأَخْيَارِ إِنِّی عُذْتُ مَعَاذاً فَفُکَّ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ جِئْتُکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَافِداً إِلَیْکَ أَتَوَسَّلُ إِلَی اللَّهِ فِی جَمِیعِ حَوَائِجِی مِنْ أَمْرِ آخِرَتِی وَ دُنْیَایَ وَ بِکَ یَتَوَسَّلُ الْمُتَوَسِّلُونَ إِلَی اللَّهِ فِی جَمِیعِ حَوَائِجِهِمْ وَ بِکَ یُدْرِکُ أَهْلُ الثَّوَابِ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ طَلِبَتَهُمْ أَسْأَلُ وَلِیَّکَ وَ وَلِیَّنَا أَنْ یَجْعَلَ حَظِّی مِنْ زِیَارَتِکَ الصَّلَاهَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ الْمَغْفِرَهَ لِذُنُوبِی اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ تَنْصُرُهُ وَ تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِینِکَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ تَضَعُ خَدَّکَ عَلَیْهِ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ اشْفِ صَدْرَ الْحُسَیْنِ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ اطْلُبْ بِدَمِ الْحُسَیْنِ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ انْتَقِمْ مِمَّنْ رَضِیَ بِقَتْلِ الْحُسَیْنِ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ انْتَقِمْ مِمَّنْ خَالَفَ الْحُسَیْنَ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ انْتَقِمْ مِمَّنْ فَرِحَ بِقَتْلِ الْحُسَیْنِ وَ تَبْتَهِلُ فِی اللَّعْنَهِ عَلَی مَنْ قَتَلَ الْحُسَیْنَ وَ أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ علیهما السلام.

وَ تُسَبِّحُ عِنْدَ رِجْلَیْهِ أَلْفَ تَسْبِیحَهٍ مِنْ تَسْبِیحِ فَاطِمَهَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهَا فَإِنْ لَمْ تَقْدِرْ فَمِائَهَ تَسْبِیحَهٍ وَ تَقُولُ سُبْحَانَ ذِی الْعِزِّ الشَّامِخِ الْمُنِیفِ سُبْحَانَ ذِی الْجَلَالِ الْفَاخِرِ الْعَظِیمِ سُبْحَانَ ذِی الْمُلْکِ الْفَاخِرِ الْقَدِیمِ سُبْحَانَ ذِی الْمُلْکِ الْفَاخِرِ الْعَظِیمِ سُبْحَانَ مَنْ لَبِسَ الْعِزَّ وَ الْجَمَالَ سُبْحَانَ مَنْ تَرَدَّی بِالنُّورِ وَ الْوَقَارِ سُبْحَانَ مَنْ یَرَی أَثَرَ النَّمْلِ فِی الصَّفَا وَ خَفَقَانَ الطَّیْرِ فِی الْهَوَاءِ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ هَکَذَا وَ لَا هَکَذَا غَیْرُهُ (۱) ثُمَّ صِرْ إِلَی قَبْرِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ فَهُوَ عِنْدَ رِجْلَیِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَإِذَا وَقَفْتَ عَلَیْهِ فَقُلْ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ ابْنُ خَلِیفَهِ رَسُولِ اللَّهِ وَ ابْنُ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ مُضَاعَفَهً کُلَّمَا طَلَعَتْ شَمْسٌ أَوْ غَرَبَتْ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی رُوحِکَ وَ بَدَنِکَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی مِنْ مَذْبُوحٍ وَ مَقْتُولٍ مِنْ غَیْرِ جُرْمٍ وَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی دَمُکَ الْمُرْتَقَی بِهِ إِلَی حَبِیبِ اللَّهِ وَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی مِنْ مُقَدَّمٍ بَیْنَ یَدِی أَبِیکَ یَحْتَسِبُکَ وَ یَبْکِی عَلَیْکَ مُحْرَقاً عَلَیْکَ قَلْبُهُ یَرْفَعُ دَمَکَ بِکَفِّهِ إِلَی أَعْنَانِ السَّمَاءِ لَا تَرْجِعُ مِنْهُ قَطْرَهٌ وَ لَا تَسْکُنُ عَلَیْکَ مِنْ أَبِیکَ زَفْرَهٌ وَدَّعَکَ لِلْفِرَاقِ فَمَکَانُکُمَا عِنْدَ اللَّهِ مَعَ آبَائِکَ الْمَاضِینَ وَ مَعَ أُمَّهَاتِکَ فِی

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۳۷- ۲۳۹.

الْجِنَانِ مُنَعَّمِينَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِمَّنْ قَتَلَکَ وَ ذَبَحَکَ.

ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ ضَعْ یَدَکَ عَلَیْهِ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ أَنْبِیَائِهِ الْمُرْسَلِینَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِینَ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ ابْنَ مَوْلَایَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَی عِتْرَتِکَ وَ أَهْلِ بَیْتِکَ وَ آبَائِکَ وَ أَبْنَائِکَ وَ أُمَّهَاتِکَ الْأَخْیَارِ الْأَبْرَارِ الَّذِینَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِیراً السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ ابْنَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنِ اسْتَخَفَّ بِحَقِّکُمْ وَ قَتَلَکُمْ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَقِیَ مِنْهُمْ وَ مَنْ مَضَی نَفْسِی فِدَاؤُکُمْ وَ لِمَضْجَعِکُمْ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکُمْ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلْ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ یَا أَبَا الْحَسَنِ ثَلَاثاً بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی أَتَیْتُکَ زَائِراً وَافِداً عَائِذاً مِمَّا جَنَیْتُ عَلَی نَفْسِی وَ احْتَطَبْتُ عَلَی ظَهْرِی وَ أَسْأَلُ وَلِیَّکَ وَ وَلِیِّی أَنْ یَجْعَلَ حَظِّی مِنْ زِیَارَتِکَ عِتْقَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ تَدْعُو بِمَا أَحْبَبْتَ ثُمَّ تَأْتِی قَبْرَ الْحُسَیْنِ علیه السلام ثُمَّ تَدُورُ مِنْ خَلْفِهِ إِلَی عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ صَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رَکْعَتَیْنِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی الْحَمْدَ وَ یس وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ وَ الرَّحْمَنَ وَ إِنْ شِئْتَ صَلَّیْتَ خَلْفَ الْقَبْرِ وَ عِنْدَ رَأْسِهِ أَفْضَلُ فَإِذَا فَرَغْتَ فَصَلِّ مَا أَحْبَبْتَ إِلَّا أَنَّ الرَّکْعَتَیْنِ رَکْعَتَیِ الزِّیَارَهِ لَا بُدَّ مِنْهُمَا عِنْدَ کُلِّ قَبْرٍ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الصَّلَاهِ فَارْفَعْ یَدَکَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنَّا أَتَیْنَاهُ مُؤْمِنِینَ بِهِ مُسَلِّمِینَ لَهُ مُعْتَصِمِینَ بِحَبْلِهِ عَارِفِینَ بِحَقِّهِ مُقِرِّینَ بِفَضْلِهِ مُسْتَبْصِرِینَ بِضَلَالَهِ مَنْ خَالَفَهُ عَارِفِینَ بِالْهُدَی الَّذِی هُوَ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ أُشْهِدُ مَنْ حَضَرَنِی مِنْ مَلَائِکَتِکَ أَنِّی بِهِمْ مُؤْمِنٌ وَ أَنِّی بِمَنْ قَتَلَهُمْ کَافِرٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِمَا أَقُولُ إِیمَاناً حَقِیقَةً فِی قَلْبِی وَ شَرِیعَةً فِی عَمَلِی اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ لَهُ مَعَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام قَدَمٌ ثَابِتٌ وَ أَثْبِتْنِی فِیمَنِ اسْتُشْهِدَ مَعَهُ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِینَ بَدَّلُوا نِعْمَتَکَ کُفْراً سُبْحَانَکَ یَا حَلِیمُ عَمَّا یَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فِی الْأَرْضِ تَبَارَکْتَ وَ تَعَالَیْتَ یَا عَظِیمُ تَرَی عَظِیمَ الْجُرْمِ مِنْ عِبَادِکَ فَلَا تَعْجَلْ عَلَیْهِمْ تَعَالَیْتَ یَا کَرِیمُ أَنْتَ شَاهِدٌ غَیْرُ غَائِبٍ وَ

عَالِمٌ بِمَا أَتَى إِلَى أَهْلِ صِفْوَتِکَ وَ أَحِبَّائِکَ مِنَ الْأَمْرِ الَّذِی لَا تَحْمِلُهُ سَمَاءٌ وَ لَا أَرْضٌ وَ لَوْ شِئْتَ لَانْتَقَمْتَ مِنْهُمْ وَ لَکِنَّکَ ذُو أَنَاهٍ وَ قَدْ أَمْهَلْتَ الَّذِینَ اجْتَرَءُوا عَلَیْکَ وَ عَلَی رَسُولِکَ وَ حَبِیبِکَ فَأَسْکَنْتَهُمْ أَرْضَکَ وَ غَذَوْتَهُمْ بِنِعْمَتِکَ إِلَی أَجَلٍ هُمْ بَالِغُوهُ وَ وَقْتٍ هُمْ صَائِرُونَ إِلَیْهِ لِیَسْتَکْمِلُوا الْعَمَلَ الَّذِی قَدَّرْتَ وَ الْأَجَلَ الَّذِی أَجَّلْتَ لِتُخَلِّدَهُمْ فِی مَحَطٍّ وَ وَثَاقٍ وَ نَارٍ وَ حَمِیمٍ وَ غَسَّاقٍ وَ الضَّرِیعِ وَ الْأَحْرَاقِ وَ الْأَغْلَالِ وَ الْأَوْثَاقِ وَ غِسْلِینٍ وَ زَقُّومٍ وَ صَدِیدٍ مَعَ طُولِ الْمُقَامِ فِی أَیَّامِ لَظَی وَ فِی سَقَرَ الَّتِی لَا تُبْقِی وَ لَا تَذَرُ وَ فِی الْحَمِیمِ وَ الْجَحِیمِ (۱) ثُمَّ تَنْکَبُّ عَلَی الْقَبْرِ وَ تَقُولُ یَا سَیِّدِی أَتَیْتُکَ زَائِراً مُوقَراً مِنَ الذُّنُوبِ أَتَقَرَّبُ إِلَی رَبِّی بِوُفُودِی إِلَیْکَ وَ بُکَائِی عَلَیْکَ وَ عَوِیلِی وَ حَسْرَتِی وَ أَسَفِی وَ بُکَائِی وَ مَا أَخَافُ عَلَی نَفْسِی رَجَاءَ أَنْ تَکُونَ لِی حِجَاباً وَ سَنَداً وَ کَهْفاً وَ حِرْزاً وَ شَافِعاً وَ وِقَایَةً مِنَ النَّارِ غَداً وَ أَنَا مِنْ مَوَالِیکُمُ الَّذِینَ أُعَادِی عَدُوَّکُمْ وَ أُوَالِی وَلِیَّکُمْ عَلَی ذَلِکَ أَحْیَا وَ عَلَیْهِ أَمُوتُ وَ عَلَیْهِ أُبْعَثُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ قَدْ أَشْخَصْتُ بَدَنِی وَ وَدَّعْتُ أَهْلِی وَ بَعُدَتْ شُقَّتِی وَ أُؤَمِّلُ فِی قُرْبِکُمُ النَّجَاهَ وَ أَرْجُو فِی إِتْیَانِکُمُ الْکَرَّهَ وَ أَطْمَعُ فِی النَّظَرِ إِلَیْکُمْ وَ إِلَی مَکَانِکُمْ غَداً فِی جِنَانِ رَبِّی مَعَ آبَائِکُمُ الْمَاضِینَ وَ تَقُولُ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ یَا حُسَیْنَ بْنَ رَسُولِ اللَّهِ جِئْتُکَ مُسْتَشْفِعاً بِکَ إِلَی اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَشْفِعُ إِلَیْکَ بِوَلَدِ حَبِیبِکَ وَ بِالْمَلَائِکَهِ الَّذِینَ یَضِجُّونَ عَلَیْهِ وَ یَبْکُونَ وَ یَصْرُخُونَ لَا یَفْتُرُونَ وَ لَا یَسْأَمُونَ وَ هُمْ مِنْ خَشْیَتِکَ مُشْفِقُونَ وَ مِنْ عَذَابِکَ حَذِرُونَ لَا تُغَیِّرُهُمُ الْأَیَّامُ وَ لَا یَهْرَمُونَ فِی نَوَاحِی الْحَیْرِ یَشْهَقُونَ وَ سَیِّدُهُمْ یَرَی مَا یَصْنَعُونَ وَ مَا فِیهِ یَتَقَلَّبُونَ قَدِ انْهَمَلَتْ مِنْهُمُ الْعُیُونُ فَلَا تَرْقَأُ وَ اشْتَدَّ مِنْهُمُ الْحُزْنُ بِحُرْقَهٍ لَا تُطْفَأُ ثُمَّ تَرْفَعُ یَدَیْکَ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ مَسْأَلَهَ الْمِسْکِینِ الْمُسْتَکِینِ الذَّلِیلِ الَّذِی لَمْ یَرُدَّ بِمَسْکَنَتِهِ غَیْرُکَ فَإِنْ لَمْ تُدْرِکْهُ رَحْمَتُکَ عَطِبَ أَسْأَلُکَ أَنْ تُدَارِکَنِی بِلُطْفٍ مِنْکَ فَأَنْتَ الَّذِی لَا تُخَیِّبُ سَائِلَکَ وَ تُعْطِی الْمَغْفِرَهَ وَ تَغْفِرُ الذُّنُوبَ فَلَا أَکُونَنَّ یَا سَیِّدِی أَنَا

۱- ۱. نفس المصدر ص ۲۳۹- ۲۴۱.

أَهْوَنَ خَلْقِكَ عَلَيْكَ وَ لَا أَكُونُ أَهْوَنَ مَنْ وَفَدَ إِلَيْكَ بِابْنِ حَبِيبِكَ فَإِنِّی أَمَّلْتُ وَ رَجَوْتُ وَ طَمِعْتُ وَ زُرْتُ وَ اغْتَرَبْتُ رَجَاءً لَكَ أَنْ تُكَافِيَنِی إِذَا أَخْرَجْتَنِی مِنْ رَحْلِی فَأَذِنْتَ لِی بِالْمَسِيرِ إِلَی هَذَا الْمَكَانِ رَحْمَةً مِنْكَ وَ تَفَضُّلًا مِنْكَ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ (1) وَ اجْتَهِدْ فِی الدُّعَاءِ مَا قَدَرْتَ عَلَيْهِ وَ أَكْثِرْ مِنْهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ تَخْرُجُ مِنَ السَّقِيفَهِ وَ تَقِفُ بِحِذَاءِ قُبُورِ الشُّهَدَاءِ وَ تُومِئُ إِلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْقُبُورِ مِنْ أَهْلِ دِيَارِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَی الدَّارِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ اللَّهِ وَ أَنْصَارَ رَسُولِهِ وَ أَنْصَارَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَنْصَارَ ابْنِ رَسُولِهِ وَ أَنْصَارَ دِينِهِ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَنْصَارُ اللَّهِ كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ وَ كَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ فِی سَبِيلِ اللَّهِ وَ ما ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَكَانُوا فَمَا ضَعُفْتُمْ وَ مَا اسْتَكَنْتُمْ حَتَّی لَقِيتُمُ اللَّهَ عَلَی سَبِيلِ الْحَقِّ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَ عَلَی أَرْوَاحِكُمْ وَ أَجْسَادِكُمْ أَبْشِرُوا بِمَوْعِدِ اللَّهِ الَّذِی لَا خُلْفَ لَهُ وَ لَا تَبْدِيلَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ وَعْدَهُ وَ اللَّهُ مُدْرِكٌ بِكُمْ ثَارَ مَا وَعَدَكُمْ أَنْتُمْ خَاصَّهُ اللَّهِ اخْتَصَّكُمُ اللَّهُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام أَنْتُمُ الشُّهَدَاءُ وَ أَنْتُمُ السُّعَدَاءُ سَعِدْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَ فُزْتُمْ بِالدَّرَجَاتِ مِنْ جَنَّاتٍ لَا يُظْعَنُ أَهْلُهَا وَ لَا يَهْرَمُونَ وَ رَضُوا بِالْمُقَامِ فِی دَارِ السَّلَامِ مَعَ مَنْ نَصَرْتُمْ جَزَاكُمُ اللَّهُ خَيْراً مِنْ أَعْوَانٍ جَزَاءَ مَنْ صَبَرَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله عليه و آله أَنْجَزَ اللَّهُ مَا وَعَدَكُمْ مِنَ الْكَرَامَهِ فِی جِوَارِهِ وَ دَارِهِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی حَمَلَنِی إِلَيْكُمْ حَتَّی أَرَانِی مَصَارِعَكُمْ أَنْ يُرِيَنِيكُمْ عَلَی الْحَوْضِ رِوَاءً مَرْوِيِّينَ وَ يُرِيَنِی أَعْدَاءَكُمْ فِی أَسْفَلِ دَرْكٍ مِنَ الْجَحِيمِ فَإِنَّهُمْ قَتَلُوكُمْ ظُلْماً وَ أَرَادُوا إِمَاتَهَ الْحَقِّ وَ سَلَبُوكُمْ لِابْنِ سُمَيَّهَ وَ ابْنِ آكِلَهِ الْأَكْبَادِ فَأَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُرِيَنِيهِمْ ظِمَاءً مُظْمَئِينَ مُسَلْسَلِينَ مُغَلَّلِينَ يُسَاقُونَ إِلَی الْجَحِيمِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ مِنِّی مَا بَقِيتُ وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَائِماً إِذَا فَنِيتُ وَ بُلِيتُ لَهْفِی عَلَيْكُمْ أَيُّ مُصِيبَهٍ أَصَابَتْ كُلَّ مَوْلًی لِمُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَقَدْ عَظُمَتْ وَ خُصَّتْ وَ جَلَّتْ وَ عَمَّتْ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۲۴۱- ۲۴۲.

مُصِيبَتُكَمْ أَنَا بِكَمْ لَجَزِعٌ وَ أَنَا بِكَمْ لَمُوجَعٌ مَحْزُونٌ وَ أَنَا بِكَمْ لَمُصَابٌ مَلْهُوفٌ هَنِيئاً لَكَمْ مَا أَعْطِيتُمْ وَ هَنِيئاً لَكَمْ مَا بِهِ حُيِّيتُمْ فَلَقَدْ بَكَتْكُمُ الْمَلَائِكَهُ وَ حَفَّتْكُمْ وَ سَكَنَتْ مُعَسْكَرَكُمْ وَ حَلَّتْ مَصَارِعَكُمْ وَ قَدَّسَتْ وَ صَفَّتْ بِأَجْنِحَتِهَا عَلَيْكُمْ لَيْسَ لَهَا عَنْكُمْ فِرَاقٌ إِلَى يَوْمِ التَّلَاقِ وَ يَوْمِ الْمَحْشَرِ وَ يَوْمِ الْمَنْشَرِ طَافَتْ عَلَيْكُمْ رَحْمَهٌ مِنَ اللَّهِ بَلَغْتُمْ بِهَا شَرَفَ الْآخِرَهِ أَتَيْتُكُمْ شَوْقاً وَ زُرْتُكُمْ خَوْفاً أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُرِيَنِيكُمْ عَلَى الْحَوْضِ وَ فِي الْجِنَانِ مَعَ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقاً.

ثُمَّ دُرْ فِي الْحَيْرِ وَ أَنْتَ تَقُولُ يَا مَنْ إِلَيْهِ وَفَدْتُ وَ إِلَيْهِ خَرَجْتُ وَ بِهِ اسْتَجَرْتُ وَ إِلَيْهِ قَصَدْتُ وَ إِلَيْهِ بِابْنِ نَبِيِّهِ تَقَرَّبْتُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مُنَّ عَلَيَّ بِالْجَنَّهِ وَ فُكَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ ارْحَمْ غُرْبَتِي وَ بُعْدَ دَارِي وَ ارْحَمْ مَسِيرِي إِلَيْكَ وَ إِلَى ابْنِ حَبِيبِكَ وَ اقْلِبْنِي مُفْلِحاً مُنْجِحاً قَدْ قَبِلْتَ مَعْذِرَتِي وَ خُضُوعِي وَ خُشُوعِي عِنْدَ إِمَامِي وَ سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ وَ ارْحَمْ صَرْخَتِي وَ بُكَائِي وَ هَمِّي وَ جَزَعِي وَ حُزْنِي وَ مَا قَدْ بَاشَرَ قَلْبِي مِنَ الْجَزَعِ عَلَيْهِ فَبِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَ لُطْفِكَ لِي خَرَجْتُ إِلَيْهِ وَ بِتَقْوِيَتِكَ إِيَّايَ وَ صَرْفِكَ الْمَحْذُورَ عَنِّي وَ كِلَاءَتِكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ لِي وَ بِحِفْظِكَ وَ كَرَامَتِكَ لِي وَ كُلَّ بَحْرٍ قَطَعْتُهُ وَ كُلَّ وَادٍ فَلَاهٍ سَلَكْتُهَا وَ كُلَّ مَنْزِلٍ نَزَلْتُهُ فَأَنْتَ حَمَلْتَنِي فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ أَنْتَ الَّذِي بَلَّغْتَنِي وَ وَفَّقْتَنِي وَ كَفَيْتَنِي وَ بِفَضْلٍ مِنْكَ وَ وِقَايَهٍ بَلَغْتُ وَ كَانَتِ الْمِنَّهُ لَكَ عَلَيَّ فِي ذَلِكَ كُلِّهِ وَ أَثَرِي مَكْتُوبٌ عِنْدَكَ وَ اسْمِي وَ شَخْصِي فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ مَا أَبْلَيْتَنِي وَ اصْطَنَعْتَ عِنْدِي اللَّهُمَّ فَارْحَمْ فَرَقِي مِنْكَ وَ مَقَامِي بَيْنَ يَدَيْكَ وَ تَمَلُّقِي وَ اقْبَلْ مِنِّي تَوَسُّلِي إِلَيْكَ بِابْنِ حَبِيبِكَ وَ صِفْوَتِكَ وَ خِيَرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ وَ تَوَجُّهِي إِلَيْكَ وَ أَقِلْنِي عَثْرَتِي وَ اقْبَلْ عَظِيمَ مَا سَلَفَ مِنِّي وَ لَا يَمْنَعْكَ مَا تَعْلَمُ مِنِّي مِنَ الْعُيُوبِ وَ الذُّنُوبِ وَ الْإِسْرَافِ عَلَى نَفْسِي وَ إِنْ كُنْتَ لِي مَاقِتاً فَارْضَ عَنِّي وَ إِنْ كُنْتَ عَلَيَّ سَاخِطاً فَتُبْ عَلَيَ إِنَّكَ على كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَ اغْفِرْ لِي وَ لِوالِدَيَ وَ ارْحَمْهُما كما رَبَّيانِي صَغِيراً وَ اجْزِهِمَا عَنِّي خَيْراً اللَّهُمَّ اجْزِهِمَا بِالْإِحْسَانِ إِحْسَاناً وَ بِالسَّيِّئَاتِ غُفْرَاناً اللَّهُمَّ أَدْخِلْهُمَا الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِكَ وَ حَرِّمْ

وُجُوهَهُمَا عَنْ عَذَابِكَ وَ بَرِّدْ عَلَيْهِمَا مَضَاجِعَهُمَا وَ افْسَحْ لَهُمَا فِي قَبْرَيْهِمَا وَ عَرِّفْنِيهِمَا فِي مُسْتَقَرٍّ مِنْ رَحْمَتِكَ وَ جِوَارِ حَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه و آله (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: چون خواستی به زيارت حسين بن علی عليه السلام روانه گردی، پس روز چهارشنبه و پنج شنبه و جمعه را روزه بگير و چون خواستی رهسپار گردی، خانواده و فرزندانت را گرد آور و دعای سفر بخوان و پيش از بيرون رفتن غسل نما و هنگام غسل بگو: خداوندا مرا پاكيزه دار و قلبم را پاک كن و سينه ام را فراخی بخش و ذكر و ثنا و ستايش خود را بر زبانم جاری سازی، كه جز به تو توانی نيست و دريافتم كه قوام دينم تنها با تسليم به امر توست و پيروی از سنت پيامبرت و شهادت بر (حقانيت) پيامبران و فرستادگانت به سوی همه آفريدگانت. خداوندا آن را نور و پاكيزگی و پناه و شفاء از هر بيماری و درد و آفت و نقص و از شر هر آنچه از آن بيم دارم و گريزانم، قرار ده.

چون بيرون آمدی بگو: خداوندا رو به سوی تو نهاده ام و امر خود به تو واگذارده ام و جانم را به دست تو سپرده ام و تكيه ام را بر ياريگری تو داده ام و بر تو توكل نموده ام. هيچ نجاتگاه و پناهگاهی جز به سوی تو نيست، ای كه سراسر بركت هستی و والايی محض. پناهنده تو عزت يابد و حمد و ثنای تو بسيار باشد. سپس می گويی: به نام خدا و به كمک خدا و از سمت خدا و به سوی خدا و در راه خدا و بر آيين رسول خدا صلی الله عليه و آله، تنها بر خدا توكل دارم و بازگشتم تنها به سوی اوست. آن آفريننده هفت آسمان و هفت زمين و پروردگار عرش سترگ. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا در سفرم در امان دار و در نبودم جای مرا در خانواده ام به نيكی پر كن. خداوندا به سوی تو روی كرده ام و به سوی تو روانه گشته ام و رهپوی كوی توام و خير و بركت تو را خواهانم و به زيارت محبوب حبيب تو، تقرب می‌جويم. خداوندا مرا به خاطر شر آنچه نزد من است، از آنچه نزد خود داری، محروم مدار. خداوندا گناهانم را ببخش و زشتكاريهايم را از من بزدا و اشتباهاتم را از نامه عملم فرو ريزان و نيكوكاريهايم را بپذير. و سه بار می گويی: خداوندا مرا در سايه سپر استوار محافظتت كه هر كس را خواهی در پناه آن جای دهی، قرار ده. خداوندا بر تو پناه می‌آورم از اينكه بگويم هيچ قوت و توانی دارم. و سپس فاتحه الكتاب و سوره فلق و سوره ناس و سوره توحيد و انا انزلناه و آيه الكرسی و ياسين و اين آيات آخر سوره حشر را بخوان: «لَوْ أَنْزَلْنا هذَا الْقُرْآنَ عَلى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خاشِعاً مُتَصَدِّعاً مِنْ خَشْيَةِ الل-ه وَ تِلْكَ الْأَمْثالُ نَضْرِبُها لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ الل-ه الَّذِى لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ هُوَ الل-ه الَّذِى لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحانَ الل-ه عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ الل-ه الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِي السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ»، {اگر اين قرآن را بر كوهی فرومی فرستاديم، يقيناً آن [كوه] را از بيم خدا فروتن [و] از هم پاشيده می ديدی. و اين مَثَلها را برای مردم می زنيم، باشد كه آنان بينديشند. اوست خدايی كه غير از او معبودی نيست، داننده غيب و آشكار است، اوست رحمتگر مهربان. اوست خدايی كه جز او معبودی نيست، همان فرمانروای پاک سلامت[بخش، و] مؤمن [به حقيقت حقه خود كه] نگهبان، عزيز، جبّار [و] متكبر [است]. پاک است خدا از آنچه [با او] شريک می گردانند. اوست خدای خالق نوساز صورتگر [كه] بهترين نامها [و صفات] از آنِ اوست. آنچه در آسمانها و زمين است [جمله] تسبيح او می گويند و او عزيز حكيم است.}

روغنی به سرت نمال و سرمه نكش تا آنكه به كنار فرات برسی و كمتر سخن بگو و مزاح مكن و بيشتر خدای را ياد كن و مبادا كه شوخی و ستيزه نمايی و اگر سواره يا پياده بودی، بگو: خداوندا به تو پناه می‌برم از آسيب گوشمالی و پيامدهای

سرانجام ناخوشایند و فتنه‌گری و آزمایشِ گمراهی و از اینکه با امری ناپسند رویارو گردیم و به تو پناه می‌برم از زندانی شدن و سرگشتگی و از وسوسه اهریمن و پیشامدهای بدشگون و از شر هر شرآفرین و از شر شیاطین جن و انس و از شر هر آن کس که با دوستداران خدا دشمنی پیش گرفته و از اینکه شتابان به شکنجه ام برخیزند یا طغیان و سرکشی نمایند؛ و به تو پناه می‌برم از شر جاسوسان ستم پیشگان گردنکش و از شر شر و از دام ابلیس و هر آن کس که با دست و زبانش از خیر باز می... دارد. و چون از چیزی ترسیدی بگو: هیچ چاره و توانی نیست مگر به دست خدا، در پرده حفاظت او در آمدم و به او پناهنده گشتم. خدایا مرا از شر آفریدگانت نگاه دار که من به یاری تو پاینده ام و من بنده توام. و چون به کنار فرات آمدی، پیش از آنکه از آن بگذری بگو: خداوندا تو بهترین مقصودی هستی که مردان بر در وی فرود آیند و تو ای سرورم، بهترین کسی هستی که به نزدش آیند و گرامی‌ترین کسی که زیارتش کنند و چنان باشی که هر زائری را اکرامی حاصل نموده و هر فرود آمده بر درت را، هدیه و پیشکشی فراهم کرده ای و من اکنون به زیارت قبر پسر پیامبرت که سلام و صلوات تو بر او باد، به نزد تو آمده ام، پس هدیه ات به من را این قرار ده که مرا از آتش رهایی بخشی و اعمالم را بپذیری و سعی و پویشم را مشکور قرار دهی و بر این ره سپردنم به سوی تو، رحم آوری؛ بی آنکه هیچ منتی بگذارم بلکه لطف و منّت همه تو راست که راه زیارت او را برای من گشودی و فضل و درجه او را به من فهماندی و مرا که امید لطف تو داشتم در حفظ خود نگاه داشتی تا به قبر پسر ولیّ خود رساندی، پس بر محمد و آل محمد درود فرست و رشته امیدم را مگسل و اکنون به نزد تو آمده ام، پس امیدم را نومید نساز و این زیارت را کفاره همه گناهانم پیش از این ساز و مرا از یاران او قرار ده، ای مهربانترین مهربانان. سپس از فرات بگذر و بگو بار الها! بر محمد و آل محمد صلوات فرست و این سعی و پویش مرا سپاس نادیده مگذار و گناهم را ببخش و عملم را بپذیر و مرا از گناهان و اشتباهاتم پاک نما و قلبم را از هر آفتی که دینم را بی برکت کند و عملم را باطل نماید، پاکیزه گردان، ای مهربانترین مهربانان .

سپس به نینوا درآی و در آنجا رخت اقامت افکن و روغن بر سر و موی نمال و سرمه نکش و تا در آنجا مقیمی، گوشت نخور و سپس به کنار شط در برابر نخلهای زیارتگاه بیا و ازار بر تن، غسل نما و در حال غسل بگو: خداوندا مرا پاکیزه و قلبم را پاک گردان و سینه ام را فراخی بخش و محبت و مدح و ستایش خود را بر زبانم جاری نما، چه اینکه جز به قدرت تو، هیچ جنبش و توانی نباشد و اکنون دانسته ام که قوام دینم در تسلیم شدن به فرمان تو و گواهی دادن بر الفت و محبت میان همه پیامبران و فرستادگانت است، گواهی می‌دهم که ایشان پیغامبران و فرستادگان به سوی همه آفریدگان تو هستند. خداوندا این عملم را نور و پاکی و ایمنی و شفای از هر بیماری و ناخوشی و از هر آفت و نقص و از شر هر آنچه از آن ترسان و گریزانم قرار ده. خداوندا اندام و استخوانها و گوشت و خون و پوست و مویم و مغز و اعصابم را و هر آنچه که از من بر زمین است را به واسطه آن، مطهر و پاک گردان و آن را در روز تهیدستی و نداری‌ام شاهد من گردان.

سپس پاکیزه ترین جامه ات را بر تن کن و چون پوشیدی، سی مرتبه بگو: الل-ه اکبر الل-ه اکبر و می گویی: حمد و ثنا از آن خدایی است که ره به سوی او گرفتم و او خود مرا رساند و هم او را به دل داشتم، پس پذیرایم گشت و مرا باز نداشت و رحمت او را جستم و آن را به من عطا نمود. خداوندا تو پناهگاه و کهف نگاهداشت و ایمنی و امید و دلخوشی من هستی، خدایی جز تو نیست ای پروردگار جهانیان. و چون خواستی به راه بیفتی بگو: خداوندا تو را قصد نموده ام، پس مرا قصد نما و روی به سوی تو نهاده ام پس از من روی گردان مشو و اگر از من دلخور و ناراحت هستی، توبه ام را بپذیر و بر این رهپویی ام

به سوی فرزند حبیبت، رحم آور که به آن خشنودی تو را می‌جویم، پس از من راضی باش و نومیدم مساز ای مهربانترین مهربانان.

سپس پای برهنه پیش برو به حال آرامش و وقار و الله اکبر و لا اله الل–ه و الحمد لله و تمجید و بزرگداشت خدا و رسول خدا بگو و بر محمد و آل محمد صلوات نثار کن و بگو: حمد و ثنا خدای یکتای یگانگی جسته در همه امور راست، آن آفریدگار مخلوقات که کمتر ذره ای از امور ایشان از وی پنهان نمانده و همه چیز را بدون هیچ آموختنی، بداند. صلوات خدا و سلام همه فرشتگان مقرب و پیامبران و فرستادگانش بر محمد و اهل بیتش که جانشینان پیامبرند. حمد و ثنا خدایی راست که بر من لطف نمود و فضل و ارج محمد و اهل بیتش صلوات الله علیهم را بر دلم آگاهی داد. سپس با گامهای کوتاه چند قدمی پیش می‌روی و چون بر تلّ ایستادی و روبروی قبر قرار گرفتی، بایست و سی بار الل–ه اکبر بگو و بگو: خدایی جز الله نیست در علمش، نهایت دانشش و خدایی جز الله نیست پس از دانش او، نهایت دانش او، نهایت دانش او، و خدایی جز الله نیست با علمش، نهایت علم او و حمد و ثنا خدا راست در دانشش، نهایت دانشش و حمد و ثنا خدا راست پس از علمش، نهایت علمش و حمد و ثنا خدا راست با دانشش، نهایت دانشش و منزه است خداوند در دانشش، نهایت دانشش و منزه است خداوند بعد از دانشش، نهایت دانشش و منزه است خداوند با دانشش، نهایت دانشش و حمد و ثنا از آن خداست به همه احوال شایسته ستودنش به خاطر همه نعمتهایش، و خدایی جز این خدا نیست و خدا بزرگتر است و او را شاید. خدایی نیست جز خدای دوراندیش بخشنده، خدایی نیست جز خدای بلند مرتبه سترگ، خدایی نیست جز خدایی که نور هفت آسمان و هفت زمین است و نور عرش سترگ است، و حمد و ثنا خدای راست پروردگار جهانیان. سلام بر تو ای حجت خدا و ای پسر حجت خدا، سلام بر شما ای فرشتگان خدا و زیارت کنندگان قبر پسر رسول خدا.

سپس ده گام جلوتر برو و سی بار الله اکبر بگو و چون راه می‌روی لا اله الا الله بگو، تهلیلی که غیر از او، پیش از هر کسی و بعد از هر کسی و با هر کسی و به شمار کسان، آن را در شماره نکند و سبحان الله بگو، تسبیحی بگو که غیر از او، پیش از هر کسی و بعد از هر کسی و با هر کسی و به شمار کسان، آن را در شماره نکند و الله اکبر بگو، تکبیری بگو که غیر از او، پیش از هر کسی و بعد از هر کسی و با هر کسی و به شمار کسان، هرگز هرگز هرگز آن را در شماره نکند. خداوندا من تو را شاهد می گیرم و هم تو به گواهی من بسنده ای، پس شاهد باش بر من که شهادت می‌دهم: تو حقی و رسولت بر حق است و سخنت حق است و قضای تو حق است و تقدیر تو حق است و فعل تو حق است و بهشتت حق است و دوزخت حق است و تو زندگان را می‌میرانی و مردگان را زنده می کنی و تو از قبر برانگیزانی و مردمان را در روزی که هیچ شکی در آمدنش نیست، گرد آوری، و تو در پیمانت خلف وعده نمی کنی. سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت خدا، سلام بر شما ای فرشتگان خدا و ای زائران قبر ابا عبد الله علیه السلام . سپس اندکی به حال آرامش و وقار با گامهای کوتاه و با گفتن الله اکبر و لا اله الا الله و الحمد لله و تمجید و بزرگداشت خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله پیش برو و چون به در شرقی رسیدی، در کنار در بایست و بگو: شهادت می‌دهم که خدایی جز الله نیست و یگانه است و بی انباز و شهادت می‌دهم که محمد صلی الله علیه و آله بنده و رسول و امین خدا بر بندگانش است و او سرور پیشینیان و پسینیان است و او سرور پیامبران و فروفرستادگان است. سلام بر رسول خدا، حمد و ثنا خدایی راست که ما را به این امر ره نمود و اگر او ما را ره نمی‌نمود، ما به آن ره نمی‌بردیم. به راستی که فرستادگان پروردگارمان برای ما حق آوردند. خداوندا شهادت می‌دهم که این قبر فرزند حبیب و برگزیده تو از

میـان خلایق است و اوست که به کرامت و لطف تو فوز یافته و او را به کتاب خود اکرام نمودی و او را ویژه این کار نمودی و بر وحی خود امین دانسـتی و میراث پیـامبران را به وی بخشـیدی و او را حجتی بر آفریـدگان قرار دادی و او هرگونه عـذری را کنار زد و جانش را در راه تو در طبق اخلاص نهاد تا بندگانت را از گمراهی و نادانی و بی بینشـی و دودلی و تردید به دروازه هـدایت و ره به در بردن از چنگ نابودی، نجات بخشـد و تو بیننـده ای و دیـدگان تو را نبیننـد و تو در بالاترین چشم انـداز به نظاره نشسـته ای تا آنکه از میان آفریدگانت، فریفتگان به دنیا، آخرت خود را به بی ارزشترین بها فروخته و بر وی شوریدند و تو را و رسولت را به خشم آوردند و از میان بندگانت، از افراد اهل نفاق و بارکشان گناه دیگران، کسانی سـر به دسـتور ایشان نهادنـد که آتش دوزخ را بر خود واجب نمودنـد. خـدا لعنت کنـد قاتلاـن فرزنـدان رسول تو را و عـذاب دردناک را بر ایشان دوچندان نماید. سپس کمی جلوتر می‌روی و می‌گویی: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث امیر المومنین علی بن ابی طالب وصی رسول خدا، سلام بر تو ای وارث حسن پسـندیده کردار، سلام بر تو ای وارث فاطمه دخت رسول خدا، سلام بر تو ای شهید راستین، سلام بر تو ای وصیّ پسـندیده کردارِ نیکوکارِ پرهیزکار، گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و خـدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه جان سپردی. سـلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد ای ابا عبد الله. سـلام بر تو و همه جانهایی که بر ساحت تو درنشسـتند و در خیمه گاه تو رحل اقامت افکندند. سـلام بر فرشتگان خدا که گرد تو حلقه زده اند، سلام بر فرشتگان خدا و زائران قبر پسر نبی خدا. سپس وارد حرم می شوی و در این حال می‌گویی: سلام بر فرشتگان مقرب خدا، سـلام بر فرشـتگان فرونشانده خدا، سلام بر فرشتگان نشان‌نهاده خدا، سلام بر فرشتگان خدا که در این حرم هستند و مشغول کارشان هستند و به اذن خدا مشغول سلام دادن هستند. سلام بر تو ای پسر رسول خدا و پسر امین خدا و پسر خلوص یافته خدا. سـلام بر تو ای ابا عبد الله، همانا ما از خداییم و ما به سوی خدا بازگردندگانیم. بس بزرگ مصیبتی است مصیبت تو نزد پـدرت رسول خـدا و بس بزرگ است مصیبت تو نزد کسـی که خـدای عز و جـل را شـناخت و بس جلیل و صاحب شأن است مصـیبت تو نزد درنشسـتگان عـالم بالاـ و نزد پیـامبران خـدا و رسولان او. سـلام، تمام سـلام، از من بر تو باد و تمام درود همراه با غم جانکاه از دست دادنت. تو نوری در تیره های فرازمند بودی و نوری در تیرگیهای زمین و نوری در هوا و نوری در آسـمانهای بالادست. نوری بودی در آن فروزنـده که خاموشـی نیابد و تویی آن سـخنگو به رهنمود. سـپس انـدکی پیش برو و هفت بـار الله اکبر بگو و هفت بـار لا اله الا الله و هفت بار الحمـد لله و هفت بار سـبحان الله بگو و هفت بار بگو: لبیک ای منادی خدا، اگر پیکرم پاسخت نداد براستی که دل و احساس و انسانیت و اندیشه و عشقم به تسلیم، تو را برای این جانشین پیامبر مرسل و این نوه برگزیـده پیامبر و این راهنمای دانا و امین رازدار خـدا و نیک اداگرِ رسالت و سـتمدیده حق‌باخته پاسـخ گفت. از همه بریـده به سوی تو آمـدم و به سوی جدّت و پـدرت و فرزنـد جانشـین پس از خودت و قلبم تاییدکننده توست و کارم همه پیروی توست و آماده یاری تو هسـتم تا آنکه خداوند به دینش حکم نماید و شـما را برانگیزد و شهادت می‌دهم که شما حجت خدایید و تنها با وجود شـما امید به رحمت هست. پس با شـما خواهم بود، با شـما و نه با دشمن شما. من از مومنان به (بازگشت) شـما هسـتم و هیـچ توانی را از خـدا انکار نمی‌کنم و هیـچ مشیت و خواستی از او را تکـذیب نمی‌کنم. سـپس با گامهـای کوتـاه پیش برو تـا به مقبره برسـی و قبر را پیش رویت قرار ده و رو در روی آن بایست و بگو: سـلام از سوی خـدا و سلام بر محمـد، امین خدا بر پیامبرانش و مهمترین امورش و خاتمه دهنده پیشـینیانش و راهگشای آیندگان و صاحب هیمنه بر همه این امور و سـلام بر تو و رحمت خدا و برکاتش. خداوندا بر محمد، آن پیماندار تو و خاتم فرستادگانت و سرور بندگانت

و امینت در سرزمینت و بهترین آفریدگانت درود فرست، آنسان که کتابت را تلاوت نمود و در برابر دشمنانت جانفشانی نمود تـا آنکه جـان به جـان آفرین سـپرد. سـلام بر امیر المومنین، بنـده ات و برادر رسولت که او را به دانش خود برگزیـدی و او را هـدایتگر هر آن کس از خلقت که خواستی، و راهنمـا به سوی پیـامبرانی که به رسالتهـایت برانگیختـی و برقرار کننـده دین به واسطه عـدالتت و حـد غـایی قضـاوتگری ات در میـان مردم و صـاحب هیمنه بر تمـام این امور قرار دادی و سـلام و رحمت و برکات خداونـد بر او باد. خداونـدا شـریعت خود را به او تمام گردان و وعـده ات را به دست او عملی گردان و دشـمنت را به دست او نـابود گردان و مـا را از دوسـتداران و یـاران وی بنویس. خداونـدا مـا را پیرو او و یاور و همداسـتان وی در اطاعت از خـودت و پیـامبرت و در آنچـه کـه بـه عهــده وی سـپردی و او را در آن خلیفـه گردانـدی، قرار ده، ای خداونـدگار جهانیـان. خداونـدا بر فاطمه دخت پیامبرت و همسـر ولی ات و مادر پاک و مطهر و بس راسـتگوی پاک‌نژادِ سـبطین، حسن و حسـین، و سرور همه زنان اهل بهشت، درود و صلواتی فرست که جز تو را یارای شمارش آن نباشد. خداوندا بر حسن بن علی بنده ات و فرزنـد برادر رسـولت که او را به دانش خـود برگزیـدی و او را هـدایتگر هر آن کس از خلقت که خواسـتی و راهنمـا به سوی پیـامبرانی کـه به رسالتهـایت برانگیختـی و برقرار کننـده دین به واسـطه عـدالتت و حـد غـایی قضـاوتگری ات در میـان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی درود فرست و سـلام و رحمـت و برکات خداوند بر او باد. خداوندا بر حسین بن علی بنده ات و فرزند رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیـامبرانی کـه به رسالتهـایت برانگیختـی و برقرار کننـده دین به واسـطه عـدالتت و حـد غـایی قضـاوتگری ات در میـان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، درود فرست و سـلام و رحمـت و برکات خداونـد بر او باد. و این چنین بر همه ائمه، چنان که بر حسن و حسـین علیهما السـلام درود فرسـتادی، سـلام و صـلوات می‌فرستی و می گویی: خداوندا شریعت خود را به ایشـان تمـام گردان و وعـده ات را به دست ایشان عملی گردان و دشـمنت و دشـمن ایشان از جن و انس، همگان را به دسـت آنـان نـابود گردان. خداونـدا ایشـان را از مـا به بهترین شـکلی که بیم دهنـده ای را از قومش نصـیب دادی، بهره کافی ببخش. خداونـدا ما را پیرو ایشان و یاور و همداسـتان آنان در اطاعت از خودت و پیامبرت قرار ده. خداوندا ما را از کسانی قرار ده که راه نوری که با ایشان نازل گشته را پی می گیرند و ما را حیاتی چون حیات ایشان و مماتی چون ممات ایشان ببخش و ما را در آمـدگاه هـایی که ایشـان در دنیـا و آخرت به آن درآمدنـد، حاضـر گردان. خداونـدا این جایگـاهی است که مرا به آن اکرام نمودی و شرافت بخشیدی و مرا بر حقیقت ایمانم به تو و پیامبرت، به آرزویم رساندی.

سپس اندکی نزدیکتر می شوی و می گویی: سـلام بر تو ای پسـر رسول خدا و سـلام خدا و سـلام فرشـتگان مقربش و پیامبران فرو فرسـتاده اش، هر زمـان که درودهـای پـاکیزه فرامی‌رسـند، از آنِ تو باد و سـلام آنان که به دلهاشان به تو ایمان دارنـد و با زبانهاشان سـخن از فضل تو می گوینـد. گواهی می‌دهم که تو راسـتگوی بس راستین‌سـخن هستی و در آنچه بدان فراخواندی راست گفتی و در آنچه کردی، راستی پیشه نمودی. تو انتقام خـدا هستی در زمین. خداونـدا مرا در شـمار دوسـتدارانت آور و شهادت ایشان و شهادتگاه های ایشان را در دنیا و آخرت محبوب دلم قرار ده که تو بر هر کار توانایی.

و می گویی: سـلام بر تو ای ابا عبـد الله، رحمت خدا بر تو باد ای ابا عبد الله و صـلوات خدا بر تو باد ای ابا عبد الله. سـلام بر تو ای امام رهیافتگی، سـلام بر تو ای عَلَم پرهیزکاری، سـلام بر تو ای حجت خدا بر اهل دنیا، سـلام بر تو ای حجت خدا و فرزند حجت خدا، سـلام بر تو ای آنکه خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد، سلام بر تو ای کشته تبار کشته ای که خونخواهی

کشتگانت بر کفت مانده است. گواهی می‌دهم که تو مظلوم کشته شدی و قاتلت در دوزخ خواهد بود و شهادت می‌دهم که تو در راه خدا ، چنان که شاید، جانفشانی کردی و در راه خدا بر سرزنش هیچ نکوهنده ای وقعی ننهادی و خدا را پرستیدی تا آنکه وقت جان باختنت رسید. شهادت می‌دهم که شما کلمه تقوا و دروازه هدایت و حجت بر خلق هستید. شهادت می‌دهم که این امر در گذشته، پیش از هر کس از آن شما بود و راه فتح شما در آینده است و شهادت می‌دهم که روان و سرشت شما از طینتی (گِلی) پاك آفریده شده که نیکو بوده و پاکیزه و مطهر و بعضی از آن از بعضی دیگر است. از سوی خدا و رحمت خدا، پس خدای تبارك و تعالی را شاهد می‌گیرم و گواهی او بسنده باشد و شما را گواه می‌گیرم که من به شما ایمان دارم و درباره وجود خودم و دستورات دینم و عاقبت عملم و بازگشتگاهم و اقامتگاه همیشگی ام، پیرو شما هستم. پس از خداوند احسانگر مهربان مسألت دارم که این امر را برایم به کمال رساند و شهادت می‌دهم که شما آنچه را که خداوند به شما فرموده بود، به گوش مردمان رساندید و خیرخواهی کردید و شکیبایی نمودیم و کشته شدید و جان و مالتان غصب گردید و به شما بی احترامی شد ولی شکیبایی نمودید. پس خدا لعنت کند امتی را که با شما به مخالفت برخاست و خدا لعنت کند امتی که ولایت شما را انکار نمود و امتی را که علیه شما به پشتیبانی برخاست و امتی که شاهد نبرد بود ولی تن به شهادت در کنار شما نداد. حمد و ثنا از آن خدایی است که ایشان را در دوزخ ماندگار نمود و بس بد آبشخوریست که به آن درآیند و بس بد عطیه ایست که به ایشان دهند.

و می‌گویی: صلوات خدا بر تو ای ابا عبد الله، صلوات خدا بر تو ای ابا عبد الله، صلوات خدا بر تو ای ابا عبد الله و بر روانت و پیکرت. خداوند قاتلان تو را لعنت کند و خداوند چپاولگران تو را لعنت کند و خداوند بی‌یاور رهاکنندگان تو را لعنت کند و خدا لعنت کند آن که بر قتل تو همداستان گشت و آن که به آن دستور داد و در خون تو شریك گشت. و خدا لعنت کند هر آن کس که این خبر شنید و به آن خشنود گشت یا خاطرش به آن آسوده گشت. من نزد خداوند از سرسپردگی به ایشان برائت می‌جویم و سرسپرده خدایم و رسول خدا و خاندان رسول خدا و شهادت می‌دهم، آنان که به خیمه نشینانت بی حرمتی کردند و خونت را ریختند، به گفته نبیّ امّی ملعون هستند. خداوندا، لعن و نفرین فرست بر آنان که پیامبرانت را تکذیب کردند و خون اهل بیت پیامبرت که صلواتت بر ایشان باد را ریختند. خداوندا لعنت فرست بر قاتلان امیر المومنین و عذاب دردناك را بر ایشان دوچندان گردان. خداوندا لعنت فرست بر قاتلان حسین بن علی و قاتلان یاران حسین بن علی و ایشان را به دل حرارت آتشت درافکن و اوج توانمندیت را به ایشان بچشان و عذاب ایشان را دوچندان گردان و ایشان را لعنتی بنیان افکن فرست. خداوندا شکنجه خود را بر سر ایشان فرود آر و ایشان را از جایی که نمی‌پندارند، ریشه کن گردان و به آن حال که خود نیز نفهمند، گلویشان را بگیر و ایشان را عذابی ناخوشایند کن. و دشمنان پیامبرت و دشمنان خاندان پیامبرت را لعنتی بنیان افکن فرست. خداوندا بتهای انسانی و طاغوتها و فرعونها را لعنت نما که تو بر هر کاری توانایی.

و می‌گویی: پدر و مادرم به فدای تو ای ابا عبد الله، این سفرم با وجود دوری راهم، به سوی تو بود و اشکهام به خاطر تو لبریز گشت و تاسف و شیون و زاری و گریه های بی صدا و هق هق من همه بر تو بود و به سوی تو روی آوردم و گنهکاری بسیارم را در پرده پوشی تو می‌نهم. زیارتگر و فرود آمده بر کوی تو، به سوی تو آمدم، حال آنکه پشتم از بار سنگین بود. پدر و مادرم به فدایت ای سرورم! بر تو گریستم ای برگزیده خدا و پسر برگزیده خدا و سزد که من بر تو گریم، در حالی که آسمانها و زمینها و کوهها و دریاها برتو گریستند، پس مرا چه عذری است اگر نگریم، حال آن که حبیب پروردگارم بر تو

گریست و ائمه صلوات الله علیهم بر تو گریستند و همه درنشستگان از زیر سدره المنتهی تا به روی خاک زمین، از بیقراری بر تو شیون و زاری کردند.

آنگاه به قبر دست بکش و بگو: سلام بر تو ای ابا عبد الله، ای حسین بن علی، ای پسر رسول خدا. سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت او، شهادت می دهم که تو بنده خدا و امین اویی و خیرخواهانه ابلاغ نمودی و امانتداری به جای آوردی و راستین سخن بر زبان راندی و راستین منش شهید گشتی و با یقین ره سپردی و گمگشتگی را بر رهیافتگی برنگزیدی و از راه حق به باطل نگراییدی و جز خدای یگانه را دوست نداشتی و گواهی می‌دهم که تو بر بیّنه و حقیقت روشنگری از سوی خدایت بودی و آنچه به تو فرموده بود را ابلاغ نمودی و حق آن را ادا نمودی و پیشینیان خود را نه با سستی و نه با تضعیف، تایید نمودی. صلوات خدا بر تو باد و سلام بی‌پایان او، و خدا تو را ای صدّیق راستین روش، خیر عاید نماید. شهادت می‌دهم که جهاد به همراه تو جهاد واقعی است و حق با توست و به سوی توست و تو اهل و معدن آن هستی و میراث نبوت نزد تو و نزد اهل بیتت است، که صلوات خدا بر او و خاندانش باد و سلام بی پایانش. و شهادت می‌دهم که تو ابلاغ نمودی و اندرز دادی و وفا نموده و به حکمت و اندرز نیک در راه پروردگارت مجاهدت نمودی و بر آن راه و رسالتی که داشتی ره سپردی، در حالی که شهید شدی و [خود به آن] آگاه بودی و نیز شاهد [آنچه از این امت صادر شد] بوده و [توسط خدا و رسولش و فرشتگان و اهل ایمان] برای تو شهادت داده می‌شود[که تو بر حق و طریق مستقیم بودی]. پس صلوات خدا بر تو و درود بی پایان او. شهادت می‌دهم که تو پاکی پاک پاک‌گشته ای هستی از یک پاکی پاک پاک‌گشته که مطهر گشته و زمینی که تو در آن هستی پاک گشت و حرم تو پاک باشد. شهادت می‌دهم که تو به دادگری امر نمودی و به آن فراخواندی و گواهی می‌دهم امتی که تو را شهید کردند، اشرار خلق خدایند و کافران ایشان و من به تو نزد پروردگارت و پروردگارم، برای همه گناهانم شفاعت می‌جویم و در حاجات و آرزوهایم در امر دنیا و آخرتم به آبروی تو به سوی خدایم روی می کنم. سپس گونه راستت را بر قبر بنه و بگو: خداوند به حق این قبر و آن آرمیده در قبر و به حق این قبرها و آرمیدگان در آن، از تو مسألت دارم که نام مرا نزد خود در میان نامهای ایشان بنویسی تا آنکه مرا به همان راهی که به آن درآمدند و همان سرنوشتی ببری که ایشان را هدایت فرمودی، که تو بر هر کار توانایی .

و می گویی: خداوندا گناهان مرا از پای درآورده و زبان گفتنم را کوتاه داشته و اکنون حجتی در کف ندارم و عذری هم ندارم و این منم که به گناهانم اعتراف دارم و اسیر محنت و بلیّه ام هستم و پای‌بسته اعمالم هستم و اشتباهکاری ام را بس نمی کنم و در یافتن راهم سرگشته ام و از ادامه راه باز مانده ام. خدایا خود را در جایگاه کوردلان پست گنهکار که با جسارت بر هشدار تو، بر تو جسارت ورزیده اند، قرار داده ام. ای سبحان خدای پاک، این چه جرأت و جسارتی است که بر تو به خرج داده ام و چه سان خود را اینگونه غرّه و فریفته نموده ام و این چه سکرت و بیهوشی است که هلاکم گردانده و چه غفلتی است که مرا تباه و تلف نموده است؟ چه زشت و ناپسند بود آن نگاه نادرستم و چه ناهنجار بود آن کردارم. ای سرورم، پس به کرامت این رویم و بر خاک مالیدن گونه ام و پشیمانی ام از رفتاری که از دستم به در رفت، از این لغزش پایم و لغزشم درگذر و دستم را از این زمین خوردگی بگیر و بر این زاری و اشکم رحم آور و پوزشم بپذیر و جهل مرا با حلم و دانایی ات بپوشان و اشتباهکاریهایم را با لطف و احسانت و با عفوت در حق من پاسخ گو. خدایا از سنگینی دلم و ناچیزی عملم به حضرتت شکوه آورده ام، پس این درخواست مرا با نرمی بپذیر که من به گناهم اقرار کرده و به اشتباهاتم اعتراف کرده ام و

هان! این دست و پیشانی من است و با تقاص گرفتن از خود، در برابر تو ره فروتنی گرفته ام، پس توبه ام بپذیر و مرا از اندوهم رها گردان و بر خشوع و خضوعم و سـرتاپا روی نمودنم به تو و اسف خوردنم بر آنچه از من سـر زده رحم آور ای سرورم، و بر این بر خـاک افتـادن و چهره بر خـاک قـبر پسـر پیـامبرت در پیش روی تـو رحم آور که تویی امیـدواری من و تکیه گـاه و پشتیبان و دلخوشی من و خدایی جز تو نیست. سپس سی و پنج بار الله اکبر بگو و دستت را بالا ببر و بگو: خداوندا از سرزمینم به راه افتاده و به سوی پسـر پیامبرت سرزمینها را درنوردیده ام به امید بخشودگی، پس ای سرورم، اُنسم ببخش و شفیعم باش و بر من رحمت آور و در روزی که شفاعتی نزد خدا افاقه نکند مگر برای آنکه از وی خشنود باشد، نجات‌بخش من باش؛ همان روزی که شفاعت شفاعت کنندگان فایده ای ندارد و گمراهان گویند که ما را شفاعتگرانی نیست و نه هیچ دوست دست‌گیر. پس در این روز در هنگـام ایسـتادنم در پیشـگاه پروردگـارم، مرا نجات ده که گناهم بس عظیم است، آنگاه که عضـلات زیر بغلم به لرزش افتد و (خداوند) گوش مرا که با کردارهایی که از من سرزده، سر به زیر افکنده ام، گرفته و من، چون روزی که از مادر زاده شدم، برهنه (و بی چیز) ام و خدایم از من سؤال می‌کند. پس در این روز شفاعتم کن و نجاتم بخش که برای روز حاجتم و روز تهیدستی و نداری ام، بر (لطف) تو حساب کرده ام. سپس گونه سمت راستت را بر قبر بگذار و بگو: خداوندا بر این لابه من بر تربت قبر پسـر پیامبرت رحم آور که من اکنون در موضع رحمت هستم ای خدای من. و می‌گویی: پدر و مادرم به فـدای تو ای پسـر رسول خـدا، من نزد خداونـد از قاتلان و چپاولگران تو برائت می‌جویم و ای کاش که با تو بودم تا به فوز عظیم نائـل گردم و قلبم را در راه تو می‌دادم و با جانم از تو پاسـداری می‌کردم و از جمله یاران جان‌سپرکرده‌ات بودم تا آنکه خونم با تو می‌ریخت، تا به همراه تو به سعادت و دستیابی به بهشت خدا، نائل می‌آمدم.

و می‌گویی: لعنت خـدا بر آنکه تو را با تیر زد، لعنت خـدا بر آنکه بر پیکرت نیزه زد، لعنت خـدا بر آنکه سـرت را برید، لعنت خـدا بر آنکه سـر تو را بر دست برد، لعنت خـدا بر آنکه بـا چوب دستی اش بر دنـدانهای تو کوبیـد، لعنت خـدا بر آنکه زنـان خانـدان تو را به گریه انـداخت، لعنت خـدا بر آنکه فرزندانت را یتیم کرد، لعنت خدا بر آنکه علیه تو به یاری برخاست، لعنت خدا بر آنکه به سوی تو لشکر کشید، لعنت خدا بر آنکه تو را از آب فرات بازداشت، لعنت خدا بر آنکه با تو نیرنگ باخت و تنهایت گذاشت، لعنت خدا بر آنکه صدای تو را شـنید و لبیکت نگفت، لعنت خدا بر پسـر هند جگرخوار، و لعنت خدا بر پسر او و یاران و پیروان و طرفدارانش ابن سـمیّه، و لعنت خدا بر همه قاتلان تو و قاتلان پدرت و هر آنکه بر قتل شـما یاری نمود و خداوند دلها و سینه ها و قبرهایشان را از آتش پر کند و ایشان را عذابی دردناک فروفرستد.

سپس بر کنار سـر حضـرت، هزار ذکر از ذکر امیر المومنین علیه السـلام بگو و اگر دوست داشتی به کنار پاهای حضرت برو و دعـا کن به آنچه به تفصـیل گفتیم و سـپس از کنـار پاهـا به کنار سـر حضـرت بازمی گردی و چون از نماز فارغ گشتی تسبیح می‌گویی و تسبیحت آن است که بگویی: پـاک و منزه است آنکه جلوه هـایش فنـا نپـذیرد، منزه است آنکه خزانه هایش پایان نیابـد، منزه است آنکه مـدت دوام و بقـای او را انقطاعی نیست، منزه است آنکه آنچه نزد اوست از میان نرود، منزه است آنکه شکوه او پایان گیرنـده نیست، منزه است آنکه احـدی را در امرش شـریک نگرداند، منزه است آنکه پروردگاری جز او نیست، سپس به کنار پاهای حضـرت برو و دسـتهایت را بر قبر بگذار و سه بار بگو: صلوات خدا بر تو ای ابا عبد الله، تو صبر نمودی و تویی راستگوی راستین‌شمرده، خداوند هر آنکه شما را به دست و زبانش به کشتن داد، نابود گرداند. و می‌گویی: خداوندا ای پروردگـار همگـان، ای فریـادرس برگزیـدگان، هـان که به تو پنـاه آورده ام، پس بنـد اسارت دوزخ از گردنم بردار. ای پسـر

رسول خدا، رهسپار کوی تو آمده ام و بر همه حاجاتم از امر دنیا و آخرتم نزد خداوند، به تو توسل می‌جویم و توسل کنندگان در همه حاجاتشان، به آبروی تو نزد خداوند توسل می‌کنند و پاداش جویان از میان بندگان خدا، درخواست خود را به لطف تو درمی یابند. از ولیّ تو و ولیّ ما مسألت دارم که بهره من از زیارتت را صلوات بر محمد و آل محمد و بخشودگی گناهانم قرار دهد. خداوندا ما را از جمله کسانی قرار ده که ایشان را یاری می‌کنی و ایشان را در دنیا و آخرت به یاری دینت می‌گیری. سپس گونه ات را بر آن می‌نهی و می‌گویی: خداوندا ای پروردگار حسین، بر سینه حسین مرهم نه، خداوندا ای پروردگار حسین، به خونخواهی حسین برخیز، خداوندا ای پروردگار حسین، از کسانی که به قتل حسین راضی گشتند، انتقام بگیر، خداوندا ای پروردگار حسین، از کسانی که به مخالفت با حسین برخاستند، انتقام بگیر، خداوندا ای پروردگار حسین، از هر که از کشته شدن حسین خشنودگشت، انتقام بگیر. و همچنان در لعنت فرستادن بر قاتلان حسین و امیر المومنین خالصانه و به جدّ، خدای را می‌خوانی و در کنار پاهای حضرت، هزار مرتبه یکی از تسبیح های حضرت زهرا که سلام خدا بر او باد، را می‌گویی و اگر نتوانستی، صد ذکر و چنین است که می‌گویی: منزه است آن صاحب شکوهِ فاخرِ هنگفت. منزه است آن صاحب فرمانروایی شکوهمند پاینده. منزه است آن صاحب فرمانروایی شکوهمند هنگفت. منزه است آنکه ردای سرفرازی و زیبایی بر تن دارد. منزه است آنکه پوشش از نور و وقار دارد. منزه است آنکه جای پای مورچه بر سنگ سخت و اثر بال زدن پرندگان بر هوا را بیند. منزه است آنکه چنین است و غیر او اینچنین نیست. - . کامل الزیارات : ۲۳۷– ۲۳۹ –

سپس به سمت قبر علی بن حسین برو که او زیر پای حسین بن علی علیه السلام آرمیده است و چون بر کنار او ایستادی بگو: سلام و رحمت و برکات خدا بر تو ای پسر رسول خدا و پسر جانشین رسول خدا و پسر دخت رسول خدا و رحمت و برکات دوچندان خدا تا هر گاه که خورشید بردمد و فرونشیند. سلام بر تو و بر روان و پیکرت. پدر و مادرم فدای تو که بی هیچ جرمی سرت بریده شد و کشته شدی. پدر و مادرم به فدای آن خونی که به نزد حبیب خدا بالا بردند. پدر و مادرم به فدای تو که به پیشگاه پدر برده شدی و او با شکیبایی بر تو اجر الهی را محفوظ داشت و بر تو گریست و دلش بر تو گداخت و خونت را با دستش به سینه آسمان پاشید و قطره ای از آن باز نمی‌گشت و زاریهای پدرت بر تو فرو نمی‌نشست و برای جدایی با تو وداع نمود، پس جایگاه شما دو تن به همراه پدران و مادران گذشته ات، نزد خداوند در بهشت است و در آن متنعمید. برائت می‌جویم از هر آنکه تو را به قتل رساند و سر برید. سپس بر کنار قبر بمان و دستت را روی آن بگذار و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقربش و پیامبران فروفرستاده اش و بندگان درستکارش بر تو ای مولا و فرزند مولای من و رحمت و برکات خداوند. صلوات خدا بر تو و بر عترتت و اهل بیت و پدران و فرزندان و مادران برگزیده نیکوکارت که خداوند پلیدی را از ایشان بزدوده و پاک و پاکیزه شان گردانده است. سلام بر تو ای پسر رسول خدا و پسر امیر المومنین و پسر حسین بن علی و رحمت و برکات خدا. خدا لعنت کند قاتل تو را و لعنت فرستد بر هر آنکه حق شما را نادیده گرفت و شما را کشت. خدا لعنت فرستد بر هر زنده و مرده ای از ایشان. جانم به فدای شما و این آرامگهتان. صلوات خداوند بر شما باد و سلام بی پایان خدا.

سپس گونه ات را بر قبر بنه و سه بار بگو: صلوات خدا بر تو ای ابا الحسن، پدر و مادرم به فدایت، رهسپار کوی تو و فرود آمده بر در تو، به زیارتت آمده ام و از جنایتی که بر خود روا داشته و هیزمی که بر پشت خود بار برداشته ام، به تو پناه آورده ام و از ولی تو و ولی خود مسألت دارم که نصیب من از زیارتت را رهایی ام از آتش دوزخ قرار دهد. و سپس هر دعایی

خواستی می‌خوانی و به کنار قبر حسین علیه السلام باز می گردی و از پشت قبر به کنار رأس الحسین علیه السلام می‌آیی و در کنار سر حضرت دو رکعت نماز می گزاری که در اولی حمد و یاسین و در دومی حمد و الرحمن می‌خوانی، و اگر خواهی، پشت قبر نماز می گزاری و کنار سر حضرت بهتر است و چون فارغ گشتی، هر چه خواستی صلوات فرست، ولی دو رکعت نماز زیارت را بایستی کنار هر قبر به جای آورد و چون از نماز فارغ گشتی دستانت را بالا ببر و بگو: خداوندا، ما با ایمان به وی، به زیارتش آمدیم، با تایید او و چنگ‌زنان به رشته او و آگاه از حقش و معترف به فضل و ارجش و با بینش تمام به گمراهی مخالفان او و آگاه به رهیافتگی که وی بر آن است. خداوندا من تو را شاهد می گیرم و هر فرشته ات که اکنون بر من حاضر است را گواه می گیرم که من به ایشان ایمان قلبی دارم و از قاتلان ایشان برائت می‌جویم. خداوندا، آنچه را که از سر ایمان می گویم، حقیقتی در دلم و شریعتی در عملم قرار ده. خداوندا مرا از جمله کسانی قرار ده که با حسین بن علی علیه السلام استوار، همگامند و نام مرا در میان شهیدان همراه وی درج نما. خداوندا لعنت فرست کسانی را که نعمت تو را از سر کفر، دیگر گون نمودند. منزهی تو ای شکیبا، از آنچه که ستمگران در زمین مرتکب می شوند. وجودت سراسر برکت و هستی ات همه والایی است، ای بزرگی که جنایت فجیع را از بندگانت می‌بینی و بر ایشان شتاب نمی کنی. وجودت همه والایی است ای بخشنده. تو شاهدی هستی که غایب نبوده و آگاهی از هر آنچه بر برگزیدگان و محبوبانت، از اموری که نه آسمان و نه زمین تاب بر دوش کشیدن آن را دارند، رفته است و اگر خواهی، از ایشان انتقام ستانی، ولی تو بردباری و به راستی که بر جسارت کردگان بر ذات مقدست و بر رسولت و حبیبت مهلت داده ای و ایشان را در زمینت ساکن گردانده و همچنان به نعمتت ایشان را تا سررسیدی که به آن درخواهند آمد و تا وقتی که به سوی آن در حرکتند، روزی داده ای تا عملی که تو در تقدیر نوشته ای، تکمیل نمایند و مهلتی که نهاده ای، سر رسد، تا ایشان را در افکنگاهی و بسته به یوغهایی و در میان آتش و آبِ جوشان و چرک تن‌های به گدازش افتاده (به عنوان نوشیدنیشان) و خارهای لب و دهان گزا (غذایشان) و اخگرها و غل و زنجیرها و بندها و میان قیح و چرک زخمهای تفتیده شان و زقّوم جگرسوزشان، همراه با ماندگار گشتن طولانی در روزهای سوزاننده و در دل جهنمی که هیچ چیز را اثری باقی نمی گذارد و در حمیم و جحیم، جاودان گردانی.

سپس سر و روی بر قبر خم می کنی و می گویی: ای سرورم، رهسپار کوی تو و فرود آمده بر در تو به زیارتت آمده‌ام و پشتم از بار گناهان سنگین است و با درنشستنم به کوی تو و با گریه و شیون و حسرت و تاسف و زاری‌ام بر تو، نزد خدایم تقرب می‌جویم و بر خود به این امید که فرداروز تو مرا (از عذاب) بپوشی و پشتیبان و کهف امان و پناه و شفیع و نگاهدار من از آتش دوزخ باشی، بیمی ندارم. و من از دوستداران شمایم که با دشمنانتان سر جنگ دارم و با دوستانتان دوستی می‌ورزم و بر این سیره زندگی می کنم و هم بر آن جان خواهم باخت و به خواست خدا به همان رستاخیز یابم، حال آنکه این تنم را به راه سفر انداخته و خانواده ام را پشت سر گذاشته ام و مسافتی دور را پیموده ام و در قرب شما امید نجات دارم و امید بازگشتن دوباره به نزد شما را دارم و فرداروز مشتاق نظر نمودن به روی شما و جایگاه شما در بهشت پروردگارم به همراه نیاکانتان هستم. و می گویی: ای ابا عبد الله، ای حسین پسر رسول خدا، آمده ام تا شفاعت تو را به نزد پروردگارم برگیرم. خداوندا من نزد تو به آبروی فرزند حبیبت و به فرشتگانی شفاعت می‌جویم که بر او ضجه می‌زنند و می گریند و بی خستگی و بی دل آزردگی همچنان بر وی زاری می‌کنند، در حالی که از خشیت در برابر تو دل‌نگرانند و از عذاب تو هشدارزنانند، و روزگار ایشان را دگرگون نسازد و فرتوت و ناتوان نگردند و در گوشه و کنار حرم هق هق جانسوز سر داده اند و سرور ایشان بیند که بر چه حالند و چه می کنند، اشک چشمهاشان سیل آسا ریزان است و خشک شدنی نیست و اندوه ایشان به گدازشی سوزان

است که خامشی نیابد. سپس دستت را فراز کرده و می گویی: خداوندا، من به حال مسکینی فروافتاده و خوارگشته‌ام که جز تو، بی نوایی او را چاره نسازد و گر رحمت تو او را درنیابد، تباه گردد؛ از تو مسألت دارم که با لطفی از خود، توشه ام دهی که تویی که گدایت را نومید نسازی و مغفرت عطا گردانی و گناهان را ببخشایی. پس ای سرورم، مباد که من ناچیزترین بندگانت باشم و مباد که ناچیزترین کسی که به بارگاه فرزند حبیبت درنشست، باشم که من امیدها بستم و به خود دلخوشیها دادم و طمع (به بخششت) کردم و به زیارت آمده و از اهل و عیال دور گشتم، به این امید که تو مرا جزا دهی، آنگاه که مرا از خانه ام روانه ساختی و از سر رحمت و تفضلت بر من، اجازه سفر به سوی این دیار به من دادی، ای مهربان بخشاینده. - . کامل الزیارات : ۲۴۱- ۲۴۲ - و تا توانی در دعایت کوشش به خرج ده و به خواست خدا، بسیار نیایش کن. سپس از بارگاه خارج شو و در کنار قبور شهیدان بایست و با اشاره به همه ایشان بگو: سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما باد، سلام بر شما ای آرمیدگان در قبرها از اهل سرزمین مومنین. سلام بر شما با آن شکیبایی که پیشه کردید و بس نیک است عاقبت منزلگه شما. سلام بر شما ای دوستداران خدا، سلام بر شما ای یاران خدا و رسول خدا و یاران امیر المومنین و یاران پسر رسول خدا و یاران دین خدا. شهادت می‌دهم که شما یاران خدایید چنان که فرمود: «وَ كَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ ما ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَكانُوا»، و چه بسیار پیامبرانی که همراه او توده های انبوه، کارزار کردند؛ و در برابر آنچه در راه خدا بدیشان رسید، سستی نورزیدند و ناتوان نشدند؛ و تسلیم [دشمن] نگردیدند، و خداوند، شکیبایان را دوست دارد.» و شما سست نگشته و سر تسلیم بر دشمن فرونناهادید تا آنکه در راه حق با خدایتان دیدار نمودید، صلوات خدا بر شما باد و بر روانها و پیکرهایتان. هان مژده باد شما را به پیمان الهی که آن را خلف وعده و دگرگونی نباشد و خداوند وعده اش را زیر پای نمی‌نهد و خداوند به واسطه شما، انتقام آنچه که به شما وعده داده، در خواهد یافت. شما جمع مخصوص خدایید که خداوند شما را به ابا عبد الله امام حسین علیه السلام اختصاص داده است، شمایید شهیدان و شمایید نیک‌بختان که نزد خداوند بخت خوش یافتید و همراه آنانکه یاریشان نمودید به درجاتی از بهشت دست یافتید که ساکنان آن سالخورده نگردند و به اقامت در آن جایگاه سلامت راضی شدند. ای یاوران، خداوند خیرتان دهد، در پاداش آن پایداریتان با رسول خدا صلی الله علیه و آله. خداوند آنچه از گرامیداشت در کنار خود و در خانه اش همراه با پیامبران و فرستادگان و امیر المومنین و فرمانده آن نورانی دست و رویان (از اثر وضو) وعده تان داد، عطایتان گرداند. از خدایی که مرا به سوی شما آورد تا آنکه قتلگاه شما را دیدم، مسألت دارم که شما را بر حوض کوثر سیراب و سیر نوشانده نشانم دهد و دشمنانتان را در اسفل السافلین دوزخ نشان دهد، چرا که آنان شما را به ستم به قتل رساندند و قصد کردند که حق را بگیرند و شما را به خاطر پسر سمیه و پسر جگرخوار چپاول نمودند، پس از خدا می‌خواهم که ایشان را تشنه و عطشناک، بسته در غل و زنجیرها و در حالی که به سوی دوزخ رانده می شوند، نشانم دهد. سلام من بر شما ای یاران پسر رسول خدا، تا آن روز که زنده باشم و سلام همیشگی بر شما چون نابود گشتم و پوسیدم. ای سوز و حسرت دلم بر شما، چه مصیبتی بود که بر جان همه دوستداران محمد و آل محمد نشست! به حق که مصیبتی بس بزرگ و جلیل است و بر تک تک ایشان فرود آمد و فراگیر همگان گشت. هان که من از داغ شما بیقرارم و دلم از آن به درد آمده و اندوهگینم و به مصیبت شما داغدار و حسرت کشم. هان گوارا باد شما را، آنچه خداوند شما را عطا نمود و گوارایتان باد درودی که در پاداش بر شما فرستاد. به راستی که فرشتگان بر شما گریستند و گرد شما حلقه زدند و بر اردوگاهتان رخت افکندند و بر قتلگاهتان درنشستند و به تقدیس برنشسته و بالهایشان را بر شما گسترانده اند و از شما تا روز قیامت و روز محشر و روز رستاخیز مردمان از قبرها، جدا نگردند و رحمتی از خدا بر گرد حرم شما در طواف باشد که به واسطه آن به شرف آخرت دست یابید. مشتاقانه به زیارت شما آمدم و بیمناک زیارتتان کردم. از

خدا خواهم که شـما را بر حوض کوثر و در بهشت با پیامبران و فرستادگان و شهیدان و صالحان که بس نیک رفیقانی هستند، به چشم خود ببینم.

سپس در حرم بگرد و چنین بگو: ای آنکه به سویش روانه گشتم و به لطفش اجر یافتم و به دل قصد او نمودم و به آبروی پسر پیغمبرش به او تقرب جستم، بر محمد و آل محمد درود فرست و با روزی کردن بهشت، بر من منت نِه و از بند اسارت دوزخم برهان. خداوندا بر غربتم و دوری ام از خانه ام و بر ره سپردنم به سوی تو و پسـر حبیبت، بر من رحم نما و مرا رسـتگار و نتیجه یافته بازگردان، آنسان که پوزشم را و فروتنی و خاکساری ام را نزد امام و سـرور و مولایم پذیرفته باشـی و بر فریاد و دلپریشی و انـدوه و بیقراری و گریـه ام و آن بی تـابی کـه بر قلبـم نشـست، رحـم آور کـه بـه نعمـت و لطفـت بر من و بـا نیرویی که تو بخشیدی، به سوی او رهسپار شدم و اینکه هر امر ناخوشایندی را از من بازداشتی و با شب و روز نگاهبانی ات بر من و با حفظ و گرامیداشت من و بر هر دریایی که سوار شدم و بر هر بیابانی که پای کشاندم و در هر منزلگهی که فرود آمدم، تو بودی که مرا در دریـا و بیابان همراه خود بردی و تو بودی که مرا رسانـدی و توفیقم بخشـیدی و کفایتم نمودی و با فضل و احسان تو و نگاهداشت تو بود که رسیدم و در همه این امور، این تویی که بر من منت داری و رد پایم و نیز نامم و حضورم نزد تو مکتوب است، پس تـو را سپاس به خـاطر پیروزی که مرا بخشـیدی و لطفی که در حـق من نمـودی. خداونـدا، پس بر دلهره ام از تو و ایسـتادنم در پیشگاه تو و بر این سخن نرم و ملتمسانه ام رحم آور و توسلم به فرزند حبیب و برگزیده و سرآمد آفریدگانت، به نزد تـو و روی نمـودنم بـه تـو را بپـذیر و از لغزشم درگـذر و خطایـای بسـیاری که از من سـر زده را ببخش و آنچه از عیبهـا و گناهان و اسـرافکاری من در حق خودم می‌دانی، تو را از لطف باز ندارد و اگر از من بس خشمگین هستی، از من خشنود گرد و اگر از من ناراحتی، پس بر من ببخش که تو بر هر کاری توانایی. خداونـدا من و پدر و مادرم را ببخشای و بر آن دو رحمت فرست همانسـان که در کودکی مرا پرورش دادنـد. و ایشـان را از سوی من خیر عطـا کن. خداونـدا، احسان ایشان را با احسان پـاداش ده و بـدیهایشان را بـا بخشـایش. خداونـدا ایشـان را به لطف و رحمت به بهشـت ببر و عـذابت را بر چهره ایشان حرام گردان و آرامگاه هایشان را از آتش دور گردان و قبر را بر ایشان گسترده و بی فشار دار و ایشان را در جایگاهی از رحمتت و مجاورت با حبیبت محمد صلی الله علیه و آله نشانم ده. - . کامل الزیارات : ۲۴۲- ۲۴۵ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السـلام من سطوات النکال السطوه البطش و القهر و النکال العقوبه التی تنکل الناس عن فعل ما جعلتها له جزاء أی من سطوات الله التی توجب عبره من اطلع علیهـا و یحتمـل أن یکون المراد سـطوات الجبـارین فی الـدنیا و الوبال الثقل و المکروه و العـذاب أی العواقب المنتهیه إلی الوبـال قوله علیه السـلام و فتنه الضـلال أی الامتحـان الـذی یوجب الضـلال عن الحق و یمکن قراءه الضلال بالضم و التشدید بصیغه الجمع و اللبس بالفتح الاختلاط و اشتباه الحق بالباطل و اللبس بالضم الشبهه.

و یقال فرط علیه یفرط بالضم إذا أسرف علیه فی القول ذکره الفیروزآبادی (۲) و قال الطبرسی (۳)

فی قوله تعالی قالا رَبَّنا إِنَّنا نَخافُ أَنْ یَفْرُطَ عَلَیْنا أی نخشـی أن یتقـدم فینا بعذاب و یعجل علینا أَوْ أَنْ یَطْغی أی یتجاوز الحد فی

الإساءه بنا قوله فإنما أنا بک أی متوسل و معتصم بک أو لیس وجودی و سائر أموری إلا بک.

قوله علیه السلام و ما أقلت الأرض منی أی حملت الأرض منی أی جمیع أعضائی و أجزائی فإن کلها علی وجه الأرض و التمجید ذکره تعالی بالمجد و هو العظمه و الثناء علیه و أخص الأذکار به لا حول و لا قوه إلا بالله قوله علیه السلام لم یعزب أی لم یغب.

قوله علیه السلام فی علمه منتهی علمه أی أهلله تهلیلا کائنا فی علمه أی کما یعلمه الله و ینبغی له بعدد منتهی علمه أی ما لا نهایه له قوله بعد علمه أی تهلیلا محققا ثابتا یکون بعد علمه بصدوره منی قوله مع علمه أی تهلیلا باقیا مع

ص: ۱۹۰

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۴۲- ۲۴۵.
۲- ۲. القاموس ج ۲ ص ۳۷۷.
۳- ۳. مجمع البیان ج ۷ ص ۱۳.

علمه أزلا و أبدا و يكون فى كل آن عدد منتهى علمه و كذا البواقى قوله عليه السلام و أنت بالمنظر الأعلى أى أنت مطلع على جميع أمور الخلق كالذى يكون جالسا على المنظر الرفيع مشرفا على من دونه أو أنه لا يصل أنظار الخلق و أفكارهم إليك و الوكس النقص و الزكى الطاهر من الذنوب و العيوب أو النامى فى الفضائل و الكمالات.

قوله حتى أتاك اليقين أى الموت الذى لا شك فيه و الرزيئه بالهمز المصيبه و قد يخفف فيقرأ بالياء المشدده و تعديته بعلى بتضمين معنى التوجع و الحزن و الشامخه الرفيعه قوله على التسليم يحتمل أن يكون خبرا لقوله و رأيى و هواى و يحتمل أن يكون حالا أى حال كونى ثابتا على التسليم و يمكن أن يكون صله للإجابه بأن يكون على فى مقام فى أى أجابك فى التسليم لك و المضطهد على بناء المفعول المقهور قوله عليه السلام على رسله أى على علومهم أى تصديقهم أو على أنفسهم لأنه إمام الأنبياء و الأظهر على رسالاته كما مر مرارا.

قوله عليه السلام و أتمم بهم كلماتك أى مواعيدك فى نصر الدين و إعلاء الحق و إذلال الباطل أو شرائعك و أحكامك أو آيات كلامك و الأول أظهر.

قوله عليه السلام و أعطيتنى فيه رغبتى أى مرغوبى و مطلوبى من الحوائج و المطالب على قدر إيمانى بك و برسولك فإن قضاء الحوائج و حصول المطالب إنما يكون على قدر الإيمان و اليقين بالإجابه و بشرف المكان و صاحبه.

و يحتمل أن تكون على تعليليه أى هذا التشريف و الإكرام و العطاء إنما هو لأنى آمنت بك و برسولك كما هو حق الإيمان بحسب قابليتى و يحتمل أن يكون متعلقا بالرغبه أى ما رغبت فيه إليك من المثوبات بسبب أنى آمنت بك و بثوابك و بما أخبر به رسولك و آله صلوات الله عليهم فى ثواب زيارته عليه السلام و لذا أتيته زائرا.

قوله عليه السلام و سلام الله هو مبتدأ خبره قوله لك أو خبره مقدر و لك متعلق بتروح و قوله و عليك خبر قوله سلام المؤمنين قوله و حبب إلى

شهادتهم أی أن أصیر شهیدا مثلهم أو فی سبیلهم و یحتمل أن یکون المراد بالشهاده الحضور أی أحب حضورهم و ظهورهم و مشاهدهم مواطن حضورهم و ظهورهم أحیاء و أمواتا.

قوله علیه السلام و بِئْسَ الرِّفْدُ الرفد بالکسر العطاء و الصله یقال رفده یرفده أعطاه و الْمَرْفُودُ تأکید للرفد أی بئس العطاء المعطی عطاؤهم و هو علی سبیل التهکم و الوبیل الشدید و النکر بالضم المنکر و الأمر الشدید قوله علیه السلام من عظیم جرمی أی من عذابک بسبب عظیم جرمی فیکون من تعلیلیه أو بتقدیر مضاف أی من عذاب عظیم جرمی أو المعنی أستتر من جرمی لیفارقنی و لا یکون أثره معی و لا یأتینی مثله بعد ذلک أبدا و النحیب أشد البکاء و الصراخ کغراب الصوت الشدید و الصارخه صوت الاستغاثه.

و یقال زفر یزفر زفرا و زفیرا إذا أخرج نفسه بعد مده إیاه و الزفره التنفس کذلک و الشهیق تردد البکاء فی الصدر قوله علیه السلام المتجلد فی خطیئتی التجلد التکلف أی أسعی فیها بغایه جهدی و سعیی قوله عن قصدی أی عن مقصودی أو عن الطریق المستقیم و یقال

فلان انقطع به مجهولا أی عجز عن سفره و الکبوه الانکباب علی الوجه و حر الوجه بالضم ما أقبل علیک و بدا لک منه و یقال ارتاح الله له برحمته أی أنقذه من البلیه و الارتیاح النشاط و الرحمه.

قوله صمدت أی قصدت و فی بعض النسخ عمدت بمعناه قوله علیه السلام فکن لی یا سیدی سکنا عدل الخطاب عن الله تعالی إلی الإمام علیه السلام و السکن بالتحریک ما یسکن إلیه و الرحمه و البرکه و النکت أن تضرب فی الأرض بقضیب فیؤثر فیها قوله علیه السلام ابن سمیه أی هو و أشباهه و لعله سقط اللعن قبله من النساخ.

قوله علیه السلام فإن أحببت تحولت الظاهر أن المراد أنک مخیر بین الإتیان بالتسبیح فی هذا الوقت و بین تأخیره إلی التحول إلی الرجلین و إتیان

ما سيأتى بعد ذلك من الأعمال حتى تأتى بالصلاه التى سيأتى ذكرها ثم يأتى بالتسبيح أما بعد الصلاه بلا فصل أو بعد الإتيان بما بعدها أيضا إلى زياره الشهداء كلاهما محتمل و التأخير عن زياره الشهداء أيضا بعيد و لا يبعد أن يكون هذا التخيير جاريا فى التسبيح الآتى أيضا و على التقادير يكون المراد بقوله ما قد فسرت لك ما سأفسره لك و يحتمل أن يكون المراد الإتيان بالأدعيه و الأفعال السابقه مره أخرى عند الرجلين ثم الإتيان بالتسبيح و الأول أظهر.

قوله من لا تبيد معالمه أى لا يذهب و لا ينقطع ما يستدل به على وجوده و سائر صفاته الكماليه أو أسباب علمه و الأول أظهر و الصريخ المغيث و الانتصار الانتقام و الشامخ المرتفع و الشامخ أيضا الرافع أنفه عزا و المنيف العالى المشرف و الوقار كسحاب الرزانه و خفقان الطائر طيرانه و ضربه بجناحيه.

**[ترجمه]«من سطوات النكال»: «سطوه»، حمله و سركوب است و «نكال»، مجازاتى است كه مردم را از انجام كارى كه اين عقوبت مجازات آن است، بازمى‌دارد؛ يعنى از خشم‌هاى خدا كه موجب عبرت كسى مى‌شود كه از آن آگاهى يافت. ممكن است مراد، سطوات ستمكاران در دنيا باشد. «وبال» يعنى سنگينى، و مكروه و عذاب يعنى مجازاتهايى كه به وبال منتهى مى... شود. «و فتنه الضلال» يعنى امتحانى كه موجب گمراهى از راه حق است. مى‌توان ضُلّال خواند به صورت جمع مكسر. «لَبس» يعنى اختلاط و اشتباه شدن حق و باطل. «لُبس» يعنى شبهه.

گفته شده: «فرط عليه يفرُط» هنگامى كه در سخن افراط ورزد. فيروزآبادى آن را گفته است. و طبرسى در اين سخن خداى تعالى گفته است: «قالا انا نخاف أن يفرط علينا» يعنى مى‌ترسيم كه در عذاب ما تعجيل و شتاب كند. «أو أن يطغى» يعنى در بدى به ما از حد درگذرد. گفته وى: «فانما انا بك» يعنى به تو متوسل مى‌شوم، يا آن كه وجودم و ساير امورم فقط با توست.

«و ما اقلت الأرض منى» يعنى زمين از من حمل مى‌كند، يعنى همه اعضاى من را، زيرا همه روى زمين است. «تمجيد» يعنى ياد خدا با مجد و عظمت و ستايش او. ويژه‌ترين ذكر در اين زمينه «لاحول ولا قوه الا بالله» است. «لم يعزب» يعنى غايب نشد.

«فى علمه منتهى علمه» يعنى او را تهليل مى‌كنم آنچنان كه در علمش بوده است و خدا مى‌دانسته و سزاوار اوست، به عدد منتهاى علمش يعنى بى‌نهايت. «بعد علمه» يعنى تهليلى محقق و ثابت كه بعد علمش مى‌شود با صدور آن از من. «مع علمه» يعنى تهليلى كه با علمش در ازل و ابد باقى باشد و در هر آن، به عدد منتهاى علمش باشد و نيز بقيه آنها. «و انت بالمنظر الأعلى» يعنى تو از همه چيز خلق آگاهى مثل كسى كه بر منظرى رفيع نشسته باشد و بر همه پايين‌تر از خودش مشرف باشد، يا نگاه خلق و افكارشان به تو نمى‌رسد. «وكس» يعنى نقص. «الزكى» پاك و طاهر از گناه و عيب، يا رشد كننده در فضائل و كمالات.

«حتى أتاك اليقين» يعنى مرگ كه در آن شكى نيست. «رزيئه» يعنى مصيبت و گاهى بدون همزه و با ياى مشدد خواند مى... شود و متعدى شدنش به على، دربردارنده معناى حزن و درد است. «شامخه» يعنى رفيع. «على التسليم» ممكن است خبر باشد براى «و رأيى و هواى» شايد هم حال باشد، يعنى در حالى كه من در تسليم ثابت هستم؛ و ممكن است صله براى اجابت باشد كه على در مقام فى باشد يعنى «اجابك فى التسليم لك». «مضطهد» بر وزن اسم مفعول يعنى ستمديده. «على رسله» يعنى علوم و تصديق آنان يا خود آنان، زيرا امام پيامبران است و روشن‌تر اين است كه «على رسالاته» به جاى «على رسله» باشد چنان كه

بارها گـذشت. «و أتمم به کلماتک» یعنی وعـده‌هایت در یاری دین و برتر کردن حق و به شـکست کشاندن باطل، یا شـرایع و احکامت یا آیات کلام تو، که وجه اول بهتر است.

«و اعطیتنی فیه رغبتی» یعنی خواسـته‌های مورد نظر من به اندازه ایمانم به تو و به رسول تو. زیرا برطرف کردن حوائج و رسیدن به خواسته‌ها، به اندازه ایمان و یقین به اجابت و نیز به شرافت مکان و صاحب آن است. ممکن است علی تعلیلیه باشد یعنی این تشریف و اکرام و عطاء از آن روست که من به تـو و رسولت، بر اسـاس قـابلیتم و به طور حقیقی ایمـان آوردم. ممکن اسـت متعلق به رغبت باشـد یعنی آن ثواب‌هـایی که من به آنهـا رغبت داشـتم و از تو انتظـار داشـتم، به سـبب ایمانم به تو و به ثواب توست و نیز به آنچه رسول تو و خانـدان او خبر دادنـد که ثواب زیـارت آن حضـرت چنان و چنین است و از این رو به زیارت آمدم.

«وسـلام الله»: متبـدا و «لک» خبر آن است، یا خبرش مقـدر است و لک متعلق به «تروح» است. «و علیک» خبر «سـلام المؤمنین» است. «و حبّب الی شـهادتهم» یعنی مثل آنان یا در راه آنان شهید شوم. ممکن است مراد از شهادت، حضور باشد یعنی حضور و ظهورشان را دوست دارم و مشاهـد آنان، جای حضور و ظهورشان، مرده یا زنـده می‌باشد. «و بئس الرفد»: «رِفد» هدیه است. گفته می‌شود: «رفده یرفده» به او هدیه داد. «مرفود» تأکید رفد است، یعنی بد هدیه‌ای است هدیه ایشان که برای تمسـخر است. «وبیل» یعنی شدیـد و «نُکر» یعنی منکر و امر شدید. «من عظیم جرمی» یعنی از عذابت به خاطر بزرگی جرم من؛ پس من تعلیلیه است یا به تقـدیر مضاف، یعنی «من عذاب عظیم جرمی» یا معنا این است که از جرم خویش پنهان می‌شوم تا از من دوری کند و اثرش با من نباشد و بعداً دیگر چنین نکنم .

«نجیب»، شدیدترین گریه است و «صراخ» مثل «غراب»، صدای زیاد و «صارخه» صدای استغاثه است.

گفته می‌شود: زفر یزفر زفرا و زفیرا، وقتی که بعـد از کشـیدن نفس، آن را خارج گرداند. «زفره» تنفس است و «شـهیق»، تکرار گریه در سـینه است. «المتجلـد فی خطیئتی» یعنی بـا نهـایت سـعی برای آن تلاـش می‌کنم. «عن قصـدی» یعنی از مقصودم یا از طریق مستقیم. گفته می‌شود: «انقطع به» به صیغه مجهول، یعنی از سفرش عاجز ماند. «کبوه» زمین خوردن با صورت است. «حُر الـوجه» یعنی آنچه به تو روی آورد و از او در نظرت آمـد. گفته می‌شود: «ارتـاح الله له برحمته» یعنی او را از بلاـ نجـات داد و «ارتیاح» یعنی نشاط و رحمت.

«صمدت» یعنی قصد کردم و در برخی نسخه‌ها «عمدت» است به همان معنا. «فکن لی یا سیدی سکنا»: خطاب را از خدا به امام برگرداند و سَـکَن یعنی آنچه با آن به آرامش می‌رسند یعنی رحمت و برکت. «نکت» آن است که شاخه‌ای را در زمین بزنی و در آن تأثیر بگذارد. «ابن سمیه» یعنی او و افراد شبیه به او و شاید لعن قبل از ابن سمیه، از سوی کاتبان افتاده باشد. «فان اخببت تحولت»، ظـاهراً مراد این است که تو مخیر هستی که در این وقت تسبیـح به جـای آوری یا آن را تأخیر بینـدازی تا وقتی که به زیر پای حضـرت بروی و اعمال آن دو را انجام بـدهی و نمازی را بخوانی که ذکر آن خواهـد آمـد. سـپس تسبیح را یا بعد از نمـاز بلافاصـله انجـام می‌دهی یـا بعـد از به جای آوردن اعمال مابعـد آن و نیز زیارت شـهدا، که هر دو محتمل است. تأخیر از زیـارت شـهدا نیز بعیـد است و بعیـد نیست این تخییر در تسبیـح آینـده نیز جاری باشـد. به هر روی، مراد از آنچه برایت تفسـیر کردم، آنچه برایت تفسـیر خـواهم کرد است. محتمـل است مراد آن باشـد که آن ادعیه و اعمـال سـابق، بـار دیگر در زیر پـای

حضرت تکرار شود سپس تسبیح به جا آورده شود که وجه اول بهتر است.

«من لا- تبید معالمه» یعنی استدلال بر وجود وی و سایر صفات کمالی یا اسباب علمش از بین نمی‌رود و منهدم نمی‌شود که وجه اول بهتر است. «صریخ» یاری کننده و «انتصار»، انتقام و «شامخ» مرتفع است. معنای دیگر شامخ کسی است که بینی‌اش را از روی عزت بالا- می‌برد. «منیف» یعنی بسیار بالا- و وقار مثل سحاب یعنی متانت و خفقان پرنده، همان پرواز و برهم زدن بالهاست.

**[ترجمه]

أقول

فی کیفیه التسبیحین اختلاف بین هذا الخبر و خبر أبی سعید المتقدم و بأیهما عمل کان صوابا و لو عمل بهما کان أصوب قوله یا ابن رسول الله و رحمه الله و برکاته الظاهر أن قوله و رحمه الله و برکاته زید هنا من النساخ.

قوله علیه السلام یحتسبک قال الجزری (۱)

الاحتساب فی الأعمال الصالحه و عند المکروهات هو البدار إلی طلب الأجر و تحصیله بالتسلیم و الصبر أو باستعمال أنواع البر و القیام بها علی الوجه المرسوم فیها طلبا للثواب المرجو منها و منه الحدیث من مات له ولد فاحتسبه أی احتسب الأجر بصبره علی مصیبته یقال فلان احتسب ابنا له إذا مات کبیرا و افترط إذا مات صغیرا انتهی و فی بعض النسخ یحقبک من أحقبه أی أردفه خلفه.

و أعنان السماء نواحیها و المحط محل الانحطاط و النزول إلی السفل و الوثاق بالفتح و قد یکسر ما یشد به و الغساق بالتخفیف و التشدید ما یسیل من صدید أهل النار و قیل ما یسیل من دموعهم و قیل هو الزمهریر و الضریع هو نوع

ص: ۱۹۳

۱- ۱. النهایه ج ۱ ص ۲۵۸.

من الشوک یقال له الشبرق و أهل الحجاز یسمونه الضریع و هو أخبث طعام و أبشعه لا ترعاه دابه.

وَ رُوِیَ عَنِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله: أَنَّهُ شَیْ ءٌ یَکُونُ فِی النَّارِ یُشْبِهُ الشَّوْکَ أَمَرُّ مِنَ الصَّبِرِ وَ أَنْتَنُ مِنَ الْجِیفَهِ وَ أَشَدُّ حَرّاً مِنَ النَّارِ سَمَّاهُ اللَّهُ الضَّرِیعَ.

و قیل هو سم و قیل هو الحجاره و الأحراق بالفتح جمع الحرق بالتحریک و هو لهب النار و الغسلین هو ما انغسل من لحوم أهل النار و صدیدهم.

و الزقوم ما وصف الله تعالی فی کتابه العزیز فقال إِنَّها شَجَرَهٌ تَخْرُجُ فِی أَصْلِ الْجَحِیمِ طَلْعُها کَأَنَّهُ رُؤُسُ الشَّیاطِینِ و هو فعول من الزقم و هو اللقم الشدید و الشرب المفرط و لظی اسم من أسماء النار أو لطبقه منها و کذا السقر لا تبقی أی علی شی ء یلقی فیها و لا تدعه حتی تهلکه و قد مرت تفاسیر تلک الکلمات مستوفاه فی کتاب المعاد.

و العویل رفع الصوت بالبکاء و ذکر البکاء ثانیا إما زیاده من النساخ أو تأکید أو المراد بالأول البکاء علیه صلوات الله علیه و بالثانی البکاء علی نفسه قوله علیه السلام الذین أعادی فیه التفات من الغیبه إلی التکلم و لا یبعد أن یکون فی الأصل الذی بصیغه الفرد و الشقه بالضم و الکسر الناحیه و السفر البعید.

قوله و أرجو فی إتیانکم الکره أی الرجوع فی الرجعه أو إلی الزیاره أو إلی أهلی و الأول أظهر و فی بعض النسخ الکثره أی فی الخیرات و المثوبات و هو تصحیف و انهملت عینه فاضت و رقا الدمع کجعل جف و سکن.

قوله القلیل أی الحقیر الضعیف قال الفیروزآبادی (۱) القلیل القصیر النحیف و هی بهاء و قوم قلیلون و أقلاء و قلل و قللون یکون ذلک فی قله العدد و دقه الجثه انتهی و یحتمل أن یکون متعلقه محذوفا للتعمیم أی القلیل المال و العلم و العز و سائر الکمالات و فی بعض النسخ العلیل بالعین المهمله فلا یحتاج إلی

۱- ۱. القاموس ج ۴ ص ۴۰.

تکلف قوله و اغتربت أی اخترت الغربه و ترکت الوطن قوله ثار ما وعدکم لعل الإضافه بیانیه أو المعنی ثار ما وعدکم ثاره و فی التهذیب ثارا وعدکم و هو أظهر.

قوله لا ـ یطعن أهلها علی بناء المعلوم بضم العین أی لا یشیبون من قولهم طعن فی السن إذا ذهب فیه أو علی بناء المجهول من الطعن بالرمح و نحوه أو من الطاعون و فی بعض النسخ بالظاء المعجمه من الظعن بمعنی السیر أی لا ـ یخرجون منها قوله علیه السلام مع من نصرتم لعله متعلق بقوله فزتم.

قوله مرویین هو من قولهم رویت القوم أرویهم ریا إذا استقیت لهم الماء و هو تأکید للرواء بالکسر و المد أی رواء من الماء رواهم ساقی الحوض صلوات الله علیه و کذا قوله مظمئین علی بناء المفعول من باب الإفعال أو التفعیل تأکید للظماء بالکسر من قولهم أظمأته و ظمأته أی عطشته أی جعلهم الله ظماء و منع منهم الماء لسوء أعمالهم أو المراد کثره أسباب عطشهم من شده الحر و الحرکات العنیفه و أمثالها.

و قال الفیروزآبادی (۱)

لهف کفرح حزن و تحسر کتلهف علیه و یا لهفه کلمه یتحسر بها علی فائت و یقال یا لهفی علیک و یا لهف و یا لهفا إلی آخر ما قال و الاصطناع افتعال من الصنیعه و هی العطیه و الکرامه و الإحسان.

**[ترجمه]در کیفیت دو تسبیح، بین این خبر و خبر ابوسعید که مقدم شد، اختلاف است که به هر کدام عمل کند صواب است و عمل به هردو بالاتر از صواب است. «یابن رسول الله و رحمه الله و برکاته» ظاهرا و رحمه الله و برکاته از سوی کاتبان افزوده شده است

گفته حضرت: «یحتسبک»، جزری گفته احتساب در اعمال صالح است و در مکروهات، اقدام به طلب اجر است و تحصیل آن با تسلیم و صبر و به کار گیری انواع نیکی و انجام دادن آنها به نحو مرسوم برای رسیدن به ثواب مورد نظر است. از آن است حدیث: «من مات له ولدا فاحتسبه» یعنی با صبرش بر مصیبت اجر گرفت. گفته می‌شود: «فلان احتسب ابنا له اذا مات کبیرا و افترط اذا مات صغیرا» یعنی واژه «احتساب» در مرگ فرزندی که بزرگ باشد و واژه «افتراط» در مرگ فرزند خردسال به کار می‌رود. پایان. در برخی نسخه‌ها «یحقبک» از «احقبه» است، یعنی پشت سرش ردیف کرد. «اعنان السماء» یعنی اطراف آن و «محطّ» یعنی محل فرود آمدن به پایین است. «وَثاق» چیزی است که با آن می‌بندند. «غسّاق» با تشدید و تخفیف سین، یعنی آنچه از جراحت اهل آتش می‌ریزد و گفته شده: آنچه از اشک‌هایشان می‌ریزد. گفته شده یعنی زمهریر. «ضریع» نوعی خار است که به آن شبرق گویند و اهل حجاز آن را «ضریع» نامند که بدترین و زشت‌ترین غذاست که چهارپایان آن را نمی... خورند.

از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت شده که چیزی درون آتش است که به آن خار گفته می‌شود که از صبر تلخ‌تر و از مردار بدبوتر و از آتش داغ‌تر است که خدا آن را ضریع نامیده است. گفته شده سم است. گفته شده سنگ است. «احراق» جمع حرَق زبانه آتش است. «غسلین»، گوشت و پوست اهل آتش و جراحت آنهاست. «زقوم» آن است که خدا در کتابش توصیف

کرده است: «اِنَّها شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِی أَصْلِ الْجَحِیمِ طَلْعُها کَأَنَّهُ رُؤُسُ الشَّیاطِینِ» - . صافات / ۶۴-۶۵ - {آن درختی است که در کف دوزخ روید و شکوفه هایش بسان سرهای شیاطین است.} و بر وزن فعول که همان لقم شدید و نوشیدن افراطی است. «لظی» یکی از نامهای جهنم یا طبقه‌ای از آن است. «سقر» نیز چنین است که هر چیزی که در آن بیفتد هلاک می‌شود. تفسیر این کلمات در کتاب معاد به تفصیل بیان شد

«عویل» بالا بردن صدای گریه است. ذکر دوباره کلمه «بکاء»، یا افزوده کاتبان است یا تأکید است، یا این که مراد از بکاء اول، گریه بر آن حضرت است و بکاء دوم، گریه بر خودش. گفته حضرت علیه السلام: «الذین أعادی»: در آن التفات است از غیبت به تکلم و بعید نیست که در اصل الذی بوده به صیغه مفرد. «شقه» به ضمه و کسره، ناحیه است و «سفر» یعنی دور. گفته وی: «و ارجو فی اتیانکم الکره» یعنی رجوع در رجعت یا به زیارت یا به خانواده‌ام که اولی بهتر است. در برخی نسخه‌های کتاب «الکثره» آمده، یعنی در خیرات و «المثوبات» که تصحیف است. «انهملت عینه» یعنی «فأضت و رقأ الدمع» یعنی خشک و ساکن شد. گفته وی: «قلیل» یعنی اندک و ناتوان. فیروزآبادی گفته: یعنی کوتاه و نحیف. «قوم قلیلون اقلاء وقلل و قللون» یعنی کم‌تعداد بودن و نازک‌اندام بودن. پایان. محتمل است متعلقش محذوف باشد برای تعمیم، یعنی اندک از نظر مال و علم و سائر کمالات. در برخی نسخه‌های کتاب «العلیل» آمده و دیگر نیازی به این تکلف‌ها نیست. «اغتربت» یعنی غربت را اختیار کرد و وطن را ترک کرد. گفته وی: «ثار ما وعدکم» شاید اضافه بیانیه است یا معنی این است که خونخواهی کرد آن چه را که وعده خونخواهی‌اش را داده بود. در التهذیب آمده: «ثأرا وعدکم» که بهتر است.

گفته حضرت علیه السلام: «لا یطعن اهلها»: به صورت معلوم و ضمه عین، یعنی پیر نمی‌شوند و از این سخن است: «طعن فی السن» یعنی در آن فرو رفت (سن او زیاد شد) یا به صیغه مجهول، از زدن با نیزه و مانند آنف، یا از کلمه طاعون باشد. در برخی نسخه‌های کتاب با ظاء آمده است «ظعن» یعنی حرکت، یعنی از آن خارج نمی‌شوند. گفته وی: «مع من نصرتم» شاید متعلق به «فزتم» باشد.

گفته حضرت علیه السلام: «مرویین» از رویتُ القوم أرویهم ریّا است یعنی آنان را سیراب کردم که تأکیدی است برای رِواء با کسره و مدّ از «رواء من الماء» یعنی ساقی کوثر علیه السلام آنان را سیراب کرد. «مظمئین» بر وزن اسم مفعول از باب افعال یا تفعیل، تأکید ظمأ است به معنای عطش و تشنگی، یعنی خدا آنان را تشنه کرد و به خاطر اعمال بدشان آب را از آنان منع کرد، یا مراد کثرت اسباب عطش آنان باشد از شدت گرما و حرکات خشونت‌آمیز و امثال آن.

فیروزآبادی گفته: «لهف» مانند «فرح» یعنی غمگین و متحسر شد مانند «تلهف» یا لهفه که کلمه تحسر است بر چیزی که از دست رفته است. گفته می‌شود: «یا لهفی علیک» و یا لهف و لهفا و غیره. «اصطناع» باب افتعال از «صنیعه» است یعنی هدیه و کرامت و احسان.

**[ترجمه]

بشا، [بشاره المصطفی] مُحَمَّدُ بْنُ شَهْرَيَارَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبُرْسِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ الْقُرَشِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ حُمْرَانَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقْرِی عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْإِيَادِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ مُدْرِكٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ الْمَكِّيِّ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ زَائِرَيْنِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیهم السلام فَلَمَّا وَرَدْنَا كَرْبَلَاءَ دَنَا جَابِرٌ مِنْ شَاطِئِ الْفُرَاتِ فَاغْتَسَلَ ثُمَّ ائْتَزَرَ بِإِزَارٍ وَ ارْتَدَى بِآخَرَ ثُمَّ فَتَحَ صُرَّةً فِيهَا سُعْدٌ فَنَثَرَهَا عَلَى بَدَنِهِ ثُمَّ لَمْ يَخْطُ خُطْوَةً إِلَّا ذَكَرَ اللَّهَ حَتَّى إِذَا دَنَا

۱- ۱. القاموس ج ۳ ص ۱۹۷.

مِنَ الْقَبْرِ قَالَ أَلْمِسْنِيهِ فَأَلْمَسْتُهُ فَخَرَّ عَلَى الْقَبْرِ مَغْشِيّاً عَلَيْهِ فَرَشَشْتُ عَلَيْهِ شَيْئاً مِنَ الْمَاءِ فَأَفَاقَ وَ قَالَ يَا حُسَيْنُ ثَلَاثاً ثُمَّ قَالَ حَبِيبٌ لَا يُجِيبُ حَبِيبَهُ.

ثُمَّ قَالَ وَ أَنَّى لَكَ بِالْجَوَابِ وَ قَدْ شُحِّطَتْ أَوْدَاجُكَ عَلَى أَثْبَاجِكَ وَ فُرِّقَ بَيْنَ بَدَنِكَ وَ رَأْسِكَ فَأَشْهَدُ أَنَّكَ ابْنُ النَّبِيِّينَ وَ ابْنُ سَيِّدِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنُ حَلِيفِ التَّقْوَى وَ سَلِيلُ الْهُدَى وَ خَامِسُ أَصْحَابِ الْكِسَاءِ وَ ابْنُ سَيِّدِ النُّقَبَاءِ وَ ابْنُ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ النِّسَاءِ وَ مَا لَكَ لَا تَكُونُ هَكَذَا وَ قَدْ غَذَّتْكَ كَفُّ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ رُبِّيتَ فِي حَجْرِ الْمُتَّقِينَ وَ رَضَعْتَ مِنْ ثَدْيِ الْإِيمَانِ وَ فُطِمْتَ بِالْإِسْلَامِ فَطِبْتَ حَيّاً وَ طِبْتَ مَيِّتاً غَيْرَ أَنَّ قُلُوبَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ طَيِّبَةٍ لِفِرَاقِكَ وَ لَا شَاكَّةٍ فِي الْخِيَرَةِ لَكَ فَعَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ وَ رِضْوَانُهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ أَخُوكَ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا ثُمَّ جَالَ بِبَصَرِهِ حَوْلَ الْقَبْرِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيَّتُهَا الْأَرْوَاحُ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَاءِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِهِ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ جَاهَدْتُمُ الْمُلْحِدِينَ وَ عَبَدْتُمُ اللَّهَ حَتَّى أَتَاكُمُ الْيَقِينُ وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّداً بِالْحَقِّ لَقَدْ شَارَكْنَاكُمْ فِيمَا دَخَلْتُمْ فِيهِ قَالَ عَطِيَّةُ فَقُلْتُ لِجَابِرٍ كَيْفَ وَ لَمْ نَهْبِطْ وَادِياً وَ لَمْ نَعْلُ جَبَلًا وَ لَمْ نَضْرِبْ بِسَيْفٍ وَ الْقَوْمُ قَدْ فُرِّقَ بَيْنَ رُءُوسِهِمْ وَ أَبْدَانِهِمْ وَ أَوْلَادِهِمْ وَ أَرْمَلَتِ الْأَزْوَاجُ فَقَالَ لِي يَا عَطِيَّةُ سَمِعْتُ حَبِيبِي رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه و آله يَقُولُ مَنْ أَحَبَّ قَوْماً حُشِرَ مَعَهُمْ وَ مَنْ أَحَبَّ عَمَلَ قَوْمٍ أُشْرِكَ فِي عَمَلِهِمْ وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّداً بِالْحَقِّ إِنَّ نِيَّتِي وَ نِيَّةَ أَصْحَابِي عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ الْحُسَيْنُ وَ أَصْحَابُهُ خُذُونِي نَحْوَ أَبْيَاتِ كُوفَانَ فَلَمَّا صِرْنَا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ فَقَالَ لِي يَا عَطِيَّةُ هَلْ أُوصِيكَ وَ مَا أَظُنُّ أَنَّنِي بَعْدَ هَذِهِ السَّفْرَةِ مُلَاقِيكَ أَحْبِبْ مُحِبَّ آلِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه و آله مَا أَحَبَّهُمْ وَ أَبْغِضْ مُبْغِضَ آلِ مُحَمَّدٍ مَا أَبْغَضَهُمْ وَ إِنْ كَانَ صَوَّاماً قَوَّاماً وَ ارْفُقْ بِمُحِبِّ آلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّهُ إِنْ تَزِلَّ قَدَمٌ بِكَثْرَةِ ذُنُوبِهِمْ ثَبَتَتْ لَهُمْ أُخْرَى بِمَحَبَّتِهِمْ فَإِنَّ مُحِبَّهُمْ يَعُودُ إِلَى الْجَنَّةِ وَ مُبْغِضَهُمْ يَعُودُ

إِلَى النَّارِ(۱).

**[ترجمه]بشاره المصطفی: عطیّه عوفی روایت کند: با جابر بن عبد الله الانصاری رحمه الله به زیارت مقبره حسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام رفتیم و چون وارد کربلا شدیم، جابر به ساحل فرات نزدیک شد و غسل نمود و پیشبندی به کمر بست و ازاری بر تن پوشید و سپس کیسه کوچکی را گشود که در آن سعد بود و آن را بر تن خود پراکند و سپس هر گامی که بر می‌داشت، خدا را ذکر می‌گفت، و چون به قبر نزدیک شد، به من گفت: دست بر آن بنه و من قبر را لمس نمودم و او بیهوش بروی قبر افتاد و من اندکی آب به رویش پاشیدم و او به هوش آمد و سه بار گفت: یا حسین، و سپس گفت: دوستی که دوستش را پاسخ نمی‌گوید. و سپس گفت: و کجا توانی پاسخ گویی، حال آنکه رگهای گردنت بر پشت کمرت، به خون آغشته افتاده است و سرت از تن جدا گشته است. پس شهادت می‌دهم که تو فرزند پیامبران و فرزند سرور مومنان و فرزند هم‌پیمان تقوا و زاده هدایت و پنجمین تن از آل عباء و پسر سرور نقیبان و پسر فاطمه سرور زنان هستی و چرا چنین نباشی حال آنکه دست سرور رسولان، تو را غذا خورانده و در دامان پرهیزکاران پرورش یافته ای و از سینه ایمان شیر نوشیده ای و به اسلام از شیر گرفته شده ای؛ پس چه زنده و چه در دامان مرگ، نیک و پاک بودی، ولی دلهای مومنان از دوری تو خوش نیست و هیچ تردیدی در سراسر خیر بودن تو ندارند. پس بر تو باد درود خدا و خشنودی او و شهادت می‌دهم که تو بر همان راهی رفتی که برادرت یحیی بن زکریا ره سپرد. سپس گرداگرد قبر چشم گرداند و گفت: سلام بر شما ای جانهایی که بر ساحت قبر حسین درنشستید و بر اردوگاه او رخت افکندید. هان گواهی می‌دهم که شما نماز را برپا داشتید و زکات مستحقان ادا نمودید و امر به معروف و نهی از منکر کردید و با دین‌گریختگان به نبرد برخاستید و خدا را پرستیدید تا آنکه لحظه مرگتان دررسید. و سوگند به آنکه محمد را به حق به رسالت برانگیخت، به راستی که ما در آنچه که شما بدان پای نهادید، همپا گشتیم. عطیه گوید: پس به جابر گفتم: چگونه؟ حال آنکه ما بر هیچ دره ای پای ننهاده و بر کوهی فراز نگشتیم و شمشیری نزده ایم در حالی که این قوم سرهاشان از تن جدا گشته و فرزندانشان پراکنده گشته و زنانشان بیوه گشته اند. پس گفت: ای عطیه، شنیدم که رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمود: هر که قومی را دوست داشته باشد، با ایشان محشور گردد و هر که عمل قومی را بپسندد، در آن عمل با ایشان شریک باشد و سوگند به آنکه محمد را به حق رسالت بخشید، همانا که نیت من و یارانم بر آن چیزی است که حسین علیه السلام و یارانش بر آن ره سپردند. مرا به سوی خانه های کوفه ببرید و چون بخشی از راه را رفته بودیم، به من گفت ای عطیه، می‌خواهی سفارشت کنم، گمان نمی‌کنم که بعد از این سفر بار دیگر تو را ببینم. دوستداران آل محمد صلی الله علیه و آله را همان قدر که آنان را دوست دارند، دوست بدار و دشمنان ایشان را همان قدر که با آنان دشمنند، دشمن بدار، حتی اگر از روزه داران و نمازخوانان همیشگی باشد. و یاور دوستدار آل محمد باش، چرا که اگر یک گام ایشان به کثرت گناهان بلغزد، گام دیگرشان به محبت این خاندان بر پای ایستد و به راستی که دوستدار ایشان به بهشت رود و دشمن ایشان به دوزخ درافتد. - . بشاره المصطفی : ۷۴ چاپ نجف اشرف -

**[ترجمه]

إيضاح

السعد بالضم طيب معروف قوله و قد شحطت بكسر الحاء على بناء المجرد من الشحط و هو الاضطراب في الدم أو على بناء

المجهول من باب التفعيل يقال شحطه تشحيطا ضرجه بالدم فتشحط تضرج به و اضطرب فيه و على التقديرين تعديته بعلى لتضمين معنى الصب و الأظهر شخبت بالخاء المعجمه المفتوحه و الباء الموحده كما فى بعض النسخ و الشخب السيلان و قد ورد مثله فى الحديث كثيرا كقوله صلى الله عليه و آله إن المقتول يجى ء يوم القيامه و أوداجه تشخب دما.

و الأوداج هى ما أحاط بالعنق من العروق التى يقطعها الذابح و قيل الودجان عرقان غليظان عن جانبى ثغره النحر و الثبج الوسط و ما بين الكاهل إلى الظهر و الجمع باعتبار الأجزاء و السليل الولد قوله و فطمت بالإسلام كنايه عن سبق الإسلام و استقراره فيه بأن كان عند الفطام مغذى بالإيمان و الإسلام.

**[ترجمه]«سُعد» عطر مشهوری است. «قد شحِطت» به صورت ثلاثی مجرد به معنای تپیدن در خون است و اگر مجهول و از باب تفعیل باشد، یعنی او را در خون غلتاند و به هر تقدیر، متعدی‌شدنش به علی برای دربرداشتن معنای ریختن است. بهتر آن است که «شخَب» بخوانیم که در برخی نسخه‌ها آمده است و به معنای جاری شدن است و مانند آن در حدیث، زیاد است؛ مانند این گفته حضرت صلی االله علیه و آله: مقتول روز قیامت می‌آید و از شاهرگش خون جاری است. «اوداج» مجموعه رگهای گردن است که ذبح کننده می‌زند. گفته شده: «ودجان» دو رگ کلفتند در دو طرف شکاف نحر. «ثبج» یعنی وسط و مابین دو کتف تا پشت، و جمع آن به اعتبار اجزای آن است. «سلیل» فرزند است. گفته وی: «و فطمت بالاسلام» کنایه از سبقت در اسلام و استقرار در آن است، یعنی هنگام از شیر گرفته شدن، از ایمان و اسلام تغذیه شده بود.

**[ترجمه]

«۳۲»

مصبا، [المصباحين] رَوَى لَنَا جَمَاعَةٌ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُضَاعَةَ بْنِ صَفْوَانَ بْنِ مِهْرَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ صَفْوَانَ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ الصَّادِقَ علیه السلام لِزِیَارَهِ مَوْلَایَ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ سَأَلْتُهُ أَنْ یُعَرِّفَنِی مَا أَعْمَلُ عَلَیْهِ فَقَالَ یَا صَفْوَانُ صُمْ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ قَبْلَ خُرُوجِکَ وَ اغْتَسِلْ فِی الْیَوْمِ الثَّالِثِ ثُمَّ اجْمَعْ إِلَیْکَ أَهْلَکَ ثُمَّ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی اسْتَوْدَعْتُ الْیَوْمَ نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ مَنْ کَانَ مِنِّی بِسَبِیلٍ الشَّاهِدَ مِنْهُمْ وَ الْغَائِبَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْفَظْنَا بِحِفْظِ الْإِیمَانِ وَ احْفَظْ عَلَیْنَا اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِی حِرْزِکَ وَ لَا تَسْلُبْنَا نِعْمَتَکَ وَ لَا تُغَیِّرْ مَا بِنَا مِنْ عَافِیَتِکَ وَ زِدْنَا مِنْ فَضْلِکَ إِنَّا إِلَیْکَ رَاغِبُونَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَ مِنْ کَآبَهِ الْمُنْقَلَبِ وَ مِنْ سُوءِ الْمَنْظَرِ فِی النَّفْسِ وَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا حَلَاوَهَ الْإِیمَانِ وَ بَرْدَ الْمَغْفِرَهِ وَ

۱- ۱. بشاره المصطفی ص ۷۴ طبعه النجف الأشرف« الثانیه سنه ۱۳۸۳ ه».

آمِنًّا مِنْ عَذَابِکَ إِنَّا إِلَیْکَ رَاغِبُونَ وَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ وَ آتِنا مِنْ لَدُنْکَ رَحْمَهً إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ فَإِذَا أَتَیْتَ الْفُرَاتَ یَعْنِی شَرِیعَهَ الصَّادِقِ علیه السلام بِالْعَلْقَمِیِّ فَقُلِ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ وَفَدَتْ إِلَیْهِ الرِّجَالُ وَ أَنْتَ سَیِّدِی أَکْرَمُ مَقْصُودٍ وَ أَفْضَلُ مَزُورٍ وَ قَدْ جَعَلْتَ لِکُلِّ زَائِرٍ کَرَامَهً وَ لِکُلِّ وَافِدٍ تُحْفَهً فَأَسْأَلُکَ أَنْ تَجْعَلَ تُحْفَتَکَ إِیَّایَ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ قَدْ قَصَدْتُ وَلِیَّکَ وَ ابْنَ نَبِیِّکَ وَ صَفِیَّکَ وَ ابْنَ صَفِیِّکَ وَ نَجِیبَکَ وَ ابْنَ نَجِیبِکَ وَ حَبِیبَکَ وَ ابْنَ حَبِیبِکَ اللَّهُمَّ فَاشْکُرْ سَعْیِی وَ ارْحَمْ مَسِیرِی إِلَیْکَ بِغَیْرِ مَنٍّ مِنِّی عَلَیْکَ بَلْ لَکَ الْمَنُّ عَلَیَّ إِذْ جَعَلْتَ لِیَ السَّبِیلَ إِلَی زِیَارَتِهِ وَ عَرَّفْتَنِی فَضْلَهُ وَ حَفِظْتَنِی فِی اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ حَتَّی بَلَّغْتَنِی هَذَا الْمَکَانَ اللَّهُمَّ فَلَکَ الْحَمْدُ عَلَی نَعْمَائِکَ کُلِّهَا وَ لَکَ الشُّکْرُ عَلَی مِنَنِکَ کُلِّهَا ثُمَّ اغْتَسِلْ مِنَ الْفُرَاتِ فَإِنَّ أَبِی حَدَّثَنِی عَنْ آبَائِهِ علیهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله إِنَّ ابْنِی هَذَا الْحُسَیْنَ یُقْتَلُ بَعْدِی عَلَی شَاطِئِ الْفُرَاتِ فَمَنْ زَارَهُ وَ اغْتَسَلَ مِنَ الْفُرَاتِ تَسَاقَطَتْ خَطَایَاهُ کَهَیْئَهِ یَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ فَإِذَا اغْتَسَلْتَ فَقُلْ فِی غُسْلِکَ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ نُوراً وَ طَهُوراً وَ حِرْزاً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ آفَهٍ وَ سُقْمٍ وَ عَاهَهٍ اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِهِ قَلْبِی وَ اشْرَحْ بِهِ صَدْرِی وَ سَهِّلْ بِهِ أَمْرِی فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ غُسْلِکَ فَالْبَسْ ثَوْبَیْنِ طَاهِرَیْنِ وَ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ خَارِجَ الْمَشْرَعَهِ وَ هُوَ الْمَکَانُ الَّذِی قَالَ اللَّهُ تَعَالَی وَ فِی الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجاوِراتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنابٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِیلٌ صِنْوانٌ وَ غَیْرُ صِنْوانٍ یُسْقی بِماءٍ واحِدٍ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَها عَلی بَعْضٍ فِی الْأُکُلِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ صَلَاتِکَ فَتَوَجَّهْ نَحْوَ الْحَائِرِ وَ عَلَیْکَ السَّکِینَهَ وَ الْوَقَارَ وَ قَصِّرْ خُطَاکَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَکْتُبُ لَکَ بِکُلِّ خُطْوَهٍ حَجَّهً وَ عُمْرَهً وَ سِرْ خَاشِعاً بَاکِیَهً عَیْنُکَ وَ أَکْثِرْ مِنَ التَّکْبِیرِ وَ التَّهْلِیلِ وَ الثَّنَاءِ عَلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الصَّلَاهِ عَلَی نَبِیِّهِ صلی الله علیه و آله وَ الصَّلَاهِ عَلَی الْحُسَیْنِ خَاصَّهً وَ لَعْنِ مَنْ قَتَلَهُ وَ الْبَرَاءَهِ مِمَّنْ أَسَّسَ ذَلِکَ عَلَیْهِ فَإِذَا أَتَیْتَ بَابَ الْحَائِرِ فَقِفْ وَ قُلْ اللَّهُ أَکْبَرُ کَبِیراً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ کَثِیراً وَ سُبْحَانَ

اللَّهِ بُكْرَةً وَ أَصِيلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما كُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَق ثُمَّ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِیَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا قَائِدَ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى الْأَئِمَّهِ مِنْ وُلْدِکَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَصِیَّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الشَّهِيدُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَهَ اللَّهِ الْمُقِيمِينَ فِی هَذَا الْمَقَامِ الشَّرِيفِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِکَهَ رَبِّی الْمُحْدِقِينَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ مِنِّی أَبَداً مَا بَقِيتُ وَ بَقِیَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ الْمُقِرُّ بِالرِّقِّ وَ التَّارِکُ لِلْخِلَافِ عَلَيْكُمْ وَ الْمُوَالِی لِوَلِيِّكُمْ وَ الْمُعَادِی لِعَدُوِّكُمْ قَصَدَ حَرَمَکَ وَ اسْتَجَارَ بِمَشْهَدِکَ وَ تَقَرَّبَ إِلَيْکَ بِقَصْدِکَ أَ أَدْخُلُ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ أَ أَدْخُلُ يَا فَاطِمَهُ سَيِّدَهَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَایَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ فَإِنْ خَشَعَ قَلْبُکَ وَ دَمَعَتْ عَيْنُکَ فَهُوَ عَلَامَهُ الْإِذْنِ فَادْخُلْ ثُمَّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الَّذِی هَدَانِی لِوَلَايَتِکَ وَ خَصَّنِی بِزِيَارَتِکَ وَ سَهَّلْ لِی قَصْدَکَ ثُمَّ تَأْتِی بَابَ الْقُبَّهِ وَ قِفْ مِنْ حَيْثُ يَلِی الرَّأْسَ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَلِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ عَلِیٍّ الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ خَدِيجَهَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرَ

الْمَوْتُورَ أَشْـهَدُ أَنَّكَ قَـدْ أَقَمْتَ الصَّلَـاهَ وَ آتَيْتَ الزَّكَـاهَ وَ أَمَرْتَ بِـالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ أَطَعْتَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً ظَلَمَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً سَـمِعَتْ بِـذَلِكَ فَرَضِـيَتْ بِهِ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَشْـهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُوراً فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَهِ وَ الْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَهِ لَمْ تُنَجِّسْكَ الْجَاهِلِيَّهُ بِأَنْجَاسِهَا وَ لَمْ تُلْبِسْكَ مُدْلَهِمَّاتُ ثِيَابِهَا وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّينِ وَ أَرْكَانِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَشْـهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْبَرُّ التَّقِيُّ الرَّضِـيُّ الزَّكِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِيُّ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الْأَئِمَّهَ مِنْ وُلْدِكَ كَلِمَهُ التَّقْوَى وَ أَعْلَامُ الْهُدَى وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَى وَ الْحُجَّهُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَ أُشْـهِدُ اللَّهَ وَ مَلَائِكَتَهُ وَ أَنْبِيَاءَهُ وَ رُسُلَهُ أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ وَ بِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ بِشَـرَائِعِ دِينِي وَ خَـوَاتِيمِ عَمَلِي وَ قَلْبِي لِقَلْبِكُـمْ سِـلْمٌ وَ أَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ صَـلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُـمْ وَ عَلَى أَرْوَاحِكُـمْ وَ عَلَى أَجْسَادِكُمْ وَ عَلَى شَاهِـدِكُمْ وَ عَلَى غَائِبِكُمْ وَ عَلَى ظَاهِرِكُمْ وَ عَلَى بَاطِنِكُمْ ثُمَّ انْكَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ قُلْ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ بِـأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَـا أَبَا عَبْـدِ اللَّهِ لَقَـدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّهُ وَ جَلَّتِ الْمُصِـيبَهُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ تَهَيَّأَتْ لِقِتَالِكَ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَصَدْتُ حَرَمَكَ وَ أَتَيْتُ إِلَى مَشْهَدِكَ أَسْأَلُ اللَّهَ بِالشَّأْنِ الَّذِي لَكَ عِنْدَهُ وَ بِالْمَحَلِّ الَّذِي لَكَ لَدَيْهِ أَنْ يُصَـلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ قُمْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ عِنْـدَ الرَّأْسِ اقْرَأْ فِيهِمَـا مَـا أَحْبَبْتَ فَـإِذَا فَرَغْتَ مِنْ صَـلَاتِكَ فَقُـلِ اللَّهُمَّ إِنِّي صَـلَّيْتُ وَ رَكَعْتُ وَ سَـجَدْتُ لَكَ وَحْـدَكَ لَا شَرِيكَ لَـكَ لِأَنَّ الصَّلَاهَ وَ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ لَا تَكُونُ إِلَّا لَكَ لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَبْلِغْهُمْ عَنِّي أَفْضَـلَ الصَّلَـاهِ وَ التَّحِيَّهِ وَ ارْدُدْ عَلَيَّ مِنْهُمُ السَّلَـامَ اللَّهُمَّ فَهَاتَـانِ الرَّكْعَتَـانِ هَـدِيَّهٌ مِنِّي إِلَى مَوْلَايَ الْحُسَـيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ تَقَبَّلْهَا مِنِّي وَ اجْزِنِي عَلَى ذَلِكَ بِأَفْضَلِ أَمَلِي وَ رَجَائِي فِيكَ وَ فِي وَلِيِّكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ.

ثُمَّ قُمْ وَ صِرْ إِلَى عِنْدِ رِجْلَيِ الْقَبْرِ وَ قِفْ عِنْدَ رَأْسِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ وَ ابْنُ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومُ وَ ابْنُ الْمَظْلُومِ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً سَمِعَتْ بِذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ ثُمَّ انْكَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِيِّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِيبَهُ وَ جَلَّتِ الرَّزِيَّهُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكَ مِنْهُمْ ثُمَّ اخْرُجْ مِنَ الْبَابِ الَّذِى عِنْدَ رِجْلَيْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ثُمَّ تَوَجَّهْ إِلَى الشُّهَدَاءِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَ أَحِبَّاءَهُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْفِيَاءَ اللَّهِ وَ أَوِدَّاءَهُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ فَاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِى مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الزَّكِيِّ النَّاصِحِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ بِأَبِى أَنْتُمْ وَ أُمِّى طِبْتُمْ وَ طَابَتِ الْأَرْضُ الَّتِى فِيهَا دُفِنْتُمْ وَ فُزْتُمْ فَوْزاً عَظِيماً فَيَا لَيْتَنِى كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ مَعَكُمْ.

ثُمَّ عُدْ إِلَى عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ لَكَ وَ لِأَهْلِكَ وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِإِخْوَانِكَ فَإِنَّ مَشْهَدَهُ لَا تُرَدُّ فِيهِ دَعْوَهُ دَاعٍ وَ لَا سُؤَالُ سَائِلٍ فَإِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ فَانْكَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاصَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَالِصَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ سَلَامَ مُوَدِّعٍ لَا قَالٍ وَ لَا سَئِمٍ فَإِنْ أَمْضِ فَلَا عَنْ مَلَالَهٍ وَ إِنْ أُقِمْ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِينَ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ يَا مَوْلَايَ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّى لِزِيَارَتِكَ وَ رَزَقَنِى الْعَوْدَ إِلَى مَشْهَدِكَ وَ الْمُقَامَ فِى حَرَمِكَ وَ إِيَّاهُ أَسْأَلُ أَنْ يُسْعِدَنِى بِكَ وَ بِالْأَئِمَّهِ مِنْ وُلْدِكَ وَ يَجْعَلَنِى مَعَكُمْ فِى الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ.

ص: ۲۰۱

ثُمَّ قُمْ وَ اخْرُجْ وَ لَا تُوَلِّ ظَهْرَكَ وَ أَكْثِرْ مِنْ قَوْلِ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ حَتَّى تَغِيبَ عَنِ الْقَبْرِ فَمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام بِهَذِهِ الزِّيَارَهِ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَهٍ مِائَهَ أَلْفِ حَسَنَهٍ وَ مَحَا عَنْهُ مِائَهَ أَلْفِ سَيِّئَهٍ وَ رَفَعَ لَهُ مِائَهَ أَلْفِ دَرَجَهٍ وَ قَضَى لَهُ مِائَهَ أَلْفِ حَاجَهٍ أَسْهَلُهَا أَنْ يُزَحْزِحَهُ عَنِ النَّارِ وَ كَانَ كَمَنِ اسْتُشْهِدَ مَعَ الْحُسَيْنِ عليه السلام حَتَّى يَشْرَكَهُمْ فِي دَرَجَاتِهِمْ (۱).

**[ترجمه]المصباحین: صفوان روایت کند که برای زیارت مولایم حسین علیه السلام از امام صادق علیه السلام کسب اجازه نموده و از ایشان درخواست نمودم که به من آموزش دهد که در زیارت چه کنم. پس فرمود: ای صفوان، سه روز پیش از روانه شدنت روزه بگیر و در روز سوم غسل کن و خانواده ات را گردآور و بگو: خداوندا، من امروز جانم و خانواده و مالم و فرزندانم و هر کس که ارتباطی با من دارد، حاضر است یا غایب، را به تو می‌سپرم. خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و ما را به حفاظت ایمان در امان دار و نگاهبانمان باش. خداوندا ما را در پناه خود قرار ده و نعمتت را از ما دریغ مدار و عافیتی را که به ما بخشیده ای، بازپس مگیر و از فضلت بر ما بیشتر عطا کن که ما مشتاق روی توایم. خداوندا من از دشواری سفر و از اندوه بازگشت‌گاه و از دیدن منظره ناخوشایند در جان و مال و خانواده و فرزندانم به تو پناه می‌برم. خداوندا شیرینی ایمان و خنکای بخشودگی را به ما بچشان و ما را از عذابت در امان دار که ما مشتاقان روی توایم و ما را در دنیا و آخرت حسنه ای عطا گردان و از عذاب آتش حفظ گردان و از نزد خود ما را رحمتی فروفرست که تو بر هر کاری توانایی. و چون به کنار فرات آمدی - و مقصودش شرعه صادق علیه السلام در العلقمی بود - بگو: خداوندا تو بهترین مقصودی هستی که مردان بر در وی فرود آیند و تو ای سرورم بهترین کسی هستی که به نزدش آیند و گرامی‌ترین کسی که زیارتش کنند و چنان باشی که برای هر زائری کرامتی قرار دادی و هر فرود آمده بر درت را، هدیه و پیشکشی فراهم کرده ای، پس از تو مسألت دارم که هدیه ات به من این باشد که مرا از آتش رهایی بخشی، چه به راستی که من رهسپار ولیّ تو و پسر نبیّ تو و صفیّ تو و پسر صفیّ تو و نجیب تو و پسر نجیب تو و حبیب تو و پسر حبیب تو گشتم. خداوندا، پس سعی و پویشم را مشکور قرار ده و بر این ره سپردنم به سوی تو، رحم آور بی آنکه هیچ منتی بگذارم، بلکه لطف و منّت همه تو راست که راه زیارت او را برای من گشودی و فضل و درجه او را به من فهماندی و مرا در حفظ خود نگاه داشتی تا به این مکان رساندی، خداوندا، پس حمد و ثنا تو را سزاست بر همه این نعمتهایت و سپاس تو راست بر همه این منت هایت. سپس در فرات غسل کن، چرا که پدرم از پدرانش علیهم السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: این پسرم حسین، پس از من بر ساحل فرات کشته می شود و هر که او را زیارت نماید و از آب فرات غسل نماید، گناهانش چون روزی که از مادر زاده گشت، فرو ریزد. و چون غسل نمایی، در غسلت بگو: به نام خدا و به یاری خدا، خدایا این غسل را نور و پاکی و پناه و شفای از هر بیماری و ناخوشی و آفت و نقصی قرار ده. خداوندا دلم را به آن پاک گردان و سینه ام را گشادگی بخش و کارم به آن آسان گردان. و چون غسلت را به سر بردی، دو جامه پاکیزه بر تن کن و بیرون از نهر و آن جایی است که خداوند فرموده است: «وَ فِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجاوِراتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنابٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِيلٌ صِنْوانٌ وَ غَيْرُ صِنْوانٍ يُسْقى بِماءٍ واحِدٍ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَها عَلى بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ» - . رعد / ۴ - {و در زمین قطعاتی است کنار هم، و باغهایی از انگور و کشتزارها و درختان خرما، چه از یک ریشه و چه از غیر یک ریشه، که با یک آب سیراب می گردند، و [با این همه] برخی از آنها را در میوه [از حیث مزه و نوع و کیفیت] بر برخی دیگر برتری می دهیم.} دو رکعت نماز بگزار. و چون از نماز فارغ گشتی، به حال آرامش و وقار به سمت حرم روانه شو و گامهایت را کوتاه بردار که خداوند تو را به هر گام، یک حج و یک عمره نصیب گرداند و فروتن و با چشم گریان راه برو و بسیار الله اکبر و لا اله الا الله و الحمد الله عز و جل بگو و بر نبی او صلی الله علیه و آله صلوات فرست و بخصوص بر

حسین صلوات بفرست و قاتل او را نفرین کن و از هر آنکه بنیان این جنایت را نهاد، برائت بجوی. و چون به دروازه حرم آمدی بایست و بگو: الله اکبر بر آن وجود بزرگ، الحمدلله پیاپی و سبحان الله در شام و صبح. حمد و ثنا خدایی راست که ما را به این راه ره نمود و اگر خدا هدایتمان نمی‌کرد، به آن ره نمی‌بردیم و به حق که فرستادگان خداوندمان حق را برای ما آوردند. سپس بگو: سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای نبی خدا، سلام بر تو ای خاتم پیامبران، سلام بر تو ای سرور فرو فرستادگان، سلام بر تو ای حبیب خدا، سلام بر تو ای امیر المومنین، سلام بر تو ای سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای فرمانروای نورانی دست و رویان، سلام بر تو ای پسر فاطمه سرور زنان جهان، سلام بر تو و بر امامان از نسل تو، سلام بر تو ای جانشین امیر المومنین، سلام بر تو ای شهید راستین‌منش، سلام بر شما ای فرشتگان مقیم گشته به این جایگاه شریف، سلام بر شما ای فرشتگان حلقه زده بر گرد قبر حسین، سلام بر شما تا روزی که زنده ام و روز و شب پابرجاست. سپس می گویی: سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، غلام تو و فرزند غلام تو و فرزند کنیزت که به بردگی ات اعتراف دارد و دست از هر مخالفتی با شما شسته است و دوستدار دوست شما و دشمن دشماست، قصد حرم تو نموده و به شهادتگاه تو پناه آورده است و با قصد تو نمودن، به تو تقرب جسته است. آیا اذن ورود می‌فرمایی ای سرور اوصیاء؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای فاطمه سرور زنان عالم؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای مولای من ای ابا عبد الله؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای مولای من ای پسر رسول خدا؟ و اگر قلبت خاشع گشته و چشمت گریان شود، این علامت اذن ورود است، پس وارد شو و بگو: حمد و ثنا خدای یگانه بی همتای یکتای بی نیاز راست که مرا به ولایت تو ره نمود و مرا برای زیارت تو برگزید و راه ره سپردن به سوی تو را آسان نمود. سپس به جلوی در بارگاه می‌آیی و در کنار سمت سر حضرت می‌ایستی و می گویی: سلام بر تو ای وارث آدم، برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث علی ولیّ خدا، سلام بر تو ای پسر محمد مصطفی، سلام بر تو ای پسر علی مرتضی، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا، سلام بر تو ای پسر خدیجه کبری، سلام بر تو ای آنکه خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد و ای کشته تبار کشته‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده است. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات مستحقان پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و خدا و رسول خدا را اطاعت نمودی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. پس خدا لعنت کند امتی را که تو را کشتند و خدا لعنت کند امتی را که به تو ستم روا داشتند و خدا لعنت کند امتی را که این خبر شنید و به آن خشنود گشت. ای مولای من، ای ابا عبد الله، گواهی می‌دهم که تو نوری بودی در تیره های فرازمند و زهدانهای بی‌آلایش که جاهلیت با پلشتیهایش تو را نیالود و تیرگی گم‌گشتگی‌ها جامه ظلمانی بر تن تو نیفکند و شهادت می‌دهم که تو از ستونهای دین و پایه های اصلی جمع مومنان هستی و گواهی می‌دهم که تو امام نیکوکار پرهیزکار پسندیده‌کردار وارسته رهنمای رهیافته هستی و گواهی می‌دهم که امامان از نسل تو واژه پرهیزکاری و پرچمهای رهیافتگی و دست آویزهای بس استوار و برهان بر اهل دنیا هستند و خداوند و فرشتگان و پیامبران و فرستادگان خدا را به گواهی می گیرم که من در شریعتهای دینم و سرانجام عملم به شما ایمان دارم و به رجعت شما یقین دارم. دلم با دل شما ره صلح و آشتی می‌پوید و کارم همه پیروی از کردار شماست، صلوات خدا بر شما باد و بر جانها و پیکرهای شما و بر حاضر و غایب شما و بر آشکار و نهان شما. سپس بر قبر خم شده و بر آن بوسه زده و بگو: پدر و مادر به فدایت ای پسر رسول خدا، پدر و مادرم به فدایت ای ابا عبد الله، به حق که غم جانکاه از دست دادنت بس دشوار و مصیبت تو بر ما و بر همه اهل آسمانها و زمین بس کمرشکن بود، پس خدا لعنت کند امتی را که زین نهادند و لگام بستند و برای جنگ با تو آماده گشتند.

ای مولای من ای ابا عبد الله، ره حرمت پوییدم و به شـهادتگاهت آمدم، و خدا را به شأنی که نزد وی داری و منزلتی که نزد او داری، مسألت می‌کنم که بر محمـد و آل محمـد درود فرسـتد و مرا در دنیا و آخرت همراه شـما قرار دهـد. سـپس برخیز و در کنار سـر حضـرت دو رکعت نماز بگزار و در آنها هر سوره ای خواستی بخوان و چون نمازت را به پایان بردی، بگو: خداونـدا من تنهـا بر تو نمـاز گزاردم و رکوع کردم و سـجده نمودم و تو را انبـازی نیست، چرا که نماز و رکوع و سـجده، تنها از آن تو باشد، چرا که تنها تو خدایی و خدایی جز تو نیست. خداوندا بر محمد و آل محمد صـلوات فرست و بهترین درودها و سـلامها را از من به ایشان برسان و از ایشان مرا سـلامی رسان. خداوندا این دو رکعت هدیه ایست از من به مولایم حسـین بن علی علیه السـلام، خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و آن را از من بپذیر و به واسطه آن مرا به بهترین امید و آرزویم در تو و در وجود ولیّ‌ات پـاداش ده، ای ولی مؤمنین. سـپس برخیز و به سـمت پاهـای حضـرت برو و در کنار سـر علی بن حسـین علیه السلام بایست و بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر نبی خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، سلام بر تو ای پسر حسین شهید، سلام بر تو ای شهید و پسر شهید، سلام بر تو ای ستمدیده و پسر ستمدیده، خدا لعنت کند امتی را که تو را کشـتند و خدا لعنت کند امتی را که به تو ستم روا داشتند و خدا لعنت کند امتی را که این خبر شنید و به آن خشنود گشت. آنگاه بر قبر خم شو و بر آن بوسه ده و بگو: سـلام بر تو ای ولی خدا و پسـر ولی خدا، به حق که غم جانگداز از دست دادنت بس دشوار و مصـیبت تو بر ما و بر همه مسـلمانان بس گران بود، پس خداوند لعنت کند امتی را که تو را کشـتند و نزد خدا و نزد تو از ایشان برائت می‌جویم. سپس از دری که کنار پاهای علی بن حسین علیهما السلام است خارج شو و به سمت شهیدان برو و بگو: سـلام بر شـما ای دوسـتداران خدا و محبوبان او، سلام بر شما ای دوستان برگزیده خدا و رفیقان ناب خدا، سلام بر شما ای یاران دین خدا، سـلام بر شـما ای یاران رسول الله، سـلام بر شـما ای یاران امیر المومنین، سـلام بر شـما ای یاران فاطمه سرور زنان جهان، سـلام بر شـما ای یاران ابا محمد، حسن بن علی خیرخواه پسـندیده‌کردار، سـلام بر شما ای یاران ابا عبد الله، پـدر و مادرم به فـدای شـما، نیک و خوش بودید و زمینی که در آن دفن شدید، طیب و نیک باد و شـما فوز عظیم یافتید و ای کاش که با شـما بودم و با شـما به فوز عظیم دست می‌یافتم. سـپس به کنار سـر حسـین علیه السلام بازگرد و بسیار برای خود و خانواده و والـدین و خواهر و برادرانت دعا کن، چرا که در شـهادتگاه او دعای هیـچ دعاکننده ای و خواهش هیچ درخواسـت کننده ای رد نمی‌شود. و چون قصد خروج نمودی، سـر و سـینه بر قبر بگذار و بگو: سـلام بر تو ای مولای من ، سـلام بر تو ای حجت خـدا، سـلام بر تو ای برگزیـده خدا، سـلام بر تو ای (بنده) خاص (نزد) خدا، سـلام بر تو ای (بنده) خالص (برای) خدا، سلام بر تو ای امین خدا، سـلام وداع کننده و نه سـلام پریشان خاطر و نه سـلام آزرده دل. و اگر می‌روم از سر ملالت نیست و اگر می‌مانم از بـدگمانی به آنچه خداونـد به بردباران وعـده داده، نمی‌باشد و خداوند این زیارت را ای مولای من، آخرین بار برای زیارت تو قرار ندهد و مرا بازگشت به شـهادتگاه تو و نشسـتن در حرمت روزی نماید و هم از او درخواست می‌نمایم که مرا به (محبت) تو و امامان از نسل تو سـعادتمند گرداند و در دنیا و آخرت با شـما همراه دارد. سپس برخیز و بیرون رو و پشت مکن و این سخن بسیار گو که: ما از خداییم و به سوی خدا بازگردندگانیم. تا آنکه از مقبره دور گردی.

هر که حسین را به این شکل زیارت کند، خداوند عزوجل برایش به هر گام صد هزار حسنه نویسد و صد هزار سیئه پاک کند و مرتبه اش صـد هزار درجه افزون گردد و صـد هزار حـاجتش برآورده شود و ساده ترین آن اینکه وی را از لبه دوزخ به کنار رانـد و همچون کسانی خواهـد بود که همراه با حسـین شـهید شدنـد تا آنکه او را در درجاتشان با ایشان همپایه قرار دهـد. - . مصباح الطوسی : ۴۹۹- ۵۰۴ -

**[ترجمه]

أقول

أورد الشيخ المفيد رحمه الله هذه الزياره فی مزاره مع اختصار فی بعض الفضائل لا فی الأذكار و الأدعیه و الظاهر أن روایه صفوان انتهت هاهنا و ما سیذكره الشیخان الجلیلان بعد ذلک مأخوذ مما مر من الزیاره الكبیره التی رواها أبو حمزه الثمالی مع اختصار و تغییر یسیر یظهر لک عند الرجوع إلیها.

ثُمَّ قَالَ الشَّیْخُ زِیَارَهُ الشُّهَدَاءِ مِنْ رِوَایَهِ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ: السَّلَامُ عَلَیْكُمْ یَا أَنْصَارَ دِینِ رَسُولِ اللَّهِ مِنِّی مَا بَقِیتُ وَ السَّلَامُ عَلَیْكُمْ دَائِماً إِذَا فَنِیتُ وَ بُلِیتُ لَهْفِی عَلَیْكُمْ أَیُّ مُصِیبَهٍ أَصَابَتْ كُلَّ مَوْلًى لِمُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَقَدْ عَظُمَتْ وَ خُصَّتْ وَ جَلَّتْ وَ عَمَّتْ مُصِیبَتُكُمْ إِنِّی بِكُمْ لَجَزِعٌ وَ إِنِّی بِكُمْ لَمُوجَعٌ مَحْزُونٌ وَ أَنَا بِكُمْ لَمُصَابٌ مَلْهُوفٌ هَنِیئاً لَكُمْ مَا أُعْطِیتُمْ وَ هَنِیئاً لَكُمْ مَا بِهِ حُبِیتُمْ وَ لَقَدْ بَكَتْكُمُ الْمَلَائِكَهُ وَ حَفَّتْ بِكُمْ وَ سَكَنَتْ مُعَسْكَرَكُمْ وَ حَلَّتْ مَصَارِعَكُمْ وَ قَدَّسَتْ وَ صَفَّتْ بِأَجْنِحَتِهَا عَلَیْكُمْ لَیْسَ لَهَا عَنْكُمْ فِرَاقٌ إِلَی یَوْمِ التَّلَاقِ وَ یَوْمِ الْمَحْشَرِ وَ یَوْمِ الْمَنْشَرِ طَافَتْ عَلَیْكُمْ رَحْمَهٌ بَلَغْتُمْ بِهَا شَرَفَ الْآخِرَهِ أَتَیْتُكُمْ مُشْتَاقاً وَ زُرْتُكُمْ خَائِفاً أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ یُرِیَنِیكُمْ عَلَی الْحَوْضِ وَ فِی الْجِنَانِ مَعَ الْأَنْبِیَاءِ وَ الْمُرْسَلِینَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِیقاً(۲).

ثم قال الشیخان رحمهما الله ثم امش إلی مشهد العباس بن علی رحمه الله علیه و ساقا الزیاره كما سیأتی فی بابها بروایه الثمالی.

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۴۹۹- ۵۰۴.

۲- ۲. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۴.

ثُمَّ قالا: ثُمَّ ارْجِعْ إِلَى مَشْهَدِ الْحُسَيْنِ عليه السلام (۱)

لِلْوَدَاعِ فَإِذَا أَرَدْتَ أَنْ تُوَدِّعَهُ فَقِفْ عَلَيْهِ كَوُقُوفِكَ أَوَّلَ الزِّيَارَهِ وَ اسْتَقْبِلْهُ بِوَجْهِكَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَنْتَ لِي جُنَّةٌ مِنَ الْعَذَابِ وَ هَذَا أَوَانُ انْصِرَافِي غَيْرَ رَاغِبٍ عَنْكَ وَ لَا مُسْتَبْدِلٍ بِكَ سِوَاكَ وَ لَا مُؤْثِرٍ عَلَيْكَ غَيْرَكَ وَ لَا زَاهِدٍ فِي قُرْبِكَ وَ قَدْ جُدْتُ بِنَفْسِي لِلْحِدْثَانِ وَ تَرَكْتُ الْأَهْلَ وَ الْأَوْطَانَ فَكُنْ لِي شَافِعاً يَوْمَ حَاجَتِي وَ فَقْرِي وَ فَاقَتِي يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنِّي وَالِدِي وَ لَا وَلَدِي وَ لَا حَمِيمِي وَ لَا قَرِيبِي أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي قَدَّرَ وَ خَلَقَ أَنْ يُنَفِّسَ بِكُمْ كَرْبِي وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي قَدَّرَ عَلَيَّ فِرَاقَ مَكَانِكَ أَلَّا يَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي وَ مِنْ رُجُوعِي وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَبْكَى عَيْنَيَّ عَلَيْكَ أَنْ يَجْعَلَهُ سَنَداً لِي وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي نَقَلَنِي إِلَيْكَ مِنْ رَحْلِي وَ أَهْلِي أَنْ يَجْعَلَهُ ذُخْراً لِي وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَرَانِي مَكَانَكَ وَ هَدَانِي لِلتَّسْلِيمِ عَلَيْكَ وَ لِزِيَارَتِي إِيَّاكَ أَنْ يُورِدَنِي حَوْضَكَ وَ يَرْزُقَنِي مُرَافَقَتَكَ فِي الْجِنَانِ مَعَ آبَائِكَ الصَّالِحِينَ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صِفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ وَ صَفْوَتِهِ وَ أَمِينِهِ وَ رَسُولِهِ وَ سَيِّدِ النَّبِيِّينَ السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ وَصِيِّ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّهِ الرَّاشِدِينَ السَّلَامُ عَلَى مَنْ فِي الْحَائِرِ مِنْكُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الْبَاقِينَ الْمُقِيمِينَ الْمُسَبِّحِينَ الَّذِينَ هُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ مُقِيمُونَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ أَشِرْ إِلَى الْقَبْرِ بِمُسَبِّحَتِكَ الْيُمْنَى وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ عَلَى رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِكَ وَ مَنْ حَضَرَكَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ وَ أَسْتَرْعِيكَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ آمَناً بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۴.

الشّاهِدِينَ.

ثُمَّ ارْفَعْ يَدَيْکَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ لَا تَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِی إِيَّاهُ فَإِنْ جَعَلْتَهُ يَا رَبِّ فَاحْشُرْنِی مَعَهُ وَ مَعَ آبَائِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ وَ إِنْ أَبْقَيْتَنِی يَا رَبِّ فَارْزُقْنِی الْعَوْدَ إِلَيْهِ ثُمَّ الْعَوْدَ إِلَيْهِ بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَ اجْعَلْ لِی لِسانَ صِدْقٍ فِی أَوْلِيَائِکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَشْغَلْنِی عَنْ ذِكْرِکَ بِإِكْثَارٍ مِنَ الدُّنْيَا تُلْهِينِی عَجَائِبُ بَهْجَتِهَا وَ تَفْتِنُنِی زَهَرَاتُ زِينَتِهَا وَ لَا بِإِقْلَالٍ يُضِرُّ بِعَمَلِی كَدُّهُ وَ يَمْلَأُ صَدْرِی هَمُّهُ وَ أَعْطِنِی مِنْ ذَلِكَ غِنًی عَنْ شِرَارِ خَلْقِکَ وَ بَلَاغاً أَنَالُ بِهِ رِضَاکَ يَا رَحْمَانُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ وَ زُوَّارَ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْمَنَ عَلَی الْقَبْرِ مَرَّةً وَ الْأَيْسَرَ مَرَّةً وَ أَلِحَّ فِی الدُّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَهِ[(١)] ثُمَّ حَوِّلْ وَجْهَکَ إِلَی قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَوَدِّعْهُمْ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِی إِيَّاهُمْ وَ أَشْرِكْنِی مَعَهُمْ فِی صَالِحِ مَا أَعْطَيْتَهُمْ عَلَی نُصْرَتِهِمْ ابْنَ نَبِيِّکَ وَ حُجَّتَکَ عَلَی خَلْقِکَ وَ جِهَادِهِمْ مَعَهُ اللَّهُمَّ اجْمَعْنَا وَ إِيَّاهُمْ فِی جَنَّتِکَ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِکَ رَفِيقاً أَسْتَوْدِعُكُمُ اللَّهَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی الْعَوْدَ إِلَيْهِمْ وَ احْشُرْنِی مَعَهُمْ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ثُمَّ اخْرُجْ وَ لَا تُوَلِّ وَجْهَکَ عَنِ الْقَبْرِ حَتَّی يَغِيبَ عَنْ مُعَايَنَتِکَ وَ قِفْ عَلَی الْبَابِ مُتَوَجِّهاً إِلَی الْقِبْلَهِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَتَقَبَّلَ عَمَلِی وَ تَشْكُرَ سَعْيِی وَ لَا تَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِی وَ ارْدُدْنِی إِلَيْهِ بِبِرٍّ وَ تَقْوَی وَ عَرِّفْنِی بِهِ وَ زِيَارَتِی إِلَيْهِ وَ قُرْبَتِی وَ عَرِّفْنِی بَرَكَتَهُ عَاجِلًا صَبّاً صَبّاً مِنْ غَيْرِ كَدٍّ وَ لَا مَنٍّ مِنْ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ وَ اجْعَلْهُ وَاسِعاً مِنْ فَضْلِکَ وَ كَثِيراً مِنْ عَطِيَّتِکَ مِنْ فَضْلِکَ الْوَاسِعِ الْفَاضِلِ الْمُفْضِلِ الطَّيِّبِ وَ ارْزُقْنِی رِزْقاً وَاسِعاً حَلَالًا كَثِيراً فَإِنَّکَ تَقُولُ وَ سْئَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَمِنْ فَضْلِکَ أَسْأَلُ وَ مِنْ

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۶.

عَطِيَّتِكَ أَسْأَلُ وَ مِنْ كَثِيرِ مَا عِنْدَكَ أَسْأَلُ وَ مِنْ خَزَائِنِكَ أَسْأَلُ وَ مِنْ يَدِكَ الْمَلْأَى أَسْأَلُ فَلَا تَرُدَّنِي خَائِباً فَإِنِّي ضَعِيفٌ فَضَاعِفْ لِي وَ عَافِنِي إِلَى مُنْتَهَى أَجَلِي وَ اجْعَلْ لِي مِنْ كُلِّ نِعْمَةٍ أَنْعَمْتَهَا عَلَى عِبَادِكَ أَوْفَرَ النَّصِيبِ وَ اجْعَلْ لِي خَيْراً مِمَّا أَنَا عَلَيْهِ وَ اجْعَلْ مَا أَصِيرُ إِلَيْهِ خَيْراً مِمَّا يَنْقَطِعُ عَنِّي وَ اجْعَلْ سَرِيرَتِي خَيْراً مِنْ عَلَانِيَتِي وَ أَعِذْنِي مِنْ أَنْ أُرِيَ النَّاسَ أَنَّ فِيَّ خَيْراً وَ لَا خَيْرَ فِيَّ وَ ارْزُقْنِي مِنَ التِّجَارَةِ أَوْسَعَهَا رِزْقاً وَ أَعْظَمَهَا فَضْلًا وَ خَيْرَهَا لِي وَ لِعِيَالِي وَ أَهْلِ عِنَايَتِي فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ عَافِيَةً وَ أْتِنِي يَا سَيِّدِي وَ عِيَالِي بِرِزْقٍ وَاسِعٍ تُغْنِينَا بِهِ عَنْ دُنَاةِ خَلْقِكَ وَ لَا تَجْعَلْ لِأَحَدٍ مِنَ الْعِبَادِ فِيهِ مَنّاً وَ اجْعَلْنِي مِمَّنِ اسْتَجَابَ لَكَ وَ آمَنَ بِوَعْدِكَ وَ اتَّبَعَ أَمْرَكَ وَ لَا تَجْعَلْنِي أَخْيَبَ وَفْدِكَ وَ زُوَّارِ ابْنِ نَبِيِّكَ وَ أَعِذْنِي مِنَ الْفَقْرِ وَ مَوَاقِفِ الْخِزْيِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اصْرِفْ عَنِّي شَرَّ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اقْلِبْنِي مُفْلِحاً مُنْجِحاً مُسْتَجَاباً لِي بِأَفْضَلِ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُوَّارِ أَوْلِيَائِكَ وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِمْ وَ إِنْ لَمْ تَكُنِ اسْتَجَبْتَ لِي وَ غَفَرْتَ لِي وَ رَضِيتَ عَنِّي فَمِنَ الْآنَ فَاسْتَجِبْ لِي وَ اغْفِرْ لِي وَ ارْضَ قَبْلَ أَنْ تَنْأَى عَنِ ابْنِ نَبِيِّكَ دَارِي فَهَذَا أَوَانُ انْصِرَافِي إِنْ كُنْتَ أَذِنْتَ لِي غَيْرَ رَاغِبٍ عَنْكَ وَ لَا عَنْ أَوْلِيَائِكَ وَ لَا مُسْتَبْدِلٍ بِكَ وَ لَا بِهِمْ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ مِنْ خَلْفِي وَ عَنْ يَمِينِي وَ عَنْ شِمَالِي حَتَّى تُبَلِّغَنِي أَهْلِي فَإِذَا بَلَّغْتَنِي فَلَا تَبَرَّأْ مِنِّي وَ أَلْبِسْنِي وَ إِيَّاهُمْ دِرْعَكَ الْحَصِينَةَ وَ اكْفِنِي مَئُونَةَ عِيَالِي وَ مَئُونَةَ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَ امْنَعْنِي مِنْ أَنْ يَصِلَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ بِسُوءٍ فَإِنَّكَ وَلِيِّي فِي كُلِّ ذَلِكَ وَ الْقَادِرُ عَلَيْهِ وَ أَعْطِنِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَ مُنَّ عَلَيَّ بِهِ وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ثُمَّ انْصَرِفْ وَ أَنْتَ تَحْمَدُ اللَّهَ وَ تُسَبِّحُهُ وَ تُهَلِّلُهُ وَ تُكَبِّرُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى (۱).

**[ترجمه]شیخ مفید رحمه الله این زیارت را در کتاب مزار خویش با اختصار در ذکر برخی فضایل و نه در ذکرها و دعاها ذکر نموده و گویا روایت صفوان همین جا خاتمه می‌یابد و آنچه که دو شیخ بزرگوار پس از این اضافه می‌کنند، مأخوذ از زیارت جامعی که ابو حمزه ثمالی روایت کرده است می‌باشد، با اختصار و با اندکی تفاوت است، با مراجعه روشن می‌شود،

سپس شیخ گوید: زیارت شهیدان از روایت ابا حمزه ثمالی:

سلام من تا روزی که زنده ام، بر شما باد ای یاران دین رسول خدا و سلام همیشگی بر شما باد، آن زمان که مرده‌ام و پوسیده‌ام. ای سوز و حسرت دلم بر شما، چه مصیبتی بود که بر جان همه دوستداران محمد و آل محمد نشست، به راستی که مصیبتی بس بزرگ و جلیل است و بر تک تک ایشان فرود آمد و فراگیر همگان گشت. هان که من از داغ شما بیقرارم و دلم از آن به درد آمده و اندوهگینم و به مصیبت شما داغدار و حسرت کشم. هان گوارا باد شما را آنچه خداوند شما را عطا نمود و گورایتان باد آنچه پاداش به شما داده شد. به راستی که فرشتگان بر شما گریستند و گرد شما حلقه زدند و بر اردوگاهتان رخت افکندند و بر قتلگاهتان درنشستند و به تقدیس شما نشستند و بالهایشان را بر شما گسترانده اند. و از شما تا روز قیامت و روز محشر و روز رستاخیز مردمان از قبرها، جدا نگردند و رحمتی از خدا بر گرد حرم شما در طواف باشد که به واسطه آن به شرف آخرت دست یابید. مشتاقانه به زیارت شما آمدم و بیمناک زیارتتان کردم. از خدا خواهم که شما را بر حوض کوثر و در بهشت با پیامبران و فرستادگان و شهیدان و صالحان که بس نیک رفیقانی هستند، به چشم خود بینم. - . مصباح الطوسی : ۵۰۴ -

سپس هر دو شیخ رحمهما الله گویند که سپس به سوی شهادتگاه عباس بن علی رحمه الله علیه برو و روایت را چنان که در جای خود، به روایت ثمالی خواهد آمد، ذکر می‌کنند.

سپس گوینـد: آنگـاه برای وداع به مشـهد حسـین علیه السـلام بازگرد و چون خواستی با وی خـداحافظی نمایی، همچون آغاز زیارت، به نزد وی بایست و چهره ات به سوی او باشد و بگو: سـلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای ابا عبد الله، تو مرا سپری در برابر عذاب هستی و این لحظه بازگشتنم از نزد توست، حال آنکه از تو روی‌گردان نیستم و کسی دیگر را به جای تو نمی... گیرم و دیگری را بر تو ترجیح نمی‌دهم و از نزدیک بودن به تو بیزار نیستم، چگونه (چنین باشم) حال آنکه جانم را در مقابل خطرات بر کف گرفته ام و خانواده و کاشانه ام را رها بنهاده ام، پس مرا در روز نیازمنـدی و تهیدستی و بیچارگی ام، آن روز که نه پدرم و نه فرزندم و نه رفیق و نه آشنایم به کارم نیاید، شـفیع من باش. از خدایی که تقدیر نمود و خلق نمود، می‌خواهم که انـدوهم را به واسـطه شـما زائل گردانـد؛ و از خـدایی که تقـدیر نمود که از مکان شـما دور گردم، مسألت دارم که این را آخرین مرتبه زیارتم و بازگشـتم به سوی شـما قرار ندهد؛ و از خدایی که چشـمانم را بر تو گریاند، درخواست دارم که این را برای من سـندی قرار دهـد؛ و از خـدایی که مرا از نزد خانه و خانواده ام به سوی تو آورد، تقاضا دارم که این زیارت را ذخیره من قرار دهـد؛ و از خـدایی که جایگـاه تو را به من نشـان داد و مرا برای درود و سـلام دادن بر تو و زیـارتت، ره نمود، مسألت دارم که مرا به حوض کوثرت وارد سازد و همراهی با تو در بهشت به همراه پدران درسـتکارت را روزی نماید. سلام بر تو ای برگزیـده خـدا و سـلام بر تو و بر محمـد بن عبـد الله، سـلام بر محمد حبیب خدا و برگزیده او و امانتدار و فرسـتاده او و سـرور پیامبران، سـلام بر امیر مومنان و وصـیّ رسول پروردگار جهانیان و فرمانده نورانی دست و رویان. سلام بر امامان رهیافته، سلام بر هر آنکه از شما در حرم است و رحمت و برکات خدا. سلام بر فرشتگان خدا که باقی مانده و اقامت نموده و تسبیح گویانند و به دسـتور خداوند رحل اقامت افکنده اند. سلام بر ما و بر بندگان درستکار خدا و حمد و ثنا خدای جهانیان راست. سپس با انگشت سبابه دست راست به سمت مقبره اشاره کن و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقرب و پیامبران فروفرستاده و بندگان درسـتکار بر تو باد ای پسر رسول خدا و بر روان و پیکرت و بر سلاله ات و هر آنکه از دوستدارانت در اینجا حاضرند. تو را به خـدا می‌سپارم و از تو می‌خواهم که حافظ من باشـی و به تو سـلام می‌رسانم، به خـدا و رسول خـدا و بـدانچه که او از سوی خداونـد آورد، ایمـان آوردیم. خداونـدا مـا را از جمله حاضـران بنـویس. سـپس دسـتت را به سـمت آسـمان فراز کن و بگـو: خداونـدا، از تو درخواست دارم که بر محمـد و خاندان محمد درود فرستی و این زیارت را آخرین زیارتم از وی قرار ندهی و اگر چنین کردی خداوندا! پس مرا با او و پدران و دوسـتدارانش محشور گردان و اگر مرا زنده نگاه داشتی خداوندا! روزی ام کن که بـار دیگر به نزد او بـاز گردم و بـار دیگری نیز بازگردم، به لطف و رحمتت ای مهربانترین مهربانان. خداونـدا مرا زبان گویای به راستی عطا کن در حق اولیایت. خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و مرا با زیاده روی در امر دنیا، از ذکر و یاد خود باز مدار، چنان که شـگفتیهای جمال و رونق آن مرا سـرگرم سازد و شکوفه های زیور و زینت آن مرا بفریبد و نه با پرهیز زیادی از آن، تا سـختی مبارزه بسیار با آن به عملم آسیب رساند و دغدغه آن سراسر دلم را پر کند. و مرا از آن [دنیا] بی نیـازی از بنـدگان شـرورت عطـا کن و کفـایتی که به آن به خشـنودی تو دست یابم، ای بخشاینـده خـدا. درود بر شـما ای فرشـتگان خدا و ای زائران قبر ابا عبد الله علیه السـلام. سـپس یک بار طرف راست صورتت و سپس طرف چپ صورتت را بر قبر بنه و بر دعـا و درخواست پافشـاری نما. - . مصـباح الطوسـی : ۵۰۶ - سـپس چهره ات را به سوی قـبر شـهیدان بگردان و با ایشان وداع کن و بگو: سـلام و رحمت وبرکات خداونـد بر شـما، خداوندا این را آخرین زیارت من از ایشان قرار مده و مرا با ایشـان در عطـای نیکی که به خاطر یاری پسـر پیامبرت و حجتت بر خلایق و جهادشان با وی به ایشان دادی، هم سـهم گردان. خداوندا ما را با ایشان در بهشتت با شهیدان و صالحان - و بس نیک رفیقانی هستند ایشان - گرد هم آور. شما را به خدا می... سپـارم و بـه شـــما ســلام می‌رسـانم. خداونــدا، بـازگشت بـه نزد ایشـان را روزی ام گردان و مرا بـا ایشـان محشـور گردان ای

مهربـانترین مهربانـان. سـپس بیرون رو و چهره از قبر بازنگردان تا آنکه از نگاهت دور گردد و بر کنار در، رو به قبله بایست و بگو: خداونـدا به حق محمـد و آل محمد، از تو درخواست دارم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و عمل مرا پذیرا گردی و سعی و کوشـشم را مشکور گردانی و آن را هرگز تـا وقتی که زنـده ام، آخرین زیـارت من قرار مـده و مرا بـا نیکوکاری و پرهیزکـاری به نزد وی بازگردان و مرا با او و زیارت او و قربتم به او آشـنا گردان و برکتت را هر چه زودتر، چون باران ریزان، بـدون هیـچ دشـواری و بـدون منتی از سـوی هیـچ یـک از بنـدگانت، به من بچشـان و از سر فضـلت آن را گسـترده دار و به بخشـندگی ات آن را از جود و بخشـش گسترده و فزاینـده و افزونگر و گوارایت، فراون نما. و مرا روزی گسترده بخش که تو خـود گـویی: و از فضـل خداونـد مسألت نماییـد، پس فضـل تو را درخواست می‌کنم و دهش هـای تو را مسألت می‌نمـایم و فراوانی نزد تو را می‌جویم و از خزانه ات طلب می‌کنم و از دسـتان پر نعمتت تقاضـا می‌کنم، پس مرا نومیـد بازمگردان که من ناتوانم، پس اجرم دوچنـدان گردان و مرا تا سررسـید مـدت عمرم، عافیت بخش و مرا از هر نعمتی که به بنـدگانت بخشـیدی، بهره ای فراوانتر بخش و مرا برتر از آنچه که برخوردارم، روزی نما و آینـده‌ای را که بدان می‌گردم را برتر از گذشـته‌ای که از من جـدا می‌شود قرار ده و انـدرون مرا بهتر از ظـاهر حـالم قرار ده و مرا در پنـاه خود دار، از اینکه خود را به مردم چنـان نشان دهم که خیری در وجودم هست ولی اینگونه نباشـد و از میـان تجارتهـا، پر روزی ترین آنهـا و ارزشـمندترین و پرعـافیت ترین آنهـا را روزی من و خـانواده و روزی خوران از دست من در دنیـا و آخرت قرار ده. و ای سـرور من، مرا و خانواده ام را روزی فراوانی بخش که مـا را از بنـدگان فرومـایه ات بی نیاز گردانـد و در آن منتی از سوی هیـچ بنـده ای در آن قرار مـده، و مرا از جمله کسـانی قرار ده که به نـدای تـو پاسـخ گفت و به وعـده ات یقین نمود و از دسـتورت پیروی نمود و مرا ناکـامترین گروه درنشسـته بر در خانه ات و زائران پسـر پیامبرت قرار مـده و مرا از تهیدستی و اوضاع خواری در دنیا و آخرت در پناه دار و شـر دنیـا و آخرت را از من بـازدار و مرا رسـتگار و پیروزمنـد و نتیجه یـافته، به حـال برترین وضـعی که زائری از زائران اولیـائت را بـازمی گردانی، بـازگردان و آن را آخرین زیارت ایشان قرار مـده و اگر دعایم را اسـتجابت ننموده و مرا نبخشوده ای و از من خشـنود نگشـته ای، از این لحظه، (التماس می‌کنم) دعایم را پاسخ گو و گناهم را ببخشای و از من خشـنود گرد، پیش از آنکه منزلگهم از پسـر پیـامبرت دور گردد و اکنون لحظه بازگشـتم است، اگر به من رخصت دهی، ولی نه روی گردان از تو و نه از اولیای تو و نه به گزینش دیگری بر تو و نه بر ایشان. خداوندا مرا از پیش رو و پشت سـر و از چپ و راسـتم در دژ استوار خود قرار ده تا مرا به خانواده ام رسانی و چون مرا رساندی، دست از من مدار و من و ایشان را در حصن مستحکم خود محفوظ دار و مرا در روزی خـانواده ام، و روزی همـه بنـدگانت، تـو بسـنده بـاش و مرا بـاز دار از اینکـه بـه من اهـانتی به دست احـدی از آفریـدگانت برسـد، که تو در همه این امور ولیّ امر من هستی و تنهـا توانمنـد بر آن. و همه آنچه که از تو مسألت نمودم را به من عطـا کن و به بخشـش آن بر من منت نه و مرا از فضـلت فزونی ده، ای مهربـانترین مهربانـان. سـپس راه بـازگشت بگیر، در حالی که حمد و تسبیح و تکبیر و تهلیل می گویی، ان شاء الله تعالی. -. مصباح الطوسی : ۵۰۷- ۵۰۹ -

**[ترجمه]

بیان

قوله یعنی شـرعه الصادق علیه السـلام بالعلقمی هذا التفسـیر من المفید و الشـیخ رحمهما الله و الشـرعه بالکسـر و المشرعه مورد الشاربه من النهر و الآن النهر العلقمی مطموس و شرعه الصادق علیه السلام غیر معلوم لکن ینسب إلیه علیه السلام

ص: ۲۰۵

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۰۷- ۵۰۹.

موضع فی تلک الجهه فلعله هی ففی أی موضع من الفرات و الأنهار المنشعبه منه اغتسل و أتی بهذه الأعمال کان مجزیا.

قوله علیه السلام المحدقین أی المطیفین به و قال الفیروزآبادی (۱) ادلهم الظلام کثف و اسود مدلهم مبالغه قوله فلا عن سوء ظنی أی لیس إقامتی لسوء ظنی بما وعدت الصابرین بل أعلم أنی إذا فارقتک لما یلزمنی من المصالح و صبرت علی مفارقتک یأجرنی الله علیها و یحتمل أن یکون عن بمعنی مع مجازا فإنها قد تکون للظرفیه أی مع المجاوره اعلم أن الله یأجرنی علی الصبر علی ترک الأهل و الوطن و لا یخفی بعده.

قوله علیه السلام السلام علی من فی الحائر منکم الظاهر أن الخطاب متوجه إلی الأئمه و المراد الحسین علیه السلام أو المراد من أهل بیتکم و أولادکم و یحتمل أن یکون المراد به إمام الزمان علیه السلام إذ یمکن أن یکون حاضرا و لا تراه أو مع أرواح سائر الأئمه أیضا فإنه قد مر فی أخبار کثیره أنهم یحضرون للزیاره و قال الجزری (۲) الزهره البیاض النیر و زهره الدنیا حسنها و بهجتها و کثره خیرها.

قوله صبا صبا مصدر بمعنی الفاعل أو المفعول من قولهم صب الماء إذا أفرغه فصب لازم و متعد و هو کنایه عن الکثره.

**[ترجمه]«شرعه الصادق بالعلقمی»، تفسیری است از مفید و شیخ رحمهما الله و «شِرعه» به معنای آبشخور و محل نزدیک شدن به رود و آب برداشتن است و اکنون نهر علقمی از میان رفته و آبشخور صادق علیه السلام اکنون شناخته شده نیست ولی منسوب به حضرت، مکانی است در آن جهت که شاید همان باشد. پس در هر موضعی از فرات و نهرهای منشعب از آن باشد، غسل کن و این اعمال را به جای آور که کفایت می کند.

«المحدقین» یعنی احاطه کنندگان به آن. فیروزآبادی گفته: «ادلهم الظلام» یعنی تاریکی زیاد و سیاه شد و «مدلهم» مبالغه است. «فلا عن سوء ظنی» یعنی اقامت من برای سوء ظن من به آنچه صابران را وعده داده‌ای نیست، بلکه می‌دانم که من وقتی از تو به خاطر مصلحت‌هایی که برایم پیش می‌آید جدا می‌شوم و بر دوری تو صبر می کنم، خداوند به من به خاطر آن اجر می‌دهد. محتمل است «عن» مجازا به معنای «مع» باشد چرا که ممکن است برای ظرفیت باشد یعنی با مجاورت؛ می‌دانم که خدا به من به خاطر ترک خانواده و وطن، اجر می‌دهد، ولی بعید بودن آن پوشیده نیست.

«السلام علی من فی الحایر منکم»، ظاهرا خطاب متوجه ائمه علیهم السلام است و مراد حسین علیه السلام می‌باشد و یا یعنی «از اهل بیت شما و اولاد شما». ممکن است مراد از آن امام زمان عج باشد، زیرا ممکن است حاضر باشد و تو او را نبینی یا او به علاوه ارواح سایر ائمه که در اخبار زیادی گذشت که آنان برای زیارت حاضر می‌شوند. جزری گفته: «زهره»، سفیدی درخشان است و «زهره الدنیا» یعنی زیبایی و تابش و زیادی خیر آن. گفته وی: «صبّا صبّا»، مصدر به معنای فاعل یا مفعول است از این گفته ایشان: «صبّ الماء» یعنی آن را خالی کرد، پس صب لازم و متعدی (دووجهی) است که کنایه از کثرت است .

**[ترجمه]

ثُمَّ قَالَ الْمُفِیدُ وَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ رَحِمَهُمَا اللَّهُ زِیَارَهً أُخْرَی لَهُ علیه السلام بِرِوَایَهٍ أُخْرَی غَیْرِ مُقَیَّدَهٍ بِوَقْتٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ: إِذَا وَرَدْتَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَرْضَ کَرْبَلَاءَ فَانْزِلْ مِنْهَا بِشَاطِئِ الْعَلْقَمِیِّ ثُمَّ اخْلَعْ ثِیَابَ سَفَرِکَ وَ اغْتَسِلْ غُسْلَ الزِّیَارَهِ مَنْدُوباً وَ قُلْ وَ أَنْتَ تَغْتَسِلُ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ عَلَی مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ طَهِّرْ قَلْبِی وَ زَکِّ عَمَلِی وَ نَوِّرْ بَصَرِی وَ اجْعَلْ غُسْلِی هَذَا طَهُوراً وَ

ص: ۲۰۶

۱- ۱. القاموس ج ۴ ص ۱۱۳.

۲- ۲. النهایه ج ۲ ص ۱۴۵- ۱۴۶.

حِرْزاً وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ آفَهٍ وَ عَاهَهٍ وَ مِنْ شَرِّ مَا أَحَاذِرُ إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْسِلْنِي مِنَ الذُّنُوبِ كُلِّهَا وَ الْآثَامِ وَ الْخَطَايَا وَ طَهِّرْ جِسْمِي وَ قَلْبِي مِنْ كُلِّ آفَهٍ تَمْحَقُ بِهَا دِينِي وَ اجْعَلْ عَمَلِي خَالِصاً لِوَجْهِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْهُ لِي شَاهِداً يَوْمَ حَاجَتِي وَ فَقْرِي وَ فَاقَتِي إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ اقْرَأْ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الْغُسْلِ فَالْبَسْ مَا طَهُرَ مِنْ ثِيَابِكَ ثُمَّ تَوَجَّهْ إِلَى الْمَشْهَدِ عَلَى سَاكِنِهِ السَّلَامُ وَ عَلَيْكَ السَّكِينَهُ وَ الْوَقَارُ وَ أَنْتَ مُتَحَفٍّ خَاضِعٌ ذَلِيلٌ تُكَبِّرُ اللَّهَ وَ تُحَمِّدُهُ وَ تُسَبِّحُهُ وَ تَسْتَغْفِرُهُ وَ تُكْثِرُ مِنَ الصَّلَاهِ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ فَإِذَا انْتَهَيْتَ إِلَى بَابِهِ فَقِفْ عَلَيْهِ وَ كَبِّرْ أَرْبَعاً ثُمَّ قُلِ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا مَقَامٌ أَكْرَمْتَنِي بِهِ وَ شَرَّفْتَنِي اللَّهُمَّ فَأَعْطِنِي فِيهِ رَغْبَتِي عَلَى حَقِيقَهِ إِيمَانِي بِكَ وَ بِرَسُولِكَ عليه السلام ثُمَّ أَدْخِلْ رِجْلَكَ الْيُمْنَى قَبْلَ الْيُسْرَى وَ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَلَى مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله اللَّهُمَ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبارَكاً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ثُمَّ امْشِ حَتَّى تَدْخُلَ الصَّحْنَ فَإِذَا دَخَلْتَهُ فَكَبِّرْ أَرْبَعاً وَ تَوَجَّهْ إِلَى الْقِبْلَهِ وَ ارْفَعْ يَدَيْكَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَ إِلَيْكَ خَرَجْتُ وَ إِلَيْكَ وَفَدْتُ وَ لِخَيْرِكَ تَعَرَّضْتُ وَ بِزِيَارَهِ حَبِيبِ حَبِيبِكَ إِلَيْكَ تَقَرَّبْتُ اللَّهُمَّ فَلَا تَمْنَعْنِي خَيْرَ مَا عِنْدَكَ لِشَرِّ مَا عِنْدِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ كَفِّرْ عَنِّي سَيِّئَاتِي وَ حُطَّ عَنِّي خَطِيئَاتِي وَ اقْبَلْ حَسَنَاتِي ثُمَّ اقْرَأِ الْحَمْدَ وَ الْمُعَوِّذَتَيْنِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ وَ آيَهَ الْكُرْسِيِّ وَ آخِرَ الْحَشْرِ لَوْ أَنْزَلْنا هذَا الْقُرْآنَ عَلى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خاشِعاً مُتَصَدِّعاً مِنْ خَشْيَهِ اللَّهِ وَ تِلْكَ الْأَمْثالُ نَضْرِبُها لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَهِ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لا إِلهَ إِلَّا هُوَ

الْمَلِکَ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیزُ الْجَبَّارُ الْمُتَکَبِّرُ سُبْحانَ اللَّهِ عَمَّا یُشْرِکُونَ هُوَ اللَّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنی یُسَبِّحُ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ (۱) ثُمَّ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ تَحِیَّهَ الْمَشْهَدِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْهُمَا وَ سَبَّحْتَ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ فِی الْأُمُورِ کُلِّهَا خَالِقِ الْخَلْقِ لَمْ یَعْزُبْ عَنْهُ شَیْ ءٌ مِنْ أُمُورِهِمْ عَالِمِ کُلِّ شَیْ ءٍ بِغَیْرِ تَعْلِیمٍ وَ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ صَلَوَاتُ مَلَائِکَتِهِ وَ أَنْبِیَائِهِ وَ رُسُلِهِ وَ جَمِیعِ خَلْقِهِ عَلَی مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَی وَ أَهْلِ بَیْتِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی أَنْعَمَ عَلَیَّ وَ عَرَّفَنِی فَضْلَ أَهْلِ بَیْتِهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ وَفَدَ إِلَیْهِ الرِّجَالُ وَ شُدَّتْ إِلَیْهِ الرِّحَالُ وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی أَکْرَمُ مَأْتِیٍّ وَ أَکْرَمُ مَزُورٍ وَ قَدْ جَعَلْتَ لِکُلِّ آتٍ تُحْفَهً فَاجْعَلْ تُحْفَتِی بِزِیَارَهِ قَبْرِ وَلِیِّکَ وَ ابْنِ نَبِیِّکَ وَ حُجَّتِکَ عَلَی خَلْقِکَ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَقَبَّلْ عَمَلِی وَ اشْکُرْ سَعْیِی وَ ارْحَمْ مَسِیرِی مِنْ أَهْلِی بِغَیْرِ مَنٍّ اللَّهُمَّ مِنِّی عَلَیْکَ بَلْ لَکَ الْمَنُّ عَلَیَّ إِذْ جَعَلْتَ لِیَ السَّبِیلَ إِلَی زِیَارَهِ وَلِیِّکَ وَ عَرَّفْتَنِی فَضْلَهُ وَ حَفِظْتَنِی حَتَّی بَلَّغْتَنِی اللَّهُمَّ وَ قَدْ أَتَیْتُکَ وَ أَمَّلْتُکَ فَلَا تُخَیِّبْ أَمَلِی وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ اجْعَلْ مَسِیرِی هَذَا کَفَّارَهً لِمَا قَبْلَهُ مِنْ ذُنُوبِی وَ رِضْوَاناً تُضَاعِفُ بِهِ حَسَنَاتِی وَ سَبَباً لِنَجَاحِ طَلِبَاتِی وَ طَرِیقاً لِقَضَاءِ حَوَائِجِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ سَعْیِی مَشْکُوراً وَ ذَنْبِی مَغْفُوراً وَ عَمَلِی مَقْبُولًا وَ دُعَائِی مُسْتَجَاباً إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ اللَّهُمَّ إِنِّی أَرَدْتُکَ فَأَرِدْنِی وَ أَقْبَلْتُ بِوَجْهِی إِلَیْکَ فَلَا تُعْرِضْ عَنِّی وَ قَصَدْتُکَ فَتَقَبَّلْ مِنِّی وَ إِنْ کُنْتَ لِی مَاقِتاً فَارْضَ عَنِّی وَ ارْحَمْ تَضَرُّعِی إِلَیْکَ وَ لَا تُخَیِّبْنِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ (۲) ثُمَّ امْشِ حَتَّی تُعَایِنَ الْجَدَثَ فَإِذَا عَایَنْتَهُ فَکَبِّرْ أَرْبَعاً وَ اسْتَقْبِلْ وَجْهَهُ بِوَجْهِکَ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۲۰- ۱۲۲.

۲- ۲. المزار الکبیر ص ۱۲۱- ۱۲۲.

وَ اجْعَلِ الْقِبْلَهَ بَيْنَ كَتِفَيْكَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ وَ إِلَيْكَ يَرْجِعُ السَّلَامُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ أَمِينِ اللَّهِ عَلَى وَحْيِهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ الْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ وَ الْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ وَ الْمُهَيْمِنِ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِ اللَّهِ وَ أَخِي رَسُولِهِ الصِّدِّيقِ الْأَكْبَرِ وَ الْفَارُوقِ الْأَعْظَمِ سَيِّدِ الْمُسْلِمِينَ وَ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ السَّلَامُ عَلَى الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّهِ مِنَ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ السَّلَامُ عَلَى أَئِمَّهِ الْهُدَى الرَّاشِدِينَ السَّلَامُ عَلَى الطَّاهِرَهِ الصِّدِّيقَهِ فَاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الْمُنْزَلِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الْمُرْدِفِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الْمُسَوِّمِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الزَّوَّارِينَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الَّذِينَ هُمْ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ بِإِذْنِ اللَّهِ مُقِيمُونَ ثُمَّ امْشِ حَتَّى تَقِفَ عَلَيْهِ فَإِذَا وَقَفْتَ فَاسْتَقْبِلْهُ بِوَجْهِكَ الْمَرْسُومِ لَكَ عِنْدَ الْمُعَايَنَهِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ وَصِيِّ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الرَّضِيِّ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ الصِّدِّيقُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبَرُّ التَّقِيُّ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِكَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الْمُحْدِقِينَ بِكَ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَ صَبَرْتَ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِهِ وَ عَبَدْتَهُ مُخْلِصاً حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً ظَلَمَتْكَ وَ أُمَّهً قَاتَلَتْكَ وَ أُمَّهً قَتَلَتْكَ وَ أُمَّهً أَعَانَتْ عَلَيْكَ وَ أُمَّهً خَذَلَتْكَ وَ أُمَّهً دَعَتْكَ فَلَمْ تُجِبْكَ وَ أُمَّهً بَلَغَهَا ذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ وَ أَلْحَقَهُمُ اللَّهُ بِدَرْكِ الْجَحِيمِ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِينَ كَذَّبُوا رُسُلَكَ وَ هَدَمُوا كَعْبَتَكَ وَ اسْتَحَلُّوا حَرَمَكَ وَ أَلْحَدُوا فِي الْبَيْتِ الْحَرَامِ وَ حَرَّفُوا كِتَابَكَ وَ سَفَكُوا دِمَاءَ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ وَ أَظْهَرُوا الْفَسَادَ فِي أَرْضِكَ وَ اسْتَذَلُّوا عِبَادَكَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ ضَاعِفْ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ وَ

اجْعَلْ لِی لِسانَ صِدْقٍ فِی أَوْلِیائِکَ الْمُصْطَفَیْنَ وَ حَبِّبْ إِلَیَّ مَشَاهِدَهُمْ وَ أَلْحِقْنِی بِهِمْ وَ اجْعَلْنِی مَعَهُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

ثُمَّ ضَعْ یَدَکَ الْیُسْرَی عَلَی الْقَبْرِ وَ أَشِرْ بِیَدِکَ الْیُمْنَی وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنْ لَمْ یَکُنْ أَدْرَکْتُ نُصْرَتَکَ بِیَدِی فَهَا أَنَا ذَا وَافِدٌ إِلَیْکَ بِنَصْرِی قَدْ أَجَابَکَ سَمْعِی وَ بَصَرِی وَ بَدَنِی وَ رَأْیِی وَ هَوَایَ عَلَی التَّسْلِیمِ لَکَ وَ لِلْخَلَفِ الْبَاقِی مِنْ بَعْدِکَ وَ الْأَدِلَّاءِ عَلَی اللَّهِ مِنْ وُلْدِکَ فَنُصْرَتِی لَکُمْ مُعَدَّهٌ حَتَّی یَحْکُمَ اللَّهُ وَ هُوَ خَیْرُ الْحاکِمِینَ ثُمَّ ارْفَعْ یَدَیْکَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَشْهَدُ أَنَّ هَذَا الْقَبْرَ قَبْرُ حَبِیبِکَ وَ صَفْوَتِکَ مِنْ خَلْقِکَ الْفَائِزِ بِکَرَامَتِکَ أَکْرَمْتَهُ بِالشَّهَادَهِ وَ أَعْطَیْتَهُ مَوَارِیثَ الْأَنْبِیَاءِ وَ جَعَلْتَهُ حُجَّهً لَکَ عَلَی خَلْقِکَ فَأَعْذَرَ فِی الدَّعْوَهِ وَ بَذَلَ مُهْجَتَهُ فِیکَ لِیَسْتَنْقِذَ عِبَادَکَ مِنَ الضَّلَالَهِ وَ الْجَهَالَهِ وَ الْعَمَی وَ الشَّکِّ وَ الارْتِیَابِ إِلَی بَابِ الْهُدَی وَ الرَّشَادِ وَ أَنْتَ یَا سَیِّدِی بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَی تَرَی وَ لَا تُرَی وَ قَدْ تَوَازَرَ عَلَیْهِ فِی طَاعَتِکَ مِنْ خَلْقِکَ مَنْ غَرَّتْهُ الدُّنْیَا وَ بَاعَ آخِرَتَهُ بِالثَّمَنِ الْأَوْکَسِ وَ أَسْخَطَکَ وَ أَسْخَطَ رَسُولَکَ علیه السلام وَ أَطَاعَ مِنْ عِبَادِکَ أَهْلَ الشِّقَاقِ وَ النِّفَاقِ وَ حَمَلَهَ الْأَوْزَارِ الْمُسْتَوْجِبِینَ النَّارَ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ لَعْناً وَبِیلًا وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً أَلِیماً(۱)

ثُمَّ حُطَّ یَدَکَ الْیُسْرَی وَ أَشِرْ بِالْیُمْنَی مِنْهُمَا إِلَی الْقَبْرِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ الْأَنْبِیَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَصِیَّ الْأَوْصِیَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی آلِکَ وَ ذُرِّیَّتِکَ الَّذِینَ حَبَاهُمُ اللَّهُ بِالْحُجَجِ الْبَالِغَهِ وَ النُّورِ وَ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِیمِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی مَا أَجَلَّ مُصِیبَتَکَ وَ أَعْظَمَهَا عِنْدَ اللَّهِ وَ مَا أَجَلَّ مُصِیبَتَکَ وَ أَعْظَمَهَا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ وَ مَا أَجَلَّ مُصِیبَتَکَ وَ أَعْظَمَهَا عِنْدَ الْمَلَإِ الْأَعْلَی وَ مَا أَجَلَّ مُصِیبَتَکَ وَ أَعْظَمَهَا عِنْدَ شِیعَتِکَ خَاصَّهً بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ کُنْتَ نُوراً فِی الظُّلُمَاتِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ أَمِینُ اللَّهِ وَ حُجَّتُهُ وَ خَازِنُ عِلْمِهِ وَ وَصِیُّ نَبِیِّهِ.

وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَلَّغْتَ وَ نَصَحْتَ وَ صَبَرْتَ عَلَی الْأَذَی فِی جَنْبِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ

ص: ۲۱۰

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۲۲- ۱۲۳.

قَدْ قُتِلْتَ وَ حُرِمْتَ وَ غُصِبْتَ وَ ظُلِمْتَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ جُحِدْتَ وَ اهْتُضِمْتَ وَ صَبَرْتَ فِی ذَاتِ اللَّهِ وَ أَنَّکَ قَدْ کُذِّبْتَ وَ دُفِعْتَ عَنْ حَقِّکَ وَ أُسِی ءَ إِلَیْکَ وَ احْتَمَلْتَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ الْإِمَامُ الرَّاشِدُ الْهَادِی هَدَیْتَ وَ قُمْتَ بِالْحَقِّ وَ عَمِلْتَ بِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ طَاعَتَکَ مُفْتَرَضَهٌ وَ قَوْلَکَ الصِّدْقُ وَ دَعْوَتَکَ الْحَقُّ وَ أَنَّکَ دَعَوْتَ إِلَی الْحَقِّ وَ إِلی سَبِیلِ رَبِّکَ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ فَلَمْ تُجَبْ وَ أَمَرْتَ بِطَاعَهِ اللَّهِ فَلَمْ تُطَعْ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّینِ وَ عَمُودُهُ وَ رُکْنُ الْأَرْضِ وَ عِمَادُهَا وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ وَ الْأَئِمَّهَ مِنْ أَهْلِ بَیْتِکَ کَلِمَهُ التَّقْوَی وَ بَابُ الْهُدَی وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَی وَ الْحُجَّهُ عَلَی أَهْلِ الدُّنْیَا وَ أُشْهِدُ اللَّهَ وَ مَلَائِکَتَهُ وَ أَنْبِیَاءَهُ وَ رُسُلَهُ وَ أُشْهِدُکُمْ أَنِّی بِکُمْ مُؤْمِنٌ وَ لَکُمْ تَابِعٌ فِی ذَاتِ نَفْسِی وَ شَرَائِعِ دِینِی وَ خَوَاتِیمِ عَمَلِی وَ مُنْقَلَبِی إِلَی رَبِّی وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَدَّیْتَ عَنِ اللَّهِ وَ عَنْ رَسُولِهِ صَادِقاً وَ قُلْتَ أَمِیناً وَ نَصَحْتَ لِلَّهِ وَ رَسُولِهِ مُجْتَهِداً وَ مَضَیْتَ عَلَی یَقِینٍ لَمْ تُؤْثِرْ ضَلَالًا عَلَی هُدًی وَ لَمْ تَمِلْ مِنْ حَقٍّ إِلَی بَاطِلٍ فَجَزَاکَ اللَّهُ عَنْ رَعِیَّتِهِ خَیْراً وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ صَلَاهً لَا یُحْصِیهَا غَیْرُهُ وَ عَلَیْکَ السَّلَامُ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ إِنِّی أُصَلِّی عَلَیْهِ کَمَا صَلَّیْتَ عَلَیْهِ وَ صَلَّی عَلَیْهِ مَلَائِکَتُکَ وَ أَنْبِیَاؤُکَ وَ رُسُلُکَ وَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْأَئِمَّهُ أَجْمَعُونَ صَلَاهً کَثِیرَهً مُتَتَابِعَهً مُتَرَادِفَهً یَتْبَعُ بَعْضُهَا بَعْضاً فِی مَحْضَرِنَا هَذَا وَ إِذَا غِبْنَا وَ عَلَی کُلِّ حَالٍ صَلَاهً لَا انْقِطَاعَ لَهَا وَ لَا نَفَادَ اللَّهُمَّ أَبْلِغْ رُوحَهُ وَ جَسَدَهُ فِی سَاعَتِی هَذِهِ وَ فِی کُلِّ سَاعَهٍ تَحِیَّهً مِنِّی کَثِیرَهً وَ سَلَاماً آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاکْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَتَیْتُکَ بِأَبِی وَ أُمِّی زَائِراً وَافِداً إِلَیْکَ مُتَوَجِّهاً بِکَ إِلَی رَبِّکَ وَ رَبِّی لِیُنْجِحَ لِی بِکَ حَوَائِجِی وَ یُعْطِیَنِی بِکَ سُؤْلِی فَاشْفَعْ لِی عِنْدَهُ وَ کُنْ لِی شَفِیعاً فَقَدْ جِئْتُکَ هَارِباً مِنْ ذُنُوبِی مُتَنَصِّلًا إِلَی رَبِّی مِنْ سَیِّئِ عَمَلِی رَاجِیاً فِی مَوْقِفِی هَذَا الْخَلَاصَ مِنْ عُقُوبَهِ رَبِّی طَامِعاً أَنْ یَسْتَنْقِذَنِی رَبِّی بِکَ مِنَ الرَّدَی أَتَیْتُکَ یَا مَوْلَایَ وَافِداً إِلَیْکَ إِذْ رَغِبَ عَنْ زِیَارَتِکَ أَهْلُ الدُّنْیَا وَ إِلَیْکَ کَانَتْ رِحْلَتِی وَ لَکَ عَبْرَتِی وَ صَرْخَتِی وَ عَلَیْکَ أَسَفِی وَ لَکَ نَحِیبِی وَ زَفْرَتِی وَ

عَلَيْکَ تَحِيَّتِی وَ سَلَامِی أَلْقَيْتُ رَحْلِی بِفِنَائِکَ مُسْتَجِيراً بِکَ وَ بِقَبْرِکَ مِمَّا أَخَافُ مِنْ عَظِيمِ جُرْمِی وَ أَتَيْتُکَ زَائِراً أَلْتَمِسُ ثَبَاتَ الْقَدَمِ فِی الْهِجْرَهِ إِلَيْکَ وَ قَدْ تَيَقَّنْتُ أَنَّ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ بِکُمْ يُنَفِّسُ الْهَمَّ وَ بِکُمْ يَکْشِفُ الْکَرْبَ وَ بِکُمْ يُبَاعِدُ نَائِبَاتِ الزَّمَانِ الْکَلِبِ وَ بِکُمْ فَتَحَ اللَّهُ وَ بِکُمْ يَخْتِمُ وَ بِکُمْ يُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَ بِکُمْ يُنَزِّلُ الرَّحْمَهَ وَ بِکُمْ يُمْسِکُ الْأَرْضَ أَنْ تَسِيخَ بِأَهْلِهَا وَ بِکُمْ يُثْبِتُ اللَّهُ جِبَالَهَا عَلَی مَرَاسِيهَا وَ قَدْ تَوَجَّهْتُ إِلَی رَبِّی بِکَ يَا سَيِّدِی فِی قَضَاءِ حَوَائِجِی وَ مَغْفِرَهِ ذُنُوبِی فَلَا أَخِيبَنَّ مِنْ بَيْنِ زُوَّارِکَ فَقَدْ خَشِيتُ ذَلِکَ إِنْ لَمْ تَشْفَعْ لِی وَ لَا يَنْصَرِفُونَ زُوَّارُکَ يَا مَوْلَایَ بِالْعَطَاءِ وَ الْحِبَاءِ وَ الْخَيْرِ وَ الْجَزَاءِ وَ الْمَغْفِرَهِ وَ الرِّضَا وَ أَنْصَرِفُ أَنَا مَجْبُوهاً بِذُنُوبِی مَرْدُوداً عَلَیَّ عَمَلِی قَدْ خُيِّبْتُ لِمَا سَلَفَ مِنِّی فَإِنْ کَانَتْ هَذِهِ حَالِی فَالْوَيْلُ لِی مَا أَشْقَانِی وَ أَخْيَبَ سَعْيِی وَ فِی حُسْنِ ظَنِّی بِرَبِّی وَ بِنَبِيِّی وَ بِکَ يَا مَوْلَایَ وَ بِالْأَئِمَّهِ مِنْ ذُرِّيَّتِکَ سَادَاتِی أَنْ لَا أَخِيبَ فَاشْفَعْ لِی إِلَی رَبِّی لِيُعْطِيَنِی أَفْضَلَ مَا أَعْطَی أَحَداً مِنْ زُوَّارِکَ وَ الْوَافِدِينَ إِلَيْکَ وَ يَحْبُوَنِی وَ يُکْرِمَنِی وَ يُتْحِفَنِی بِأَفْضَلِ مَا مَنَّ بِهِ عَلَی أَحَدٍ مِنْ زُوَّارِکَ وَ الْوَافِدِينَ إِلَيْکَ ثُمَّ ارْفَعْ يَدَيْکَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ قَدْ تَرَی مَکَانِی وَ تَسْمَعُ کَلَامِی وَ تَرَی مَکَانِی وَ تَضَرُّعِی وَ مَلَاذِی بِقَبْرِ وَلِيِّکَ وَ حُجَّتِکَ وَ ابْنِ نَبِيِّکَ وَ قَدْ عَلِمْتَ يَا سَيِّدِی حَوَائِجِی وَ لَا يَخْفَی عَلَيْکَ حَالِی وَ قَدْ تَوَجَّهْتُ إِلَيْکَ بِابْنِ رَسُولِکَ وَ حُجَّتِکَ وَ أَمِينِکَ وَ قَدْ أَتَيْتُکَ مُتَقَرِّباً بِهِ إِلَيْکَ وَ إِلَی رَسُولِکَ فَاجْعَلْنِی بِهِ عِنْدَکَ وَجِيهاً فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَعْطِنِی بِزِيَارَتِی ۲ أَمَلِی وَ هَبْ لِی مُنَایَ وَ تَفَضَّلْ عَلَیَّ بِشَهْوَتِی وَ رَغْبَتِی وَ اقْضِ لِی حَوَائِجِی وَ لَا تَرُدَّنِی خَائِباً وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ لَا تُخَيِّبْ دُعَائِی وَ عَرِّفْنِی الْإِجَابَهَ فِی جَمِيعِ مَا دَعَوْتُکَ مِنْ أَمْرِ الدِّينِ وَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ اجْعَلْنِی مِنْ عِبَادِکَ الَّذِينَ صَرَفْتَ عَنْهُمُ الْبَلَايَا وَ الْأَمْرَاضَ وَ الْفِتَنَ وَ الْأَعْرَاضَ مِنَ الَّذِينَ تُحْيِيهِمْ فِی عَافِيَهٍ وَ تُمِيتُهُمْ فِی عَافِيَهٍ وَ تُدْخِلُهُمُ الْجَنَّهَ فِی عَافِيَهٍ وَ تُجِيرُهُمْ مِنَ النَّارِ فِی عَافِيَهٍ وَ وَفِّقْ لِی بِمَنٍّ مِنْکَ صَلَاحَ مَا أُؤَمِّلُ فِی نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ إِخْوَانِی وَ مَالِی وَ جَمِيعِ مَا أَنْعَمْتَ

بِهِ عَلَیَّ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ (۱)

ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ حُجَّهُ اللَّهِ وَ أَمِینُهُ وَ خَلِیفَتُهُ فِی عِبَادِهِ وَ خَازِنُ عِلْمِهِ وَ مُسْتَوْدَعُ سِرِّهِ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ مَا أُمِرْتَ بِهِ وَ وَفَیْتَ وَ أَوْفَیْتَ وَ مَضَیْتَ عَلَی یَقِینٍ شَهِیداً وَ شَاهِداً وَ مَشْهُوداً صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ عَلَیْکَ أَنَا یَا مَوْلَایَ وَلِیُّکَ اللَّائِذُ بِکَ فِی طَاعَتِکَ أَلْتَمِسُ ثَبَاتَ الْقَدَمِ فِی الْهِجْرَهِ عِنْدَکَ وَ کَمَالَ الْمَنْزِلَهِ فِی الْآخِرَهِ بِکَ أَتَیْتُکَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی وَ نَفْسِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی زَائِراً وَ بِحَقِّکَ عَارِفاً مُتَّبِعاً لِلْهُدَی الَّذِی أَنْتَ عَلَیْهِ مُوجِباً لِطَاعَتِکَ مُسْتَیْقِناً فَضْلَکَ مُسْتَبْصِراً بِضَلَالَهِ مَنْ خَالَفَکَ عَالِماً بِهِ مُتَمَسِّکاً بِوَلَایَتِکَ وَ وَلَایَهِ آبَائِکَ وَ ذُرِّیَّتِکَ الطَّاهِرِینَ أَلَا لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکُمْ وَ خَالَفَتْکُمْ وَ شَهِدَتْکُمْ فَلَمْ تُجَاهِدْ مَعَکُمْ وَ غَصَبَتْکُمْ حَقَّکُمْ أَتَیْتُکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَکْرُوباً وَ أَتَیْتُکَ مَغْمُوماً وَ أَتَیْتُکَ مُفْتَقِراً إِلَی شَفَاعَتِکَ وَ لِکُلِّ زَائِرٍ حَقٌّ عَلَی مَنْ أَتَاهُ وَ أَنَا زَائِرُکَ وَ مَوْلَاکَ وَ ضَیْفُکَ النَّازِلُ بِکَ وَ الْحَالُّ بِفِنَائِکَ وَ لِی حَوَائِجُ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ بِکَ أَتَوَجَّهُ إِلَی اللَّهِ فِی نُجْحِهَا وَ قَضَائِهَا فَاشْفَعْ لِی عِنْدَ رَبِّکَ وَ رَبِّی فِی قَضَاءِ حَوَائِجِی کُلِّهَا وَ قَضَاءِ حَاجَتِی الْعُظْمَی الَّتِی إِنْ أَعْطَانِیهَا لَمْ یَضُرَّنِی مَا مَنَعَنِی وَ إِنْ مَنَعَنِیهَا لَمْ یَنْفَعْنِی مَا أَعْطَانِی فَکَاکِ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَی وَ الْمِنَّهِ عَلَیَّ بِجَمِیعِ سُؤْلِی وَ رَغْبَتِی وَ شَهَوَاتِی وَ إِرَادَتِی وَ مُنَایَ وَ صَرْفِ جَمِیعِ الْمَکْرُوهِ وَ الْمَحْذُورِ عَنِّی وَ عَنْ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ إِخْوَانِی وَ مَالِی وَ جَمِیعِ مَا أَنْعَمَ عَلَیَّ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَکَ وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَنِی مِنْ زُوَّارِ ابْنِ نَبِیِّهِ وَ رَزَقَنِی مَعْرِفَهَ فَضْلِهِ وَ الْإِقْرَارَ بِحَقِّهِ وَ الشَّهَادَهَ بِطَاعَتِهِ رَبَّنا آمَنَّا بِما أَنْزَلْتَ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاکْتُبْنا مَعَ الشَّاهِدِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِیکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ خَاذِلِیکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ سَالِبِیکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ رَمَاکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ طَعَنَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ الْمُعِینِینَ عَلَیْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ السَّائِرِینَ إِلَیْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ مَنَعَکَ شُرْبَ مَاءِ الْفُرَاتِ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ دَعَاکَ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۲۳- ۱۲۵.

وَ غَشَّكَ وَ خَذَلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَ آكِلَهِ الْأَكْبَادِ وَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَهُ الَّذِی وَتَرَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أَعْوَانَهُمْ وَ أَتْبَاعَهُمْ وَ أَنْصَارَهُمْ وَ مُحِبِّیهِمْ وَ مَنْ أَسَّسَ لَهُمْ وَ حَشَا اللَّهُ قُبُورَهُمْ نَاراً وَ السَّلَامُ عَلَیْكَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱) ثُمَّ انْحَرِفْ عَنِ الْقَبْرِ وَ حَوِّلْ وَجْهَكَ إِلَی الْقِبْلَهِ وَ ارْفَعْ یَدَیْكَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ مَنْ تَهَیَّأَ وَ تَعَبَّأَ وَ أَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ لِوِفَادَهٍ إِلَی مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رِفْدِهِ وَ جَائِزَتِهِ وَ نَوَافِلِهِ وَ فَوَاضِلِهِ وَ عَطَایَاهُ فَإِلَیْكَ یَا رَبِّ كَانَتْ تَهْیِئَتِی وَ تَعْبِئَتِی وَ إِعْدَادِی وَ اسْتِعْدَادِی وَ سَفَرِی وَ إِلَی قَبْرِ وَلِیِّكَ وَفَدْتُ وَ بِزِیَارَتِهِ إِلَیْكَ تَقَرَّبْتُ رَجَاءَ رِفْدِكَ وَ جَوَائِزِكَ وَ نَوَافِلِكَ وَ عَطَایَاكَ وَ فَوَاضِلِكَ اللَّهُمَّ وَ قَدْ رَجَوْتُ كَرِیمَ عَفْوِكَ وَ وَاسِعَ مَغْفِرَتِكَ فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً فَإِلَیْكَ قَصَدْتُ وَ مَا عِنْدَكَ أَرَدْتُ وَ قَبْرَ إِمَامِیَ الَّذِی أَوْجَبْتَ عَلَیَّ طَاعَتَهُ زُرْتُ فَاجْعَلْنِی بِهِ عِنْدَكَ وَجِیهاً فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَعْطِنِی بِهِ جَمِیعَ سُؤْلِی وَ اقْضِ لِی بِهِ جَمِیعَ حَوَائِجِی وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ لَا تُخَیِّبْ دُعَائِی وَ ارْحَمْ ضَعْفِی وَ قِلَّهَ حِیلَتِی وَ لَا تَكِلْنِی إِلَی نَفْسِی وَ لَا إِلَی أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ مَوْلَایَ فَقَدْ أَفْحَمَتْنِی ذُنُوبِی وَ قَطَعَتْ حُجَّتِی وَ ابْتُلِیتُ بِخَطِیئَتِی وَ ارْتُهِنْتُ بِعَمَلِی وَ أَوْبَقْتُ نَفْسِی وَ وَقَّفْتُهَا مَوْقِفَ الْأَذِلَّاءِ الْمُذْنِبِینَ الْمُجْتَرِئِینَ عَلَیْكَ التَّارِكِینَ أَمْرَكَ الْمُغْتَرِّینَ بِكَ الْمُسْتَخِفِّینَ بِوَعْدِكَ وَ قَدْ أَوْبَقَنِی مَا كَانَ مِنْ قَبِیحِ جُرْمِی وَ سُوءِ نَظَرِی لِنَفْسِی فَارْحَمْ تَضَرُّعِی وَ نَدَامَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ ارْحَمْ عَبْرَتِی وَ اقْبَلْ مَعْذِرَتِی وَ عُدْ بِحِلْمِكَ عَلَی جَهْلِی وَ بِإِحْسَانِكَ عَلَی إِسَاءَتِی وَ بِعَفْوِكَ عَلَی جُرْمِی وَ إِلَیْكَ أَشْكُو ضَعْفَ عَمَلِی فَارْحَمْنِی یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی فَإِنِّی مُقِرٌّ بِذَنْبِی مُعْتَرِفٌ بِخَطِیئَتِی وَ هَذِهِ یَدِی وَ نَاصِیَتِی أَسْتَكِینُ بِالْقَوَدِ مِنِّی یَا سَیِّدِی فَاقْبَلْ تَوْبَتِی وَ نَفِّسْ كَرْبِی وَ ارْحَمْ خُشُوعِی وَ خُضُوعِی وَ أَسَفِی عَلَی مَا كَانَ مِنِّی وَ وُقُوفِی عِنْدَ قَبْرِ وَلِیِّكَ وَ ذُلِّی بَیْنَ یَدَیْكَ فَأَنْتَ رَجَائِی

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۲۵.

وَ مُعْتَمَدِی وَ ظَهْرِی وَ عُدَّتِی فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً وَ تَقَبَّلْ عَمَلِی وَ اسْتُرْ عَوْرَتِی وَ آمِنْ رَوْعَتِی وَ لَا تُخَیِّبْنِی وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی مِنْ بَیْنِ خَلْقِکَ یَا سَیِّدِی.

اللَّهُمَّ وَ قَدْ قُلْتَ فِی کِتَابِکَ الْمُنْزَلِ عَلَی نَبِیِّکَ الْمُرْسَلِ صلی الله علیه و آله ادْعُونِی أَسْتَجِبْ لَکُمْ إِنَّ الَّذِینَ یَسْتَکْبِرُونَ عَنْ عِبادَتِی سَیَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ داخِرِینَ یَا رَبِّ وَ قَوْلُکَ الْحَقُّ وَ أَنْتَ الَّذِی لا تُخْلِفُ الْمِیعادَ فَاسْتَجِبْ لِی یَا رَبِّ فَقَدْ سَأَلَکَ السَّائِلُونَ وَ سَأَلْتُکَ وَ طَلَبَ الطَّالِبُونَ وَ طَلَبْتُ مِنْکَ وَ رَغِبَ الرَّاغِبُونَ وَ رَغِبْتُ إِلَیْکَ وَ أَنْتَ أَهْلٌ أَنْ لَا تُخَیِّبَنِی وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِی فَعَرِّفْنِی الْإِجَابَهَ یَا سَیِّدِی وَ اقْضِ لِی حَوَائِجَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ (۱) ثُمَّ انْحَرِفْ إِلَی عِنْدِ الرَّأْسِ فَصَلِّ رَکْعَتَیْنِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی مِنْهُمَا فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ سُورَهَ یس وَ فِی الثَّانِیَهِ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ سُورَهَ الرَّحْمَنِ فَإِذَا سَلَّمْتَ وَ سَبَّحْتَ تَسْبِیحَ الزَّهْرَاءِ علیها السلام مَجِّدِ اللَّهَ کَثِیراً وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِکَ وَ صَلِّ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله ثُمَّ ارْفَعْ یَدَیْکَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنَّا أَتَیْنَاهُ مُؤْمِنِینَ بِهِ مُسَلِّمِینَ لَهُ مُعْتَصِمِینَ بِحَبْلِهِ عَارِفِینَ بِحَقِّهِ مُقِرِّینَ بِفَضْلِهِ مُسْتَبْصِرِینَ بِضَلَالَهِ مَنْ خَالَفَهُ عَارِفِینَ بِالْهُدَی الَّذِی هُوَ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ أُشْهِدُ مَنْ حَضَرَ مِنْ مَلَائِکَتِکَ أَنِّی بِهِمْ مُؤْمِنٌ وَ بِمَنْ قَتَلَهُمْ کَافِرٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِمَا أَقُولُ بِلِسَانِی حَقِیقَهً فِی قَلْبِی وَ شَرِیعَهً فِی عَمَلِی اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی مِمَّنْ لَهُ مَعَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ قَدَمٌ ثَابِتٌ وَ أَثْبِتْنِی فِیمَنِ اسْتُشْهِدَ مَعَهُ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِینَ بَدَّلُوا نِعْمَتَکَ کُفْراً سُبْحَانَکَ یَا حَلِیمُ عَمَّا یَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فِی الْأَرْضِ یَا عَظِیمُ تَرَی عَظِیمَ الْجُرْمِ مِنْ عِبَادِکَ فَلَا تَعْجَلْ عَلَیْهِمْ فَتَعَالَیْتَ عَمَّا یَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوّاً کَبِیراً یَا کَرِیمُ أَنْتَ شَاهِدٌ غَیْرُ غَائِبٍ وَ عَالِمٌ بِمَا أَتَی إِلَی أَهْلِ صَلَوَاتِکَ وَ أَحِبَّائِکَ مِنَ الْأَمْرِ الَّذِی لَا تَحْمِلُهُ سَمَاءٌ وَ لَا أَرْضٌ وَ لَوْ شِئْتَ لَانْتَقَمْتَ مِنْهُمْ وَ لَکِنَّکَ ذُو أَنَاهٍ وَ قَدْ أَمْهَلْتَ الَّذِینَ اجْتَرَءُوا عَلَیْکَ وَ عَلَی رَسُولِکَ وَ حَبِیبِکَ فَأَسْکَنْتَهُمْ أَرْضَکَ وَ غَذَوْتَهُمْ بِنِعْمَتِکَ إِلَی أَجَلٍ هُمْ بالِغُوهُ وَ وَقْتٍ هُمْ صَائِرُونَ إِلَیْهِ لِیَسْتَکْمِلُوا الْعَمَلَ

ص: ۲۱۵

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۲۵- ۱۲۶.

فِيهِ الَّذِی قَدَّرْتَ وَ الْأَجَلَ الَّذِی أَجَّلْتَ فِی عَذَابٍ وَ وَثَاقٍ وَ حَمِيمٍ وَ غَسَّاقٍ وَ الضَّرِيعِ وَ الْأَحْرَاقِ وَ الْأَغْلَالِ وَ الْأَوْثَاقِ وَ غِسْلِينٍ وَ زَقُّومٍ وَ صَدِيدٍ مَعَ طُولِ الْمُقَامِ فِی أَيَّامِ لَظَی وَ فِی سَقَرَ الَّتِی لا تُبْقِی وَ لا تَذَرُ فِی الْحَمِيمِ وَ الْجَحِيمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۱) ثُمَّ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِکَ وَ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الدُّعَاءِ فَاسْجُدْ وَ قُلْ فِی سُجُودِکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ أُشْهِدُ مَلَائِکَتَکَ وَ أَنْبِيَاءَکَ وَ رُسُلَکَ وَ جَمِيعَ خَلْقِکَ أَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبِّی وَ الْإِسْلَامُ دِينِی وَ مُحَمَّدٌ نَبِيِّی وَ عَلِيٌّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ وَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَ مُوسَی بْنُ جَعْفَرٍ وَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَی وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ وَ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ وَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ وَ الْخَلَفُ الْبَاقِی عَلَيْهِمْ أَفْضَلُ الصَّلَوَاتِ أَئِمَّتِی بِهِمْ أَتَوَلَّی وَ مِنْ عَدُوِّهِمْ أَتَبَرَّأُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَنْشُدُکَ دَمَ الْمَظْلُومِ ثَلَاثاً اللَّهُمَّ إِنِّی أَنْشُدُکَ بِإِيوَائِکَ عَلَی نَفْسِکَ لِأَوْلِيَائِکَ لَتُظْفِرَنَّهُمْ بِعَدُوِّکَ وَ عَدُوِّهِمْ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ عَلَی الْمُسْتَحْفَظِينَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ الْيُسْرَ بَعْدَ الْعُسْرِ ثَلَاثاً ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْمَنَ عَلَی الْأَرْضِ وَ قُلْ يَا کَهْفِی حِينَ تُعْيِينِی الْمَذَاهِبُ وَ تَضِيقُ عَلَيَّ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَ يَا بَارِئَ خَلْقِی رَحْمَةً بِی وَ قَدْ کَانَ عَنْ خَلْقِی غَنِيّاً صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ عَلَی الْمُسْتَحْفَظِينَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ ثَلَاثاً ثُمَّ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْسَرَ عَلَی الْأَرْضِ وَ قُلْ يَا مُذِلَّ کُلِّ جَبَّارٍ وَ يَا مُعِزَّ کُلِّ ذَلِيلٍ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ فَرِّجْ عَنِّی ثُمَّ قُلْ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا کَاشِفَ الْکُرَبِ الْعِظَامِ ثَلَاثاً ثُمَّ عُدْ إِلَی السُّجُودِ وَ قُلْ شُکْراً شُکْراً مِائَةَ مَرَّةٍ وَ اسْأَلْ حَاجَتَکَ (۲) ثُمَّ امْضِ إِلَی عِنْدِ الرِّجْلَيْنِ فَقِفْ عَلَی عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ عَلَيْکَ يَا مَوْلَایَ

۱- ۱. المزار الکبير ص ۱۲۶- ۱۲۷.

۲- ۲. المزار الکبير ص ۱۲۷.

وَ ابْنَ مَوْلَایَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِکَ وَ عَلَی عِتْرَهِ آبَائِکَ الْأَخْیَارِ الْأَبْرَارِ الَّذِینَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِیراً وَ عَذَّبَ اللَّهُ قَاتِلَکَ بِأَنْوَاعِ الْعَذَابِ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ (۱) ثُمَّ أَوْمِ إِلَی نَاحِیَهِ الرِّجْلَیْنِ بِالسَّلَامِ عَلَی الشُّهَدَاءِ فَإِنَّهُمْ هُنَاکَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَیُّهَا الرَّبَّانِیُّونَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ نَحْنُ لَکُمْ تَبَعٌ وَ أَنْصَارٌ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَنْصَارُ اللَّهِ جَلَّ اسْمُهُ وَ سَادَهُ الشُّهَدَاءِ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ صَبَرْتُمْ وَ احْتَسَبْتُمْ وَ لَمْ تَهِنُوا وَ لَمْ تَضْعُفُوا وَ لَمْ تَسْتَکِینُوا حَتَّی لَقِیتُمُ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ عَلَی سَبِیلِ الْحَقِّ وَ نَصْرِهِ وَ کَلِمَهُ اللَّهِ التَّامَّهُ صَلَّی اللَّهُ عَلَی أَرْوَاحِکُمْ وَ أَبْدَانِکُمْ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً أَبْشِرُوا رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَیْکُمْ بِمَوْعِدِ اللَّهِ الَّذِی لَا خُلْفَ لَهُ اللَّهُ تَعَالَی مُدْرِکٌ بِکُمْ ثَارَ مَا وَعَدَکُمْ إِنَّهُ لا یُخْلِفُ الْمِیعادَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ قُتِلْتُمْ عَلَی مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ ابْنِ رَسُولِهِ صلی الله علیه و آله فَجَزَاکُمُ اللَّهُ عَنِ الرَّسُولِ وَ ابْنِهِ وَ ذُرِّیَّتِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَکُمْ وَعْدَهُ وَ أَرَاکُمْ مَا تُحِبُّونَ (۲) ثُمَّ امْشِ حَتَّی تَأْتِیَ مَشْهَدَ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام فَإِذَا أَتَیْتَ فَقِفْ عَلَی بَابِ السَّقِیفَهِ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ أَنْبِیَائِهِ الْمُرْسَلِینَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِینَ وَ جَمِیعِ الشُّهَدَاءِ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الزَّاکِیَاتِ الطَّیِّبَاتِ فِیمَا تَغْتَدِی وَ تَرُوحُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ أَشْهَدُ لَکَ بِالتَّسْلِیمِ وَ التَّصْدِیقِ وَ الْوَفَاءِ وَ النَّصِیحَهِ لِخَلَفِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله الْمُرْسَلِ وَ السِّبْطِ الْمُنْتَجَبِ وَ الدَّلِیلِ الْعَالِمِ وَ الْوَصِیِّ الْمُبَلِّغِ وَ الْمَظْلُومِ الْمُهْتَضَمِ فَجَزَاکَ اللَّهُ عَنْ رَسُولِهِ وَ عَنْ فَاطِمَهَ وَ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ عَنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ بِمَا صَبَرْتَ وَ احْتَسَبْتَ وَ أَعَنْتَ فَنِعْمَ عُقْبَی الدَّارِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ جَهِلَ حَقَّکَ وَ اسْتَخَفَّ بِحُرْمَتِکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ حَالَ بَیْنَکَ وَ بَیْنَ مَاءِ الْفُرَاتِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً وَ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِزٌ لَکُمْ مَا

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۲۷.

۲- ۲. المزار الکبیر ص ۱۲۷- ۱۲۸.

وَعَدَكُمْ جِئْتُکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَافِداً إِلَیْکُمْ وَ قَلْبِی مُسَلِّمٌ لَکُمْ وَ أَنَا لَکُمْ تَابِعٌ وَ نُصْرَتِی لَکُمْ مُعَدَّةٌ حَتَّی یَحْکُمَ اللَّهُ وَ هُوَ خَیْرُ الْحَاکِمِینَ فَمَعَکُمْ مَعَکُمْ لَا مَعَ عَدُوِّکُمْ إِنِّی بِکُمْ وَ بِإِیَابِکُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ وَ بِمَنْ خَالَفَکُمْ وَ قَتَلَکُمْ مِنَ الْکَافِرِینَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْکُمْ بِالْأَیْدِی وَ الْأَلْسُنِ.

ثُمَّ ادْخُلْ وَ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِیعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِمْ وَ سَلَّمَ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ مَغْفِرَتُهُ وَ عَلَی رُوحِکَ وَ بَدَنِکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ مَضَیْتَ عَلَی مَا مَضَی عَلَیْهِ الْبَدْرِیُّونَ وَ الْمُجَاهِدُونَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ الْمُنَاصِحُونَ لَهُ فِی جِهَادِ أَعْدَائِهِ الْمُبَالِغُونَ فِی نُصْرَةِ أَوْلِیَائِهِ الذَّابُّونَ عَنْ أَحِبَّائِهِ فَجَزَاکَ اللَّهُ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَرَ جَزَاءِ أَحَدٍ مِمَّنْ وَفَی بِبَیْعَتِهِ وَ اسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتَهُ وَ أَطَاعَ وُلَاةَ أَمْرِهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَالَغْتَ فِی النَّصِیحَةِ وَ أَعْطَیْتَ غَایَةَ الْمَجْهُودِ فَبَعَثَکَ اللَّهُ فِی الشُّهَدَاءِ وَ جَعَلَ رُوحَکَ مَعَ أَرْوَاحِ السُّعَدَاءِ وَ أَعْطَاکَ مِنْ جِنَانِهِ أَفْسَحَهَا مَنْزِلًا وَ أَفْضَلَهَا غُرَفاً وَ رَفَعَ ذِکْرَکَ فِی الْعِلِّیِّینَ وَ حَشَرَکَ مَعَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولَئِکَ رَفِیقاً أَشْهَدُ أَنَّکَ لَمْ تَهِنْ وَ لَمْ تَنْکُلْ وَ أَنَّکَ مَضَیْتَ عَلَی بَصِیرَةٍ مِنْ أَمْرِکَ مُقْتَدِیاً بِالصَّالِحِینَ وَ مُتَّبِعاً لِلنَّبِیِّینَ فَجَمَعَ اللَّهُ بَیْنَنَا وَ بَیْنَکَ وَ بَیْنَ رَسُولِهِ وَ أَوْلِیَائِهِ فِی مَنَازِلِ الْمُخْبِتِینَ فَإِنَّهُ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ ثُمَّ انْحَرِفْ إِلَی عِنْدِ الرَّأْسِ فَصَلِّ رَکْعَتَیْنِ ثُمَّ صَلِّ بَعْدَهُمَا مَا بَدَا لَکَ وَ ادْعُ اللَّهَ کَثِیراً وَ قُلْ عَقِیبَ الرَّکَعَاتِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَدَعْ لِی فِی هَذَا الْمَکَانِ الْمُکَرَّمِ وَ الْمَشْهَدِ الْمُعَظَّمِ ذَنْباً إِلَّا غَفَرْتَهُ وَ لَا هَمّاً إِلَّا فَرَّجْتَهُ وَ لَا مَرَضاً إِلَّا شَفَیْتَهُ وَ لَا عَیْباً إِلَّا سَتَرْتَهُ وَ لَا رِزْقاً إِلَّا بَسَطْتَهُ وَ لَا خَوْفاً إِلَّا آمَنْتَهُ وَ لَا شَمْلًا إِلَّا جَمَعْتَهُ وَ لَا غَائِباً إِلَّا حَفِظْتَهُ وَ أَدَّیْتَهُ وَ لَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَةِ لَکَ فِیهَا رِضًی وَ لِی فِیهَا صَلَاحٌ إِلَّا قَضَیْتَهَا یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ ثُمَّ عُدْ إِلَی الضَّرِیحِ فَقِفْ عِنْدَ الرِّجْلَیْنِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا الْفَضْلِ الْعَبَّاسَ بْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا

ابْنَ أَوَّلِ الْقَوْمِ إِسْلَاماً وَ أَقْدَمِهِمْ إِيمَاناً وَ أَقْوَمِهِمْ بِدِينِ اللَّهِ وَ أَحْوَطِهِمْ عَلَى الْإِسْلَامِ أَشْهَدُ لَقَدْ نَصَحْتَ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَخِيكَ فَنِعْمَ الْأَخُ الْمُوَاسِي فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً اسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ وَ انْتَهَكَتْ حُرْمَةَ الْإِسْلَامِ فَنِعْمَ الصَّابِرُ الْمُجَاهِدُ الْمُحَامِي النَّاصِرُ وَ الْأَخُ الدَّافِعُ عَنْ أَخِيهِ الْمُجِيبُ إِلَى طَاعَةِ رَبِّهِ الرَّاغِبُ فِيمَا زَهِدَ فِيهِ غَيْرُهُ مِنَ الثَّوَابِ الْجَزِيلِ وَ الثَّنَاءِ الْجَمِيلِ فَأَلْحَقَكَ اللَّهُ بِدَرَجَةِ آبَائِكَ فِي دَارِ النَّعِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي تَعَرَّضْتُ لِزِيَارَةِ أَوْلِيَائِكَ رَغْبَةً فِي ثَوَابِكَ وَ رَجَاءً لِمَغْفِرَتِكَ وَ جَزِيلِ إِحْسَانِكَ فَأَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ أَنْ تَجْعَلَ رِزْقِي بِهِمْ دَارّاً وَ عَيْشِي قَارّاً وَ زِيَارَتِي بِهِمْ مَقْبُولَةً وَ حَيَاتِي بِهِمْ طَيِّبَةً وَ أَدْرِجْنِي إِدْرَاجَ الْمُكْرَمِينَ وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يَنْقَلِبُ مِنْ زِيَارَةِ مَشَاهِدِ أَحِبَّائِكَ مُنْجِحاً قَدِ اسْتَوْجَبَ غُفْرَانَ الذُّنُوبِ وَ سَتْرَ الْعُيُوبِ وَ كَشْفَ الْكُرُوبِ إِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ(۱) فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَهُ لِلِانْصِرَافِ فَقِفْ عِنْدَ الْقَبْرِ وَ قُلْ أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ وَ أَسْتَرْعِيكَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ وَ بِكِتَابِهِ وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَةِ قَبْرِ ابْنِ أَخِي رَسُولِكَ صلی الله علیه و آله وَ ارْزُقْنِي زِيَارَتَهُ أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي وَ احْشُرْنِي مَعَهُ وَ مَعَ آبَائِهِ فِي الْجِنَانِ وَ عَرِّفْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ رَسُولِكَ وَ أَوْلِيَائِكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَوَفَّنِي عَلَى الْإِيمَانِ بِكَ وَ التَّصْدِيقِ بِرَسُولِكَ وَ الْوَلَايَةِ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ الْأَئِمَّةِ علیهم السلام وَ الْبَرَاءَةِ مِنْ عَدُوِّهِمْ فَإِنِّي رَضِيتُ بِذَلِكَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ.

ثُمَّ ادْعُ لِنَفْسِكَ وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ تَخَيَّرْ مِنَ الدُّعَاءِ مَا شِئْتَ ثُمَّ ارْجِعْ إِلَى مَشْهَدِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ أَكْثِرْ مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ وَ الزِّيَارَةِ وَ الدُّعَاءِ وَ لْيَكُنْ رَحْلُكَ بِنَيْنَوَى وَ الْغَاضِرِيَّةِ وَ خَلْوَتُكَ لِلنَّوْمِ وَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ هُنَاكَ (۲)

فَإِذَا أَرَدْتَ الرَّحِيلَ فَوَدِّعِ الْحُسَيْنَ علیه السلام بِأَنْ تَأْتِيَ قَبْرَهُ الشَّرِيفَ وَ تَقِفَ عَلَيْهِ

ص: ۲۱۹

۱- ۱. المزار الكبير ص ۱۲۸- ۱۲۹.

۲- ۲. المزار الكبير ص ۱۲۹.

كَوُقُوفِكَ أَوَّلَ الزِّيَارَةِ وَ تَسْتَقْبِلَهُ بِوَجْهِكَ وَ تَقُولَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ (۱).

**[ترجمه]شیخ مفید و مولف المزار الکبیر رحمهما الله زیارت دیگری از حضرت صادق علیه السلام را به روایتی دیگر آورده اند که مربوط به زمان خاصی نمی‌باشد: چون به خواست خدا به سرزمین کربلا وارد شدی، بر ساحل علقمی فرود آی و لباس سفرت را به در آور و غسل مستحب زیارت به جای آور و در حال غسل بگو:

به نام خدا و به یاری خدا و در راه خدا و بر آیین رسول خدا صلی الله علیه و آله. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و قلب مرا پاکیزه گردان و عملم را وارسته گردان و دیده ام را نورانی فرما و این غسلم را پاکیزگی و پناه و شفای از هر بیماری و ناخوشی و آفت و نقصی و از شر هر چه از آن اندیشناکم قرار ده که تو بر هر کار توانایی. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا از تمام گناهان و لغزشها و اشتباهات پاک گردان و جسمم را پاکیزه نما و قلبم را از هر آفتی که دینم را بر باد می‌دهد، پاک نما و عملم را خالصانه در راه خودت قرار ده، ای مهربان ترین مهربانان. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و این غسل را در روز نیازمندی و تهیدستی و بی نوایی، شاهدم قرار ده که تو بر هر کار توانایی. و انا انزلناه فی لیله القدر را بخوان و چون از غسل فارغ گشتی لباسی پاک و مطهر بپوش و به سمت شهادتگاه، که بر آرمیده در آن درود باد، به حال آرامش و متانت و در حالی که پابرهنه و فروتن و ذلیل هستی روانه شو و الله اکبر و الحمد لله و سبحان الله و استغفرالله بگو و بسیار بر محمد و خاندان پاکش صلوات فرست و چون به دروازه رسیدی، بایست و چهار بار الله اکبر بگو و بگو: خداوندا این جایگهی است که مرا به آن اکرام نمودی و شرافت بخشیدی. خداوندا، پس مرا به حقیقت ایمانم به تو و پیامبرت، به آرزویم برسان. پس با پای راست و سپس پای چپ وارد شو و بگو: به نام خدا و به یاری خدا و در راه خدا و بر آیین رسول خدا صلی الله علیه و آله. خداوندا مرا به جایگه مبارکی فرود آور و تو برترین فرونشانندگانی. سپس اندکی پیش رو تا به درون صحن وارد شوی و چون داخل گشتی، چهار بار الله اکبر بگو و به سوی قبله بایست و دستت را بالا ببر و بگو: خداوندا من به سوی تو روی کرده و به سمت تو رهسپار گشته ام و روانه کوی تو گشته ام و چشمداشتم به لطف و برکت توست و به زیارت حبیب حبیبت، قصد تقرب به تو را دارم. خداوندا، به خاطر شر آنچه در من است، خیر آنچه نزدت هست را از من باز مدار. خداوندا گناهانم را ببخشای و زشتکاریهایم را از من بزدای و اشتباهاتم را از من فرو ریزان و نیکی‌هایم را بپذیر. سپس سوره حمد و معوذتین (فلق و ناس) و قل هو الله احد و انا انزلناه فی لیله القدر و آیه الکرسی و آخر سوره حشر را بخوان که چنین است: «لَوْ أَنْزَلْنا هـذَا الْقُرْآنَ عَلی جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خاشِعاً مُتَصَدِّعاً مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَ تِلْكَ الْأَمْثالُ نَضْرِبُها لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ هُوَ اللَّهُ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ عالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ الَّذِی لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ اللَّهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْماءُ الْحُسْنی يُسَبِّحُ لَهُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ» - . حشر / ۲۱ - {اگر این قرآن را بر کوهی فرومی فرستادیم، یقیناً آن [کوه] را از بیم خدا فروتن [و] از هم پاشیده می دیدی. و این مَثَلها را برای مردم می زنیم، باشد که آنان بیندیشند. اوست خدایی که غیر از او معبودی نیست، داننده غیب و آشکار است، اوست رحمتگر مهربان. اوست خدایی که جز او معبودی نیست، همان فرمانروای پاک سلامت[بخش، و] مؤمن [به حقیقت حقه خود که] نگهبان، عزیز، جبّار [و] متکبر [است]. پاک است خدا از آنچه [با او] شریک می گردانند. اوست خدای خالق نوساز صورتگر [که] بهترین نامها [و صفات] از آنِ اوست. آنچه در آسمانها و زمین است [جمله] تسبیح او می گویند و او عزیز حکیم است.} - . المزار الکبیر : ۱۲۰- ۱۲۲ -

سپس دو رکعت نماز تحیت و سلام به شهادتگاه به جای آور و چون از آن فارغ گشته و تسبیح گفتی، بگو: حمد و ثنا ویژه خدای یکتا در همه امور است، آن آفریدگار مخلوقات که کمتر ذره ای از امور ایشان از وی پنهان نمانده و همه چیز را بدون هیچ آموختنی، بداند. صلوات خدا و سلام همه فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و همه بندگانش بر محمد مصطفی و اهل بیتش. حمد و ثنا خدایی راست که کردارهای نیک با نعمت وی به تمام آید. حمد و ثنا خدایی راست که بر من لطف نمود و فضل و ارج اهل بیت او که صلوات خدا بر او و بر ایشان باد و رحمتت و برکات او، را بر دلم آگاهی داد. خداوندا تو بهترین مقصودی هستی که مردان بر در وی فرود آیند و بهترین کسی هستی که جحازها را به سمت او بر شتران نهند و تو ای سرورم، گرامی‌ترین کسی باشی که به نزدش آیند و گرامی‌ترین کسی که زیارتش کنند و چنان باشی که هر فرودآمده بر درت را، هدیه و پیشکشی فراهم کرده ای، پس هدیه مرا در زیارت قبر پسر پیامبرت و حجتت بر بندگانت، رهایی از آتشم قرار ده.

خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و اعمالم را بپذیر و سعی و پویشم را مشکور قرار ده و بر این ره سپردنم از کنار خانواده ام، رحم آور؛ بی آنکه خداوندا، هیچ منتی بگذارم بلکه لطف و منّت همه تو راست که راه زیارت ولیّ‌ات را برای من گشودی و فضل و درجه او را به من فهماندی و مرا در حفظ خود نگاه داشتی تا به قبر پسر ولیّ خود رساندی. خداوندا اکنون به نزد تو آمده ام و به لطف تو دل بسته ام، پس امیدم را نومید نساز و رشته امیدم را مگسل و این زیارت را کفاره همه گناهانم پیش از این و مایه خشنودی که حسناتم را دوچندان سازد و دستمایه ای برای به نتیجه رسیدن درخواستهایم و راهی برای قضای حاجاتم قرار ده ای مهربانترین مهربانان. بار الها! بر محمد و آل محمد صلوات فرست و این سعی و پویش مرا سپاس‌نادیده مگذار و گناهم را ببخش و عملم را بپذیر و دعایم را برآورده ساز که تو بر هر کاری توانایی. خداوندا تو را قصد نموده ام، پس مرا قصد نما و روی به سوی تو نهاده ام پس از من روی گردان مشو و اگر از من دلخور و ناراحت هستی، پس از من خشنود گرد و بر زاری و لابه ام رحم آور و نومیدم مساز ای مهربانترین مهربانان. سپس پیش برو تا آنکه سنگ قبر را ببینی و چون آن را دیدی، چهار بار الله اکبر بگو و رو در روی آن بایست و قبله را پیش رویت قرار ده و بگو: خداوندا، سلام تویی و سلام از توست و به تو باز می گردد، سلام ای شکوهمند کرامت افزا. سلام بر رسول خدا، امین خدا بر وحی او و مهمترین امورش، همان خاتم بر پیشینیان و آغازگر آیندگان و صاحب هیمنه بر تمام این امور و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد. سلام بر امیر المومنین بنده خدا و برادر رسول خدا، آن بزرگترین راستین‌سخن و بزرگترین جداکننده حق از باطل، سرور مسلمانان و پیشوای پرهیزکاران و رهبر نورانی دست و رویان. سلام بر حسن و حسین سروران جوانان اهل بهشت از میان همه آفریدگان، سلام بر امامان، هدایتگران رهیافتگان، سلام بر پاکیزه راستین‌منش، فاطمه سرور زنان جهان، سلام بر فرشتگان نازل شده خدا، سلام بر فرشتگان پیاپی فرودآینده، سلام بر فرشتگان نشان دار خداوند، سلام بر فرشتگان به زیارت آمده خداوند، سلام بر فرشتگانی که به اذن الهی در این شهادتگاه مقیم گشته اند.

سپس چند گام پیش برو تا بر کنار آن بایستی و چون ایستادی و او را آنسان که به مانند همیشه در نگاه کردنت، پیش رو قرار دادی، بگو: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث وصیّ رسول خدا، سلام بر تو ای وارث حسن پسندیده‌کردار، سلام بر تو ای شهید راستین‌منش، سلام بر تو ای وصیّ نیکوکار پرهیزکار، سلام بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه گاه تو رحل اقامت افکندند.

سلام بر فرشتگان خدا که گرد تو حلقه زده اند، گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و کتاب خدا را چنان که شاید تلاوت نمودی و در راه خدا چنان که باید جانفشانی نمودی و در سایه رحمت خدا بر هر آزاری شکیبایی نمودی، و خدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. و خدا لعنت کند امتی را که به تو ستم روا داشتند و امتی که با تو در جنگ شدند و امتی که تو را کشتند و امتی که علیه تو به پشتیبانی برخاستند و امتی که تو را تنها و بی یاور گذاشتند و امتی که تو را فراخواندند و سپس پاسخت نگفتند و امتی را که این خبر به آنها رسید و به آن خشنود گشتند و ایشان را به اسفل السافلین دوزخ درافکن. خدایا لعنت فرست بر آنان که رسول تو را تکذیب کردند و کعبه ات را ویران نمودند و بی حرمتی به حرم امن تو را جایز شمردند و در بیت الحرام از دین بازگشتند و کتابت را تحریف نمودند و خون اهل بیت پیامبرت را ریختند و در زمین تو تباهی افکندند و بندگانت را به خواری و ذلت انداختند. خداوندا لعنت ایشان را دو چندان نما «وَ اجْعَلْ لِی لِسانَ صِدْقٍ» - . شعراء / ۸۴ - {و مرا زبان سخنی راستین عطا فرما} درباره این اولیای برگزیده ات، و شهادتگاه ایشان را محبوب دلم گردان و مرا نیز به ایشان ملحق گردان و مرا در دنیا و آخرت همراه آنان ساز، ای مهربانترین مهربانان. سپس دست چپت را بر قبر بگذار و با دست راستت به آن اشاره کن و بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، اگر مرا نرسید که به دست خود به یاری تو بشتابم، هان کنون به نصر و یاری ام رهسپار کوی تو گشتم و بر در تو برنشسته ام. گوش و چشم و بدن و اندیشه و عشقم، با تسلیم و سرسپاری به تو و جانشین باقی ات پس از تو و هدایتگران به خدای تعالی از میان فرزندانت، تو را پاسخ گفت و یاری من بر شما فراهم است «حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَ هُوَ خَيْرُ الْحاكِمِينَ» - . یونس / ۱۰۹ - {تا آنکه خداوند فرمان دهد و او بهترین فرمان دهندگان است.} سپس دستت را به سمت آسمان فراز کن و بگو: خداوندا شهادت می‌دهم که این قبر حبیب و برگزیده تو از میان خلایق است، همان که به کرامت و لطف تو فوز یافته و او را به شهادت اکرام نمودی و میراث پیامبران را به وی بخشیدی و او را حجتی بر آفریدگان قرار دادی و او هرگونه عذری را کنار زد و جانش را در راه تو در طبق اخلاص نهاد تا بندگانت را از گمراهی و نادانی و بی بینشی و دودلی و تردید، به دروازه هدایت و رهیافتگی نجات بخشد. و تو ای سرورم، در در بالاترین چشم انداز به نظاره نشسته ای و بیننده ای و دیدگان تو را نبینند، و در این حال، فریفتگانِ به دنیای آخرت فروخته به بی ارزشترین بها از میان آفریدگانت، بر وی که ره اطاعت تو می‌پویید، شوریدند و تو را و رسولت را به خشم آوردند و از میان بندگانت، کسانی از افراد اهل نفاق و بارکشان گناه دیگران، که آتش دوزخ را بر خود واجب نمودند، سر به دستور ایشان نهادند. خدایا ایشان را نفرینی بنیان‌کن و عذابی دردناک فروفرست. - . المزار الکبیر : ۱۲۲- ۱۲۳ -

سپس دست چپت را پایین بیاور و با دست راست به قبر اشاره کن و بگو: سلام بر تو ای وارث پیامبران، سلام بر تو ای جانشین جانشینان پیامبران، سلام بر تو و بر خاندان و تبار تو که خداوند ایشان را برهانهای بنیان‌شکن و نور و صراط مستقیم عطا فرموده است. پدر و مادرم به فدای تو باد، چه بزرگ و جلیل است مصیبت تو نزد خدا و چه بزرگ و جلیل است نزد رسول خدا و چه بزرگ و صاحب شأن است مصیبت تو نزد بزرگ‌درنشستگانِ عالم بالا و چه بزرگ و صاحب شأن است مصیبت تو بخصوص نزد شیعیانت. پدر و مادرم به فدای تو باد ای پسر رسول خدا، شهادت می‌دهم که تو نوری بودی در تیرگیها، و شهادت می‌دهم که تو امین خدا و حجت او و خزانه دانش خدا و وصیّ پیامبر او بودی، و شهادت می‌دهم که تو ابلاغ نمودی و خیرخواهی کردی و در سایه خداوند، بر آزارها شکیبایی نمودی، و شهادت می‌دهم که تو کشته شدی و محروم گشتی و چپاول گشتی و ستم دیدی، و شهادت می‌دهم که تو را انکار نمودند و حقت را پایمال نمودند و تو به خاطر خدا صبر پیشه

کردی، و گواهی می‌دهم که تو تکـذیب گشـتی و از حقت پس رانـده شـدی و به تو بی احـترامی شـد و تو تحمـل نمودی، و شهادت می‌دهم که تو امام رهیافته رهنمایی و حق را برپا داشتی و به آن عمل نمودی، و شهادت می‌دهم که سرنهادن به امرت واجب و سخن تو راستین است و تو به حق فراخواندی و با حکمت و اندرز نیک به راه خدایت فراخواندی و پاسخت ندادند و به اطاعت امر الهی فرمان دادی ولی به امرت سـر ننهادند، و شـهادت می‌دهم که تو از ستونهای دینی و رکن آن هستی و رکن زمین و سـتون آن هستی، و شـهادت می‌دهم که تو و امامـان از اهـل بیت تو، واژه پرهیزکـاری و دروازه رهیافتگی و دسـتگیره کنده ناشدنی و حجت بر اهل دنیا هستی و خدا و فرشـتگان و پیامبران و فرستادگانش را و شما را به گواهی می گیرم که من به شما ایمان دارم و درباره وجود خودم و دسـتورات دینم و عاقبت عملم و بازگشـتگاهم و اقامتگاه همیشگی ام، پیرو شما هستم. و شـهادت می‌دهم که از جـانب خـدا و رسـول خـدا، صادقـانه رسـالتت را ادا نمودی و امانتـدار سـخن گفـتی و در راه خـدا و رسولش، کوشـا به انـدرزدهی برخـاستی و با یقین ره سپردی، در حالی که گمگشـتگی را بر رهیافتگی برنگزیـدی و از حق به سوی باطل گرایش نیافتی، پس خداوند تو را از بندگانش خیر عطا کند و خداوند بر تو سـلام و صـلواتی دردهد که جز او آن را در شـمار نتوان کرد و سـلام و رحمت و برکات خداوند بر تو. خداوندا، من آنسان که تو بر او صلوات فرستادی و فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و امیر المومنین و همه امامان بر او صلوات فرستادند، بر او صلوات می‌فرستم، صلواتی فراوان و پیاپی و پشت سـر هم، که هر یـک در پس دیگری آیـد، در این حضورمـان و چون غـایب گردیم و بر هر حـالی، صـلواتی که پایان و نیستی نداشـته باشـد. خداونـدا در این ساعت و هر ساعتی، بر روان و پیکر او از سوی من، درود و زنده‌باد فراوان بر وی رسان. تنها خدای را ایمان آوردیم و از رسول پیروی نمودیم، پس ما را با شـهادت دهندگان بنویس. سـلام بر تو ای پسر رسول خدا، پدر و مادرم به فدایت، رهسـپار روی تو و درنشسته به کوی تو، به نزدت آمده و به آبروی تو، روی به سوی خدای تو و خدای خود نهاده ام تا به آبروی تو حاجات مرا برآورد و خواسـته ام را به من ببخشد، پس مرا نزد او شـفیع باش و نزد او شـفاعتم کن که گریزان از گناهانم و رهایی‌جویان از کردار ناپسـندم در محضـر پروردگارم، به نزد تو آمـده ام و در این جایگاهم، امیدوار رهـایی از عقوبت پروردگارم هسـتم و چشم آن دارم که خـدایم به لطف تو مرا از نابودی نجات بخشـد. ای مولای من، آنگاه که خلق جهان از زیارت روی گردانند، من ره کوی تو گرفتم و سـفرم به سوی تو بود و اشکم و فریادم به خاطر تو و تأسفم بر تو بود و شـیون و گریه هـای در سـینه شکسـته ام بر تو، و سـلام و زنـده‌بـادم بر تو بود. در سـاحت تو رحل اقامت افکنـدم و به آبروی تو و آرامگهت از آن گناهان عظیمی که هراسانم کرده، پناه می‌جویم. و به زیارت نزد تو آمـدم و التماس ثبات قدم در هجرت به سوی تو دارم و اکنون یقین نموده ام که خداوند، بلند باد ثناء و سـتایش او، به یمن وجود شـما دل‌پریشی را برطرف سازد و به یمن وجود شـما انـدوه دل را بزدایـد و به یمن وجود شـما مصائب روزگار وانفسا را دور نماید و به یمن وجود شـما فتح و گشایش حاصل کند و به یمن وجود شـما خاتمه بخشد و به یمن وجود شما باران رحمت فروفرستد و به یمن وجود شما رحمت را فرومی‌بارانـد و به یمن وجود شـما زمین را بـاز می‌دارد از آنکه ساکنـانش را فروبلعـد، و به یمن وجود شـماست که خداونـد کوههـا را بر تکیه گـاه هایش اسـتوار نگاه دارد. ای سـرورم، در برآورده شـدن خواهشـهایم و بخشودگی گناهانم، به آبروی تو روی سوی پروردگـارم نهاده ام، پس مباد که مرا از میان زائرانت ناکام بگـذرای که از این امر بس هراسانم، اگر که شفـاعتم نکنی و مباد ای مولای من که زائرانت با عطایا و بخششـها و خیر و پاداش و بخشودگی و خشـنودی برونـد و من چنان برگردم که مهر گناهانم بر پیشانی ام خورده و عملم به من باز پس گردانده شده و به خاطر کردار گذشته ام، ناکام مانده باشم و اگر حال من چنین باشد، پس واویلای من که چه سـیه روزم و ناکامم در این تلاشم. و در خوش‌گمانی‌ام به پروردگارم و به پیامبر و به تو ای مولای من و به امامان از نسل تو، ای سـرورانم این است که ناکام نگردم، پس مرا نزد پروردگارم شفاعت نما

تا بهترین عطیه‌ای که به زائری از زائرانت و درنشستگان به کویت می‌بخشد، به من عطا نماید و مرا از فضل بی حسابش ببخشد و اکرامم نماید و مرا گزیده‌نعمتی از برترین چیزی که به آن بر زائری از زائران تو و درنشستگان به کویت منت می‌نهد، دهد.

سپس دستت را به آسمان فراز کن و بگو: خداوندا مرا در اینجا که ایستاده ام می‌بینی و سخنم را می شنوی و درنشستنم به این مکان و لابه و فروتنی و پناه آوردنم به قبر ولیّ‌ات و حجتت و پسر پیامبرت را می‌بینی و تو خود ای سرورم، حوائج مرا می‌دانی و حالم بر تو پنهان نیست، که به راستی روی سوی پسر پیامبرت و حجت و امین تو نهاده ام و به نزد او آمدم تا به آبروی او به تو و رسول تو تقرب جویم، پس مرا به آبروی او نزد خود «وَجِیهاً فِی الدُّنْیا وَ الْآخِرَهِ وَ مِنَ الْمُقَرَّبِینَ»، در دنیا وآخرت آبرومند قرار ده و از نزدیک‌شمردگان. و به واسطه زیارت او مرا به آرزویم برسان و خواسته ام را فرادست آور و رغبت و خواهشم را به لطف عطا گردان و حاجاتم را برآورده ساز و مرا دست خالی باز مگردان و امیدم را نومید مکن و دعایم را ناکام مگذار و در همه اموری که از امر دین و دنیا و آخرت از تو به دعا خواستم، مرا با اجابتت آشنایی ده و از بندگانی قرارم ده که بلاها و بیماریها و فتنه ها و رخدادها را از ایشان دور داشته ای، همانان که حیاتی در عافیت و مماتی در عافیت عطایشان می کنی و به عافیت به بهشتشان وارد می کنی و در عافیت ایشان را از آتش در پناه خود می‌داری. و به منت خود مرا به صلاح و درستی آنچه درباره خود و خانواده و فرزندان و خواهران و برادران و اموال و همه آنچه بدان بر من نعمت بخشیده ای، توفیق بخش، ای مهربانترین مهربانان. - . المزار الکبیر : ۱۲۳- ۱۲۵ -

آنگاه بر قبر خم شو و بگو: سلام بر تو ای خجت خدا و پسر حجت خدا، گواهی می‌دهم که تو حجت خدا و امین او و جانشین او در میان بندگان و خزانه دار دانش و امانتگاه رازهای اویی و هر آنچه از سوی خدا به تو فرمان رسید، ابلاغ نمودی و وفا کرده و به کمال انجام دادی و با یقین شهید و شاهد و شهادت داده شده (به راستی ات) ره سپردی. صلوات خدا و رحمت او بر تو باد. من ای مولایم، دوستدار پناه جسته به تو با پیروی از تو هستم و خواهش دلم، استوارگامی در هجرت به سوی تو و جایگاهی بالنده در آخرت به آبروی توست. ای که پدر و مادرم و خودم و مال و فرزندم همه فدایت گردند، به زیارت، نزد تو آمده و آگاه به حق تو و رهرو هدایتی هستم که تو بر آنی و پیروی از تو را واجب دانسته و به فضل و برتری تو یقین و به گمراهی مخالفانت یقین دارم و خوب آن را می‌دانم و چنگ در رشته ولایت تو و پدرانت و سلاله پاک تو زده ام. هان که لعنت خدا بر امتی که تو را به قتل رساندند و با شما به مخالفت برخاستند و بر صحنه نبرد شما حاضر بودند ولی همراه با شما به مجاهدت برنخاسته و حق شما را چپاول نمودند. ای پسر رسول خدا، مصیبت زده به نزد تو آمدم و اندوهگین آمدم و نیازمند به شفاعتت روی آورده ام و هر زائری را بر کسی که به نزدش آمده حقی است و من زائر توام و غلام تو و میهمانی که به نزدت آمده و بر ساحت تو نشسته، و مرا خواسته هایی از حوایج دنیا و آخرت هست که در برآورده شدن و عملی شدن آن، به واسطه آبروی تو، روی سوی خدا نهاده ام، پس مرا نزد پروردگارت و پروردگارم در قضای همه حاجاتم و آن بزرگترین خواسته ام شفیع باش که اگر خداوند آن را به من عطا کند، آنچه از من باز دارد، مرا باکی نباشد و اگر آن را از من باز دارد، آنچه عطا کند، سودی نداشته باشد. [آن خواسته‌ام] رهایی ام از آتش و [رسیدن به] درجات عالی و مرحمت نمودن بر بخشیدن همه خواسته ها و آرزوها و حاجات و خواهشهای دل و تمایلاتم و دور نمودن هر ناپسند و ناخوشایندی از من و خانواده و فرزندان و خواهر و برادران و اموال و هر آن چیز دیگری که به من عطا فرموده است. سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد.

سپس سرت را بالا بگیر و بگو: حمد و ثنا خدایی راست که مرا از زائران پسر پیامبرش قرار داد و شناخت فضل او و اقرار به حق او و گواهی دادن به طاعت وی را روزی ام نمود. پروردگارا بدانچه نازل نمودی ایمان آوردیم و از رسولت پیروی نمودیم، پس ما را همراه با شاهدان بنویس. سلام بر تو ای پسر رسول خدا، لعنت خدا بر قاتلانت و لعنت خدا بر بی‌یاور رها کنندگانت و لعنت خدا بر چپاولگران تو و لعنت خدا بر هر که به سویت تیری افکند و لعنت خدا به هر که بر تو نیزه ای زد و لعنت خدا بر هر که علیه تو به یاری برخاست و لعنت خدا بر لشکرکشندگان به سوی تو و لعنت خدا بر آن که نوشیدن آب فرات را از تو بازداشت و لعنت خدا بر آن که تو را فراخواند و نیرنگبازی پیشه کرد و تنها رهایت کرد و لعنت خدا بر هند جگرخوار و لعنت خدا بر پسر او که بر تو ستمی کرد که انتقامش ستانده نشد و لعنت خدا بر یاران و پیروان و دستیاران و طرفداران ایشان و هر آن که برای ایشان زمینه ای فراهم کرد. خداوند قبرهایشان را از آتش لبریز کند. سلام بر تو که پدر و مادرم به فدایت شوند و رحمت و برکات خداوند. - . المزار الکبیر : ۱۲۵ - سپس از پیش قبر به کناری برو و به سوی قبله روی کن و دستانت را به آسمان بلند کن و بگو: خداوندا، هر که برای رسیدن به خدمت بنده ای، به هدف جود و بخشش و عطا و پاداش و کمکش آماده و مهیا و مجهز گشته و توشه سفر برگیرد؛ هان که مرا آماده گشتن و مهیا شدن و توشه برداشتن و حاضر شدن برای سفر، به سوی تو بوده و رهپوی کوی ولی تو بوده ام و با زیارت او به تو تقرب جسته ام، به امید کمک و بخشش و نوال و عطیه و پاداش تو. خداوندا، اکنون که عفو کریمانه و مغفرت گسترده ات را چشم امید بسته ام، پس مرا نومید بازمگردان که قصد تو نمودم و آنچه نزد توست را اراده نمودم و قبر امامم را که طاعت او را بر من واجب نمودی زیارت نمودم، پس مرا به آبروی او نزد خود در دنیا و آخرت آبرومند گردان و به آبروی او همه درخواستهایم را برآور و همه حاجاتم را برآورده ساز و امیدم را قطع مکن و دعایم را بی نتیجه مگذار و بر ضعفم و بر بیچارگی ام رحم آور و مرا به خود و به احدی از خلقت وامگذار ای مولای من، که گناهانم مرا از پای درآورده و حجتم را قطع کرده و مبتلای خطاکاریهایم هستم و در بند عملم افتاده و خود را هلاک گردانده و آن را به جایگه خوارگشتگان گنه‌کار جسارت‌جسته بر تو که از فرمان تو دست شسته و فریفته [به رحمت] تو شده اند و وعده تو را نادیده گرفته اند، افکنده ام و اکنون آن جرمهای زشت و رفتار نادرستم در حق خودم مرا به هلاکت افکنده است، پس بر پشیمانی و فروتنی ام به لابه و زاری رحم آور و مرا در میان این لغزش دست گیر و به اشکم رحم کن و پوزشم پذیر و جهل مرا با حلم و دریادلی خود و بی ادبی مرا با لطف و احسانت و جنایت‌پیشگی ام را با عفو و بخشایشت پاسخ گو و من از عمل ناچیزم به نزد تو گلایه می‌کنم، پس بر من رحم نما ای مهربانترین مهربانان. خداوندا غفرانت را عطایم کن که من به گناهم اعتراف دارم و به اشتباهکاری‌ام اقرار، و این دست و پیشانی من است و از سر بی‌چیزی ام به دست و پای تو افتاده ام ای سرورم، پس توبه ام بپذیر و داغ دلم را آرام کن و بر خضوع و خشوعم و بر تأسفم بر آنچه از من سر زده است و بر این درنشستنم به کنار قبر ولیّ‌ات و خواری ام پیش روی تو، بر من رحم آور که تو امید منی و تکیه گاه و پشتیبان و کمک حال منی، پس مرا دست خالی باز مگردان و عملم بپذیر و بی آبرویی ام را بپوشان و ناکامم مگذار و از میان همه خلایق، امیدم را قطع مکن ای سرورم. خداوندا، ای آنکه در کتاب به وحی فرستاده ات به پیامبر فروفرستاده ات صلی الله علیه و آله فرمودی: «ادْعُونِی أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِینَ یَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبادَتِی سَیَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ داخِرِینَ» - . غافر / ۶۰ - {در حقیقت، کسانی که از پرستش من کبر می ورزند به زودی خوار در دوزخ درمی آیند.} پروردگارا، در حالی که این سخنت حق است و تویی که خلف وعده نکنی، پس دعای مرا استجابت فرما ای خدای من که درخواست کنندگان از تو مسألت کردند و من هم از تو درخواست نموده ام و خواهشگران از تو تقاضا نموده اند و من نیز از تو خواهش نموده ام و مشتاقان به تو رغبت نموده اند و من نیز به سوی تو رغبت و گرایش آورده ام و تو

سزاوار آنی که مرا ناکـام مگـذاری و امیـدم را نومیـد مسازی، پس مرا با اجابت خود روبرو کن ای سـرور من و حوایـج دنیا و آخرتم را برآورده سـاز ای ارحم الراحمین. - . المزار الکـبیر : ۱۲۵- ۱۲۶ - سـپس به سـمت سر حضرت برو و دو رکعت نماز بخـوان که در اولی سـوره حمـد و سـوره یاسـین و در دومی سـوره حمـد و سـوره الرحمن را می‌خـوانی و چون سـلام دادی و تسبیحات گفتی و تسبیح حضـرت زهرا سـلام الله علیها را ادا نمودی، خداوند را بسیار به بزرگی یاد کن و برای گناهانت طلب مغفرت کن و بر رسول خـدا صـلی الله علیه و آله درودها فرست و سـپس دسـتهایت را فراز کن و بگو: خداونـدا، ما با ایمان به وی و بـا اذعـان بر حقـانیت او و چنـگ‌زنـان به رشـته محبت او و آگـاه به حـق او و معـترف به فضـل او و بـا بینش به گمراهی مخالفانش و آگاه به رهیافتگی وی در رفتارش به زیارت او آمدیم. خداوندا من تو را و فرشـتگانت را که در اینجا حاضـرند به گواهی می‌گیرم که من به ایشان ایمان و اعتقاد دارم و از دشـمنانشان بیزاری می‌جویم، خداونـدا آنچه را که از سـر ایمان می... گـویم، حقیقـتی در دلـم و شـریعتی در عملـم قرار ده. خداونـدا مرا از جمله کسـانی قرار ده که بـا حسـین بن علی علیه السـلام اسـتوار، همگامنـد و نـام مرا در میان شـهیدان همراه وی درج نما. خداونـدا لعنت فرست کسانی را که نعمت تو را از سـر کفر، دیگرگون نمودنـد. منزهی تو ای بردبار از کرده سـتمکاران در زمین و ای بزرگواری که جرم عظیم بنـدگانت را می‌بینی و در شکنجه آنـان شـتاب نمی‌کنی، پس بس متعالی و والاتری از یاوه هایی که سـتم پیشگان می‌بافنـد. ای بخشـنده، تو حاضـری و غـایب نیستی از آنچه که بر سـر اهـل درودهـایت و آن محبوبـانت، از آن اتفاق هولناک که آسـمان و زمین تاب تحمل آن را ندارند، چه آمد و اگر می‌خواستی، به راحتی از ایشان انتقام می‌کشیدی ولی تو صبر بسیار داری و بر کسانی که بر تو و رسول و حبیبت جسارت ورزیدند، مهلت داده و ایشان را در زمینت ساکن گردانده و همچنان به نعمتت، ایشان را تا سررسیدی که به آن درخواهند آمد و تا وقتی که به سوی آن در حرکتند، روزی داده ای تا عملی را که تو در تقدیر نوشته ای، تکمیل نمایند و مهلتی که نهاده‌ای، سـر رسد، (جاودان) در میان شکنجه و بسته به یوغهایی و در میان آبِ جوشان و چرک تن‌های به گدازش افتـاده (به عنـوان نوشـیدنیشان) و خارهـای لب و دهـان گزا (غـذایشان) و اخگرهـا و غـل و زنجیرهـا و بنـدها و میـان و چرک زخمهـای تفتیـده شان و زقّوم جگرسوزشان، همراه با مانـدگار گشـتن طولانی در روزهای سوزاننـده و در دل جهنمی که هیچ چیز را اثری باقی نمی‌گذارد، در دل حمیم و جحیم. و حمد و ثنا خدایی راست که پروردگار جهانیان است. - . المزار الکبیر : ۱۲۶- ۱۲۷ - آنگاه برای گناهت طلب مغفرت کن و هر آنچه خواستی دعا کن و چون نیایشـهایت را به سـر آوردی، به سجده برو و در سجده ات بگو: خداوندا من تو را شاهد می‌گیرم و فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و همه آفریدگانت را شاهد می... گیرم که خـدایا، تنهـا تویی و جز تو هیـچ خـدایی نیست. تو پروردگار منی و اسـلام دین من است و محمـد پیامبر من و علی و حسن و حسـین و علی بن حسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و جانشـین باقی آنان، که بهترین صـلوات خداوند بر ایشان باد، پیشوایان من هسـتند و دل به دوستی ایشـان می‌نهم و از دشـمنشان بیزاری می‌جـویم. و سه مرتبه می‌گـویی: خداونـدا به حقت، که انتقـام خـون مظلوم را از تو می... خواهم. خداوندا من به همان وعده پناه‌دهی ات به اولیایت که ایشان را بی کم و کاستی، بر دشمنانت و دشمنان ایشان پیروز و ظفرمنـد گردانی، از تو خواهش می‌کنم که بر محمـد و ایمنی داده شـدگان از آل محمد، سـلام و صـلوات فرستی. و سه مرتبه می‌گویی: خداوندا من آسانی پس از دشواری را از تو مسألت دارم.

سپس سـمت راست صورتت را بر زمین بگـذار و بگو: ای پنـاه من، آنگـاه که راههای رفتن مرا درمانـده می‌گذارنـد و زمین با تمام گستردگی اش بر من تنگ می‌آید و ای آن که از سـر رحمت به من، مرا از هیچ آفرید، حال آنکه از آفرینش من بی نیاز

بـود، بر محمـد و ایمنی داده شـدگان از آل محمـد، سـلام و صـلوات فرسـت. ایـن را سه مرتبه می‌گـویی و سـپس سـمت چپ صـورتت را بر زمین می‌گـذاری و می‌گـویی: ای فروافکنِ هر گردنکش و ای سـرفراز کننـده هر فروافتـاده ای، بر محمـد و آل محمـد درود فرست و گره از کار من بگشا. سـپس سه بار بگو: ای بس مهرورزنـده و ای بس منت نهنـده و ای زداینـده انـدوه های ژرف. سپس به سجده ات بازگرد و صد بار بگو: خدایا شکر، خدایا شکر. و حاجتت را درخواست کن - . المزار الکبیر : ۱۲۷ - و سـپس به کنار پاهای حضـرت برو و کنار علی بن حسین علیه السلام بایست و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقرب و پیامبران فروفرستاده و بندگان درستکار بر تو باد ای مولای من، و پسر مولای من و رحمت و برکات خداوند. صلوات خدا بر تو و بر اهـل بیتت و عترت پـدران نیکوکـارِ برگزیـده ات که خداونـد پلیـدی را از ایشـان بزدود و ایشـان را بس پـاک و مطهر گردانـد. و خداوند قاتل تو را به هر گونه عذابی شـکنجه کناد و سـلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. - . المزار الکبیر : ۱۲۷ -

سپس بـا اشـاره به سـمت پاهـای حضـرت به شـهیدان سـلام بـده که ایشان در آن سو هسـتند و بگو: سـلام و درود بر شـما ای ربانیون، شـما پیشـتازان ما نزد خدایید و ما در پی شما روانه و یاران شمایم. گواهی می‌دهم که شما یاران خدا - بزرگ باد نام او - هستیـد و سـروران شـهیدان در دنیا و آخرت هستیـد. صبر پیشه کردیـد و فـداکارانه بر مصیبتها بردباری کردیـد و سست نگشتیـد و از خود ناتوانی نشان ندادیـد و به خواری و درمانـدگی نیفتادید تا آنکه خداوند را در راه حق و یاری دین و برپایی کلمه کامل خدا دیدار نمودید. خداوند بر روان و پیکر شـما صـلوات فرسـتد و سـلام بی پایان دهد. شما را مژده به وعده الهی که در آن خلف وعـده ای نیست، و خداونـد انتقام آنچه را که به شـما وعده داد، درخواهد یافت؛ هان که او پیمانش را نمی... شکند. شـهادت می‌دهم که شما در راه خدا مجاهدت نمودید و بر سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله کشـته شدید و خداوند شما را از طرف حضرت رسول و پسرش و سلاله پاک او، بهترین پاداشها نصیب گرداند. حمد و ثنا از آن خدایی است که وعده اش به شما را وفا نمود و برای شما آنچه آرزو داشتید، پیش راه آورد. - . المزار الکبیر : ۱۲۷- ۱۲۸ - سـپس پیش رو تا به شـهادتگاه عباس بن علی علیه السـلام برسـی و چون رسـیدی، در کنار در بارگاه بایست و بگو: سـلام خدا و سـلام فرشـتگان مقربش و پیامبران فروفرسـتاده اش و بندگان درسـتکارش و همه شـهیدان و راستین‌منشان و درودهای وارسـته (از پلیدی) و نیک‌آیند (که همراه مرحمت خدا و بندگان صالح) در رفت و آمد است، بر تو باد ای پسر امیر المومنین. گواهی می‌دهم تو را به فرمـانبری و تاییـد و وفـاداری و خیرخواهی برای جانشـین پیامبر مرسل صـلی الله علیه و آله و سبـط برگزیـده و رهنمـای دانـا و وصـیّ نیـک‌رسـالت‌رسان و سـتمدیده حق‌باخته، پس خداونـد تو را به خاطر آن شـکیبایی و فـداکاری و یاریگری، از نزد رسولش و از فاطمه و امیرالمومنین و از حسن و حسـین بهترین پاداشـها دهـد «فَنِعْمَ عُقْبَی الـدَّارِ» و بهترین سرانجام این دنیا را به دست آوردی. خداوند لعنت کند آن که تو را کشت و خدا لعنت کند آن که حق تو را نشناخت و حرمتت را هیچ شمرد و خدا لعنت کند آن که از رسیدن تو به آب فرات جلوگیری کرد. شهادت می‌دهم که تو مظلوم کشته شده و خداوند آنچه را که به شـما وعده داده، عملی خواهد کرد. ای پسر امیر المومنین، سر به کوی تو نهاده ام و دلم تاییدگر شماست و من پیرو شمایم و آماده یاری شما هستم ح«تَّی یَحْکُمَ الل-ه وَ هُوَ خَیْرُ الْحاکِمِینَ»، {تا آنکه خداوند فرمان دهد و او بهترین فرمان‌دهندگان است.} پس با شما خواهم بود، با شما و نه با دشمن شما. من از مومنان به شما و به بازگشت شما هستم و از بیزاری جوینـدگان مخالفـان و قاتلان شـمایم. خداونـد لعنت کنـد امتی را که شـما را به دست و زبانشان به قتل رسانـدنـد. سپس داخل شو و بر روی قبر خم شو و بگو: سـلام بر تو ای بنده درستکار فرمانبردار خدا و رسول خدا و امیر المومنین و حسن

و حسین که سلام و صلوات خدا بر ایشان باد، و سلام و رحمت و برکات خدا و مغفرت او بر تو و بر روان و پیکر تو. گواهی می‌دهم که تو بر همان راهی هستی که جنگجویان بدر و جانفشانان در راه خدا و پاکبازان در راه او و در جهاد با دشمنانش و سخت‌کوشان در یاری اولیای خدا و بازدارندگان دشمنان از محبوبان خداوند ره سپردند، گام زدی؛ پس خداوند تو را بهترین پاداش و بی‌کاست ترین پاداشی که کسی در وفا نمودن به بیعت او و پاسخ گویی به فراخوانی او و فرمانبری از سرکردگان امر الهی گرفته، نصیبت گرداند. گواهی می‌دهم که تو در خیرخواهی سخت کوشیدی و تمام توان خود را به کار گرفتی، پس خداوند تو را در میان شهیدان محشور نماید و روحت را با روح نیکبختان همراه گرداند و از بهشتهایش، بهشتی که پهناورترین منزلگاه ها و زیباترین اتاقها را دارد به تو عطا نماید و یاد تو را در میان علیین فراز گرداند و تو را با پیامبران و راستین‌منشان و شهیدان و درستکارانی که بس نیک رفیقانند، محشور گرداند. شهادت می‌دهم که تو سستی ننمودی و از دشمن نگریختی و تو با بینش از کار خود، رهپوی راه درستکاران و پیرو پیامبران، در این راه پیش رفتی، پس ای کاش که خداوند ما را با تو و رسولش و اولیایش در منزلگه سرنهادگان به آرامش وجود الهی گرد آورد، که او ارحم الراحمین است.

سپس به کنار سر حضرت برو و دو رکعت نماز بگزار و پس از آن هر چه خواستی نماز کن و خدای را بسیار نیایش کن و پس از این رکعتها بگو: خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و در این جایگه گرامی و شهادتگاه ارجمند، گناهی از مرا نابخشوده و هیچ دلپریشی و اندوهی را نازدوده و هیچ ناخوشی را بهبودنیافته و هیچ عیب و کاستی را ناپوشانده و هیچ روزی و رزقی را فزون‌ناکرده و هیچ نگرانی را ایمنی‌نداده و هیچ جمعی را گردنیاورده و هیچ رهسپرده ای را بی نگهبان و نابازگشته و هیچ درخواستی از حوائج دنیا و آخرت که تو آن را می‌پسندی و صلاح من در آن است را برنیاورده مگذار، ای مهربانترین مهربانان. سپس به سمت ضریح بازگرد و در کنار پاهای حضرت بایست و بگو: سلام بر تو ای اباالفضل العباس بن امیر المومنین، سلام بر تو ای پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای پسر نخستین اسلام آورده این قوم و کهن‌ایمان ترین ایشان و برپادارنده ترین دین خدا از میان ایشان و آگاه ترین آنان به اسلام، گواهی می‌دهم که تو برای خدا و رسول خدا و برای برادرت خیرخواهی نمودی، و چه نیکو برادر غمخواری هستی تو! پس خدا لعنت کند امتی را که تو را کشتند و خدا لعنت کند امتی را که بر تو ستم نمودند و خدا لعنت کند امتی را که حرمت محارم تو را زیر پای نهاد و حرمت اسلام را لکه دار نمود. و بس نیک شکیبای جانفشان پشتیبان یاور و برادر بازدارنده دشمن از برادرش و پذیرنده سرنهی به پروردگارش و بس روی آورنده به ثواب فراوان و حمد و ثنای شاینده ای که دیگران از آن روی برتافتند، پس خداوند تو را به درجه پدرانت در بهشت نعمت، ملحق نماید. خداوندا، من از شوق ثواب تو و به امید مغفرت تو و مهرورزی شاینده ات، به زیارت اولیایت روی آورده ام و از تو خواهش دارم که بر محمد و خاندان پاک او درود فرستی و روزی مرا به آبروی ایشان فروباران و زندگی ام را شادمان کن و زیارتم را به یمن وجودشان پذیرفته و زندگی ام را به یمن وجودشان خوشایند گردان و مرا چون گرامی‌داشتگان در مراتب عالی بنشان و از جمله بازگردندگان از زیارت شهادتگاه محبوبانت، آنسان که شایسته بخشودگی گناهان و پرده پوشی بر کاستیها و زدودن اندوه ها باشم، قرار ده. به راستی که تو «أَهْلُ التَّقْوى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَهِ» سزاوار پرهیزکاری هستی و بخشودن تو را سزد. - . المزار الکبیر : ۱۲۸- ۱۲۹ -

چون خواستی برای بازگشتن با او وداع کنی، بر کنار قبر او بایست و بگو: تو را به خدا می‌سپارم و از تو می‌خواهم که حافظ من باشی و به تو سلام می‌رسانم، به خدا و رسول خدا و بدانچه که او از سوی خداوند آورد، ایمان آوردیم. خداوندا ما را با

شاهـدان بنویس. خداونـدا این را آخرین زیارت من از قبر پسـر برادر رسولت صـلی الله علیه و آله قرار مده و مادام که زنده ام داشـته ای، مرا زیـارت او روزی کن و مرا بـا او و پـدرانش در بهشت، محشور نمـا و مرا بـا او و رسولت و اولیایت آشـنایی ده. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا بر ایمان به تو و تایید رسولت و ولایت علی بن ابیطالب و امامان علیهم السلام و بیزاری از دشمنان ایشان بمیران که من بدان خشنودم. درود خدا بر محمد و آل محمد. سپس برای خودت و پدر و مادرت و مردان و زنان مومنین دعا کن و هر دعایی خواهی بر زبان آور و سـپس به سوی شـهادتگاه حسـین علیه السلام بازگرد و در آن بسـیار نماز بخوان و زیارت نما و دعا کن و باید که به نینوا و غاضـریه رخت افکنی و بستر خوابت و محل آب و غذا خوردنت هم آنجا باشـد. - . المزار الکبیر : ۱۲۹ - و چون قصد سـفر بازگشت نمودی، با حسـین علیه السـلام وداع کن، این گونه که به کنار قبر شـریفش رفته و بسان ابتدای زیارتت کنار او می‌ایستی و رو در روی او قرار می گیری و می گویی: سـلام بر تو ای ولی خدا. - . المزار الکبیر : ۱۲۹- ۱۳۱ -

**[ترجمه]

أقول

و ذکر زیاره الوداع و الأدعیه المتعلقه بها مثل ما مر فی الزیاره السابقه سواء.

**[ترجمه]بیان زیارت وداع و دعاهای وابسته به آن، درست نظیر آنچه که در زیارت پیشین آمد، است.

**[ترجمه]

توضیح

قوله فی الأمور کلها متعلق بالواحد أی المتوحد فی خلق الأشیاء و تربیتها و تدبیرها و یحتمل تعلقه بالحمد و ما فی زیاره الثمالی من قوله الواحد المتوحد بالأمور أظهر و الجدث محرکه القبر.

قوله علیه السـلام أنت السـلام أی أنت السالم من المعائب و النقائص و منک سـلامه الخلق منها و إلیک ترجع سـلامتهم إذا نظر إلی العلل فإنه عله العلل و آخر العلل بحسب النظر أو المعنی أنت المسـتحق للسـلام و التحیه و الثناء و بتوفیقک یکون ما یصـدر من ذلـک من الخلق و إلیک ترجع تحیاتهم بعض لبعض فإن کل تحیه و ثناء فإنما هو علی کمال و شـرف و أنت عله ذلک کله و قال الجزری (۲)

الملأـ أشـراف النـاس و رؤساؤهم و مقـدموهم الـذین یرجع إلی قولهم و منه الحـدیث هل تـدری فیم یختصم الملأ الأعلی یرید الملائکه المقربین.

قوله علیه السـلام و اهتضـمت علی بنـاء المجهول أی غصـبت و یقـال تنصل إلیه من الجنایه إذا خرج و تبرأ قوله علیه السـلام أن تسیخ بأهلها أی تغوص فی الماء مع أهلها یقال ساخت ید فرسـی أی غاصت فی الأرض و یقال جبهه کمنعه أی ضرب جبهته و

رده أو لقيه بما يكره.

قوله عليه السلام و تعبأ أی تهيأ و تجهز و أعد أی هيأ ما يصلحه لسفره قوله عليه السلام فقد أفحمتنی أی أسكتتنی و لم تدع لی عذرا و جوابا و يقال أوبقه أی حبسه و أهلكه و وقف يكون لازما و متعديا قوله عليه السلام سبحانك يا حليم أی أنزهك من أن يكون ما يعمل الظالمون منسوبا إليك أو تكون راضيا به بل تحلم عنهم لما تعلم من المصالح و إليه يرجع قوله فتعاليت عما يقول

ص: ۲۲۰

۱- ۱. المزار الكبير ص ۱۲۹- ۱۳۱.

۲- ۲. النهايه ج ۴ ص ۱۹۱.

الظالمون أی من نسبتک إلی الجبر و أنک تجری أفعال الظالمین علی أیدیهم و أنک الفاعل لفعلهم.

قوله علیه السلام إلی أهل صلواتک أی الذین تصلی علیهم و أمرت جمیع خلقک بالصلاه علیهم أو أهل رحماتک الخاصه التی لم یستأهلها غیرهم و فی روایه الثمالی أهل صفوتک و لعله أظهر قوله علیه السلام اللهم إنی أنشدک أنشد علی وزن أقعد یقال نشدت فلانا و أنشده أی قلت له نشدتک بالله أی سألتک بالله و المراد هنا أسألک بحقک أن تأخذ بدم المظلوم أی الحسین علیه السلام و تنتقم من قاتلیه و من الأولین الذین أسسوا أساس الظلم علیه و علی أمه و أبیه و أخیه سلام الله علیهم أجمعین.

قوله علیه السلام بإیوائک الوأی الوعد الذی یوثقه الرجل علی نفسه و یعزم علی الوفاء به و عدی بعلی بتضمین معنی الجعل و قوله لتظفرنهم متعلق بالإیواء أی أسألک و أقسم علیک بسبب الوعد أو بحق الوعد الذی جعلته لازما علی نفسک و هو أن تظفرهم علی عدوک و عدوهم.

و المستحفظین یقرأ بالبناء للفاعل و البناء للمفعول أی استحفظوا الشریعه و العلوم و الحکم و المعارف أی حفظوها أو استحفظهم الله تعالی إیاها.

قوله علیه السلام حین تعیینی بیاءین مثناتین من تحت و فی بعض النسخ بنونین أولهما مشدده و بینهما یاء مثناه تحتانیه أی یا ملجإی حین تتعبنی مسالکی إلی الخلق و تردداتی إلیهم قوله بما رحبت ما مصدریه أی برحبها و سعتها.

قوله علیه السلام أنتم لنا فرط قال الجزری (۱)

فی الحدیث أنا فرطکم علی الحوض أی متقدمکم إلیه یقال فرط یفرط فهو فارط و فرط إذا تقدم و سبق القوم لیرتاد لهم الماء و یهیئ لهم الدلاء و الأرشیه و منه الدعاء للطفل اللهم اجعله لنا فرطا أی أجرا یتقدمنا و منه الحدیث أنا و النبیون فراط أی متقدمون إلی الشفاعه و قیل إلی الحوض انتهی قوله رضوان الله علیکم جمله معترضه

۱- ۱. النهایه ج ۳ ص ۲۱۱.

دعائیه و قوله بموعد الله متعلق البشاره.

قوله و الزاکیات الطیبات أی التحیات الزاکیات منی علیک مع ما تأتیک من الله و من ملائکته و أنبیائه و عباده الصالحین من التحیات و الرحمات فی أول النهار و آخره.

قوله علیه السلام و بإیابکم أی برجعتکم و فی بعض النسخ و بآبائکم و هو تصحیف و قال الجوهری (۱) جمع الله شملهم أی ما تشتت من أمرهم.

قوله المواسی المواساه المشارکه و المساهمه فی المعاش و الرزق و غیر ذلک و أصلها الهمزه فقلبت واوا تخفیفا و المراد أنه بذل نفسه لأخیه و لم یضن به قوله دارا أی کثیرا یتجدد شیئا فشیئا من قولهم در اللبن إذا زاد و کثر جریانه من الضرع.

قوله و عیشی قارا أی مستقرا دائما غیر منقطع أو واصلا إلی حال قراری فی بلدی فلا أحتاج فی تحصیله إلی السفر أو قار العین فی سرور و ابتهاج مأخوذه من قره العین قوله علیه السلام و أدرجنی أی أمتنی من قولهم درج أی مات

**[ترجمه]گفته وی: «فی الامور کلها» متعلق به «الواحد» است یعنی «المتوحِّد فی خلق الأشیاء» و تربیت و تدبیر آنها. ممکن است متعلق به حمد باشد. آنچه در زیارت ثمالی است یعنی «الواحد المتوحد بالأمور» بهتر است و «جَدَث» یعنی قبر.

گفته حضرت علیه السلام: «أنت السلام» یعنی از معایب و کاستی‌ها سالم هستی و از توست که خلق از این نقائص برکنارند و تو عامل سلامتشان هستی. چون به علتها نگریسته شود، او علت هر علت و بالاترین علت است بر حسب نظر. یا معنا این است که تو سزاوار سلام و تحیت و ثنا هستی و به توفیق توست اگر خلق، سلام و تحیتی می گویند و سلام ایشان یکایک به تو بازمی‌گردد و پس هر ثنا و تحیت، بر کمال و شرف است و تو علت آنها همه هستی. جزری گفته: «ملأ»، بزرگان و رؤساء و پیشاهنگان ایشانند که همه به سخن آنان می‌نگرند. از همین معناست این حدیث: «هل تدری فیم یختصم الملاء الأعلی»؟ مراد فرشتگان مقرب است. گفته حضرت علیه السلام: «و اهتضمت» به صورت مجهول یعنی حق تو غصب شد. گفته می‌شود: «تنصل الیه من الجنایه» یعنی خارج شد و پاک شد. «أن تسیخ بأهلها» یعنی با اهلش در آب فرو رود. گفته می‌شود: «ساخت ید فرسی» یعنی دست اسبم در زمین فرو رفت. گفته می‌شود: «جبهه مثل منعه» یعنی به پیشانی‌اش زد و او را برگرداند یا با آنچه کراهت داشت روبرو شد.

گفته حضرت علیه السلام: «تعبّأ» یعنی آماده شد و «أعد» یعنی آنچه برای سفرش لازم بود مهیا کرد. «فقد افحمتنی» یعنی مرا ساکت کردی و عذری و جوابی برایم باقی نگذاشتی. گفته می‌شود: «أوبقه» یعنی او را حبس و هلاک کرد. وقف دو وجهی است، لازم و متعدی. «سبحانک یا حلیم» یعنی تو را از اینکه به تو اعمالی را که ستمگران انجام می‌دهند و یا تو به آنها راضی باشی، نسبت دهند، مبرا می کنم بلکه به خاطر مصالحی که می‌دانی، نسبت به آنان حلم می‌ورزی و از این باب است این گفته: پس تو متعالی هستی از آنچه ستمگران می گویند و تو را به جبر منسوب می کنند، یعنی این که تو اعمال ظالمان را به دست آنان انجام می‌دهی و تو فاعل فعل آنانی.

«إلی أهل صلواتک» یعنی کسانی که بر آنان درود می‌فرستی و به همه خلق خود امر کردی که بر آنان درود بفرستند، یا اهل

رحمت‌های ویژه خودت که کسی غیر از ایشان سزاوار آنها نیست. در روایت ثمالی «اهل صفوتک» آمده که شاید بهتر باشد. گفته حضرت علیه السلام: «اللهم إنی أنشدک»، «انشد» از باب افعال است و مجرد یا مزید آن به معنای طلب کردن است، یعنی از خودت به حق خودت می‌طلبم که از مظلوم یعنی حسین علیه السلام خونخواهی کنی و از قاتلانش انتقام بگیری و از دوتای اولی نیز که اساس ظلم بر او و بر مادر و پدر و برادرش صلوات الله علیهم اجمعین را برپانهادند.

گفته حضرت علیه السلام: «بإیوائک»، «وأی» یعنی وعده‌ای که مرد آن را بر خودش می‌بندد و متعهد به وفای به آن می‌شود و به «علی» متعدی شده تا معنای «جعل» را دربرداشته باشد. گفته وی: «لتظفرنّهم» متعلق به «ایواء» است یعنی از تو می‌خواهم و قسمَت می‌دهم به خاطر وعده یا به حق وعده‌ای که آن را بر خود لازم الوفاء کردی، که آنان را بر دشمن خودت و دشمن آنان پیروز گردانی. «مستحفظین» بر وزن اسم فاعل و مفعول خوانده می‌شود، یعنی شریعت و علوم و حکمت‌ها و معارف را حفظ کردند، یا خداوند متعال از آنها خواست تا آنها را حفظ کنند. گفته حضرت علیه السلام: «حین تعیینی»، در برخی نسخه‌ها «تعنینی» یعنی ای پناه من، آنگاه که رفت و آمد من به سوی خلق مرا خسته می‌کند. گفته وی: «بما رحبت»، «ما» مصدریه است یعنی با همه گستردگی آن.

گفته حضرت علیه السلام: «أنتم لنا فرَط». در حدیث آمده: «أنا فرطکم علی الحوض» یعنی متقدم بر شمایم. گفته می‌شود: فرط یفرط فارط هنگامی که کسی بر قوم سبقت می‌گیرد تا برایشان آب بیاورد و برایشان سطل و طناب تهیه کند. دعای برای کودک نیز از همین باب است: «اللهم اجعله لنا فرطا» یعنی پاداشی که پیش از ما برود. و نیز این حدیث: «أنا و النبیون فراط» یعنی برای شفاعت متقدم هستیم و گفته شده، برای رسیدن به حوض. پایان. گفته وی. «رضوان الله علیکم» جمله معترضه دعائیه است. گفته وی: «بموعد الله» متعلق به «بشاره» است.

گفته وی: «الزاکیات الطیبات» یعنی تحیت‌های پاک از من به تو به همراه تحیاتی که از سوی خدا و فرشتگان و پیامبران و بندگان صالحش از آغاز تا انجام روز به تو می‌رسد. گفته حضرت علیه السلام: «و بإیابکم» یعنی به رجعت شما. در برخی نسخه‌ها «بآبائکم» آمده که تصحیف است. جوهری گفته: «جمع الله شملهم» یعنی امور آنان. گفته وی: «المواسی»، «مؤاساه» یعنی مشارکت و سهیم شدن در معاش و روزی و غیره. اصل آن با همزه بوده که برای تخفیف قلب و به واو شده. مراد این است که جانش را برای برادرش داد و دریغ نکرد. گفته وی: «داراً» یعنی زیاد که به تدریج، تجدید می‌شود، برگرفته از این سخن ایشان که «درّ اللبن» یعنی زیاد شد و جریانش از پستان افزایش یافت. گفته وی: «و عیشی قارا» یعنی با استقرار و دائم و بدون انقطاع، یا ادامه دهنده به حال استقرارم در سرزمینم که برای تحصیل آن به سفر نیازی نداشته باشم. یا «قارّ العین» در سرور و ابتهاج که از «قره العین» گرفته شده است. گفته

آن حضرت علیه السلام: «و ادرجنی» یعنی مرا بمیران که از «درج» به معنای «مات» گرفته شده است.

**[ترجمه]

أقول

ذکر السید ابن طاوس رحمه الله فی کتابه زیاره کبیره أکثرها موافقه لهذه الزیاره و ضم إلیها بعض الأدعیه من الزیارات السابقه و اللاحقه أعرضنا عنها حذرا من الإطناب و التکرار(۲).

**[ترجمه]سید ابن طاووس رحمه الله در کتاب خود، زیارتی طولانی را که بیشتر آن مطابق این زیارت است درج نموده و بخشهایی از زیارتهای پیشین و پسین را به آن پیوست نموده و به منظور جلوگیری از تکرار و طولانی شدن کلام، از ذکر آن خودداری می کنیم. - . مصباح الزائر : ۱۰۳- ۱۱۶ -

**[ترجمه]

«۳۴»

زِیَارَهٌ أُخْرَی أَوْرَدَهَا السَّیِّدُ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ: تَقِفُ عَلَی بَابِ قُبَّتِهِ الشَّرِیفَهِ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعْطِنِی فِی هَذَا الْمَقَامِ رَغْبَتِی عَلَی حَقِیقَهِ إِیمَانِی بِکَ وَ بِرَسُولِکَ وَ بِوُلَاهِ أَمْرِکَ الْحَرَمُ حَرَمُ اللَّهِ وَ حَرَمُ رَسُولِهِ وَ حَرَمُکَ یَا مَوْلَایَ أَ تَأْذَنُ لِی بِالدُّخُولِ إِلَی حَرَمِکَ فَإِنْ لَمْ أَکُنْ لِذَلِکَ أَهْلًا فَأَنْتَ لِذَلِکَ أَهْلٌ عَنْ إِذْنِکَ یَا مَوْلَایَ أَدْخُلُ حَرَمَ اللَّهِ وَ حَرَمَکَ ثُمَّ تَدْخُلُ وَ تَجْعَلُ الضَّرِیحَ بَیْنَ یَدَیْکَ وَ تَسْتَقْبِلُهُ بِوَجْهِکَ وَ تَقُولُ السَّلَامُ

ص: ۲۲۲

۱- ۱. صحاح الجوهریّ ج ۵ ص ۱۷۳۹.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۰۳- ۱۱۶.

عَلَيْکَ يَا وَارِثَ آدَمَ صِفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُوسَی کَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عِيسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عَلِیٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الشَّهِيدِ سِبْطِ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ وَ ابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا خِيَرَهَ اللَّهِ وَ ابْنَ خِيَرَتِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْوِتْرُ الْمَوْتُورُ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْإِمَامُ الْهَادِی الزَّکِیُّ وَ عَلَی الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ وَ أَقَامَتْ فِی جِوَارِکَ وَ وَفَدَتْ مَعَ زُوَّارِکَ السَّلَامُ عَلَيْکَ مِنِّی مَا بَقِيتُ وَ بَقِیَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ فَلَقَدْ عَظُمَتْ بِکَ الرَّزِيَّهُ وَ جَلَّ الْمُصَابُ فِی الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ فِی أَهْلِ السَّمَاوَاتِ أَجْمَعِينَ وَ فِی سُکَّانِ الْأَرَضِينَ فَ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ وَ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ تَحِيَّاتُهُ عَلَيْکَ وَ عَلَی آبَائِکَ الطَّيِّبِينَ الْمُنْتَجَبِينَ وَ عَلَی ذَرَارِيِّهِمُ الْهُدَاهِ الْمَهْدِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا مَوْلَایَ وَ عَلَيْهِمْ وَ عَلَی رُوحِکَ وَ عَلَی أَرْوَاحِهِمْ وَ عَلَی تُرْبَتِکَ وَ عَلَی تُرْبَتِهِمْ اللَّهُمَّ لَقِّهِمْ رَحْمَهً وَ رِضْوَاناً وَ رَوْحاً وَ رَيْحَاناً السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا ابْنَ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ وَ ابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ وَ يَا ابْنَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا شَهِيدُ يَا ابْنَ الشَّهِيدِ يَا أَخَا الشَّهِيدِ يَا أَبَا الشُّهَدَاءِ اللَّهُمَّ بَلِّغْهُ عَنِّی فِی هَذِهِ السَّاعَهِ وَ فِی هَذَا الْيَوْمِ وَ فِی هَذَا الْوَقْتِ وَ فِی کُلِّ وَقْتٍ تَحِيَّهً کَثِيرَهً وَ سَلَاماً سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْعَالَمِينَ وَ عَلَی الْمُسْتَشْهَدِينَ مَعَکَ سَلَاماً مُتَّصِلًا مَا اتَّصَلَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ السَّلَامُ عَلَی الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَی الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَی الشُّهَدَاءِ مِنْ وُلْدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَی الشُّهَدَاءِ مِنْ وُلْدِ الْحَسَنِ السَّلَامُ عَلَی الشُّهَدَاءِ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ

عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ وُلْدِ جَعْفَرٍ وَ عَقِيلٍ السَّلَامُ عَلَى كُلِّ مُسْتَشْهَدٍ مَعَهُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بَلِّغْهُمْ عَنِّی تَحِیَّةً كَثِیرَةً وَ سَلَاماً السَّلَامُ عَلَیْكَ یَا رَسُولَ اللَّهِ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِی وَلَدِكَ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَیْكِ یَا فَاطِمَةُ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكِ الْعَزَاءَ فِی وَلَدِكِ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَیْكَ یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِی وَلَدِكَ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَیْكَ یَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِی أَخِیكَ الْحُسَیْنِ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَنَا ضَیْفُ اللَّهِ وَ ضَیْفُكَ وَ جَارُ اللَّهِ وَ جَارُكَ وَ لِكُلِّ ضَیْفٍ وَ جَارٍ قِرًی وَ قِرَایَ فِی هَذَا الْوَقْتِ أَنْ تَسْأَلَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَی أَنْ یَرْزُقَنِی فَكَاكَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ إِنَّهُ سَمِیعُ الدُّعَاءِ قَرِیبٌ مُجِیبٌ (۱)

ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِیحَ وَ انْتَقِلْ إِلَی عِنْدِ الرَّأْسِ وَ قِفْ عِنْدَهُ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْكَ یَا صَرِیعَ الْعَبْرَهِ السَّاكِبَهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ یَا قَرِینَ الْمُصِیبَهِ الرَّاتِبَهِ بِاللَّهِ أُقْسِمُ لَقَدْ طَیَّبَ اللَّهُ بِكَ التُّرَابَ وَ أَعْظَمَ بِكَ الْمُصَابَ وَ أَوْضَحَ بِكَ الْكِتَابَ وَ جَعَلَكَ وَ جَدَّكَ وَ أَبَاكَ وَ أُمَّكَ وَ أَخَاكَ وَ أَبْنَاءَكَ عِبْرَهً لِأُولِی الْأَلْبَابِ أَشْهَدُ أَنَّكَ تَسْمَعُ الْخِطَابَ وَ تَرُدُّ الْجَوَابَ فَصَلَّی اللَّهُ عَلَیْكَ یَا ابْنَ الْمَیَامِینِ الْأَطْیَابِ فَهَا أَنَا ذَا نَحْوَكَ قَدْ أَتَیْتُ وَ إِلَی فِنَائِكَ الْتَجَأْتُ أَرْجُو بِذَلِكَ الْقُرْبَهَ إِلَیْكَ وَ إِلَی جَدِّكَ وَ أَبِیكَ فَصَلَّی اللَّهُ عَلَیْكَ یَا إِمَامِی وَ ابْنَ إِمَامِی كَأَنِّی بِكَ یَا مَوْلَایَ فِی عَرَصَاتِ كَرْبَلَاءَ تُنَادِی فَلَا تُجَابُ وَ تَسْتَغِیثُ فَلَا تُغَاثُ وَ تَسْتَجِیرُ فَلَا تُجَارُ یَا لَیْتَنِی كُنْتُ مَعَكَ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِیماً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی رُوحِهِ وَ جَسَدِهِ وَ بَلِّغْهُ عَنِّی تَحِیَّهً كَثِیرَهً وَ سَلَاماً وَ رَحْمَهً وَ بَرَكَهً وَ رِضْوَاناً وَ خَیْراً دَائِماً وَ غُفْرَاناً إِنَّكَ سَمِیعُ الدُّعَاءِ قَرِیبٌ مُجِیبٌ ثُمَّ انْكَبَّ عَلَی الْقَبْرِ فَقَبِّلْهُ وَ قُلْ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِیبَهُ وَ جَلَّتِ الرَّزِیَّهُ بِكَ عَلَیْنَا وَ عَلَی جَمِیعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ تَهَیَّأَتْ لِقِتَالِكَ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَصَدْتُ حَرَمَكَ وَ أَتَیْتُ مَشْهَدَكَ أَسْأَلُ اللَّهَ بِالشَّأْنِ الَّذِی لَكَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۳۰- ۱۳۱.

عِنْدَهُ وَ بِالْمَحَلِّ الَّذِی لَکَ لَدَیْهِ أَنْ یُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ یَجْعَلَنِی مَعَکُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ.

ثُمَّ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ عِنْدَ الرَّأْسِ تَقْرَأُ فِیهِمَا مَا أَحْبَبْتَ وَ ادْعُ اللَّهَ بِمَا أَرَدْتَ ثُمَّ قُمْ وَ امْضِ وَ سَلِّمْ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ وَ عَلَی الشُّهَدَاءِ مِنْ أَصْحَابِ الْحُسَیْنِ بِمَا ذَکَرْنَاهُ أَوَّلًا ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَکَ وَ صَلِّ عَلَیْهِ بِهَذِهِ الصَّلَاهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ صَلِّ عَلَی الْحُسَیْنِ الْمَظْلُوم الشَّهِیدِ قَتِیلِ الْعَبَرَاتِ وَ أَسِیرِ الْکُرُبَاتِ صَلَاهً نَامِیَهً زَاکِیَهً مُبَارَکَهً یَصْعَدُ أَوَّلُهَا وَ لَا یُنْفَدُ آخِرُهَا أَفْضَلَ مَا صَلَّیْتَ عَلَی أَحَدٍ مِنْ أَوْلَادِ الْأَنْبِیَاءِ وَ الْمُرْسَلِینَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْإِمَامِ الشَّهِیدِ الْمَقْتُولِ الْمَظْلُوم الْمَخْذُولِ وَ السَّیِّدِ الْقَائِدِ الْعَابِدِ الزَّاهِدِ الْوَصِیِّ الْخَلِیفَهِ الْإِمَامِ الصِّدِّیقِ الطُّهْرِ الطَّاهِرِ الطَّیِّبِ الْمُبَارَکِ وَ الرَّضِیِّ الْمَرْضِیِّ وَ التَّقِیِّ الْهَادِی الْمَهْدِیِّ الزَّاهِدِ الذَّائِدِ الْمُجَاهِدِ الْعَالِمِ إِمَامِ الْهُدَی وَ سِبْطِ الرَّسُولِ وَ قُرَّهِ عَیْنِ الْبَتُولِ صلی الله علیه و آله اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ کَمَا عَمِلَ بِطَاعَتِکَ وَ نَهَی عَنْ مَعْصِیَتِکَ وَ بَالَغَ فِی رِضْوَانِکَ وَ أَقْبَلَ عَلَی إِیمَانِکَ غَیْرَ قَابِلٍ فِیکَ عُذْراً سِرّاً وَ عَلَانِیَهً یَدْعُو الْعِبَادَ إِلَیْکَ وَ یَدُلُّهُمْ عَلَیْکَ وَ قَامَ بَیْنَ یَدَیْکَ یَهْدِمُ الْجَوْرَ بِالصَّوَابِ وَ یُحْیِی السُّنَّهَ بِالْکِتَابِ فَعَاشَ فِی رِضْوَانِکَ مَکْدُوداً وَ مَضَی عَلَی طَاعَتِکَ وَ فِی أَوْلِیَائِکَ مَکْدُوحاً وَ قَضَی إِلَیْکَ مَفْقُوداً لَمْ یَعْصِکَ فِی لَیْلٍ وَ لَا فِی نَهَارٍ بَلْ جَاهَدَ فِیکَ الْمُنَافِقِینَ وَ الْکُفَّارَ اللَّهُمَّ فَاجْزِهِ خَیْرَ جَزَاءِ الصَّادِقِینَ الْأَبْرَارِ وَ ضَاعِفْ عَلَیْهِمُ الْعَذَابَ وَ لِقَاتِلِیهِ الْعِقَابَ فَقَدْ قَاتَلَ کَرِیماً وَ قُتِلَ مَظْلُوماً وَ مَضَی مَرْحُوماً یَقُولُ أَنَا ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدٍ وَ ابْنُ مَنْ زَکَّی وَ عَبَدَ فَقَتَلُوهُ بِالْعَمْدِ الْمُعْتَمَدِ قَتَلُوهُ عَلَی الْإِیمَانِ وَ أَطَاعُوا فِی قَتْلِهِ الشَّیْطَانَ وَ لَمْ یُرَاقِبُوا فِیهِ الرَّحْمَنَ.

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَی سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ صَلَاهً تَرْفَعُ بِهَا ذِکْرَهُ وَ تُظْهِرُ بِهَا أَمْرَهُ وَ تُعَجِّلُ بِهَا نَصْرَهُ وَ اخْصُصْهُ بِأَفْضَلِ قِسَمِ الْفَضَائِلِ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ زِدْهُ شَرَفاً فِی أَعْلَی عِلِّیِّینَ وَ بَلِّغْهُ أَعْلَی شَرَفِ الْمُکَرَّمِینَ وَ ارْفَعْهُ مِنْ شَرَفِ رَحْمَتِکَ فِی شَرَفِ الْمُقَرَّبِینَ

فِی الرَّفِیعِ الْأَعْلَی وَ بَلِّغْهُ الْوَسِیلَهَ وَ الْمَنْزِلَهَ الْجَلِیلَهَ وَ الْفَضْلَ وَ الْفَضِیلَهَ وَ الْکَرَامَهَ الْجَزِیلَهَ اللَّهُمَّ وَ اجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ مَا جَازَیْتَ إِمَاماً عَنْ رَعِیَّتِهِ وَ صَلِّ عَلَی سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ کُلَّمَا ذُکِرَ وَ کُلَّمَا لَمْ یُذْکَرْ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ أَدْخِلْنِی فِی حِزْبِکَ وَ زُمْرَتِکَ وَ اسْتَوْهِبْنِی مِنْ رَبِّکَ وَ رَبِّی فَإِنَّ لَکَ عِنْدَ اللَّهِ جَاهاً وَ قَدْراً وَ مَنْزِلَهً رَفِیعَهً إِنْ سَأَلْتَ أُعْطِیتَ وَ إِنْ شَفَعْتَ شُفِّعْتَ اللَّهَ اللَّهَ فِی عَبْدِکَ وَ مَوْلَاکَ لَا تُخَلِّنِی عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَ الْأَهْوَالِ لِسُوءِ عَمَلِی وَ قَبِیحِ فِعْلِی وَ عَظِیمِ جُرْمِی فَإِنَّکَ أَمَلِی وَ رَجَائِی وَ ثِقَتِی وَ مُعْتَمَدِی وَ وَسِیلَتِی إِلَی اللَّهِ رَبِّی وَ رَبِّکَ لَمْ یَتَوَسَّلِ الْمُتَوَسِّلُونَ إِلَی اللَّهِ بِوَسِیلَهٍ هِیَ أَعْظَمُ حَقّاً وَ لَا أَوْجَبُ حُرْمَهً وَ لَا أَجَلُّ قَدْراً عِنْدَهُ مِنْکُمْ أَهْلَ الْبَیْتِ لَا خَلَّفَنِیَ اللَّهُ عَنْکُمْ بِذُنُوبِی وَ جَمَعَنِی وَ إِیَّاکُمْ فِی جَنَّهِ عَدْنٍ الَّتِی أَعَدَّهَا لَکُمْ وَ لِأَوْلِیَائِکُمْ إِنَّهُ خَیْرُ الْغَافِرِینَ وَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ أَبْلِغْ سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ تَحِیَّهً کَثِیرَهً وَ سَلَاماً وَ ارْدُدْ عَلَیْنَا مِنْهُ التَّحِیَّهَ وَ السَّلَامَ إِنَّکَ جَوَادٌ کَرِیمٌ وَ صَلِّ عَلَیْهِ کُلَّمَا ذُکِرَ السَّلَامُ وَ کُلَّمَا لَمْ یُذْکَرْ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ ثُمَّ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ لِلزِّیَارَهِ وَ ادْعُ بَعْدَهُمَا بِمَا قَدَّمْنَاهُ عَقِیبَ صَلَاهِ زِیَارَتِهِ الْأُولَی وَ شَرَحْنَاهُ وَ زُرْ بَعْدَ ذَلِکَ عَلِیَّ بْنَ الْحُسَیْنِ وَ الشُّهَدَاءَ أَیْضاً عَلَی ذَلِکَ الْوَجْهِ الَّذِی ذَکَرْنَاهُ هُنَاکَ وَ حَرَّرْنَاهُ وَ کَذَلِکَ فِی الْوَدَاعِ وَ مَا جَرَی مَجْرَاهُ (۱).

**[ترجمه]زیارتی دیگر که سید رحمه الله آن را درج نموده است: بر در بارگاه شریفش می‌ایستی و می گویی: خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و در این جایگاه، خواسته دل مرا بر حقیقت ایمانی که به تو و به رسولت و به سرکردگان امر ولایت دارم، برآور. این حرم، حرم الهی و حرم رسول خدا و حرم توست. ای سرورم، آیا مرا اذن ورود به حرمت می‌دهی؟ و اگر شایسته این نیستم، این کار تو را سزد. به اذن تو وارد می شوم ای مولای من، به حرم خدا و حرم تو. و سپس وارد می شود و ضریح را جلوی خود قرار داده و رو در روی آن می‌ایستی و می‌گویی: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث علی امیر المومنین، سلام بر تو ای وارث حسن شهید، نوه رسول خدا، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر مژده‌آور بیم دهنده، و پسر سرور جانشینان پیامبران. سلام بر تو ای وارث فاطمه سرور زنان جهان، سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای انتخاب گشته خدا و پسر انتخاب گشته خدا، سلام بر تو ای آنکه انتقام تو و پدرت را خدا گیرد، سلام بر تو ای کشته تبار کشته‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده، سلام بر تو ای پیشوای رهنمای پاکدامن و سلام بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در سایه لطف تو رحل اقامت افکندند و با زائرانت سر به کویت نهاده اند. سلام بر تو تا آنگاه که من زنده ام و تا هرگاه که آسمانها و زمین برجایند، که به حق، غم جانگداز از دست دادنت بس دشوار و مصیبت تو بر مومنان و مسلمانان و نزد همه اهل آسمانها و ساکنان زمینها، بس گران بود. به راستی که ما از خداییم و به سوی او بازگردندگانیم و سلام و درودها و برکات خداوند بر تو باد و بر پدران پاک‌سیرت برگزیده ات و بر فرزندان رهنمای رهیافته ایشان. سلام بر تو ای مولای من و بر ایشان و بر روح تو و ارواح ایشان و بر تربت تو و تربت آنان. خداوندا ایشان را به رحمت و خشنودی و آرامش و خرّمی خویش درآور. سلام بر تو ای مولای من ای ابا عبد الله، ای پسر خاتم پیامبران و پسر سرور جانشینان پیامبران و پسر سرور زنان جهان. سلام بر تو ای شهید و فرزند شهید و برادر شهید. ای پدر شهیدان. خداوندا از سوی من او را در این لحظه و این روز و این وقت و هر زمانی، تحیّت و درود فراوان و سلام پایان ناپذیر فرست. سلام خدا و رحمت و برکات او بر تو باد ای سرور جهانیان و سلامی بی پایان، تا آنگاه که روز و شب باقی است، بر شهادت یافتگان همراه تو. سلام بر حسین بن علی شهید، سلام بر علی بن حسین شهید، سلام بر عباس بن امیر المومنین شهید، سلام بر شهیدان از تبار امیر المومنین، سلام بر شهیدان از تبار حسن، سلام بر شهیدان از تبار حسین، سلام بر شهیدان از تبار جعفر و عقیل، سلام بر همه شهیدان به همراه ایشان از میان

مـومنین. خداونـدا بر محمـد و آل محمـد صلوات فرست و ایشـان را از سوی من تحیت و درود فراوان برسـان. سـلام بر تو ای رسول خـدا، خداونـد بر عزایت بر فرزنـدت حسین اجر دهاد. سـلام بر تو ای فاطمه، خداوند بر عزایت بر فرزندت حسـین اجر دهـاد. سـلام بر تو ای امیر المومنین، خداونـد بر عزایت بر فرزنـدت حسـین اجر دهـاد. سـلام بر تو ای ابـا محمـد حسن مجتبی، خداوند بر عزایت بر برادرت حسـین اجر دهاد. ای مولای من ای ابا عبد الله، من میهمان خدایم و میهمان تو و پناه جسته به خدا و پنـاه آورده بـه تـو؛ و هر میهمـان و پنـاه آورده ای را هبه و بخششـی است و هبه من در این وقت آن که، از خـدای سـبحان و تعـالی مسـألت نمـایی که مرا برات رهـایی از آتش دهـد که او شـنونده دعاست و نزدیک و پاسـخگوست. - . مصـباح الزائر : ۱۳۰- ۱۳۱ -

سپس ضـریح را ببوس و به کنـار سـر حضـرت برو و نزد او بـایست و بگو: سـلام بر تو ای بر خاک غلتیـده ای که اشـکها بر او ریزان است، سـلام بر تو ای همنشین مصیبتهایی که سنت خدا بر آن رفته است، گواهی می‌دهم که به حق، خداوند خاک را به برکت وجود تو پاک گردانـد و اجر مصـیبت را به وجود تو دوچندان نمود و کتاب خدا را با سـیره تو روشن گرداند و تو را و جـد و پـدر و مادر و برادر و فرزندانت را عبرتی و آموزه ای برای خردمندان قرار داد. گواهی می‌دهم که تو این خطاب را می شنوی و جواب می گویی، پس صـلوات خـدا بر تو باد ای فرزنـد مبارکان و نیکان. و بنگر که من اکنون به سوی تو آمـده و به ساحت تو پناه جسته ام و اینگونه امید نزدیکی به تو دارم و به جدت و پدرت؛ پس صلوات خدا بر تو باد ای پیشوای من و پسر پیشوای من. گویی که تو را در پهنه هـای زمین کربلا می‌بینم ای مولای من، که نـدا در می‌دهی و کس پاسـخت نمی گویـد و کمـک می‌جویی و کمک کننـده ای نیست و کسـی را به پناه می‌خوانی و پناهت نمی‌دهنـد و ای کاش که با تو بودم تا به فوز عظیـم دسـت یـابم. خداونـدا بر روان و پیکر او درود فرسـت و بر او از طرف مـن تحیـت بسـیار و سـلام و رحمـت و برکـت و خشـنودی و خیر جاودان و بخشودگی ات را فرو فرست، به راستی که تو شنونده دعاء و نزدیک و پاسخگو هستی. سپس بر قبر خم شو و بر آن بوسه ده و بگو: پدر و مادرم به فدایت ای پسر رسول خدا، پدر و مادرم به فدایت ای ابا عبد الله، به حق که غم جانکاه از دست دادنت بس دشوار و مصیبت تو بر ما و بر همه اهل آسـمانها و زمین بس کمرشـکن بود، پس خـدا لعنت کند امتی را که زین نهادنـد و لگـام بسـتند و برای جنـگ با تو آماده گشـتند. ای مولای من ای ابا عبـد الله، راه حرمت پوییـدم و به شهادتگـاهت آمـدم، و خـدا را به شـأنی که نزد وی داری و منزلتی که نزد او داری، مسـألت می کنم که بر محمـد و آل محمد درود فرسـتد و مرا در دنیـا و آخرت همراه شـما قرار دهـد. سـپس در کنار سـر حضـرت دو رکعت نماز می‌خوانی و در آن هر سوره ای خواهی، بخوان و هر چه خواهی خدا را دعا کن. سـپس برخیز و برو و به علی بن حسـین و بر شهیدان اصحاب حسین همان گونه که در ابتـدا گفتیم، سـلام بده و سـپس سـرت را بالا بگیر و این صـلوات را بر او که صـلوات خدا بر او باد، فرست: خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و بر حسـین مظلوم شـهید، کشته اشکها و اسیر اندوه‌ها، صلواتی فزاینده و دوچندان شونـده و پر برکـت فرسـت کـه آغـاز آن بر آسـمان فراز گردد و انجـام آن پایـان نگیرد، برتر از هر صـلواتی کـه بر احـدی از فرزندان پیامبران و رسولان فرستاده ای، ای خدای جهانیان. خداوندا بر پیشوای شهید، این کشته شده ستم دیده تنها رها شده و این سـرور فرمانـده پرستشـگر پارسـا و این جانشـین پیـامبر و خلیفه، این امـام راستین‌منش پـاک‌نهـاد پاک نیک‌آینـد مبارک و پسـندیده‌کردار پـذیرفته‌رفتـار و پرهیزکـار رهنمای رهیافته دنیاگریخته و بر جبهه نشسـته جانفشان دانا، این امام رهیافتگی و نوه پیامبر و نور چشم زهرای بتول صـلوات الله علیهم، درود فرست. خداوندا، بر سـرور و مولای من، همانسان که به فرمانبری از تو سر نهاد و از سرکشـی در برابر تو بازداشت و برای خشـنودی تو سـخت کوشـید و به ایمان به تو روی آورد و هیچ عذری را نه

پنهان و نه پیدا (در کار خود) نپذیرفت، بندگان را به سوی تو فراخواند و راه تو را نشانشان داد و پیش روی تو بر پای خاست و ستمگری را به راستی و حق از بنیان افکند و سنت را با کتاب خدا زنده داشت و ستم‌کش، در (کسب) خشنودی تو زندگی به سر برد و همچنان سختی به جان خریده، در سرسپردگی به تو و ولایت‌پذیری تو ره سپرد و (خویشان و یاران) از دست بداده، رهسپار کوی تو شد، هیچ شبی و هیچ روزی از امر تو روی نتافت، بلکه در راه تو با منافقان و کفّار به مجاهدت برخاست. خداوندا پس او را بهترین پاداش راستین‌منشان نیکوکار نصیب گردان و عذاب ایشان و عقاب قاتلانش را دوچندان کن، چرا که او کریم و ارجمند به میدان نبرد آمد و مظلوم و ستمدیده کشته شده و مرحوم و نعمت زدوده جان باخت، حال آنکه می‌گفت: من پسر رسول خدا محمد و فرزند آنکه نفس خود از آلایش پاک نگاه داشت و (خدا را) پرستش نمود، هستم؛ ولی ایشان او را به عمد و از سر قصد، به خاطر ایمانش کشتند و در قتل او به امر شیطان سر نهادند و در کار او به خدای رحمان نظر نکردند. خداوندا، پس بر سرور و مولای من صلواتی نثار کن که ذکر و یاد او به واسطه آن فزونی یابد و حقیقت امر او نورافشان گردد و یاری نمودن او شتابان و زودهنگام دررسد و او را در روز قیامت به بهترین سهم از فضایل اختصاص ده و او را در اعلی علیین شرافتمندتر گردان و او را به والاترین شرافت گرامی‌داشتگان برسان و او را به والایی رحمتت، به اوج بلندی و شرف مقربین در بلندنای برین، فراز گردان. و او را درجه بالا و جایگاه والا و فضل و فضیلت و کرامت فراوان عطا گردان. خداوندا، او را به بهترین وجهی که پیشوایی را از جانب مردمش پاداش داده ای، (به جبران) پاداش ده و بر سرور و مولای من، هر گاه که نامی از او رفت یا نرفت، درود فرست. ای سرور و مولای من، مرا به حزب و حلقه خود وارد گردان و از خدایت و خدایم مرا هبه ای درخواست کن که تو را نزد او جایگاه و شأن و منزلتی بلند است که اگر مسألت نمایی، عطایت گرداند و اگر شفاعت نمایی، خداوند شفیعت گرداند. خدا را خدا را در حق بنده و نوکرت که مرا به گاه سختیها و دشواریها به دست کردار ناپسند و رفتار ناشایست و گنهکاری بسیارم رها مکن که تویی امید و پناه و تکیه‌گاه و پشتگرمی و راه تقرب من به خدایم و خدایت. توسل کنندگان به درگاه الهی به هیچ وسیله ای که نزد او حقی عظیمتر و حرمتی واجب تر و قدر و منزلتی والاتر از وجود شما اهل بیت داشته باشد، توسل نجسته اند. خداوند مرا به خاطر گناهانم از شما بازپس ندارد و باشد که مرا با شما در بهشت عدنی که آن را برای شما و دوستدارانتان آماده داشته است، گرد آورد که او بهترین بخشندگان است و مهربانترین مهربانان است. خداوندا، سرور و مولای مرا سلام و درود فراوان رسان و از سوی او ما را سلام و درود بازرسان که او بخشنده و بزرگوار است و هر گاه نامی درود و سلام رفت یا نرفت، بر او صلوات فرست ای پروردگار جهانیان. سپس دو رکعت نماز زیارت بخوان و پس از آن دعایی که پس از نماز زیارت پیشین بیان کرده و به تفصیل ذکر کردیم، بخوان و پس از آن علی بن حسین و شهیدان را نیز همانسان که در آن زیارت گفتیم و به تدقیق بیان کردیم زیارت کن و همچنین درباره وداع و دیگر سخنان از این دست. - . مصباح الزائر : ۱۳۱- ۱۳۳ -

**[ترجمه]

بیان

قوله وفدت مع زوارک یمکن أن یکون إشاره إلی حرکه أرواحهم فی اللیالی إلی دار السلام أو مطلقا حیث شاءوا أو المعنی أنهم وفدوا أولا علیک فهم مع زائریک کل یوم أو یکون المراد بها أرواح الأنبیاء و الأوصیاء و الأولیاء الذین یأتون لزیارته فعلی هذا تکون الأوصاف للتقسیم.

قوله مكـدودا أى متعبا تقول كـددت الشـى ء أى أتعبته قوله مكدوحا أى مجروحا يقال أصابه شـى ء فكدح وجهه أى خدشه و قيل الكدح أكثر من

ص: ۲۲۶

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۳۱- ۱۳۳.

الخدش و يحتمل أن يكون المفعول بمعنى الفاعل أى عاملا ساعيا فى عباده الله كقوله تعالى إِنَّکَ کادِحٌ إِلى رَبِّکَ کَدْحاً و فى المكدود أيضا يحتمل ذلك.

قوله و فى أوليائك أى معهم و فى بعض النسخ ولائك و هو أظهر قوله و قضى إليك أى مات و مضى و قال الفراء(١)

فى قوله تعالى ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَ يعنى امضوا إلى و فى بعض النسخ و مضى قوله بالعمد المعتمد تأكيد أى معتمدين على عملهم و قال الجوهرى (٢)

راقب الله فى أمره أى خافه.

قوله الله الله بالنصب أى اذكر الله أو بتقدير حرف القسم فيحتمل الجر أيضا

**[ترجمه]گفته وى: «وفدت مع زوارك» ممكن است اشاره به حركت ارواح آنان به هنگام شب به سوى دارالسلام باشد، يا مطلقاً به هر آنجا كه بخواهند؛ يا معنا اين باشد كه آنان ابتدا نزد تو آمدند، پس ايشان هر روز با زائران تواند؛ يا مراد از آن، ارواح پيامبران و اوصيا و اوليايى باشد كه براى زيارتش مى‌آيند؛ بنابراين اوصاف براى تقسيم است.

گفته وى: «مكدودا» يعنى خسته. مى‌گويى «كددتُ الشىء» يعنى خسته‌اش كردم. گفته وى: «مكدوحا» يعنى مجروح. گفته مى‌شود: «أصابه شىء فكدح وجهه»: يعنى خدشه‌دار كرد و گفته شده: «كدح» از خدشه بيشتر است و محتمل است مفعول به معناى فاعل باشد، يعنى عامل كمك‌كننده در عبادت خدا مثل اين آيه: «إنك كادح إلى ربك كدحا». در «مكدود» نيز اين احتمال هست.

گفته وى: «و فى اوليائك» يعنى همراه با اوليائت؛ و در بعضى نسخه‌ها آمده: «ولائك» و اين روشن‌تر است. گفته وى: «و قضى اليك» يعنى مرد و رفت. فرّاء در آيه «ثم اقضوا الىّ» گويد: يعنى به سوى من بياييد و در بعضى نسخه‌ها آمده «و مضى». گفته وى: «بالعمد المتعمد» تاكيد است، يعنى بر كارشان تكيه مى‌كنند.

جوهرى گويد: «راقب الله فى امره» يعنى از خدا در باره خود ترسيد. «الله الله» با نصب، يعنى خدا را ياد كن، و يا حرف جر در تقدير است كه در نتيجه احتمال جر نيز جارى است .

**[ترجمه]

أقول

فى بعض النسخ القديمه من مؤلفات أصحابنا بعد قوله معكم فى الدنيا و الآخره ثم صل ركعتين عند الرأس تقرأ فيهما ما أحببت و ادع الله بما أردت ثم قم و امض و سلم على على بن الحسين و على الشهداء من أصحاب الحسين بما ذكرناه أولا ثم ارفع رأسك إلى آخر ما مر.

**[ترجمه]در برخی نسخه‌های قدیمی از تألیفات اصحاب ما، پس از این گفته «معکم فی الدنیا و الاخره» آمده: «ثمّ صلّی رکعتین عند الرّأس... تا پایان آنچه در متن گذشت.

**[ترجمه]

«۳۵»

زِیَارَهٌ أُخْرَی مُطْلَقَهٌ رَوَاهَا السَّیِّدُ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ قَالَ رُوِیَ: أَنَّ رَجُلًا أَتَی الْحُسَیْنَ علیه السلام فَأَنَاخَ رَاحِلَتَهُ بِقُرْبِ الظِّلَالِ وَ نَزَلَ وَ عَلَیْهِ حِلْیَهُ الْأَعْرَابِ ثُمَّ مَضَی نَحْوَ الضَّرِیحِ وَ عَلَیْهِ سَکِینَهٌ وَ وَقَارٌ حَتَّی وَقَفَ بِبَابِ الظِّلَالِ ثُمَّ أَوْمَأَ بِیَدِهِ نَحْوَ الضَّرِیحِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ وَ حُجَّتَهُ سَلَامَ مُسَلِّمٍ لِلَّهِ فِیکَ رَادٍّ إِلَی اللَّهِ وَ إِلَیْکَ مُرَاعٍ حَقَّ مَا اسْتَرْعَاکَ اللَّهُ خَلْقَهُ وَ اسْتَرْعَاکَ حَقَّهُ فَأَنْتَ حُجَّتُهُ الْکُبْرَی وَ کَلِمَتُهُ الْعُظْمَی وَ طَرِیقَتُهُ الْمُثْلَی وَ حُجَّتُهُ عَلَی أَهْلِ الدُّنْیَا وَ خَلِیفَتُهُ فِی الْأَرْضِ وَ السَّمَاوَاتِ الْعُلَی أَتَیْتُکَ زَائِراً وَ لِآلَاءِ اللَّهِ ذَاکِراً أَصْبَحَ ذَنْبِی عَظِیماً وَ أَصْبَحْتَ بِهِ عَلِیماً فَکُنْ لِی بِحَطِّهِ زَعِیماً صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً ثُمَّ حَطَّ خَدَّهُ عَلَی الضَّرِیحِ وَ قَالَ أَتَیْتُکَ لِلذُّنُوبِ مُقْتَرِفاً فَکُنْ لِی إِلَی اللَّهِ شَافِعاً فَهَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُ عَنْهُنَّ نَازِعاً إِلَی اللَّهِ أَتَنَصَّلُ وَ بِکُمْ یَا آلَ مُحَمَّدٍ أَتَوَسَّلُ

ص: ۲۲۷

۱- ۱. معانی القرآن للفراء ج ۱ ص ۴۷۴.

۲- ۲. صحاح الجوهریّ ج ۱ ص ۱۳۸.

الْآخِرِ مِنْكَمْ وَ الْأَوَّلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَمْ وَ سَلَّمَ وَ كَرَّمَ وَ أَجْزَلَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

ثُمَّ وَقَفَ وَ الضَّرِيحُ قِبْلَتُهُ فَصَلَّى وَ أَكْثَرَ مَا لَمْ أُحْصِهِ ثُمَّ دَعَا وَ اسْتَغْفَرَ وَ سَجَدَ وَ عَفَّرَ فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ فِي سُجُودِهِ إِلَهِي إِيَّاكَ قَصَدْتُ وَ إِلَى وَلِيِّكَ وَ ابْنِ وَلِيِّكَ وَفَدْتُ نَازِلًا بِعُقُوبَتِكَ عَائِذاً بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ فَارْحَمْ غُرْبَتِي وَ أَقِلْ عَثْرَتِي وَ اقْبَلْ تَوْبَتِي وَ أَحْسِنْ أَوْبَتِي مَشْكُورَ الْبَصِيرَهِ مَغْفُورَ الْعَلَانِيَهِ وَ السَّرِيرَهِ مِنْ كُلِّ كَبِيرَهٍ وَ صَغِيرَهٍ اللَّهُمَّ ارْحَمْ ضَرَاعَتِي إِلَيْكَ وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتِي بِهِ إِلَيْكَ وَ اقْضِ حَاجَتِي وَ وَسِيلَتِي بِهِ لَدَيْكَ وَ اجْعَلْهَا نَجَاتِي مِنَ النَّارِ وَ سُوءِ هَذِهِ الدَّارِ وَ حَطِيطَهً لِذُنُوبِي وَ الْآصَارِ يَا عَالِمَ الْخَفَايَا وَ الْأَسْرَارِ إِلَهِي إِنِّي امْتَطَيْتُ إِلَيْكَ الْمَهَانَهَ وَ ادَّرَعْتُ الْمَثَابَهَ لَأْياً بَعْدَ لَأْيٍ فِي غُدُوِّي وَ مَسَائِي إِلَى أَئِمَّتِي وَ أَوْلِيَائِي فَابْعَثْنِي فِي أُسْرَتِهِمْ وَ احْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهِمْ يَوْمَ أُدْعَى مِنَ الْحَافِرَهِ لِحُضُورِ السَّاهِرَهِ وَ مَوْقِفِ الْحِسَابِ وَ الْآخِرَهِ ثُمَّ عَفَّرَ خَدَّيْهِ يَتَضَرَّعُ وَ يَبْكِي وَ قَالَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ يَا ذَا الْحَوْلِ وَ الطَّوْلِ يَا ذَا الْقُوَّهِ وَ الْحَوْلِ نَجِّنِي مِنْ خَطَلِ الْعَمَلِ وَ الْقَوْلِ وَ آمِنِّي يَوْمَ الْفَزَعِ وَ الْهَوْلِ ثُمَّ جَلَسَ وَ هُوَ يُهَيْنِمُ بِمَا لَمْ أَفْهَمْهُ ثُمَّ قَامَ فَوَقَفَ عِنْدَ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى مَنِ اتَّبَعَكَ وَ شَهِدَ الْمَعْرَكَهَ مَعَكَ وَ الْوَارِدِينَ مَصْرَعَكَ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِيماً أَتَيْتُكَ زَائِراً يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِيِّهِ وَ وَصِيَّ نَبِيِّهِ وَ انْصَرَفْتُ مُوَدِّعاً غَيْرَ سَئِمٍ وَ لَا قَالٍ فَاجْعَلْنِي مِنْكَ بِبَالٍ ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَى رَاحِلَتِهِ فَرَكِبَهَا وَ مَضَى وَ لَمْ أُكَلِّمْهُ وَ لَا كَلَّمَنِي (۱).

**[ترجمه]زیارت مطلقه دیگری که سید قدس الله روحه آن را روایت کرده و گوید: روایت شده است که مردی به زیارت حسین علیه السلام آمد و شترش را در کنار سایبانها فرونشاند و به زیر آمد و لباس بادیه نشینان بر تن داشت. سپس به حال آرامش و وقار به سمت ضریح حرکت نمود تا آنکه در کنار در سراپرده ها قرار گرفت و سپس با دستش به سمت ضریح اشاره نمود و گفت: سلام بر تو ای ولی خدا و حجت او، سلام تایید گر تو نزد خداوند، و سلام کسی که به خدا و تو می‌سپارد و رعایت این حق را می کند که خداوند خلقش را و حقش را به تو سپرده است؛ که تو بزرگترین برهان و عظیمترین واژه خدا و آرمانی ترین شیوه و حجت او بر اهل دنیا و جانشین او در زمین و آسمانهای برین هستی. هان که به زیارت نزد تو آمده و نعمتهای پروردگار را جویایم و گناهانم بس افزون گشته و تو از آن آگاهی، پس تو در فروریزاندن آن (از گرده ام) کفیل باش، خدا بر تو صلوات دهد و سلام بی پایان نثار نماید. سپس گونه اش را بر ضریح نهاد و گفت: گناه آلوده به نزدت آمده ام، پس نزد خداوند مرا شفیع باش و هان! که اکنون برای برکندن آن از خود آمده ام و از آن به خدا پناه می‌برم و به آخرین شما و اولین شما ای آل محمد توسل می‌جویم که خداوند بر شما صلوات دهد و سلام بی پایان و اکرام و عطای فراوان و رحمت خدا و برکاتش بر شما باد. سپس برپا ایستاد و ضریح در برابر قبله اش بود و نماز خواند و بسیار خواند که نتوانستم رکعات وی بشمرم و سپس دعا کرد و استغفار نمود و به سجده رفت و روی بر خاک نهاد و به او نزدیک شدم و شنیدم که در سجده اش می گفت: خداوندا تو را قصد نموده ام و به کوی ولی تو و فرزند ولیّ تو سر نهاده و در نشسته ام و گرفتار عقوبت تو هستم و از مجازات تو به عفو و بخششت پناه جویانم، پس بر غربتم رحم آور و دستم از لغزشها برگیر و توبه ام را بپذیر و بازگشتی نیکو عطایم نما و این بینش یافتگی ام را بی پاداش مگذار و آشکار و نهان از هر گناه کبیره و صغیره ام را ببخش. خداوندا بر تضرّع و خاکساری ام بـه نزدت رحم نما و شفاعت آوردنم به آبروی او به نزدت را بپذیر و حاجتم را و وسیله خواهی ام به آبروی وی را برآورده گردان و این زیارت را موجب نجاتم از دوزخ و پلیدی این دنیا و مایه فروریختن گناهان و بار سنگین نابکاریها بدان، ای دانای به آشکار و نهان. خدایا رهسپار کوی تو بر مرکبِ خواریها درنشستم و جان به سر شده از

کنـدی و سـختی حرکتم در صـبح و شام به سوی پیشوایان و اولیای خود، این کانون رهیابی را جوشن نجات خود گرفتم. پس مرا در میـان این خـانواده رسـتاخیز ده و بـا این گروه محشور گردان، آنگاه که از دل خاک برای ایسـتادن بر روی خاک و در جـایگه حسابرسـی و قیـامت فراخوانـده شوم. سـپس چهره بر خـاک نهاد و بس خاکساری و لابه نمود و گفت: ای شـکوهمند کرامت افزا، ای چـاره بر دستِ برازنـده بازو، ای توانمنـد ترفنـد افزون! مرا از نا به راهی در کردار و گفتارم رهایی بخش و در روز بی‌تـابی و هراس، ایمن گردان. سـپس نشـست و زیر لب چیزهـایی زمزمه کرد که نفهمیـدم و سـپس برخـاست و کنار سـر حضـرت علیه السـلام ایسـتاد و گفت: سـلام بر تو و بر آنان که از تو پیروی کردند و با تو در نبرد حاضـر شدند و [همراه تو]به قتلگاه تو آمدنـد، ای کاش با شـما بودم تا به فوز عظیم نائل می‌آمـدم. به زیارت نزد تو آمـدم ای ولی خـدا و پسـر ولی خدا و جانشـین پیامبر خدا، و نه آزرده خاطر و نه چرکین دل به وداع، ره بازگشت گرفتم، پس مرا به یاد داشـته باش. سـپس به سمت شترش رفت و سوار شد و روانه شد و من با او سخنی نگفتم و او نیز با من حرفی نزد. - . مصباح الزائر : ۱۳۳– ۱۳۴ -

**[ترجمه]

توضیح

قوله حق مـا استرعـاک الله کلمه مـا مصـدریه و الزعیم الکفیل و یقال تنصل فلان من ذنبه أی تبرأ و اعتـذر و العقوه الساحه و ما حول الدار و الضراعه الخضوع و التذلل قوله و اجعلها أی حاجتی أو زیارتی و الآصار

۱– ۱. مصباح الزائر ص ۱۳۳– ۱۳۴.

الـذنوب و الأثقـال قوله إنی امتطيت إليـک المهانه أی اتخـذت متوجها إليک المهانه مطيتی و مركوبی علی الاسـتعاره و المهانه الحقاره و المذله و الضعف أو من المهنه بمعنی الخدمه.

قوله و ادرعت المثابه أی اتخـذت المثـابه و المرجع إلی أوليـائی و أئمـتی درعی من المهالـک و المخـاوف و اللأی الإبطـاء و الاحتباس و الشـده أی رجوعی حينا بعد حين مع شده و جهد و إبطاء و أسـره الرجل رهطه الأدنون و المراد بالحافره هنا الأرض المحفوره أی القبر فـاسم الفاعـل بمعنی المفعول و المشـهوره فی قوله تعالی إِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِی الْحافِرَهِ أی إلی أمرنا الأولی و هو الحياه يقال رجع علی حافرته أی علی الطريق الذی جاء منه و الساهره وجه الأرض و الهينمه الصوت الخفی.

قوله فاجعلنی منک ببال أی اجعلنی فی بالک أی قلبک و خاطرک و لعله كان إما الخضر أو أحد الأئمه عليهم السلام.

**[ترجمه]گفته وی: «حق مـا استرعاک الله»، ما مصـدريه است و «زعيم» يعنی ضـمانت كننـده. گفته می‌شود: «تنصل فلان من ذنبه» برائت جست و عذرخواهی كرد. «عقوه» يعنی حياط و آنچه اطراف خانه است. «ضـراعه» خضوع و فروتنی بسيار. «اجعلها» حـاجتم يا زيارتم را. «و الاصار» گناهان. گفته وی: «انی امتطيت اليک المهانه» يعنی حقارت و مـذلت را سوار شـدم و به سوی تو آمدم كه استعاره است. «مهانت» به معنای حقارت، ذلت و ضعف است و يا از «مهنه» است به معنی خدمت .

گفته وی: «وادرعت المثابه»، رفتن به سوی اوليای خودم را به مثابه زرهی گرفتم تا مرا از هلاكت‌ها و هراس‌ها نگهدارد. «لأی» يعنی تأخير كردن و «احتباس و شده» يعنی رجوع گهگاه من با شدت و تلاش و تأخير. «اسـره الرجل» كسان زيردستش. مراد از «حافره» در اينجا زمين كنده شده است يعنی قبر، پس اسم فاعل به معنای مفعول است. آنچه در اين گفته خدا مشهور است: «انا لمردودون فی الحـافره» يعنی امر اول مـا كه زنـدگی است. گفته می‌شود: «رجع علی حـافرته» يعنی همـان راهی كه آمـده بود. «سـاهره»، روی زمين است و «هينمه» يعنی صـدای پنهان. گفته وی: «فاجعلنی منک ببال»،مرا در قلبت و خاطرت قرار بـده و آن شخص (خواننده اين زيارت) شايد خضر يا يكی از ائمه عليهم السلام بوده باشد.

**[ترجمه]

«۳۶»

زِيَارَهٌ أُخْرَی أَوْرَدَهَا السَّيِّدُ رَحِمَهُ اللَّهُ وَ قَدْ قَدَّمْنَا رِوَايَتَهَا مِنْ كَامِلِ الزِّيَارَهِ بِالْإِسْنَادِ عَنِ الْمُفَضَّلِ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ وَ إِنَّمَا أَعَدْنَا هُنَا أَصْلَ الزِّيَارَهِ لِاخْتِلَافٍ يَسِيرٍ بَيْنَ أَلْفَاظِهِمَا وَ أَحَلْنَا فَضْلَهَا عَلَی مَا سَبَقَ قَالَ عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ:

فَإِذَا أَتَيْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام قُمْتَ عَلَی الْبَابِ وَ قُلْتَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ فَإِنَّ لَکَ بِكُلِّ مِنْهُنَّ كِفْلًا مِنْ رَحْمَهِ اللَّهِ قَالَ قُلْتُ وَ مَا هُنَّ جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ آدَمَ صِفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُوسَی كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عِيسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ سَيِّدِ رُسُلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ خَيْرِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الرَّضِيِّ الطَّاهِرِ الرَّاضِی الْمَرْضِيِّ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبَرُّ التَّقِيُّ السَّلَامُ عَلَيْکَ وَ عَلَی الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِکَ

السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی الْمَلَائِکَهِ الْحَافِّینَ بِکَ.

أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ جَاهَدْتَ الْمُلْحِدِینَ وَ عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصاً حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ تَمْشِی إِلَیْهِ فَلَکَ بِکُلِّ قَدَمٍ تَرْفَعُهَا أَوْ تَضَعُهَا کَثَوَابِ الْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِی سَبِیلِ اللَّهِ تَعَالَی فَإِذَا مَشَیْتَ وَ وَقَفْتَ عَلَی الْقَبْرِ فَاسْتَلِمْهُ بِیَدِکَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ ثُمَّ امْضِ إِلَی صَلَاتِکَ فَلَکَ بِکُلِّ رَکْعَهٍ تَرْکَعُهَا عِنْدَهُ کَثَوَابِ مَنْ حَجَّ أَلْفَ حَجَّهٍ وَ اعْتَمَرَ أَلْفَ عُمْرَهٍ وَ أَعْتَقَ أَلْفَ رَقَبَهٍ وَ کَمَنْ وَقَفَ أَلْفَ مَرَّهٍ مَعَ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ إِلَی آخِرِ مَا مَرَّ مِنَ الْخَبَرِ.

ثُمَّ قَالَ رَحِمَهُ اللَّهُ: وَ یُسْتَحَبُّ لِلْإِنْسَانِ کُلَّمَا زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام وَ أَرَادَ الْخُرُوجَ مِنْ عِنْدِهِ أَنْ یَنْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ یُقَبِّلَهُ وَ یَقُولَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صِفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خَالِصَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا قَتِیلَ الظَّمَإِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا غَرِیبَ الْغُرَبَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ سَلَامَ مُوَدِّعٍ لَا سَئِمٍ وَ لَا قَالٍ فَإِنْ أَمْضِ فَلَا عَنْ مَلَالَهٍ وَ إِنْ أُقِمْ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِینَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی لِزِیَارَتِکَ وَ رَزَقَنِیَ اللَّهُ الْعَوْدَ إِلَی مَشْهَدِکَ وَ الْمُقَامَ بِفِنَائِکَ وَ الْقِیَامَ فِی حَرَمِکَ وَ إِیَّاهُ أَسْأَلُ أَنْ یُسْعِدَنِی بِکُمْ وَ یَجْعَلَنِی مَعَکُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ(۱).

**[ترجمه]زیارتی دیگر که سید رحمه الله آن را نقل کرده و پیش از این آن را از کامل الزیارات به سند از مفضل از جابر جعفی نقل کردیم و در اینجا اصل زیارت را به خاطر اندک تفاوتی در متن نقل می‌کنیم و فضل آن را بر زیارتی که قبلاً گذشت، احاله می‌دهیم.

جابر جعفی از امام صادق علیه السلام روایت می‌کند: چون به زیارت مقبره حسین علیه السلام آیی و جلوی در بایستی و این کلمات را به زبان آوری، تو را در برابر این سخنان بهره وافری از رحمت خدا نصیب گردد. گفتم: چیست آن سخنان فدایت گردم؟ فرمود: می‌گویی: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد سرور فرستادگان خدا، سلام بر تو ای وارث امیر المومنین و برترین جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای وارث حسنِ پسندیده کردار پاکِ خشنود و خشنودی یافته، سلام بر تو ای بزرگترین راستین‌منش، سلام بر تو ای وصیّ نیکوکار پرهیزکار، سلام بر تو و بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه گاه تو رحل اقامت افکندند. سلام بر تو و بر فرشتگان حلقه زده بر گرد تو. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات مستحقان پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و با برگشتگان از دین مجاهدت نمودی و خدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. سپس به سوی او پیش می‌روی و به هر گامی که برمی‌داری و می‌گذاری، ثوابی چون ثواب درغلتیدگان در خون خود در راه خدا خواهی داشت؛ و چون پیش رفتی و بر کنار قبر ایستادی، آن را به دست خود لمس کن و بگو: سلام بر تو ای حجت خدا در آسمان و زمینش؛ و سپس به سراغ اقامه نماز برو و به هر رکعت آن که نزد وی برپا داری، ثوابی به اندازه کسی که هزار بار حج و عمره به جا آورده و هزار اسیر را آزاد کرده و گویی که در راه خدا همراه با پیامبری فروفرستاده، هزار بار در صف جنگ ایستاده باشد، خواهی داشت... و تا پایان این روایت که گذشت. و سپس سید رحمه الله گوید: هر گاه انسان به زیارت حسین علیه السلام رفت و قصد بازگشتن از نزد وی داشت، مستحب است که با سر و

دستش بر قبر بیفتد و آن را ببوسد و بگوید: سلام بر تو ای مولای من، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای خالص گشته برای خدا، سلام بر تو ای کشته تشنگی، سلام بر تو ای غریب غریبان، سلام بر تو سلام وداع کننده‌ای که نه آزرده دل است و نه دشمن. و اگر می‌روم از سر ملالت نیست و اگر می‌مانم از بدگمانی به آنچه خداوند به بردباران وعده داده، نمی‌باشد و خداوند این زیارت را آخرین زیارت من از تو قرار ندهد و مرا بازگشت به شهادتگاه تو و درنشستن بر ساحتت و برپا ایستادن (به نماز) در حرمت روزی نماید، و هم از او درخواست می‌نمایم که مرا به (محبت) شما سعادتمند گرداند و در دنیا و آخرت با شما همراه دارد. - . مصباح الزائر : ۱۳۴- ۱۳۵ -

**[ترجمه]

«۳۷»

زِیَارَهٌ أُخْرَی رَوَاهَا الْکَفْعَمِیُّ فِی الْبَلَدِ الْأَمِینِ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام قَالَ: إِذَا وَصَلْتَ إِلَی الْفُرَاتِ فَاغْتَسِلْ وَ الْبَسْ أَنْظَفَ ثَوْبٍ تَقْدِرُ عَلَیْهِ ثُمَّ صِرْ إِلَی الْقَبْرِ حَافِیاً وَ عَلَیْکَ السَّکِینَهُ وَ الْوَقَارُ وَ قِفْ بِالْبَابِ وَ کَبِّرْ أَرْبَعاً وَ ثَلَاثِینَ تَکْبِیرَهً وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ آدَمَ فِطْرَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ نُوحٍ صَفْوَهِ اللَّهِ

ص: ۲۳۰

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۳۴- ۱۳۵.

السَّلَامُ عَلَيْکَ یَا وَارِثَ إِبْرَاهِیمَ خَلِیلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُوسَی کَلِیمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ عِیسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِیبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ الرَّضِیَّ الزَّکِیَّ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْبَرُّ التَّقِیُّ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الصِّدِّیقُ الشَّهِیدُ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُقَرَّبِینَ الَّذِینَ هُمْ بِکَ مُحْدِقُونَ أَشْهَدُ أَنَّکَ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ عَبَدْتَ اللَّهَ حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ الْتَزِمِ الْقَبْرَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا

حُجَّهَ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ وَ سَمَائِهِ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ اشْفِ صَدْرَ الْحُسَیْنِ وَ اطْلُبْ بِثَأْرِهِ اللَّهُمَّ انْتَقِمْ مِمَّنْ قَتَلَهُ وَ أَعَانَ عَلَیْهِ ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَکَ وَ یَدَیْکَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ مَلَائِکَتِهِ وَ أَنْبِیَائِهِ وَ رُسُلِهِ وَ الصَّالِحِینَ مِنْ عِبَادِهِ وَ جَمِیعِ خَلْقِهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ بَرَکَاتُهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ الشَّهِیدُ الْمَظْلُومُ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَکَ وَ خَاذِلَکَ بَرِئْتُ إِلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْهُمْ وَ مِنْ فِعَالِهِمْ وَ مِمَّنْ شَایَعَ وَ رَضِیَ بِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّهُمْ کُفَّارٌ مُشْرِکُونَ وَ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ بِرَاءٌ مِنْهُمْ.

قال ثم زر علی بن الحسین ثم الشهداء و العباس بما سنذکره إن شاء الله فی زیاره عرفه و تصلی رکعات الزیارات و هی ثمان و تدعو بعد کل رکعتین منهما بما ذکرناه فی زیاره عاشوراء(۱).

**[ترجمه]در زیارت دیگری که کفعمی در البلد الامین از امام صادق علیه السلام روایت کرده است، می‌فرماید: چون به فرات رسیدی غسل کن و پاکیزه ترین لباسی که در دسترس است بپوش و سپس برهنه‌پای و با حالت آرامش و وقار به سمت مقبره حرکت کن و در کنار در بایست و سی و چهار بار الله اکبر بگو و بگو: سلام بر تو ای وارث آدم سرشت خدا، سلام بر تو ای وارث نوح برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای حسین بن علی، ای پسندیده کردار پاکدامن، سلام بر تو ای نیکوکار پرهیزکار، سلام بر تو ای شهید راستین‌منش، سلام بر فرشتگان مقرب خدا که گرد تو حلقه زده اند. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات مستحقان پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و خدای را پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. سپس در کنار قبر بمان و بگو: سلام بر تو ای حجت خدا در زمین و آسمانش. سپس بر قبر خم شو و بگو: خدایا ای پرورگار حسین، سینه حسین را آرام ده و به خونخواهی او برخیز. خداوندا از آنان که او را کشتند و در کشتن او یاری نمودند، انتقام بگیر. سپس سرت را و دستانت را به سوی آسمان فراز کن و بگو: سلام خدا و فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و بندگان درستکار و همه آفریدگان او و رحمت و برکات خداوند بر محمد و اهل بیت او و بر تو ای مولای شهید مظلوم من. خدا لعنت کند قاتل تو و بی‌یاور رهاکننده تو را. نزد خدای عز و جل از ایشان و از کردارشان و از هر آنکه آنان را همراهی نمود و از قتل او خشنود گشت، بیزاری می‌جویم و شهادت می‌دهم که آنان کفار و مشرک بودند و خدا و رسول او از ایشان بیزار هستند.

و گوید: و سپس علی بن حسین و شهیدان و عباس را به ذکری که به خواست خدا، در زیارت عرفه بیان خواهیم کرد، زیارت کن و رکعتهای زیارت را که هشت رکعت است و پس از هر دو رکعت دعایی که در زیارت عاشورا ذکر کردیم می‌خوانی، به جای آور. - . البلد الأمین : ۲۸۰ -

**[ترجمه]

بيان

الظاهر أن قوله ثم زر إلى آخره من كلام المؤلف.

**[ترجمه]ظاهرا این گفته وی: سپس علی بن حسین و شهیدان و .. کلام مؤلف است.

**[ترجمه]

«۳۸»

زِيَارَةٌ أُخْرَى لَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَوْرَدَهَا السَّيِّدُ وَ غَيْرُهُ وَ الظَّاهِرُ أَنَّهُ مِنْ تَأْلِيفِ السَّيِّدِ الْمُرْتَضَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ فِي مِصْبَاحِ الزَّائِرِ زِيَارَةٌ بِأَلْفَاظٍ شَافِيَةٍ يُذْكَرُ فِيهَا بَعْضُ مَصَائِبِ يَوْمِ الطَّفِّ يُزَارُ بِهَا الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ سَلَامُهُ زَارَ بِهَا الْمُرْتَضَى عَلَمُ الْهُدَى رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ سَأَذْكُرُهَا عَلَى الْوَصْفِ الَّذِي أَشَارَ هُوَ إِلَيْهِ قَالَ: فَإِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ مِنْ بَيْتِكَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ

ص: ۲۳۱

۱- ۱. البلد الأمين ص ۲۸۰.

وَ بِكَ اسْتَعَنْتُ وَ وَجْهَكَ طَلَبْتُ وَ لِزِيَارَهِ ابْنِ نَبِيِّكَ أَرَدْتُ وَ لِرِضْوَانِكَ تَعَرَّضْتُ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي فِي سَفَرِي وَ حَضَرِي وَ مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ مِنْ خَلْفِي وَ عَنْ يَمِينِي وَ عَنْ شِمَالِي وَ مِنْ فَوْقِي وَ مِنْ تَحْتِي وَ أَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِمَا حَفِظْتَ بِهِ كِتَابَكَ الْمُنَزَلَ عَلَى نَبِيِّكَ الْمُرْسَلِ يَا مَنْ قَالَ وَ هُوَ أَصْدَقُ الْقَائِلِينَ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَ إِنَّا لَهُ لَحافِظُونَ فَإِذَا بَلَغْتَ الْمَنْزِلَ تَقُولُ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبارَكاً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطاناً نَصِيراً اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْبُقْعَهِ الْمُبَارَكَهِ وَ خَيْرَ أَهْلِهَا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَ شَرِّ أَهْلِهَا اللَّهُمَّ حَبِّبْنِي إِلَى خَلْقِكَ وَ أَفِضْ عَلَيَّ مِنْ سَعَهِ رِزْقِكَ وَ وَفِّقْنِي لِلْقِيَامِ بِأَدَاءِ حَقِّكَ بِرَحْمَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ وَ مَنِّكَ وَ إِحْسَانِكَ يَا كَرِيمُ فَإِذَا رَأَى الْقُبَّهَ فَيَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سَلامٌ عَلى عِبادِهِ الَّذِينَ اصْطَفى آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ وَ سَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ سَلَامٌ عَلَى آلِ يس إِنَّا كَذلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ وَ السَّلَامُ عَلَى الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَوْصِيَاءِ الصَّادِقِينَ الْقَائِمِينَ بِأَمْرِ اللَّهِ وَ حُجَجِهِ الدَّاعِينَ إِلَى سَبِيلِ اللَّهِ الْمُجَاهِدِينَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَ النَّاصِحِينَ لِجَمِيعِ عِبَادِهِ الْمُسْتَخْلِفِينَ فِي بِلَادِهِ الْمُرْشِدِينَ إِلَى هِدَايَتِهِ وَ إِرْشَادِهِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ فَإِذَا قَرُبَ مِنَ الْمَشْهَدِ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ قَصَدَ الْقَاصِدُونَ وَ فِي فَضْلِكَ طَمِعَ الرَّاغِبُونَ وَ بِكَ اعْتَصَمَ الْمُعْتَصِمُونَ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلَ الْمُتَوَكِّلُونَ وَ قَدْ قَصَدْتُكَ وَافِداً وَ إِلَى سِبْطِ نَبِيِّكَ وَارِداً وَ بِرَحْمَتِكَ طَامِعاً وَ لِعِزَّتِكَ خَاضِعاً وَ لِوُلَاهِ أَمْرِكَ طَائِعاً وَ لِأَمْرِهِمْ مُتَابِعاً وَ بِكَ وَ بِمَنِّكَ عَائِذاً وَ بِقَبْرِ وَلِيِّكَ مُتَمَسِّكاً وَ بِحَبْلِكَ مُعْتَصِماً اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِي عَلَى مَحَبَّهِ أَوْلِيَائِكَ وَ لَا تَقْطَعْ أَثَرِي عَنْ زِيَارَتِهِمْ وَ احْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهِمْ وَ أَدْخِلْنِي الْجَنَّهَ بِشَفَاعَتِهِمْ (۱)

فَإِذَا بَلَغَ مَوْضِعَ الْقَتْلِ يَقُولُ أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَ إِنَّ اللَّهَ عَلى

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۱۶- ۱۱۷.

نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ وَ لا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتاً بَلْ أَحْياءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ فَرِحِينَ بِما آتاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لا هُمْ يَحْزَنُونَ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ وَ أَنَّ اللَّهَ لا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ قُلِ اللَّهُمَّ فاطِرَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ عالِمَ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبادِكَ فِي ما كانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ وَ لا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّما يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصارُ مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُؤُسِهِمْ لا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَ أَفْئِدَتُهُمْ هَواءٌ وَ أَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنا أَخِّرْنا إِلى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَ نَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَ وَ لَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ ما لَكُمْ مِنْ زَوالٍ وَ سَكَنْتُمْ فِي مَساكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَ تَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنا بِهِمْ وَ ضَرَبْنا لَكُمُ الْأَمْثالَ وَ قَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَ عِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَ إِنْ كانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبالُ فَلا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقامٍ وَ سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجالٌ صَدَقُوا ما عاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضى نَحْبَهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَ ما بَدَّلُوا تَبْدِيلًا عِنْدَ اللَّهِ نَحْتَسِبُ مُصِيبَتَنَا فِي سِبْطِ نَبِيِّنَا وَ سَيِّدِنَا وَ إِمَامِنَا أَعْزِزْ عَلَيْنَا يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ بِمَصْرَعِكَ هَذَا فَرِيداً وَحِيداً قَتِيلًا غَرِيباً عَنِ الْأَوْطَانِ بَعِيداً عَنِ الْأَهْلِ وَ الْإِخْوَانِ مَسْلُوبَ الثِّيَابِ مُعَفَّراً فِي التُّرَابِ قَدْ نُحِرَ نَحْرُكَ وَ خُسِفَ صَدْرُكَ وَ اسْتُبِيحَ حَرِيمُكَ وَ ذُبِحَ فَطِيمُكَ وَ سُبِيَ أَهْلُكَ وَ انْتُهِبَ رَحْلُكَ تَقَلَّبُ يَمِيناً وَ شِمَالًا وَ تَتَجَرَّعُ مِنَ الْغُصَصِ أَهْوَالًا لَهْفِي عَلَيْكَ وَ أَنْتَ لَهْفَانٌ وَ أَنْتَ مُجَدَّلٌ عَلَى الرَّمْضَاءِ ظَمْآنٌ لَا تَسْتَطِيعُ خِطَاباً وَ لَا تَرُدُّ جَوَاباً قَدْ فُجِعَتْ بِكَ نِسْوَانُكَ وَ وُلْدُكَ وَ اجْتُزَّ رَأْسُكَ مِنْ جَسَدِكَ لَقَدْ صُرِعَ بِمَصْرَعِكَ الْإِسْلَامُ وَ تَعَطَّلَتِ الْحُدُودُ وَ الْأَحْكَامُ وَ أَظْلَمَتِ الْأَيَّامُ وَ انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ وَ أَظْلَمَ الْقَمَرُ وَ احْتَبَسَ الْغَيْثُ وَ الْمَطَرُ وَ اهْتَزَّ الْعَرْشُ وَ السَّمَاءُ وَ اقْشَعَرَّتِ الْأَرْضُ وَ الْبَطْحَاءُ وَ شَمِلَ الْبَلَاءُ وَ اخْتَلَفَتِ الْأَهْوَاءُ وَ فُجِعَ بِكَ الرَّسُولُ وَ أُزْعِجَتِ الْبَتُولُ وَ طَاشَتِ الْعُقُولُ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى مَنْ جَارَ

عَلَيْکَ وَ ظَلَمَکَ وَ مَنَعَکَ الْمَاءَ وَ اهْتَضَمَکَ وَ غَدَرَ بِکَ وَ خَذَلَکَ وَ أَلَّبَ عَلَيْکَ وَ قَتَلَکَ وَ نَکَثَ بَيْعَتَکَ وَ عَهْدَکَ وَ أَخْلَفَ مِيثَاقَکَ وَ وَعْدَکَ وَ أَعَانَ عَلَيْکَ ضِدَّکَ وَ أَغْضَبَ بِفِعَالِهِ جَدَّکَ وَ سَلَامُ اللَّهِ وَ رِضْوَانُهُ وَ بَرَکَاتُهُ وَ تَحِيَّاتُهُ عَلَيْکَ وَ عَلَى الْأَزْکِيَاءِ مِنَ ذُرِّيَّتِکَ وَ النُّجَبَاءِ مِنْ عِتْرَتِکَ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ(۱)

ثُمَّ تَدْخُلُ الْقُبَّهَ وَ تَقِفُ عَلَى الْقَبْرِ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَى آدَمَ صِفْوَهِ اللَّهِ فِی خَلِيقَتِهِ السَّلَامُ عَلَى شِيثٍ وَلِیِّ اللَّهِ وَ خِيَرَتِهِ السَّلَامُ عَلَى إِدْرِيسَ الْقَائِمِ لِلَّهِ بِحُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى نُوحٍ الْمُجَابِ فِی دَعْوَتِهِ السَّلَامُ عَلَى هُودٍ الْمُؤَيَّدِ مِنَ اللَّهِ بِمَعُونَتِهِ السَّلَامُ عَلَى صَالِحٍ الَّذِی تَوَجَّهَ اللَّهُ بِکَرَامَتِهِ السَّلَامُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ الَّذِی حَبَاهُ اللَّهُ بِخَلَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى إِسْمَاعِيلَ الَّذِی فَدَاهُ اللَّهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ مِنْ جَنَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى إِسْحَاقَ الَّذِی جَعَلَ اللَّهُ النُّبُوَّهَ فِی ذُرِّيَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى يَعْقُوبَ الَّذِی رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ بَصَرَهُ

بِرَحْمَتِهِ السَّلَامُ عَلَى يُوسُفَ الَّذِی نَجَّاهُ اللَّهُ مِنَ الْجُبِّ بِعَظَمَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مُوسَى الَّذِی فَلَقَ اللَّهُ لَهُ الْبَحْرَ بِقُدْرَتِهِ السَّلَامُ عَلَى هَارُونَ الَّذِی خَصَّهُ اللَّهُ بِنُبُوَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى شُعَيْبٍ الَّذِی نَصَرَهُ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى دَاوُدَ الَّذِی تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ بَعْدِ خَطِيئَتِهِ السَّلَامُ عَلَى سُلَيْمَانَ الَّذِی ذَلَّتْ لَهُ الْجِنُّ بِعِزَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى أَيُّوبَ الَّذِی شَفَاهُ اللَّهُ مِنْ عِلَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى يُونُسَ الَّذِی أَنْجَزَ اللَّهُ لَهُ مَضْمُونَ عِدَتِهِ السَّلَامُ عَلَى زَکَرِيَّا الصَّابِرِ عَلَى مِحْنَتِهِ السَّلَامُ عَلَى عُزَيْرٍ الَّذِی أَحْيَاهُ اللَّهُ بَعْدَ مَيْتَتِهِ السَّلَامُ عَلَى يَحْيَى الَّذِی أَزْلَفَهُ اللَّهُ بِشَهَادَتِهِ السَّلَامُ عَلَى عِيسَى الَّذِی هُوَ رُوحُ اللَّهِ وَ کَلِمَتُهُ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ وَ صَفْوَتِهِ السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ الْمَخْصُوصِ بِکَرَامَتِهِ وَ أُخُوَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ ابْنَتِهِ السَّلَامُ عَلَى أَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَصِیِّ أَبِيهِ وَ خَلِيفَتِهِ السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ الَّذِی سَمَحَتْ نَفْسُهُ بِمُهْجَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ فِی سِرِّهِ وَ عَلَانِيَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ جَعَلَ اللَّهُ الشِّفَاءَ فِی تُرْبَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنِ الْإِجَابَهُ تَحْتَ قُبَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنِ الْأَئِمَّهُ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ فَاطِمَهَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۱۷- ۱۱۸.

الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَى ابْنِ سِدْرَهِ الْمُنْتَهَى السَّلَامُ عَلَى ابْنِ جَنَّهِ الْمَأْوَى السَّلَامُ عَلَى ابْنِ زَمْزَمَ وَ الصَّفَا السَّلَامُ عَلَى الْمُرَمَّلِ بِالدِّمَاءِ السَّلَامُ عَلَى الْمَهْتُوكِ الْخِبَاءِ السَّلَامُ عَلَى خَامِسِ أَهْلِ الْكِسَاءِ السَّلَامُ عَلَى غَرِيبِ الْغُرَبَاءِ السَّلَامُ عَلَى شَهِيدِ الشُّهَدَاءِ السَّلَامُ عَلَى قَتِيلِ الْأَدْعِيَاءِ السَّلَامُ عَلَى سَاكِنِ كَرْبَلَاءَ السَّلَامُ عَلَى مَنْ بَكَتْهُ مَلَائِكَهُ السَّمَاءِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ ذُرِّيَّتُهُ الْأَزْكِيَاءُ السَّلَامُ عَلَى يَعْسُوبِ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَى مَنَازِلِ الْبَرَاهِينِ السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّهِ السَّادَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْجُيُوبِ الْمُضَرَّجَاتِ السَّلَامُ عَلَى الشِّفَاهِ الذَّابِلَاتِ السَّلَامُ عَلَى النُّفُوسِ الْمُصْطَلَمَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْأَرْوَاحِ الْمُخْتَلَسَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْأَجْسَادِ الْعَارِيَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْجُسُومِ الشَّاحِبَاتِ السَّلَامُ عَلَى الدِّمَاءِ السَّائِلَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْأَعْضَاءِ الْمُقَطَّعَاتِ السَّلَامُ عَلَى الرُّءُوسِ الْمُشَالَاتِ السَّلَامُ عَلَى النِّسْوَهِ الْبَارِزَاتِ السَّلَامُ عَلَى حُجَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى آبَائِكَ الطَّاهِرِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَبْنَائِكَ الْمُسْتَشْهَدِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِكَ النَّاصِرِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى الْمَلَائِكَهِ الْمُضَاجِعِينَ السَّلَامُ عَلَى الْقَتِيلِ الْمَظْلُومِ السَّلَامُ عَلَى أَخِيهِ الْمَسْمُومِ السَّلَامُ عَلَى عَلِيٍّ الْكَبِيرِ السَّلَامُ عَلَى الرَّضِيعِ الصَّغِيرِ السَّلَامُ عَلَى الْأَبْدَانِ السَّلِيبَهِ السَّلَامُ عَلَى الْعِتْرَهِ الْغَرِيبَهِ السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّهِ السَّادَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْمُجَدَّلِينَ فِي الْفَلَوَاتِ السَّلَامُ عَلَى النَّازِحِينَ عَنِ الْأَوْطَانِ السَّلَامُ عَلَى الْمَدْفُونِينَ بِلَا أَكْفَانٍ السَّلَامُ عَلَى الرُّءُوسِ الْمُفَرَّقَهِ عَنِ الْأَبْدَانِ السَّلَامُ عَلَى الْمُحْتَسِبِ الصَّابِرِ السَّلَامُ عَلَى الْمَظْلُومِ بِلَا نَاصِرٍ السَّلَامُ عَلَى سَاكِنِ التُّرْبَهِ الزَّاكِيَهِ السَّلَامُ عَلَى صَاحِبِ الْقُبَّهِ السَّامِيَهِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ طَهَّرَهُ الْجَلِيلُ السَّلَامُ عَلَى مَنِ افْتَخَرَ بِهِ جَبْرَئِيلُ السَّلَامُ عَلَى مَنْ نَاغَاهُ فِي الْمَهْدِ مِيكَائِيلُ السَّلَامُ عَلَى مَنْ نُكِثَتْ ذِمَّتُهُ وَ ذِمَّهُ حَرَمِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنِ انْتُهِكَتْ حُرْمَهُ الْإِسْلَامِ فِي إِرَاقَهِ دَمِهِ السَّلَامُ عَلَى الْمُغَسَّلِ بِدَمِ الْجِرَاحِ السَّلَامُ عَلَى الْمُجَرَّعِ بِكَاسَاتِ مَرَارَاتِ الرِّمَاحِ السَّلَامُ عَلَى الْمُسْتَضَامِ الْمُسْتَبَاحِ السَّلَامُ عَلَى الْمَهْجُورِ فِي الْوَرَى السَّلَامُ عَلَى الْمُنْفَرِدِ بِالْعَرَاءِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ تَوَلَّى

دَفْنَهُ أَهْلُ الْقُرَى السَّلَامُ عَلَى الْمَقْطُوعِ الْوَتِينِ السَّلَامُ عَلَى الْمُحَامِي بِلَا مُعِينٍ السَّلَامُ عَلَى الشَّيْبِ الْخَضِيبِ السَّلَامُ عَلَى الْخَدِّ التَّرِيبِ السَّلَامُ عَلَى الْبَدَنِ السَّلِيبِ السَّلَامُ عَلَى الْمَقْرُوعِ بِالْقَضِيبِ السَّلَامُ عَلَى الْوَدَجِ الْمَقْطُوعِ السَّلَامُ عَلَى الرَّأْسِ الْمَرْفُوعِ السَّلَامُ عَلَى الشِّلْوِ الْمَوْضُوعِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱) ثُمَّ تَحَوَّلْ إِلَى عِنْدِ الرَّأْسِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ خِيَرَهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ خَدِيجَهَ الْكُبْرَى أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ بَكَتْ فِي مُصَابِهِ السَّمَاوَاتُ الْعُلَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ بَكَتْ لِفَقْدِهِ الْأَرَضُونَ السُّفْلَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَرِيعَ الدَّمْعَهِ الْعَبْرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُذِيبَ الْكَبِدِ الْحَرَّى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ يَعْسُوبِ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِصْمَهَ الْمُتَّقِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلَمَ الْمُهْتَدِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَى الْإِمَامِ الْمَفْطُومِ مِنَ الزَّلَلِ الْمُبَرَّإِ مِنْ كُلِّ عَيْبٍ وَ خَطَلٍ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ الرَّسُولِ وَ قُرَّهِ عَيْنِ الْبَتُولِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ كَانَ يُنَاغِيهِ جَبْرَئِيلُ وَ يُلَاعِبُهُ مِيكَائِيلُ السَّلَامُ عَلَى التِّينِ وَ الزَّيْتُونِ السَّلَامُ عَلَى كِفَّتَيِ الْمِيزَانِ الْمَذْكُورِ فِي سُورَهِ الرَّحْمَنِ الْمُعَبَّرِ عَنْهُمَا بِاللُّؤْلُؤِ وَ الْمَرْجَانِ السَّلَامُ عَلَى أُمَنَاءِ الْمُهَيْمِنِ الْمَنَّانِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى الْمَقْتُولِ الْمَظْلُومِ السَّلَامُ عَلَى الْمَمْنُوعِ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ السَّادَاتِ السَّلَامُ عَلَى قَائِدِ الْقَادَاتِ السَّلَامُ عَلَى حَبْلِ اللَّهِ الْمَتِينِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ وَ أَبَا حُجَجِهِ أَشْهَدُ لَقَدْ طَيَّبَ اللَّهُ بِكَ التُّرَابَ وَ أَوْضَحَ بِكَ الْكِتَابَ وَ أَعْظَمَ بِكَ الْمُصَابَ وَ جَعَلَكَ وَ جَدَّكَ وَ أَبَاكَ وَ أُمَّكَ وَ أَخَاكَ وَ أَبْنَاءَكَ عِبْرَهً لِأُولِي الْأَلْبَابِ.

يَا ابْنَ الْمَيَامِينِ الْأَطْيَابِ التَّالِينَ الْكِتَابَ وَجَّهْتُ سَلَامِي إِلَيْكَ وَ عَوَّلْتُ

ص: ۲۳۶

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۱۸- ۱۲۰.

فِی قَضَاءِ حَوَائِجِی بَعْدَ اللَّهِ عَلَیْکَ مَا خَابَ مَنْ تَمَسَّکَ بِکَ وَ لَجَأَ إِلَیْکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ جَعَلَ أَفْئِدَهً مِنَ النَّاسِ تَهْوِی إِلَیْکَ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ خِیَرَهِ الْأَخْیَارِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ عُنْصُرِ الْأَبْرَارِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ قَسِیمِ الْجَنَّهِ وَ النَّارِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ بَقِیَّهِ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ صَالِحِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ النَّبَإِ الْعَظِیمِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِیمِ أَشْهَدُ أَنَّکَ حُجَّهُ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِینَ خَالَفُوکَ وَ أَنَّ الَّذِینَ قَتَلُوکَ وَ الَّذِینَ خَذَلُوکَ وَ أَنَّ الَّذِینَ جَحَدُوا حَقَّکَ وَ مَنَعُوکَ إِرْثَکَ مَلْعُونُونَ عَلَی لِسَانِ النَّبِیِّ الْأُمِّیِ وَ قَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَی لَعَنَ اللَّهُ الظَّالِمِینَ مِنْکُمْ مِنَ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ وَ ضَاعَفَ لَهُمُ الْعَذَابَ الْأَلِیمَ عَذَاباً لَا یُعَذِّبُهُ أَحَداً مِنَ الْعَالَمِینَ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الضَّرِیحِ وَ قَبِّلِ التُّرْبَهَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَوَّلَ مَظْلُومٍ انْتُهِکَ دَمُهُ وَ ضُیِّعَتْ فِیهِ حُرْمَهُ الْإِسْلَامِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسَّسَتْ أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَیْکُمْ أَهْلَ الْبَیْتِ أَشْهَدُ أَنِّی سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمْتَ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبْتَ مُبْطِلٌ لِمَا أَبْطَلْتَ مُحَقِّقٌ لِمَا حَقَّقْتَ فَاشْفَعْ لِی عِنْدَ رَبِّی وَ رَبِّکَ فِی خَلَاصِ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ قَضَاءِ حَوَائِجِی فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ (۱) ثُمَّ تَحَوَّلُ إِلَی جَانِبِ الْقَبْرِ وَ تَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَهَ وَ تَرْفَعُ یَدَیْکَ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنَّ اسْتِغْفَارِی إِیَّاکَ وَ أَنَا مُصِرٌّ عَلَی مَا نَهَیْتَ قِلَّهُ حَیَاءٍ وَ تَرْکِیَ الِاسْتِغْفَارَ مَعَ عِلْمِی بِسَعَهِ حِلْمِکَ تَضْیِیعٌ لِحَقِّ الرَّجَاءِ اللَّهُمَّ إِنَّ ذُنُوبِی تُؤْیِسُنِی أَنْ أَرْجُوَکَ وَ إِنَّ عِلْمِی بِسَعَهِ رَحْمَتِکَ یُؤْمِنُنِی أَنْ أَخْشَاکَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ حَقِّقْ رَجَائِی لَکَ وَ کَذِّبْ خَوْفِی مِنْکَ وَ کُنْ لِی عِنْدَ أَحْسَنِ ظَنِّی بِکَ یَا أَکْرَمَ الْأَکْرَمِینَ وَ أَیِّدْنِی بِالْعِصْمَهِ وَ أَنْطِقْ لِسَانِی بِالْحِکْمَهِ وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ یَنْدَمُ عَلَی مَا ضَیَّعَهُ فِی أَمْسِهِ.

اللَّهُمَّ إِنَّ الْغَنِیَّ مَنِ اسْتَغْنَی عَنْ خَلْقِکَ بِکَ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَغْنِنِی

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۰- ۱۲۱.

یَا رَبِّ عَنْ خَلْقِکَ وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ لَا یَبْسُطُ کَفَّهُ إِلَّا إِلَیْکَ اللَّهُمَّ إِنَّ الشَّقِیَّ مَنْ قَنِطَ وَ أَمَامَهُ التَّوْبَهُ وَ خَلْفَهُ الرَّحْمَهُ وَ إِنْ کُنْتُ ضَعِیفَ الْعَمَلِ فَإِنِّی فِی رَحْمَتِکَ قَوِیُّ الْأَمَلِ فَهَبْ لِی ضَعْفَ عَمَلِی لِقُوَّهِ أَمَلِی اللَّهُمَّ أَمَرْتَ فَعَصَیْنَا وَ نَهَیْتَ فَمَا انْتَهَیْنَا وَ ذَکَّرْتَ فَتَنَاسَیْنَا وَ بَصَّرْتَ فَتَعَامَیْنَا وَ حَذَّرْتَ فَتَعَدَّیْنَا وَ مَا کَانَ ذَلِکَ جَزَاءَ إِحْسَانِکَ إِلَیْنَا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِمَا أَعْلَنَّا وَ مَا أَخْفَیْنَا وَ أَخْبَرُ بِمَا نَأْتِی وَ مَا أَتَیْنَا فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا أَخْطَأْنَا فِیهِ وَ نَسِینَا وَ هَبْ لَنَا حُقُوقَکَ لَدَیْنَا وَ تَمِّمْ إِحْسَانَکَ إِلَیْنَا وَ أَسْبِغْ رَحْمَتَکَ عَلَیْنَا إِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَیْکَ بِهَذَا الصِّدِّیقِ الْإِمَامِ وَ نَسْأَلُکَ بِالْحَقِّ الَّذِی جَعَلْتَهُ لَهُ وَ لِجَدِّهِ رَسُولِکَ وَ لِأَبَوَیْهِ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ أَهْلِ بَیْتِ الرَّحْمَهِ إِدْرَارَ الرِّزْقِ الَّذِی بِهِ قِوَامُ حَیَاتِنَا وَ صَلَاحُ أَحْوَالِ عِیَالِنَا فَأَنْتَ الْکَرِیمُ الَّذِی تُعْطِی مِنْ سَعَهٍ وَ تَمْنَعُ عَنْ قُدْرَهٍ وَ نَحْنُ نَسْأَلُکَ مِنَ الْخَیْرِ مَا یَکُونُ صَلَاحاً لِلدُّنْیَا وَ بَلَاغاً لِلْآخِرَهِ وَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ(۱) ثُمَّ تَحَوَّلْ إِلَی عِنْدِ الرِّجْلَیْنِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْمُرَفْرِفِینَ حَوْلَ قُبَّتِکَ الْحَافِّینَ بِتُرْبَتِکَ الطَّائِفِینَ بِعَرْصَتِکَ الْوَارِدِینَ لِزِیَارَتِکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ فَإِنِّی قَصَدْتُ إِلَیْکَ وَ رَجَوْتُ الْفَوْزَ لَدَیْکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ سَلَامَ الْعَارِفِ بِحُرْمَتِکَ الْمُخْلِصِ فِی وَلَایَتِکَ الْمُتَقَرِّبِ إِلَی اللَّهِ بِمَحَبَّتِکَ الْبَرِیءِ مِنْ أَعْدَائِکَ سَلَامَ مَنْ قَلْبُهُ بِمُصَابِکَ مَقْرُوحٌ وَ دَمْعُهُ عِنْدَ ذِکْرِکَ مَسْفُوحٌ سَلَامَ الْمَفْجُوعِ الْمَحْزُونِ الْوَالِهِ الْمِسْکِینِ سَلَامَ مَنْ لَوْ کَانَ مَعَکَ بِالطُّفُوفِ لَوَقَاکَ بِنَفْسِهِ مِنْ حَدِّ السُّیُوفِ وَ بَذَلَ حُشَاشَتَهُ دُونَکَ لِلْحُتُوفِ وَ جَاهَدَ بَیْنَ یَدَیْکَ وَ نَصَرَکَ عَلَی مَنْ بَغَی عَلَیْکَ وَ فَدَاکَ بِرُوحِهِ وَ جَسَدِهِ وَ مَالِهِ وَ وُلْدِهِ وَ رُوحُهُ لِرُوحِکَ الْفِدَاءُ وَ أَهْلُهُ لِأَهْلِکَ وِقَاءٌ فَلَئِنْ أَخَّرَتْنِی الدُّهُورُ وَ عَاقَنِی عَنْ نُصْرَتِکَ الْمَقْدُورُ وَ لَمْ أَکُنْ لِمَنْ حَارَبَکَ مُحَارِباً وَ لِمَنْ نَصَبَ لَکَ الْعَدَاوَهَ مُنَاصِباً فَلَأَنْدُبَنَّکَ صَبَاحاً وَ مَسَاءً وَ لَأَبْکِیَنَّ عَلَیْکَ بَدَلَ الدُّمُوعِ دَماً حَسْرَهً عَلَیْکَ وَ تَأَسُّفاً وَ تَحَسُّراً عَلَی مَا دَهَاکَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۱.

وَ تَلَهُّفاً حَتَّى أَمُوتَ بِلَوْعَهِ الْمُصَابِ وَ غُصَّهِ الِاكْتِيَابِ.

أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ الْعُدْوَانِ وَ أَطَعْتَ اللَّهَ وَ مَا عَصَيْتَهُ وَ تَمَسَّكْتَ بِحَبْلِهِ فَأَرْضَيْتَهُ وَ خَشِيتَهُ وَ رَاقَبْتَهُ وَ اسْتَحْيَيْتَهُ وَ سَنَنْتَ السُّنَنَ وَ أَطْفَأْتَ الْفِتَنَ وَ دَعَوْتَ إِلَى الرَّشَادِ وَ أَوْضَحْتَ سُبُلَ السَّدَادِ وَ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ الْجِهَادِ وَ كُنْتَ لِلَّهِ طَائِعاً وَ لِجَدِّكَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله تَابِعاً وَ لِقَوْلِ أَبِيكَ سَامِعاً وَ إِلَى وَصِيَّهِ أَخِيكَ مُسَارِعاً وَ لِعِمَادِ الدِّينِ رَافِعاً وَ لِلطُّغْيَانِ قَامِعاً وَ لِلطُّغَاهِ مُقَارِعاً وَ لِلْأُمَّهِ نَاصِحاً وَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ سَابِحاً وَ لِلْفُسَّاقِ مُكَافِحاً وَ بِحُجَجِ اللَّهِ قَائِماً وَ لِلْإِسْلَامِ عَاصِماً وَ لِلْمُسْلِمِينَ رَاحِماً وَ لِلْحَقِّ نَاصِراً وَ عِنْدَ الْبَلَاءِ صَابِراً وَ لِلدِّينِ كَالِئاً وَ عَنْ حَوْزَتِهِ مُرَامِياً وَ عَنِ الشَّرِيعَهِ مُحَامِياً تَحُوطُ الْهُدَى وَ تَنْصُرُهُ وَ تَبْسُطُ الْعَدْلَ وَ تَنْشُرُهُ وَ تَنْصُرُ الدِّينَ وَ تُظْهِرُهُ وَ تَكُفُّ الْعَابِثَ وَ تَزْجُرُهُ تَأْخُذُ لِلدَّنِيِّ مِنَ الشَّرِيفِ وَ تُسَاوِي فِي الْحُكْمِ بَيْنَ الْقَوِيِّ وَ الضَّعِيفِ كُنْتَ رَبِيعَ الْأَيْتَامِ وَ عِصْمَهَ الْأَنَامِ وَ عِزَّ الْإِسْلَامِ وَ مَعْدِنَ الْأَحْكَامِ وَ حَلِيفَ الْإِنْعَامِ سَالِكاً فِي طَرِيقَهِ جَدِّكَ وَ أَبِيكَ مُشْبِهاً فِي الْوَصِيَّهِ لِأَخِيكَ وَفِيَّ الذِّمَمِ رَضِيَّ الشِّيَمِ ظَاهِرَ الْكَرَمِ مُجْتَهِداً فِي الْعِبَادَهِ فِي حِنْدِسِ الظُّلَمِ قَوِيمَ الطَّرَائِقِ عَظِيمَ السَّوَابِقِ شَرِيفَ النَّسَبِ مُنِيفَ الْحَسَبِ رَفِيعَ الرُّتَبِ كَثِيرَ الْمَنَاقِبِ مَحْمُودَ الضَّرَائِبِ جَزِيلَ الْمَوَاهِبِ حَلِيماً شَدِيداً عَلِيماً رَشِيداً إِمَاماً شَهِيداً أَوَّاهاً مُنِيباً جَوَاداً مُثِيباً حَبِيباً مَهِيباً كُنْتَ لِلرَّسُولِ وَلَداً وَ لِلْقُرْآنِ سَنَداً وَ لِلْأُمَّهِ عَضُداً وَ فِي الطَّاعَهِ مُجْتَهِداً حَافِظاً لِلْعَهْدِ وَ الْمِيثَاقِ نَاكِباً عَنْ سَبِيلِ الْفُسَّاقِ تَتَأَوَّهُ تَأَوُّهَ الْمَجْهُودِ طَوِيلَ الرُّكُوعِ وَ السُّجُودِ زَاهِداً فِي الدُّنْيَا زُهْدَ الرَّاحِلِ عَنْهَا نَاظِراً إِلَيْهَا بِعَيْنِ الْمُسْتَوْحِشِ مِنْهَا آمَالُكَ عَنْهَا مَكْفُوفَهٌ وَ هِمَّتُكَ عَنْ زِينَتِهَا مَصْرُوفَهٌ وَ لِحَاظُكَ عَنْ بَهْجَتِهَا مَطْرُوفَهٌ وَ رَغْبَتُكَ فِي الْآخِرَهِ مَعْرُوفَهٌ حَتَّى إِذَا الْجَوْرُ مَدَّ بَاعَهُ وَ أَسْفَرَ الظُّلْمُ قِنَاعَهُ وَ دَعَا الْغَيُّ أَتْبَاعَهُ وَ أَنْتَ فِي حَرَمِ جَدِّكَ قَاطِنٌ وَ لِلظَّالِمِينَ مُبَايِنٌ جَلِيسُ

الْبَيْتِ وَ الْمِحْرَابِ مُعْتَزِلٌ عَنِ اللَّذَّاتِ وَ الْأَحْبَابِ تُنْكِرُ الْمُنْكَرَ بِقَلْبِكَ وَ لِسَانِكَ عَلَى حَسَبِ طَاقَتِكَ وَ إِمْكَانِكَ ثُمَّ اقْتَضَاكَ الْعِلْمُ لِلْإِنْكَارِ وَ أَلْزَمَكَ أَنْ تُجَاهِدَ الْكُفَّارَ فَسِرْتَ فِي أَوْلَادِكَ وَ أَهَالِيكَ وَ شِيعَتِكَ وَ مَوَالِيكَ وَ صَدَعْتَ بِالْحَقِّ وَ الْبَيِّنَهِ وَ دَعَوْتَ إِلَى اللَّهِ بِالْحِكْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ وَ أَمَرْتَ بِإِقَامَهِ الْحُدُودِ وَ طَاعَهِ الْمَعْبُودِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْخَبَائِثِ وَ الطُّغْيَانِ فَوَاجَهُوكَ بِالظُّلْمِ وَ الْعُدْوَانِ فَجَاهَدْتَهُمْ بَعْدَ الْإِيعَادِ إِلَيْهِمْ وَ تَأْكِيدِ الْحُجَّهِ عَلَيْهِمْ فَنَكَثُوا ذِمَامَكَ وَ بَيْعَتَكَ وَ أَسْخَطُوا رَبَّكَ وَ أَغْضَبُوا جَدَّكَ وَ أَنْذَرُوكَ بِالْحَرْبِ فَثَبَتَّ لِلطَّعْنِ وَ الضَّرْبِ وَ طَحْطَحْتَ جُنُودَ الْكُفَّارِ وَ شَرَدْتَ جُيُوشَ الْأَشْرَارِ وَ اقْتَحَمْتَ قَسْطَلَ الْغُبَارِ مُجَالِداً بِذِي الْفَقَارِ كَأَنَّكَ عَلِيٌّ الْمُخْتَارُ فَلَمَّا رَأَوْكَ ثَابِتَ الْجَأْشِ غَيْرَ خَائِفٍ وَ لَا خَاشٍ نَصَبُوا لَكَ غَوَائِلَ مَكْرِهِمْ وَ قَاتَلُوكَ بِكَيْدِهِمْ وَ شَرِّهِمْ وَ أَجْلَبَ اللَّعِينُ عَلَيْكَ جُنُودَهُ وَ مَنَعُوكَ الْمَاءَ وَ وُرُودَهُ وَ نَاجَزُوكَ الْقِتَالَ وَ عَاجَلُوكَ النِّزَالَ وَ رَشَقُوكَ بِالسِّهَامِ وَ بَسَطُوا إِلَيْكَ الْأَكُفَّ لِلِاصْطِلَامِ وَ لَمْ يَرْعَوْا لَكَ الذِّمَامَ وَ لَا رَاقَبُوا فِيكَ الْأَنَامَ وَ فِي قَتْلِهِمْ أَوْلِيَاءَكَ وَ نَهْبِهِمْ رِحَالَكَ وَ أَنْتَ مُقَدَّمٌ فِي الْهَبَوَاتِ مُحْتَمِلٌ لِلْأَذِيَّاتِ وَ قَدْ عَجِبَتْ مِنْ صَبْرِكَ مَلَائِكَهُ السَّمَاوَاتِ وَ أَحْدَقُوا بِكَ مِنْ كُلِّ الْجِهَاتِ وَ أَثْخَنُوكَ بِالْجِرَاحِ وَ حَالُوا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ مَاءِ الْفُرَاتِ وَ لَمْ يَبْقَ لَكَ نَاصِرٌ وَ أَنْتَ مُحْتَسِبٌ صَابِرٌ تَذُبُّ عَنْ نِسْوَانِكَ وَ أَوْلَادِكَ فَهَوَيْتَ إِلَى الْأَرْضِ طَرِيحاً ظَمْآنَ جَرِيحاً تَطَؤُكَ الْخُيُولُ بِحَوَافِرِهَا وَ تَعْلُوكَ الطُّغَاهُ بِبَوَاتِرِهَا قَدْ رَشَحَ لِلْمَوْتِ جَبِينُكَ وَ اخْتَلَفَتْ بِالانْبِسَاطِ وَ الِانْقِبَاضِ شِمَالُكَ وَ يَمِينُكَ تُدِيرُ طَرَفاً مُنْكَسِراً إِلَى رَحْلِكَ وَ قَدْ شُغِلْتَ بِنَفْسِكَ عَنْ وُلْدِكَ وَ أَهْلِكَ وَ أَسْرَعَ فَرَسُكَ شَارِداً وَ إِلَى خِيَامِكَ قَاصِداً مُحَمْحِماً بَاكِياً فَلَمَّا رَأَيْنَ النِّسَاءُ جَوَادَكَ مَخْزِيّاً وَ أَبْصَرْنَ سَرْجَكَ مَلْوِيّاً بَرَزْنَ مِنَ الْخُدُورِ لِلشُّعُورِ نَاشِرَاتٍ وَ لِلْخُدُودِ لَاطِمَاتٍ وَ لِلْوُجُوهِ سَافِرَاتٍ وَ بِالْعَوِيلِ دَاعِيَاتٍ

وَ بَعْدَ الْعِزِّ مُذَلَّلَاتٍ وَ إِلَى مَصْرَعِکَ مُبَادِرَاتٍ وَ شِمْرٌ جَالِسٌ عَلَى صَدْرِکَ مُولِغٌ سَيْفَهُ فِى نَحْرِکَ قَابِضٌ شَيْبَتَکَ بِيَدِهِ ذَابِحٌ لَکَ بِمُهَنَّدِهِ وَ قَدْ سَکَنَتْ حَوَاسُّکَ وَ خَمِدَتْ أَنْفَاسُکَ وَ وَرَدَ عَلَى الْقَنَاهِ رَأْسُکَ وَ سُبِیَ أَهْلُکَ کَالعَبِيدِ وَ صُفِّدُوا فِى الْحَدِيدِ فَوْقَ أَقْتَابِ الْمَطِيَّاتِ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمْ حَرُورُ الْهَاجِرَاتِ يُسَاقُونَ فِى الْفَلَوَاتِ أَيْدِيهِمْ مَغْلُولَهٌ إِلَى الْأَعْنَاقِ يُطَافُ بِهِمْ فِى الْأَسْوَاقِ فَالْوَيْلُ لِلْعُصَاهِ الْفُسَّاقِ لَقَدْ قَتَلُوا بِقَتْلِکَ الْإِسْلَامَ وَ عَطَّلُوا الصَّلَاهَ وَ الصِّيَامَ وَ نَقَضُوا السُّنَنَ وَ الْأَحْکَامَ وَ هَدَمُوا قَوَاعِدَ الْإِيمَانِ وَ حَرَّفُوا آيَاتِ الْقُرْآنِ وَ هَمْلَجُوا فِى الْبَغْیِ وَ الْعُدْوَانِ لَقَدْ أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله مِنْ أَجْلِکَ مَوْتُوراً وَ عَادَ کِتَابُ اللَّهِ مَهْجُوراً وَ غُودِرَ الْحَقُّ إِذْ قُهِرْتَ مَقْهُوراً وَ فُقِدَ بِفَقْدِکَ التَّکْبِيرُ وَ التَّهْلِيلُ وَ التَّحْرِيمُ وَ التَّحْلِيلُ وَ التَّنْزِيلُ وَ التَّأْوِيلُ وَ ظَهَرَ بَعْدَکَ التَّغْيِيرُ وَ التَّبْدِيلُ وَ الْإِلْحَادُ وَ التَّعْطِيلُ وَ الْأَهْوَاءُ وَ الْأَضَالِيلُ وَ الْفِتَنُ وَ الْأَبَاطِيلُ وَ قَامَ نَاعِيکَ عِنْدَ قَبْرِ جَدِّکَ الرَّسُولِ صلى الله عليه و آله فَنَعَاکَ إِلَيْهِ بِالدَّمْعِ الْهَطُولِ قَائِلًا يَا رَسُولَ اللَّهِ قُتِلَ سِبْطُکَ وَ فَتَاکَ وَ اسْتُبِيحَ أَهْلُکَ وَ حِمَاکَ وَ سُبِیَ بَعْدَکَ ذَرَارِيُّکَ وَ وَقَعَ الْمَحْذُورُ بِعِتْرَتِکَ وَ بَنِيکَ فَنَزَعَ الرَّسُولُ الرِّدَاءَ وَ عَزَّاهُ بِکَ الْمَلَائِکَهُ وَ الْأَنْبِيَاءُ وَ فُجِعَتْ بِکَ أُمُّکَ فَاطِمَهُ الزَّهْرَاءُ وَ اخْتَلَفَتْ جُنُودُ الْمَلَائِکَهِ الْمُقَرَّبِينَ تُعَزِّى أَبَاکَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ أُقِيمَتْ عَلَيْکَ الْمَأْتَمُ فِى أَعْلَى عِلِّيِّينَ تَلْطِمُ عَلَيْکَ فِيهَا الْحُورُ الْعِينُ وَ تَبْکِيکَ السَّمَاوَاتُ وَ سُکَّانُهَا وَ الْجِبَالُ وَ خُزَّانُهَا وَ السَّحَابُ وَ أَقْطَارُهَا وَ الْأَرْضُ وَ قِيعَانُهَا وَ الْبِحَارُ وَ حِيتَانُهَا وَ مَکَّهُ وَ بُنْيَانُهَا وَ الْجِنَانُ وَ وِلْدَانُهَا وَ الْبَيْتُ وَ الْمَقَامُ وَ الْمَشْعَرُ الْحَرَامُ وَ الْحَطِيمُ وَ زَمْزَمُ وَ الْمِنْبَرُ الْمُعَظَّمُ وَ النُّجُومُ الطَّوَالِعُ وَ الْبُرُوقُ اللَّوَامِعُ وَ الرُّعُودُ الْقَعَاقِعُ وَ الرِّيَاحُ الزَّعَازِعُ وَ الْأَفْلَاکُ الرَّوَافِعُ فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ سَلَبَکَ وَ اهْتَضَمَکَ وَ غَصَبَکَ وَ بَايَعَکَ فَاعْتَزَلَکَ وَ حَارَبَکَ وَ سَاقَکَ وَ جَهَّزَ الْجُيُوشَ إِلَيْکَ وَ وَثَبَ الظَّلَمَهُ عَلَيْکَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ مِنَ الْآمِرِ وَ الْفَاعِلِ وَ الْغَاشِمِ وَ الْخَاذِلِ اللَّهُمَّ فَثَبِّتْنِى عَلَى الْإِخْلَاصِ وَ الْوَلَاءِ وَ التَّمَسُّکِ بِحَبْلِ أَهْلِ الْکِسَاءِ وَ انْفَعْنِى بِمَوَدَّتِهِمْ وَ احْشُرْنِى فِى زُمْرَتِهِمْ وَ أَدْخِلْنِى الْجَنَّهَ بِشَفَاعَتِهِمْ

إِنَّکَ وَلِیُّ ذَلِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ (۱)

ذِکْرُ زِیَارَهِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیهما السلام ثُمَّ تَحَوَّلْ إِلَی عِنْدِ رِجْلَیِ الْحُسَیْنِ فَقِفْ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الصِّدِّیقُ الطَّیِّبُ الطَّاهِرُ وَ الزَّکِیُّ الْحَبِیبُ الْمُقَرَّبُ وَ ابْنُ رَیْحَانَهِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله السَّلَامُ عَلَیْکَ مِنْ شَهِیدٍ مُحْتَسِبٍ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ مَا أَکْرَمَ مَقَامَکَ وَ أَشْرَفَ مُنْقَلَبَکَ أَشْهَدُ لَقَدْ شَکَرَ اللَّهُ سَعْیَکَ وَ أَجْزَلَ ثَوَابَکَ وَ أَلْحَقَکَ بِالذِّرْوَهِ الْعَالِیَهِ حَیْثُ الشَّرَفُ کُلُّ الشَّرَفِ فِی الْغُرَفِ السَّامِیَهِ فِی الْجَنَّهِ فَوْقَ الْغُرَفِ کَمَا مَنَّ عَلَیْکَ مِنْ قَبْلُ وَ جَعَلَکَ مِنْ أَهْلِ الْبَیْتِ الَّذِینَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِیراً وَ اللَّهِ مَا ضَرَّکَ الْقَوْمُ بِمَا نَالُوا مِنْکَ وَ مِنْ أَبِیکَ الطَّاهِرِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْکُمَا وَ لَا ثَلَمُوا مَنْزِلَتَکُمَا مِنَ الْبَیْتِ الْمُقَدَّسِ وَ لَا وَهَنْتُمَا بِمَا أَصَابَکُمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ لَا مِلْتُمَا إِلَی الْعَیْشِ فِی الدُّنْیَا وَ لَا تَکَرَّهْتُمَا مُبَاشَرَهَ الْمَنَایَا إِذْ کُنْتُمَا قَدْ رَأَیْتُمَا مَنَازِلَکُمَا فِی الْجَنَّهِ قَبْلَ أَنْ تَصِیرَا إِلَیْهَا فَاخْتَرْتُمَاهَا قَبْلَ أَنْ تَنْتَقِلَا إِلَیْهَا فَسُرِرْتُمْ وَ سُرِرْتُمْ.

فَهَنِیئاً لَکُمْ یَا بَنِی عَبْدِ الْمُطَّلِبِ التَّمَسُّکُ مِنَ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله بِالسَّیِّدِ السَّابِقِ حَمْزَهَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ قَدِمْتُمَا عَلَیْهِ وَ قَدْ أُلْحِقْتُمَا بِأَوْثَقِ عُرْوَهٍ وَ أَقْوَی سَبَبٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الصِّدِّیقُ الشَّهِیدُ الْمُکَرَّمُ وَ السَّیِّدُ الْمُقَدَّمُ الَّذِی عَاشَ سَعِیداً وَ مَاتَ شَهِیداً وَ ذَهَبَ فَقِیداً فَلَمْ تَتَمَتَّعْ مِنَ الدُّنْیَا إِلَّا بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ وَ لَمْ تَتَشَاغَلْ إِلَّا بِالْمَتْجَرِ الرَّابِحِ.

أَشْهَدُ أَنَّکَ مِنَ الْفَرِحِینَ بِما آتاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ یَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِینَ لَمْ یَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَ لا هُمْ یَحْزَنُونَ وَ تِلْکَ مَنْزِلَهُ کُلِّ شَهِیدٍ فَکَیْفَ مَنْزِلَهُ الْحَبِیبِ إِلَی اللَّهِ الْقَرِیبِ إِلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله زَادَکَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فِی کُلِّ لَفْظَهٍ وَ لَحْظَهٍ وَ سُکُونٍ وَ حَرَکَهٍ مَزِیداً یُغْبَطُ وَ یَسْعَدُ أَهْلُ عِلِّیِّینَ بِهِ یَا کَرِیمَ النَّفْسِ یَا کَرِیمَ الْأَبِ یَا کَرِیمَ الْجَدِّ إِلَی أَنْ یَتَنَاهَی رَفَعَکُمُ اللَّهُ مِنْ أَنْ یُقَالَ رَحِمَکُمُ اللَّهُ وَ افْتَقَرَ إِلَی ذَلِکَ غَیْرُکُمْ مِنْ کُلِّ مَنْ خَلَقَ اللَّهُ.

ص: ۲۴۲

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۱- ۱۲۴.

ثُمَّ تَقُولُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ رِضْوَانُهُ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ فَاشْفَعْ لِی أَيُّهَا السَّيِّدُ الطَّاهِرُ إِلَی رَبِّكَ فِی حَطِّ الْأَثْقَالِ عَنْ ظَهْرِی وَ تَخْفِيفِهَا عَنِّی وَ ارْحَمْ ذُلِّی وَ خُضُوعِی لَكَ وَ لِلسَّيِّدِ أَبِيكَ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْكُمَا ثُمَّ انْكَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلْ زَادَ اللَّهُ فِی شَرَفِكُمْ فِی الْآخِرَهِ كَمَا شَرَّفَكُمْ فِی الدُّنْيَا وَ أَسْعَدَكُمْ كَمَا أَسْعَدَ بِكُمْ وَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَعْلَامُ الدِّينِ وَ نُجُومُ الْعَالَمِينَ (۱)

زِيَارَهُ الشُّهَدَاءِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ثُمَّ تَتَوَجَّهُ إِلَی الْبَيْتِ الَّذِی عِنْدَ رِجْلَیْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنَ سَلَاماً لَا يَفْنَی أَمَدُهُ وَ لَا يَنْقَطِعُ مَدَدُهُ سَلَاماً تَسْتَوْجِبُهُ بِاجْتِهَادِكَ وَ تَسْتَحِقُّهُ بِجِهَادِكَ عِشْتَ حَمِيداً وَ ذَهَبْتَ فَقِيداً لَمْ يُمِلْ بِكَ حُبُّ الشَّهَوَاتِ وَ لَمْ يُدَنِّسْكَ طَمَعُ النَزهَاتِ حَتَّی كَشَفَتْ لَكَ الدُّنْيَا عَنْ عُيُوبِهَا وَ رَأَيْتَ سُوءَ عَاقِبَتِهَا وَ قُبْحَ مَصِيرِهَا فَبِعْتَهَا بِالدَّارِ الْآخِرَهِ وَ شَرَيْتَ نَفْسَكَ شِرَاءَ الْمُتَاجِرِهِ فَأَرْبَحْتَهَا أَكْرَمَ الْأَرْبَاحِ وَ لَحِقْتَ بِهَا الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِكَ رَفِيقاً ذلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَ كَفی بِاللَّهِ عَلِيماً السَّلَامُ عَلَی الْقَاسِمِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَيْحَانَهِ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ حَبِيبٍ لَمْ يَقْضِ مِنَ الدُّنْيَا وَطَراً وَ لَمْ يَشْفِ مِنْ أَعْدَاءِ اللَّهِ صَدْراً حَتَّی عَاجَلَهُ الْأَجَلُ وَ فَاتَهُ الْأَمَلُ فَهَنِيئاً لَكَ يَا حَبِيبَ حَبِيبِ رَسُولِ اللَّهِ مَا أَسْعَدَ جَدَّكَ وَ أَفْخَرَ مَجْدَكَ وَ أَحْسَنَ مُنْقَلَبَكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَوْنَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِی طَالِبٍ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ النَّاشِی فِی حَجْرِ رَسُولِ اللَّهِ وَ الْمُقْتَدِی بِأَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ وَ الذَّابِّ عَنْ حَرِيمِ رَسُولِ اللَّهِ صَبِيّاً وَ الذَّائِدِ عَنْ حَرَمِ رَسُولِ اللَّهِ مُبَاشِراً لِلْحُتُوفِ مُجَاهِداً بِالسُّيُوفِ قَبْلَ أَنْ يَقْوَی جِسْمُهُ وَ يَشْتَدَّ عَظْمُهُ وَ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ مَا زِلْتَ مِنَ العَلَاءِ مُنْذُ يَفَعْتَ تَطْلُبُ الْغَايَهَ الْقُصْوَی فِی الْخَيْرِ مُنْذُ تَرَعْرَعْتَ حَتَّی رَأَيْتَ أَنْ تَنَالَ الْحَظَّ السَّنِيَّ فِی الْآخِرَهِ بِبَذْلِ نَفْسِكَ فِی سَبِيلِ اللَّهِ وَ الْقِتَالِ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۴- ۱۲۵.

لِأَعْدَاءِ اللَّهِ فَتَقَرَّبْتَ وَ الْمَنَايَا دَانِيَهٌ وَ زَحفْتَ وَ النَّفْسُ مُطْمَئِنَّهٌ طَيِّبَهٌ تَلَقَّى بِوَجْهِكَ بَوَادِرَ السِّهَامِ وَ تُبَاشِرُ بِمُهْجَتِكَ حَدَّ الْحُسَامِ حَتَّى وَفَدْتَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِأَحْسَنِ عَمَلٍ وَ أَرْشَدِ سَعْيٍ إِلَى أَكْرَمِ مُنْقَلَبٍ وَ تَلَقَّاكَ مَا أَعَدَّهُ لَكَ مِنَ النَّعِيمِ الْمُقِيمِ الَّذِى يَزِيدُ وَ لَا يَبِيدُ وَ الْخَيْرِ الَّذِى يَتَجَدَّدُ وَ لَا يَنْفَدُ فَصَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ تَتْرَى تَتَّبِعُ أُخْرَاهُنَّ الْأُولَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَقِيلِ بْنِ أَبِى طَالِبٍ صِنْوَ الْوَصِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَبِيكَ مَا دَجَى لَيْلٌ وَ أَضَاءَ نَهَارٌ وَ مَا طَلَعَ هِلَالٌ وَ مَا أَخْفَاهُ سِرَارٌ وَ جَزَاكَ اللَّهُ عَنِ ابْنِ عَمِّكَ وَ الْإِسْلَامِ أَحْسَنَ مَا جَزَى الْأَبْرَارَ الْأَخْيَارَ الَّذِينَ نَابَذُوا الْفُجَّارَ وَ جَاهَدُوا الْكُفَّارَ فَصَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ ابْنِ عَمٍّ زَادَكَ اللَّهُ فِيمَا آتَاكَ حَتَّى تَبْلُغَ رِضَاكَ كَمَا بَلَغْتَ غَايَهَ رِضَاهُ وَ جَاوَزَ بِكَ أَفْضَلَ مَا كُنْتَ تَتَمَنَّاهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَعْفَرَ بْنَ عَقِيلِ بْنِ أَبِى طَالِبٍ سَلَاماً يَقْضِى حَقَّكَ فِى نَسَبِكَ وَ قَرَابَتِكَ وَ قَدْرِكَ فِى مَنْزِلَتِكَ وَ عَمَلِكَ فِى مُوَاسَاتِكَ وَ مُسَاهَمَتِكَ ابْنَ عَمِّكَ بِنَفْسِكَ وَ مُبَالَغَتِكَ فِى مُوَاسَاتِهِ حَتَّى شَرِبْتَ بِكَأْسِهِ وَ حَلَلْتَ مَحَلَّهُ فِى رَمْسِهِ وَ اسْتَوْجَبْتَ ثَوَابَ مَنْ بَايَعَ اللَّهُ فِى نَفْسِهِ فَاسْتَبْشَرَ بِبَيْعِهِ الَّذِى بَايَعَهُ بِهِ وَ ذلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ فَاجْتَمَعَ لَكَ مَا وَعَدَكَ اللَّهُ مِنَ النَّعِيمِ بِحَقِّ الْمُبَايَعَهِ إِلَى مَا أَوْجَبَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَكَ بِحَقِّ النَّسَبِ وَ الْمُشَارَكَهِ فَفُزْتَ فَوْزَيْنِ لَا يَنَالُهُمَا إِلَّا مَنْ كَانَ مِثْلَكَ فِى قَرَابَتِهِ وَ مُكَارَمَتِهِ وَ بَذْلِ مَالَهُ وَ مُهْجَتَهُ لِنُصْرَهِ إِمَامِهِ وَ ابْنِ عَمِّهِ فَزَادَكَ اللَّهُ حُبّاً وَ كَرَامَهً حَتَّى تَنْتَهِىَ إِلَى أَعْلَى عِلِّيِّينَ فِى جِوَارِ رَبِّ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مُسْلِمِ بْنِ عَقِيلٍ فَمَا أَكْرَمَ مَقَامَكَ فِى نُصْرَهِ ابْنِ عَمِّكَ وَ مَا أَحْسَنَ فَوْزَكَ عِنْدَ رَبِّكَ وَ لَقَدْ كَرَّمَ فِعْلَكَ وَ أَجَلَّ أَمْرَكَ وَ أَعْظَمَ فِى الْإِسْلَامِ سَهْمَكَ رَأَيْتَ الِانْتِقَالَ إِلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ خَيْراً مِنْ مُجَاوَرَهِ الْكَافِرِينَ وَ لَمْ تَرَ شَيْئاً لِلِانْتِقَالِ أَكْرَمَ مِنَ الْجِهَادِ وَ الْقِتَالِ فَكَافَحْتَ الْفَاسِقِينَ بِنَفْسٍ لَا تَخِيمُ عِنْدَ الْبَأْسِ وَ يَدٍ لَا تَلِينُ عِنْدَ الْمِرَاسِ حَتَّى قَتَلَكَ الْأَعْدَاءُ مِنْ بَعْدِ أَنْ رَوَّيْتَ سَيْفَكَ وَ سِنَانَكَ مِنْ

أَوْلَادِ الْأَحْزَابِ وَ الطُّلَقَاءِ وَ قَدْ عَضَّكَ السِّلَاحُ وَ أَثْبَتَكَ الْجِرَاحُ فَغَلَبْتَ عَلَى ذَاتِ نَفْسِكَ غَيْرَ مُسَالِمٍ وَ لَا مُسْتَأْسِرٍ فَأَدْرَكْتَ مَا كُنْتَ تَتَمَنَّاهُ وَ جَاوَزْتَ مَا كُنْتَ تَطْلُبُهُ وَ تَهْوَاهُ فَهَنَّأَكَ اللَّهُ بِمَا صِرْتَ إِلَيْهِ وَ زَادَكَ مَا ابْتَغَيْتَ الزِّيَادَةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ فَإِنَّكَ الْغُرَّةُ الْوَاضِحَةُ وَ اللُّمْعَةُ اللَّائِحَةُ ضَاعَفَ اللَّهُ رِضَاهُ عَنْكَ وَ أَحْسَنَ لَكَ ثَوَابَ مَا بَذَلْتَهُ مِنْكَ فَلَقَدْ وَاسَيْتَ أَخَاكَ وَ بَذَلْتَ مُهْجَتَكَ فِي رِضَى رَبِّكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ سَلَاماً يُرَجِّيهِ الْبَيْتُ الَّذِي أَنْتَ فِيهِ أَضَأْتَ وَ النُّورُ الَّذِي فِيهِ اسْتَضَأْتَ وَ الشَّرَفُ الَّذِي فِيهِ اقْتَدَيْتَ وَ هَنَّأَكَ اللَّهُ بِالْفَوْزِ الَّذِي إِلَيْهِ وَصَلْتَ وَ بِالثَّوَابِ الَّذِي ادَّخَرْتَ لَقَدْ عَظُمَتْ مُوَاسَاتُكَ بِنَفْسِكَ وَ بَذْلُكَ مُهْجَتَكَ فِي رِضَى رَبِّكَ وَ نَبِيِّكَ وَ أَبِيكَ وَ أَخِيكَ فَفَازَ قِدْحُكَ وَ زَادَ رِبْحُكَ حَتَّى مَضَيْتَ شَهِيداً وَ لَقِيتَ اللَّهَ سَعِيداً صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَخِيكَ وَ عَلَى إِخْوَتِكَ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا بَكْرِ بْنَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ مَا أَحْسَنَ بَلَاءَكَ وَ أَزْكَى سَعْيَكَ وَ أَسْعَدَكَ بِمَا نِلْتَ مِنَ الشَّرَفِ وَ فُزْتَ بِهِ مِنَ الشَّهَادَةِ فَوَاسَيْتَ أَخَاكَ وَ إِمَامَكَ وَ مَضَيْتَ عَلَى يَقِينِكَ حَتَّى لَقِيتَ رَبَّكَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ ضَاعَفَ اللَّهُ مَا أَحْسَنَ بِهِ إِلَيْكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عُثْمَانَ بْنَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ فَمَا أَجَلَّ قَدْرَكَ وَ أَطْيَبَ ذِكْرَكَ وَ أَبْيَنَ أَثَرَكَ وَ أَشْهَرَ خَيْرَكَ وَ أَعْلَى مَدْحَكَ وَ أَعْظَمَ مَجْدَكَ فَهَنِيئاً لَكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ الرَّحْمَةِ وَ مُخْتَلَفَ الْمَلَائِكَةِ وَ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ تَحِيَّاتُ اللَّهِ غَادِيَةً وَ رَائِحَةً فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ طَرْفَةِ عَيْنٍ وَ لَمْحَةٍ وَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ وَ أَنْصَارَ أَهْلِ الْبَيْتِ مِنْ مَوَالِيهِمْ وَ أَشْيَاعِهِمْ وَ لَقَدْ نِلْتُمُ الْفَوْزَ وَ حُزْتُمُ الشَّرَفَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ يَا سَادَاتِي يَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَلِيُّكُمْ الزَّائِرُ لَكُمُ الْمُثْنِي عَلَيْكُمْ بِمَا أَوْلَاكُمْ وَ أَنْتُمْ لَهُ أَهْلٌ الْمُجِيبُ لَكُمْ سَائِرُ جَوَارِحِهِ يَسْتَشْفِعُ بِكُمْ

إِلَى اللَّهِ رَبِّكَمْ وَ رَبِّهِ فِی إِحْیَاءِ قَلْبِهِ وَ تَزْکِیهِ عَمَلِهِ وَ إِجَابَهِ دُعَائِهِ وَ تَقَبُّلِ مَا یَتَقَرَّبُ بِهِ وَ الْمَعُونَهِ عَلَى أَمْرِ دُنْیَاهُ وَ آخِرَتِهِ فَقَدْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى ذَلِکَ وَ تَوَسَّلَ إِلَیْهِ بِکُمْ وَ هُوَ نِعْمَ الْمَسْئُولُ وَ نِعْمَ الْمَوْلى وَ نِعْمَ النَّصِیرُ(۱) ثُمَّ تُسَلِّمُ عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ أَصْحَابِ الْحُسَیْنِ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ تَسْتَقْبِلُ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَنْصَارَ اللَّهِ وَ أَنْصَارَ رَسُولِهِ وَ أَنْصَارَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ وَ أَنْصَارَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ وَ أَنْصَارَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ أَنْصَارَ الْإِسْلَام أَشْهَدُ لَقَدْ نَصَحْتُمْ لِلَّهِ وَ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِهِ فَجَزَاکُمُ اللَّهُ عَنِ الْإِسْلَام وَ أَهْلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ فُزْتُمْ وَ اللَّهِ فَوْزاً عَظِیماً یَا لَیْتَنِی کُنْتُ مَعَکُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِیماً أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَحْیَاءٌ عِنْدَ رَبِّکُمْ تُرْزَقُونَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکُمُ الشُّهَدَاءُ وَ أَنَّکُمُ السُّعَدَاءُ وَ أَنَّکُمْ فِی دَرَجَاتِ الْعُلَى وَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ عُدْ إِلَى مَوْضِعِ رَأْسِ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ وَ اسْتَقْبِلِ الْقِبْلَهَ وَ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ صَلَاهَ الزِّیَارَهِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَى الْحَمْدَ وَ سُورَهَ الْأَنْبِیَاءِ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ وَ سُورَهَ الْحَشْرِ أَوْ مَا تَهَیَّأَ لَکَ مِنَ الْقُرْآنِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنَ الصَّلَاهِ فَقُلْ سُبْحَانَ ذِی الْقُدْرَهِ وَ الْجَبَرُوتِ سُبْحَانَ ذِی الْعِزَّهِ وَ الْمَلَکُوتِ سُبْحَانَ الْمُسَبَّحِ لَهُ بِکُلِّ لِسَانٍ سُبْحَانَ الْمَعْبُودِ فِی کُلِّ أَوَانٍ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُ وَ هُوَ بِکُلِّ شَیْ ءٍ عَلِیمٌ ذلِکُمُ اللَّهُ رَبُّکُمْ فَتَبارَکَ اللَّهُ رَبُّ الْعالَمِینَ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ فَتَعالَى اللَّهُ عَمَّا یُشْرِکُونَ اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِی عَلَى الْإِقْرَارِ بِکَ وَ احْشُرْنِی عَلَیْهِ وَ أَلْحِقْنِی بِالْعَصَبَهِ الْمُعْتَقِدِینَ لَهُ الَّذِینَ لَمْ یَعْتَرِضْهُمْ فِیکَ الرَّیْبُ وَ لَمْ یُخَالِطْهُمُ الشَّکُّ الَّذِینَ أَطَاعُوا نَبِیَّکَ وَ وَازَرُوهُ وَ عَاضَدُوهُ وَ نَصَرُوهُ وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِی أُنْزِلَ مَعَهُ وَ لَمْ یَکُنِ اتِّبَاعُهُمْ إِیَّاهُ طَلَبَ الدُّنْیَا الْفَانِیَهِ وَ لَا انْحِرَافاً عَنِ الْآخِرَهِ الْبَاقِیَهِ وَ لَا حُبَّ الرِّئَاسَهِ وَ الْإِمْرَهِ وَ لَا إِیْثَارَ الثَّرْوَهِ بَلْ تَاجَرُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ وَ رَبِحُوا حِینَ خَسِرَ الْبَاخِلُونَ وَ فَازُوا حِینَ خَابَ الْمُبْطِلُونَ وَ أَقَامُوا حُدُودَ مَا أُمِرْتَ بِهِ مِنَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۵- ۱۲۸.

الْمَوَدَّهِ فِی ذَوِی الْقُرْبَی الَّتِی جَعَلْتَهَا أَجْرَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فِیمَا أَدَّاهُ إِلَیْنَا مِنَ الْهِدَایَهِ إِلَیْکَ وَ أَرْشَدْنَا إِلَیْهِ مِنَ التَّعَبُّدِ لَکَ وَ تَمَسَّکُوا بِطَاعَتِهِمْ وَ لَمْ یَمِیلُوا إِلَی غَیْرِهِمْ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ أَنِّی مَعَهُمْ وَ فِیهِمْ وَ بِهِمْ وَ لَا أَمِیلُ عَنْهُمْ وَ لَا أَنْحَرِفُ إِلَی غَیْرِهِمْ وَ لَا أَقُولُ لِمَنْ خَالَفَهُمْ هؤُلاءِ أَهْدی مِنَ الَّذِینَ آمَنُوا سَبِیلًا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ صَلَاهً تُرْضِیهِ وَ تُحْظِیهِ وَ تُبَلِّغُهُ أَقْصَی رِضَاهُ وَ أَمَانِیهِ وَ عَلَی ابْنِ عَمِّهِ وَ أَخِیهِ الْمُهْتَدِی بِهِدَایَتِهِ الْمُسْتَبْصِرِ بِمِشْکَاتِهِ الْقَائِمِ مَقَامَهُ فِی أُمَّتِهِ وَ عَلَی الْأَئِمَّهِ مِنْ ذُرِّیَّتِهِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ وَ عَلِیِّ بْنِ مُوسَی وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ وَ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ وَ الْحُجَّهِ بْنِ الْحَسَنِ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا مَقَامٌ إِنْ رَبِحَ فِیهِ الْقَائِمُ بِأَهْلِ ذَلِکَ فَهُوَ مِنَ الْفَائِزِینَ وَ إِنْ خَسِرَ فَهُوَ مِنَ الْهَالِکِینَ اللَّهُمَّ إِنِّی لَا أَعْلَمُ شَیْئاً یُقَرِّبُنِی مِنْ رِضَاکَ فِی هَذَا الْمَقَامِ إِلَّا التَّوْبَهَ مِنْ مَعَاصِیکَ وَ الِاسْتِغْفَارَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ التَّوَسُّلَ بِهَذَا الْإِمَامِ الصِّدِّیقِ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَنَا بِحَیْثُ تَنْزِلُ الرَّحْمَهُ وَ تُرَفْرِفُ الْمَلَائِکَهُ وَ تَأْتِیهِ الْأَنْبِیَاءُ وَ تَغْشَاهُ الْأَوْصِیَاءُ فَإِنْ خِفْتُ مَعَ کَرَمِکَ وَ مَعَ هَذِهِ الْوَسِیلَهِ إِلَیْکَ أَنْ تُعَذِّبَنِی فَقَدْ ضَلَّ سَعْیِی وَ خَسِرَ عَمَلِی فَیَا حَسْرَهَ نَفْسِی [وَ] إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لِی وَ تَرْحَمْنِی فَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ (۱) ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِیحَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْإِمَامُ الْکَرِیمُ وَ ابْنَ الرَّسُولِ الْکَرِیمِ- أَتَیْتُکَ بِزِیَارَهِ الْعَبْدِ لِمَوْلَاهُ الرَّاجِی فَضْلَهُ وَ جَدْوَاهُ الْآمِلِ قَضَاءَ الْحَقِّ الَّذِی أَظْهَرَهُ اللَّهُ لَکَ وَ کَیْفَ أَقْضِی حَقَّکَ مَعَ عَجْزِی وَ صِغَرِ جَدِّی وَ جَلَالَهِ أَمْرِکَ وَ عَظِیمِ قَدْرِکَ وَ هَلْ هِیَ إِلَّا الْمُحَافَظَهُ عَلَی ذِکْرِکَ وَ الصَّلَاهُ عَلَیْکَ مَعَ أَبِیکَ وَ جَدِّکَ وَ الْمُتَابَعَهُ لَکَ وَ الْبَرَاءَهُ مِنْ أَعْدَائِکَ وَ الْمُنْحَرِفِینَ عَنْکَ فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ خَالَفَکَ فِی سِرِّهِ وَ جَهْرِهِ وَ مَنْ أَجْلَبَ عَلَیْکَ بِخَیْلِهِ وَ رَجِلِهِ وَ مَنْ کَثَّرَ أَعْدَاءَکَ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ وَ مَنْ سَرَّهُ مَا سَاءَکَ وَ مَنْ أَرْضَاهُ مَا أَسْخَطَکَ وَ مَنْ جَرَّدَ سَیْفَهُ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۸- ۱۲۹.

لِحَرْبِکَ وَ مَنْ شَهَرَ نَفْسَهُ فِی مُعَادَاتِکَ وَ مَنْ قَامَ فِی الْمَحَافِلِ بِذَمِّکَ وَ مَنْ خَطَبَ فِی الْمَجَالِسِ بِلَوْمِکَ سِرّاً وَ جَهْراً.

اللَّهُمَّ جَدِّدْ عَلَیْهِمُ اللَّعْنَهَ کَمَا جَدَّدْتَ الصَّلَاهَ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ لَهُمْ دِعَامَهً إِلَّا قَصَمْتَهَا وَ لَا کَلِمَهً مُجْتَمِعَهً إِلَّا فَرَّقْتَهَا اللَّهُمَّ أَرْسِلْ عَلَیْهِمْ مِنَ الْحَقِّ یَداً حَاصِدَهً تَصْرَعُ قَائِمَهُمْ وَ تَهْشِمُ سُوقَهُمْ وَ تَجْدَعُ مَعَاطِسَهُمْ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ الطَّاهِرِینَ الَّذِینَ بِذِکْرِهِمْ یَنْجَلِی الظَّلَامُ وَ یَنْزِلُ الْغَمَامُ وَ عَلَی أَشْیَاعِهِمْ وَ مَوَالِیهِمْ وَ أَنْصَارِهِمْ وَ احْشُرْنِی مَعَهُمْ وَ تَحْتَ لِوَائِهِمْ أَیُّهَا الْإِمَامُ الْکَرِیمُ اذْکُرْنِی بِحُرْمَهِ جَدِّکَ عِنْدَ رَبِّکَ ذِکْراً یَنْصُرُنِی عَلَی مَنْ یَبْغِی عَلَیَّ وَ یُعَانِدُنِی فِیکَ وَ یُعَادِینِی مِنْ أَجْلِکَ فَاشْفَعْ لِی إِلَی رَبِّکَ فِی إِتْمَامِ النِّعْمَهِ لَدَیَّ وَ إِسْبَاغِ الْعَافِیَهِ عَلَیَّ وَ سَوْقِ الرِّزْقِ إِلَیَّ وَ تَوْسِیعِهِ عَلَیَّ لِأَعُودَ بِالْفَضْلِ مِنْهُ عَلَی مُبْتَغِیهِ فَمَا أَسْأَلُ مَعَ الْکَفَافِ إِلَّا مَا أَکْتَسِبُ بِهِ الثَّوَابَ فَإِنَّهُ لَا ثَوَابَ لِمَنْ لَا یُشَارِکُکَ فِی مَالِهِ وَ لَا حَاجَهَ لِی فِیمَا یُکْنَزُ فِی الْأَرْضِ وَ لَا یُنْفَقُ فِی نَافِلَهٍ وَ لَا فَرْضٍ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ وَ أَبْتَغِیهِ مِنْ لَدُنْکَ حَلَالًا طَیِّباً فَأَعِنِّی عَلَی ذَلِکَ وَ أَقْدِرْنِی عَلَیْهِ وَ لَا تَبْتَلِینِی بِالْحَاجَهِ فَأَتَعَرَّضَ بِالرِّزْقِ لِلْجِهَاتِ الَّتِی یَقْبُحُ أَمْرُهَا وَ یَلْزَمُنِی وِزْرُهَا اللَّهُمَّ وَ مُدَّ لِی فِی الْعُمُرِ مَا دَامَتِ الْحَیَاهُ مَوْصُولَهً بِطَاعَتِکَ مَشْغُولَهً بِعِبَادَتِکَ فَإِذَا صَارَتِ الْحَیَاهُ مَرْتَعَهً لِلشَّیْطَانِ فَاقْبِضْنِی إِلَیْکَ قَبْلَ أَنْ یَسْبِقَ إِلَیَّ مَقْتُکَ وَ یَسْتَحْکِمَ عَلَیَّ سَخَطُکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ یَسِّرْ لِیَ الْعَوْدَ إِلَی هَذَا الْمَشْهَدِ الَّذِی عَظَّمْتَ حُرْمَتَهُ فِی کُلِّ حَوْلٍ بَلْ فِی کُلِّ شَهْرٍ بَلْ فِی کُلِّ أُسْبُوعٍ فَإِنَّ زِیَارَتَهُ فِی کُلِّ حَوْلٍ مَعَ قَبُولِکَ ذَلِکَ بَرَکَهٌ شَامِلَهٌ فَکَیْفَ إِذَا قَرُبَتِ الْمُدَّهُ وَ تَلَاحَقَتِ الْقُدْرَهُ اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَا عُذْرَ لِی فِی التَّأَخُّرِ عَنْهُ وَ الْإِخْلَالِ بِزِیَارَتِهِ مَعَ قُرْبِ الْمَسَافَهِ إِلَّا الْمَخَاوِفُ الْحَائِلَهُ بَیْنِی وَ بَیْنَهُ وَ لَوْ لَا ذَلِکَ لَتَقَطَّعَتْ نَفْسِی حَسْرَهً لِانْقِطَاعِی عَنْهُ أَسَفاً عَلَی مَا یَفُوتُنِی مِنْهُ اللَّهُمَّ یَسِّرْ لِیَ الْإِتْمَامَ وَ أَعِنِّی عَلَی تَأْدِیَهِ مَا أُضْمِرُهُ فِیهِ وَ أَرَاهُ أَهْلَهُ وَ مُسْتَوْجِبَهُ فَأَنْتَ بِنِعْمَتِکَ الْهَادِی إِلَیْهِ وَ الْمُعِینُ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ فَرْضِی وَ نَوَافِلِی وَ

زِيَارَتِی وَ اجْعَلْهَا زِيَارَهً مُسْتَمِرَّهً وَ عَادَهً مُسْتَقِرَّهً وَ لَا تَجْعَلْ ذَلِکَ مُنْقَطِعَ التَّوَاتُرِ يَا کَرِيمُ -(۱)

فَإِذَا أَرَدْتَ الْوَدَاعَ فَصَلِّ رَکْعَتَيْنِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا خَيْرَ الْأَنَامِ لِأَکْرَمِ إِمَامٍ وَ أَکْرَمِ رَسُولٍ وَلِيُّکَ يُوَدِّعُکَ تَوْدِيعَ غَيْرِ قَالٍ لِقُرْبِکَ وَ لَا سَئِمٍ لِلْمُقَامِ لَدَيْکَ وَ لَا مُؤْثِرٍ لِغَيْرِکَ عَلَيْکَ وَ لَا مُنْصَرِفٍ لِمَا هُوَ أَنْفَعُ لَهُ مِنْکَ تَوْدِيعَ مُتَأَسِّفٍ عَلَى فِرَاقِکَ وَ مُتَشَوِّقٍ إِلَى عَوْدِ لِقَائِکَ وَدَاعَ مَنْ يَعُدُّ الْأَيَّامَ لِزِيَارَتِکَ وَ يُؤْثِرُ الْغُدُوَّ وَ الرَّوَاحَ إِلَيْکَ وَ يَتَلَهَّفُ عَلَى الْقُرْبِ مِنْکَ وَ مُشَاهَدَهِ نَجْوَاکَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکَ مَا اخْتَلَفَ الْجَدِيدَانِ وَ تَنَاوَحَ الْعَصْرَانِ وَ تَعَاقَبَ الْأَيَّامُ (۲)

ثُمَّ انْکَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلْ يَا مَوْلَایَ مَا تَرْوَى النَّفْسُ مِنْ مُنَاجَاتِکَ وَ لَا يَقْنَعُ الْقَلْبُ إِلَّا بِمُجَاوَرَتِکَ فَلَوْ عَذَرْتَنِی الْحَالَ الَّتِی وَرَائِی لَتَرَکْتُهَا وَ لَا اسْتَبْدَلْتُ بِهَا جِوَارَکَ فَمَا أَسْعَدَ مَنْ يُغَادِيکَ وَ يُرَاوِحُکَ وَ مَا أَرْغَدَ عَيْشَ مَنْ يُمْسِيکَ وَ يُصْبِحُکَ اللَّهُمَّ احْرُسْ هَذِهِ الْآثَارَ مِنَ الدُّرُوسِ وَ أَدِمْ لَهَا مَا هِیَ عَلَيْهِ مِنَ الْأُنْسِ وَ الْبَرَکَاتِ وَ السُّعُودِ وَ مُوَاصَلَهِ مَا کَرَّمْتَهَا بِهِ مِنْ زُوَّارِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمَلَائِکَهِ وَ الْوَافِدِينَ إِلَيْهَا فِی کُلِّ يَوْمٍ وَ سَاعَهٍ وَ اعْمُرِ الطَّرِيقَ بِالزَّائِرِينَ لَهَا وَ آمِنْ سُبُلَهَا إِلَيْهَا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِمْ وَ إِتْيَانِ مَشَاهِدِهِمْ إِنَّکَ وَلِیُّ الْإِجَابَهِ يَا کَرِيمُ (۳).

**[ترجمه]زیارت دیگری از حضرت صلوات الله علیه که سید و دیگران آن را نقل کرده اند و گویی که سید مرتضی رضی الله عنه آن را تالیف نموده است. در مصباح الزائر زیارتی با واژگانی بسنده وارد کرده که برخی مصیبتهای روز طفّ را بیان می کند و حسین صلوات الله و سلامه علیه را به آن زیارت می کنند و مرتضی علم الهدی رضوان الله علیه آن را در زیارتش خوانده و این زیارت را به وصفی که وی به آن اشاره می کند، درج می کنم.

گوید: چون خواستی از خانه ات بیرون شوی بگو: خداوندا روی سوی تو نهاده و بر تو توکل نموده ام و از تو یاری می‌خواهم و روی تو را می‌جویم و به قصد زیارت پسر پیامبرت روانه شدم و سر آن دارم که خشنودی تو بر کف آرم. خداوندا مرا در سفر و سکونتم و از پیش روی و پشت سر و از چپ و راست و از بالای سر و زیر پایم در حفظ خود نگاه دار و از شر هر شر رسانی، به عظمت تو پناه می‌جویم. مرا به همان لطفی که کتاب نازل شده بر پیامبر مرسلت را حفظ نموده، نگاه دار، ای آنکه گفتی و تو راستگوترین گویندگانی: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّکْرَ وَ إِنَّا لَهُ لَحافِظُونَ» - . حجر / ۹ - {به راستی که ماییم که این ذکر را نازل نمودیم و هم ماییم که نگاهدارنده آنیم.}

و چون به سرمنزلت رسیدی، می گویی: «رَبِّ أَنْزِلْنِی مُنْزَلًا مُبارَکاً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ رَبِّ أَدْخِلْنِی مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِی مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِی مِنْ لَدُنْکَ سُلْطاناً نَصِيراً» - . اسراء / ۸۰ - {خداوندا مرا به جایی پربرکت فرود آر که تو برترین مهمان نوازانی. پروردگارا، مرا [در هر کاری] به طرز درست داخل کن و به طرز درست خارج ساز، و از جانب خود برای من تسلطی یاری بخش قرار ده.} الله اکبر الله اکبر الله اکبر. خداوندا من از تو خیر این منطقه مبارک و خیر اهلش را مسألت دارم و از شر آن و شر اهلش به تو پناه می‌جویم. خداوندا مرا نزد مردمانت محبوب گردان و مرا از فراوانی روزی ات، سهم سرشار ده و مرا به رحمت و رضوان و منّ و نعمت بخشی و نیک‌ورزی ات، به قیام به ادای حقت توفیق ده، ای بخشنده!

و چون گنبد را دید، می گوید: «الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سَلامٌ عَلى عِبادِهِ الَّذِينَ اصْطَفى آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِکُونَ وَ سَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ»، {حمد و ثنا خدای راست و سلام بر بندگانی که برگزید، آیا خداوند برتر است یا آنچه که به انبازی

می گیرند و سلام بر فرستادگان و حمد و ثنا خدای جهانیان راست.} و سلام بر آل یاسین، به راستی که ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم. و سلام بر نیکان پاکان و جانشینان پیامبر و راستگویان و برپاخاستگان به امر دین خدا و حجتهای وی که به راه خدا فراخوانند و جانفشانانی که در راه خدا چنان که شاید، جانفشانی کنند و خیرخواهان برای همه بندگان او و خلافت یافتگان در سرزمین او و رهنمایان به رهیافتگی و رهنمایی او که او ستوده والا شکوه است.

و چون به شهادتگاه نزدیک شد، می گوید: خداوندا، ره‌آوران ره به سوی تو آورند و مشتاقان به فضل تو چشم دوخته اند و سلامت جستگان به وجود تو برکناری (از گناه و خطا) جسته اند و توکل کنندگان بر تو توکل کرده اند و اکنون من سر به کوی تو نهاده ام و بر نوه پیامبرت وارد گشته ام، چشم دوخته به رحمت تو و خاکسار سرفرازی تو و فرمانبردار والیان امر تو و پیرو دستور ایشان و پناه جسته تو و منت تو و تمسک جسته به قبر ولی تو و چنگ‌زده به ریسمان بندگی توام. خداوندا مرا در محبت اولیایت پایداری بخش و پای مرا از زیارت ایشان مبُر و مرا در جمع ایشان محشور گردان و به شفاعت آنان به بهشت وارد گردان. و چون به قتلگاه رسید می گوید: «أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَ إِنَّ اللَّهَ عَلى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ - . حج / ۳۹ - وَ لا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتاً بَلْ أَحْياءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ فَرِحِينَ بِما آتاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لا هُمْ يَحْزَنُونَ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ وَ أَنَّ اللَّهَ لا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ - . آل عمران / ۱۶۹-۱۷۱ - قُلِ اللَّهُمَّ فاطِرَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ عالِمَ الْغَيْبِ وَ الشَّهادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبادِكَ فِي ما كانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ - . زمر / ۴۶ - وَ لا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّما يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصارُ مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُؤُسِهِمْ لا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَ أَفْئِدَتُهُمْ هَواءٌ وَ أَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنا أَخِّرْنا إِلى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَ نَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَ وَ لَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ ما لَكُمْ مِنْ زَوالٍ وَ سَكَنْتُمْ فِي مَساكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَ تَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنا بِهِمْ وَ ضَرَبْنا لَكُمُ الْأَمْثالَ وَ قَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَ عِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَ إِنْ كانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبالُ فَلا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقامٍ - . ابراهیم / ۴۲- ۴۷ - وَ سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ - . شعراء / ۲۲۷ - مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجالٌ صَدَقُوا ما عاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضى نَحْبَهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَ ما بَدَّلُوا تَبْدِيلًا» - . احزاب / ۲۳ - {به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل شده، رخصت [جهاد] داده شده است، چرا که مورد ظلم قرار گرفته اند، و البته خدا بر پیروزی آنان سخت تواناست. هرگز کسانی را که در راه خدا کشته شده اند، مرده مپندار، بلکه زنده اند که نزد پروردگارشان روزی داده می شوند. به آنچه خدا از فضل خود به آنان داده است شادمانند، و برای کسانی که از پی ایشانند و هنوز به آنان نپیوسته اند شادی می کنند که نه بیمی بر ایشان است و نه اندوهگین می شوند. بر نعمت و فضل خدا و اینکه خداوند پاداش مؤمنان را تباه نمی گرداند، شادی می کنند. بگو: بار الها، ای پدیدآورنده آسمانها و زمین، [ای] دانای نهان و آشکار، تو خود در میان بندگانت بر سر آنچه اختلاف می کردند، داوری می کنی. و خدا را از آنچه ستمکاران می کنند غافل مپندار. جز این نیست که [کیفر] آنان را برای روزی به تأخیر می اندازد که چشمها در آن خیره می شود. شتابان سر برداشته و چشم بر هم نمی زنند و [از وحشت] دلهایشان تهی است. و مردم را از روزی که عذاب بر آنان می آید بترسان. پس آنان که ستم کرده اند می گویند: «پروردگارا، ما را تا چندی مهلت بخش تا دعوت تو را پاسخ گوییم و از فرستادگان [تو] پیروی کنیم.» [به آنان گفته می شود:] «مگر شما پیش از این سوگند نمی خوردید که شما را فنایی نیست؟ و در سراهای کسانی که بر خود ستم روا داشتند سکونت گزیدید، و برای شما آشکار گردید که با آنان چگونه معامله کردیم، و مَثَلها برای شما زدیم. و به یقین آنان نیرنگ خود را به کار بردند، و [جزای] مکرشان با خداست، هر چند از مکرشان کوهها از جای کنده می شد. پس مپندار که

خدا وعده خود را به پیامبرانش خلاف می کند، که خدا شکست ناپذیرِ انتقام گیرنده است. کسانی که ستم کرده اند به زودی خواهند دانست که به کدام بازگشتگاه برخواهند گشت. از میان مؤمنان مردانی اند که به آنچه با خدا عهد بستند صادقانه وفا کردند. برخی از آنان به شهادت رسیدند و برخی از آنها در [همین] انتظارند و [هرگز عقیده خود را] تبدیل نکردند.}

با شکیبایی بر مصیبت نوه پیامبرمان و سرور و پیشوایمان نزد خدا طلب اجر می کنیم. یا ابا عبدالله، این به خون غلتیدنت، تنها و غریب از خانه و کاشانه و به دور از اهل و خویشان، بردریده جامه و به خاک درآغشته، با گلوی بریده و سینه فرو رفته، در حالی که به حریم تو دست‌درازی کردند و نوزادت را گردن بریدند و خانواده ات را به اسارت گرفتند و بار و بن سفرت را چپاول کردند و به چپ و راست درغلتیدی و غصه و اندوه هایی هولناک جرعه جرعه کامت را زهرآگین کردند، بس بر ما دشوار و جانسوز است. ای سوز و حسرت دلم بر تو، در آن حال که آه و حسرت می‌بردی در حالی که تنت پاره پاره بر شن سوزان افتاده بود و تشنه لب، تاب خطاب کردن یا پاسخ گفتن (به خانواده ات) نداشتی. زنان و فرزندانت به فاجعه قتل تو مبتلا گشته و سرت از تن جدا گردید و با بر زمین خوردن تو، اسلام به زمین خورد و حدود و احکام الهی تعطیل گشت و روزگار سیاه در رسید و خورشید بی نور گشت و ماه تیره شد و آسمان قطره بارانی فرو نفرستاد و عرش و آسمان به لرزه آمد و زمین و بیابان (مکه) به زلزله افتاد و بلاء همه‌گیر شد و دودستگی ها افتاد و رسول خدا به مصیبت تو گرفتار آمد و زهرای بتول خونین‌دل گشت و خردها بر باد رفت. پس لعنت خدا بر هر آن که بر تو ستم روا داشت و ظلم نمود و آب را بر تو بست و حقت را پایمال کرد و به تو خیانت نمود و بی یاورت گذاشت و کسان را بر تو شوراند و تو را به قتل رساند و بیعت و پیمانت را زیر پا نهاد و عهد و وعده اش با تو را وفا ننمود و دشمن تو را علیه تو یاری نمود و به کردارش، جدت را به خشم آورد. و سلام خدا و رضوان و برکات و تحیّات او بر تو بر پاکدامنان از سلاله تو و نجیبان از عترتت. هان که خداوند ستوده و والاشکوه است. - . مصباح الزائر : ۱۱۷- ۱۱۸ -

سپس به بارگاه وارد شده و بر کنار قبر می‌ایستی و می گویی: سلام بر آدم برگزیده خدا در میان آفریدگانش، سلام بر شیث ولی خدا و انتخاب‌گشته خدا، سلام بر ادریس برپای خاسته در راه خدا به حجت خدا، سلام بر نوح اجابت یافته شده در دعایش، سلام بر هود یاری‌گشته از سوی خدا به مساعدتش، سلام بر صالح که به کرامت خداوند به سوی او روی نهاد، سلام بر ابراهیم که خداوند رفاقت و دوستی اش را به او بخشید، سلام بر اسماعیل که خداوند او را به ذبحی عظیم از بهشتش فدا داد، سلام بر اسحاق که خداوند نبوت را در سلاله وی نهاد، سلام بر یعقوب که خداوند به رحمتش بینایی اش را به او بازگرداند، سلام بر یوسف که خداوند به عظمتش او را از عمق چاه نجات بخشید، سلام بر موسی که خداوند دریا را به قدرتش برای او شکافت، سلام بر هارون که خداوند وی را مخصوص نبوتش گرداند، سلام بر شعیب که خداوند او را در برابر امتش یاری نمود، سلام بر داود که خداوند پس از خطایش او را به توبه بخشید، سلام بر سلیمان که به عزت الهی، جنیان اسیر دست وی گشتند، سلام بر ایوب که خداوند او را از بیماری اش شفاء بخشید، سلام بر یونس که خداوند مضمون وعده اش به او را عملی نمود، سلام بر زکریای شکیبا بر محنت و دشواری اش، سلام بر عُزیز که خداوند او را پس از مرگش زنده نمود، سلام بر یحیی که خداوند او را با شهادتش به خود نزدیک گرداند، سلام بر عیسی که روح خداست و کلمه خدا، سلام بر محمد حبیب خدا و زلال‌گشته خدا، سلام بر امیر المومنین علی بن ابی طالب که به کرامت و اخوّت پیامبر مخصوص گشت، سلام بر فاطمه زهرا دختر او، سلام بر ابا محمد، حسن وصیّ و جانشین پدرش، سلام بر حسین که نفس پاکش، جانش

را در طبق اخلاص فدا نمود، سلام بر آنکه خدا را در آشکار و نهان سر نهاد، سلام بر آنکه خداوند شفاء را در تربت او قرار داد، سلام بر آنکه استجابت زیر گنبد او باشد، سلام بر آنکه پیشوایان از نسل اویند، سلام بر پسر خاتم پیامبران، سلام بر پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر پسر فاطمه زهرا، سلام بر پسر خدیجه کبری، سلام بر زاده از پسر سدره المنتهی، سلام بر پسر بهشت امن خدا، سلام بر پسر زمزم و صفا، سلام بر آن در خاك و خون غلتیده، سلام بر آن که خیمه‌هایش دریده شد، سلام بر پنجمین تن از آل عباء، سلام بر غریب الغرباء، سلام بر شهید الشهداء، سلام بر کشته به دست نسلهای شبهه‌ناك، سلام بر فرونشسته بر کربلا، سلام بر آنکه آسمانها بر او گریست، سلام بر آنکه تبارش پاکدامنانند، سلام بر شیرمرد دین، سلام بر محل نزول برهانها، سلام بر پیشوایان سرور و آقا، سلام بر گریبانهای به خون آغشته، سلام بر لبهای خشکیده، سلام بر جانهای از تن برکنده شده، سلام بر روانهای به قهر ربوده گشته، سلام بر پیکرهای برهنه افتاده، سلام بر تن‌های تکیده، سلام بر خونهای روان‌گشته، سلام بر اندامهای تکه‌تکه شده، سلام بر سرهای (بر نیزه) فرازگشته، سلام بر زنان حجاب از سر دریده، سلام بر حجت پروردگار جهانیان، سلام بر تو و بر پدران پاکت، سلام بر تو و بر فرزندان شهیدگشته ات و سلام بر تو بر فرزندان یاریگرت، سلام بر تو و بر فرشتگان همنشین تو، سلام بر کشته ستمدیده، سلام بر برادر زهر خورانده‌اش، سلام بر علی جوان… مرد، سلام بر علی شیرخوار کودك، سلام بر بدنهای اندام غارت شده، سلام بر عترت غریب‌افتاده، سلام بر پیشوایان سرور، سلام بر فرو افتادگان در بیابانهای سوزان، سلام بر کوچیدگان از خانه و کاشانه، سلام بر بی کفن به خاك سپردگان، سلام بر سرهای جدا افتاده از پیکر، سلام بر شکیبایی که با خدا معامله کرده، سلام بر بی یاور ستمدیده ، سلام بر ساکن خاك پاك گشته، سلام بر صاحب بارگاه بلند، سلام بر آنکه خداوند جلیل پاکش گرداند، سلام بر آنکه جبرئیل به او بالید، سلام بر آنکه میکائیل در گهواره او را به ملاطفت بازی داد و خنداند، سلام بر آنکه پیمانش و پیمان اهل خیمه‌گاهش زیر پا نهاده شد، سلام بر آنکه حرمت اسلام با ریختن خونش پایمال شد، سلام بر آن غسل داده شده به خون زخمهایش، سلام بر آنکه جامهای تلخ نیزه ها پیاپی به کامش ریخته شد، سلام بر آنکه بر او ستم رفته و جانش (به اباحه کوردلان) به چپاول رفت، سلام بر آنکه مردمان او را ترک گفتند، سلام بر تک‌مانده در بیابان بیکران، سلام بر آن به خاك سپرده به دست اهل روستاها و بادیه ها، سلام بر آن بریده شاهرگ، سلام بر آن حمایتگر یکه و تنها، سلام بر سپید موهای (به خون) خضاب شده، سلام بر گونه به خاك و گل آغشته، سلام بر پیکر غارت شده، سلام بر آنکه با نیزه ها بر سرش کوبیدند، سلام بر رگ بریده گردن، سلام بر سر فراز گشته بر نیزه، سلام بر جنازه بر جای گذاشته، سلام و رحمت خدا و برکات او بر تو باد.

سپس به کنار سر حضرت برو و بگو: سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای پسر برگزیده پروردگار جهانیان، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا سرور زنان جهان، سلام بر تو ای پسر خدیجه کبری ام المومنین، سلام بر تو ای آنکه آسمانهای برین در مصیبتش گریستند، سلام بر تو ای آنکه بر غم از دست رفتنش، زمینهای زیرین گریستند، سلام بر تو ای حجت خدا بر اهل دنیا، سلام بر تو ای کشته اشکهای ریزان، سلام بر تو ای سوزاننده جگرهای داغ‌دیده، سلام بر تو ای پسر شیرمرد دین، سلام بر تو ای بی گناهی پرهیزکاران، سلام بر تو ای علَم بلند رهجویان، سلام بر تو ای حجت کبرای خدا، سلام بر پیشوای برگرفته از لغزش و برکنار از هر عیب و خطاکاری، سلام بر پسر رسول و روشنی چشم بتول، سلام بر آنکه جبرئیل در گهواره او را ناز می‌کرد و می‌خنداند و میکائیل بازی اش می‌داد، سلام بر سوره تین و زیتون، سلام بر آن دو کفه ترازو که در سوره الرحمن از آن یاد شده و به نام مروارید و مرجان از آن تعبیر شده است، سلام بر امینان خداوند مهیمن منت‌دار، سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد، سلام بر کشته شده

ستمدیده، سلام بر بازداشته از آب فرات، سلام بر سرور سروران، سلام بر رهبر رهبران، سلام بر رشته مستحکم الهی، سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت خدا و پدر حجتهای خدا، گواهی می‌دهم که خداوند خاک را به وجود تو پاک گرداند و در کتاب خود به وجود تو روشنگری افکند و اجر مصیبت تو را بس عظیم نمود و تو و جدت و پدرت و مادرت و برادرت و فرزندانت را عبرتی برای خردمندان قرار داد. ای فرزند وجودهای مبارک و نیک‌آیندِ قرآن‌خوان، سلام خود را روانه روی تو کردم و در برآورده شدن حاجاتم پس از خدا بر تو اعتماد نمودم. کسی که به تو تمسّک جست و به تو پناه آورد، نومید نماند، خداوند بر تو درود و صلوات فرستد و دلهای مردمانی را به شما مشتاق گرداند و سلام و رحمت خدا بر شما باد. سلام بر تو ای فرزند نیکترین نیکان، سلام بر تو ای پسر سرمنشأ همه نیکوکاران، سلام بر تو ای پسر تقسیم کننده بهشت و دوزخ، سلام بر تو ای پسر بازمانده پیامبران، سلام بر تو ای پسر صالحترین مومنان، سلام بر تو ای پسر آن پیغام بزرگ، سلام بر تو ای پسر صراط مستقیم، شهادت می‌دهم که تو حجت خدا در زمینش هستی و شهادت می‌دهم آنان که با تو به مخالفت برخاستند و آنان که که تو را کشتند و آنان که تو را بی یاور گذاشتند و آنان که حق تو را انکار کرده و از ارثت محرومت نمودند، به گفته پیامبر امّی ملعون هستند و «وَ قَدْ خابَ مَنِ افْتَری» - . طه / ۶۱ - {و چنان است که هر که افتراء بندد، شکست خواهد خورد.} خداوند ستمگران اینان (نابکاران) را از نخستین گروه تا به امروزیان، لعنت فرستد و عذاب دردناکشان را که احدی از عالمیان را به آن عذاب نکند، دوچندان سازد. سپس بر ضریح خم شو و بر تربت حضرت بوسه زن و بگو: سلام بر تو ای نخست مظلومی که خونش را پایمال کردند و حرمت اسلام به قتل او تباه گشت، پس خداوند بر امتی که پایه ظلم و ستم بر شما اهل بیت را نهاد، لعنت کند. گواهی می‌دهم که من با هر آنکه دوستی نمودی، دوست و با هر که به جنگش رفتی، دشمنم و هر چه را باطل نمودی، باطل می‌نمایم و هر آنچه را که تحقق بخشیده و ثابت نمودی، محقق می‌نمایم، پس نزد پروردگارم و پروردگارت بر رهایی ام از بند آتش دوزخ و برآورده شدن حوایج دنیا و آخرتم شفاعت نما، صلوات و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. - . مصباح الزائر : ۱۲۰- ۱۲۱ -

سپس به طرف قبر برو و روبروی قبله بایست و دستانت را بالا بگیر و بگو: خداوندا، به راستی که مغفرت‌طلبی ام تنها از توست، و اینکه من بر انجام آنچه که تو نهی کرده‌ای اصرار می‌ورزم، از کم حیایی من است. و استغفار نکردن با وجود آگاهی ام از بردباری بی پایان تو، تباه نمودن حق امیدواری به توست. خداوندا گناهانم مرا از امید بستن به تو نومید می‌کند و آگاهی ام از رحمت گسترده ات، به دلم ایمان می‌بخشد که خشیّت ورزم، پس خدایا بر محمد و آل محمد درود فرست و امیدی که به تو بستم را محقق گردان و هراسم از وجود پاکت را زائل گردان و برای من، بسان آن نیکترین گمانی که به تو دارم باش، ای گرامی‌ترین گرامیان و مرا به عصمت پشتیبان گرد، و زبانم را به حکمت بگشا و مرا از کسانی قرار ده که بر کردار دیروز خود پشیمانی می‌ورزند. خداوندا، بی نیاز آن است که به لطف تو از خلقت بی نیاز گردد، پس بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا از خلقت بی نیاز گردان ای خدای من، و مرا از کسانی قرار ده که دست کمک‌جویی تنها به سوی تو دراز می‌کنند. خداوندا، به راستی که بیچاره آن است که نومید گشت، حال آنکه در توبه پیش رویش باز است و از پشت سرش رحمت، و اگر عملم ناچیز و هیچ بوده، پس به حق که من به رحمت تو بس شدید امید بسته ام، پس ضعف عمل مرا به قوت امیدم ببخش. خداوندا فرمان دادی و سرکشی نمودیم و نهی فرمودی و سر ننهادیم و بس به یادمان آوردی و خود را به فراموشکاری زدیم و بینشها بخشیدی و خود را به کوری زدیم و هشدار دادی و دست‌درازی نمودیم و این، پاسخ احسان تو به ما نبود و تو خود بهتر می‌دانی که آشکارا و در نهان چه کرداری داشته ایم و خود آگاه تری از رفتاری که می‌کنیم و کرده

ایم، پس بر محمـد و آل محمـد درود فرست و ما را به خاطر خطاکاریها و فراموشکاریمان مواخـذه مفرما و حقوقی که نزد ما داری، بر مـا ببخش و احسـانت بـه مـا را کامـل عطـا گردان و رحمتت را بر مـا سـرازیر گردان. هـان که مـا به آبروی این امـام راستین‌منش به تو توسـل جسـته ایم و از تو به آن حقی که برای او و برای جـدش، فرسـتاده ات، و برای پـدر و مـادرش علی و فاطمه اهل بیت رحمت، برشمرده ای؛ مسألت دارم که رزقی که قوام زندگیمان و صلاح احوال زن و فرزندمان به آن است، بر ما فرو ریزی، که تنها تویی آن بخشـنده ای که دارا، می‌بخشی و قدرتمندانه، بخششت را (اگر خواهی) باز می‌داری و ما خیری از تو طلب می کنیم که صـلاح کار دنیایمان در آن باشد و کفایت ما برای آخرتمان باشد و «وَ آتِنا فِی الدُّنْیا حَسَنَةً وَ فِی الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ» - . بقره / ۲۰۱ - {پروردگارا! در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار .} - . مصباح الزائر : ۱۲۱ -

سپس در کنار پاهای حضـرت بنشـین و بگو: سـلام بر تو ای ابا عبـد الله و بر فرشـتگان پرکشـیده پیرامون گنبـد تو و دربرگرفته تربت تو و طوافگر به گرد ساحت بارگاهت و از ره رسـندگان برای زیارت تو. سلام بر تو که به سوی تو روانه شده و چشم به فوز یافتن در نزد تو دوخته ام. سـلام بر تو، سـلام آشنا به حرمت تو و مخلص و بی شیله در ولایت‌پذیری از تو و تقرب جوینده به خدا به واسـطه محبت تو و بیزاری‌جسـته از دشـمنانت، سـلام آن که قلبش از مصیبتت خونین است و اشکش از یاد تو ریزان است، سـلام مصیبت دیده اندوهگین شیداسرِ بی‌نوا، سلام آن که اگر در دشت طفّ با تو بود، براستی که با جانش تو را از تیغ شمشـیرها پاسـداری می‌نمود و باقیمانـده روحش را در دفـاع از تو به مرگهـا می‌سپرد و پیش روی تو جانفشـانی می‌نمود و در برابر سـتمگران بر تو، یـاری ات می‌نمود و جـان و تن و مـال و خـانواده‌اش را فـدای تو می کرد و روحش فـدای روح تو بود و فرزندانش سپر بلای خانواده تو می گشـتند. و اگر که زمانه مرا بس دور افکند و و امکان یاری تو را از من بازداشت و نتوانستم از جنگجویان پیش روی دشـمنانت باشم و به کمین آن که به نیرنگبازی به دشـمنی تو نشـست، بنشینم، به حق که صبح و شام تو را ندبه می گویم و به جای اشـکها در حسرت و تاسف بر تو و تحسّر از آنچه بر سر تو آمد و با آه و واویلا، بر تو خون می... گریم تـا آنکه از گـدازش این مصـیبت و غصّه این افسـرده‌حـالی بمیرم. شـهادت می‌دهم که تو نمـاز را برپـا داشـتی و زکـات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر و از ستیزگری نمودی و خـدا را سـر نهـادی و سرکشـی نکردی و بر رشـته بنـدگی او چنگ زدی و او را به رهبری خود گرفتی و خشـیت نموده و همواره در نظر گرفتی و شـرم و حیای او داشـتی و سـنتها را جاری نمودی و فتنه ها را فرونشانـدی و به راه رهیافتگی فراخوانـدی و راههای پایداری را روشن نمودی و در راه خدا چنان که شاید جانفشانی نمودی و فرمانبردار خدا بودی و پیرو جدت محمد صـلی الله علیه و آله و به گوش گیرنده سخن پدرت و شتابنده به پذیرش وصیت برادرت و برپادارنده ستون دین و ریشه کن کننده سرکشی و سرکوب‌گر سرکشان و خیرخواه امت و دل‌زده به دریاهـای مرگ و رزمجـوی گریختگـان از حـدود دیـن و برپـا دارنـده حجتهـای خـدا و نجات‌بخش اسـلام و رحم‌آورنـده بر مسـلمانان و یـاریگر حق و شـکیبا بر بلا و پاسـدار دین و مبارزه‌گر در دفاع از حوزه دین و حمایت کننـده شـریعت. هـدایت را سرپرستی نموده و یـاری اش می‌نمـایی و دادگری را گسترش داده و می‌پراکنی و دین را یـاری و پشتیبـانی می کنی و به بـازی گیرندگان دین را بازداشته و پس می‌رانی و حق فرودسـتان را از بلندمرتبگان می‌ستانی و در حکم میان قوی و ضعیف یکسان رفتار می کنی، تو بهار دل یتیمان و عصـمت و نگاهداشت مردمان و سرفرازی اسلام و معدن احکام و هم پیمان جود و بخشش و رهرو راه جدت و پدرت بودی و در سفارشـها و در رعایت عهد و پیمانها، بسان برادرت گشتی. پسـندیده‌خوی و سـر تا به پا بخشـندگی بودی، و در پرستش در دل تـاریکی شب، بس کوشـا بودی. بر راههـای درست و اسـتوار و بس بـا سابقه و دارای

نسب شریف و بس بلندمرتبه و صاحب شأن و با منقبتهای بسیار و بیافریده از ریشه های بس ستوده و بسیار با موهبت و داشته های درونی، بردبار و باجربزه و دانا و رهبرده و پیشوا و شهید و بس کرنشگر و لابه‌گر نزد خدا و اهل انابه و بازگشت به سوی خدا، بخشنده و پاداش‌بخشِ نیکیها، دوست داشته شده و پر هیبت بودی و فرزند رسول خدا و پشتیبان قرآن و بازوی قدرت امت بودی و در طاعت الهی کوشا و رعایت‌گر عهد و میثاق و دوری جوینده از راه دین‌گریختگان، و بسان کسی که به نفس نفس انداخته شده، (از غصه هایت) آه و افسوس می‌کنی، بسیار رکوع و سجود می‌کنی و چون زهد پای‌کشندگان از دنیا، دنیاگریخته ای و به چشم دلزدگان از آن به آن نگاه می‌کنی. آرزو از آن بریده ای و همّت از آرایه های آن برداشته ای و چشم بر زیبایی و بهجت آن بربسته ای و شوقت به آخرت نزد همه شناخته شده است، چنان که چون ستم دست دراز کرد و ظلم نقاب از چهره کشید و گمراهی پیروانش را صدا زد و تو در حرم جدت ساکن بودی و از ستمگران جدایی جسته و همنشین کعبه و محراب مسجد بودی و عزلت‌گرفته از لذتها و محبوبان دل، تقبیح کننده امور ناپسند به دست و زبانت، تا جایی که توانی و امکان داشتی، و سپس آگاهی ات تو را بر آن داشت که به انکار برخیزی و بر تو الزام نمود که با کافران به جهاد برخیزی، پس با فرزندان و اهل خانه و پیروان و دوستدارانت رهسپار گشتی و با حقیقت و بیّنه آشکار روشنگری نمودی و با حکمت و اندرز نیک به سوی خدا فراخواندی و به جاری نمودن حدود و سر نهادن به امر معبود امر نمودی و از خیانت و سرکشی بازداشتی و ایشان با دشمنی و ستمگری با تو روبرو گشتند و تو پس از هشدار دادن به ایشان و بیان موکد حجتها بر آنان، با ایشان به مبارزه برخاستی و ایشان بیعت و حرمت تو را زیر پا نهادند و خدایت را به خشم آوردند و جدت را آزرده خاطر کردند و تو را به جنگی بیم دادند، و تو برای نیزه زدن و شمشیر کشیدن پایمردی نمودی و نیروهای کفار را در هم شکستی و سپاهیان اشرار را تاراندی و ضربه زنان، با شمشیر ذوالفقار به دل ابر غبار رفتی و گویی که علی مختار بودی و چون تو را قویدل و دلاور و نترس دیدند، به غائله نیرنگبازیشان پناه جستند و با حیله گری و شرارت به جنگ تو آمدند و آن لعین، سپاهیانش را به سوی تو راند و آب را بر تو بستند و از ورود به آبشخور باز داشتند و به جنگ تو آمدند و شتابان بر تو حمله بردند و پیکانها بر سرت ریختند و دستهاشان را برای نبرد و برخورد به سوی تو دراز کردند و حق و حرمت تو را رعایت نکردند و در حق تو و در کشتار دوستدارانت و چپاول بار و بنِ سفرت، رعایت حال دل مردمان نکردند؛ حال آنکه تو در یورش به دل غبارهای برخاسته از میدان نبرد، پیشگام بودی و آزار و اذیت دشمن را به جان می‌خریدی و فرشتگان آسمانها از شکیبایی تو به شگفت آمده بودند. و ایشان از همه سو تو را دوره نمودند و تا توانستند تو را به زخم آلودند و دیوار بین تو و آب فرات شدند و یاوری برای تو نماند و تو فداکارانه ثواب الهی را جسته و صبر پیشه نمودی و از زنان خانواده ات و از فرزندانت دفاع می‌نمودی و بی جان فروافتاده، تشنه لب و خونین‌بدن، نقش بر زمین شدی و سم اسبان تو را لگدمال می‌کرد و طغیانگران به شمشیرهای برنده بر سر و روی تو می‌زدند و از پیشانی ات خون مرگ می‌تراوید و دست چپ و راستت گاه باز و گاه بسته می شد و چشم درشکسته ات را به خیمه‌گاهت دوخته و از نگرانی فرزندان و خانواده‌ات، خود را فراموش کرده بودی، و اسبت رمیده گریخت و روی سوی خیمه هایت نهاد و با صدا در گلو گرداندن، ناله می‌کرد و چون زنان اسبت را بس ضربه خورده و آسیب دیده یافتند و زین آن را کج‌شده دیدند، از خیمه ها برون دویده و موهای خود کشیدند و بر صورتهاشان سیلی زدند و چهره هاشان از حجاب به در شد و شیون کنان تو را فرا می‌خواندند و پس از عزتمندی، فروافتاده و خوار گشتند و بیخود از خود، به سوی محل بر زمین افتادنت دویدند، حال آنکه شمر بر سینه ات نشسته بود و چون سگی که پوزه و زبان دراز کرده، شمشیرش را بر گلوی تو فرو می‌کرد و موی و ریش سفیدت را در مشت گرفته بود و به شمشیر آخته اش گلویت می‌برید و تو مشاعرت به خموشی افتاده و نفسهایت فرو افتاده بود و سرت بر سر نیزه گشت و خانواده ات چون

بردگان اسیر گشتند و به روی زینهای خشک شتران، به غل و زنجیر کشیده شدند و حرارت داغ آفتاب نیمروزها، چهره هاشان را می‌گداخت و در میان بیابانهای خشک پیش رانده می شدند و دستانشان به گردنهاشان زنجیر شده بود و ایشان را (چون بردگان و بدکاران) در بازارها می‌چرخاندند، پس واویلا- بر آن گستاخانِ از دین گریخته که به قتل تو اسلام را به قتل رساندند و نماز و روزه را بی بنیاد کردند و سنتها و احکام را نقض نمودند و پایه های ایمان را ویران کردند و آیات قرآن را تحریف کردند و تیزتک در حدگذرانی و ستیزگری بر اسبهاشان سرمستانه شتاب کردند. به راستی که رسول خدا صلی الله علیه و آله با کشته شدنت به مصیبتی انتقام ناگرفته گرفتار آمد و کتاب خدا بار دیگر مهجور افتاد و حق ترک گفته شد، آنگاه که چنین مقهور، تو را به خشم درشکستند؛ و با از دست رفتنت، الله اکبر و لا اله الا الله و حرام و حلال شمردن و تنزیل الهی و تاویل آیات از میان رفت و پس از تو، دگرگون سازی و وارونه نمایی و بی خدایی و تعطیل دین و میل و هوسها و گمراهیها و فتنه‌ها و اباطیل رواج گرفت و خبر جان باختنت را در کنار قبر جدت رسول صلی الله علیه و آله بازگفتند و خبررسان با اشکهای ریزان خبرت را به رسول رساند و می گفت: ای رسول خدا، نوه ات و جوان شادابت کشته شد و به اهل و خانواده تحت حمایتت دست‌درازی شد و سلاله ات پس از تو به اسارت رفتند و آنچه نباید، در حق عترتت و فرزندانت رفت، پس رسول خدا ردای کفن از چهره برگرفت و فرشتگان و پیامبران او را به مصیبت تو تسلیت گفتند و مادرت فاطمه زهرا به داغ تو نشست فرشتگان مقرب خدا در رفت و آمد شدند و پدرت امیر المومنین را تعزیت و تسلیت می‌دادند و در اعلی علیین بر سوگ تو ماتمکده ها بر پا شد و حوریان بهشت از غمت سیلی بر چهره ها می‌زدند و آسمانها و اهل آن بر تو می گریستند و کوهها و خزانه های آن و ابرها و هر گوشه و کنار آن و زمین و عرصه های فرودست آن و دریاها و ماهیانش و مکه و بنیانش و بهشتها و نازجوانانش و کعبه و مقام ابراهیم و مشعر الحرام و حطیم و زمزم و منبر پیامبر و ستارگان برفروزنده و آذرخشهای تابنده و رعدهای برکوبنده و بادهای توفنده و فلکهای فرازنده همه گریان بودند، پس لعنت خدا بر آنکه تو را کشت و چپاول کرد و حقت را پایمال کرد و به غصب زورستانی کرد و پس از بیعت با تو، بی یاورت گذاشت و به جنگ تو درآمد و تو را به سویی کشاند و سپاهیان به سوی تو آراست و ستم سیرتان را به جان تو انداخت. از کرده هر دستور دهنده و مرتکب شونده و جنایتگر و خیانتگر از میان ایشان به خدای سبحان بیزاری می‌جویم. خداوندا مرا بر پاکدلی و سرنهادگی و چنگ‌زنی به رشته آل عباء پایدار دار و مرا به محبت ایشان بهرمند گردان و در میان ایشان محشور کن و به شفاعت ایشان به بهشت راه بده که تو ولیّ و صاحب این امری ای مهربانترین مهربانان. - . مصباح الزائر : ۱۲۱- ۱۲۴ -

و اما ذکر زیارت علی بن حسین علیه السلام : سپس به کنار پاهای حضرت برو و بر کنار قبر علی بن حسین علیه السلام بایست و بگو: سلام بر تو ای راستین‌منش نیک‌آیند پاک‌سرشت و پاکدامن محبوب مقرب‌گشته و پسر ریحانه رسول خدا صلی الله علیه و آله ، سلام بر تو ای شهید اجرجو به شکیبایی بر مصیبت و رحمت و برکات خدا بر تو، چه گرامی است مقام و جایگه تو و چه شریف است بازگشتگاه تو، به راستی که خداوند سعی و پویه تو را سپاس گفت و ثوابت را بس نیکو بخشید و تو را به اوج برین، آنجا که شرف، تمام شرف گرد آمده، در اتاقهای بالادست در بهشت بر روی اتاقهای دیگران برنشاند، همانسان که پیش از این بر تو منت نهاد و از اهل بیتی قرارت داد که خداوند پلشتی از ایشان بُرد و ایشان را بس پاک و مطهر گرداند. به خدا که این قوم با جنایتی که بر تو و بر پدر پاکت صلوات خدا بر شما، کردند، ذره ای تو را زیان نرساندند، و به جایگاه شما نسبت به خانه مقدس خللی نرساندند و شما با وجود دچار شدن به بلاهایی در راه خدا، سست نگشتید و به لذت بردن از زندگی دنیا گرایش نیافتید و از رویارو شدن با مرگها با ناخشنودی، روی‌گردان نشدید، چرا که جایگاه های خود در بهشت

را پیش از آنکه به سوی آن روانه شوید دیده بودید، پس آن را پیش از آنکه بدان رخت ببندید، برگزیدید و شاد گشتید و شادمان شدید؛ پس گوارایتان باد ای فرزندان عبد المطلب که از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به سرور پیشکسوت حمزه بن عبدالمطلب تمسک جستید و به سوی او روی آوردید، حال آنکه به استوارترین دست‌آویز و محکمترین دستگیره ملحق گشته اید. صلوات خدا بر تو باد ای راستین‌منش شهید گرامی‌داشته و ای سرور پیش‌داشته که خوشبخت زیستی و شهادت‌یافته جان باختی و از دست رفته و فقید رخت بربستی و از دنیا لذتی جز عمل صالح برنچیدی و خود را جز به سودایی سودمند سرگرم نکردی، شهادت می‌دهم که تو از شادمانانی«بِما آتاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ یَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِینَ لَمْ یَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَ لا هُمْ یَحْزَنُونَ» - . آل عمران / ۱۷۰ - به آنچه خدا از فضل خود به آنان داده است، و برای کسانی که از پی ایشانند و هنوز به آنان نپیوسته اند، شادی می کنند که نه بیمی بر ایشان است و نه اندوهگین می شوند.} و این منزلت هر شهیدی است و چه سان خواهد بود منزلت حبیب دل خدا و غریب آشنای رسول خدا صلی الله علیه و آله، ای که خداوند از فضلش در هر تک‌واژه و تک‌نگاه و در هر جنبش و درنگی، فضلی دوچندان عطا کند که اهل علیین به آن غبطه خورند و شادمان گردند، ای نیک‌جان، ای بزرگوار پدر و ای بزرگوار پدربزرگ و ای بزرگوار پدران تا ریشه نسلت، خداوند شما را بالاتر از آن دارد که کسی گوید: خدایتان بیامرزد و غیر شما از همه آفریدگان خدا به آن نیازمند باشند.

سپس می گویی: صلوات و رضوان و رحمت خدا و برکاتش بر شما باد، پس ای سرور پاک‌نهاد! مرا نزد خداوند برای فرو ریزاندن بار گناهان از گرده ام و کاستن آن از من شفاعت نما و بر خواری و خاکساری ام نزد تو و سرورم، پدرت که صلوات خدا بر شما باد، رحم آور .

سپس بر قبر خم شده و بگو: خداوند شرف شما را در آخرت، آنسان که دنیا شرافتمند نمود، دوچندان گرداند و شما را چنان که به واسطه شما نیکبخت گرداند، سعادتمند گرداند و شهادت می‌دهم که شما پرچمهای افراشته دین و ستارگان جهانها هستید. - . مصباح الزائر : ۱۲۴- ۱۲۵ -

زیارت شهیدان رضوان الله علیهم: سپس به سمت اتاقی که کنار پاهای علی بن حسین علیه السلام است می‌روی و می گویی: سلام بر تو ای ابا عبد الله حسین، سلامی که در زمان پایانی نداشته و در توان بریده نگردد، سلامی که به حق تلاشگری ات مستوجب آنی و به جهادت مستحق آن. ستوده زیستی و از دست رفته، رفتی. حب شهوات تو را منحرف نگرداند و طمع به خوشیها تو را آلوده نکرد تا آنکه دنیا زشتیهایش را به تو نشان داد و عاقبت ناخوشایند و بی ارزشی سرانجام آن را دیدی و آن را در برابر جهان آخرت فروختی و خود را به سوداگری سودمندی خریدی و بس نیک سودی عاید خود کردی و ملحق به این سود نمودی «الَّذِینَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَیْهِمْ مِنَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً ذلِکَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَ کَفی بِاللَّهِ عَلِیماً» - . نساء / ۶۹ - {کسانی را که خدا ایشان را گرامی داشته [یعنی] با پیامبران و راستان و شهیدان و شایستگانند و آنان چه نیکو همدمانند. این تفضّل از جانب خداست، و خدا بس داناست.}

سلام بر قاسم بن حسن بن علی و رحمت و برکات خدا، سلام بر پسر حبیب خدا، سلام بر پسر ریحانه رسول خدا، سلام بر حبیبی که از دنیا کامی برنگرفت و دلش از دشمنان خدا خنک نگشت و اجل او را دررسید و آرزویش از دست برفت.

پس گوارا باد بر تو ای محبوب حبیب رسول خدا، چه نیکبخت است جدت و چه شکوهمند است فخر و شرف تو و چه نیک

است بازگشتگاه تو. سلام بر تو ای عون بن عبدالله بن جعفر بن ابی طالب، سلام بر تو ای پسر آن بزرگ شده در دامان رسول خدا و اقتداکرده به اخلاق رسول خدا و از کودکی به دفاع از حریم رسول خدا برخاسته و ای پس راننده دشمنان از خاندان رسول خدا به حال مبارزه جویی با مرگها و مجاهدت گری با شمشیرها، پیش از آنکه پیکرت ستبر گردد و استخوانت استوار شود و به بالندگی جوانی رسی، و همچنان از آن روز که نوجوان گشتی، در بزرگمردی شأنی داشتی و از آنگاه که رشد یافتی، چنان بودی که حد نهایی خیر را می طلبیدی، تا آنکه چنان دیدی که برترین بهره از آخرت را با جان باختن در راه رسول خدا و کارزار با دشمنان خدا دریابی، پس پیش رفتی و سایه های مرگ نزدیک بودند و پیش تاختی، با قلبی مطمئن و خشنود، در حالی که سر و روی تو با تیرهای از چله در رفته رویارو می‌گشت و با قلب تپنده ات مستقیم به جنگ تیغه شمشیرها رفتی تا آنکه با نیکترین عمل و رهبرده ترین پویش به سوی گرامی‌ترین بازگشتگاه، بر در کوی خدای تعالی برنشستی و آنچه از نعمت جاودانی که فزوده گردد و کاستی نیابد و خیری که نو به نو دوچندان شود و پایان نیابد، به پیشواز تو آمد، پس صلوات پیوسته خداوند که یکی پس از دیگری دررسد، بر تو باد.

سلام بر تو ای عبدالرحمن بن عقیل بن ابی طالب، ای شاخه دیگر وصی، امیر المومنین که صلوات خدا بر او باد، سلام بر تو و بر پدرت تا گاه که شب تاریک باشد و روز روشن و تا هنگام که هلالی سر زند و آخر برج، پنهان گردد. و خداوند تو را از پسر عمویت و از اسلام به بهترین پاداش نیکوکاران برتر که آشکارا به جنگ فاجران و مجاهدت با کافران رفتند، جزا دهد. و صلوات خدا بر تو ای بهترین پسر عمو، خداوند آنچه به تو عطا کرده را دوچندان گرداند تا آنکه خشنود گردی همانسان که به نهایت خشنودی او رسیدی و بیش از بهترین آرزوهایی که از وی درخواست می‌کردی، عطایت نماید. سلام بر تو ای جعفر بن عقیل بن ابی طالب، سلامی که شایان حق تو باشد در نسب و نزدیکی ات و قدر و اندازه تو در منزلت و عملت در همیاری و دستگیری از پسر عمویت، با جانت و جانفشانی ات در همیاری او تا آنجا که جام مرگ او (از دستش گرفتی و) سرکشیدی و به جای او در قبر آرمیدی و ثواب آنکه بر سر جانش با خداوند بیعت نمود و از فروش جانی که با آن با خدا بیعت نمود، شادمان گشت، بر تو واجب گشت «وَ ذٰلِکَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیمُ» - . دخان / ۵۷ - {و به راستی که این است فوز عظیم.}

پس آن نعمت جاودانی که به حق مبایعه خداوند به تو وعده داده بود، با آنچه که خداوند عز و جل به حق همخونی و همکاری بر تو واجب داشته بود، گرد آمد و به دو فوز نائل آمدی که کسی جز آنکه در نزدیکی و کرامت‌جویی و بذل مال و جانش در راه یاری امامش و پسر عمویش، چون تو باشد، به آن دست نیابد. پس خداوند بر محبت و کرامت تو بیفزاید تا آنکه به اعلی علیین در سایه پروردگار جهانیان در آیی.

سلام بر تو ای عبد الله بن مسلم بن عقیل که چه گرامی است مقام تو در یاری پسر عمویت و چه نیک است فوز تو در نزد پروردگارت که به راستی کردار تو را تقدیر نمود و امر تو را بزرگ داشت و سهم تو از اسلام را افزون نمود. رهسپاری به سوی پروردگار جهانیان را برتر از همنشینی کافران دیدی و برای این رهسپاری، هیچ راهی را بزرگوارانه تر از جهاد و کارزار ندیدی، پس با سرکشان از دستور دین، با روحی که به هنگام درگیری بزدلانه پس نمی‌نشیند و دستی که هنگام چنگ‌... دراندازی بی‌توان نمی‌افتد، به نبرد برخاستی تا آنکه دشمنان پس از آنکه شمشیر و نیزه ات را از فرزندان احزاب و طلقاء (رها کرده شدگان، وانهادگان از اسلام) سیراب نمودی، تو را کشتند، حال آنکه سلاحها تنت را پرخراش کرده و جراحت، زخم کاری ات زده بود، پس بی سازشکاری و بدون تسلیم خود، بر اندرون وجودت چیره گشتی و آنچه که آرزو داشتی را

دریـافتی و از آنچه می‌خواستی و میلش داشتی، درگـذشتی و خداونـد تو را به حالی که بر آن شـدی، تهنیت گفت و در آنچه زیادت می طلبیدی، فزونی ات بخشید.

سلام بر تو ای عبـد الله بن علی بن ابی طالب و رحمت و برکات خـدا، که تو روشـنی آشکار و تابش رخشـنده ای. خشـنودی خداونـد از تو دوچنـدان باد و ثواب آنچه از خود بذل نمودی را نیکو گرداند، که به حق با برادرت همدردی کرده و جانت را در راه خشنودی پروردگارت بخشیدی.

سلام بر تو ای عبـدالرحمن بن عقیل - . گویی درباره عبـدالرحمن بن علی و نه عقیل باشـد، چرا که یک بار بر عبدالرحمن بن عقیل سـلام داده است. مؤلف نیز در بخش توضیح، این موضوع را یادآور شـده است. - بن ابیطالب و رحمت و برکات خـدا، سلامی که خانه‌ای که تو در آن چراغ برافروختی و نوری که در آن روشن نمودی و شـرافتی که در آن سـرلوحه خود نمودی، آن را آرزو کنـد و خداوند تو را به فوزی که بر آن دست یافتی و ثوابی که ذخیره نمودی، تهنیت گفت. به راستی که همدلی تو بـا فـدا کردن جـان و بـذل خونت در راه رضای خـدا و پیامبر و پـدر و برادرت بس بزرگ کاری بود و به حق که قرعه ات برنده بود و سودت دوچندان گشت تا آنکه شـهید ره سپردی و با خدایت، خوشـبخت و سـعید ملاقات نمودی. صلوات خدا بر تو و بر برادر و بر برادرانت که خداوند پلشتی را از ایشان بزدود و ایشان را بس پاک و مطهر گرداند.

سلام بر تو ای ابابکر بن علی بن ابی طالب علیه السـلام و رحمت و برکات خداونـد. چه نیک عملکرد و چه بی‌آلایش پویشـی داشتی و سـعادتمند از شـرفی که به دست آوردی و شـهادتی که بـدان فوز یافتی، پس برادرت و امامت را همیاری نمودی و با دل پر یقینت پیش رفتی تـا بـا خـدایت دیـدار نمودی، صـلوات خـدا بر تو بـاد و خداونـد آنچه را که بـدان بر تو احسان نمود، دوچندان سازد.

سلام بر تو ای عثمان بن علی بن ابی طالب و رحمت و برکات خداوند، که چه باشـکوه است قدر و منزلت تو و چه نیک است یـاد تـو و چـه روشـن اسـت اثر تـو و چـه معروف اسـت خیر و صـلاح تـو و چه والاـست سـتایش تـو و چه عظیم است مجـد و بلندمرتبگی تو.

گوارا باد بر شـما ای اهل بیت رحمت و محل آمد و شد فرشـتگان و کلیدهای مخزن خیر، درود و سـلام خداوند هر روز و هر لحظه و در هر چشم بر هم زدنی بر شـما فرو می‌بارد و صلوات خدا بر شما ای یاران دین خدا و یاوران اهل بیت از میان ولایت پـذیرفتگان و پیروان ایشان. به حق که شـما در دنیا و آخرت به فوز دست یافتید و به شـرف نائل گشتید، ای سـرورانم، ای اهل بیت. این دوسـتدار به زیارت آمده شـما، که شـما را به اوصافتان سـتود و شما شایسته آن اوصاف هستید، و به جز زبانش، همه وجودش اجابتگر شماست، شما را نزد پروردگار شما و خود، برای زنده نمودن دلش و پیراستن کردارش و برآوردن دعایش و پذیرش آنچه بدان تقرب جسـته و کمک‌نمودن در امر دنیا و آخرتش، به شـفاعت می‌جوید. هان که او این را از خدا خواسـته است و به نزد او به شـما توسل جسته و او بس نیک درخواست‌پذیری است و «نِعْمَ الْمَوْلی وَ نِعْمَ النَّصِیرُ» - . انفال / ۴۰ - {بس نیک مولا و بس نیک یاوری است.} - . مصباح الزائر : ۱۲۵- ۱۲۸ -

سپس بر شـهیدان از یاران حسـین که بر او و بر ایشان درود، سـلام می‌دهی. رو به روی ایشان ایستاده و می گویی: سلام بر شما

ای یاران خدا و یاران فرستاده او و یاران علی بن ابی طالب و یاران فاطمه زهرا و یاران حسن و حسین و یاران اسلام. شهادت می‌دهم که شما برای خدا خیرخواهی کرده و در راه او جانفشانی نمودید، پس خداوند شما را از اسلام و اهل اسلام بهترین پاداشها دهاد، به خدا که به فوزی عظیم نائل گشتید و ای کاش با شما بودم تا با شما به فوز عظیم نائل می‌آمدم. گواهی می... دهم که شما زنده اید و نزد پروردگارتان روزی می‌خورید و گواهی می‌دهم که شمایید شهیدان و شمایید نیک‌بختان و شما در درجات عالی هستید. و سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما. سپس به محل سر حسین صلوات الله علیه بازگرد و رو به قبله بایست و دو رکعت نماز زیارت بگزار که در اولی حمد و سوره انبیاء و در دومی حمد و سوره حشر یا هر سوره دیگری که توانستی از قرآن می‌خوانی و چون از نماز فارغ گشتی، بگو: پاک و منزه است خدای صاحب قدرت و جبروت، پاک و منزه است خدای صاحب عزت و ملکوت، پاک و منزه است خدایی که به هر زبانی تسبیح و تنزیهش گفته شود. پاک و منزه است آن پرستیده شده در هر لحظه، خدایی که «الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ الظَّاهِرُ وَ الْبَاطِنُ وَ هُوَ بِكُلِّ شَيْ ءٍ عَلِيمٌ ذلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعالَمِينَ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ فَتَعالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ» - . غافر / ۶۴ - {اوست اول و آخر و اوست آشکار و نهان و او به هر چیز آگاه است. این است خدا پروردگار شما، بلند مرتبه و بزرگ است خدا، پروردگار جهانیان. خدایی جز او نیست و خدا از آنچه که شریک وی برمی شمرند، برتر است.} خداوندا مرا بر اعتراف به وجودت پایدار گردان و مرا بر این حال محشور گردان و به گروه باور دارندگان به آن ملحق نما که هیچ شکی درباره تو به دلشان ره نیابد و تردید با وجودشان درنیامیخته، هم آنان که از پیامبرت فرمانبری کرده و یاری و پشتیبانی اش کردند و «وَ نَصَرُوهُ وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ» - . اعراف / ۱۵۷ - {و او را یاری کردند و از نوری که با وی فرو فرستاده گشت، پیروی نمودند.} و پیروی ایشان نه از برای دنیای فانی و نه به خاطر دوری جستن از آخرت باقی و نه از سر حب ریاست و امارت و نه به جهت ثروت‌طلبی، که ایشان با جان و مال خویش تجارت نموده و آنگاه که بخل‌ورزیدگان زیان‌کار شدند، بس سودها بردند و آنگاه که باطل‌شماران ناکام ماندند، فوز یافتند و حدود آن مودت و دوستی با ذوی القربی و نزدیکان را که تو به آن امر نمودی و آن را اجر رسول خدا صلی الله علیه و آله به خاطر تلاشی که در هدایت ما به سوی تو و ره نمودن ما به بندگی کردن در برابر تو، به خرج داد، قرار دادی، برپا داشتند و همچنان در سر نهادن به امر ایشان پایداری کردند و به سوی غیر ایشان گرایش ننمودند. خداوندا من شهادت می‌دهم که با ایشان و در میان ایشان و پاینده به ایشانم و از آنان روی‌گردان نمی‌شوم و به سوی غیر ایشان نمی‌گرایم و درباره مخالفان ایشان نمی‌گویم: «هؤُلاءِ أَهْدى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا» - . نساء / ۵۱ - {اینان رهیافته تر از کسانی که ایمان آورده اند، هستند.} خداوندا بر محمد و آل محمد و عترت او صلوات فرست، صلواتی که او را خشنود و بهرمند گردانده و به اوج خرسندی و خواسته هایش رساند و هم بر پسر عمویش و برادر رهیافته به هدایت او و بینش‌یافته به چراغ نورانی او و برپای... خاسته به جای او در میان امتش و بر امامان از سلاله او، حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و حجه بن الحسن. خداوندا این جایگهی است که ایستاده در آن، اگر به (خشنودی) اهل آن دست یابد، از پیروزمندان است و اگر ایشان را از دست دهد، از نابودشدگان است. خداوند در این جایگه، من چیزی را که مرا به خرسندی تو نزدیک کند نمی‌شناسم مگر توبه از سرکشیهایم از تو و مغفرت طلبی از گناهان و توسل به این امام راستین‌سخن، فرزند رسول خدا و من اکنون در جایی هستم که رحمت بر آن فرو می‌بارد و فرشتگان در آن به پروازند و پیامبران و جانشینانشان به آن آیند. پس اگر با وجود کرمت و با این وسیله و چاره به پیشگاه تو، اگر بیم آن دارم که عذابم نمایی، به راستی که سعی و پویشم به هدر رفته و عملم سودی نبخشیده است. پس ای وای و حسرت بر جانم اگر که مرا نیامرزی و رحمم نیاوری که تو مهربانترین مهربانانی. - . مصباح الزائر : ۱۲۸-

- ۱۲۹

سپس ضریح را ببوس و بگو: سلام بر تو ای پیشوای بخشنده و ای پسر رسول خدا، به نزدت آمده ام، چون زیارت بنده ای که نزد مولا-یش آمده و امید فضل و کرمش را دارد؛ زیارت امیدوار به قضای حقی که خداوند آن را برای تو آشکار نمود و چگونه حق تو را ادا نمایم، با این ناتوانی و بی بهرگی ام و عظمت امر و شأن والای تو و آیا چاره دیگری دارم مگر صلوات بر تو و بر پدرت و جدت و پیروی از تو و بیزاری جستن از دشمنانت و کج‌رفتگان از راه تو، خدا لعنت کند هر آن که تو را در آشکار و پنهانش مخالفت نمود و هر آن که سواران و پیاده نظام خود را به سوی تو گسیل داشت و هر آن که به زور جان و مالش دشمنان تو را افزون نمود و هر آن که از آنچه تو را آزرد، خوشحال شد و هر آن که از آنچه تو را غضبناک کرد، خشنود گشت و هر آن که برای جنگ با تو شمشیر آخت و هر آن که خود را وقف ستیزه جویی با تو کرد و در هر محفلی به نکوهش تو برخاست و هر آن که در هر مجلسی، پنهان و آشکار به سرزنش تو زبان گشود. خداوندا همانسان که صلواتی پیاپی بر ایشان فرستادی، بر اینان لعنتی پیوسته فرست. خداوندا ایشان را هیچ ستونی باقی مگذار مگر در همش شکنی و هیچ اتحادی باقی مدار مگر آنکه پراکنده اش گردانی. خداوندا، از سوی حق، دستی برکننده فرست که قامت ایشان را بر زمین کوبد و ساقهایشان را خرد کند و بینی‌شان را در هم شکند. خداوندا بر محمد و خاندان محمد و عترت پاکش که به ذکر نام ایشان پرده تاریکی بردرد و ابرها فروبارند، و بر پیروان و دوستداران و یاران ایشان صلوات فرست و مرا با ایشان و زیر پرچم آنان محشور گردان. ای امام بخشنده، به حرمت جدت که مرا نزد پروردگارت یاد کن، چنان که مرا بر دست یازندگان بر من و ستیزگران با من درباره تو و دشمن‌شدگان بر من به خاطر تو یاری نماید. پس نزد پروردگارت برای تمام نمودن نعمت بر من و فرو ریزاندن عافیت بر من و سوق دادن روزی به سمت من و فراوان بخشیدنش به من شفاعت جوی، تا فضل او را به جویندگانش باز رسانم و من با وجود کفاف چیزی نمی طلبم مگر آنچه بدان ثوابی حاصل نمایم که ثوابی نیست برای آن کس که در مالش با تو شریک نمی‌شود و مرا نیازی نیست به گنجهایی که در زمین انباشته شده و در عبادت مستحب یا واجبی خرج نمی‌گردد. خداوندا از تو مسألت می‌کنم و این خواسته ام را از نزد تو حلال و پاک می‌جویم و مرا بر آن یاری نما و بر آن توانمند گردان و به حاجتها مبتلا مگردان تا برای روزی، روی به سوی طرفهایی کنم که امری ناپسند دارند و بار گناهشان بر گرده ام می‌نشیند. خداوندا، تا آنگاه که زندگی به طاعت تو سر می شود و به پرستش تو می‌سپَرد، عمر مرا طولانی گردان و اگر زندگی چراگاه شیطان گشت، پس جانم را به نزد خود گیر، پیش از آنکه خشم تو بر من پیش‌دستی کند و غضبت بر من چیره آید. خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و بازگشت هر ساله من بلکه هر ماه و بلکه هر هفته من به این شهادتگاه را که حرمتی بس بزرگ دارد، آسان گردان که زیارت او در هر سال، در صورت پذیرش تو، برکتی فراگیر است، چه رسد که این مدت فاصله کمتر شود و توان بر آن پیاپی فراهم آید. خداوندا مرا از درنگ از زیارت وی و بهانه‌گیری از آن با وجود نزدیکی راه عذری نیست، مگر ترس و هراسهایی که میان من و او فاصله اندازد و اگر چنین نبود، به راستی که جانم حسرت‌کشان از دل بریدن از او، به خاطر تاسف بر از دست دادن برکت زیارت او، بر لب می‌آمد. خداوندا اتمام زیارتهایم را آسان گردان و مرا در به جای آوردن آنچه در دل دارم و او را شایسته و مستحق آن می‌دانم یاری نما که تویی که به نعمتت ما را به سوی او هدایت می‌کنی و یاری می‌نمایی. خداوندا، پس هر واجب و مستحب و زیارتم را بپذیر و آن را زیارتی همیشگی و عادتی دائمی قرار ده و بند پیوستگی آن را مقطوع مگردان، ای بخشنده. - . مصباح الزائر : ۱۲۹- ۱۳۰ -

و چون قصد وداع نمودی، دو رکعت نماز بخوان و بگو: سلام بر تو ای بهترین مردمان از بهترین امام و بهترین رسول، دوستدار تو از تو وداع می کند، وداع کسی نه آزرده خاطر از نزدیکی به تو و نه دل آزرده از ماندن در کنار تو و نه برگزیننده دیگری بر تو و نه روی گردان به سوی آنچه از تو برایش سودمندتر باشد، بلکه وداع نمودن آن که از فراق تو اسف خورد و مشتاق به دوباره دیدن توست. وداع آن کس که برای زیارتت روزها را می شمرد و صبح و شام به سوی تو آمدن را ترجیح می‌دهد و برای نزدیکی به تو و حضور برای نجوا و نیایش با تو، آه و حسرت می کشد. صلوات خدا بر تو باد تا آنگاه که شب و روز در رفت و آمدند و دوره ها یکی پس از دیگری آیند و روزگاران در پی هم گذرند. - . مصباح الزائر : ۱۳۰ -

سپس به روی قبر خم شو و بگو: ای مولای من، جانم از نیایش با تو سیراب نمی گردد و دلم جز به همنشینی تو راضی نمی... گردد و اگر وضعی که پشت سر دارم را عذری می‌نهادی، آن را رها می کردم و همسایگی تو را با آن عوض نمی کردم، و چه نیکبخت است آن که در آغاز و انتهای روز به نزد تو می آید و چه زندگی خوشی دارد آن که صبح و شام به زیارتت می آید. خداوندا، این آثار بر جای مانده را از نابودی حفظ فرما و این انس مردمان و برکات و خوش‌شگونی و استمرار تکریم آن به زائران پیامبران و فرشتگان و سرنهادگان به این کوی در هر روز و ساعت را پاینده دار و راه زائران آن را آباد گردان و راههای منتهی به آن را ایمن گردان. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و این را آخرین بار زیارت ایشان و درنشستن به شهادتگاه ایشان قرار مده که تویی صاحب اجابت، ای بخشنده. - . مصباح الزائر : ۱۳۰ -

**[ترجمه]

إيضاح

قوله أعزز علينا على صيغه الأمر للتعجب أى ما أعز علينا و أشد كقوله تعالى أَسْمِعْ بِهِمْ وَ أَبْصِرْ قوله لهفان أى يا لهفان و هو المظلوم المضطر يستغيث و يتحسر قوله و ألب عليك أى أقام.

قوله المضرجات أى الملطخات بالدم و الذابلات اليابسات من العطش و اصطلمه استأصله و شحب لونه تغير من هزال أو جوع أو سفر و أشال الشي ء

ص: ۲۴۹

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۲۹- ۱۳۰.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۳۰.

۳- ۳. مصباح الزائر ص ۱۳۰.

رفعه و الفلوات الصحارى الخاليه أو التى لا ماء فيها و النازح البعيد و يقال ناغت الأم صبيها إذا لاطفته و شاغلته بالمحادثه و الملاعبه.

و النكث نقض العهد و الذمه العهد و الأمان و المستضام المظلوم المأخوذ حقه و العراء الفضاء لا يستتر فيه بشى ء و لم يرد المقصور كما يقتضيه السجع و الشلو بالكسر العضو و الجسد و الموضوع خلاف المرفوع أو المراد به المتروك بغير دفن و رفرف الطائر أى بسط جناحيه.

و قال الجزرى الطفوف جمع طف و هو ساحل البحر و جانب البر و منه حديث مقتل الحسين عليه السلام أنه يقتل بالطف سمى به لأنه طرف البر مما يلى الفرات و كانت تجرى يومئذ قريبا منه انتهى و الحشاشه بالضم بقيه الروح فى المريض و الجريح و الحتوف جمع الحتف و هو الموت و اللوعه حرقه القلب.

و قال الفيروزآبادى (١)

كفحه كمنعه كشف عنه غطاءه و بالعصا ضربه و لجام الدابه جذبه كأكفحه انتهى قوله ربيع الأيتام أى كنت لهم كالربيع فى أنه يأتى بكل خير للناس و يميل قلوبهم إليه.

قوله حليف الإنعام بالكسر من النعمه أو بالفتح جمعها و الضرائب جمع الضريبه و هى الطبيعه و صدع بالحق جهر به و أظهره و أوعز إليه تقدم و أمر و طحطح كسر و فرق و بدد إهلاكا و القسطل الغبار فالإضافه للتأكيد و الجأش بالهمز رواغ القلب إذا اضطرب عند الفزع و نفس الإنسان و قد لا يهمز و الغوائل الدواهى و المناجزه المعاجله فى القتال و الهبوات جمع الهبوه و هى الغبره.

قوله للأذيات فى بعض النسخ للأسلات أى الرماح أو السهام و الباتر السيف القاطع و الحمحمه صوت الفرس قوله محرنا فى أكثر النسخ بالراء المهمله و الحرون الدابه التى إذا اشتد جريها وقفت و الأظهر محزنا بالزاء المعجمه

١- ١. القاموس ج ٢ ص ٢٤٥.

أی رأین علیه أثر الحزن و فی زیاره المفید مخزیا و أبصرن سرجک ملویا فهو من الخزی و المذله و الملوی من لواه أی عطفه و ثناه و فی بعض النسخ القدیمه جوادک ملویا منکوبا و أبصرت سرجک مکبوبا.

قوله مولغ من ولوغ الکلب علی سبیل الاستعاره و فی أکثر النسخ بالعین من أولعه به أی أغراه و الأول أظهر و تهنید السیف تشحیذه و الهملجه نوع من عدو الدابه و الهطول السائل و القعاقع تتابع أصوات الرعد و ریح زعزع و زعزعان و زعزاع و زعازع بالضم یزعزع الأشیاء و یحرکها و الغشم الظلم و الثلم الکسر و الهدم و یفع الغلام و أیفع راهق العشرین.

و ترعرع الصبی تحرک و نشأ و الزحف المشی و بوادر السهام أوائلها أو حدها و الحسام بالضم السیف القاطع و سرار الشمس بالفتح و الکسر هو آخر لیله یستسر الهلال بنور الشمس و المنابذه المکاشفه و المقاتله و الرمس بالفتح القبر قوله لا یخیم عند

البأس و یقال خام عنه یخیم نکص و جبن و البأس الشده فی الحرب و المراس بالکسر الشده قوله قدحک بالکسر أی نصیبک مأخوذ من قداح المیسر.

قوله و لأبیک و أخیک ظاهر تلک الفقرات أنه عبد الرحمن بن علی بن أبی طالب لا عقیل بن أبی طالب کما فی أکثر النسخ و کذا الظاهر مکان إخوتک أخویک علی صیغه التثنیه إشاره إلی الحسین صلوات الله علیهما أو أولاد أخیک.

قوله و تحظیه من الحظوه و هی المکانه و المنزله و الهشم کسر العظام و الجدع قطع الأنف قوله برکه شامله الظاهر أنه سقط فی هذا المکان شی ء من النساخ و التناوخ التقابل و العصران الیوم و اللیله و قد یطلق علی البکره و العشی و الظاهر أن هذه الزیاره من مؤلفات السید و المفید رحمهما الله و لعله وصل إلیهما خبر فی کیفیه الصلاه فإن الاختراع فیها غیر جائز.

**[ترجمه]«اعزز علینا» به صیغه امر، برای تعجب است، یعنی چقدر سخت است برای ما؛ مانند کلام خداوند: «أسمع بهم و أبصر». «لهفان» یعنی ای لهفان، ای مظلوم مضطری که فریادرس می‌خواهد و در حسرت است. «و الب علیک» یعنی به پا داشت. «المضرجات»، آغشته‌های به خون. «ذابلات»، خشک‌شده‌ها از عطش. «اصطلمه» یعنی از ریشه درآورد. «شحب لونه»، از لاغری یا گرسنگی یا سفر، رنگش تغییر کرد. «اشال الشیء»، آن را بلند کرد. «فلوات»، صحراهای خالی یا آنکه آب ندارد. «نازح» یعنی دور. گفته می‌شود: «ناغت الام صبیها» یعنی با او ملاطفت و صحبت و بازی کرد. «نکث» شکستن پیمان است. «ذمه»، عهد و امان. «مستظام» یعنی مظلومی که حقش را گرفته‌اند. «عرا»، فضایی که چیزی در آن پنهان نمی‌توان شد. به اقتضای سجع، مقصور (عراء) نیامده است. «شِلو»، عضو یا جسد. موضوع ضد مرفوع است یا مراد از آن، رها شده و دفن نشده است. «رفرف الطائر» یعنی بالهایش را گشود.

جزری گوید: «طفوف» جمع طف است که ساحل دریا و کرانه بیابان و خشکی است. از همان است این حدیث مقتل حسین علی السلام «أنه یُقتل بالطف». چنین نامیده شده، چون کناره بیابان است و پهلوی فرات، و در آن روزگار فرات به آن نزدیک بوده است. «حُشاشه»، باقیمانده روح در بدن مریض یا زخمی است. «حتوف» جمع «حتف» است یعنی مرگ. «لوعه»، سوز جگر است.

فیروزآبادی گوید: «کفحه» مثل «مَنَعه»، کنار زدن پرده یا زدن با عصا یا گرفتن لگام چهارپاست، «أکفحه» نیز به همین

معناست. پایان.

«ربیع الأیتام» یعنی تو برایشان مانند بهار یتیمان بودی، یعنی همه خیرات را برایشان می‌آورد و دوستش داشتند. «حلیف الإنعام» با کسره، از نعمت است و با فتحه، جمع آنهاست. «ضرائب» جمع ضرّیبه یعنی طبیعت. «صدع بالحق»، آن را آشکار کرد و فریاد زد. «أوعز الیه» جلو رفت و امر کرد. «طحطح» یعنی شکست و به قصد هلاکت، منهدم و ویران کرد. «قسطل» یعنی غبار، و اضافه برای تأکید است. «جأش»، آسودگی قلب وقتی هنگام ترس دچار اضطراب می‌شود و یا نفس انسان .

بدون همزه نیز می‌آید. «غوائل»، مصیبت‌ها. «مناجزه»، رویارویی در نبرد. «هبوات» جمع هبوه یعنی گرد و غبار.

گفته وی: «للأذیات» در برخی نسخه‌ها «للأسلات» است یعنی نیزه‌ها یا تیرها. «باتر» شمشیر بران است. «حمحمه» صدای اسب است. «محرنا» در اکثر نسخه‌ها با راء است، یعنی چهارپایی که چون سرعت گیرد، بایستد. بهتر «محزنا» است یعنی بر او آثار غم دیدند. در زیارت مفید «مخزیا و أبصرن سرجك ملویا» است که از خزی به معنای خواری و مذلت است. «ملوی» از «لواه» است یعنی آن را تا کرد و پیچید. در برخی نسخه‌های قدیمی «جوادك ملویا منکوبا و أبصرت سرجك مکبوبا» است.

گفته وی: «مولغ» از ولوغ سگ یعنی لیسیدن است به طور استعاری. در اکثر نسخه‌ها با عین است یعنی «مولع» از «أولع» یعنی آن را تحریک می‌کرد، که اولی بهتر است. «تهنید» شمشیر یعنی تیز کردن آن. «هملجه» نوعی دویدن چهارپاست. «هطول» یعنی جاری. «قعاقع» پی درپی آمدن صدای رعد است. «ریح زعزع» یعنی اشیاء را تکان می‌دهد. «غشم» یعنی ظلم. «ثلم» یعنی شکستن و ویران کردن. «یفع الغلام و یافع» یعنی به بیست سالگی نزدیک شد.

«ترعرع الصبی» یعنی بچه تحرک و رشد و نمو یافت. «زحف» یعنی رفتن. «بوادر السهام»، اوائل یا تیزی آن. «حُسام» یعنی شمشیر تیز. «سِرار الشمس» یعنی آخر شب که هلال، نور خورشید را پنهان می‌کند. «منابذه»، جنگ و نبرد. «رَمس» یعنی قبر. گفته وی: «لایخیم عند البأس»، «خام یخیم» یعنی شکست خورد و ترسید. «بأس»، شدت و قدرت در جنگ. «مِراس»، شدت. «قِدحک» یعنی بهره تو که از تیرهای قمار گرفته شده است.

گفته وی: «و لأبیك و أخیك»، ظاهر این بندها این است که عبد الرحمن بن علی بن ابی طالب است نه عبدالرحمن بن عقیل بن ابی طالب چنان که در اکثر نسخه‌ها هست و نیز ظاهرا به جای برادرانت، باید دو برادرت باشد که کاف اشاره به حسین علیهما السلام یا فرزندان برادرت دارد. «تحظیه» از «حظوه» است و به معنی مقام و منزلت. «هشم»، شکستن استخوانهاست. «جدع» یعنی بریدن بینی. گفته وی: «برکه شامله» ظاهراً کلمه‌ای را کاتبان جا انداخته‌اند. «تناوخ»، تقابل. «عصران» یعنی روز و شب که گاهی بر صبح و شام هم گفته می‌شود. ظاهراً این زیارت از مؤلفات سید و مفید رحمهما الله است و شاید روایتی در باب کیفیت نماز به آنها رسیده باشد زیرا اختراع اینها جایز نیست.

**[ترجمه]

ق، [الکتاب العتیق الغرویّ]: زِيَارَهُ مَشْهَدِ سَيِّدِنَا أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ الدُّعَاءُ

ص: ۲۵۱

عِنْدَهُ وَ إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ فَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ إِلَى اللَّهِ وَ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَ تَوَجَّهْتُ إِلَى اللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا حِيلَهَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَ إِيَّاكَ طَلَبْتُ وَ وَجْهَكَ أَرَدْتُ وَ إِلَى ابْنِ نَبِيِّكَ وَ مَوْلَايَ وَ إِمَامِي وَفَدْتُ وَ حَقٌّ عَلَيْكَ أَلَّا تُخَيِّبَ وَافِدَهُ وَ زَائِرَهُ اللَّهُمَّ أَعِنِّي وَ سَلِّمْنِي وَ سَلِّمْ مِنِّي وَ بَلِّغْنِي وَ احْفَظْنِي فِي نَفْسِي وَ عِيَالِي وَ مَا خَوَّلْتَنِي بِخَيْرٍ وَ أَسْتَوْدِعُكَ نَفْسِي وَ دِينِي وَ أَمَانَتِي وَ أَهْلِي وَ وُلْدِي وَ ذُرِّيَّتِي وَ عِيَالِي وَ مَا خَوَّلْتَنِي فَإِنَّكَ خَيْرُ مُسْتَوْدَعٍ وَ خَيْرُ حَافِظٍ ثُمَّ اقْرَأِ الْحَمْدَ وَ الْمُعَوِّذَتَيْنِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ آيَهَ الْكُرْسِيِّ وَ آخِرَ الْحَشْرِ ثُمَّ امْضِ عَلَى بَرَكَهِ اللَّهِ وَ قُوَّتِهِ وَ حُسْنِ تَوْفِيقِهِ فَإِذَا وَصَلْتَ تَأْتِي الْفُرَاتَ فَتَغْتَسِلُ ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي وَ طَهِّرْ لِي قَلْبِي وَ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَ أَجْرِ عَلَى لِسَانِي مَحَبَّتَكَ وَ الثَّنَاءَ عَلَيْكَ فَإِنَّهُ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِكَ وَ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ قِوَامَ دِينِي التَّسْلِيمُ لِأَمْرِكَ وَ الشَّهَادَهُ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ بِالْأُلْفَهِ بَيْنَهُمْ أَشْهَدُ أَنَّهُمْ أَنْبِيَاؤُكَ وَ رُسُلُكَ إِلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ ثُمَّ تَأْتِي الْقَبْرَ وَ تَسْتَقْبِلُهُ وَ تُكَبِّرُ بِإِحْدَى عَشْرَهَ تَكْبِيرَهً ثُمَّ تَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ خَالِقِ الْخَلْقِ رَبِّ الْخَلْقِ وَ إِلَيْهِ الْمَعَادُ اللَّهُمَّ هَذِهِ تُرْبَهٌ مُبَارَكَهٌ طَيِّبَهٌ طَهَّرْتَهَا وَ فَضَّلْتَهَا وَ اتَّخَذْتَهَا لِابْنِ نَبِيِّكَ فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِحَقِّ نَبِيِّكَ وَ رُسُلِكَ مَنْ عَلِمْتُ مِنْهُمْ وَ مَنْ لَمْ أَعْلَمْ وَ بِحَقِّ مَلَائِكَتِكَ أَنْ تَجْعَلَنِي مِنْ أَفْضَلِ وَفْدِكَ الَّذِينَ قَسَمْتَ لَهُمُ الْوِفَادَهَ إِلَى ابْنِ نَبِيِّكَ وَ أَسْأَلُكَ بَرَكَهَ مَا جِئْتَ لَهُ مِمَّا أَرْجُو مِنْ تَحْطِيطِ الْخَطِيئَهِ عَنِّي اللَّهُمَّ هَذَا مَكَانُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ النَّارِ ثُمَّ كَبِّرْ سَبْعَ تَكْبِيرَاتٍ وَ تَدْنُو قَلِيلًا وَ لَا تَلْتَفِتْ وَ لَا تُحِدَّ عَيْنَيْكَ عَنِ الْقَبْرِ فَإِنَّهُ قَبْرُ الطَّيِّبِ انْتَجَبَهُ اللَّهُ لِعِلْمِهِ وَ اخْتَارَهُ بِالْخِيرَهِ الَّتِي اخْتَارَ بِهَا أَوْلِيَاءَهُ مِنْ قَبْلِهِ ثُمَّ تَقُولُ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَ كَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ وَعْدَ رَبِّنَا حَقٌّ وَ أَنَّ لِقَاءَهُ حَقٌّ وَ أَنَّ السَّاعَهَ آتِيَهٌ لا رَيْبَ فِيها وَ أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ يُمِيتُ وَ

يُحْيِي وَ أَنَّهُ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ وَ يَعْلَمُ مَا فِي الصُّدُورِ ثُمَّ تَدْنُو وَ تُكَبِّرُ سَبْعاً وَ تَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ النَّافِذِ أَمْرُهُ الصَّادِقِ وَعْدُهُ لا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثُمَّ تَقُولُ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ ظَاهَرَتْ عَلَى قَتْلِكَ وَ اتَّخَذَتْ وَلِيّاً غَيْرَكَ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ وَ آبَاءَكَ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِكَ وَ أَبْنَاءَكَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِكَ مَوَالِيَّ وَ أَوْلِيَائِي وَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَصْفِيَاءُ اللَّهِ وَ خِيَرَتُهُ مِنْ خَلْقِهِ وَ سَفَرَتُهُ إِلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ.

ثُمَّ تُكْثِرُ مِنَ التَّسْبِيحِ وَ التَّحْمِيدِ وَ التَّهْلِيلِ ثُمَّ تَقُولُ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتَلَةَ أَصْفِيَائِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ أَبْنَاءِ أَنْبِيَائِكَ لَعْناً وَبِيلًا وَ احْلُلْ عَلَيْهِمْ نَقِمَتَكَ وَ ائْتِهِمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُونَ كَمَا بَدَّلُوا كَلِمَاتِكَ وَ بَدَّلُوا كِتَابَكَ وَ اسْتَحَلُّوا حَرَامَكَ وَ أَفْسَدُوا فِي بِلَادِكَ وَ تَظَاهَرُوا عَلَى عِبَادِكَ الَّذِينَ أَذْهَبْتَ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرْتَهُمْ تَطْهِيراً ثُمَّ كَبِّرْ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ وَ لَا تَلْتَفِتْ عَنِ الْقَبْرِ ثُمَّ تَقُولُ سُبْحانَ رَبِّنا إِنْ كانَ وَعْدُ رَبِّنا لَمَفْعُولًا ثُمَّ تُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ وَ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ذُرِّيَّتِهِمَا وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ صَاحِبِ مِيثَاقِكَ وَ خَاتَمِ رُسُلِكَ وَ سَيِّدِ عِبَادِكَ وَ أَمِينِكَ فِي بِلَادِكَ كَمَا تَلَا كِتَابَكَ وَ جَاهَدَ عَدُوَّكَ وَ بَلَّغَ رِسَالاتِكَ وَ عَبَدَكَ حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ أَكْرِمْ مَآبَهُ وَ أَنْجِزْ وَعْدَهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِهَا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِهِمَا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَئِمَّتِنَا أَوَّلِهِمْ وَ آخِرِهِمْ اللَّهُمَّ وَ اسْتَخْلِفْهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفْتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ مَكِّنْ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَيْتَ لِنَفْسِكَ حَتَّى لَا تُدَانَ إِلَّا بِهِ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيراً وَ نَذْكُرَكَ كَثِيراً.

ثُمَّ تناد به [تُنَادِيهِ] وَ تَقُولُ بِأَبِي وَ أُمِّي وَلَدُ رَسُولِ اللَّهِ بِأَبِي وَ أُمِّي مَنْ بَكَتْهُ لِطِيبِ وَفَاتِهِ سَمَاءُ اللَّهِ وَ أَرْضُهُ وَ مَلَائِكَتُهُ بِأَبِي وَ أُمِّي مَنْ ذَابَتْ لِحُبِّهِ كَبِدِي وَ عَلَى طُولِ وَتْرِهِ جِسْمِي أَشْهَدُ أَنَّكَ مِنَ السَّفَرَهِ الْكِرَامِ الْبَرَرَهِ وَ أَشْهَدُ لَكَ بِذَلِكَ فِي مَقَامِي وَ مَقْعَدِي وَ مَرْقَدِي.

ثُمَّ تَقُولُ وَ أَنْتَ مُسْتَلِمٌ الْقَبْرَ اللَّهُمَّ رَبَّ الْأَرْبَابِ صَرِيخَ الْأَخْيَارِ إِنِّی عُذْتُ بِکَ فَافْکُکْ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ تَقُولُ ذَلِکَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ تَجْلِسُ عِنْدَ رَأْسِهِ فَتَخْتَارُ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِکَ وَ تَقُولُ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَیْکُمْ وَ أَتَوَلَّی آخِرَکُمْ بِمَا تَوَلَّیْتُ بِهِ أَوَّلَکُمْ وَ کَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ اللَّاتِ وَ الْعُزَّی اللَّذَیْنِ بَدَّلَا نِعْمَتَکَ وَ خَالَفَا کِتَابَکَ وَ اتَّهَمَا نَبِیَّکَ وَ صَدَّا عَنْ سَبِیلِکَ اللَّهُمَّ احْشُ قُبُورَهُمَا نَاراً وَ أَجْوَافَهُمَا نَاراً وَ الْعَنْهُمَا لَعْناً یَلْعَنُهُمَا بِهِ کُلُّ نَبِیٍّ مُرْسَلٍ وَ کُلُّ مَلَکٍ مُقَرَّبٍ أَوْ عَبْدٍ امْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلْإِیمَانِ ثُمَّ تَأْتِی قُبُورَ الشُّهَدَاءِ وَ تُسَلِّمُ وَ تَقُولُ أَنْتُمْ لَنَا سَلَفٌ وَ نَحْنُ لَکُمْ تَبَعٌ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ مَعَ الَّذِینَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَیْهِمْ مِنَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَی أَمِینِ اللَّهِ عَلَی رُسُلِهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ الْفَاتِحِ لِمَا غُلِقَ وَ الْخَاتِمِ فِیمَا سَبَقَ وَ الْمُهَیْمِنِ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ أَجْمَعِینَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ السَّلَامُ عَلَی زُوَّارِکَ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ فَهَنِیئاً لَکُمْ کَرَامَهُ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَکُمْ وَعْدَهُ وَ أَرَاکُمُ الَّذِی تُحِبُّونَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ نَحْنُ لَکُمْ تَبَعٌ وَ إِنَّا بِکُمْ لَاحِقُونَ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ ثُمَّ تَأْتِی الْقَبْرَ مِنْ قِبَلِ رَأْسِهِ وَ تَقُولُ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَوْمَ وُلِدْتَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَوْمَ وُلِدْتَ وَ یَوْمَ مِتَّ وَ یَوْمَ تُبْعَثُ حَیّاً أَشْهَدُ أَنَّکَ حَیٌّ عِنْدَ اللَّهِ تُرْزَقُ وَ أَنَا أَتَوَلَّی وَلِیَّکَ وَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِنْ عَدُوِّکَ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مَنِ اتَّبَعَکَ عَلَی الْحَقِّ وَ الْهُدَی وَ أَنَّ مَنْ قَاتَلَکَ وَ أَنْکَرَ حَقَّکَ عَلَی الضَّلَالَهِ وَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِنْهُمْ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَی اللَّهِ بِذَلِکَ وَ أَطْلُبُ بِذَلِکَ وَجْهَ اللَّهِ وَ الدَّارَ الْآخِرَهَ ثُمَّ تَضَعُ خَدَّکَ عَلَی الْقَبْرِ.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ رَبَّ الْحُسَیْنِ اشْفِ صَدْرَ الْحُسَیْنِ اطْلُبْ بِدَمِ الْحُسَیْنِ انْتَقِمْ لِلْحُسَیْنِ اللَّهُمَّ وَ مَنْ أَعَانَ عَلَی قَتْلِهِ أَوْ رَضِیَ بِقَتْلِهِ فَالْعَنْهُ إِلَهَ الْحَقِّ یَا أَرْحَمَ

الرَّاحِمِینَ وَ یَا إِلَهَ الْعَالَمِینَ ثُمَّ تَقْرَأُ عَلَی سَیِّدِیَ السَّلَامَ وَ تَقُولُ اللَّهُمَ اغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا وَ إِسْرافَنا فِی أَمْرِنا وَ تَقَبَّلْ تَوْبَتَنا وَ تَجاوَزْ عَنَّا إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَ اغْفِرْ لِی وَ لِوالِدَیَ وَ لِإِخْوَتِی وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ اسْتُرْنِی وَ إِیَّاهُمْ فِی دِینِنَا وَ دُنْیَانَا وَ آخِرَتِنَا وَ شَفِّعْ لَنَا مُحَمَّداً وَ آلَهُ فِی ذُنُوبِنَا وَ السَّلَامُ عَلَی سَیِّدِی رَسُولِ اللَّهِ فِی الْعَالَمِینَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ عَلَی آلِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَکِیلُ الْوَدَاعُ فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَهُ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْعَلِیِّ وَ السَّلَامُ عَلَی الْإِمَامِ الصَّالِحِ الزَّکِیِّ أُودِعُکَ شَهَادَهً مِنِّی لَکَ تُقَرِّبُنِی إِلَیْکَ فِی یَوْمِ شَفَاعَتِکَ بَلْ بِرَجَاءِ حَیَاتِکَ أَحْیَیْتَ قُلُوبَ شِیعَتِکَ وَ بِضِیَاءِ نُورِکَ اهْتَدَی الطَّالِبُونَ إِلَیْکَ سَیِّدِی أَشْهَدُ أَنَّکَ نُورُ اللَّهِ الَّذِی لَمْ یُطْفَأْ وَ لَا یُطْفَأُ أَبَداً وَ أَشْهَدُ أَنَّ هَذِهِ التُّرْبَهَ تُرْبَتُکَ وَ الْحَرَمَ حَرَمُکَ وَ الْمَصْرَعَ مَصْرَعُ بَدَنِکَ مَوْلَایَ لَا ذَلِیلٌ وَ اللَّهِ مُعِزُّکَ وَ لَا مَغْلُوبٌ وَ اللَّهِ نَاصِرُکَ هَذِهِ شَهَادَهٌ لِی عِنْدَکَ إِلَی قَبْضِ نَفْسِی بِحَضْرَتِکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا عَبْرَهَ کُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَهٍ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ عَلَی أَنْصَارِکَ مِنْ أَهْلِ بَیْتِکَ وَ أَهْلِ شَهَادَتِکَ وَ عَلَی الْمَلَائِکَهِ الْحَافِّینَ بِکَ وَ عَلَی زُوَّارِکَ الْعَارِفِینَ بِکَ وَ عَلَی شِیعَتِکَ الْمُسْتَبْصِرِینَ بِحَقِّکَ مِنِّی وَ مِنْ لَحْمِی وَ دَمِی وَ مِنْ وَالِدَیَّ وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ إِخْوَتِی وَ أَخَوَاتِی وَ مِمَّنْ حَمَّلَنِی الرِّسَالَهَ إِلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ إِنَّهُ حَمِیدٌ مَجِیدٌ أَسْتَوْدِعُکَ اللَّهَ وَ أَقْرَأُ عَلَیْکَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالرَّسُولِ وَ بِمَا جِئْتَ بِهِ وَ دَلَلْتَ عَلَیْهِ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاکْتُبْنا مَعَ الشَّاهِدِینَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنَّا وَ مِنْ زِیَارَهِ ابْنِ رَسُولِکَ وَ ارْزُقْنِی زِیَارَتَهُ أَبَداً مَا أَبْقَیْتَنِی.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُکَ أَنْ تَنْفَعَنَا بِحُبِّهِ اللَّهُمَّ أَقِمْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِینِکَ وَ تَقْتُلُ بِهِ عَدُوَّکَ وَ تُبِیرُ بِهِ مَنْ نَصَبَ حَرْباً لِآلِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله فَإِنَّکَ وَعَدْتَهُ ذَلِکَ وَ أَنْتَ لا تُخْلِفُ الْمِیعادَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ قُتِلْتُمْ عَلَی مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ عَلَیْکُمْ أَجْمَعِینَ أَنْتُمْ

السَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ وَ الْمُهَاجِرُونَ وَ الْأَنْصَارُ وَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَنْصَارُ أَبْنَاءِ رَسُولِهِ صلى الله عليه و آله وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَكُمْ وَعْدَهُ وَ أَرْوَاحَكُمْ بِالْحَيَاةِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ أَجْمَعِينَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً اللَّهُمَ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

**[ترجمه]العتیق غروی: زیارت مشهدِ سرورمان ابا عبد الله حسین صلوات الله علیه و دعا نزد وی. چون از منزلت خارج شدی بگو: به نام خدا و به یاری خدا و به سوی خدا و به خواست خدا، توکل نمودم بر خدا، و روی نمودم به خدا و هیچ چاره و حیله و جنبشی نیست جز به وجود خدای بلندمرتبه بزرگ. خداوندا، روی سوی تو نموده و تو را می‌جویم و روی تو را خواهانم و به کوی پیامبرت و مولا و امامم در نشسته ام و تو را سزد که میهمان و زائر او را ناکام مگذاری. خداوندا مرا یاری ده و سلامت دار و کسان را از شر من دور دار و به مقصدم رسان و جان و عیال مرا و آنچه که به لطفت به من واگذاردی، نگهدار باش و من جان و دین و امانت و خانواده و فرزندان و تبار و عیال خود و هر آنچه به من واگذاردی را به تو می‌سپارم که تو بهترین امانتدار و نگاهدار هستی.

سپس حمد و معوذتین را بخوان و قل هو الله احد و آیه الکرسی و انتهای سوره حشر. سپس به برکت خدا و قوت و توفیق نیکوی او روانه شو و چون رسیدی، به کنار فرات آمده و غسل کن و بگو: خداوندا مرا پاکیزه دار و قلبم را پاک کن و سینه ام را فراخی بخش و محبت و ثنای خود را بر زبانم جاری ساز، که جز به تو توانی نیست و دریافته ام که قوام دینم تنها با تسلیم به امر توست و پیروی از سنت پیامبرت و شهادت بر دوستی و برادری میان پیامبران و فرستادگانت است. شهادت می‌دهم که ایشان پیامبران و فرستادگان تو به سوی همه آفریدگانت هستند. سپس به کنار قبر آمده و روبروی آن قرار می گیری و یازده بار الله اکبر می گویی و سپس می گویی: حمد و ثنا خدای آفریننده آفریدگان و پروردگار آفریدگان است و بازگشت به سوی اوست. خداوندا این تربتی است مبارک و نیک‌آیند که آن را پاک گردانده و برتری بخشیده و آن را برای فرزند پیامبرت برگزیده ای. پس خداوندا به حق پیامبرت و فرستادگانت، هر آن که از ایشان شناختم یا نشناختم، و به حق فرشتگانت از تو مسألت دارم که مرا از برترین نشستگان به کویت که رسیدن به خدمت پیامبرت را روزی ایشان نمودی، قرار دهی و مبارک بودن آنچه را که برای آن آمده‌ام، همان که بدان امید بسته‌ام یعنی فروریختن گناهانم را از تو مسألت می‌نمایم. خداوندا، این جایگه پناه جوینده به تو از آتش دوزخ است.

سپس هفت بار تکبیر می گویی و اندکی پیش می‌روی و به سمتی نگاه نمی کنی و چشم از قبر برنمی گیری، چرا که این قبر طیّب نیک‌آیندی است که خداوند او را به دانش خود برگزیده و او را به همان گزینشی که به آن اولیایش را پیش از او انتخاب کرده بود، برگزیده است. سپس می گویی: ایمان آوردم به خدا و کفر ورزیدم به بتهای آدمی و طاغوتها و شهادت می‌دهم که وعده خداوندمان حق است و دیدار او حقیقت است. «وَ أَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لا رَيْبَ فِيها» - . حج / ۷ - {و لحظه قیامت درخواهد رسید، شکی در آن نیست.} و گواهی می‌دهم که خداوند «يُحْيِي وَ يُمِيتُ»، {زنده می کند و می‌میراند} و می‌میراند و زنده می کند و گواهی می‌دهم که ما را از دل قبر رستاخیز می‌دهد و دانای به راز درون دلهاست.

سپس نزدیک شده و هفت بار تکبیر می گویی و می گویی: حمد و ثنا خدایی راست که امرش نافذ و وعدش صادق است، «لا مُبَدِّلَ لِكَلِماتِهِ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ» - . انعام / ۱۱۵ - {کلمات او را دگرگونگری نیست و اوست که شنوای داناست.} سپس

می‌گویی: خدا لعنت کند امتی را که تو را به قتل رساند و بر قتلت یاری نمود و ولیّ و سرپرستی جز تو برگرفت و شهادت می‌دهم که تو و پدرانت پیش از تو، و فرزندانت پس از تو، مولای من و اولیای من هستند و شهادت می‌دهم که شما برگزیدگان و انتخاب شدگان از میان آفریدگانش و سفیران او به سوی همه آفریدگان هستید. سپس بسیار سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله می‌گویی و می‌گویی: «إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ»، {همانا ما از خداییم و ما به سوی او بازگردانده می‌شویم.} خداوندا قاتلان برگزیدگان و پیامبران و فرزندان پیامبران را لعن و نفرینی بنیان‌کن فرست و نقمت و خشم خود را بر سر ایشان فرو افکن و ایشان را همانسان که کلمات تو را دگرگون کردند و کتابت را تحریف نمودند و حرامت را حلال شمردند و در سرزمینت فساد افکندند و بر علیه بندگانت که پلشتی از ایشان زدودی و بس پاکشان گرداندی همدست شدند، از آنجا که گمانش را نمی‌برند، عذاب فرست.

سپس سه بار تکبیر بگو و نگاه از قبر بر مدار و بگو: «سُبْحانَ رَبِّنا إِنْ كانَ وَعْدُ رَبِّنا لَمَفْعُولًا» - . اسرء / ۱۰۸ - {منزه است پروردگار ما، به راستی که وعده پروردگارمان محقق خواهد گشت.} سپس بر پیامبر و بر امیر المومنین و سلاله ایشان صلوات می‌فرستی و می‌گویی: خدوندا بر محمد، پیمان‌دار تو و بر خاتم فرستادگانت و سرور بندگانت و امین تو در زمینت درود فرست، همان که کتابت را تلاوت نمود و با دشمنانت کارزار نمود و رسالتهای تو را ابلاغ کرد و تو را پرستید تا آنکه لحظه رحلتش دررسید. خداوندا بر امیر المومنین درود فرست، خداوندا جایگاهش را گرامی گردان و وعده اش را محقق نما. خداوندا بر فاطمه دخت پیامبرت و بر سلاله او درود فرست. خداوندا بر حسن و حسین و بر سلاله آن دو درود فرست. خداوندا بر پیشوایان ما نخستین و آخرین ایشان، درود فرست و ایشان را در زمین خلیفه خود گردان چنان که کسان پیش از ایشان را خلیفه گرداندی و ایشان را بر دینشان که آن را برای خود پسندیدی، امکان و چیرگی بخش تا تنها به پاسخ این لطف با تو معامله نمایند و تا بسیار تو را تسبیح گوییم و بسیار یاد نماییم. سپس او را صدا می‌زنی و می‌گویی: پدر و مادرم به فدای فرزندان رسول خدا، پدر و مادرم به فدای آن کس که آسمان و زمین و فرشتگان خدا به خاطر رحلت نیکش بر او گریستند. پدر و مادرم به فدای آن کس که جگرم از محبتش سوخت و پیکرم از طول مدت ناگرفته ماندن انتقامش زار و تکیده گشت. شهادت می‌دهم که تو از فرستادگان گرانقدر نیکوکار هستی و در این جایگاه و درنشستگاه و خوابگاهم، به این امر برای تو گواهی می‌دهم .

سپس در حالی که دست و روی بر قبر می‌مالی، می‌گویی: خداوندا ای خدای خداوندگاران، ای فریادرس برگزیدگان، هان که به تو پناه آورده ام، پس مرا از آتش دوزخ رهایی بخش؛ و این را سه مرتبه تکرار می‌کنی و در کنار سر حضرت می‌نشینی و دعاهایی را در حق خود برمی گزینی و می‌گویی: به خدا و به آنچه بر شما نازل گشت، ایمان دارم و آخرین امام از شما را چنان که نخستین شما را ولایت پذیرفتم، به دوستی و ولایت خود می‌گیرم و به بتهای آدمی و طاغوتها و لات و عزی، این دو بتی که نعمت تو را دیگرگون نموده و با کتابت مخالفت نموده و پیامبرت را متهم کردند و از راه تو باز داشتند، کافر گشتم. خداوندا قبرهای ایشان را از آتش و دلهاشان را از آتش پر کن و ایشان را لعنتی فرست که هر پیامبر فروفرستاده و هر فرشته مقرب و هر بنده ای که قلبش را به ایمان آزموده ای، همراه با آن نفرینشان نماید. سپس به کنار قبرهای شهیدان می‌آیی و بر آنان سلام می‌دهی و می‌گویی: شما پیشروان مایید و ما پیروان شماییم، گواهی می‌دهم که شما «مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِكَ رَفِيقاً» - . نساء / ۶۹ - {با کسانی هستید که خدا ایشان را گرامی

داشته [یعنی] با پیامبران و راستان و شهیدان و شایستگانند و آنان چه نیکو همدمانند.}

سپس می گویی: سلام بر رسول خدا، سلام بر امین خدا بر فرستادگان و مهمترین امورش، بازگشاینده هر بسته شده و خاتمه بخش گذشتگان و صاحب هیمنه بر همه این امور. سلام بر همه فرشتگان خدا و هیچ توانی نیست مگر به وجود خدا و حمد و ثنا تنها خداوند جهانیان راست. سلام بر تو ای ابا عبد الله و رحمت و برکات خدا. سلام بر زائران تو از جن و انس، و گوارا باد بر شما کرامت الهی و حمد و ثنا خدایی راست که وعده اش به شما را وفا نمود و آنچه را پسندیدید به شما نشان داد. شما پیشتازان، الگوی مایید و ما پیروان شماییم و ما به شما خواهیم پیوست و ما به سوی او بازگردندگانیم. سپس از کنار سر حضرت به قبر نزدیک شده و می گویی: ما از آن خداییم و ما به سوی او بازگردندگانیم. سلام بر تو آن روز که زاده شدی ای فرزند رسول خدا و رحمت و برکات خدا. سلام بر تو آن روز که زاده شدی و آنروز که جان باختی و آن روز که زنده رستاخیز خواهی یافت. گواهی می‌دهم که تو زنده هستی و نزد پروردگار روزی می گیری و من با دوستدار تو دوستی می... ورزم و از دشمنت به نزد خدا بیزاری می‌جویم و شهادت می‌دهم، هر که پیرو تو گشت، بر حق و هدایت است و هر که با تو جنگید و حقت را انکار نمود، بر گمراهی است و از ایشان به خدا بیزاری می‌جویم و به این وسیله به خدا تقرب می‌جویم و به آن، سمت خدا را و جهان آخرت را طلب می کنم.

سپس گونه بر قبر می‌نهی و می گویی: خداوندا ای پروردگار حسین، سینه حسین را شفا بخش و به خونخواهی او برخیز و برای او انتقام بستان. خداوندا، هر که در قتل او همکاری نمود و به قتل او خشنود گشت، پس لعنتش فرما، ای اله حق، ای مهربانترین مهربانان و ای اله جهانیان. سپس بر سرورم سلام می‌رسانی و می گویی: خداوندا گناهان ما را بیامرز و اسرافمان در کارمان را و توبه ما را بپذیر و از ما درگذر که تو بر هر کاری توانایی و مهربانترین مهربانانی. خداوندا، من و پدر و مادرم را بیامرز و برادرانم و خانواده و فرزندانم را و مرا و ایشان را در دین و دنیا و آخرتمان در پوشش خود قرار ده و محمد و خاندانش را در گناهانمان، به شفاعت ما برخیزان. سلام بر سرورم رسول خدا در جهانها و هیچ چاره و جنبشی نیست جز به خدای بلند مرتبه بزرگ، و صلوات خدا بر سرورمان محمد نبی و بر آل او باد و سلام بی پایانش و «حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ» - . آل عمران / ۱۷۳ - {و خدا ما را بسنده است و بس نیک وکیل است.}

وداع: و چون قصد وداع وی نمودی پس بگو: حمد و ثنا خدای یگانه بلند مرتبه راست و سلام بر امام درستکار پاکدامن. شهادتی از خود به نزدت می‌نهم که مرا در روز شفاعتت به تو نزدیک گرداند، بلکه به امید زندگی یافتنت، دلهای شیعیان تو زنده شد و رهجویان به پرتوهای نور تو به سوی تو راه یافتند. ای سرورم، گواهی می‌دهم که تو نور خدایی که خاموش نگشت و هرگز خامشی نیابد و شهادت می‌دهم که این تربت، تربت تو و این حرم، حرم تو و این قتلگاه، قتلگاه توست ای مولای من، به خدا سوگند، کسی را که تو عزت و سرافرازی دهی، ذلیل نیست و به خدا سوگند، یاور تو مغلوب نیست. این شهادت من نزد توست تا زمان قبض روح من در حضور تو. سلام بر تو ای اشک هر زن و مرد مومن و رحمت خدا و برکات او و سلام بر یارانت از اهل بیتت و اهل شهادت تو و بر فرشتگان حلقه زده بر گرد تو و بر زائران آگاه به حق تو و بر شیعیان بینش‌یافته به حق تو، سلامی از سوی من و از گوشت و خون من و از سوی والدین و خانواده و فرزندان و برادران و خواهرانم و هر کس که پیامی به همراه من به تو فرستاد و رحمت و برکات خدا، که او ستوده و والا شکوه است. تو را به خدا می‌سپارم و به تو سلام می‌رسانم، به خدا و رسول و به پیامی که تو آوردی و به آن ره نمودی، ایمان آوردیم و از رسول خدا پیروی

کردیم، پس ما را از حاضـران بنویس. خداوندا، این را آخرین زیارت ما از پسر رسولت قرار مده و همواره تا زنده ام، زیارتش را نصـیبم گردان. خداوندا از تو درخواست داریم که ما را به محبت وی بهرمند گردانی. خداوندا او را در جایگاهی سـتایش... شده قرار ده که به واسطه او دینت را یاری نمایی و دشمنت را نابود گردانی و هر آن که را علیه خاندان محمد صلی الله علیه و آله جنـگ و خصومـتی به پـا نموده، از میـان برداری، که تو خود این را وعـده دادی و تو خلف وعـده نمی کنی. سـلام بر تو و رحمت و برکات خداوند. شـهادت می‌دهم که شما در راه خدا مجاهدت نمودید و بر سیره رسول خدا که صلوات خدا بر او و بر همه شـما باد، شـهید شدید و شـما «السَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ»، {پیشی‌جستگان نخستین} هستید و مهاجران و انصار هستید و شهادت می‌دهم که شـما یاران فرزنـدان رسول خـدا صـلی الله علیه و آله هستیـد و حمد و ثنا خدایی راست که وعده اش را برای شـما محقق گرداند و وعده زندگی به روح شـما را وفا نمود و صـلوات خدا بر محمد سـرور اولینها و آخرینها و بر همه اهل خاندان نیـک‌نهـاد پـاکش و سـلام بی پایـان خـدا. خداونـدا بیـامرز و رحم نما و از آنچه که می‌دانی درگـذر که تویی سـرفرازترین و گرامی‌ترین؛ و خداونـد ما را بسـنده است و بس نیک وکیلی است و هیـچ چاره و جنبشـی نیست جز به وجود خدای بلند مرتبه بزرگ .

**[ترجمه]

«۴۰»

قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ زِيَارَةٌ أُخْرَى لَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مُخْتَصَرَةٌ يُزَارُ بِهَا فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ فِي كُلِّ شَهْرٍ وَ يُزَارُ بِهَا أَيْضاً عِنْدَ قَائِمِ الْغَرِيِّ فَقَدْ جَاءَ فِي الْأَثَرِ: أَنَّ رَأْسَ الْحُسَيْنِ عليه السلام هُنَاكَ وَ أَنَّ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليهما السلام زَارَهُ هُنَاكَ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ وَ صَلَّى عِنْدَهُ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تَأْتِي مَشْهَدَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بَعْدَ اغْتِسَالِكَ وَ لِبَاسُكَ أَطْهَرُ ثِيَابِكَ فَإِذَا وَقَفْتَ عَلَى قَبْرِهِ فَاسْتَقْبِلْهُ بِوَجْهِكَ وَ اجْعَلِ الْقِبْلَةَ بَيْنَ كَتِفَيْكَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الصِّدِّيقَةِ الطَّاهِرَةِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَ صَبَرْتَ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِهِ مُحْتَسِباً حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ خَالَفُوكَ وَ حَارَبُوكَ وَ أَنَّ الَّذِينَ خَذَلُوكَ وَ أَنَّ الَّذِينَ قَتَلُوكَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ قَدْ خابَ مَنِ افْتَرى لَعَنَ اللَّهُ الظَّالِمِينَ لَكُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ ضَاعَفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ أَتَيْتُكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ زَائِراً عَارِفاً بِحَقِّكَ مُوَالِياً لِأَوْلِيَائِكَ مُعَادِياً لِأَعْدَائِكَ مُسْتَبْصِراً بِالْهُدَى الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ عَارِفاً بِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكَ فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ ثُمَّ انْكَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ ضَعْ خَدَّكَ عَلَيْهِ وَ تَحَوَّلْ إِلَى عِنْدِ الرَّأْسِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ سَمَائِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رُوحِكَ الطَّيِّبِ وَ جَسَدِكَ الطَّاهِرِ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا مَوْلَايَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ ثُمَّ تَحَوَّلْ إِلَى عِنْدِ الرِّجْلَيْنِ فَزُرْ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ

یَا مَوْلَایَ وَ ابْنَ مَوْلَایَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ ضَاعَفَ عَلَیْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِیمَ ثُمَّ ادْعُ مَا أَرَدْتَ وَ زُرِ الشُّهَدَاءَ مُنْحَرِفاً عِنْدَ الرِّجْلَیْنِ إِلَی الْقِبْلَهِ فَقُلِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَیُّهَا الصِّدِّیقُونَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَیُّهَا الشُّهَدَاءُ الصَّابِرُونَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ صَبَرْتُمْ عَلَی الْأَذَی فِی جَنْبِ اللَّهِ وَ نَصَحْتُمْ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِابْنِ رَسُولِهِ- حَتَّی أَتَاکُمُ الْیَقِینُ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَحْیَاءٌ عِنْدَ رَبِّکُمْ جَزَاکُمُ اللَّهُ عَنِ الْإِسْلَامِ وَ أَهْلِهِ أَفْضَلَ جَزَاءِ الْمُحْسِنِینَ وَ جَمَعَ بَیْنَنَا وَ بَیْنَکُمْ فِی مَحَلِّ النَّعِیمِ ثُمَّ امْضِ إِلَی قَبْرِ الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام فَإِذَا أَتَیْتَهُ فَقِفْ عَلَیْهِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِیعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ جَاهَدْتَ وَ نَصَحْتَ وَ صَبَرْتَ حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ لَعَنَ اللَّهُ الظَّالِمِینَ لَکُمْ مِنَ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ وَ أَلْحَقَهُمْ بِدَرْکِ الْجَحِیمِ ثُمَّ صَلِّ فِی مَسْجِدِهِ تَطَوُّعاً مَا أَحْبَبْتَ وَ انْصَرِفْ فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَ سَیِّدِنَا أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام عِنْدَ انْصِرَافِکَ مِنْ مَشْهَدِهِ فَقِفْ عَلَی قَبْرِهِ کَمَا وَقَفْتَ عَلَیْهِ أَوَّلًا وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ هَذَا أَوَانُ انْصِرَافِی غَیْرَ رَاغِبٍ عَنْکَ وَ لَا مُسْتَبْدِلٍ بِکَ غَیْرَکَ وَ أَسْتَوْدِعُکَ اللَّهَ وَ أَقْرَأُ عَلَیْکَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالرَّسُولِ وَ بِمَا جِئْتَ بِهِ وَ دَلَلْتَ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ اکْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِینَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ زِیَارَتِی هَذِهِ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی بِزِیَارَتِهِ وَ ارْزُقْنِی الْعَوْدَ إِلَیْهِ أَبَداً مَا أَحْیَیْتَنِی فَإِذَا تَوَفَّیْتَنِی فَاحْشُرْنِی مَعَهُ وَ اجْمَعْ بَیْنِی وَ بَیْنَهُ فِی جَنَّاتِ النَّعِیمِ (۱).

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر زیارت دیگری از حضرت صلوات الله علیه آورده که مختصر است و می‌توان در هر روز و هر ماه به آن زیارت نمود و نزد ستون الغَرِیّ - .در مسجد حنانه که به هنگام بردن سرحضرت به سوی زیاد لعنه الله علیه، آن را در این مکان نهادند. - نیز زیارت می شود و در آثار آمده است: سر حسین علیه السلام در آنجاست و امام صادق جعفر بن محمد علیه السلام وی را در آنجا به این زیارت، زیارت نمود و در کنار او چهار رکعت نماز گزارد. پس از غسل نمودن و پوشیدن پاکترین لباسهایت، به شهادتگاه حضرت صلوات الله علیه می‌آیی و چون بر کنار قبر ایستادی و روبروی او قرار گرفتی و قبله را در برابر شانه هایت نهادی، بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، سلام بر تو ای پسر صدیقه طاهره، سرور زنان جهان، سلام بر تو ای مولای من ای ابا عبد الله و رحمت و برکات خدا. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و کتاب خدا را چنان که شاید تلاوت نمودی و در راه خدا چنان که باید جانفشانی نمودی و در سایه رحمت خدا، اجرجویانه بر هر آزاری شکیبایی نمودی، و خدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. شهادت می‌دهم، آنان که به مخالفت تو برخاستند و به جنگ تو آمدند و آنان که تو را تنها گذاشتند و آنان که تو را به قتل رساندند، به گفته رسول امّی ملعون هستند. «وَ قَدْ خابَ مَنِ افْتَری» - . طه / ۶۱ - {و به حق که هر که افترا بندد، شکست خورد. خداوند ستمگران به شما از اولین و آخرین ایشان را لعنت فرستد و عذاب دردناک را بر ایشان دوچندان کند. ای مولای من ای پسر رسول خدا، آگاه به حق تو و دوستدار دوستدارانت و دشمن دشمنانت و بینش یافته به هدایتی که تو بر آن بودی و آگاه به گمراهی مخالفانت، به زیارت، به نزد تو آمده ام، پس مرا نزد پروردگارت شفاعت جوی. سپس بر قبر خم شو و صورتت را بر آن بنه و به کنار سر حضرت برو و بگو: سلام بر تو ای حجت خدا در آسمان و زمینش، صلوات خدا بر روح نیک‌نهاد و پیکر پاک تو باد. بر تو سلام ای مولای من و رحمت و برکات خدا. سپس به کنار پاهای حضرت برو و علی بن حسین علیه السلام را زیارت کن و بگو: سلام بر تو ای مولای من و پسر مولای من و رحمت و برکات خدا. خدا لعنت کند آن که به تو ستم روا داشت و خدا لعنت کند آنکه تو را کشت و خدا عذاب دردناک را بر ایشان دوچندان گرداند. سپس به هر آنچه خواستی دعا کن و با بازگشتن از کنار پاها به سمت قبله، شهیدان را زیارت کن و بگو: سلام بر شما ای راستین‌منشان. سلام بر شما ای شهیدان شکیبا. شهادت می‌دهم که شما در راه خدا جانفشانی

کردید و در راه حفظ دین خدا، بر هر آزاری صبر پیشه کردید و برای خدا و رسول خدا و فرزند رسولش ره خیرخواهی پوییدید، تا آنکه لحظه جان باختنتان رسید. شهادت می‌دهم که شما زنده اید و نزد پروردگارتان روزی می گیرید. خداوند شما را از اسلام و اهل اسلام بهترین جزای نیکوکاران را به پاداش دهد و ما و شما را در کانون نعمت‌فزایش گرد آورد. سپس به سمت قبر عباس بن امیر المومنین علیه السلام برو و چون به نزدش رسیدی، بر کنار قبرش بایست و بگو: سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، سلام بر تو ای بنده نیکوکار فرمانبر از خدا و رسول خدا. شهادت می‌دهم که تو جانفشانی کردی و خیرخواهی نمودی و شکیبایی کردی تا آنکه لحظه جان باختنت فرارسید. خداوند ستم روا کردگان به شما از اولینها و آخرینهاشان را لعنت فرستد و ایشان را به درک دوزخ درافکند. سپس هر قدر خواستی در مسجد او نماز مستحب بخوان و برو. و چون خواستی با سرورمان ابا عبد الله علیه السلام وداع کنی، پس به هنگام بازگشتن از شهادتگاه او، بر کنار قبرش همان گونه که در آغاز ایستادی، بایست و بگو: سلام بر تو ای مولای من ای ابا عبد الله، اکنون لحظه بازگشت من است، نه روی گردان از تو و نه برگزیننده دیگری به جای تو. تو را به خدا می‌سپارم و به تو سلام می‌رسانم. به خدا و رسول خدا و آن پیامی که آوردی و به آن ره نمودی، ایمان آوردیم. خداوندا نام ما را همراه با شاهدان بنویس. خداوندا این زیارات را آخرین مرتبه زیارت او قرار نده و بازگشت به نزد او را همواره تا آنگاه که زنده ام، نصیبم گردان و چون جانم گرفتی، مرا با او محشور گردان و مرا با او در بهشت نعمت گرد آور. - . المزار الکبیر : ۱۷۲- ۱۷۳ -

**[ترجمه]

أقول

لعله کان فی الأصل أن رأس الحسین علیه السلام وضع هناک فقد مر مرارا أن قائم الغری هو مسجد الحنانه و هو الموضع الذی وضعوا فیه رأسه علیه السلام عند ذهابهم به إلی ابن زیاد لعنه الله.

**[ترجمه]شاید در اصل این بوده که رأس الحسین علیه السلام در آنجا نهاده شده است. بارها گفته شد که «قائم غریّ» مسجد حنّانه است و همان موضعی است که سر آن حضرت را هنگام رفتن به سوی ابن زیاد لعنه الله علیه، در آنجا نهادند.

**[ترجمه]

«۴۱»

ثُمَّ قَالَ زِیَارَهٌ أُخْرَی لَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ رَوَی صَفْوَانُ الْجَمَّالُ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ لِی مَوْلَایَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ علیه السلام إِذْ أَرَدْتَ زِیَارَهَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ فَصُمْ قَبْلَ ذَلِکَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ وَ اغْتَسِلْ فِی الْیَوْمِ الرَّابِعِ وَ اجْمَعْ إِلَیْکَ أَهْلَکَ وَ وُلْدَکَ وَ قُلْ قَبْلَ مَسِیرِکَ:

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۷۲- ۱۷۳.

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَوْدِعُکَ الْیَوْمَ نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ مَنْ کَانَ مِنِّی بِسَبِیلِ الشَّاهِدَ مِنْهُمْ وَ الْغَائِبَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الْفَائِزِینَ وَ احْفَظْنَا بِحِفْظِ الْإِیمَانِ وَ احْفَظْ عَلَیْنَا اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِی جِوَارِکَ وَ حِفْظِکَ وَ حِرْزِکَ وَ لَا تُغَیِّرْ مَا بِنَا مِنَ نِعْمَتِکَ وَ زِدْنَا مِنْ فَضْلِکَ إِنَّا إِلَیْکَ رَاغِبُونَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَ کَآبَهِ الْمُنْقَلَبِ وَ سُوءِ الْمَنْظَرِ فِی الْمَالِ وَ الْأَهْلِ وَ الْوَلَدِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا حَلَاوَهَ الْإِیمَانِ وَ بَرْدَ الْمَغْفِرَهِ وَ أَمَاناً مِنْ عَذَابِکَ وَ آتِنا مِنْ لَدُنْکَ رَحْمَهً إِنَّهُ لَا یَمْلِکُ ذَلِکَ غَیْرُکَ (۱)

فَإِذَا أَتَیْتَ الْفُرَاتَ فَکَبِّرِ اللَّهَ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ هَلِّلْ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ صَلِّ عَلَی النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله مِائَهَ مَرَّهٍ ثُمَّ قُلْ بَعْدَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ وَفَدَ إِلَیْهِ الرِّجَالُ وَ أَنْتَ سَیِّدِی خَیْرُ مَقْصُودٍ وَ قَدْ جَعَلْتَ لِکُلِّ زَائِرٍ کَرَامَهً وَ لِکُلِّ وَافِدٍ تُحْفَهً فَأَسْأَلُکَ أَنْ تَجْعَلَ تُحْفَتَکَ إِیَّایَ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ اشْکُرْ سَعْیِی وَ ارْحَمْ مَسِیرِی إِلَیْکَ مِنْ غَیْرِ مَنٍّ عَلَیْکَ بَلْ لَکَ الْمَنُّ عَلَیَّ إِذْ جَعَلْتَ لِیَ السَّبِیلَ إِلَی زِیَارَتِهِ وَ عَرَّفْتَنِی فَضْلَهُ وَ شَرَفَهُ اللَّهُمَّ فَاحْفَظْنِی بِاللَّیْلِ وَ النَّهَارِ حَتَّی تُبْلِغَنِی هَذَا الْمَکَانَ فَقَدْ رَجَوْتُکَ فَلَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ قَدْ أَمَّلْتُکَ فَلَا تُخَیِّبْ أَمَلِی وَ اجْعَلْ مَسِیرِی هَذَا کَفَّارَهً لِذُنُوبِی یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ فَإِذَا أَرَدْتَ الْغُسْلَ نَدْباً فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ عَلَی مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ عَلَی الْأَئِمَّهِ الصَّادِقِینَ اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِهِ قَلْبِی وَ اشْرَحْ بِهِ صَدْرِی وَ نَوِّرْ بِهِ بَصَرِی اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ نُوراً وَ طَهُوراً وَ خَیْراً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ عَافِنِی مِنْ کُلِّ مَا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِی شَاهِداً یَوْمَ حَاجَتِی وَ فَقْرِی وَ فَاقَتِی إِلَیْکَ یَا رَبَّ الْعَالَمِینَ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ.

فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ غُسْلِکَ فَالْبَسْ ثَوْبَیْنِ طَاهِرَیْنِ أَوْ ثَوْباً وَ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ نَدْباً خَارِجَ الْمَشْرَعَهِ وَ هُوَ الْمَکَانُ الَّذِی قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ وَ فِی الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجاوِراتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنابٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِیلٌ صِنْوانٌ وَ غَیْرُ صِنْوانٍ یُسْقی بِماءٍ واحِدٍ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَها عَلی بَعْضٍ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۴۱- ۱۴۲.

فِی الْأَکْلِ وَ اقْرَأْ فِی أَوَّلِ رَکْعَهٍ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِی الثَّانِیَهِ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ فَإِذَا سَلَّمْتَ فَکَبِّرِ اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتَ وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْمُتَوَحِّدِ فِی الْأُمُورِ کُلِّهَا الرَّحْمَنِ الرَّحِیمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً کَثِیراً دَائِماً سَرْمَداً لَا یَنْقَطِعُ وَ لَا یَفْنَی حَمْداً تَرْضَی بِهِ عَنَّا حَمْداً یَتَّصِلُ أَوَّلُهُ وَ لَا یَنْفَدُ آخِرُهُ حَمْداً یَزِیدُ وَ لَا یَبِیدُ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فَإِذَا تَوَجَّهْتَ إِلَی الْحَائِرِ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِلَیْکَ قَصَدْتُ وَ لِبَابِکَ قَرَعْتُ وَ بِفِنَائِکَ نَزَلْتُ وَ بِکَ اعْتَصَمْتُ وَ لِرَحْمَتِکَ تَعَرَّضْتُ وَ بِوَلِیِّکَ الْحُسَیْنِ علیه السلام تَوَسَّلْتُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْ زِیَارَتِی مَبْرُورَهً وَ دُعَائِی مَقْبُولًا(۱) فَإِذَا أَتَیْتَ الْبَابَ فَقِفْ خَارِجَ الْقُبَّهِ وَ أَوْمِ بِطَرْفِکَ نَحْوَ الْقَبْرِ وَ قُلْ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ الذَّلِیلُ بَیْنَ یَدَیْکَ الْمُقَصِّرُ فِی عُلُوِّ قَدْرِکَ الْمُعْتَرِفُ بِحَقِّکَ جَاءَکَ مُسْتَجِیراً بِذِمَّتِکَ قَاصِداً إِلَی حَرَمِکَ مُتَوَجِّهاً إِلَی مَقَامِکَ مُتَوَسِّلًا إِلَی اللَّهِ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی بِکَ أَ فَأَدْخُلُ یَا مَوْلَایَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ أَ أَدْخُلُ یَا وَلِیَّ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ یَا بَابَ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ یَا مَلَائِکَهَ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ أَیَّتُهَا الْمَلَائِکَهُ الْمُحْدِقُونَ بِهَذَا الْحَرَمِ الْمُقِیمُونَ بِهَذَا الْمَشْهَدِ ثُمَّ أَدْخِلْ رِجْلَکَ الْیُمْنَی الْقُبَّهَ وَ أَخِّرِ الْیُسْرَی وَ قُلِ اللَّهُ أَکْبَرُ کَبِیراً وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بُکْرَهً وَ أَصِیلًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْفَرْدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الْوَاحِدِ الْمُتَفَضِّلِ الْمُتَطَوِّلِ الْجَبَّارِ الَّذِی بِطَوْلِهِ مَنَّ عَلَیَّ وَ سَهَّلَ زِیَارَهَ مَوْلَایَ وَ لَمْ یَجْعَلْنِی مَمْنُوعاً وَ عَنْ دِینِهِ مَدْفُوعاً بَلْ تَطَوَّلَ وَ مَنَحَ فَلَهُ الْحَمْدُ ثُمَّ ادْخُلِ الْحَائِرَ وَ قُمْ بِحِذَائِهِ بِخُشُوعٍ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ إِبْرَاهِیمَ خَلِیلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُوسَی کَلِیمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ عِیسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۴۲.

عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عَلِيٍّ حُجَّهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الدَّاعِي إِلَى اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الشَّهِيدُ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْبَرُّ الْوَصِيُّ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرَ الْمَوْتُورَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصاً حَتَّى أَتَاکَ الْيَقِينُ.

ثُمَّ ادْخُلْ عِنْدَ الْقَبْرِ وَ قُمْ عِنْدَ الرَّأْسِ خَاشِعاً قَلْبُکَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا خَازِنَ الْکِتَابِ الْمَسْطُورِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أُسَّ الْإِسْلَامِ النَّاصِرَ لِدِينِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا نِظَامَ الْمُسْلِمِينَ يَا مَوْلَايَ أَشْهَدُ أَنَّکَ کُنْتَ نُوراً فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَهِ وَ الْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَهِ لَمْ تُنَجِّسْکَ الْجَاهِلِيَّهُ بِأَنْجَاسِهَا أَشْهَدُ أَنَّکَ يَا مَوْلَايَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّينِ وَ أَرْکَانِ الْمُسْلِمِينَ وَ مَعْقِلِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ الْإِمَامُ الْبَرُّ الْمُطَهَّرُ الزَّکِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِيُّ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الْأَئِمَّهَ مِنْ وُلْدِکَ کَلِمَهُ التَّقْوَى وَ أَعْلَامُ الْهُدَى وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَى وَ الْحُجَّهُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا مِنْ أَوْلِيَائِکَ.

ثُمَّ انْکَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ يَا مَوْلَايَ أَنَا مُوَالٍ لِوَلِيِّکُمْ مُعَادٍ لِعَدُوِّکُمْ وَ أَنَا بِکُمْ مُوقِنٌ بِشَرَائِعِ دِينِي وَ خَوَاتِيمِ عَمَلِي وَ قَلْبِي لِقَلْبِکُمْ سِلْمٌ وَ أَمْرِي لِأَمْرِکُمْ مُتَّبِعٌ يَا مَوْلَايَ آمَنْتُ بِسِرِّکُمْ وَ عَلَانِيَتِکُمْ وَ ظَاهِرِکُمْ وَ بَاطِنِکُمْ وَ أَوَّلِکُمْ وَ آخِرِکُمْ يَا مَوْلَايَ أَتَيْتُکَ خَائِفاً فَآمِنِّي وَ أَتَيْتُکَ مُسْتَجِيراً فَأَجِرْنِي يَا سَيِّدِي أَنْتَ وَلِيِّي وَ مَوْلَايَ وَ حُجَّهُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ آمَنْتُ بِسِرِّکُمْ وَ عَلَانِيَتِکُمْ وَ بِظَاهِرِکُمْ وَ بَاطِنِکُمْ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ السَّفِيرُ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ الدَّاعِي إِلَى اللَّهِ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً سَمِعَتْ بِذَلِکَ فَرَضِيَتْ ثُمَّ صَلِّ عِنْدَ الرَّأْسِ رَکْعَتَيِ الزِّيَارَهِ نَدْباً فَإِذَا سَلَّمْتَ فَقُلْ بَعْدَ ذَلِکَ اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ وَ رَکَعْتُ وَ سَجَدْتُ لَکَ وَحْدَکَ لَا شَرِيکَ لَکَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ بَلِّغْهُمْ عَنِّي السَّلَامَ کَثِيراً وَ أَفْضَلَ التَّحِيَّهِ وَ السَّلَامِ وَ ارْدُدْ عَلَيَّ مِنْهُمُ السَّلَامَ کَثِيراً.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ هَاتَانِ الرَّكْعَتَانِ هَدِيَّهٌ مِنِّی وَ کَرَامَهٌ لِسَیِّدِی وَ مَوْلَایَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمَا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَقَبَّلْ مِنِّی وَ أْجُرْنِی وَ بَلِّغْنِی أَفْضَلَ أَمَلِی وَ رَجَائِی فِیکَ وَ فِی وَلِیِّکَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام (۱)

ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ ثَانِیَهً وَ قُلْ یَا مَوْلَایَ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ مُنْجِزٌ لَکَ مَا وَعَدَکَ وَ مُعَذِّبٌ مَنْ قَتَلَکَ عَلَیْهِ اللَّعْنَهُ إِلَی یَوْمِ الدِّینِ ثُمَّ تَأْتِی إِلَی قَبْرِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَتُقَبِّلُهُ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِیِّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حَبِیبَ اللَّهِ وَ ابْنَ حَبِیبِهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خَلِیلَ اللَّهِ وَ ابْنَ خَلِیلِهِ عِشْتَ سَعِیداً وَ مِتَّ فَقِیداً وَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً یَا شَهِیدُ ابْنَ الشَّهِیدِ عَلَیْکَ مِنَ اللَّهِ السَّلَامُ ثُمَّ تُصَلِّی رَکْعَتَیْنِ وَ تُکْثِرُ بَعْدَهُمَا مِنَ الصَّلَاهِ عَلَی النَّبِیِّ وَ آلِهِ وَ تَسْأَلُ حَاجَتَکَ ثُمَّ تَأْتِی إِلَی قَبْرِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْوَلِیُّ الصَّالِحُ النَّاصِحُ الصِّدِّیقُ أَشْهَدُ أَنَّکَ آمَنْتَ بِاللَّهِ وَ نَصَرْتَ ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ دَعَوْتَ إِلَی سَبِیلِ اللَّهِ وَ وَاسَیْتَ بِنَفْسِکَ وَ بَذَلْتَ مُهْجَتَکَ فَعَلَیْکَ مِنَ اللَّهِ السَّلَامُ التَّامُّ ثُمَّ تَنْکَبُّ عَلَی الْقَبْرِ وَ تُقَبِّلُهُ وَ تَقُولُ بِأَبِی وَ أُمِّی یَا نَاصِرَ دِینِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا نَاصِرَ الْحُسَیْنِ الصِّدِّیقِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا شَهِیدُ ابْنَ الشَّهِیدِ السَّلَامُ عَلَیْکَ مِنِّی أَبَداً مَا بَقِیتُ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ وَ تَخْرُجُ مِنْ عِنْدِهِ فَتَرْجِعُ إِلَی قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَتُقِیمُ عِنْدَهُ مَا أَحْبَبْتَ وَ لَا أُحِبُّ لَکَ أَنْ تَجْعَلَهُ مَبِیتَکَ فَإِذَا أَرَدْتَ الْوَدَاعَ فَقُمْ عِنْدَ الرَّأْسِ وَ أَنْتَ تَبْکِی وَ تَقُولُ یَا مَوْلَایَ السَّلَامُ عَلَیْکَ سَلَامَ مُوَدِّعٍ لَا قَالٍ وَ لَا سَئِمٍ فَإِنْ أَنْصَرِفْ یَا مَوْلَایَ فَلَا عَنْ مَلَالَهٍ وَ إِنْ أُقِمْ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِینَ یَا مَوْلَایَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی مِنْ زِیَارَتِکَ وَ تَقَبَّلَ مِنِّی وَ رَزَقَنِیَ الْعَوْدَ إِلَیْکَ وَ الْمُقَامَ فِی حَرَمِکَ وَ الْکَوْنَ فِی مَشْهَدِکَ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۴۳- ۱۴۴.

آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ.

ثُمَّ تُقَبِّلُهُ وَ تُمِرُّ سَائِرَ بَدَنِکَ وَ وَجْهَکَ عَلَی الْقَبْرِ فَإِنَّهُ أَمَانٌ وَ حِرْزٌ مِنْ کُلِّ مَا تَخَافُ وَ تَحْذَرُ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ تَمْشِی الْقَهْقَرَی وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا بَابَ الْمَقَامِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا سَفِینَهَ النَّجَاهِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا مَلَائِکَهَ رَبِّیَ الْمُقِیمِینَ فِی هَذَا الْحَرَمِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ عَلَی الْمَلَائِکَهِ الْمُحْدِقِینَ بِکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَبَداً مِنِّی مَا بَقِیتُ وَ بَقِیَ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ وَ تَقُولُ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً کَثِیراً کَثِیراً(۱).

**[ترجمه]سپس زیارت دیگری را برای حضرت صلوات الله علیه از قول صفوان شتربان روایت می کند که گفت: مولایم جعفر بن محمد، امام صادق علیه السلام مرا فرمود: چون خواستی به زیارت حسین بن علی که صلوات خدا بر او باد بروی، سه روز پیش از حرکت روزه بگیر و در روز چهارم غسل کن و اهل خانه و فرزندانت را گرد آورد و پیش از روانه شدن بگو: خداوندا، من امروز خود و خانواده و مال و فرزندانم و هر آنچه متعلق به من است، حاضر و غایب آن را به تو می‌سپارم. خداوندا ما را از فوز یافتگان قرار ده و به حفاظت ایمان، در امان دار و نگاهدارمان باش. خداوندا ما را در جوار خود و در پناه و نگاهداشت خود قرار ده و نعمتی که به ما عطا کرده ای را از ما دگرگون مفرما و از فضلت بر ما بیشتر ارزانی دار که ما مشتاقان روی توییم. خداوندا از دشواری سفر و از اندوه بازگشت‌گاه و از دیدن منظر ناخوشایند در جان و مال و خانواده و فرزندانم به تو پناه می‌برم. خداوندا شیرینی ایمان و خنکای بخشودگی را به ما بچشان و و ما را از عذابت در امان دار و از نزد خود ما را رحمتی فروفرست که جز تو توانی بر این امر ندارد. - . المزار الکبیر : ۱۴۱- ۱۴۲ -

و چون به کنار فرات آمدی، صد بار الله اکبر بگو و صد بار لا اله الا الله بگو و صد بار بر پیامبر صلی الله علیه و آله صلوات بفرست و پس از آن بگو: خداوندا، تو برترین کسی هستی که مردمان سر به کوی وی نهند و تو ای سرورم، بهترین مقصود هستی و چنانی که برای هر زائری اکرامی قرار داده‌ای و هر فرود آمده بر درت را، هدیه و پیشکشی فراهم کرده‌ای؛ پس از تو مسألت دارم که هدیه ات به من آن باشد که مرا از آتش رهایی بخشی، و سعی و پویشم را مشکور قرار دهی و بر این ره سپردنم به سوی تو بی هیچ منتی، رحم آور، بلکه لطف و منّت همه تو راست که راه زیارت او را برای من گشودی و فضل و درجه او را به من فهماندی. پس مرا شب و روز در حفظ خود نگاه دار تا به این مکانم رسانی، و به راستی که چشم امید به تو دوخته ام، پس امیدم را قطع مکن و دل به تو بسته ام، پس خواهش دلم را ناکام مگذار و و این زیارت را کفاره گناهانم قرار ده ای پروردگار جهانیان.

و چون قصد غسل مستحب نمودی، بگو: به نام خدا و به یاری خدا و هیچ چاره و جنبشی نیست مگر به وجود خدا و بر آیین رسول خدا صلی الله علیه و آله و همه امامان راستین. خداوندا قلبم را به آن مطهر گردان و سینه ام را به آن گشادگی بخش و چشمانم را به آن منوّر گردان. خداوندا، آن را نور و پاکیزگی و خیر و شفای از هر بیماری و ناخوشی قرار ده و از شر هر آنچه از آن بیم دارم و گریزانم، برکنار دار. خداوندا آن را در روز نیازمندی و تهیدستی و بی چیزی ام شاهدی نزد خود قرار ده، ای خدای جهانیان، که تو بر هر کار توانایی.

و چون از غسل فارغ گشتی، دو یا یک جامه پاک بپوش و دو رکعت نماز مستحب بیرون از ورودی نهر به جای آور، و این

مکـانی است که خـدای عز و جـل دربـاره آن فرمـوده است: «وَ فِی الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجاوِراتٌ وَ جَنّاتٌ مِنْ أَعْنابٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِیلٌ صِنْوانٌ وَ غَیْرُ صِنْوانٍ یُسْقی بِماءٍ واحِدٍ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَها عَلی بَعْضٍ فِی الْأُکُلِ»، {و در زمین قطعاتی است کنار هم، و باغهایی از انگور و کشتزارها و درختان خرما، چه از یک ریشه و چه از غیر یک ریشه، که با یک آب سیراب می گردند، و [با این همه] برخی از آنهـا را در میوه [از حیث مزه و نوع و کیفیت] بر برخی دیگر برتری می دهیم.} و در رکعت اول آن فـاتحه الکتاب و قـل هو الله احـد و در رکعت دوم فـاتحه الکتـاب و قل یا ایها الکافرون را بخوان و چون سـلام دادی، تا آنجا که توانی الله اکبر بگو و بگو: حمـد و ثنا خدای یکتای یگانگی‌جسـته در همه امور است، آن بخشاینده افزون‌مهر «وَ الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ» - . اعراف / ۴۳ - {حمـد و ثنا خدایی راست که ما را به این امر ره نمـود و اگر او مـا را ره نمی‌نمود، مـا به آن ره نمی‌بردیم، به راسـتی که فرسـتادگان پروردگارمـان برای مـا حق آوردنـد.} خداوندا حمد و ثنا تو راست، حمدی فراوان و همیشـگی و جاودان و بی پایان و نیست‌ناشدنی، حمد و ثنایی که به واسـطه آن از ما خرسـند گردی، حمدی که آغاز آن پیاپی باشد و آخر آن بی انتها، حمدی که فزون گردد و نابودی نیابد و صلوات خدا بر محمـد و آل محمـد و درود بی پایان او. و چون به سوی حرم روانه گشتی بگو: خداوندا، ره به سوی تو آورده و در خانه تو را زده ام و بر سـاحت تو درنشسـته و به ریسـمان تو چنـگ زده و به رحمت تو چشم دوخته ام و به ولیّ تو حسـین علیه السـلام توسل جسته ام. خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و زیارتم را پذیرفته و دعایم را مقبول دار.

و چون به کنار دروازه آمـدی، بیرون از بارگاه بایست و با چشـمانت به قبر اشاره کن و بگو: ای مولای من، ای ابا عبـد الله، ای پسـر رسول خـدا، نوکر تو و پسر نوکر تو و پسـر کنیز تو، این خاکسـار پیش روی تو و فرو افتاده در برابر والایی شأن تو و این اقرار کرده به حق تو، پناه جو به نگاهداشت تو و رهسپار حرم تو و روی نهاده به مقام تو و توسل جسته به درگاه خدای تبارک و تعـالی به آبروی تو، (به نزد تو آمـده)، آیا رخصت ورود می‌دهی ای مولای من، ای حجت خـدا؟ آیا اجازه ورود می‌فرمایی ای امیر المومنین؟ آیا وارد شوم ای ولی خـدا؟ آیا وارد شوم ای دروازه (شـهر علمِ) خدا؟ آیا وارد شوم ای فرشـتگان خدا؟ آیا وارد شوم ای فرشتگان حلقه زده بر گرد این حرم و درنشسته بر این شهادتگاه؟

سپس پـای راسـتت را وارد بارگـاه کن و پای چپ را بیرون نگاه دار و بگو: خداونـد بس بزرگ و بلنـد مرتبه است و خـداوند پـاک و منزه است در سپیـده دم صبـح و در هنگامه سـرخی پیش از غروب و حمـد و ثنا از آن خـدای یگانه یکتای بی نیاز بی همتـای تفضـل گر و غنی‌بخش سترگی است که به دارنـدگی خود بر من منت نهـاد و زیارت مولایم را آسان گردانـد و مرا از رسـیدن باز نـداشت و از دریافت دینش پس نزد، بلکه زیارت مولایم و دینش را بر من ارزانی نمود و عطا کرد، پس او راسـت حمد و ثناء. سـپس به درون حرم داخل شو و فروتنانه در کنار او بایست و بگو: سـلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سـلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سـلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سـلام بر تو ای وارث موسـی همسـخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسـی روح خـدا، سـلام بر تو ای وارث محمـد حبیب خـدا، سـلام بر تو ای وارث علی حجت خـدا، سـلام بر تو ای وارث حسن فراخواننده به خدا، سـلام بر تو ای وارث نبیّ خدا، سـلام بر تو ای شـهید راستین، سـلام بر تو ای وصـیّ ِ نیکوکار، سلام بر تو ای آنکه خداونـد به خونخواهی تو و پـدرت برخیزد، و ای کشـته تبارکشته‌ای که خونخواهی کشـتگانت بر کفت مانـده است. گواهی می‌دهم که تو نمـاز را برپـا داشـتی و زکـات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و خـدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت دررسید.

سپس وارد شو و کنار قبر برو و با دلی فروتن به کنار سر حضرت بایست و بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا سرور زنان جهانیان، سلام بر تو ای خزانه دار مشهور کتاب خدا، سلام بر تو ای پایه اسلام و یاریگر دین خدا، سلام بر تو ای نظم و نظام مسلمانان، ای مولای من، شهادت می‌دهم که تو نوری بودی در تیره های فرازمند و زهدانهای بی‌آلایش که جاهلیت با پلشتیهایش تو را نیالود و شهادت می‌دهم که تو از ستونهای دین و پایه‌های استوار مسلمانان و دژ استوار مومنان هستی و گواهی می‌دهم که تو امام نیکوکار پاکِ پسندیده... کردار وارسته رهنمای رهیافته هستی و گواهی می‌دهم که امامان از نسل تو واژه پرهیزکاری و پرچمهای رهیافتگی و دست آویزهای بس استوار و برهان بر اهل دنیا از میان اولیای تو هستند.

سپس بر قبر خم شو و بگو: به راستی که ما از آن خداییم و به سوی او بازگردندگانیم. ای مولایم، من دوستدار دوستدار شما و دشمن دشمنتان هستم و من به واسطه شما به شریعتهای دینم و سرانجام عملم یقین دارم و دلم با دل شما دوستی ورزیده و کارم همه پیروی از شماست. ای مولای من، به آشکار و پنهان شما و به ظاهر و باطن و اول و آخر شما ایمان آوردم. ای مولای من، ترسان و لرزان به سوی حرمت آمدم، پس مرا ایمنی بخش و پناه‌جوی به نزدت آمدم، پس مرا در سایه پناه خود قرار ده. ای سرور من، تو ولیّ امر و مولای من و حجت خدا بر همه بندگان هستی. به سرّ و آشکار شما و به ظاهر و باطن شما ایمان آوردم. ای مولای من، تو سفیر میان ما و خدا هستی و به حکمت و اندرز نیک فراخواننده به سوی خدایی، خدا لعنت کند امتی که خبر تو را شنید و به آن خشنود گشت .

سپس کنار سر حضرت دو رکعت مستحب زیارت را بخوان و چون سلام دادی، پس از آن بگو: خدایا من فقط برای تو نماز گزاردم و رکوع نمودم و سجده کردم و یگانه ای و شریکی نداری. خداوندا بر محمد و خاندان محمد صلوات فرست و سلام بسیار و بهترین تحیت و درودها را از من به ایشان رسان و سلام ایشان را بسیار به من برسان.

سپس می گویی: خداوندا، این دو رکعت هدیه از طرف من و در تکریم سرور و مولایم ابا عبد الله حسین بن علی امیر المومنین که صلوات تو بر آن دو باد، است. خداوندا بر محمد و خاندان محمد صلوات فرست و از من قبول کن و اجرم ده و بهترین امید و چشمداشتم در تو و در ولیّ تو امیر المومنین را به من ارزانی دار. - . المزار الکبیر : ۱۴۳- ۱۴۴ -

سپس بار دیگر بر قبر خم شو و بگو: ای مولای من، شهادت می‌دهم که خدای عز و جل، وعده اش به تو را محقق و قاتل تو را که تا روز قیامت بر او لعنت باد، شکنجه ای سخت خواهد کرد. سپس به کنار قبر علی بن حسین علیه السلام می‌آیی و بر آن بوسه می‌دهی و می گویی: سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند ولی خدا، سلام بر تو ای حبیب خدا و فرزند حبیب خدا، سلام بر تو ای رفیق و دوست خدا و فرزند رفیق خدا، خوشبخت زیستی و از دست رفته، جان باختی و ستمدیده کشته شدی، ای شهید فرزند شهید، تو را از سوی خدا درود. سپس دو رکعت می‌خوانی و پس از آن بسیار بر محمد و خاندانش صلوات می‌فرستی و حاجتت را می طلبی.

سپس به کنار قبر عباس بن علی علیه السلام می‌آیی و می گویی: سلام بر تو ای ولیّ نیکوکار خیرخواه راستین‌منش، شهادت می‌دهم که تو به خدا ایمان آوردی و و پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله را یاری نمودی و به راه خدا فراخواندی و با بذل جانت همدردی نمودی و روح نابت را در طبق اخلاص نهادی، پس، از خداوند تو را سلامی بی کاستی. سپس بر قبر می‌افتی

و بر آن بوسه می‌دهی و می گویی: پـدر و مـادرم به فـدای تو ای یـاور دین خـدا. سـلام بر تو ای امیر المومنین، سـلام بر تو ای یاریگر راستین حسـین، سلام بر تو ای شهید فرزند شهید، همراه از من تو را تا آنگاه که زنده ام سلام. و صلوات خدا بر محمد و خاندان محمد و سـلام بی پایان. و از نزد او برون آمده و به قبر حسین علیه السلام باز می گردی و تا هر گاه خواهی، نزد وی مقیم می گردی و نمی‌پسـندم که آنجا را محل بیتوته ات نمایی و چون قصد وداع نمودی، گریان در کنار سر حضرت بایست و بگو: ای مولای من، سـلام بر تو سـلام وداع کننده‌ای، نه آزرده دل و نه پریشان خاطر. و اگر می‌روم از سر ملالت نیست و اگر می‌مانم از بـدگمانی به آنچه خداونـد به بردباران وعـده داده، نمی‌باشد. و خداوند این زیارت را آخرین بار در زیارت تو قرار ندهـد و باشد که از من بپذیرد و مرا بازگشت به شـهادتگاه تو و اقامت در حرمت و بودن در شـهادتگاهت روزی نماید. چنین بـاد ای پروردگار جهانیان. سـپس بر آن بوسه می‌دهی و سـر و دست و صورتت را بر قبر می کشـی که این قبر امان است و پناه اسـت از هر آنچه که از آن بیم داری و گریزان باشـی، به اذن الهی. و عقب عقب می‌روی و می گـویی: سـلام بر تـو ای حجت خدا، سلام بر تو ای دروازه جایگاه و مقام برین، سلام بر تو ای کشتی نجات، سلام بر شما ای فرشتگان مقیم گشته پروردگارم در این حرم، سـلام بر تـو ای مولـای من و بر فرشـتگان حلقه زده پیرامـون تـو، سـلام بر تو و بر همه جانهـایی که بر سـاحت تو درنشسـتند، از من تو را همـاره تـا آنگـاه که باقی مانم و شب و روز باقی باشـد، سـلام. و می گویی: همانا ما از خـداییم و ما به سوی خدا بازگردندگانیم و هیچ چاره و جنبشـی نیست جز به وجود خدای بلندمرتبه بزرگ و صـلوات خدا بر سرورمان محمد نبی و بر آل او باد و سلام بی پایان و درود بی کرانش. - . المزار الکبیر : ۱۴۴ -

**[ترجمه]

«۴۲»

أَقُولُ وَجَدْتُ فِی نُسْخَهٍ قَدِیمَهٍ مِنْ مُؤَلَّفَاتِ أَصْحَابِنَا زِیَارَهً أُخْرَی لَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ قَالَ: إِذَا أَتَیْتَ بَابَ الْقُبَّهِ فَاسْتَأْذِنْ وَ قُلِ اللَّهُ أَکْبَرُ کَبِیراً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ کَثِیراً وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بُکْرَهً وَ أَصِیلًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا نَبِیَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خَاتَمَ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا سَیِّدَ الْمُرْسَلِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حَبِیبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا سَیِّدَ الْوَصِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا قَائِدَ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِینَ السَّلَامُ عَلَیْکِ یَا فَاطِمَهُ سَیِّدَهَ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَی مَوْلَانَا أَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ الزَّکِیِّ بْنِ عَلِیٍّ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَی الْأَئِمَّهِ مِنْ وُلْدِکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَصِیَّ وَصِیِّ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الصِّدِّیقُ الشَّهِیدُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا مَلَائِکَهَ اللَّهِ الْمُحْدِقِینَ بِقَبْرِ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا مَلَائِکَهَ اللَّهِ الْمُقِیمِینَ بِهَذَا الْمَشْهَدِ الشَّرِیفِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ مِنِّی أَبَداً مَا بَقِیتُ وَ بَقِیَ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَبْدُکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ الْمُقِرُّ بِالرِّقِّ وَ التَّارِکُ لِلْخِلَافِ عَلَیْکُمْ وَ الْمُوَالِی لِوَلِیِّکُمْ وَ الْمُعَادِی لِعَدُوِّکُمْ قَصَدَ حَرَمَکَ وَ اسْتَجَارَ بِمَشْهَدِکَ وَ تَقَرَّبَ إِلَی اللَّهِ وَ إِلَیْکَ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۴۴.

بِقَصْدِ کَ.

أَ أَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ يَا نَبِیَّ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَ أَدْخُلُ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ أَ أَدْخُلُ يَا فَاطِمَهُ سَيِّدَهَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ أَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَایَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الَّذِی هَدَانِی لِوَلَايَتِکَ وَ خَصَّنِی بِزِيَارَتِکَ وَ سَهَّلْ لِی قَصْدَکَ ثُمَّ ادْخُلْ وَ قِفْ عَلَی الْقَبْرِ مُسْتَقْبِلًا لَهُ بِوَجْهِکَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ أَمِينِ اللَّهِ عَلَی وَحْيِهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ الْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ وَ الْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ وَ الْمُهَيْمِنِ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِکَ وَ أَخِی نَبِيِّکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِيلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِکَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَيْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی فَاطِمَهَ الطَّيِّبَهِ الطَّاهِرَهِ الْمُطَهَّرَهِ الَّتِی انْتَجَبْتَهَا وَ طَهَّرْتَهَا وَ فَضَّلْتَهَا عَلَی نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَ جَعَلْتَ فِيهَا أَئِمَّهَ الْهُدَی الَّذِينَ يَقُومُونَ بِالْحَقِّ وَ بِهِ يَعْدِلُونَ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهَا وَ عَلَی أَبِيهَا وَ بَعْلِهَا وَ بَنِيهَا وَ السَّلَامُ عَلَيْهَا وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ عَبْدِکَ وَ ابْنِ رَسُولِکَ وَ ابْنِ وَصِیِّ رَسُولِکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِيلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِکَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَيْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَی ذَلِکَ کُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ عَبْدِکَ وَ ابْنِ رَسُولِکَ وَ ابْنِ وَصِیِّ رَسُولِکَ الَّذِی انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِکَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِکَ وَ الدَّلِيلَ عَلَی مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِکَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِکَ وَ فَصْلَ قَضَائِکَ بَيْنَ خَلْقِکَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَی ذَلِکَ

كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْقَائِمِ بِالْحَقِّ الْحُجَّهِ بْنِ الْحَسَنِ عَبْدِكَ وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِى انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِياً مَهْدِيّاً لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالاتِكَ وَ دَيَّانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَصْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيْمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّهَ اللَّهِ فِى أَرْضِهِ وَ حُجَّتَهُ عَلَى خَلْقِهِ وَ الْمُوَلَّى لِأَمْرِهِ وَ الْمُؤْتَمَنَ عَلَى سِرِّهِ السَّلَامُ عَلَى الْمَهْدِيِّ الَّذِى وَعَدَ اللَّهُ تَعَالَى الْأُمَمَ أَنْ يَجْمَعَ بِهِ الْكَلِمَ وَ يَلُمَّ بِهِ الشَّعَثَ وَ يَمْلَأَ بِهِ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا كَمَا مُلِئَتْ ظُلْماً وَ جَوْراً وَ أَنْ يُمَكِّنَ لَهُ وَ بِهِ وَ يُنْجِزَ وَعْدَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَسْتَخْلِفُهُمْ فِيهَا حَتَّى يَعْبُدُوهُ بَعْدَ الْخَوْفِ آمِنِينَ وَ بَعْدَ الرَّجَاءِ مُتَيَقِّنِينَ لَا يُشْرِكُونَ بِهِ شَيْئاً وَ السَّلَامُ عَلَى مَنْ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ أَوَّلِ خَلْقِ اللَّهِ وَ آخِرِهِ مِنْ رُسُلِهِ وَ حُجَجِهِ وَ الْعَالِمِينَ مِنْ خَلْقِهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ عِبَادِهِ الْمُصْطَفَيْنَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ مَا أَمَرَكَ بِهِ وَ لَمْ تَخْشَ أَحَداً غَيْرَهُ وَ جَاهَدْتَ فِى سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَبَدْتَهُ خَالِصاً حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ أَشْهَدُ أَنَّكَ كَلِمَهُ التَّقْوَى وَ بَابُ الْهُدَى وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَى وَ الْحُجَّهُ عَلَى مَنْ يَبْقَى وَ مَنْ تَحْتَ الثَّرَى وَ أَشْهَدُ أَنَّ ذَلِكَ سَابِقٌ لَكُمْ

فِيمَا مَضَى وَ ذَلِكَ لَكُمْ فَاتِحٌ فِيمَا يَبْقَى وَ أَشْهَدُ أَنَّ أَرْوَاحَكُمْ وَ طِينَتَكُمْ وَاحِدَهٌ طَابَتْ وَ طَهُرَتْ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ مَنّاً مِنَ اللَّهِ وَ رَحْمَهً وَ أُشْهِدُ اللَّهَ وَ أُشْهِدُكُمْ أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ وَ لَكُمْ تَابِعٌ فِي ذَاتِ نَفْسِي وَ شَرَائِعِ دِينِي وَ خَوَاتِيمِ عَمَلِي وَ مُنْقَلَبِي فِي آخِرَتِي وَ مَثْوَايَ وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الْبَارَّ الرَّحِيمَ أَنْ يُتَمِّمَ لِي ذَلِكَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْكُمْ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً بَلَغَهَا ذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ انْتَهَكُوا حُرْمَتَكَ وَ سَفَكُوا دَمَكَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ اللَّهُمَّ الْعَنِ الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَكَ وَ خَالَفُوا مِلَّتَكَ وَ زَاغُوا عَنْ أَمْرِكَ وَ آذَوْا رَسُولَكَ وَ ضَلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ لَعْناً يَلْعَنُهُمْ بِهِ كُلُّ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَ كُلُّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ امْتَحَنْتَ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ فِي مُسْتَسَرِّ السِّرِّ وَ ظَاهِرِ الْعَلَانِيَهِ اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتَلَهَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَتَلَهَ الْحُسَيْنِ وَ أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً لَا يُعَذَّبُ بِهِ أَحَدٌ مِنَ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ تَنْصُرُهُ وَ يَنْتَصِرُ بِهِ وَ مُنَّ عَلَيْهِ بِنَصْرِكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِيحَ وَ مِلْ إِلَى الرَّأْسِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَتْرَ اللَّهِ الْمَوْتُورَ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَشْهَدُ أَنَّ دَمَكَ سَكَنَ فِي الْخُلْدِ فَاقْشَعَرَّتْ لَهُ أَظِلَّهُ الْعَرْشِ وَ بَكَتْ لَكَ جَمِيعُ الْخَلَائِقِ وَ بَكَتْ لَكَ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرَضُونَ السَّبْعُ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ مَا يَتَقَلَّبُ فِي الْجَنَّهِ وَ النَّارِ مِنْ خَلْقِ رَبِّنَا وَ مَا يُرَى وَ مَا لَا يُرَى أَشْهَدُ أَنَّكَ حُجَّهُ اللَّهِ وَ ابْنُ حُجَّتِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ وَ نَصَحْتَ وَ وَفَيْتَ وَ أَوْفَيْتَ وَ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ مَضَيْتَ لِلَّذِي كُنْتَ عَلَيْهِ شَهِيداً وَ شَاهِداً وَ مَشْهُوداً أَنَا عَبْدُ اللَّهِ وَ مَوْلَاكَ فِي طَاعَتِكَ وَ الْوَافِدُ إِلَيْكَ أَلْتَمِسُ بِذَلِكَ كَمَالَ الْمَنْزِلَهِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ ثَبَاتَ الْقَدَمِ فِي الْهِجْرَهِ إِلَيْكَ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِمَّنْ خَالَفَكَ بَرِيءٌ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ وَ شَاهِدَهُ عَلَى خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُ اللَّهِ وَ أَمِينُهُ بَلَّغْتَ نَاصِحاً وَ أَدَّيْتَ أَمِيناً

ص: ۲۶۶

وَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً وَ مَضَيْتَ عَلَى يَقِينٍ لَمْ تُؤْثِرْ عَمًى عَلَى هُدًى وَ لَمْ تَمِلْ مِنْ حَقٍّ إِلَى بَاطِلٍ.

وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اتَّبَعْتَ الرَّسُولَ صلى الله عليه و آله وَ تَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَ دَعَوْتَ إِلى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً فَجَزَاكَ اللَّهُ مِنْ صِدِّيقٍ خَيْراً عَنْ رَعِيَّتِكَ أَشْهَدُ أَنَّ الْجِهَادَ مَعَكَ جِهَادٌ حَقٌّ وَ أَنَّ الْحَقَّ مَعَكَ وَ إِلَيْكَ وَ أَنْتَ أَهْلُهُ وَ مَعْدِنُهُ وَ أَنَّكَ الصِّدِّيقُ عِنْدَ اللَّهِ وَ أَنَّ دَعْوَتَكَ حَقٌّ وَ كُلَّ دَاعٍ مَنْصُوبٍ غَيْرَكَ فَهُوَ بَاطِلٌ مَدْحُوضٌ أَتَيْتُكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ ابْنَ رَسُولِهِ عَارِفاً بِحَقِّكَ مُقِرّاً بِفَضْلِكَ مُسْتَبْصِراً بِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكَ عَارِفاً بِالْهُدَى الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ عَالِماً بِهِ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي وَ نَفْسِي وَ مَالِي اللَّهُمَّ إِنِّي أُصَلِّي عَلَيْهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيْهِ وَ صَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُكَ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَاةً مُتَتَابِعَةً مُتَوَاصِلَةً مُتَرَادِفَةً يَتْبَعُ بَعْضُهَا بَعْضاً فِي مَحْضَرِنَا هَذَا وَ إِذَا غِبْنَا وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ صَلَاةً لَا انْقِطَاعَ لَهَا وَ لَا أَمَدَ وَ لَا أَجَلَ وَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ ثُمَّ ضَعْ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الضَّرِيحِ وَ قُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَنَا مُوَالٍ لِوَلِيِّكَ مُعَادٍ لِعَدُوِّكَ وَ أَنَا بِكُمْ مُؤْمِنٌ وَ بِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ فِي شَرَائِعِ دِينِي وَ خَوَاتِيمِ عَمَلِي وَ قَلْبِي لَكَ سِلْمٌ وَ أَمْرِي لِأَمْرِكَ تَبَعٌ يَا مَوْلَايَ أَتَيْتُكَ عَارِفاً بِحَقِّكَ خَائِفاً فَآمِنِّي وَ مُسْتَجِيراً بِكَ فَأَجِرْنِي يَا سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى الْعَالَمِينَ أَشْهَدُ أَنَّكَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكَ يَا مَوْلَايَ فَاكْتُبْ لِي عِنْدَكَ عَهْداً وَ مِيثَاقاً إِنِّي أَتَيْتُكَ آخِذاً بِالْعَهْدِ وَ الْمِيثَاقِ فَاشْهَدْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَة.

ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَكَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحُسَيْنِ الْأَمِينِ وَ النُّورِ الْمُبِينِ وَ الشَّهِيدِ التَّقِيِّ الرَّضِيِّ الزَّكِيِّ الْهَادِي الْمَهْدِيِّ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَ خَيْرِ أَسْبَاطِ الْمُرْسَلِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ وَلِيُّكَ وَ ابْنُ نَبِيِّكَ وَ صَفِيُّكَ وَ ابْنُ صَفِيِّكَ وَ حَبِيبُكَ وَ ابْنُ

حَبِیبِکَ وَ نَجِیِّکَ الْقَائِمِ بِقِسْطِکَ وَ الدَّاعِی إِلَی دِینِکَ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ حَتَّی خَذَلَتْهُ أُمَّهُ نَبِیِّکَ وَ جَحَدَتْهُ حَقَّهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَیْهِ صَلَاهً تُعْلِی بِهَا ذِکْرَهُ وَ تَرْفَعُ بِهَا دَرَجَتَهُ وَ تُنِیرُ بِهَا وُجُوهَ أَوْلِیَائِهِ وَ شِیعَتِهِ وَ تَلْعَنُ بِهَا مَنْ نَصَبَ لَهُ حَرْباً وَ جَحَدَ لَهُ حَقّاً یَا إِلَهَ الْعَالَمِینَ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِیحَ وَ انْحَرِفْ إِلَی الْقِبْلَهِ وَ صَلِّ صَلَاهَ الزِّیَارَهِ وَ مَا بَدَا لَکَ وَ ادْعُ اللَّهَ کَثِیراً وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِکَ وَ لِإِخْوَانِکَ الْمُؤْمِنِینَ ثُمَّ قُمْ وَ امْضِ فَسَلِّمْ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ وَ عَلَی الشُّهَدَاءِ مِنْ أَصْحَابِ الْحُسَیْنِ علیهم السلام وَ کُلَّمَا زُرْتَ الْحُسَیْنَ علیه السلام وَ أَرَدْتَ الْخُرُوجَ مِنْ عِنْدِهِ فَانْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صَفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خَاصَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَمِینَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خَالِصَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا قَتِیلَ الظَّالِمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا غَرِیبَ الْغُرَبَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ سَلَامَ مُوَدِّعٍ لَا سَئِمٍ وَ لَا قَالٍ وَ لَا مَالٍ فَإِنْ أَمْضِ فَلَا عَنْ مَلَالَهٍ وَ إِنْ أُقِمْ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِینَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی لِزِیَارَتِکَ وَ رَزَقَنِیَ اللَّهُ الْعَوْدَ إِلَی مَشْهَدِکَ وَ الْمُقَامَ بِفِنَائِکَ وَ الْقِیَامَ فِی حَرَمِکَ وَ إِیَّاهُ أَسْأَلُ أَنْ یُسْعِدَنِی بِکُمْ وَ یَجْعَلَنِی مَعَکُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ.

**[ترجمه]در نسخه ای قدیمی از مؤلفات اصحاب شیعه، زیارتی دیگر برای حضرت صلوات الله علیه یافتم که گوید: چون به در بارگاه رسیدی، اذن و اجازه بخواه و بگو: خداوند بس بزرگ است و حمد و ثناء بسیار از آن خداست و خداوند منزه است، هر سپیده دمان و شامگاهان. «و الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ»، {حمد و ثنا خدایی راست که ما را به این امر ره نمود و اگر او ما را ره نمی‌نمود، ما به آن ره نمی‌بردیم. به راستی که فرستادگان پروردگارمان برای ما حق آوردند. سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای نبی خدا، سلام بر تو ای خاتم پیامبران، سلام بر تو ای سرور فرستادگان خدا، سلام بر تو ای حبیب خدا، سلام بر تو ای سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای امیرالمومنین، سلام بر تو ای فرمانده تابان دست و رویان، سلام بر تو ای فاطمه سرور بانوان جهان، سلام بر مولایمان ابا محمد، حسن پسندیده‌کردار فرزند علی امیر المومنین، سلام بر تو ای ابا عبد الله و بر امامان از نسل تو، سلام بر تو ای وصیِّ وصیِّ امیر المومنین، سلام بر تو ای راستین‌منش شهید، سلام بر شما ای فرشتگان حلقه زده بر گرد قبر حسین، سلام بر شما ای فرشتگان مقیم گشته خدا به این شهادتگاه، هماره از من شما را تا آنگاه که زنده ام و شب و روز بر جاست، سلام. سلام بر تو ای پسر رسول خدا، نوکر تو و کنیز زاده ات که به بردگی ات اعتراف دارد و دست از هر مخالفتی با شما شسته و دوستدار دوست شما و دشمن دشمن شماست، قصد حرم تو نموده و به شهادتگاه تو پناه آورده است و با ره سپردن به سوی تو، به خداوند و به تو تقرب جسته است. آیا اذن ورود می‌فرمایی ای رسول خدا؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای نبی خدا؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای امیر المومنین؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای سرور اوصیاء؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای فاطمه سرور زنان عالم؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای مولای من ای ابا محمد، حسن مجتبی؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای مولای من ای ابا عبد الله؟ آیا اذن ورود می‌فرمایی ای مولای من ای پسر رسول خدا؟ حمد و ثنا خدای یگانه بی‌همتای یکتای بی نیاز راست که مرا به ولایت تو ره نمود و مرا برای زیارت تو برگزید و راه ره سپردن به سوی تو را آسان نمود. سلام بر رسول خدا، امین خدا بر وحی او و مهمترین امورش، همان خاتم بر پیشینیان و آغازگر آیندگان و صاحب هیمنه بر تمام این امور، و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر امیر المومنین بنده ات و برادر رسولت که او را به دانش خود گزینش نمودی، و او را هدایتگر رهیافته هر کس از آفریدگانت که خواستی، و رهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتت برانگیختی، و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد. خداوندا بر فاطمه نیک‌آیند پاک‌نهاد پاک‌سرشته که او را برگزیدی و پاکش داشتی و بر زنان جهان برتری بخشیدی و پیشوایان رهیافتگی را که حق را بر پا دارند و به آن دادگری نمایند، در سلاله وی نهادی، صلوات فرست، صلوات خدا بر او و بر پدرش و شوهرش و فرزندانش و درود بر او و رحمت و برکات خداوند.

خداوندا بر حسن بن علی بنده ات و فرزند رسولت و پسر جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر حسین بن علی بنده ات و فرزند رسولت و پسر جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر

رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر علی بن حسین بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر محمد بن علی بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر جعفر بن محمد بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر موسی بن جعفر بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر علی بن موسی بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر محمد بن علی بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر علی بن محمد بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر حسن بن علی بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد.

خداوندا بر قائم بر حق، حجه بن الحسن (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، بنده ات و فرزند رسولت و فرزند جانشین رسولت که او را به دانش خود برگزیدی و او را هدایتگر رهیافته هر آن کس از خلقت که خواستی و راهنما به سوی پیامبرانی که به رسالتهایت برانگیختی و برقرار کننده دین به واسطه عدالتت و حد غایی قضاوتگری ات در میان مردم و صاحب هیمنه بر تمام این امور قرار دادی، صلوات فرست و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او باد. سلام بر تو ای بقیّه باقیه خداوند بر زمینش و حجت او بر خلقش و ای امر خدا به عهده ات سپرده و امین دانسته بر راز خدا، سلام بر مهدی که خداوند همه امتها را وعده نمود که به وجود او وحدت افکند و چنددستگیها را به یگانگی آورد و زمین را همانسان که از جور و ستم پر گشته، از عدل و دادگری پر کند و به او و به واسطه او، امکان و توانایی دهد و وعده اش به مومنین را محقق سازد، مومنانی که خداوند ایشان را در زمین جایگزین (زورمندانِ جهانگیر) سازد، تا او را پس از هراس، در ایمنی و آرامش و پس از امید بستنها، اکنون یقین‌یافته و با دل قرص، او را پرستش کنند، آن سان که چیزی را انباز او نخوانند. و سلام و رحمت و برکات خدا بر هر آن که میان او و نخستین آفریده خدا و آخرین ایشان از فرستادگان و حجتهای خدا و دانایان از خلق و فرشتگان خدا و بندگان برگزیده او قرار دارد. سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، گواهی می‌دهم که آنچه خداوند تو را بدان امر فرموده بود، از جانب او ابلاغ نمودی و از احدی جز او ترسی به دل راه ندادی و در راه او جانفشانی کردی و خالصانه او را تا آن گاه که جان باختی، پرستیدی. گواهی می‌دهم که شما واژه پرهیزکاری و دروازه هدایت و تنها دستاویز استوار و حجت بر زندگان و در خاک خفتگان هستید. شهادت می‌دهم که این، در گذشته ها موجب برتری شما بود و در آینده راهگشا و پیروزی‌بخش شما خواهد بود. شهادت می‌دهم که روح شما و سرشت شما یکی است و پاک و نیکو بوده و پاکیزه و مطهر گشته و تمام ذرات آن از جنس هم هستند، از سر منت الهی و رحمت او، پس خدا شاهد باشد و شما را گواه می گیرم که من به شما ایمان دارم و درباره وجود خودم و دستورات دینم و عاقبت عملم و بازگشتگاهم و اقامتگاه همیشگی ام، پیرو شما هستم. از خداوند نکویی‌ورزِ افزون مهر مسألت دارم که این نعمت را به من به تمامی ارزانی دارد. خدا لعنت کند امتی را که شما را به قتل رساند و خدا لعنت کند امتی را که این خبر شنید و به آن خشنود گشت. گواهی می‌دهم آنان که حرمت تو را زیر پا نهادند و خونت را ریختند، به گفته رسول امی، معلونند. خداوندا لعنت فرست آنانی را که نعمتت را قدر ندانسته، دگرگون نمودند و با دین تو مخالفت جستند و از جاده فرمان تو منحرف گشتند و رسولت را آزار رساندند و از راه هدایت تو گم گشتند. خداوندا ایشان را چنان لعن و نفرین کن که هر فرشته مقرب و هر بنده مومنی که خداوند دلش را به ایمان

آزموده، وی را همراه آن لعنت فرستند. خداوندا ایشان را در پنهانگاه رازها و در آشکارای بی پرده لعنت فرست. خداوندا قاتلان امیر المومنین و قاتلان حسین و یاران حسین را لعنت فرست و ایشان را عذابی فرست که احدی از جهانیان به آن عذاب نگردد. خداوندا ما را از کسانی قرار ده که یاریشان می‌کنی و به واسطه ایشان انتقام می‌گیرند و بر وی به یاری ات در دنیا و آخرت منت‌دار باش، ای مهربانترین مهربانان. سپس ضریح را ببوس و به سمت سر حضرت روی کن و بگو: سلام بر تو ای آن که خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد، سلام بر تو ای انتقام خدا که در آسمانها و زمین به انتظار گرفتن انتقامش نشسته اند. شهادت می‌دهم که خون تو در بهشت جاودانگی برنشست و سرادقها و طبقات عرش به خاطر آن به لرزه افتاد و همه آفریدگان به گریه افتادند و آسمانهای هفتگانه و زمینهای هفتگانه و آنچه در آن و میان آن است و هر آن که از خلق پروردگارمان میان بهشت و جهنم در نوسان است و هر آنچه دیدنی است و نادیدنی، برای تو گریست. شهادت می‌دهم که تو حجت خدا و پسر حجت خدایی. و شهادت می‌دهم که تو ابلاغ نمودی و اندرز دادی و وفا نموده و (به وعده گاه) آمدی و در راه پروردگارت مجاهدت نمودی و بر آن راه و رسالتی که داشتی، شهید و شاهد و شهادت داده شده به تو، ره سپردی. من بنده خدا و نوکر سرنهاده تو و سر سپرده کوی توام و نزد خداوند التماس جایگاه بالنده دارم و استواری گامم در هجرت به سوی تو و نیز آن راهی که در نبود تو، برای درآمدن به سایه کفالت تو که به آن امر شده ام، آشفته و نااستوار نگردد. سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت او و شاهد و گواه او بر خلقش. سلام بر تو ای پسر رسول خدا، شهادت می‌دهم که تو بنده خدا و امین او هستی و خیرخواهانه ابلاغ نمودی و امانتدار رسالتت ادا نمودی و ستمدیده کشته شدی و با یقین ره سپردی، گمگشتگی را بر رهیافتگی برنگزیدی و از حق به سوی باطل گرایش نیافتی و شهادت می‌دهم که تو نماز را بر پا داشتی و زکات را پرداخت نمودی و امر به معروف کردی و نهی از منکر نمودی و از رسول صلی الله علیه و آله پیروی کردی و کتاب خدا را چنان که شاید، تلاوت نمودی و به حکمت و اندرز نیکو به راه خدا فراخواندی، صلوات خدا بر تو باد و سلام بی پایان او، و خداوند از سوی رعیّت ، پاداش یک راستگوی راستین را به تو عطا نماید. شهادت می‌دهم که جهاد با تو جهاد واقعی است و حق با توست و در پویش به سوی توست و تو اهل و معدن آن هستی و نزد خداوند بس راستگویی و دعوت تو حق است و هر که جز تو به دعوتی فرا ایستاده، باطل است و پس‌افکنده. به نزد تو آمده ام ای حبیب رسول خدا و پسر رسول خدا و من تو را به راستی می شناسم و به حق تو اقرار دارم و به خوبی از فضل تو آگاهم و بر گمراهی مخالفانت یقین دارم و به هدایتی که تو بر آنی، آگاهم. پدر و مادرم به فدای تو و جان و مال خودم. خداوندا، من بر او، چنان که تو بر او و پیامبرانت و امیر المومنین صلوات فرستادی، صلوات می‌فرستم، صلواتی پیوسته و پیاپی که یکی در پس دیگری آید و هرگز پایان نیابد و اکنون در این حضورمان، و چون غایب گشتیم و در هر حالی، صلواتی که هرگز پاره و بردریده نگردد و بی پایان و بی کران باشد. و سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد. سپس گونه راستت را بر قبر بگذار و بگو: به راستی که ما از آن خداییم و به سوی او بازگردندگانیم. ای مولای من ای ابا عبد الله، من دوستدار دوستدار شما و دشمن دشمنتان هستم و من به شما ایمان و در شریعتهای دینم و سرانجام عملم به بازگشتتان یقین دارم و دلم با دل شما دوستی ورزیده و کارم همه پیروی شماست. ای مولای من، آگاه به حق تو و ترسان و لرزان به سوی حرمت آمدم، پس مرا ایمنی بخش؛ و پناه جوی به نزدت آمدم، پس مرا در سایه پناه خود قرار ده. ای سرور و مولای من، ای حجت خدا بر جهانیان، شهادت می‌دهم که تو از سوی پروردگارت بر بیّنه و حقیقت روشن هستی، ای مولای من، پس برای من نزد خود عهد و میثاقی بنویس که من نزد تو آمدم و عهد و میثاقی گرفتم، پس برای من نزد پروردگارت گواه باش، که تو ولیّ من در دنیا و آخرت هستی. سپس سر بردار و بگو: خداوندا، بر حسین امانتدار و این نور روشنگر و شهید پرهیزکار پسندیده‌کردار پاکدامن رهنمای هدایت یافته، امام تقوا پیشگان و برترینِ

نوه های فرو فرستادگان صلوات فرست. خداوندا شهادت می‌دهم که او دوستدار تو و پسر پیامبر تو و برگزیده تو و پسر برگزیده تو و حبیب تو و پسر حبیب تو و نیایشگر رازگوی تو که دادگری ات را برپای داشته و به حکمت و اندرز نیک به دین تو فراخوانده، است تا آن که امت پیامبرت او را تنها و بی کس گذاشته و حق وی را انکار نمودند. خداوندا بر وی درود و صلواتی فرست که به آن یادش را فراز گردانی و درجه اش را والاـ نشانی و به آن، چهره دوستداران و پیروانش را نورانی گردانی و هر آن که علیه او جنگی به راه انداخت و حقش را انکار نمود را لعنت نمایی، ای ال-ه جهانیان! تو بر هر چیزی توانایی. سپس قبر را ببوس و به طرف قبله روی گردان و نماز زیارت و هر نمازی که خواهی را بخوان و خدا را بسیار به دعا بخوان و برای گناهانت و برای برادران مومنت دعا کن.

سپس برخیز و روانه گرد و بر علی بن حسین و بر شهیدان یاور حسین علیه السلام، سلام بفرست و هر گاه که به زیارت حسین علیه السلام رفتی و خواستی از نزد حضرت مرخص شوی، بر قبر خم شو و آن را بوسه ده و بگو: سلام بر تو ای مولای من ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای بنده خاص خدا، سلام بر تو ای امین خدا، سلام بر تو ای خالص گشته برای خدا، سلام بر تو ای کشته ستم‌پیشگان، سلام بر تو ای غریب غریبان، سلام بر تو، سلام وداع کننده ای نه آزرده دل و نه پریشان خاطر و نه به شتاب گریزان. و اگر می‌روم از سر ملالت نیست و اگر می‌مانم از بدگمانی به آنچه خداوند به بردباران وعده داده، نمی‌باشد و خداوند این زیارت را آخرین زیارت تو قرار ندهد و مرا بازگشت به شهادتگاه تو و درنشستن بر ساحتت و برپا ایستادن (به نماز) در حرمت روزی نماید، و هم از او درخواست می‌نمایم که مرا به (محبت) شما سعادتمند گرداند و در دنیا و آخرت با شما همراه دارد. السلام علیک و رحمه الله و برکاته .

**[ترجمه]

باب ۱۹ زیاره مأثوره للشهداء مشتمله علی أسمائهم الشریفه

الأخبار

«۱»

قل، [إقبال الأعمال] رَوَیْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَی جَدِّی أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الطُّوسِیِّ ره قَالَ حَدَّثَنَا الشَّیْخُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَیَّاشٍ قَالَ حَدَّثَنِی الشَّیْخُ الصَّالِحُ أَبُو مَنْصُورِ بْنُ عَبْدِ الْمُنْعِمِ بْنِ النُّعْمَانِ الْبَغْدَادِیُّ ره قَالَ: خَرَجَ مِنَ النَّاحِیَهِ سَنَهَ اثْنَتَیْنِ وَ خَمْسِینَ وَ مِائَتَیْنِ عَلَی یَدِ الشَّیْخِ مُحَمَّدِ بْنِ غَالِبٍ الْأَصْفَهَانِیِّ حِینَ وَفَاهِ أَبِی ره وَ کُنْتُ حَدِیثَ السِّنِّ وَ کَتَبْتُ أَسْتَأْذِنُ فِی زِیَارَهِ مَوْلَایَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ زِیَارَهِ الشُّهَدَاءِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ فَخَرَجَ إِلَیَّ مِنْهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ إِذَا أَرَدْتَ زِیَارَهَ الشُّهَدَاءِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ فَقِفْ عِنْدَ رِجْلَیِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ هُوَ قَبْرُ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمَا فَاسْتَقْبِلِ الْقِبْلَهَ بِوَجْهِکَ فَإِنَّ هُنَاکَ حَوْمَهَ الشُّهَدَاءِ وَ أَوْمِ وَ أَشِرْ إِلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَوَّلَ قَتِیلٍ مِنْ نَسْلِ خَیْرِ سَلِیلٍ مِنْ سُلَالَهِ إِبْرَاهِیمَ الْخَلِیلِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَی أَبِیکَ إِذْ قَالَ فِیکَ قَتَلَ اللَّهُ قَوْماً قَتَلُوکَ یَا بُنَیَّ مَا أَجْرَأَهُمْ عَلَی الرَّحْمَنِ وَ عَلَی انْتِهَاکِ حُرْمَهِ الرَّسُولِ عَلَی الدُّنْیَا بَعْدَکَ الْعَفَا کَأَنِّی بِکَ بَیْنَ یَدَیْهِ مَاثِلًا وَ لِلْکَافِرِینَ قَائِلًا:

أَنَا عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍ***نَحْنُ وَ بَیْتِ اللَّهِ أَوْلَی بِالنَّبِی

أَطْعَنُكَمْ بِالرُّمْحِ حَتَّى یَنْثَنِیَ***أَضْرِبُكَمْ بِالسَّیْفِ أَحْمِی عَنْ أَبِی

ضَرْبَ غُلَامٍ هَاشِمِیٍ عَرَبِیٍ***وَ اللَّهِ لَا یَحْکُمُ فِینَا ابْنُ الدَّعِی

حَتَّی قَضَیْتَ نَحْبَکَ وَ لَقِیتَ رَبَّکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ أَوْلَی بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ وَ أَنَّکَ ابْنُ رَسُولِهِ وَ ابْنُ حُجَّتِهِ وَ أَمِینِهِ حَکَمَ اللَّهُ لَکَ عَلَی قَاتِلِکَ مُرَّهَ بْنِ مُنْقِذِ بْنِ النُّعْمَانِ الْعَبْدِیِّ- لَعَنَهُ اللَّهُ وَ أَخْزَاهُ وَ مَنْ شَرِکَهُ فِی قَتْلِکَ وَ کَانُوا عَلَیْکَ ظَهِیراً وَ أَصْلَاهُمُ اللَّهُ جَهَنَّمَ

وَ سَاءَتْ مَصِیراً وَ جَعَلَنَا اللَّهُ مِنْ مُلَاقِیکَ وَ مُرَافِقِیکَ وَ مُرَافِقِی جَدِّکَ وَ أَبِیکَ وَ عَمِّکَ وَ أَخِیکَ وَ أُمِّکَ الْمَظْلُومَهِ وَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِنْ قَاتِلِیکَ وَ أَسْأَلُ اللَّهَ مُرَافَقَتَکَ فِی دَارِ الْخُلُودِ وَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِنْ أَعْدَائِکَ أُولِی الْجُحُودِ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ (۱)

السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَیْنِ الطِّفْلِ الرَّضِیعِ الْمَرْمِیِّ الصَّرِیعِ الْمُتَشَحِّطِ دَماً الْمُصَعَّدِ دَمُهُ فِی السَّمَاءِ الْمَذْبُوحِ بِالسَّهْمِ فِی حَجْرِ أَبِیهِ لَعَنَ اللَّهُ رَامِیَهُ حَرْمَلَهَ بْنَ کَاهِلٍ الْأَسَدِیَّ وَ ذَوِیهِ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ مَبْلِیِّ الْبَلَاءِ وَ الْمُنَادِی بِالْوَلَاءِ فِی عَرْصَهِ کَرْبَلَاءَ الْمَضْرُوبِ مُقْبِلًا وَ مُدْبِراً لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ هَانِیَ بْنَ ثُبَیْتٍ الْحَضْرَمِیَّ السَّلَامُ عَلَی الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ الْمُوَاسِی أَخَاهُ بِنَفْسِهِ الْآخِذِ لِغَدِهِ مِنْ أَمْسِهِ الْفَادِی لَهُ الْوَاقِی السَّاعِی إِلَیْهِ بِمَائِهِ الْمَقْطُوعَهِ یَدَاهُ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَیْهِ یَزِیدَ بْنَ وَقَّادٍ وَ حَکِیمَ بْنَ الطُّفَیْلِ الطَّائِیَّ السَّلَامُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ الصَّابِرِ نَفْسَهُ مُحْتَسِباً وَ النَّائِی عَنِ الْأَوْطَانِ مُغْتَرِباً الْمُسْتَسْلِمِ لِلْقِتَالِ الْمُسْتَقْدِمِ لِلنِّزَالِ الْمَکْثُورِ بِالرِّجَالِ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ هَانِیَ بْنَ ثُبَیْتٍ الْحَضْرَمِیَّ السَّلَامُ عَلَی عُثْمَانَ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ سَمِیِّ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ لَعَنَ اللَّهُ رَامِیَهُ بِالسَّهْمِ خَوْلِیَّ بْنَ یَزِیدَ الْأَصْبَحِیَّ الْأَیَادِیَّ وَ الْأَبَانِیَّ الدَّارِمِیَّ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ قَتِیلِ الْأَبَانِیِّ الدَّارِمِیِّ لَعَنَهُ اللَّهُ وَ ضَاعَفَ عَلَیْهِ الْعَذَابَ الْأَلِیمَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ یَا مُحَمَّدُ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِکَ الصَّابِرِینَ السَّلَامُ عَلَی أَبِی بَکْرِ بْنِ الْحَسَنِ الزَّکِیِّ الْوَلِیِّ الْمَرْمِیِّ بِالسَّهْمِ الرَّدِیِّ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُقْبَهَ الْغَنَوِیَّ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الزَّکِیِّ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَ رَامِیَهُ حَرْمَلَهَ بْنَ کَاهِلٍ الْأَسَدِیَّ السَّلَامُ عَلَی الْقَاسِمِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ الْمَضْرُوبِ هَامَتُهُ الْمَسْلُوبِ لَأْمَتُهُ

ص: ۲۷۰

۱- ۱. الإقبال ص ۶۴.

حِينَ نَادَی الْحُسَیْنَ عَمَّهُ فَجَلَّی عَلَیْهِ عَمُّهُ کَالصَّقْرِ وَ هُوَ یَفْحَصُ بِرِجْلِهِ التُّرَابَ وَ الْحُسَیْنُ یَقُولُ بُعْداً لِقَوْمٍ قَتَلُوکَ وَ مَنْ خَصْمُهُمْ یَوْمَ الْقِیَامَهِ جَدُّکَ وَ أَبُوکَ ثُمَّ قَالَ عَزَّ وَ اللَّهِ عَلَی عَمِّکَ أَنْ تَدْعُوَهُ فَلَا یُجِیبَکَ أَوْ یُجِیبَکَ وَ أَنْتَ قَتِیلٌ جَدِیلٌ فَلَا یَنْفَعَکَ هَذَا وَ اللَّهِ یَوْمٌ کَثُرَ وَاتِرُهُ وَ قَلَّ نَاصِرُهُ جَعَلَنِیَ اللَّهُ مَعَکُمَا یَوْمَ جَمْعِکُمَا وَ بَوَّأَنِی مُبَوَّأَکُمَا وَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَکَ عَمْرَو بْنَ سَعْدِ بْنِ نُفَیْلٍ الْأَزْدِیَّ وَ أَصْلَاهُ جَحِیماً وَ أَعَدَّ لَهُ عَذَاباً أَلِیماً السَّلَامُ عَلَی عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الطَّیَّارِ فِی الْجِنَانِ حَلِیفِ الْإِیمَانِ وَ مُنَازِلِ الْأَقْرَانِ النَّاصِحِ لِلرَّحْمَنِ التَّالِی لِلْمَثَانِی وَ الْقُرْآنِ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قُطْبَهَ النَّبْهَانِیَّ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الشَّاهِدِ مَکَانَ أَبِیهِ وَ التَّالِی لِأَخِیهِ وَ وَاقِیهِ بِبَدَنِهِ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ عَامِرَ بْنَ نَهْشَلٍ التَّمِیمِیَّ السَّلَامُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ عَقِیلٍ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَ رَامِیَهُ بِشْرَ بْنَ خُوطٍ الْهَمْدَانِیَّ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَقِیلٍ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَ رَامِیَهُ عُمَرَ بْنَ خَالِدِ بْنِ أَسَدٍ الْجُهَنِیَّ السَّلَامُ عَلَی الْقَتِیلِ بْنِ الْقَتِیلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ عَقِیلٍ وَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ عَامِرَ بْنَ صَعْصَعَهَ وَ قِیلَ أَسَدُ بْنُ مَالِکٍ السَّلَامُ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ عَقِیلٍ وَ

لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَ رَامِیَهُ عَمْرَو بْنَ صَبِیحٍ الصَّیْدَاوِیَّ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی سَعِیدِ بْنِ عَقِیلٍ وَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ لَقِیطَ بْنَ نَاشِرٍ الْجُهَنِیَّ السَّلَامُ عَلَی سُلَیْمَانَ مَوْلَی الْحُسَیْنِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ سُلَیْمَانَ بْنَ عَوْفٍ الْحَضْرَمِیَّ السَّلَامُ عَلَی قَارِبٍ مَوْلَی الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی مُنْجِحٍ مَوْلَی الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍ (۱)

السَّلَامُ عَلَی مُسْلِمِ بْنِ عَوْسَجَهَ الْأَسَدِیِّ الْقَائِلِ لِلْحُسَیْنِ وَ قَدْ أَذِنَ لَهُ فِی الِانْصِرَافِ:

ص: ۲۷۱

۱- ۱. الإقبال ص ۴۴- ۴۵.

أَ نَحْنُ نُخَلِّی عَنْکَ وَ بِمَ نَعْتَذِرُ إِلَی اللَّهِ مِنْ أَدَاءِ حَقِّکَ وَ لَا وَ اللَّهِ حَتَّی أَکْسِرَ فِی صُدُورِهِمْ رُمْحِی وَ أَضْرِبَهُمْ بِسَیْفِی مَا ثَبَتَ قَائِمُهُ فِی یَدِی وَ لَا أُفَارِقُکَ وَ لَوْ لَمْ یَکُنْ مَعِی سِلَاحٌ أُقَاتِلُهُمْ بِهِ لَقَذَفْتُهُمْ بِالْحِجَارَهِ ثُمَّ لَمْ أُفَارِقْکَ حَتَّی أَمُوتَ مَعَکَ وَ کُنْتَ أَوَّلَ مَنْ شَرَی نَفْسَهُ وَ أَوَّلَ شَهِیدٍ مِنْ شُهَدَاءِ اللَّهِ قَضَی نَحْبَهُ فَفُزْتَ وَ رَبِّ الْکَعْبَهِ شَکَرَ اللَّهُ لَکَ اسْتِقْدَامَکَ وَ مُوَاسَاتَکَ إِمَامَکَ إِذْ مَشَی إِلَیْکَ وَ أَنْتَ صَرِیعٌ فَقَالَ یَرْحَمُکَ اللَّهُ یَا مُسْلِمَ بْنَ عَوْسَجَهَ وَ قَرَأَ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضی نَحْبَهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ یَنْتَظِرُ وَ ما بَدَّلُوا تَبْدِیلًا لَعَنَ اللَّهُ الْمُشْتَرِکِینَ فِی قَتْلِکَ عَبْدَ اللَّهِ الضَّبَابِیَّ وَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ خَشْکَارَهَ الْبَجَلِیَّ السَّلَامُ عَلَی سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَنَفِیِّ الْقَائِلِ لِلْحُسَیْنِ وَ قَدْ أَذِنَ لَهُ فِی الِانْصِرَافِ لَا نُخَلِّیکَ حَتَّی یَعْلَمَ اللَّهُ أَنَّا قَدْ حَفِظْنَا غَیْبَهَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فِیکَ وَ اللَّهِ لَوْ أَعْلَمُ أَنِّی أُقْتَلُ ثُمَّ أُحْیَا ثُمَّ أُحْرَقُ ثُمَّ أُذْرَی وَ یُفْعَلُ ذَلِکَ بِی سَبْعِینَ مَرَّهً مَا فَارَقْتُکَ حَتَّی أَلْقَی حِمَامِی دُونَکَ وَ کَیْفَ لَا أَفْعَلُ ذَلِکَ وَ إِنَّمَا هِیَ مَوْتَهٌ أَوْ قَتْلَهٌ وَاحِدَهٌ ثُمَّ هِیَ الْکَرَامَهُ الَّتِی لَا انْقِضَاءَ لَهَا أَبَداً فَقَدْ لَقِیتَ حِمَامَکَ وَ وَاسَیْتَ إِمَامَکَ وَ لَقِیتَ مِنَ اللَّهِ الْکَرَامَهَ فِی دَارِ الْمُقَامَهِ حَشَرَنَا اللَّهُ مَعَکُمْ فِی الْمُسْتَشْهَدِینَ وَ رَزَقَنَا مُرَافَقَتَکُمْ فِی أَعْلَی عِلِّیِّینَ السَّلَامُ عَلَی بِشْرِ بْنِ عُمَرَ الْحَضْرَمِیِّ شَکَرَ اللَّهُ لَکَ قَوْلَکَ لِلْحُسَیْنِ وَ قَدْ أَذِنَ لَکَ فِی الِانْصِرَافِ أَکَلَتْنِی إِذَنِ السِّبَاعُ حَیّاً إِذَا فَارَقْتُکَ وَ أَسْأَلُ عَنْکَ الرُّکْبَانَ وَ أَخْذُلُکَ مَعَ قِلَّهِ الْأَعْوَانِ لَا یَکُونُ هَذَا أَبَداً السَّلَامُ عَلَی یَزِیدَ بْنِ حُصَیْنٍ الْهَمْدَانِیِّ الْمَشْرِقِیِّ الْقَارِیِّ الْمُجَدَّلِ السَّلَامُ عَلَی عِمْرَانَ بْنِ کَعْبٍ الْأَنْصَارِیِّ السَّلَامُ عَلَی نَعِیمِ بْنِ عَجْلَانَ الْأَنْصَارِیِّ السَّلَامُ عَلَی زُهَیْرِ بْنِ الْقَیْنِ الْبَجَلِیِّ الْقَائِلِ لِلْحُسَیْنِ علیه السلام وَ قَدْ أَذِنَ لَهُ فِی الِانْصِرَافِ لَا وَ اللَّهِ لَا یَکُونُ ذَلِکَ أَبَداً أَ أَتْرُکُ ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَسِیراً فِی یَدِ الْأَعْدَاءِ وَ أَنْجُو أَنَا لَا أَرَانِی اللَّهُ ذَلِکَ الْیَوْمَ.

السَّلَامُ عَلَی عَمْرِو بْنِ قَرَظَهَ الْأَنْصَارِیِّ السَّلَامُ عَلَی حَبِیبِ بْنِ مُظَاهِرٍ الْأَسَدِیِّ السَّلَامُ عَلَی الْحُرِّ بْنِ یَزِیدَ الرِّیَاحِیِّ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَیْرٍ الْکَلْبِیِّ السَّلَامُ عَلَی نَافِعِ بْنِ هِلَالٍ الْبَجَلِیِّ الْمُرَادِیِّ السَّلَامُ عَلَی أَنَسِ بْنِ کَاهِلٍ الْأَسَدِیِّ السَّلَامُ

عَلَى قَيْسِ بْنِ مُسْهِرٍ الصَّيْدَاوِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ وَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنَيْ عُرْوَهَ بْنِ حَرَّاقٍ الْغِفَارِيَّيْنِ السَّلَامُ عَلَى جَوْنٍ مَوْلَى أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ السَّلَامُ عَلَى شَبِيبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ النَّهْشَلِيِّ السَّلَامُ عَلَى الْحَجَّاجِ بْنِ يَزِيدَ السَّعْدِيِّ السَّلَامُ عَلَى قَاسِطٍ وَ كَرِشٍ ابْنَيْ زُهَيْرٍ التَّغْلَبِيَّيْنِ السَّلَامُ عَلَى كِنَانَهَ بْنِ عَتِيقٍ السَّلَامُ عَلَى ضِرْغَامَهَ بْنِ مَالِكٍ السَّلَامُ عَلَى جُوَيْنِ بْنِ مَالِكٍ الضُّبَعِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَمْرِو بْنِ ضُبَيْعَهَ الضُّبَعِيِّ السَّلَامُ عَلَى زَيْدِ بْنِ ثُبَيْتٍ الْقَيْسِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ وَ عُبَيْدِ اللَّهِ ابْنَيْ يَزِيدَ بْنِ ثُبَيْتٍ الْقَيْسِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَامِرِ بْنِ مُسْلِمٍ السَّلَامُ عَلَى قَعْنَبِ بْنِ عَمْرٍو النَّمِرِيِّ السَّلَامُ عَلَى سَالِمٍ مَوْلَى عَامِرِ بْنِ مُسْلِمٍ السَّلَامُ عَلَى سَيْفِ بْنِ مَالِكٍ السَّلَامُ عَلَى زُهَيْرِ

بْنِ بِشْرٍ الْخَثْعَمِيِّ السَّلَامُ عَلَى بَدْرِ بْنِ مَعْقِلٍ الْجُعْفِيِّ السَّلَامُ عَلَى الْحَجَّاجِ بْنِ مَسْرُوقٍ الْجُعْفِيِّ السَّلَامُ عَلَى مَسْعُودِ بْنِ الْحَجَّاجِ وَ ابْنِهِ السَّلَامُ عَلَى مُجَمِّعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْعَائِذِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَمَّارِ بْنِ حَسَّانَ بْنِ شُرَيْحٍ الطَّائِيِّ السَّلَامُ عَلَى حَيَّانَ بْنِ الْحَارِثِ السَّلْمَانِيِّ الْأَزْدِيِّ السَّلَامُ عَلَى جُنْدَبِ بْنِ حُجْرٍ الْخَوْلَانِيِّ السَّلَامُ عَلَى عُمَرَ بْنِ خَالِدٍ الصَّيْدَاوِيِّ السَّلَامُ عَلَى سَعِيدٍ مَوْلَاهُ السَّلَامُ عَلَى يَزِيدَ بْنِ زِيَادِ بْنِ الْمُظَاهِرِ الْكِنْدِيِّ السَّلَامُ عَلَى زَاهِرٍ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ الْحَمِقِ الْخُزَاعِيِّ السَّلَامُ عَلَى جَبَلَهَ بْنِ عَلِيٍّ الشَّيْبَانِيِّ السَّلَامُ عَلَى سَالِمٍ مَوْلَى بَنِي الْمَدِينَهِ الْكَلْبِيِّ السَّلَامُ عَلَى أَسْلَمَ بْنِ كَثِيرٍ الْأَزْدِيِّ السَّلَامُ عَلَى قَاسِمِ بْنِ حَبِيبٍ الْأَزْدِيِّ السَّلَامُ عَلَى عُمَرَ بْنِ الْأُحْدُوثِ الْحَضْرَمِيِّ السَّلَامُ عَلَى أَبِي ثُمَامَهَ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الصَّائِدِيِّ السَّلَامُ عَلَى حَنْظَلَهَ بْنِ أَسْعَدَ الشِّبَامِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْكَدِنِ الْأَرْحَبِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَمَّارِ بْنِ أَبِي سَلَامَهَ الْهَمْدَانِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَابِسِ بْنِ شَبِيبٍ الشَّاكِرِيِّ السَّلَامُ عَلَى شَوْذَبٍ مَوْلَى شَاكِرٍ السَّلَامُ عَلَى شَبِيبِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ سَرِيعٍ السَّلَامُ عَلَى مَالِكِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرِيعٍ السَّلَامُ عَلَى الْجَرِيحِ الْمَأْسُورِ سَوَّارِ بْنِ أَبِي حِمْيَرٍ الْفَهْمِيِّ الْهَمْدَانِيِّ السَّلَامُ عَلَى الْمُرْتَثِّ مَعَهُ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجُنْدُعِيِّ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا خَيْرَ أَنْصَارٍ.

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ بَوَّأَكُمُ اللَّهُ مُبَوَّأَ الْأَبْرَارِ أَشْهَدُ لَقَدْ

كَشَفَ اللَّهُ لَكُمُ الْغِطَاءَ وَ مَهَّدَ لَكُمُ الْوِطَاءَ وَ أَجْزَلَ لَكُمُ الْعَطَاءَ وَ كُنْتُمْ عَنِ الْحَقِّ غَيْرَ بَطَّاءٍ وَ أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ وَ نَحْنُ لَكُمْ خُلَطَاءُ فِي دَارِ الْبَقَاءِ وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: شیخ صالح ابو منصور بن عبدالمنعم بن نعمان بغدادی روایت نمود: در سال دویست و پنجاه و دو از سوی شیخ محمد بن غالب اصفهانی به هنگام وفات پدرم رحمه الله از جانب ناحیه مقدسه، نوشته ای صادر شد و من نوجوانی بودم و در نامه ای، اذن زیارت مولایم ابا عبد الله علیه السلام و شهیدان رضوان الله علیهم را خواستم و از وی این نامه به دست من رسید:

به نام خداوند بخشاینده افزون‌مهر، چون خواستی به زیارت شهیدان که رضوان الهی بر ایشان باد بروی، پس کنار پاهای امام حسین علیه السلام بایست که قبر علی بن حسین صلوات خدا بر آن دو باد، باشد و رویت را به سمت قبله بگردان که قتلگاه بیشتر شهیدان در آن سمت است و با دستت به علی بن حسین علیه السلام اشاره کن و بگو: سلام بر تو ای نخست کشته از نسل برترین نژاد از تبار ابراهیم خلیل، صلوات خدا بر تو و بر پدرت باد آنگاه که درباره تو فرمود: خدا بکشد قومی که تو را کشتند ای فرزندم، چه جسارت پیشه اند بر خدای رحمن و بر زیر پا نهادن حرمت رسول خدا، دنیا پس از تو نابود گردد، هان که گویی تو را چنین می‌بینم که پیش روی او ایستاده ای و به کافران چنین می گویی: - . أَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِي . نَحْنُ وَ بَيْتِ اللَّهِ أَوْلَى بِالنَّبِي أَطْعَنُكُمْ بِالرُّمْحِ حَتَّى يَنْثَنِيَ . أَضْرِبُكُمْ بِالسَّيْفِ أَحْمِي عَنْ أَبِي ضَرْبَ غُلَامٍ هَاشِمِيٍ عَرَبِيٍ . وَ اللَّهِ لَا يَحْكُمُ فِينَا ابْنُ الدَّعِي -

من علی بن حسین بن علی هستم، ما و بیت الله به پیامبر اولی هستیم .

شما را با نیزه ام آنقدر ضربه می‌زنم تا نیزه ام خم گردد و شما را با شمشیر می‌زنم و از پدرم دفاع می کنم.

ضربه زدن جوان هاشمی‌تبار عرب؛ و به خدا که فرزندان یک حرامزاده را نرسد که بر ما حکم نماید.

تا آنکه وقت جان سپردنت رسید و به دیدار پروردگارت رفتی. شهادت می‌دهم که تو به خدا و رسول خدا اولی تر هستی و تو پسر رسول خدا و پسر حجت و امین خدایی. خداوند بر قاتل تو مُره بن منقذ بن نعمان عبدی، که خدا او را نفرین و ننگ فرستد، و هر آن که با او در قتل تو شریک گشت و علیه تو از وی پشتیبانی کردند، به سود تو حکم نماید و ایشان را به دوزخ درافکند و بد سرنوشتی دارند و ما را از دیدار کنندگان تو و همراهان تو و همراهان جدت و پدرت و عمویت و برادر و مادر مظلومت قرار دهد و نزد خداوند از قاتلان تو برائت می‌جویم و از خدای، همراهی با تو در بهشت جاودان را مسألت می‌نمایم و نزد او از دشمنانت و انکارکنندگانت بیزاری می‌جویم. سلام خدا و رحمت و برکات او بر تو باد. - . اقبال الاعمال: ۶۴ -

سلام بر تو ای عبد الله بن حسین، کودک شیرخوار تیرخورده نقش‌زمین‌گشته درغلتیده در خونش، خونی که به آسمان پاشیده شد و در آغوش پدر به تیر جفا ذبح گردید. خداوند آن تیرافکن به گلوی او، حرمله بن کاهل اسدی و یارانش را لعن و نفرین کند.

سلام بر عبد الله بن امیر المومنین که بس جوانمردانه جنگید و در پهنه کربلا ندای یاری زد و در هر یورش و بازگشتش،

ضرب شمشیر خورد، خداوند قاتل او هانی بن ثُبیت حضرمی را لعن و نفرین کند.

سلام بر عباس بن امیر المومنین، همیار برادرش به بذل جان که فردای قیامت خود را به جانفشانی امروزش ساخت، به فدا دهنده جانش برای برادر و نگاهبان او که با مشک آبش به سوی وی شتاب نمود و دستانش بریده گشت. خداوند دو قاتل او یزید بن وقاد و حکیم بن طفیل طائی را لعن و نفرین فرستد .

سلام بر جعفر بن امیر المومنین که جانش به طلب اجر الهی، شکیبایی پیشه نمود و از خانه و کاشانه، غربت جسته، دور گشت، آن سپرده خود به میدان نبرد و پیشی جوینده برای کارزار که شمار جنگ‌آوران پیش رویش چندان و چند گشت. خدا لعنت کند قاتل او هانی بن ثبیت حضرمی را.

سلام بر عثمان بن امیر المومنین، آن همنام عثمان بن مظعون، خداوند آن تیر افکننده بر وی، خولی بن یزید اصبحی ایادی و ابانی دارمی را لعنت فرستد.

سلام بر محمد بن امیر المومنین، کشته به دست ابانی دارمی که لعنت خدا بر او باد و عذاب دردناکش دو چندان باد. صلوات خدا بر تو ای محمد و بر اهل بیت شکیبای تو.

سلام بر ابی بکر پسر حسن پسندیده‌کردار، دوستدار تیرخورده به تیر مرگ. لعنت خدا بر قاتل او عبد الله بن عقبه غنوی.

سلام بر عبدالله بن حسن بن علی پاکدامن، خداوند قاتل و تیرافکن به سوی او حرمله بن کاهل اسدی را لعنت کند.

سلام بر قاسم بن حسن بن علی که سرش کوفته گشت و جوشنش به چپاول رفت، آنگاه که عمویش حسین را به فریاد خواند و عمویش چون عقابی با کنار زدن دشمنان بر بالین وی حاضر گشت، حال آنکه او جان‌کنان پاشنه در خاک می‌کشید و حسین می‌گفت: نابود باد قومی که تو را کشتند و در روز قیامت دشمنشان، جد تو و پدر تو هستند. سپس فرمود: به خدا سوگند که بر عمویت دشوار آید که او را بخوانی و تو را پاسخ نگوید یا پاسخ گوید در حالی که تو نقش زمین گشته و جان می‌بازی و او نتواند تو را کمکی کند. به خدا که این روزی است که ستمگران انتقام‌گریخته اش بسیارند و یاریگرانش اندکند. خداوند مرا با شما در آن روز که گرد همتان آورد، همراه نماید و مرا همانجا که شما نشینید، نشاند و خداوند قاتل تو عمرو بن سعد بن نفیل ازدی را نابود گرداند و او را به دوزخ افکند و برایش عذابی دردناک آماده کند.

سلام بر عون بن عبد الله بن جعفر، آن پروازگر در بهشتها و هم‌پیمان ایمان و هم‌آورد جنگاوران، خیرخواه خدای رحمن و تلاوتگر مثانی و قرآن، خدا لعنت کند قاتل او عبد الله بن قطبه نبهانی را .

سلام بر محمد بن عبد الله بن جعفر که جای پدرش را پر نمود و پشت سر برادرش حرکت می‌کرد و با پیکرش از وی نگاهبانی داد. خدا لعنت کند قاتل او عامر بن نهشل تمیمی را.

سلام بر جعفر بن عقیل، خدا لعنت کند قاتل او و تیرافکن به سوی او بشر بن خوط همْدانی را.

سلام بر عبد الرحمن بن عقیل، خدا لعنت کند قاتل او و تیرافکن به سوی او عمر بن خالد بن اسد جُهنی را.

سلام بر شهید شهید زاده، عبد الله بن مسلم بن عقیل و خدا لعنت کند قاتل او عامر بن صعصعه را (و یا گفته اند اسد بن مالک).

سلام بر ابا عبد الله بن مسلم بن عقیل و خدا لعنت کند قاتل او و تیرافکن به سوی او عمرو بن صبیح صیداوی را.

سلام بر محمد بن ابی سعید بن عقیل و خدا لعنت کند قاتل او لقیط بن ناشر جهنی را.

سلام بر سلیمان غلامِ حسین بن امیر المومنین و خدا لعنت کند قاتل او سلیمان بن عوف حضرمی را.

سلام بر قارب، غلامِ حسین بن علی، سلام بر منجح غلامِ حسین بن علی. - . اقبال الاعمال: ۴۴- ۴۵ -

سلام بر مسلم بن عوسجه اسدی که چون امام به وی اذن بازگشت داد، به وی گفت: آیا ما از تو دست بکشیم؟ آنگاه نزد خداوند چه عذری در برابر ادای حق تو بیاوریم؟ نه به خدا، تا آنکه این نیزه ام را در سینه ایشان خرد کنم و به این شمشیرم، تا آنگاه که دسته اش در کفم است، بر ایشان کوبم و از تو جدا نگردم و حتی اگر سلاحی در دست نداشته باشم که با آن به جنگ ایشان شوم، بر ایشان سنگ می‌اندازم و سپس از تو جدا نگردم تا آنکه همراه تو بمیرم و تو نخستین کسی بودی که جان خود را به سودای خداوند برد و نخستین شهید از شهیدان خدا که جان باخت بودی و به خدای کعبه سوگند که پیروزمند گشتی. خداوند آن پیشی جستنت را بی سپاس مگذارد و و آن همیاری نمودن امامت را، آنگاه که تو بر خاک افتاده بودی و او به سوی تو گام زد و گفت: خدا بر تو رحمت آورد ای مسلم بن عوسجه و خواند: «فَمِنْهُمْ مَنْ قَضى نَحْبَهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَ ما بَدَّلُوا تَبْدِيلًا»، {برخی از آنان به شهادت رسیدند و برخی از آنها در [همین] انتظارند و [هرگز عقیده خود را] تبدیل نکردند.} خداوند آن همدستان در قتل تو عبد الله ضبابی و عبد الله بن خشکاره بجلی را لعنت نماید.

سلام بر سعد بن عبد الله حنفی که چون حسین به وی اذن بازگشت داد، گفت: تو را رها نکنیم تا آنکه خداوند بداند که ما نبود رسول خدا صلی الله علیه و آله در کنار تو را مراعات نمودیم و به خدا سوگند که اگر بدانم که کشته می شوم و دوباره زنده ام می کنند و می‌سوزانندم و خاکسترم را بر باد می‌دهند و هفتاد بار با من چنین کنند، از تو جدا نگردم تا آنکه در راه تو با مرگم رویارو گردم و چگونه چنین نکنم، حال آنکه می‌دانم که این تنها یک مرگ یا یک کشته شدن است و سپس کرامتی است که ابدا آن را پایانی نیست. به راستی که با مرگت رویارو گشتی و امامت را همیاری نمودی و از سوی خداوند، کرامت را در جهان جاودان آخرت دریافتی. خداوند ما را با شما در میان شهادت یافتگان محشور گرداند و ما را همراهی با شما در اعلی علیین روزی نماید.

سلام بر بشر بن عمر حضرمی، خداوند این سخن تو به حسین را آنگاه که به تو اذن بازگشت داد، مشکور دارد که گفتی: الهی که درندگان مرا زنده زنده بردرند، اگر بخواهم از تو جدا گردم و بعد، از سواران درباره تو خبر بگیرم و اینجا تو را با وجود اندکی یاران تنها گذارم، هرگز چنین نشود.

سلام بر یزید بن حصین همدانی مشرقی، قاری درافکنده بر زمین. سلام بر عمران بن کعب انصاری، سلام بر نعیم بن عجلان انصاری، سلام بر زهیر بن قین بجلی که چون حسین علیه السلام به او اذن بازگشت داد، گفت: نه به خدا سوگند که هرگز چنین نشود، آیا پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله را اسیر دست دشمنان بگذارم و خود جان به در برم. خداوند آن روز را نشانم ندهد.

سلام بر عمرو بن قرظه انصاری، سلام بر حبیب بن مظاهر اسدی، سلام بر حر بن یزید ریاحی، سلام بر عبد الله بن عمیر کلبی. سلام بر نافع بن هلال بجلی مرادی. سلام بر أنس بن کاهل اسدی. سلام بر قیس بن مسهر صیداوی. سلام بر عبد الله و عبدالرحمن پسران عروه بن حراق غفاری. سلام بر جون غلام اباذر غفاری. سلام بر شبیب بن عبد الله نهشلی. سلام بر حجاج بن یزید سعدی. سلام بر قاسط و کرش پسران زهیر تغلبی. سلام بر کنانه بن عتیق. سلام بر ضرغامه بن مالک. سلام بر جُوَین بن مالک ضبعی. سلام بر عمر بن ضبیعه ضبعی. سلام بر زید بن ثبیت قیسی. سلام بر عبد الله و عبید الله پسران یزید بن ثبیت قیسی. سلام بر عامر بن مسلم. سلام بر قعنب بن عمر نمری. سلام بر سالم غلام عامر بن مسلم. سلام بر سیف بن مالک. سلام بر زهیر بن بشر خثعمی. سلام بر بدر بن معقل جعفی. سلام بر حجاج بن مسروق جعفی. سلام بر مسعود بن حجاج و پسرش. سلام بر مُجمّع بن عبد الله عائدی. سلام بر عمار بن حسان بن شریح طائی. سلام بر حیان حارث سلمانی ازدی. سلام بر جندب بن حُجر خولانی. سلام بر عمر بن خالد صیداوی. سلام بر سعید غلام وی. سلام بر یزید بن زیاد بن مظاهر کندی. سلام بر زاهر غلام عمرو بن حَمِق خزاعی. سلام بر جبله بن علی شیبانی. سلام بر سالم غلام بنی مدینه کلبی. سلام بر اسلم بن کثیر زدی. سلام بر قاسم بن حبیب ازدی. سلام بر عمر بن احدوث حضرمی. سلام بر ابی ثمامه عمر بن عبد الله صائدی. سلام بر حنظله بن اسعد شبامی. سلام بر عبدالرحمن بن عبد الله بن کدن ارحبی. سلام بر عمار بن ابی سلامه همدانی. سلام بر عابس بن شبیب شاکری. سلام بر شوذب غلام شاکر. سلام بر شبیب بن حارث بن سریع. سلام بر مالک بن عبد الله بن سریع. سلام بر مجروح به اسارت گرفته سوّار بن أبی حمیر فهمی همدانی. سلام بر عمرو بن عبد الله جندعی که پس از برون کشیده شدن از میدان نبرد، جان باخت. (مجروح به همراه سوّار که از میدان بیرون آورده شد.) سلام بر شما ای بهترین یاوران. سلام بر شما بر صبری که کردید و بس نیک جهان آخرتی شما راست و خداوند شما را در جایگه نیکوکاران نشاند. شهادت می‌دهم که خداوند برای شما پرده برگرفت و زیراندازهای نرم را برای آسایشتان فراهم آورد و بخشش و عطای بی پایان نمود و شما هرگز از حق به کندی درننشستید و شما ما را پیشروانید و ما در دار بقاء همنشینان شماییم و سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد. – . الإقبال: ۴۷– ۴۸ –

**[ترجمه]

بيان

هذه الزياره أوردها المفيد و السيد فی مزاريهما(۲) و غيرهما بحذف الإسناد فی زياره عاشوراء: و كذا قال مؤلف المزار الكبير زياره الشهداء رضوان الله عليهم فی يوم عاشوراء(۳) أخبرنی الشريف أبو الفتح محمد بن محمد الجعفری أدام الله عزه عن الفقيه عماد الدين محمد بن أبی القاسم الطبری عن الشيخ أبی علی الحسن بن محمد الطوسی و أخبرنی عاليا الشيخ أبو عبد الله الحسين بن هبه الله بن رطبه عن الشيخ أبی علی عن والده أبی جعفر الطوسی عن الشيخ محمد بن أحمد بن عياش: و ذكر مثله

سواء و إنما أوردناها فی الزیارات المطلقه لعدم دلاله الخبر علی تخصیصه بوقت من الأوقات.

و اعلم أن فی تاریخ الخبر إشکالا لتقدمها علی ولاده القائم علیه السلام بأربع سنین لعلها کانت اثنتین و ستین و مائتین و یحتمل أن یکون خروجه عن أبی محمد العسکری علیه السلام.

**[ترجمه]شیخ مفید و سید طاووس - . مصباح الزائر : ۱۴۸- ۱۵۱ - و دیگران این زیارت را در کتابهای مزار خود بدون ذکر سند، در زیارتهای روز عاشورا آورده اند و مولف المزار الکبیر - . المزار الکبیر : ۱۶۲- ۱۶۴ - گفته است: زیارت شهداء رضوان الله تعالی علیهم در روز عاشورا. آنگاه سند خود را ذکر کرده است. ما این زیارت را در باب زیارات مطلقه آوردیم چون روایتی مبنی بر اختصاص آن به وقت خاصی وجود نداشت.

بدان که در تاریخ مذکور در این خبر، به خاطر چهار سال مقدم بودنش بر ولادت حضرت قائم علیه السلام مشکلی هست و شاید دویست و شصت و دو بوده است و احتمالا این خبر از امام حسن عسکری علیه السلام وارد شده باشد.

**[ترجمه]

قوله حومه الشهداء أی معظمهم و أکثرهم لخروج العباس و الحر عنهم و السلیل و السلاله الولد و المراد بخیر سلیل الحسین علیه السلام فإنه کان فی زمانه أشرف أولاد إبراهیم و علی بن الحسین أول مقتول من أولاد الحسین علیه السلام و لو کان المراد بخیر سلیل الرسول صلی الله علیه و آله کما هو الظاهر لکان مخالفا لما هو المشهور من تقدم شهاده أولاد الحسن علیه السلام لکن موافق لما ذکره ابن إدریس ره فی سرائره (۴) حیث قال هو أول من قتل فی الواقعه یوم الطف. و قال فی النهایه(۵)

عفا الشیء درس و لم یبق له أثر و منه حدیث صفوان بن محرز إذا دخلت بیتی فأکلت رغیفا و شربت علیه من الماء فعلی الدنیا العفاء أی الدروس

ص: ۲۷۴

۱- ۱. الإقبال: ۴۷- ۴۸.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۴۸- ۱۵۱.

۳- ۳. المزار الکبیر ص ۱۶۲- ۱۶۴.

۴- ۴. السرائر ص ۱۵۶.

۵- ۵. النهایه ج ۳ ص ۱۲۶.

و ذهاب الأثر و قيل العفاء التراب انتهى و يقال انثنى أى انعطف و رد بعضه على بعض و الـدعى ولد الزنا و فلان قضـى نحبه أى مات قاله الجوهرى (۱) و قال الجزرى (۲)

فيه طلحه ممن قضـى نحبه النحب النذر كأنه ألزم نفسه أن يصدق برأسه فى الحرب فوفى به و قيل النحب الموت كأنه يلزم نفسه أن يقاتل حتى يموت.

قوله عليه السلام و أمك المظلومه أى فاطمه عليها السلام قوله عليه السلام مبلى البلاء على بناء اسم المفعول من باب الإفعال أى الممتحن بالبلاء و الـذى أنعم عليه بالبلاء فـإن الإبلاء يسـتعمل غالبا فى الخير و يحتمل أن يكون كمرمى من بلوته أبلوه قال الله تعـالى وَ نَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فِتْنَةً قوله بالولاء أى بولاء أخيه و أهل بيته و محبتهم و طاعتهم قوله المضـروب مقبلا و مـدبرا أى الـذى أحـاط به العـدو من جميع جوانبه فكـان يقاتل مقبلا و مـدبرا و فى بعض النسـخ الضـروب على صـيغه المبالغه فيحتمل أن يكون مقبلا و مدبرا مفعوله.

قوله من أمسه أى يومه لأنه أمس بالنسبه إلى الغد أو المراد الأمس بالنسبه إلى يوم المخاطبه و الزياره قوله عليه السلام المستقدم أى المتقدم فى الحرب و النزال بالكسر الحرب و قال الفيروزآبادى (۳)

النزال بالكسـر أن ينزل الفريقـان عن إبلهمـا إلى خيلهمـا فيتضـاربوا و المكثـور المغلوب الـذى تكـاثر عليه النـاس فقهروه و قـال الجزرى (۴)

اللأمه مهموز الـدرع و قيل السـلاح و لأمه الحرب أداته و قد يترك الهمزه تخفيفا قوله فجلى عليه عمه أى ذهب و كشف الناس عنه حتى أدركه أو على بنـاء التفعيل أى نظر إليه قال الجوهرى (۵) أجلوا عن القتيل انفرجوا و جلوت أى أوضـحت و كشفت و جلى ببصره تجليه إذا رمى به كما ينظر الصقر إلى

۱- ۱. صحاح الجوهرىّ ج ۱ ص ۲۲۲.

۲- ۲. النهايه ج ۴ ص ۱۲۸ بتفاوت يسير.

۳- ۳. القاموس ج ۴ ص ۵۶.

۴- ۴. النهايه ج ۴ ص ۴۶.

۵- ۵. الصحاح ج ۶ ص ۲۳۰۴ و ۲۳۰۵.

الصـيد و يقال أيضا جلى الشـى ء أى كشـفه و قال الفيروزآبادى (١) جلاـ علاـ و جلى البـازى تجليه و تجليا رفع رأسه ثم نظر و أجلى يعدو أسرع انتهى.

و الفحص البحث و الكشف و يقال عز على أن أراك بحال سيئه أى يشـتد و يشق على ذكره الجزرى (٢) و الواتر الجانى و قد مر مرارا.

قوله عليه السـلام و قيل أسـد بن مالك و الظاهر أنه من إضافات السـيد أدخله بين الخبر و فى مزار المفيد قاتله سـند بن مالك و فى مزار السيد قاتله أسد بن مالك قوله عليه السلام على أبى عبد الله بن مسلم فى النسخ هنا اختلاف فى الإقبال على أبى عبد الله بن مسلم بن عقيل (٣)

و فى مصباح الزائر على أبى عبد الله بن مسـلم و فى مزار المفيد على عبد الله بن عقيل و أيضا فى مزار المفيد على سليمان مولى الحسن بن أمير المؤمنين و فى سائر الكتب مولى الحسين.

قوله قائمه أى مقبضه و الحمام بالكسـر الموت أو قضاؤه و قدره قوله المجدل بالتشديد تقول جدلته أى صـرعته قوله المرتث هو على صيغه المفعول يقال ارتث على المجهول إذا حمل من المعركه رثيثا أى جريحا و به رمق.

ص: ٢٧۶

١- ١. القاموس ج ۴ ص ٣١٢.

٢- ٢. النهايه ج ٣ ص ١٠۴.

٣- ٣. ذكر أبو الفرج الأصـفهانىّ فى مقالته ص ٩٣ طبع مصـر: عبـد اللّه الأكبر بن عقيل و أمه أم ولد قتل بكربلاء قتله فيما ذكره المدائنى عثمان بن خالد بن أسير الجهنىّ و رجل من همدان، و فى الطبرىّ ج ۶ ص ٢٧٠ و ابن الأثير ج ۴ ص ۴١ رماه عمرو بن صبيـح الصدائى فقتله. و ذكر أبو الفرج أيضا فى ص ٩۴ عبد اللّه بن مسـلم بن عقيل و أمه رقيه بنت أمير المؤمنين عليه السلام و انه قتله عمرو بن صبيـح و فى الطبرىّ و ابن الأثير قيل قتله أسـيد بن مالك الحضـرمى. و هـذان كلاهما من شـهداء الطف و كل منهما اسـمه عبـد اللّه و لم تـذكر كتب الأنساب فى اولاد عقيل أو ولـده مسـلم من اسـمه أبو عبد اللّه و انه استشـهد بالطف فمن اليقين ان ما فى الاقبال و مصباح الزائر من سهو القلم فلاحظ.

**[ترجمه]«حومه الشـهداء» یعنی بیشتر آنان به دلیل خروج عباس و حر از آنان. سلیل و سلاله یعنی فرزند. مراد از «خیر سلیل»، حسـین علیه السـلام است زیرا در زمان خود، شـریف‌ترین فرزندان ابراهیم بود. علی بن حسین علیه السلام اولین مقتول از اولاد حسـین علیه السـلام بود. اگر مراد از خیر سـلیل حضرت رسول صلی الله علیه و آله باشد، چنان که ظاهر همین است، مخالف با مشـهور خواهد بود که گویند اولاد حسن علیه السلام در شهادت مقدمند، ولی با آنچه ابن ادریس در السرائر ذکر کرده موافق است که گفته: او اولین کسی بود که در یوم الطف شهید شد.

در النهایه گویـد: «عفی الشـیء» یعنی کهنه شد و اثری از آن نماند و حدیث صـفوان بن محرز از آن است که: وقتی وارد خانه شدم و گرده‌ای نان خوردم و مقداری آب روی آن نوشیدم، بر دنیا «عفا» باشد یعنی از بین برود. گفته شده: «عفا» یعنی خاک. پایان. گفته می‌شود: «انثنی»، پیچید و برخی را بر برخی دیگر زد. «دعی»، ولد الزنا. «فلان قضی نحبه» یعنی درگذشت، جوهری گفت. جزری گوید: در حدیث است که «طلحه ممن قضـی نحبه»، نحب مانند نذر است، گویی خود را ملزم می‌کند که سرش را در جنـگ صـدقه بدهـد پس به آن وفا می‌کنـد. گفته شـده: نحب همان مرگ است، گویی خود را ملزم می‌کنـد بجنگـد تا بمیرد.

گفته آن حضـرت علیه السـلام: «و امک المظلومه» یعنی فاطمه علیها السـلام. «مُبلی البلاء»، اسم مفعول از باب افعال است یعنی امتحـان شـده بـا بلاها و کسـی که با بلا به او نعمت داد. بلا غالباً در خیر اسـتفاده می‌شود. محتمل است از ریشه «بلوته البلا» بر وزن «مرمیّ» باشـد خداونـد فرمود: «و نبلوکم بالشر و الخیر فتنه». «بالولاـء»، به ولاـیت برادرش و اهـل بیتش و محبت و طاعت آنان. «المضـروب مقبلا و مدبرا»، کسـی که دشـمن از هر سو او را محاصـره کرده بود و از پیش رو و پشت سر با او می‌جنگید. در برخی نسخه‌هاست: «الضروب»، به صیغه مبالغه. پس محتمل است مقبلاً و مدبراً مفعول آن باشد.

«من أمسه» یعنی همـان روزش، زیرا به نسـبت فردا، دیروز است یـا مراد، دیروز به نسـبت روز خطـاب و زیارت است. گفته وی علیه السـلام: «المسـتقدم»، متقـدم در جنـگ و «نِزال» یعنی جنگ. فیروزآبادی گویـد: نِزال آن است که دو لشـگر از شتر پایین آیند و بر روی اسـبانشان بجنگند. «مکثور»، مغلوبی که مردم بر سـرش ریخته باشـند و او را به شـکست بکشانند. جزری گوید: «لأمه» نیزه و گفته شـده: به معنی اسـلحه است و «لأمه الحرب» یعنی ادوات جنگی و گاهی همزه برای تخفیف حـذف می‌شود. «فجلی علیه عمه» یعنی رفت و مردم را از دور او کنـار زد تـا او را دیـد؛ یـا بر وزن تفعیـل است، یعنی به او نگـاه کرد. جوهری گوید: «اجلو عن القتیل» یعنی راه را باز کنید. «جلوت»، روشن ساختم و کنار زدم. «جلی ببصـره تجلیه» یعنی آن را پرتاب کند،ماننـد نگاه شاهین به صـید. نیز گفته می‌شود: «جلی الشـیء» آن را ظاهر کرد. فیروزآبادی گوید: «جلا علا جلی البازی تجلیه و تجلا» یعنی سرش را بلند کرد سپس نگاه کرد؛ و «أجلی یعدو» یعنی شتاب کرد. پایان

«الفحص» جستجو و کشف. گفته می‌شود: «عزّ علیّ ان اراک بحال سـیئه» یعنی شدید و سـخت می‌شود بر من. این را جو هری گفت. «واتر» یعنی جانی و بارها آمده است .

گفته آن حضـرت علیه السلام: «وقیل اسد بن مالک»، ظاهراً از افزوده‌های سید است که بین روایت آورده است. در مزار مفید، قاتـل وی سـند بن مالک است و در مزار سـید، اسـد بن مالک. گفته آن حضـرت علیه السـلام: «علی ابی عبـدالله بن مسـلم» در نسـخه‌ها اختلاف است: در اقبال، علی ابی عبدالله بن مسلم بن عقیل است در مصباح الزائر، علی ابی عبدالله بن مسلم است و در

مزار مفید، علی عبدالله بن عقیل است و نیز در مزار مفید، علی سلیمان مولی حسن بن امیرالمؤمنین است و در سایر کتابها مولی حسین.

گفته وی: «قائمه» یعنی جای دست گرفتن شمشیر و «حِمام» یعنی مرگ یا قضاء و قدر آن. «مجدّل»، به خاک افتاده. «مرتّث» بر وزن اسم مفعول است؛ گفته می‌شود: «ارتث» به صیغه مجهول، وقتی از میدان جنگ یک زخمی را حمل کند که هنوز رمق داشته باشد .

**[ترجمه]

باب ۲۰ زیاره العباس رضی الله عنه علی الوجه المأثور

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَیْنِ الْعَسْکَرِیُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ قَالَ قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام: إِذَا أَرَدْتَ زِیَارَهَ قَبْرِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِیٍّ وَ هُوَ عَلَی شَطِّ الْفُرَاتِ بِحِذَاءِ الْحَیْرِ فَقِفْ عَلَی بَابِ السَّقِیفَهِ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِینَ وَ أَنْبِیَائِهِ الْمُرْسَلِینَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِینَ وَ جَمِیعِ الشُّهَدَاءِ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الزَّاکِیَاتِ الطَّیِّبَاتِ فِیمَا تَغْتَدِی وَ تَرُوحُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ أَشْهَدُ لَکَ بِالتَّسْلِیمِ وَ التَّصْدِیقِ وَ الْوَفَاءِ وَ النَّصِیحَهِ لِخَلَفِ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله الْمُرْسَلِ وَ السِّبْطِ الْمُنْتَجَبِ وَ الدَّلِیلِ الْعَالِمِ وَ الْوَصِیِّ الْمُبَلِّغِ وَ الْمَظْلُومِ الْمُهْتَضَمِ فَجَزَاکَ اللَّهُ عَنْ رَسُولِهِ وَ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ عَنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ بِمَا صَبَرْتَ وَ احْتَسَبْتَ وَ أَعَنْتَ فَنِعْمَ عُقْبَی الدَّارِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ جَهِلَ حَقَّکَ وَ اسْتَخَفَّ بِحُرْمَتِکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ حَالَ بَیْنَکَ وَ بَیْنَ مَاءِ الْفُرَاتِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً وَ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِزٌ لَکُمْ مَا وَعَدَکُمْ جِئْتُکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَافِداً إِلَیْکُمْ وَ قَلْبِی مُسَلِّمٌ لَکُمْ وَ تَابِعٌ وَ أَنَا لَکُمْ تَابِعٌ وَ نُصْرَتِی لَکُمْ مُعَدَّهٌ حَتَّی یَحْکُمَ اللَّهُ وَ هُوَ خَیْرُ الْحَاکِمِینَ فَمَعَکُمْ مَعَکُمْ لَا مَعَ عَدُوِّکُمْ إِنِّی بِکُمْ وَ بِإِیَابِکُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ وَ بِمَنْ خَالَفَکُمْ وَ قَتَلَکُمْ مِنَ الْکَافِرِینَ قَتَلَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکُمْ بِالْأَیْدِی وَ الْأَلْسُنِ ثُمَّ ادْخُلْ فَانْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِیعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ صلی الله علیهم و سلم السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ مَغْفِرَتُهُ وَ رِضْوَانُهُ عَلَی رُوحِکَ وَ بَدَنِکَ أَشْهَدُ وَ أُشْهِدُ اللَّهَ أَنَّکَ مَضَیْتَ عَلَی مَا مَضَی بِهِ الْبَدْرِیُّونَ وَ

ص: ۲۷۷

الْمُجَاهِدُونَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ الْمُنَاصِحُونَ لَهُ فِی جِهَادِ أَعْدَائِهِ الْمُبَالِغُونَ فِی نُصْرَهِ أَوْلِیَائِهِ الذَّابُّونَ عَنْ أَحِبَّائِهِ فَجَزَاکَ اللَّهُ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَ أَکْثَرَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَرَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَی جَزَاءِ أَحَدٍ مِمَّنْ وَفَی بَیْعَتَهُ وَ اسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتَهُ وَ أَطَاعَ وُلَاهَ أَمْرِهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَالَغْتَ فِی النَّصِیحَهِ وَ أَعْطَیْتَ غَایَهَ الْمَجْهُودِ فَبَعَثَکَ اللَّهُ فِی الشُّهَدَاءِ وَ جَعَلَ رُوحَکَ مَعَ أَرْوَاحِ السُّعَدَاءِ وَ أَعْطَاکَ مِنْ جِنَانِهِ أَفْسَحَهَا مَنْزِلًا وَ أَفْضَلَهَا غُرَفاً وَ رَفَعَ ذِکْرَکَ فِی عِلِّیِّینَ وَ حَشَرَکَ مَعَ النَّبِیِّینَ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهداءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً أَشْهَدُ أَنَّکَ لَمْ تَهِنْ وَ لَمْ تَنْکُلْ وَ أَنَّکَ مَضَیْتَ عَلَی بَصِیرَهٍ مِنْ أَمْرِکَ مُقْتَدِیاً بِالصَّالِحِینَ وَ مُتَّبِعاً لِلنَّبِیِّینَ فَجَمَعَ اللَّهُ بَیْنَنَا وَ بَیْنَکَ وَ بَیْنَ رَسُولِهِ وَ أَوْلِیَائِهِ فِی مَنَازِلِ الْمُخْبِتِینَ فَإِنَّهُ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ (۱).

الوداع.

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابو حمزه ثمالی از امام صادق علیه السلام روایت کند: چون خواستی به زیارت عباس بن علی که بر ساحل فرات و در کنار حرم است بروی، بر کنار در بارگاه بایست و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقربش و پیامبران مرسلش و بندگان درستکارش و همه شهیدان و راستین‌منشان و درودهای وارسته (از پلیدی) و نیک‌آیند (که همراه مرحمت خدا و بندگان صالح) در رفت و آمد است، بر تو باد ای پسر امیر المومنین. گواهی می‌دهم تو را به فرمانبری و تایید و وفاداری و خیرخواهی برای جانشین پیامبر مرسل صلی الله علیه و آله و سبط برگزیده و رهنمای دانا و وصیّ نیک‌رسالت‌رسان و ستمدیده حق‌باخته؛ پس خداوند تو را به خاطر آن شکیبایی و فداکاری و یاریگری، از نزد رسولش و از امیرالمومنین و از حسن و حسین که درود خدا بر ایشان باد، بهترین پاداشها دهد «فَنِعْمَ عُقْبَی الدَّارِ»، و بهترین سرانجام این دنیا را به دست آوردی. خداوند لعنت کند آن که تو را کشت و خدا لعنت کند آن که حق تو را نشناخت و حرمتت را هیچ شمرد و خدا لعنت کند آن که از رسیدن تو به آب فرات جلوگیری کرد. شهادت می‌دهم که تو مظلوم کشته شدی و خداوند آنچه را که به شما وعده داده، عملی خواهد کرد. ای پسر امیر المومنین، سر به کوی تو نهاده ام و دلم تاییدگر شماست و من پیرو شمایم و آماده یاری شما هستم «حَتَّی یَحْکُمَ الل-ه وَ هُوَ خَیْرُ الْحاکِمِینَ» -. یونس / ۱۰۹ - {تا آنکه خداوند فرمان دهد و او بهترین فرمان‌دهندگان است.} پس با شما خواهم بود، با شما و نه با دشمن شما. من از مومنان به شما و به بازگشت شما هستم و از بیزاری جویندگان مخالفان و قاتلان شمایم. خداوند لعنت کند امتی را که شما را به دست و زبانشان به قتل رساندند. سپس داخل شو و به روی قبر خم شو و بگو: سلام بر تو ای بنده درستکار فرمانبردار خدا و رسول خدا و امیر المومنین و حسن و حسین که سلام و صلوات خدا بر ایشان باد، و سلام و رحمت و برکات خدا و مغفرت او بر تو و بر روان و پیکر تو. گواهی می‌دهم و خدا را گواه می گیرم که تو بر همان راهی که جنگجویان بدر و جانفشانان در راه خدا و پاکبازان در راه او در جهاد با دشمنانش و سخت‌کوشان در یاری اولیای خدا و بازدارندگان دشمنان از محبوبان خداوند ره سپردند، گام زدی؛ پس خداوند تو را بهترین پاداش و فراوان ترین و بی‌کاست ترین پاداشی که کسی در وفا نمودن به بیعت او و پاسخ گویی به فراخوانی او و فرمانبری از سرکردگان امر الهی گرفته، نصیبت گرداند. گواهی می‌دهم که تو در خیرخواهی سخت کوشیدی و تمام توان خود را به کار گرفتی، پس خداوند تو را در میان شهیدان محشور نماید و روحت را با روح نیکبختان همراه گرداند و از بهشتهایش، بهشتی که پهناورترین منزلگاه ها و زیباترین اتاقها را دارد به تو عطا نماید و یاد تو را در میان علیین فراز گرداند و تو را با پیامبران و راستین‌منشان و شهیدان و درستکاران که بس نیک رفیقانند ایشان، محشور گرداند. شهادت می‌دهم که تو سستی ننمودی و از دشمن نگریختی و تو با بینش از کار خود، رهپوی راه درستکاران و پیرو پیامبران، در این

راه پیش رفتی؛ پس ای کاش که خداوند ما را با تو و رسولش و اولیایش در منزلگه سرنهادگان به آرامش وجود الهی گرد آورد، که او ارحم الراحمین است.

وداع:

**[ترجمه]

«۲»

مل، [كامل الزيارات] بِالْإِسْنَادِ الْمُتَقَدِّمِ عَنِ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا وَدَّعْتَ الْعَبَّاسَ فَأْتِهِ وَ قُلْ أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ وَ أَسْتَرْعِيكَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ وَ بِكِتَابِهِ وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اللَّهُمَ فَاكْتُبْنا مَعَ الشَّاهِدِينَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي قَبْرَ ابْنِ أَخِي رَسُولِكَ وَ ارْزُقْنِي زِيَارَتَهُ أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي وَ احْشُرْنِي مَعَهُ وَ مَعَ آبَائِهِ فِي الْجِنَانِ وَ عَرِّفْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ رَسُولِكَ وَ أَوْلِيَائِكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَوَفَّنِي عَلَى الْإِيمَانِ بِكَ وَ التَّصْدِيقِ بِرَسُولِكَ وَ الْوَلَايَهِ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ الْأَئِمَّهِ مِنْ وُلْدِهِ وَ الْبَرَاءَهِ مِنْ عَدُوِّهِمْ فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُ يَا رَبِّي بِذَلِكَ وَ تَدْعُو لِنَفْسِكَ وَ لِوَالِدَيْكَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ تَخَيَّرْ مِنَ الدُّعَاءِ(۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: و چون خواستی با عباس وداع نمایی، به نزد او و بگو: تو را به خدا می‌سپارم و از تو می‌خواهم که حافظ من باشی و به تو سلام می‌رسانم، به خدا و رسول خدا و کتاب او و آنچه که او از سوی خداوند آورد، ایمان آوردیم. خداوندا، پس ما را از جمله حاضران بنویس. خداوندا این را آخرین زیارت من از قبر پسر برادر رسولت صلی الله علیه و آله قرار مده و مادام که زنده‌ام که داشته‌ای، زیارت او را روزی‌ام کن و مرا با او و پدرانش در بهشت، محشور نما و مرا با او و رسولت و اولیایت آشنایی ده. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا بر ایمان به تو و تایید رسولت و ولایت علی بن ابیطالب و امامان از نسل او و بیزاری از دشمنان ایشان بمیران که من بدان خشنودم، ای خدای بزرگ. و سپس برای خود و پدر و مادرت و مومنین و مسلمانان دعا می کنی و هر دعایی خواستی برمی گزینی. - . کامل الزیارات : ۲۵۸ -

**[ترجمه]

بيان

أقول قد مضى ذكر زياره العباس عليه السلام في الزياره الكبيره المنقوله عن المفيد ره على وجه أبسط و ذكر الأصحاب في زيارته الصلاه و الخبر حال عنها و لذا بعض المعاصرين يمنع من الصلاه لغير المعصوم لعدم التصريح في

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۵۶.

٢- ٢. نفس المصدر ص ٢٥٨.

النصوص بالصلاه لهم عند زيارتهم لكن لو أتى الإنسان بها لا ـ على قصد أنها مأثوره على الخصوص بل للعمومات التى فى إهداء الصلاه و الصدقه و الصوم و سائر أفعال الخير للأنبياء و الأئمه و المؤمنين و المؤمنات و إنها تدخل على المؤمنين فى قبورهم و تنفعهم لم يكن به بأس و كان حسنا مع أن المفيد و غيره رحمهم الله ذكروها فى كتبهم فلعلهم وصل إليهم خبر آخر لم يصل إلينا و سيأتى زياره جابر رضى الله عنه له عليه السلام فى باب زياره الأربعين و هى مشتمله على الصلاه.

ثم اعلم أن ظاهر تلك الروايه جواز الوقوف على قبره رضى الله عنه على أى وجه كان و لو كانت السقيفه فى الزمن السابق على نحو بناء زماننا لكان ظاهر الخبر مواجهته عند الزياره لكن ظاهر كلام الأصحاب و عملهم أن فى زياره غير المعصوم لا ينبغى مواجهته بل ينبغى استقبال القبله فيها و الوقوف خلفه و لم أر تصريحا فى أكثر الزيارات المنقوله بذلك.

نعم ورد فى زياره المؤمنين مطلقا استحباب استقبال القبله كما سيأتى لكن لا يبعد أن يقال كما أنهم امتازوا عن سائر المؤمنين بهذه الزيارات المشتمله على المخاطبات فلعلهم امتازوا عنهم باستقبالهم كما هو عاده المكالمات و المحاورات لكن ورد فى بعض الروايات المنقوله الأمر باستقبال القبله عند زياره بعضهم كزياره على بن الحسين فيما ورد عن الناحيه المقدسه و قد مر فى الباب السابق و التخيير فيما لم يرد فيه شى ء على الخصوص أظهر و الله يعلم.

**[ترجمه]مؤلف

ذکر زیارت عباس علیه السلام در زیارت کبیره منقول از مفید، به نحو مبسوط تری ذکر شد. اصحاب در زیارت وی نماز را نیز آورده‌اند ولی روایت از آن خالی است لذا برخی معاصرین از نماز برای غیر معصوم ممانعت می کنند زیرا در متون، تصریحی بر نماز به هنگام زیارتشان نیست. ولی اگر انسان نه به قصد این که روایت است بلکه برای عموم امرهایی که برای اهدای نماز و صدقه و روزه و سایر اعمال خیر برای انبیا و ائمه و مؤمنین و مؤمنات است، می تواند بخواند و نیک است، زیرا آمده است که این اعمال بر مؤمنین در قبر وارد می‌شود و برایشان نافع است. به علاوه مفید و دیگران رحمهم الله در کتابهایشان آورده‌اند و شاید روایتی دیده‌اند که ما ندیده‌ایم و به ما نرسیده است. زیارت جابر رضی الله عنه برای آن حضرت علیه السلام در باب زیارت اربعین خواهد آمد که شامل نماز هم هست.

سپس بدان که ظاهر این روایت، مشتمل است بر جواز ایستادن به طرف قبر او رضی الله عنه به هر طرف که باشد، و اگربنای قبرش در زمان سابق مانند بنای زمان ما بوده باشد، ظاهر خبر اقتضا می کند هنگام زیارت، روبروی آن بایستد، اما ظاهر کلام اصحاب و عملشان این است که در زیارت غیر معصوم نباید روبرو ایستاد بلکه سزاوار است رو به قبله کرد و پشت سر ایشان ایستاد. من در اکثر زیارت‌های وارد شده تصریحی بر این مطلب ندیدم.

بله، در زیارت مؤمنین به طور مطلق، استحباب استقبال قبله آمده است چنان که بعداً خواهد آمد، اما بعید نیست که گفته شود، همان طور که ایشان از دیگر مؤمنان به خاطر این زیارت‌های مشتمل بر خطاب قرار دادنشان متمایزند، شاید در مورد قبله قرار دادن ایشان نیز متمایز باشند، چنان که معمول مکالمه و محاوره چنین است. ولی در برخی زیارتهای منقول، امر به استقبال قبله به هنگام زیارت برخی از ایشان وارد شده است مانند زیارت علی بن حسین از ناحیه مقدسه که در باب سابق گذشت. تخییر در موردی که چیزی در خصوص آن نیامده باشد، بهتر و ظاهرتر است. و خدا داناتر است .

**[ترجمه]

باب ۲۱ الزیارات المختصه بالوداع

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنُ الْحُسَیْنِ الْعَسْکَرِیُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ مَهْزِیَارَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِذَا أَرَدْتَ الْوَدَاعَ بَعْدَ فَرَاغِکَ مِنَ الزِّیَارَاتِ فَأَکْثِرْ مِنْهَا مَا اسْتَطَعْتَ وَ لْیَکُنْ مُقَامُکَ بِالنَّیْنَوَی أَوِ الْغَاضِرِیَّهِ وَ مَتَی أَرَدْتَ الزِّیَارَهَ فَاغْتَسِلْ وَ زُرْ زَوْرَهَ الْوَدَاعِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ زِیَارَتِکَ فَاسْتَقْبِلْ وَجْهَهُ بِوَجْهِکَ وَ الْتَمِسِ الْقَبْرَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَنْتَ لِی جُنَّهٌ مِنَ الْعَذَابِ وَ هَذَا أَوَانُ انْصِرَافِی عَنْکَ غَیْرَ رَاغِبٍ عَنْکَ وَ لَا مُسْتَبْدِلٍ بِکَ سِوَاکَ وَ لَا مُؤْثِرٍ عَلَیْکَ غَیْرَکَ وَ لَا زَاهِدٍ فِی قُرْبِکَ وَ جُدْتُ بِنَفْسِی لِلْحَدَثَانِ وَ تَرَکْتُ الْأَهْلَ وَ الْأَوْطَانَ فَکُنْ لِی یَوْمَ حَاجَتِی وَ فَقْرِی وَ فَاقَتِی وَ یَوْمَ لَا یُغْنِی عَنِّی وَالِدِی وَ وَلَدِی وَ لَا حَمِیمِی وَ لَا قَرِیبِی أَسْأَلُ

اللَّهَ الَّذِی قَدَّرَ وَ خَلَقَ أَنْ یُنَفِّسَ بِکَ کَرْبِی وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی قَدَّرَ عَلَیَّ فِرَاقَ مَکَانِکَ أَنْ لَا یَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی وَ مِنْ رَجْعَتِی وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی أَبْکَی عَلَیْکَ عَیْنِی أَنْ یَجْعَلَهُ سَنَداً لِی وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی نَقَلَنِی إِلَیْکَ مِنْ رَحْلِی وَ أَهْلِی أَنْ یَجْعَلَهُ ذُخْراً لِی وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی أَرَانِی مَکَانَکَ وَ هَدَانِی لِلتَّسْلِیمِ عَلَیْکَ وَ لِزِیَارَتِی إِیَّاکَ أَنْ یُورِدَنِی حَوْضَکُمْ وَ یَرْزُقَنِی مُرَافَقَتَکُمْ فِی الْجِنَانِ مَعَ آبَائِکَ الصَّالِحِینَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صَفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ حَبِیبِ اللَّهِ وَ صَفْوَتِهِ وَ أَمِینِهِ وَ رَسُولِهِ وَ سَیِّدِ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَصِیِّ رَسُولِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ وَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِینَ السَّلَامُ عَلَی الْأَئِمَّهِ الرَّاشِدِینَ الْمَهْدِیِّینَ السَّلَامُ عَلَی مَنْ فِی الْحَیْرِ مِنْکُمْ السَّلَامُ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْبَاقِینَ الْمُقِیمِینَ الْمُسَبِّحِینَ الَّذِینَ هُمْ بِأَمْرِ

رَبِّهِمْ قَائِمُونَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ تَقُولُ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ عَلَى رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِكَ وَ مَنْ حَضَرَكَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ وَ أَسْتَرْعِيكَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِ اللَّهِ وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي ابْنَ رَسُولِكَ وَ ارْزُقْنِي زِيَارَتَهُ أَبَداً مَا أَبْقَيْتَنِي اللَّهُمَّ وَ انْفَعْنِي بِحُبِّهِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ ابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَ التَّسْلِيمِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ لَا تَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي إِيَّاهُ فَإِنْ جَعَلْتَهُ يَا رَبِّ فَاحْشُرْنِي مَعَهُ وَ مَعَ آبَائِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ وَ إِنْ أَبْقَيْتَنِي يَا رَبِّ فَارْزُقْنِي الْعَوْدَ إِلَيْهِ ثُمَّ الْعَوْدَ إِلَيْهِ بَعْدَ الْعَوْدِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي أَوْلِيَائِكَ وَ حَبِّبْ إِلَيَّ مَشَاهِدَهُمْ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَشْغَلْنِي عَنْ ذِكْرِكَ بِإِكْثَارٍ عَلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا تُلْهِينِي عَجَائِبُ بَهْجَتِهَا وَ تَفْتِنِّي زَهَرَاتُ زِينَتِهَا وَ لَا بِإِقْلَالٍ يُضِرُّ بِعَمَلِي كَدُّهُ وَ يَمْلَأُ صَدْرِي هَمُّهُ أَعْطِنِي مِنْ ذَلِكَ غِنًى عَنْ أَشْرَارِ خَلْقِكَ وَ بَلَاغاً أَنَالُ بِهِ رِضَاكَ يَا رَحْمَانُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ وَ زُوَّارَ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ثُمَّ ضَعْ خَدَّكَ الْأَيْمَنَ عَلَى الْقَبْرِ مَرَّةً وَ الْأَيْسَرَ مَرَّةً وَ أَلِحَّ فِي الدُّعَاءِ وَ الْمَسْأَلَةِ فَإِذَا خَرَجْتَ فَلَا تُوَلِّ وَجْهَكَ عَنِ الْقَبْرِ حَتَّى تَخْرُجَ (۱).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: چون پس از زيارتها قصد وداع نمودى، تا مى‌توانى زيارت كن - و بايد كه منزلگاهت در نينوا يا غاضريه باشد - و چون خواستى زيارت كنى، غسل كن و زيارت وداع را به جاى آور و چون از آن فارغ گشتى، رو در روى حضرت بايست و قبر را ملتمسانه بجوى و بگو: سلام بر تو اى ولى خدا، سلام بر تو اى ابا عبد الله، تو مرا سپرى در برابر عذاب هستى و اين لحظه بازگشتم از نزد توست، حال آنكه از تو روى‌گردان نيستم و كسى ديگر را به جاى تو نمى گيرم و ديگرى را بر تو ترجيح نمى‌دهم و از نزديک بودن به تو بيزار نيستم، چگونه (چنين باشد)، حال آنكه جانم را در مقابله خطرات بر كف گرفته ام و خانواده و كاشانه ام را رها بنهاده ام؛ پس مرا در روز نيازمندى و تهيدستى و بيچارگى ام، آن روز كه نه پدرم و نه فرزندم و نه رفيق و نه آشنايم به كارم نيايد، شفيع من باش. از خدايى كه به تقديرش جهان آفريد، مى‌خواهم كه اندوهم را به واسطه شما زائل گرداند و از خدايى كه تقدير نمود كه از مكان شما دور گردم، مسألت دارم كه اين را آخرين مرتبه زيارتم و بازگشتم به سوى شما قرار ندهد، و از خدايى كه چشمانم را بر تو گرياند، درخواست دارم كه اين را براى من سند و پشتوانه قرار دهد، و از خدايى كه مرا از نزد خانه و خانواده ام به سوى تو آورد، تقاضا دارم كه اين زيارت را ذخيره من قرار دهد، و از خدايى كه جايگاه تو را به من نشان داد و مرا براى درود و سلام در دادن بر تو و زيارتت ره نمود، مسألت دارم كه مرا به حوض كوثرت وارد سازد و همراهى با تو در بهشت به همراه پدران درستكارت را روزى نمايد .

سلام بر تو اى برگزيده خدا و سلام بر محمد بن عبدالله حبيب خدا و برگزيده او و امانتدار و فرستاده او و سرور پيامبران، سلام بر امير مومنان و وصىّ رسول پروردگار جهانيان و فرمانده نورانى دست و رويان. سلام بر امامان رهيافته هدايت گشته، سلام بر هر آن كه از شما در حرم است. سلام بر فرشتگان خدا كه باقى مانده و اقامت كرده و تسبيح گويانند و به دستور خداوند رحل اقامت افكنده اند. سلام بر ما و بر بندگان درستكار خدا و حمد و ثنا خداى جهانيان راست. سپس بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقرب و پيامبران فروفرستاده و بندگان درستكار بر تو باد اى پسر رسول خدا، و بر روان و پيكرت و بر سلاله ات و هر آن كه از دوستدارانت در اينجا حاضرند. تو را به خدا مى‌سپارم و از تو مى‌خواهم كه حافظ من باشى و به تو سلام مى‌رسانم.

به خدا و رسول خدا و بدانچه که او از سوی خداوند آورد، ایمان آوردیم. خداوندا ما را از جمله شاهدان بنویس. و می گویی: خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و این زیارت را آخرین زیارت من قرار نده و تا آنگاه که زنده ام داشته ای، زیارت او را روزی ام گردان و مرا به محبت او بهرمند گردان، ای پروردگار جهانیان. خداوندا او را در جایگهی ستوده و والا رستاخیز ده که تو بر هر کار توانمندی. خداوندا پس از صلوات و سلام فرستادن، از تو درخواست دارم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و این زیارت را آخرین زیارتم از وی قرار ندهی و اگر چنین کردی خداوندا! پس مرا با او و پدران و دوستدارانش محشور گردان و اگر مرا زنده نگاه داشتی خداوندا! روزی ام کن که بار دیگر به نزد او بازگردم و پس از آن هم باری دیگر بازگردم، به لطف و رحمتت ای مهربانترین مهربانان. خداوندا مرا زبان گویای به راستی در حق اولیایت عطا کن. خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و مرا با زیاده روی ام در امر دنیا، از ذکر و یاد خود باز مدار، چنان که شگفتیهای جمال و رونق آن مرا سرگرم سازد و شکوفه های زیور و زینت آن مرا بفریبد؛ و نه با پرهیز زیادی از آن، تا سختی مبارزه بسیار با آن، به عملم آسیب رساند و دغدغه آن سراسر دلم را پر کند. و مرا از آن، بی نیازی از بندگان شرورت عطا کن و کفایتی که به آن، به خشنودی تو دست یابم ای بخشاینده خدا. درود بر شما ای فرشتگان خدا و ای زائران قبر ابا عبد الله علیه السلام. سپس یک بار طرف راست صورتت و سپس طرف چپ صورتت را بر قبر بنه و بر دعا و درخواست پافشاری نما و چون خواستی بیرون روی، روی از قبر باز مگردان تا خارج گردی. - . کامل الزیارات : ۲۵۳ -

**[ترجمه]

«۲»

مل، [کامل الزیارات]: وَدَاعُ قُبُورِ الشُّهَدَاءِ علیهم السلام تَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي إِيَّاهُمْ وَ أَشْرِكْنِي مَعَهُمْ فِي صَالِحِ مَا أَعْطَيْتَهُمْ عَلَى نَصْرِهِمُ ابْنَ نَبِيِّكَ وَ حُجَّتَكَ عَلَى خَلْقِكَ وَ جِهَادِهِمْ فِي سَبِيلِكَ اللَّهُمَّ اجْمَعْنَا وَ إِيَّاهُمْ فِي جَنَّتِكَ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقاً أَسْتَوْدِعُكُمُ اللَّهَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْعَوْدَ إِلَيْهِمْ وَ احْشُرْنِي مَعَهُمْ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ (۲).

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۵۳.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۵۸- ۲۵۹.

**[ترجمه]کامل الزيارات: وداع قبور شهيدان عليهم السلام. می گويی: خداوندا اين را آخرين زيارت من از ايشان قرار مده و مرا در آن پاداش شايسته ای كه ايشان را به خاطر ياری پسر پيامبرت و حجتت بر مردمانت و جهادشان در راه خودت عطا فرمودی، شريک گردان. خداوندا ما را با ايشان در بهشتت به همراه شهيدان و درستكاران كه بس نيک رفيقانی هستند ايشان، گرد آور. شما را به خدا می‌سپارم و به شما سلام می‌رسانم. خداوندا بازگشت به نزد ايشان را روزی ام گردان و مرا با ايشان محشور فرما، ای مهربانترين مهربانان. - . كامل الزيارات : ۲۵۸- ۲۵۹ -

**[ترجمه]

بيان

أقول يظهر من القرائن أن وداع الشهداء أيضا من تتمه روايه الثمالی و الكل من تتمه الروايه الكبيره التی أسلفنا ذكرها عن الثمالی.

**[ترجمه]می گويیم: از قرائن آشكار می‌شود كه وداع شهيدان نيز از تتمّه روايت ابوحمزه ثمالی است و هم تتمّه روايت مفصلی است كه قبلاً آن را از ابو حمزه ثمالی نقل كرديم.

**[ترجمه]

«۳»

مل، [كامل الزيارات] أَبِی وَ ابْنُ الْوَلِيدِ مَعاً عَنْ أَبَانٍ عَنِ الْأَهْوَازِیِّ وَ حَدَّثَنِی أَبِی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ ابْنُ الْوَلِيدِ جَمِيعاً عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْأَهْوَازِیِّ وَ حَدَّثَنِی ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْأَهْوَازِیِّ عَنْ فَضَالَهَ عَنْ نُعَيْمِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ يُوسُفَ الْكِنَانِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تُوَدِّعَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِیٍّ عليهما السلام فَقُلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالرَّسُولِ وَ بِمَا جِئْتَ بِهِ وَ دَلَلْتَ عَلَيْهِ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنَّا وَ مِنْهُ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ أَنْ تَنْفَعَنَا بِحُبِّهِ اللَّهُمَّ ابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً تَنْصُرُ بِهِ دِينَكَ وَ تَقْتُلُ بِهِ عَدُوَّكَ وَ تُبِيرُ بِهِ مَنْ نَصَبَ حَرْباً لِآلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّكَ وَعَدْتَهُ ذَلِكَ وَ أَنْتَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ شُهَدَاءُ نُجَبَاءُ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِيلِ اللَّهِ وَ قُتِلْتُمْ عَلَى مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ ابْنِ رَسُولِهِ صلى الله عليه و آله أَنْتُمُ السَّابِقُونَ وَ الْمُهَاجِرُونَ وَ الْأَنْصَارُ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَنْصَارُ اللَّهِ وَ أَنْصَارُ رَسُولِهِ صلى الله عليه و آله فَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَكُمْ وَعْدَهُ وَ أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ لَا تَشْغَلْنِی فِی الدُّنْيَا عَنْ ذِكْرِ نِعْمَتِكَ لَا بِإِكْثَارٍ تُلْهِينِی عَجَائِبُ بَهْجَتِهَا وَ تَفْتِنُنِی زَهَرَاتُ زِينَتِهَا وَ لَا بِإِقْلَالٍ يُضِرُّ بِعَمَلِی كَدُّهُ وَ يَمْلَأُ صَدْرِی هَمُّهُ أَعْطِنِی مِنْ ذَلِكَ غِنًى عَنْ شِرَارِ خَلْقِكَ وَ بَلَاغاً أَنَالُ بِهِ رِضَاكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱).

١- ١. كامل الزيارات ص ٢٥٢.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: چون خواستی با حسین بن علی علیه السلام وداع نمایی، بگو: سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد، تو را به خدا می‌سپارم و بر تو سلام می‌رسانم. به خدا و رسول خدا و بدانچه که از سوی خداوند آوردی و بدان راه نمودی، ایمان آوردیم و از رسول پیروی نمودیم، پس ما را از جمله شاهدان بنویس. خداوندا این را آخرین دیدار ما با او قرار مده. خداوندا از تو درخواست داریم که ما را به محبت وی بهرمند گردانی. خداوندا او را در جایگاهی ستایش‌شده قرار ده که به واسطه او دینت را یاری نمایی و دشمنت را نابود گردانی و هر آن که را علیه خاندان محمد صلی الله علیه و آله جنگ و خصومتی به پا نموده، از میان برداری، که تو خود این را به او وعده دادی و تو خلف وعده نمی کنی. سلام بر تو و رحمت و برکات خداوند. شهادت می‌دهم که شما شهیدانی نیک‌نژاد هستید و در راه خدا مجاهدت نمودید و بر سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و فرزند رسول خدا، شهید شدید. شما پیشتازان و مهاجران و انصار هستید و شهادت می‌دهم که شما یاران خدا و یاران رسول خدا صلی الله علیه و آله هستید، پس حمد و ثنا خدایی راست که وعده اش را برای شما محقق گرداند و آنچه دوست داشتید پیش رویتان نهاد و صلوات و رحمت و برکات خدا بر محمد و خاندان محمد. خداوندا مرا در دنیا از ذکر و یاد خود باز مدار، نه با زیاده روی که شگفتیهای جمال و رونق دنیا مرا سرگرم سازد و شکوفه های زیور و زینت آن مرا بفریبد و نه با پرهیز زیادی از آن، تا سختی مبارزه بسیار با آن به عملم آسیب رساند و دغدغه آن سراسر دلم را پر کند؛ و مرا از آن، بی نیازی از بندگان شرورت عطا کن و کفایتی که به آن، به خشنودی تو دست یابم ای بخشاینده خدا. و صلوات خدا بر رسولش محمد بن عبد الله و بر اهل بیت نیک‌آیند برگزیده او و رحمت و برکات خدا. - . کامل الزیارات : ۲۵۲ -

**[ترجمه]

أقول

أورد السید ابن طاوس بعد زیاره الوداع التی أوردناها فی أول الباب بروایه الثمالی له علیه السلام و للشهداء دعاء یخالف ما تقدم ذکره فی روایه المفید فی بعض العبارات فأوردته هاهنا-: قَالَ رَحِمَهُ اللَّهُ بَعْدَ قَوْلِهِ وَ احْشُرْنِی مَعَهُمْ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ ثُمَّ اخْرُجْ وَ لَا تُوَلِّ وَجْهَکَ عَنِ الْقَبْرِ حَتَّی یَغِیبَ عَنْ مُعَایَنَتِکَ وَ قِفْ عَلَی الْبَابِ مُتَوَجِّهاً إِلَی الْقِبْلَهِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بِحُرْمَهِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بِالشَّأْنِ الَّذِی جَعَلْتَهُ لِمُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَتَقَبَّلَ عَمَلِی وَ تَشْکُرَ سَعْیِی وَ تُعَرِّفَنِیَ الْإِجَابَهَ فِی جَمِیعِ دُعَائِی وَ لَا تُخَیِّبْ سَعْیِی وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی بِهِ وَ ارْدُدْنِی إِلَیْهِ بِبِرٍّ وَ تَقْوَی وَ عَرِّفْنِی بَرَکَهَ زِیَارَتِهِ فِی الدِّینِ وَ الدُّنْیَا وَ أَوْسِعْ عَلَیَّ مِنْ فَضْلِکَ الْوَاسِعِ الْفَاضِلِ الْمُفْضِلِ الطَّیِّبِ وَ ارْزُقْنِی رِزْقاً وَاسِعاً حَلَالًا کَثِیراً عَاجِلًا صَبّاً صَبّاً مِنْ غَیْرِ کَدٍّ وَ لَا مَنٍّ مِنْ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ وَ اجْعَلْهُ وَاسِعاً مِنْ فَضْلِکَ کَثِیراً مِنْ عَطِیَّتِکَ فَإِنَّکَ قُلْتَ وَ سْئَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَمِنْ فَضْلِکَ أَسْأَلُ وَ مِنْ یَدِکَ الْمَلْأَی أَسْأَلُ فَلَا تَرُدَّنِی خَائِباً فَإِنِّی ضَعِیفٌ فَضَاعِفْ لِی وَ عَافِنِی إِلَی مُنْتَهَی أَجَلِی وَ اجْعَلْ لِی فِی کُلِّ نِعْمَهٍ أَنْعَمْتَهَا عَلَی عِبَادِکَ أَوْفَرَ نَصِیبٍ وَ اجْعَلْنِی خَیْراً مِمَّا أَنَا عَلَیْهِ وَ اجْعَلْ مَا أَصِیرُ إِلَیْهِ خَیْراً مِمَّا یَنْقَطِعُ عَنِّی وَ اجْعَلْ سَرِیرَتِی خَیْراً مِنْ عَلَانِیَتِی وَ أَعِذْنِی مِنْ أَنْ یَرَی النَّاسُ فِیَّ خَیْراً وَ لَا خَیْرَ فِیَّ وَ ارْزُقْنِی مِنَ التِّجَارَهِ أَوْسَعَهَا رِزْقاً وَ أَعْظَمَهَا فَضْلًا وَ آتِنِی یَا سَیِّدِی وَ عِیَالِی بِرِزْقٍ وَاسِعٍ تُغْنِینَا بِهِ عَنْ دُنَاهِ خَلْقِکَ وَ لَا تَجْعَلْ لِأَحَدٍ مِنَ الْعِبَادِ فِیهِ مَنّاً وَ اجْعَلْنِی مِمَّنِ اسْتَجَابَ لَکَ وَ آمَنَ بِوَعْدِکَ وَ اتَّبَعَ أَمْرَکَ وَ لَا تَجْعَلْنِی أَخْیَبَ وَفْدِکَ وَ زُوَّارِ ابْنِ نَبِیِّکَ وَ أَعِذْنِی مِنَ الْفَقْرِ وَ مَوَاقِفِ الْخِزْیِ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ اقْلِبْنِی مُفْلِحاً مُنْجِحاً مُسْتَجَاباً لِی بِأَفْضَلِ مَا یَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُوَّارِ أَوْلِیَائِکَ وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِیَارَتِهِمْ وَ

إِنْ لَمْ تَکنِ اسْتَجَبْتَ لِی وَ غَفَرْتَ لِی وَ رَضِیتَ عَنِّی فَمِنَ الْآنَ فَاسْتَجِبْ لِی وَ اغْفِرْ لِی وَ ارْضَ عَنِّی قَبْلَ أَنْ تَنْأَی عَنِ ابْنِ نَبِیِّک دَارِی فَهَذَا أَوَانُ انْصِرَافِی إِنْ کُنْتَ أَذِنْتَ لِی غَیْرَ رَاغِبٍ عَنْکَ وَ لَا عَنْ أَوْلِیَائِکَ وَ لَا مُسْتَبْدِلٍ بِکَ وَ لَا بِهِمْ.

اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ مِنْ خَلْفِي وَ عَنْ يَمِينِي وَ عَنْ شِمَالِي حَتَّى تُبَلِّغَنِي أَهْلِي فَإِذَا بَلَّغْتَنِي فَلَا تَبَرَّأْ مِنِّي وَ أَلْبِسْنِي وَ إِيَّاهُمْ دِرْعَكَ الْحَصِينَةَ وَ اكْفِنِي مَئُونَةَ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَ امْنَعْنِي مِنْ أَنْ يَصِلَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ بِسُوءٍ فَإِنَّكَ وَلِيُّ ذَلِكَ وَ الْقَادِرُ عَلَيْهِ وَ أَعْطِنِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَ مُنَّ عَلَيَّ بِهِ وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ثُمَّ انْصَرِفْ وَ أَنْتَ تَحْمَدُ اللَّهَ وَ تُسَبِّحُهُ وَ تُهَلِّلُهُ وَ تُكَبِّرُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى (۱).

**[ترجمه]سید بن طاووس پس از زیارت وداعی که در آغاز این باب به روایت از ثمالی در زیارت حضرت علیه السلام و شهیدان ذکر نمودیم، دعایی را نقل کرده که در برخی عباراتش با روایت مفید متفاوت است و آن را در اینجا ذکر می کنیم: سید بن طاووس رحمه الله، پس از این سخن که: و مرا با ایشان محشور گردان ای مهربانترین مهربانان، می‌آورد: سپس بیرون رو و چهره از قبر بازنگردان تا آنکه از نگاهت دور گردد و بر کنار در رو به قبله بایست و بگو: خداوندا به حق محمد و آل محمد و به حرمت محمد و آل محمد، به جایگاهی که محمد و آل محمد را بدان مخصوص نمودی، از تو درخواست دارم که بر محمد و آل محمد درود فرست و عمل مرا پذیرا باش و سعی و پویه ام را مشکور گردان و هر دعای مرا برآورده ساز و این پویشم را بی نتیجه مگذار و آن را هرگز، تا وقتی که زنده ام، آخرین زیارت من قرار مده و مرا نیکوکار و پرهیزکار به نزد وی بازگردان و مرا به برکت زیارت او در دنیا و آخرت آشنایی ده و بخشش گسترده و فزاینده و افزونگر و گوارایت را بر من فراون گردان و مرا روزی فراوان گسترده حلال بی‌درنگ، چون باران ریزان، بدون هیچ دشواری و بدون منتی از سوی هیچ یک از بندگانت، عطا فرما و از سر فضلت آن را گسترده دار و به بخشندگی ات آن را فراوان گردان که تو خود گویی: {و از فضل خداوند مسألت نمایید.} پس فضل تو را درخواست می‌کنم و از دستان پر نعمتت تقاضا می‌کنم؛ پس مرا نومید بازمگردان که من ناتوانم، پس اجرم دوچندان گردان و مرا تا سررسید مدت عمرم، عافیت بخش و مرا از هر نعمتی که به بندگانت بخشیدی، فراوانترین بهره را ببخش و مرا برتر از آنچه که از آن برخوردارم، روزی نما و آنچه که بر آن روزگار می‌گذرانم را برتر از آنچه به دستم نمی‌رسد قرار ده و اندرون مرا بهتر از ظاهر حالم قرار ده و مرا در پناه خود دار، از اینکه مردم مرا چنان بینند که خیری در وجودم هست ولی اینگونه نباشد؛ و از میان تجارتها، پر روزی ترین آنها و ارزشمندترین آنها را قسمت من کن و مرا ای سرورم، و خانواده ام را روزی فراوانی بخش که ما را از بندگان فرومایه ات بی نیاز گرداند و در آن منتی از سوی هیچ بنده ای در آن قرار مده، و مرا از جمله کسانی قرار ده که به ندای تو پاسخ گفتند و به وعده تو یقین نمودند و از دستورت پیروی نمودند و مرا ناکامترین گروه درنشسته بر در خانه ات و زائران پسر پیامبرت قرار مده و مرا از تهیدستی و اوضاع خوارکننده در دنیا و آخرت در پناه دار و مرا رستگار و پیروزمند و نتیجه یافته، به حال برترین وضعی که زائری از زائران اولیائت را بازمی گردانی، بازگردان و آن را آخرین زیارتم از ایشان قرار مده و اگر دعایم را استجابت ننموده و مرا نبخشوده ای و از من خشنود نگشته ای، از این لحظه، دعایم را پاسخ گو و گناهم را ببخشای و از من خشنود گرد، پیش از آنکه منزلگهم از پسر پیامبرت دور گردد؛ و اکنون لحظه بازگشتم است، اگر به من رخصت دهی، ولی نه روی‌گردان از تو و نه از اولیای تو و نه به گزینش دیگری بر تو و نه بر ایشان. خداوندا مرا از پیش رو و پشت سر و از چپ و راستم در دژ استوار خود قرار ده تا مرا به خانواده ام رسانی، و چون مرا رساندی، دست از من مدار و من و ایشان را در حصن مستحکم خود محفوظ دار و سختی همه خلقت را برای من کفایت کن و از من بازدار که احدی از خلقت به من بدی برساند، که تو صاحب اختیار این کار هستی و تنها توانمند بر آن. و همه آنچه که از تو مسألت نمودم را به من عطا کن و به بخشش آن بر من منت نه و مرا از فضلت، دوچندان ده، ای مهربانترین مهربانان. سپس راه بازگشت بگیر در حالی که حمد و تسبیح و تکبیر

و تهلیل می گویی، ان شاء الله تعالی. - . مصباح الزائر : ۱۱۵ -

**[ترجمه]

باب ۲۲ الزیاره فی التقیه و تجویز إنشاء الزیاره

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِی الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ بَزِیعٍ عَنِ الْخَیْبَرِیِّ عَنِ ابْنِ ظَبْیَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ زِیَارَهُ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فِی حَالِ التَّقِیَّهِ قَالَ إِذَا أَتَیْتَ الْفُرَاتَ فَاغْتَسِلْ ثُمَّ الْبَسْ ثَوْبَیْکَ الطَّاهِرَیْنِ ثُمَّ تَمُرُّ بِإِزَاءِ الْقَبْرِ ثُمَّ قُلْ صَلَّى اللَّهُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ثَلَاثاً وَ قَدْ تَمَّتْ زِیَارَتُکَ (۲).

**[ترجمه]کامل الزیارات: ابن ظبیان گوید: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم! زیارت قبر حسین علیه السلام به حال تقیه، چه سان باشد؟ فرمود: چون به کنار فرات آمدی غسل نما و دو جامه پاک را بر تن کن و سپس از کنار قبر حرکت می کنی و سه بار می گویی: صلوات خدا بر تو ای ابا عبد الله و این گونه زیارتت کامل است. - . کامل الزیارات ۱۲۶ -

**[ترجمه]

«۲»

یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَى عَنْ سَلَمَهَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ بَقَّاحٍ عَنِ ابْنِ ظَبْیَانَ: مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّ فِیهِ وَ قُمْ بِإِزَاءِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ لَیْسَ فِیهِ ثَلَاثاً(۳).

**[ترجمه]التهذیب: نظیر همین روایت به سندی دیگر روایت شده، با این تفاوت که در آن آمده: در برابر حسین علیه السلام بایست و سه بار هم در آن نیست. - . التهذیب ۶ : ۱۱۵ -

**[ترجمه]

«۳»

مل، [کامل الزیارات] عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی نَجْرَانَ عَنْ یَزِیدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِیَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: تَقُولُ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بن علی علیهما السلام مَا أَحْبَبْتَ (۴).

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۱۵.
۲- ۲. كامل الزيارات ۱۲۶.
۳- ۳. التهذيب ج ۶ ص ۱۱۵.
۴- ۴. كامل الزيارات ص ۲۱۳.

**[ترجمه]کامل الزیارات: امام صادق علیه السلام: در کنار قبر حسین، هر چه دلت خواست می گویی. - . کامل الزیارات : ۲۱۳ -

**[ترجمه]

باب ۲۳ ما یستحب فعله عند قبره علیه السلام من الاستخاره و الصلاه و غیرهما

بیان

قَالَ الشَّیْخُ رَحِمَهُ اللَّهُ فِی الْمِصْبَاحِ عِنْدَ ذِکْرِ أَعْمَالِ یَوْمِ الْجُمُعَهِ وَ یُسْتَحَبُّ أَنْ یَدْعُوَ بِدُعَاءِ الْمَظْلُومِ عِنْدَ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ: اللَّهُمَّ إِنِّی أَعْتَزُّ بِدِینِکَ وَ أُکْرَمُ بِهِدَایَتِکَ وَ فُلَانٌ یُذِلُّنِی بِشَرِّهِ وَ یُهِینُنِی بِأَذِیَّتِهِ وَ یَعِیبُنِی بِوَلَاءِ أَوْلِیَائِکَ وَ یَبْهَتُنِی بِدَعْوَاهُ وَ قَدْ جِئْتُ إِلَی مَوْضِعِ الدُّعَاءِ وَ ضَمَانِکَ الْإِجَابَهَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعْدِنِی عَلَیْهِ السَّاعَهَ السَّاعَهَ ثُمَّ تَنْکَبُّ عَلَی الْقَبْرِ وَ تَقُولُ مَوْلَایَ إِمَامِی مَظْلُومٌ اسْتَعْدَی عَلَی ظَالِمِهِ النَّصْرَ النَّصْرَ حَتَّی یَنْقَطِعَ النَّفَسُ (۱).

یقال أعدی فلانا علیه أی نصره و أعانه و قواه و استعداه أی استعانه و استنصره.

**[ترجمه]شیخ در المصباح به هنگام سخن از اعمال روز جمعه گوید: و مستحب است که دعای مظلوم نزد قبر ابا عبد الله علیه السلام را بخواند که چنین است: خداوندا، من به دین تو می‌بالم و به هدایت تو گرانقدر می گردم و فلان کس مرا به شرش خوار می گرداند و با آزارش به من اهانت روا می‌دارد و به خاطر ولایت پذیری اولیای تو از من عیبجویی می‌نماید و به ادعای خود، به دروغ بر من افترا می‌بندد و اکنون به مکان دعا و ضمانت اجابت تو آمده ام. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا همین اکنون و الساعه در برابر او یاری فرما. سپس بر قبر خم شده و می گویی: مولای من، پیشوای من، مظلومی بر ستمگرش طلب یاری کرده است، یاری و یاری و یاری ... تا آنکه نفس به پایان آید. - . مصباح الطوسی : ۱۹۵ -

گفته می‌شود: «أعدی فلانا علیه» یعنی او را یاری کرد و تقویت نمود و «استعداه» یعنی از او کمک و یاری خواست.

**[ترجمه]

الأخبار

«۱»

ب، [قرب الإسناد] السِّنْدِیُّ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَا اسْتَخَارَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عَبْدٌ فِی أَمْرٍ قَطُّ مِائَهَ مَرَّهٍ یَقِفُ عِنْدَ رَأْسِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَیَحْمَدُ اللَّهَ وَ یُهَلِّلُهُ وَ یُسَبِّحُهُ وَ یُمَجِّدُهُ وَ یُثْنِی عَلَیْهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ إِلَّا رَمَاهُ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی بِأَخْیَرِ الْأَمْرَیْنِ (۲).

**[ترجمه]قرب الإسناد: امام صادق علیه السلام: هرگز هیچ بنده ای که کنار سر حسین علیه السلام بایستد و خداوند را حمد و ثنا گوید و لا اله الا الله و سبحان الله گوید به آنچه که شایسته آن است تمجید و بزرگداشت نماید (صد مرتبه) و خداوند عز و

جل را به طلب خیری نخواند، مگر آنکه خداوند تبارک و تعالی از میان دو امر خیر، خیر بهتر را بر وی افکند. - . قرب الإسناد : ۲۸ -

**[ترجمه]

«۲»

صبا، [مصباح الزائر]: صِفَةُ صَلَاةٍ لِزِيَارَهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ هِيَ أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ بِالْحَمْدِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَ تَدْعُو بَعْدَهَا وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ وَ أُشْهِدُ أَهْلَ طَاعَتِکَ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِکَ بِأَنِّی أَشْهَدُ مَعَ كُلِّ شَاهِدٍ يَشْهَدُ بِمَا شَهِدْتُ بِهِ أَجْمَعَ فِی حَيَاتِی وَ بَعْدَ وَفَاتِی حَتَّى أَلْقَاکَ عَلَى ذَلِکَ يَوْمَ فَاقَتِی وَ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُماتِ إِلَى النُّورِ وَ الَّذِينَ

ص: ۲۸۵

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۱۹۵.

۲- ۲. قرب الإسناد ص ۲۸.

كَفَرُوا أَوْلِياؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُماتِ أولئِکَ أَصْحابُ النَّارِ هُمْ فِيها خالِدُونَ.

وَ أَشْهَدُ أَنَّ النَّبِیَ أَوْلی بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَ أَزْواجُهُ أُمَّهاتُهُمْ وَ أُولُوا الْأَرْحامِ بَعْضُهُمْ أَوْلی بِبَعْضٍ فِی کِتابِ اللَّهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ وَلِيَّنَا اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاهَ وَ يُؤْتُونَ الزَّکاهَ وَ هُمْ راکِعُونَ وَ أَنَّ ذُرِّيَّتَهُمَا أُولُوا الْأَرْحامِ بَعْضُهُمْ أَوْلی بِبَعْضٍ ذُرِّيَّهً بَعْضُها مِنْ بَعْضٍ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ وَ أَشْهَدُ أَنَّهُمْ أَعْلَامُ الدِّينِ وَ أُولُو الْأَرْحَامِ عَلَی الْوَرَی وَ الْحُجَّهُ عَلَی أَهْلِ الدُّنْيَا انْتَجَبْتَهُمْ وَ اصْطَفَيْتَهُمْ وَ اخْتَصَصْتَهُمْ وَ أَطْلَعْتَهُمْ عَلَی سِرِّکَ فَقَامُوا بِأَمْرِکَ وَ أَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَوْا عَنِ الْمُنْکَرِ وَ دَعَوُا الْعِبَادَ إِلَی التَّأْوِيلِ وَ التَّنْزِيلِ کُلَّمَا مَضَی مِنْهُمْ دَاعٍ خَلَّفَ فِيهِمْ دَاعِياً فَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ وَ أَمَرْتَ بِمُوَالاتِهِمْ وَ لَمْ تَجْعَلْ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ عُذْراً فِی تَرْکِهِمْ وَ الانْحِيَازِ عَنْهُمْ وَ الْمَيْلِ إِلَی غَيْرِهِمْ وَ جَعَلْتَهُمْ أَهْلَ بَيْتِ النُّبُوَّهِ أَفْضَلَ الْبَرِيَّهِ وَ مَعْدِنَ الرِّسَالَهِ وَ مُخْتَلَفَ الْمَلَائِکَهِ وَ مَهْبِطَ الْوَحْیِ وَ الْکَرَامَهِ وَ أَوْلَادَ الصَّفْوَهِ وَ أَسْبَاطَ الرُّسُلِ وَ أَقْرَانَ الْکِتَابِ وَ أَبْوَابَ الْهُدَی وَ الْعُرْوَهَ الْوُثْقَی لَا يَخَافُونَ فِيکَ لَوْمَهَ لَائِمٍ وَ لَا يَقُومُ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَ لَا يَهْدِی بِهُدَاهُمْ إِلَّا مُنْتَجَبٌ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِکَ وَ بَارِکْ عَلَيْهِمْ بِأَجْزَلِ بَرَکَاتِکَ وَ بَوِّئْهُمْ مِنْ کَرَمِکَ بِأَکْرَمِ کَرَامَاتِکَ فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَحَبَّ الْأَشْيَاءِ إِلَیَّ وَ أَبَرَّهَا لَدَیَّ وَ أَهَمَّهَا إِلَیَّ حُبَّکَ وَ حُبَّ رَسُولِکَ وَ حُبَّ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ وَ حُبَّ مَنْ أَحَبَّهُمْ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِکَ وَ حُبَّ مَنْ عَمِلَ الْمُحِبَّ لَکَ وَ لَهُمْ وَ بُغْضَ مَنْ أَبْغَضَکَ وَ أَبْغَضَهُمْ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِکَ وَ بُغْضَ مَنْ عَمِلَ الْمُبْغِضَ لَکَ وَ لَهُمْ حَيّاً وَ مَيِّتاً وَ ارْزُقْنِی صَبْراً جَمِيلًا وَ دِيناً سَلِيماً وَ فَرَجاً قَرِيباً وَ أَجْراً عَظِيماً وَ رِزْقاً هَنِيئاً وَ عَيْشاً رَغِيداً وَ جِسْماً صَحِيحاً وَ عَيْناً دَامِعَهً وَ قَلْباً خَاشِعاً وَ يَقِيناً ثَابِتاً وَ عُمُراً طَوِيلًا وَ عَقْلًا کَامِلًا وَ عِبَادَهً دَائِمَهً.

وَ أَسْأَلُکَ الثَّبَاتَ عَلَی الْهُدَی وَ الْقُوَّهَ عَلَی مَا تُحِبُّ وَ تَرْضَی اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْ حُبَّکَ أَحَبَّ الْأَشْیَاءِ إِلَیَّ وَ خَوْفَکَ أَخْوَفَ الْأَشْیَاءِ عِنْدِی وَ ارْزُقْنِی حُبَّکَ وَ حُبَّ مَنْ یَنْفَعُنِی حُبُّهُ عِنْدَکَ وَ مَا رَزَقْتَنِی وَ تَرْزُقُنِی مِمَّا أُحِبُّ فَاجْعَلْهُ لِی فَرَاغاً فِیمَا تُحِبُّ وَ اقْطَعْ حَوَائِجَ الدُّنْیَا بِالشَّوْقِ إِلَی لِقَائِکَ وَ إِذَا أَقْرَرْتَ عُیُونَ أَهْلِ الدُّنْیَا بِدُنْیَاهُمْ فَاجْعَلْ قُرَّهَ عَیْنِی فِی طَاعَتِکَ وَ رِضَاکَ وَ مَرْضَاتَکَ بِرَحْمَتِکَ إِنَّ رَحْمَتَکَ قَرِیبٌ مِنَ الْمُحْسِنِینَ (۱).

ثم قال رحمه الله: صفه صلاه أخری عند رأس الحسین صلوات الله علیه و هما رکعتان بالرحمن و تبارک فمن صلاهما کتب الله له خمسا و عشرین حجه مقبوله مبروره متقبله مع رسول الله صلی الله علیه و آله.

ثم قال قدس سره: صفه صلاه الحسین علیه السلام و هو فیما ینبغی أن یصلی عند ضریحه علیه السلام و هی أربع رکعات بأربعمائه مره فاتحه الکتاب و أربعمائه مره قل هو الله أحد تقرأ و أنت قائم خمسین مره الحمد و خمسین مره قل هو الله أحد ثم ترکع و تقرأ کل واحده منهما عشرا ثم ترفع رأسک و تقرؤهما عشرا ثم تسجد و تقرؤهما عشرا ثم ترفع رأسک و تقرؤهما عشرا ثم تسجد و تقرؤهما عشرا فذلک مائه فی کل رکعه فإذا سلمت فقل یَا اللَّهُ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِآدَمَ وَ حَوَّاءَ علیهما السلام حِینَ قَالا رَبَّنا ظَلَمْنا أَنْفُسَنا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنا وَ تَرْحَمْنا لَنَکُونَنَّ مِنَ الْخاسِرِینَ وَ نَادَاکَ نُوحٌ علیه السلام فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ نَجَّیْتَهُ وَ أَهْلَهُ مِنَ الْکَرْبِ الْعَظِیمِ وَ أَطْفَأْتَ نَارَ نُمْرُودَ عَنْ خَلِیلِکَ إِبْرَاهِیمَ فَجَعَلْتَهَا عَلَیْهِ بَرْداً وَ سَلاماً وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِأَیُّوبَ علیه السلام حِینَ نَادَاکَ أَنِّی مَسَّنِیَ الضُّرُّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ

فَکَشَفْتَ مَا بِهِ مِنَ الضُّرِّ وَ آتَیْتَهُ أَهْلَهُ وَ مِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَهً مِنْ عِنْدِکَ وَ ذِکْرَی لِأُولِی الْأَلْبَابِ.

وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِذِی النُّونِ حِینَ نَادَی فِی الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۲۶۹- ۲۷۰.

سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَنَجَّیْتَهُ مِنَ الْغَمِّ.

وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِمُوسَی وَ هَارُونَ دَعْوَتَهُمَا حِینَ قُلْتَ قَدْ أُجِیبَتْ دَعْوَتُکُما فَاسْتَقِیما وَ أَغْرَقْتَ فِرْعَوْنَ وَ قَوْمَهُ وَ غَفَرْتَ لِدَاوُدَ ذَنْبَهُ وَ تُبْتَ عَلَیْهِ رَحْمَةً مِنْکَ وَ ذِکْرَی وَ فَدَیْتَ إِسْمَاعِیلَ بِذِبْحٍ عَظِیمٍ بَعْدَ مَا أَسْلَما وَ تَلَّهُ لِلْجَبِینِ فَنَادَیْتَهُ بِالْفَرَجِ وَ الرَّوْحِ وَ أَنْتَ الَّذِی نَادَاکَ زَکَرِیَّا علیه السلام نِداءً خَفِیًّا قالَ رَبِّ إِنِّی وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّی وَ اشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَیْباً وَ لَمْ أَکُنْ بِدُعائِکَ رَبِّ شَقِیًّا وَ قُلْتَ وَ یَدْعُونَنا رَغَباً وَ رَهَباً وَ کانُوا لَنا خاشِعِینَ وَ أَنْتَ تَسْتَجِیبُ لِلَّذِینَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لِتَزِیدَنَّهُمْ مِنْ فَضْلِکَ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِی مِنْ أَهْوَنِ الدَّاعِینَ لَکَ الرَّاغِبِینَ إِلَیْکَ وَ اسْتَجِبْ لِی کَمَا اسْتَجَبْتَ لَهُمْ بِحَقِّهِمْ عَلَیْکَ طَهِّرْنِی بِطُهْرِکَ وَ تَقَبَّلْ صَلَاتِی وَ حَسَنَاتِی بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَ طَیِّبْ بَقِیَّةَ حَیَاتِی وَ طَیِّبْ وَفَاتِی وَ احْفَظْنِی فِیمَنْ أَخْلُفُ وَ احْفَظْهُمْ رَبِّ بِدُعَائِی وَ اجْعَلْ ذُرِّیَّتِی ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً تُحِیطُهَا بِحِیَاطَتِکَ مِنْ کُلِّ مَا حُطْتَ مِنْهُ ذُرِّیَّةَ أَوْلِیَائِکَ وَ أَهْلِ طَاعَتِکَ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ یَا مَنْ هُوَ عَلَی کُلِّ شَیْءٍ رَقِیبٌ وَ مِنْ کُلِّ سَائِلٍ قَرِیبٌ وَ لِکُلِّ دَاعٍ مِنْ خَلْقِهِ مُسْتَجِیبٌ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِی لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ وَ أَسْأَلُکَ بِقُدْرَتِکَ الَّتِی عَلَوْتَ بِهَا عَلَی عَرْشِکَ وَ رَفَعْتَ بِهَا سَمَاوَاتِکَ وَ فَرَشْتَ بِهَا أَرْضَکَ وَ أَرْسَیْتَ بِهَا جِبَالَکَ وَ أَجْرَیْتَ بِهَا الْبِحَارَ وَ سَخَّرْتَ بِهَا السَّحَابَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ وَ النُّجُومَ وَ اللَّیْلَ وَ النَّهَارَ وَ خَلَقْتَ بِهَا الْخَلَائِقَ کُلَّهَا أَسْأَلُکَ بِعَظَمَةِ وَجْهِکَ الْکَرِیمِ الَّذِی أَشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَ أَضَاءَتْ بِهِ الظُّلُمَاتُ إِلَّا صَلَّیْتَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ کَفَیْتَنِی أَمْرَ مَعَادِی وَ مَعَاشِی وَ أَصْلَحْتَ شَأْنِی کُلَّهُ وَ لَمْ تَکِلْنِی إِلَی نَفْسِی طَرْفَةَ عَیْنٍ وَ أَصْلَحْتَ أَمْرِی وَ أَمْرَ عِیَالِی وَ کَفَیْتَنِی أَمْرَهُمْ وَ أَغْنَیْتَنِی وَ إِیَّاهُمْ مِنْ کُنُوزِکَ وَ خَزَائِنِکَ وَ سَعَةِ فَضْلِکَ وَ أَنِطْتَ قَلْبِی مِنْ یَنَابِیعِ الْحِکْمَةِ الَّتِی تَنْفَعُنِی بِهَا وَ تَنْفَعُ بِهَا مَنِ ارْتَضَیْتَ مِنْ عِبَادِکَ وَ جَعَلْتَ لِی مِنَ الْمُتَّقِینَ فِی آخِرَتِی

إِمَاماً كَمَا جَعَلْتَ إِبْرَاهِيمَ إِمَاماً فَإِنَّ بِتَوْفِيقِكَ يَفُوزُ الْفَائِزُونَ وَ يَتُوبُ التَّائِبُونَ وَ يَعْبُدُكَ الْعَابِدُونَ وَ بِتَسْدِيدِكَ يَسْعَدُ الصَّالِحُونَ الْمُخْبِتُونَ الْخَائِفُونَ لَكَ وَ بِإِرْشَادِكَ نَجَا النَّاجُونَ مِنْ نَارِكَ وَ أَشْفَقَ مِنْهَا الْمُشْفِقُونَ مِنْ خَلْقِكَ وَ بِخِذْلَانِكَ خَسِرَ الْمُبْطِلُونَ وَ هَلَكَ الظَّالِمُونَ وَ غَفَلَ الْغَافِلُونَ اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي مُنَاهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَ مَوْلَاهَا وَ أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا اللَّهُمَّ بَيِّنْ لَهَا هُدَاهَا وَ أَلْهِمْهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا وَ أَنْزِلْهَا مِنَ الْجِنَانِ عُلْيَاهَا وَ طَيِّبْ وَفَاتَهَا وَ مَحْيَاهَا وَ أَكْرِمْ مُنْقَلَبَهَا وَ مَثْوَاهَا وَ مُسْتَقَرَّهَا وَ مَأْوَاهَا وَ أَنْتَ رَبُّهَا وَ مَوْلَاهَا ثُمَّ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ (۱).

**[ترجمه]مصباح الزائر: بیان نحوه نمازی در زیارت حسین بن علی صلوات خدا بر او باد، و آن چهار رکعت است با حمد و قل هو الله احد و قل یا ایها الکافرون، و پس از آن دعا می کنی و می گویی:

خداوندا، من تو را گواه می گیرم و اهل طاعت از میان همه آفریدگانت را، که من گواهی می‌دهم به همراه هر شاهدی که بدانچه من شهادت دادم، در زمان زندگی من و پس از مرگم گواهی می‌دهد، تا آنکه در روز تهیدستی ام با آن روبروی تو بایستم و شهادت می‌دهم که « الله وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُماتِ إِلَى النُّورِ وَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِياؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُماتِ أُولئِكَ أَصْحابُ النَّارِ هُمْ فِيها خالِدُونَ» - . بقره / ۲۵۷ - {خداوند سرور کسانی است که ایمان آورده اند. آنان را از تاریکیها به سوی روشنایی به در می برد. و[لی] کسانی که کفر ورزیده اند، سرورانشان [همان عصیانگران=] طاغوتند، که آنان را از روشنایی به سوی تاریکیها به در می برند. آنان اهل آتشند که خود، در آن جاودانند.} و شهادت می‌دهم که پیامبر «أَوْلى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَ أَزْواجُهُ أُمَّهاتُهُمْ وَ أُولُوا الْأَرْحامِ بَعْضُهُمْ أَوْلى بِبَعْضٍ فِي كِتابِ اللَّهِ» - . انفال / ۷۵ - {پیامبر به مؤمنان از خودشان سزاوارتر [و نزدیکتر] است و همسرانش مادران ایشانند، و خویشاوندان [طبق] کتاب خدا، بعضی [نسبت] به بعضی اولویت دارند.} و شهادت می‌دهم که ولیّ ما «اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكاةَ وَ هُمْ راكِعُونَ» - . مائده / ۵۵ - {تنها خدا و پیامبر اوست و کسانی که ایمان آورده اند، همان کسانی که نماز برپا می دارند و در حال رکوع زکات می دهند.} و اینکه سلاله و تبار این دو «أُولُوا الْأَرْحامِ بَعْضُهُمْ أَوْلى بِبَعْضٍ» - . احزاب / ۶ - «ذُرِّيَّةً بَعْضُها مِنْ بَعْضٍ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ» - . آل عمران / ۳۴ - {و خویشاوندان (نسبت به دیگران) به یکدیگر سزاوارترند.} {فرزندانی که بعضی از آنها از نسل بعضی دیگرند و خداوند شنوای داناست.}

و شهادت می‌دهم که ایشان بلند پرچمهای دین و خویشاوندان هستند بر مردمان و حجت هستند بر اهل دنیا که ایشان را برگزیدی و گزینش نمودی و اختصاصشان بخشیدی و ایشان را بر رازهای خود آگاهی دادی؛ پس امر دین تو را بر پای داشتند و امر به معروف و نهی از منکر نمودند و مردمان را به فهم تأویل و متن تنزیل فراخواندند و هرگاه که هر یک از این فراخواندگان از میان مردم رخت بر بست، دعوتگر دیگری را در میان ایشان جانشین نمود. فرمانبری از ایشان را واجب نموده و به دوستی با ایشان دستور فرمودی و برای احدی از خلقت عذری در ترک و کناره گیری از ایشان و گرایش به دیگران باقی نگذاشتی و ایشان را اهل بیت نبوت و بهترین مردمان و معدن رسالت و محل آمد و شد فرشتگان و محل فرود آمدن وحی و کرامت و فرزندان برگزیدگان و نوادگان پیامبران و همتایان قرآن و دروازه های هدایت و دست‌آویزهای سخت‌بنیان قرار دادی و در راه تو از سرزنش هیچ سرزنشگری بیمی به دل راه ندهند و کسی جز مومنان، حق ایشان را ادا نتوان کرد و کسی جز گزینش گشتگان به هدایت ایشان دست نیابد.

خداوندا، پس برترین صلوات خود را بر ایشان فرست و کریمانه‌ترین برکات خود را بر ایشان فرود آر و ایشان را از سر بخشندگی ات، به گرانقدرترین کرامتهای خود در دنیا و آخرت برنشان. خداوندا، دوست‌داشتنی‌ترین و نیکترین و مهمترین امور نزد مرا، محبت خود و محبت رسولت و محبت اهل بیت نیک‌آیند وی و محبت هر آن کس از میان همه آفریدگانت که ایشان را دوست دارد، قرار ده و نیز محبت هر آن که، کسانی را محب و دوستدار تو و ایشان گرداند و نیز نفرت و بیزاری از هر کسی از میان همه آفریدگانت که از تو و از ایشان نفرت جوید و نفرت و بیزاری از هر آن که، زنده یا مرده، کسانی را به نفرت و بیزاری از تو و ایشان وادارد. و مرا صبری زیبا و دینی سالم و گشایشی شتابان دررسنده و پاداشی هنگفت و روزی گوارا و زندگی پرآسایش و پیکری دردآزاد و چشمی اشکریز و دلی خاکسار و یقینی همیشگی و عمری بلند و خردی بی کاست و پرستشی دائمی بخش .

و از تو درخواست پایداری در رهیافتگی و توانایی در آنچه تو دوست داری و می‌پسندی، دارم. خداوندا محبتت را محبوبترین امور و خداترسی را بیشترین ترس نزد من قرار ده و محبتت را و محبت هر آن که دوستی با او مرا نزد تو بهره‌ای بخشد، روزی‌ام گردان و هر آنچه که دوست دارم و روزی ام نمودی و می‌نمایی، آن را فراغ و آسایشی در آنچه خود می‌پسندی قرار ده و حاجتمندی دنیوی ام را با شوق به دیدارت، پایان بخش و اگر دل اهل دنیا را به دنیایشان خنک کرده ای، به رحمتت، دل‌خوشی و شادمانی مرا در فرمانبری از تو و خرسندی و رضایت‌مندی ات از من قرار ده که رحمت تو به نیکوکاران نزدیک است. - . مصباح الزائر : ۲۶۹- ۲۷۰ -

سپس مولف رحمه الله می‌افزاید: نحوه نمازی دیگر در کنار سر حسین صلوات الله علیه چنان است که دو رکعت است با سوره های الرحمن و تبارک و هر که آن را به جای آورد، برایش بیست و پنج حج مقبول پذیرفته بی کاستی، همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله نوشته شود.

سپس مولف قدس سره می گوید: نحوه نماز حسین علیه السلام که از اموری است که شایسته است در کنار قبر مطهرش خوانده شود، چنان است که چهار رکعت است با چهارصد بار سوره حمد و چهارصد بار سوره قل هو الله احد و چون به قیام ایستادی، پنجاه حمد و پنجاه سوره می‌خوانی سپس به رکوع می‌روی و هر یک از این دو سوره را ده مرتبه می‌خوانی و سپس سر برداشته و هر یک را ده بار می‌خوانی و سپس به سجده می‌روی و هر یک را ده بار می‌خوانی، سپس سر برداشته و هر یک را ده بار می‌خوانی و سپس به سجده می‌روی و هر یک را ده بار می‌خوانی و به این ترتیب در هر رکعت صد بار می شود و چون سلام دادی بگو: خداوندا تویی که به آدم و حواء علیهما السلام پاسخ گفتی آنگاه که گفتند: «رَبَّنا ظَلَمْنا أَنْفُسَنا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنا وَ تَرْحَمْنا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخاسِرِينَ» - . اعراف / ۲۳ - {خداوندا به خود ستم کرده ایم و اگر تو بر ما نیامرزی و بر ما رحم نیاوری، بی شک که از زیانکاران خواهیم بود.} و نوح علیه السلام تو را ندا درداد و تو پاسخش گفتی و او را «وَ أَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ» - . صافات / ۷۶ - {به همراه خاندانش از اندوه بزرگ، نجات بخشیدی.} و آتش نمرود را بر خلیلت ابراهیم خاموش کردی و آن را بر او خنکا و سلامتی قرار دادی و تویی که ایوب را پاسخ گفتی، آنگاه که ندایت درداد: «أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ» - . انبیاء / ۸۳ - {به من آسیب رسیده و تویی مهربانترین مهربانان.} و تو زیانی که به وی رسیده بود را برطرف کردی و او را و خانـدانش را و هم گروهی نظیر ایشان را همراه با آنان رحمتی از جانب نزد خود و برای یادآوری خردمندان عطا نمودی. و تویی که ندای ذی النون را اجابت نمودی آنگاه که ندا درداد: «فِي الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا

أَنْتَ سُبْحانَكَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظّالِمِینَ» - . انبیاء / ۸۷ - {در دل تاریکیها، که هان خدایی جز تو نیست، پاك و منزهی، من از ستمکاران بودم.} و او را از اندوه نجات بخشیدی.

و تویی که دعای موسی و هارون را پاسخ گفتی آنگاه که فرمودی: «قَدْ أُجِیبَتْ دَعْوَتُکُما فَاسْتَقِیما» - . یونس / ۸۹ - {دعای شما را اجابت نمودم، پس ایستادگی کنید.} و فرعون و پیروانش غرقه گشتند. و خطای داود را بخشیدی و دلش را بیدار نمودی و از سر رحمتت، دشمنش را از وی بازداشتی. و اسماعیل ذبیح را به ذبحی عظیم، فدا دادی پس از آنکه «أَسْلَما وَ تَلَّهُ لِلْجَبِینِ» - . صافات / ۱۰۳ - {هر دو تن دردادند و پسر را به پیشانی بر خاك افکند.} و به فرج و روح ندا سردادی. و تویی که زکریا علیه السلام تو را ندا زد: « نِداءً خَفِیًّا قالَ رَبِّ إِنِّی وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّی وَ اشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَیْباً وَ لَمْ أَکُنْ بِدُعائِکَ رَبِّ شَقِیًّا» - . مریم / ۴ - {به صدایی آهسته و گفت: پروردگارا، من استخوانم سست گردیده و [موی] سرم از پیری سپید گشته، و - ای پروردگار من - هرگز در دعای تو ناامید نبوده ام.} و فرمودی: «وَ یَدْعُونَنا رَغَباً وَ رَهَباً وَ کانُوا لَنا خاشِعِینَ» - . انبیاء / ۹۰ - {و ما را از روی رغبت و بیم می خواندند و در برابر ما فروتن بودند.}

و تویی که دعای کسانی که ایمان آورده و عمل نیک انجام می‌دهند را اجابت می‌فرمایی تا از فضلت بیش از پیش بر ایشان ارزانی نمایی؛ پس خدای من، مرا ناچیزترین فراخوانندگان و مشتاقانت قرار مده و دعای مرا چنان که ایشان را اجابت نمودی، به حق ایشان اجابت نما و مرا به پاکی خود، پاك گردان و نماز و نیکوکاریهایم را به نیکی بپذیر و باقی زندگی‌ام را و مرگم را نیک و خوشایند گردان و کسانی را که پشت سر به جای می‌نهم، نگاهدار باش و ایشان را ای خدای من، به دعایم حفظ نما و نسل مرا نسلی نیک‌آیند قرار ده که به احاطه‌گری خود، ایشان را به هر آنچه که سلاله اولیای خود و اهل اطاعتت را در پوشش قرار دادی، در سایه احاطه ات بنشانی، به لطف و رحمتت ای مهربانترین مهربانان. ای آن که بر هر چیزی ناظر است و به هر درخواست کننده ای نزدیک است و هر دعاکننده ای را از پی‌اش پاسخگوست، تویی آن خدایی که خدایی جز تو نیست، زنده بس بر پای خیزنده (به امور) یگانه بی نیاز که «لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ»، {نزاده و زاده نشده است و هیچ کس او را همتا نیست.} و به قدرتت که بدان بر عرشت درآمدی و آسمانهایت را بدان برافراشتی و زمینت را بدان گستردی و کوههایت را بدان استوار گرداندی و دریاها را بدان جاری نمودی و ابر و خورشید و ماه و ستارگان و شب و روز را مسخّر نمودی و همه آفریدگانت را بدان آفریدی. به عظمت و شکوهمندی رویت ای بخشنده، که آسمانها به نور آن درخشان شده و تیرگیها به درخشش آن نورانی گشته، از تو مسألت دارم که بر محمد و آل محمد درود فرستی و خود امر معاد و معاش مرا بسنده باشی و همه امورم را به صلاح آوری و چشم بر هم زدنی مرا به خود وامگذاری و امر مرا و امر خانواده ام را اصلاح نمایی و مرا در امر ایشان، تو بسنده باشی و من و ایشان را از گنجهایت و گنجینه هایت و گستردگی بخششت توانگر سازی و باشد که قلبم از چشمه های حکمتت که مرا و هر کس از بندگانت را که خواهی به آن بهرمند گردانی، آب خورد و در آخرتم از میان پرهیزکاران، کسی را چنان که ابراهیم را پیشوا قرار دادی، پیشوای من گردانی که فقط به توفیق توست که پیروزمندان فوز می‌یابند و توبه‌گران توبه می کنند و پرستندگان به پرستشت می‌افتند و درستکاران و فروتنانِ خداجوی و ترسندگان از (جبروت) تو، به ره‌آوری توست که نیکبخت می گردند و نجات یافتگان، به رهنمایی توست که از آتش قهرت می‌رهند و بیم‌داران از میان خلقت بدان بر خود بیم دارند؛ و به بی یاور وانهادن توست که خطاکاران زیانکار گشته و ستمگران نابود شدند و غافلان در غفلت ماندند. خداوندا، جان مرا آرزوهایش نصیب گردان که تویی ولیّ

آن و مولای آن و تویی برتر کسی که آن را از گناه پاک گرداند. خداوندا رهیافتگی اش را پیش راهش قرار ده و پلیدکاری و پرهیزکاری‌اش را به او الهام نما و از بهشتت، والا-یی اش را بر او نازل گردان و مرگ و زندگی اش را نیکو گردان و بازگشتگاه و قرارگاه و اقامتگاه و پناهگاه او را گرانمایه ساز، و تویی پروردگار و سرور آن. و سپس به خواست خدا، هر آنچه خواهی دعا نما. -. مصباح الزائر : ۲۷۰- ۲۷۲ -

**[ترجمه]

بیان

انحاز عنه عدل قوله من عمل المحب هو علی بناء اسم المفعول فإنه یأتی کذلک و إن کان قلیلا و الأکثر أن یبنی مفعوله علی محبوب علی خلاف القیاس و کذا المبغض علی اسم المفعول و یمکن أن یقرأ المحب علی اسم الفاعل و یکون من بمعنی ما و الأول أظهر.

و قال الفیروزآبادی (۲) نبط الماء نبع و البئر استخرج ماءها و نبط الرکیه و أنبطها و استنبطها و تنبطها أمامها و کل ما أظهر بعد خفاء فقد أنبط و استنبط مجهولین.

ص: ۲۸۹

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۲۷۰- ۲۷۲.

۲- ۲. القاموس ج ۲ ص ۳۸۷.

**[ترجمه]«انحاز عنه» یعنی از آن عـدول کرد. «من عمل المحَب» بر وزن اسم مفعول است و چنین می‌آید، هر چند اکثراً وزن اسم مفعولش بر خلاف قیاس، محبوب ساخته می‌شود. «مبغض» هم اسم مفعول است و می‌توان آن را محِب، بر وزن اسم فاعل خواند پس «من» به معنای «ما» خواهد بود که وجه اول بهتر است.

فیروزآبـادی گویـد: «نبـط المـاء» یعنی جوشـید و «نبـط البئر» یعنی آب آن را اسـتخراج کرد. «نبط الرکیه و أنبطها و اسـتنبطها و تنبطهـا أماهـا»، آن را آب دار کرد و هر چیزی که پس از پوشـیدگی ظهور یابـد. گفته می‌شود «اُنبـط و اُسـتنبط» و به صورت مجهول است .

**[ترجمه]

باب ۲۴ کیفیه زیارته صلوات الله علیه یوم عاشوراء

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ وَ غَیْرُهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَی الْهَمْدَانِیِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ الطَّیَالِسِیِّ عَنْ سَیْفِ بْنِ عَمِیرَهَ وَ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ مَعاً عَنْ عَلْقَمَهَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِیِّ وَ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِیلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَهَ عَنْ مَالِکٍ الْجُهَنِیِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ علیه السلام یَوْمَ عَاشُورَاءَ حَتَّی یَظَلَّ عِنْدَهُ بَاکِیاً لَقِیَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَوْمَ الْقِیَامَهِ بِثَوَابِ أَلْفَیْ أَلْفِ حَجَّهٍ وَ أَلْفَیْ أَلْفِ عُمْرَهٍ وَ أَلْفَیْ أَلْفِ غَزْوَهٍ وَ ثَوَابُ کُلِّ حَجَّهٍ وَ عُمْرَهٍ وَ غَزْوَهٍ کَثَوَابِ مَنْ حَجَّ وَ اعْتَمَرَ وَ غَزَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ مَعَ الْأَئِمَّهِ الرَّاشِدِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ فَمَا لِمَنْ کَانَ فِی بُعْدِ الْبِلَادِ وَ أَقَاصِیهَا وَ لَمْ یُمْکِنْهُ الْمَصِیرُ إِلَیْهِ فِی ذَلِکَ الْیَوْمِ قَالَ إِذَا کَانَ ذَلِکَ الْیَوْمُ بَرَزَ إِلَی الصَّحْرَاءِ أَوْ صَعِدَ سَطْحاً مُرْتَفِعاً فِی دَارِهِ وَ أَوْمَأَ إِلَیْهِ السَّلَامَ وَ اجْتَهَدَ عَلَی قَاتِلِهِ بِالدُّعَاءِ وَ صَلَّی بَعْدَهُ رَکْعَتَیْنِ یَفْعَلُ ذَلِکَ فِی صَدْرِ النَّهَارِ قَبْلَ الزَّوَالِ ثُمَّ لْیَنْدُبِ الْحُسَیْنَ علیه السلام وَ یَبْکِیهِ وَ یَأْمُرُ مَنْ فِی دَارِهِ بِالْبُکَاءِ عَلَیْهِ وَ یُقِیمُ فِی دَارِهِ مُصِیبَتَهُ بِإِظْهَارِ الْجَزَعِ عَلَیْهِ وَ یَتَلَاقَوْنَ بِالْبُکَاءِ بَعْضُهُمْ بَعْضاً بِمُصَابِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَأَنَا ضَامِنٌ لَهُمْ إِذَا فَعَلُوا ذَلِکَ عَلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ جَمِیعَ هَذَا الثَّوَابِ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ أَنْتَ الضَّامِنُ لَهُمْ إِذَا فَعَلُوا ذَلِکَ وَ الزَّعِیمُ بِهِ قَالَ أَنَا الضَّامِنُ لَهُمْ ذَلِکَ وَ الزَّعِیمُ لِمَنْ فَعَلَ ذَلِکَ قَالَ قُلْتُ فَکَیْفَ یُعَزِّی بَعْضُهُمْ بَعْضاً قَالَ یَقُولُونَ عَظَّمَ اللَّهُ أُجُورَنَا بِمُصَابِنَا بِالْحُسَیْنِ علیه السلام وَ جَعَلَنَا وَ إِیَّاکُمْ مِنَ الطَّالِبِینَ بِثَأْرِهِ مَعَ وَلِیِّهِ الْإِمَامِ الْمَهْدِیِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ علیهم السلام فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ لَا تَنْتَشِرَ یَوْمَکَ فِی حَاجَهٍ فَافْعَلْ فَإِنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ لَا تُقْضَی

فِیهِ حَاجَهُ مُؤْمِنٍ وَ إِنْ قُضِیَتْ لَمْ یُبَارَکْ لَهُ فِیهَا وَ لَمْ یَرَ رُشْداً وَ لَا تَدَّخِرَنَّ لِمَنْزِلِکَ شَیْئاً فَإِنَّهُ مَنِ ادَّخَرَ لِمَنْزِلِهِ شَیْئاً فِی ذَلِکَ الْیَوْمِ لَمْ یُبَارَکْ لَهُ فِیمَا یَدَّخِرُهُ وَ لَا یُبَارَکُ لَهُ فِی أَهْلِهِ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِکَ کُتِبَ لَهُ ثَوَابُ أَلْفِ أَلْفِ حَجَّهٍ وَ أَلْفِ أَلْفِ عُمْرَهٍ وَ أَلْفِ أَلْفِ غَزْوَهٍ کُلُّهَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ کَانَ لَهُ ثَوَابُ مُصِیبَهِ کُلِّ نَبِیٍّ وَ رَسُولٍ وَ صِدِّیقٍ وَ شَهِیدٍ مَاتَ أَوْ قُتِلَ مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ الدُّنْیَا إِلَی أَنْ تَقُومَ السَّاعَهُ قَالَ صَالِحُ بْنُ عُقْبَهَ الْجُهَنِیُّ وَ سَیْفُ بْنُ عَمِیرَهَ قَالَ عَلْقَمَهُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِیُّ فَقُلْتُ لِأَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام عَلِّمْنِی دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِی ذَلِکَ الْیَوْمِ إِذَا أَنَا زُرْتُهُ مِنْ قَرِیبٍ وَ دُعَاءً أَدْعُو بِهِ إِذَا لَمْ أَزُرْهُ مِنْ قَرِیبٍ وَ أَوْمَأْتُ إِلَیْهِ مِنْ بُعْدِ الْبِلَادِ وَ مِنْ دَارِی قَالَ فَقَالَ یَا عَلْقَمَهُ إِذَا أَنْتَ صَلَّیْتَ الرَّکْعَتَیْنِ بَعْدَ أَنْ تُومِئَ إِلَیْهِ بِالسَّلَامِ وَ قُلْتَ عِنْدَ الْإِیمَاءِ إِلَیْهِ وَ بَعْدَ الرَّکْعَتَیْنِ هَذَا الْقَوْلَ فَإِنَّکَ إِذَا قُلْتَ ذَلِکَ فَقَدْ دَعَوْتَ بِمَا یَدْعُو بِهِ مَنْ زَارَهُ مِنَ الْمَلَائِکَهِ وَ کَتَبَ اللَّهُ لَکَ بِهَا أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَهٍ وَ مَحَا عَنْکَ أَلْفَ أَلْفِ سَیِّئَهٍ وَ رَفَعَ لَکَ مِائَهَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَهٍ وَ کُنْتَ کَمَنِ اسْتُشْهِدَ مَعَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام حَتَّی تُشَارِکَهُمْ فِی دَرَجَاتِهِمْ لَا تُعْرَفُ إِلَّا فِی الشُّهَدَاءِ الَّذِینَ اسْتُشْهِدُوا مَعَهُ وَ کُتِبَ لَکَ ثَوَابُ کُلِّ نَبِیٍّ وَ رَسُولٍ وَ زِیَارَهِ کُلِّ مَنْ زَارَ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ علیهما السلام مُنْذُ یَوْمَ قُتِلَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ (۱) تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خِیَرَهَ اللَّهِ وَ ابْنَ خِیَرَتِهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ ابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ فَاطِمَهَ سَیِّدَهِ النِّسَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرُ الْمَوْتُورُ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ عَلَیْکُمْ مِنِّی جَمِیعاً سَلَامُ اللَّهِ أَبَداً مَا بَقِیتُ وَ بَقِیَ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِیبَهُ بِکَ عَلَیْنَا وَ عَلَی جَمِیعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسَّسَتْ أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَیْکُمْ أَهْلَ الْبَیْتِ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً دَفَعَتْکُمْ عَنْ مَقَامِکُمْ وَ أَزَالَتْکُمْ عَنْ مَرَاتِبِکُمُ الَّتِی رَتَّبَکُمُ اللَّهُ فِیهَا وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکَ

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۱۷۴- ۱۷۶.

وَ لَعَنَ اللَّهُ الْمُمَهِّدِينَ لَهُمْ بِالتَّمْكِينِ مِنْ قِتَالِكُمْ.

يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّی سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ فَلَعَنَ اللَّهُ آلَ زِیَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ وَ لَعَنَ اللَّهُ بَنِی أُمَیَّهَ قَاطِبَهً وَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَ مَرْجَانَهَ وَ لَعَنَ اللَّهُ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ لَعَنَ اللَّهُ شِمْراً وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ تَهَیَّأَتْ لِقِتَالِکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِی بِکَ فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی أَکْرَمَ مَقَامَکَ أَنْ یُکْرِمَنِی بِکَ وَ یَرْزُقَنِی طَلَبَ ثَارِکَ مَعَ إِمَامٍ مَنْصُورٍ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی وَجِیهاً بِالْحُسَیْنِ علیه السلام عِنْدَکَ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ یَا سَیِّدِی یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّی أَتَقَرَّبُ إِلَی اللَّهِ وَ إِلَی رَسُولِهِ وَ إِلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ إِلَی فَاطِمَهَ وَ إِلَی الْحَسَنِ وَ إِلَیْکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ سَلَّمَ بِمُوَالاتِکَ وَ الْبَرَاءَهِ مِمَّنْ قَاتَلَکَ وَ نَصَبَ لَکَ الْحَرْبَ وَ مِنْ جَمِیعِ أَعْدَائِکُمْ وَ بِالْبَرَاءَهِ مِمَّنْ أَسَّسَ الْجَوْرَ وَ بَنَی عَلَیْهِ بُنْیَانَهُ وَ أَجْرَی ظُلْمَهُ وَ جَوْرَهُ عَلَیْکُمْ وَ عَلَی أَشْیَاعِکُمْ بَرِئْتُ إِلَی اللَّهِ وَ إِلَیْکُمْ مِنْهُمْ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَی اللَّهِ ثُمَّ إِلَیْکُمْ بِمُوَالاتِکُمْ وَ مُوَالاهِ وَلِیِّکُمْ وَ الْبَرَاءَهِ مِنْ أَعْدَائِکُمْ وَ مِنَ النَّاصِبِینَ لَکُمُ الْحَرْبَ وَ الْبَرَاءَهِ مِنْ أَشْیَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ إِنِّی سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَکُمْ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَکُمْ مُوَالٍ لِمَنْ وَالاکُمْ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاکُمْ فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی أَکْرَمَنِی بِمَعْرِفَتِکُمْ وَ مَعْرِفَهِ أَوْلِیَائِکُمْ وَ رَزَقَنِی الْبَرَاءَهَ مِنْ أَعْدَائِکُمْ أَنْ یَجْعَلَنِی مَعَکُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَسْأَلُهُ أَنْ یُبَلِّغَنِی الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَکُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَ أَنْ یَرْزُقَنِی طَلَبَ ثَارِکُمْ مَعَ إِمَامٍ مَهْدِیٍّ نَاطِقٍ لَکُمْ وَ أَسْأَلُ اللَّهَ بِحَقِّکُمْ وَ بِالشَّأْنِ الَّذِی لَکُمْ عِنْدَهُ أَنْ یُعْطِیَنِی بِمُصَابِی بِکُمْ أَفْضَلَ مَا أَعْطَی مُصَاباً بِمُصِیبَهٍ أَقُولُ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ رَاجِعُونَ یَا لَهَا مِنْ مُصِیبَهٍ مَا أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِیَّتَهَا فِی الْإِسْلَامِ وَ فِی جَمِیعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی فِی مَقَامِی هَذَا مِمَّنْ تَنَالُهُ مِنْکَ صَلَوَاتٌ وَ رَحْمَهٌ وَ مَغْفِرَهٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْیَایَ مَحْیَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِی مَمَاتَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ.

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا یَوْمٌ تَنْزِلُ فِیهِ اللَّعْنَهُ عَلَی آلِ زِیَادٍ وَ آلِ أُمَیَّهَ وَ ابْنِ آکِلَهِ

الْأَكْبَادِ اللَّعِينِ بْنِ اللَّعِينِ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّكَ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ وَ مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ صلى الله عليه و آله اللَّهُمَّ الْعَنْ أَبَا سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ وَ عَلَى يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ اللَّعْنَةُ أَبَدَ الْآبِدِينَ اللَّهُمَّ فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ اللَّعْنَةَ أَبَداً لِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ فِي مَوْقِفِي هَذَا وَ أَيَّامِ حَيَاتِي بِالْبَرَاءَةِ مِنْهُمْ وَ بِاللَّعْنِ عَلَيْهِمْ وَ بِالْمُوَالاةِ لِنَبِيِّكَ وَ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ صلى الله عليه و آله ثُمَّ تَقُولُ مِائَةَ مَرَّةٍ اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوَّلَ ظَالِمٍ ظَلَمَ

حَقَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ آخِرَ تَابِعٍ لَهُ عَلَى ذَلِكَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الْعِصَابَةَ الَّتِي حَارَبَتِ الْحُسَيْنَ عليه السلام وَ شَايَعَتْ وَ بَايَعَتْ عَلَى قَتْلِهِ وَ قَتْلِ أَنْصَارِهِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ جَمِيعاً ثُمَّ قُلْ مِائَةَ مَرَّةٍ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِكَ عَلَيْكُمْ مِنِّي سَلَامُ اللَّهِ أَبَداً مَا بَقِيتُ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِكُمْ السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ثُمَّ تَقُولُ مَرَّةً وَاحِدَةً اللَّهُمَّ خُصَّ أَوَّلَ ظَالِمٍ ظَلَمَ آلَ نَبِيِّكَ بِاللَّعْنِ ثُمَّ الْعَنْ أَعْدَاءَ آلِ مُحَمَّدٍ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ اللَّهُمَّ الْعَنْ يَزِيدَ وَ أَبَاهُ وَ الْعَنْ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ زِيَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ وَ بَنِي أُمَيَّةَ قَاطِبَةً إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تَسْجُدُ سَجْدَةً تَقُولُ فِيهَا اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ عَلَى مُصَابِهِمْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ رَزِيَّتِي فِيهِمْ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ وَ ثَبِّتْ لِي قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَكَ مَعَ الْحُسَيْنِ وَ أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَذَلُوا مُهَجَهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ يَا عَلْقَمَةُ إِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَزُورَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ دَهْرِكَ فَافْعَلْ فَلَكَ ثَوَابُ جَمِيعِ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: مالک جهنی از امام باقر علیه السلام روایت کند: هر که در روز عاشورا به زیارت حسین علیه السلام رود تا آنکه نزد وی گریان شود. خداوند را در روز قیامت با ثواب دوهزار حج و دوهزار عمره و دوهزار غزوه دیدار خواهد نمود و ثواب هر حج و عمره و غزوه، همچون ثواب کسی باشد که حج گزارده و عمره رفته و با رسول خدا صلی الله علیه و آله و با امامان رهیافته که صلوات خدا بر ایشان باد، در غزوه ای شرکت جسته باشد. گوید عرض کردم: فدایت شوم! حال آنکه در سرزمینهای دورافتاده باشد، و نتواند در این روز به سوی وی رهسپار شود چیست؟ فرمود: چون این روز فرارسد به صحرایی برون شده و یا به بام بلندی در خانه اش رود و با اشاره به سوی او، به وی سلام فرستد و در نفرین و لعن فرستادن بر قاتل او سخت بکوشد و پس از آن دو رکعت نماز گزارد و این کار را میانه روز و پیش از زوال خورشید انجام دهد و سپس بر حسین علیه السلام ندبه و نوحه گری کند و بر او بگرید و اهل خانه اش را بگوید تا بر او بگریند و در خانه اش با آشکار نمودن شیون و بی قراری بر وی عزاداری بر پا کند و با گریه بر مصیبت حسین علیه السلام با یکدیگر دیدار نمایند، من ایشان را ضمانت نمایم که اگر چنین کنند، خداوند همه این ثواب را برای او به عهده گیرد. عرض کردم فدایت گردم، آیا شما ایشان را، اگر چنین کنند، کفیل این امر و ضامن آن هستید؟ فرمود: من آن را برای ایشان ضمانت می‌کنم و برای هر که چنین کند، کفیل آن هستم. عرض کردم: چگونه یکدیگر را تعزیت گویند؟ فرمود: می‌گویند، خداوند اجر ما را به داغمان در مصیبت حسین علیه السلام افزون کند و ما و شما را همراه با ولیّ او امام هدایت یافته (مهدیّ) از آل محمد صلی الله علیه و آله، از خونخواهان وی قرار دهد. و اگر توانستی آن روز را به دنبال هیچ نیازی روانه نگردی، چنین کن که این روزی نحس است که هیچ نیازی از نیازهای روزمره مومن در آن برآورده نشود و اگر انجام شود هم برکتی در آن نخواهد بود و ره به جایی نخواهد برد و چیزی برای منزلت ذخیره مکن که هر کس در آن روز چیزی برای خرج خانه اش انباشته سازد، برکتی در آنچه انباشته است نخواهد بود و خانواده اش نیز از آن برکتی برنمی گیرند. و کسی که چنین کند، ثواب هزار هزار حج و

هزار هزار عمره و هزار هزار غزوه، همگی بـه همراه رسـول خـدا صـلی الله علیه و آله برایش نوشـته می شـود و ثـواب عزاداری برای همه پیامبران و فرسـتادگان و راستین‌منشان و شـهیدانی را که از آغاز آفرینش دنیا تا لحظه برپاشدن قیامت، مرده یا کشـته شـده، خواهـد برد. صالـح بن عقبه جهنی و سـیف بن عمیره گوینـد: علقمه بن محمـد حضـرمی گفت: به امام باقر علیه السـلام عرض کردم، مرا دعـایی بیـاموز که در آن روز چون از نزدیـک زیـارتش کردم، وی را به آن به دعا خوانم و دعایی دیگر که چون از نزدیـک زیارتش نکردم و از سـرزمینی دور و از درون خانه ام به وی اشاره نمودم، وی را به آن به دعا خوانم. گویـد: پس فرمـود: ای علقمه، چـون دو رکعت نمـاز را پس از آنکه به سـلام به سـمت وی اشـاره نمـودی، به جـای آوردی و پس از اشاره به او و بعد از آن دو رکعت، این سـخن را بگویی، به آن چیزی که فرشـتگان زائر او به آن وی را دعا خوانند، دعا کرده ای و خداونـد در عـوض آن برایت هزار هزار حسـنه نویسـد و هزار هزار سیئه را بزدایـد و درجه ات را هزار هزار درجه افزون گرداند و چون کسـی باشـی که همراه با حسین بن علی علیه السلام شهید گشت تا آنکه با ایشان در درجاتشان سهیم گردی و تنها از شـهیدانی به شـمار آیی که با وی شهید گشتند و برایت ثواب همه پیامبران و رسولان و ثواب زیارت همه کسانی که از روز قتل حسین بن علی علیه السلام وی را زیارت کرده اند، نوشته خواهد شد. - . کامل الزیارات : ۱۷۴- ۱۷۶ -

می گویی: سـلام بر تو ای ابا عبـد اللّه، سـلام بر تو ای فرزنـد رسول خـدا، سـلام بر تو ای برگزیده خدا و فرزند برگزیده خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر المومنین و فرزند سـرور جانشـینان پیامبران، سـلام بر تو ای پسر فاطمه سرور بانوان جهان، سلام بر تو ای آنکه خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد، سلام بر تو ای کشته تبار کشته‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده است، سلام بر تو و بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه‌گاه تو رخت اقامت افکندند، بر شما باد سلام خدا از سوی من تا هر آنگاه که زنـده ام و تا هرگاه که شب و روز بر جاینـد، ای ابا عبد الله، به حق که مصیبت تو بر ما بس دشوار و نزد همه اهل آسـمانها بس گران بود؛ پس خداوند امتی را که اساس و پایه ظلم و ستم بر شما اهل بیت را بنا نهاد لعنت کند، و امتی را که شـما را از مقام و منزلتتان بازداشـتند و شـما را از درجه ای که خداونـد شـما را در آن بنشانده بود پس زدند، لعنت فرماید. و خدا لعنت کند امتی را که تو را کشـتند و لعنت کند آنان را که با فراهم کردن امکان جنگیدن با شـما، زمینه را برای ایشان فراهم کردنـد. ای ابا عبـد الله، من با هر که با شـما از در صـلح درآمده، صـلح و دوستی می‌جویم و با هر که به جنگ با شما درآمـده، تا روز قیامت در جنگ خواهم بود. پس خـدا لعنت کنـد دودمان زیاد و دودمان مروان را و لعنت کنـد تمام بنی امیّه را و لعنت کنـد فرزنـد مرجانه را و لعنت کند عمر بن سـعد را و لعنت نماید شـمر را و لعنت کند امتی را که اسبها را زین کرده و لگام زده و خود را برای کارزار با تو آماده نمودنـد. پـدر و مادرم به فدایت ای ابا عبد اللّه، به راستی که مصـیبت تو بر من گران و دشوار آمد و از خدایی که مقام کرامت به تو داده درخواست می کنم، به واسـطه شـما مرا مورد کرامتش قرار دهد و روزی من نمایـد که همراه امام یاری شده از آل محمّد صـلّی اللّه علیه و آله و سـلّم به خونخواهی تو برخیزم. خداوندا مرا به آبروی حسـین علیه السّـلام در دنیا و آخرت نزد خودت آبرومند نما، ای سرور من، ای ابا عبد اللّه، من به دوستی نمودن با تو و بیزاری جستن از هر آن که با تو در جنگ شد و برای جنگ به پا کردن با تو، نقشه کشـید و بیزاری از همه دشمنانتان و برائت جسـتن از هر آن که پـایه سـتم را ریخت و بنیـان آن را بر آن بر پـا نمود و ظلم و سـتمش را بر شـما و پیروانتـان روا داشت، به خـدای تعالی و رسولش و به امیر المومنین و به فاطمه و به حسن و به تو که سـلام و صـلوات خدا بر تو باد، تقرب می‌جویم. به نزد خدا و شـما از ایشان برائت جسـته و با دوستی با شـما و دوستی نمودن با دوستدار شما و بیزاری جستن از دشمنانتان و آنان که جنگ با شما را بر پا داشتند و بیزاری از پیروان و دنباله‌روندگان ایشان، به سوی خدا و سپس به سوی شما تقرب می‌جویم.

من با هر که با شما از در صلح درآمده، صلح و دوستی می جویم و با هر که به جنگ با شما درآمده، در جنگ خواهم بود، با مهرورزنده به شما، مهر و دوستی می‌ورزم و با هر که به دشمنیتان برخیزد، دشمن هستم. پس از خدایی که با شناخت شما و شناخت دوستدارانتان مرا اکرام نمود و بیزاری از دشمنانتان قسمت نمود، درخواست می کنم که مرا در دنیا و آخرت همراه شما قرار دهد و از او تقاضا می‌کنم که مرا به مقام و جایگه ستوده شما نزد خدا دررساند و خونخواهی شما همراه با پیشوایی هدایت یافته را که سخن حق شما را بر لب دارد، روزی من نماید و به حق شما و منزلتی که شما نزد وی دارید، از او مسألت دارم که به واسطه داغدار بودن دلم بر شما، برترین اجری را که به خاطر مصیبتی به مصیبت‌دیده ای داده، به من عطا فرماید. در مقام اظهار مصیبت می گویم: «إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ»، {هان که ما از خداییم و به سوی او بازگردندگانیم.} وای از این مصیبت، چقدر بزرگ است و چه قدر عزای آن در اسلام و بین جمیع اهل آسمانها و زمینها گران و دشوار است. خداوندا مرا در این جایگاه از کسانی قرار ده که از سوی تو درودها و رحمت و آمرزشی به وی می‌رسد. خداوندا زیستن مرا همچون زیستن محمد و آل محمد و جان سپردنم را همچون جان باختن محمد و آل محمد قرار ده. خداوندا به درستی که امروز روزی است که بر دودمان زیاد و امیّه و پسر هند جگرخوار، آن ملعون بن ملعون؛ به زبان پیامبرت در هر سرزمین و جایگاهی که پیامبرت صلّی اللَّه علیه و آله و سلّم در آن وقوف و درنگ نموده، لعن و نفرین فرو می‌بارد. خداوندا بر ابا سفیان و معاویه و بر یزید بن معاویه، تا ابد الاباد لعنت فرست. خداوندا، لعنت ابدی خود بر ایشان را دوچندان نما که ایشان حسین را کشتند. خداوندا من امروز و در این جایگهم و در تمام زندگی‌ام به برائت جستن از ایشان و با لعن و ننگ فرستادن بر ایشان و دوستی نمودن با پیامبرت و اهل بیت پیامبرت صلی الله علیه و آله به سوی تو تقرب می‌جویم. سپس صدمرتبه می گویی: بار خدایا لعنت فرست بر نخست ستمگری که بر حق محمد و آل محمد ستم روا داشت و هم تا آخرین پیرو او در این جنایت. خداوندا لعنت فرست بر این گروهی که با حسین علیه السلام در جنگ شدند و با دشمنان همرهی نمودند و در قتل او و یارانش با ایشان هم‌قسم شدند. خداوندا همه ایشان را لعنت فروفرست. سپس صد مرتبه بگو: سلام بر تو و بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه گاه تو رحل اقامت افکندند. بر شما باد سلام خدا از سوی من تا هر آنگاه که زنده ام و تا هرگاه که شب و روز بر جایند، و خداوند این را آخرین زیارت من از شما قرار ندهد. سلام بر حسین و بر علی بن حسین و بر یاران حسین، درود و صلوات خداوند بر همگی ایشان باد. سپس یک بار می گویی: خداوندا نخستین ستمگری که بر خاندان پیامبرت ستم روا داشت را به لعن و نفرین مختصّ گردان و سپس دشمنان خاندان محمد را از نخستین‌های ایشان تا آخرینهایشان لعنت فرست. خدایا یزید و پدرش را لعنت فرما و عبید اللَّه بن زیاد و دودمان مروان و همه بنی امیّه را تا روز قیامت لعن و نفرین کن. سپس به سجده برو و در سجده ات بگو: بار خدایا، حمد و ثنا، ثنایِ سپاس گزاران، تو راست بر مصیبتی که بر آنان وارد گشت، حمد و ثنا خدای راست بر غم جانگداز من از مصیبت گران ایشان، خدایا شفاعت حسین را در روز ورود به محشر نصیبم نما و مرا در نزد خود گام راستین‌منشی و صدق همراه حسین و اصحاب حسین ثابت بگردان، آن اصحابی که جانشان را در راه حسین علیه السّلام نثار نمودند. حضرت فرمود: ای علقمه، اگر توانستی که هر روز عمرت، این زیارت را بخوانی چنین کن که تو را به خواست خدای تعالی، ثواب همه آنچه گفته شد، نوشته خواهد شد. - . کامل الزیارات : ۱۷۶- ۱۷۹ -

**[ترجمه]

أَقُولُ قَالَ الشَّيْخُ رَحِمَهُ اللَّهُ فِي الْمِصْبَاحِ رَوَى مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بَزِيعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ

۱- ۱. كامل الزيارات ص ۱۷۶- ۱۷۹.

عَلِيٍّ علیهما السلام فِي يَوْم عَاشُورَاءَ مِنَ الْمُحَرَّم وَ سَاقَ الْحَدِيثَ نَحْواً مِمَّا مَرَّ إِلَى قَوْلِهِ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرَ الْمَوْتُورَ السَّلَامُ عَلَيْکَ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِکَ عَلَيْکُمْ مِنِّي جَمِيعاً سَلَامُ اللَّهِ أَبَداً مَا بَقِيتُ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّهُ وَ جَلَّتِ الْمُصِيبَهُ بِکَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ الْإِسْلَامِ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتْ مُصِيبَتُکَ فِي السَّمَاوَاتِ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسَّسَتْ أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَيْکُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً دَفَعَتْکُمْ عَنْ مَقَامِکُمْ وَ أَزَالَتْکُمْ عَنْ مَرَاتِبِکُمُ الَّتِي رَتَّبَکُمُ اللَّهُ فِيهَا وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکُمْ وَ لَعَنَ اللَّهُ الْمُمَهِّدِينَ لَهُمْ بِالتَّمْکِينِ مِنْ قِتَالِکُمْ بَرِئْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْکُمْ مِنْهُمْ وَ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ وَ أَوْلِيَائِهِمْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَکُمْ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَکُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ وَ لَعَنَ اللَّهُ آلَ زِيَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ وَ لَعَنَ اللَّهُ بَنِي أُمَيَّهَ قَاطِبَهً وَ لَعَنَ اللَّهُ ابْنَ مَرْجَانَهَ وَ لَعَنَ اللَّهُ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ لَعَنَ اللَّهُ شِمْراً وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ تَنَقَّبَتْ وَ تَهَيَّأَتْ لِقِتَالِکَ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِي بِکَ فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَکْرَمَ مَقَامَکَ وَ أَکْرَمَنِي بِکَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِکَ مَعَ إِمَامٍ مَنْصُورٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَکَ وَجِيهاً بِالْحُسَيْنِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ وَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَهَ وَ إِلَى الْحَسَنِ وَ إِلَيْکَ بِمُوَالاتِکَ وَ بِالْبَرَاءَهِ مِمَّنْ قَاتَلَکَ وَ نَصَبَ لَکَ الْحَرْبَ وَ بِالْبَرَاءَهِ مِمَّنْ أَسَّسَ أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَيْکُمْ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ مِمَّنْ أَسَّسَ ذَلِکَ وَ بَنَى عَلَيْهِ بُنْيَانَهُ وَ جَرَى فِي ظُلْمِهِ وَ جَوْرِهِ عَلَيْکُمْ وَ عَلَى أَشْيَاعِکُمْ

بَرِئْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُوَالاتِكُمْ وَ مُوَالاةِ وَلِيِّكُمْ وَ بِالْبَرَاءَةِ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَ النَّاصِبِينَ لَكُمُ الْحَرْبَ وَ بِالْبَرَاءَةِ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ إِنِّي سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ وَ وَلِيٌّ لِمَنْ وَالاكُمْ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكُمْ فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی أَكْرَمَنِی بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةِ أَوْلِيَائِكُمْ وَ رَزَقَنِی الْبَرَاءَةَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ أَنْ يَجْعَلَنِی مَعَكُمْ فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَنْ يُثَبِّتَ لِی عِنْدَكُمْ قَدَمَ صِدْقٍ فِی الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِی الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَ أَنْ يَرْزُقَنِی طَلَبَ ثَارِی مَعَ إِمَامٍ مَهْدِیٍّ ظَاهِرٍ نَاطِقٍ مِنْكُمْ وَ أَسْأَلُ اللَّهَ بِحَقِّكُمْ وَ بِالشَّأْنِ الَّذِی لَكُمْ عِنْدَهُ أَنْ يُعْطِيَنِی بِمُصَابِی بِكُمْ أَفْضَلَ مَا يُعْطِی مُصَاباً بِمُصِيبَتِهِ مُصِيبَةً مَا أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا فِی الْإِسْلَامِ وَ فِی جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِی فِی مَقَامِی هَذَا مِمَّنْ تَنَالُهُ مِنْكَ صَلَوَاتٌ وَ رَحْمَةٌ وَ مَغْفِرَةٌ اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَایَ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِی مَمَاتَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ تَبَرَّكَتْ بِهِ بَنُو أُمَيَّةَ وَ ابْنُ آكِلَةِ الْأَكْبَادِ اللَّعِينُ بْنُ اللَّعِينِ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّكَ صلی الله علیه و آله فِی كُلِّ مَوْطِنٍ وَ مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ اللَّهُمَّ الْعَنْ أَبَا سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِی سُفْيَانَ وَ يَزِيدَ بْنَ مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمْ مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدَ الْآبِدِينَ وَ هَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ بِهِ آلُ زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ ضَاعِفْ عَلَيْهِمُ اللَّعْنَ مِنْكَ وَ الْعَذَابَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ فِی هَذَا الْيَوْمِ وَ فِی مَوْقِفِی هَذَا وَ أَيَّامِ حَيَاتِی بِالْبَرَاءَةِ مِنْهُمْ وَ اللَّعْنَةِ عَلَيْهِمْ وَ بِالْمُوَالاةِ لِنَبِيِّكَ وَ آلِ نَبِيِّكَ علیهم السلام.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوَّلَ ظَالِمٍ ظَلَمَ حَقَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ آخِرَ تَابِعٍ لَهُ عَلَى ذَلِكَ اللَّهُمَّ الْعَنِ الْعِصَابَةَ الَّتِی جَاهَدَتِ الْحُسَيْنَ وَ شَایَعَتْ وَ بَایَعَتْ عَلَى قَتْلِهِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ جَمِيعاً تَقُولُ ذَلِكَ مِائَةَ مَرَّةٍ ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَيْكَ مِنِّی سَلَامُ اللَّهِ مَا بَقِيتُ وَ بَقِیَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی

لِزِيَارَتِکَ السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ تَقُولُ ذَلِکَ مِائَهَ مَرَّهٍ ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ خُصَّ أَنْتَ أَوَّلَ ظَالِمٍ بِاللَّعْنِ مِنِّی وَ ابْدَأْ بِهِ أَوَّلًا ثُمَّ الثَّانِیَ ثُمَّ الثَّالِثَ ثُمَّ الرَّابِعَ اللَّهُمَّ الْعَنْ یَزِیدَ بْنَ مُعَاوِیَهَ خَامِساً وَ الْعَنْ عُبَیْدَ اللَّهِ بْنَ زِیَادٍ وَ ابْنَ مَرْجَانَهَ وَ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ شِمْراً وَ آلَ أَبِی سُفْیَانَ وَ آلَ زِیَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ ثُمَّ تَسْجُدُ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْدَ الشَّاکِرِینَ لَکَ عَلَی مُصَابِهِمْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَی عَظِیمِ رَزِیَّتِی اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی شَفَاعَهَ الْحُسَیْنِ علیه السلام یَوْمَ الْوُرُودِ وَ ثَبِّتْ لِی قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَکَ مَعَ الْحُسَیْنِ وَ أَصْحَابِ الْحُسَیْنِ الَّذِینَ بَذَلُوا مُهَجَهُمْ دُونَ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ عَلْقَمَهُ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ علیه السلام إِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَزُورَهُ فِی کُلِّ یَوْمٍ بِهَذِهِ الزِّیَارَهِ فَافْعَلْ وَ لَکَ ثَوَابُ جَمِیعِ ذَلِکَ (۱).

**[ترجمه]شیخ رحمه الله در المصباح به سندی از امام باقر علیه السلام روایت می‌کند: هر که حسین بن علی علیه السلام را در روز عاشورا محرم زیارت کند... و روایت را شبیه آنچه گذشت پیش می‌برد تا به جایی که پس از آن می گویی: سلام بر تو ای ابا عبد اللَّه، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر المومنین و فرزند سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای پسر فاطمه سرور بانوان جهان، سلام بر تو ای آن که خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد، سلام بر تو ای کشته تبار کشته شده‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده است، سلام بر تو و بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه‌گاه تو رحل اقامت افکندند، بر شما باد سلام خدا از سوی من تا هر آنگاه که زنده ام و تا هرگاه که شب و روز بر جایند، ای ابا عبد الله، به حق که غم جانگداز از دست دادن تو بر ما و بر همه اهل اسلام بس دشوار بود و مصیبت تو نزد همه اهل آسمانها بس گران و دشوار افتاد، پس خداوند امتی را که اساس و پایه ظلم و ستم بر شما اهل بیت را گذاشت لعنت کند، و امتی را که شما را از مقام و منزلتتان بازداشتند و شما را از درجه ای که خداوند شما را در آن بنشانده بود پس زدند، لعنت فرماید. و خدا لعنت کند امتی را که شما را کشتند و لعنت کند آنان را که با فراهم کردن امکان جنگیدن با شما، زمینه را برای ایشان فراهم کردند. به پیشگاه خداوند و نزد شما از ایشان و از پیروان و دوستداران و دنباله روان آنها بیزاری می‌جویم. ای ابا عبد الله، من با هر که با شما از در صلح درآمده، صلح و دوستی می‌جویم و با هر که به جنگ با شما درآمده، تا روز قیامت در جنگ خواهم بود. پس خدا لعنت کند دودمان زیاد و دودمان مروان را و لعنت کند تمام بنی امیّه را و لعنت کند فرزند مرجانه را و لعنت کند عمر بن سعد را و لعنت نماید شمر را و لعنت کند امتی را که اسبها را زین کرده و لگام زده و نقاب بر روی زدند و خود را برای کارزار با تو آماده نمودند. پدر و مادرم به فدایت ای ابا عبد اللَّه، به راستی که مصیبت تو بر من گران و دشوار آمد و از خدایی که مقام کرامت به تو داده درخواست می کنم، به آبروی شما مرا مورد کرامتش قرار دهد و روزی من نماید که همراه امام یاری شده از آل محمّد صلّی اللَّه علیه و آله و سلّم به خونخواهی تو برخیزم. خداوندا مرا به یمن وجود حسین علیه السّلام در دنیا و آخرت نزد خودت آبرومند نما، ای سرور من، ای ابا عبد اللَّه، من به دوستی نمودن با تو و بیزاری جستن از هر آن که با تو در جنگ شد و برای جنگ به پا کردن با تو، نقشه کشید و بیزاری از هر آن که پایه ظلم و ستم را برنهاد، به خدای تعالی و رسولش و به امیر المومنین و به فاطمه و به حسن و به تو که سلام و صلوات خدا بر تو باد، تقرب می‌جویم و از هر آن که بنیان آن را گذاشت و بنیانش را بر آن بر پا نمود و ظلم و ستمش را بر شما و پیروانتان روا داشت، به پیشگاه خدا و رسولش برائت می‌جویم. به پیشگاه خداوند و نزد شما از ایشان برائت می‌جویم و با دوستی با شما و دوستی نمودن با دوستدار شما و بیزاری جستن از دشمنانتان و آنان که جنگ با شما را بر پا داشتند و بیزاری از پیروان و دنباله‌روندگان ایشان، به سوی خدا و سپس به سوی شما تقرب می‌جویم. من با هر که با شما از در صلح درآمده، صلح و دوستی می‌جویم و با هر که به جنگ با شما درآمده، در جنگ خواهم بود. با مهرورزنده به شما، مهر و دوستی می‌ورزم و با

هر که به دشمنیتان برخیزد، دشمن هستم. پس از خدایی که با شناخت شما و شناخت دوستدارانتان مرا اکرام نمود و بیزاری از دشمنانتان قسمت نمود، درخواست می‌کنم که مرا در دنیا و آخرت همراه شما قرار دهد و مرا در نزد شما در دنیا و آخرت، گام راستین‌منشی و صدق ثابت گرداند و از او تقاضا می‌کنم که مرا به مقام و جایگه ستوده شما نزد خدا دررساند و خونخواهی شما همراه با پیشوایی هدایت یافته یاریگری را که سخن حق شما را بر لب دارد، روزی من نماید و به حق شما و منزلتی که شما نزد وی دارید، از او مسألت دارم که به واسطه داغدار بودن دلم بر شما، برترین اجری را که به خاطر مصیبتی به مصیبت‌دیده ای داده، به من عطا فرماید. مصیبتی که چقدر بزرگ است و چقدر بزرگ است غم جانگداز آن در اسلام و در میان همه اهل آسمان‌ها و زمین. خداوندا مرا در این جایگاه از کسانی قرار ده که از سوی تو درودها و رحمت و آمرزشی به وی می‌رسد. خداوندا زیستن مرا همچون زیستن محمد و آل محمد و جان سپردنم را همچون جان باختن محمد و آل محمد قرار ده. خداوندا این روزی است که بنی امیّه و پسر هند جگرخوار، آن ملعون بن ملعون؛ به زبان پیامبرت در هر سرزمین و جایگاهی که پیامبرت صلّی اللّٰه علیه و آله و سلّم در آن وقوف و درنگ نمود، آن را مایه برکت و میمنت برای خود برشمردند. خداوندا بر اباسفیان و معاویه و بر یزید بن معاویه، تا ابد الآباد لعنت فرست. و این روزی است که دودمان زیاد و مروان به خاطر کشتن حسین صلوات الله علیه، در آن شادمانی کردند. خداوندا پس لعنت و عذابت بر ایشان را دوچندان نما. خداوندا من امروز و در این جایگهم و در تمام زندگی‌ام به برائت جستن از ایشان و با لعن و ننگ فرستادن بر ایشان و دوستی نمودن با پیامبرت و اهل بیت پیامبرت علیهم السلام به سوی تو تقرب می‌جویم. سپس می‌گویی: بار خدایا لعنت فرست بر نخست ستمگری که بر حق محمد و آل محمد ستم روا داشت و هم تا آخرین پیرو او در این جنایت. خداوندا لعنت فرست بر این گروهی که با حسین علیه السلام در جنگ شدند و در قتل او با دشمنان همرهی نمودند و با ایشان هم‌قسم شدند. خداوندا همه ایشان را لعنت فروفرست و این را صد مرتبه می‌گویی. سپس می‌گویی: سلام بر تو و بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در خیمه‌گاه تو رحل اقامت افکندند، بر شما باد سلام خدا از سوی من تا هر آنگاه که زنده ام و تا هرگاه که شب و روز بر جایند، و خداوند این را آخرین زیارت من از شما قرار ندهد. سلام بر حسین و بر علی بن حسین و بر یاران حسین، درود و صلوات خداوند بر همگی ایشان باد. و این را صد مرتبه می‌گویی. سپس می‌گویی: خداوندا نخستین ستمگری که بر خاندان پیامبرت ستم روا داشت را تو به لعن و نفرین از سوی من مختصّ گردان و نخست از او آغاز نما و سپس دومی و سومی و چهارمی. خداوندا یزید بن معاویه را در مقام پنجمین لعنت فرست و بر عبید اللّٰه بن زیاد و پسر مرجانه و عمر بن سعد و شمر و دودمان ابی سفیان و دودمان زیاد و دودمان مروان تا روز قیامت لعن و نفرین فرست. سپس به سجده برو و در سجده ات بگو: بار خدایا حمد و ثنا تو راست، چون ثنایِ شکرگزارانِ تو بر مصیبتی که بر آنان وارد گشته است. حمد و ثنا خدای راست بر غم این داغ جانگداز نشسته بر دلم. خدایا شفاعت حسین را در روز ورود به محشر نصیبم نما و مرا در نزد خود گام راستین‌منشی و صدق همراه حسین و اصحاب حسین که جانشان را در راه حسین علیه السّلام نثار نمودند؛ ثابت بگردان.

علقمه گوید که امام باقر علیه السلام فرمود: ای علقمه، اگر توانستی که هر روز عمرت، این زیارت را بخوانی چنین کن و تو را به خواست خدای تعالی، ثواب همه آنچه گفته شد، نوشته خواهد شد. - . مصباح الطوسی : ۵۳۸- ۵۴۲ -

**[ترجمه]

وَ رَوَی مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ الطَّیَالِسِیُّ عَنْ سَیْفِ بْنِ عَمِیرَهَ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ صَفْوَانَ بْنِ مِهْرَانَ الْجَمَّالِ وَ جَمَاعَهٍ مِنْ أَصْحَابِنَا إِلَی الْغَرِیِّ بَعْدَ مَا خَرَجَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَسِرْنَا مِنَ الْحِیرَهِ إِلَی الْمَدِینَهِ فَلَمَّا فَرَغْنَا مِنَ الزِّیَارَهِ صَرَفَ صَفْوَانُ وَجْهَهُ إِلَی نَاحِیَهِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَالَ لَنَا تَزُورُونَ الْحُسَیْنَ علیه السلام مِنْ هَذَا الْمَکَانِ مِنْ عِنْدِ رَأْسِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ مِنْ هَاهُنَا وَ أَوْمَی إِلَیْهِ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ أَنَا مَعَهُ قَالَ فَدَعَا صَفْوَانُ بِالزِّیَارَهِ الَّتِی رَوَاهَا عَلْقَمَهُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِیُّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام فِی یَوْمِ عَاشُورَاءَ ثُمَّ صَلَّی رَکْعَتَیْنِ عِنْدَ رَأْسِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام وَ وَدَّعَ فِی دُبُرِهِمَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام وَ أَوْمَی إِلَی الْحُسَیْنِ بِالسَّلَامِ مُنْصَرِفاً بِوَجْهِهِ نَحْوَهُ وَ وَدَّعَ وَ کَانَ فِیمَا دَعَاهُ فِی دُبُرِهَا.

یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا اللَّهُ یَا مُجِیبَ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّینَ یَا کَاشِفَ کُرَبِ الْمَکْرُوبِینَ

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۳۸- ۵۴۲.

يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ يَا صَرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ يَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ وَ يَا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ قَلْبِهِ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى وَ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ وَ يَا مَنْ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوى وَ يَا مَنْ يَعْلَمُ خائِنَهَ الْأَعْيُنِ وَ ما تُخْفِی الصُّدُورُ وَ يَا مَنْ لَا تَخْفَى عَلَيْهِ خَافِيَهٌ وَ يَا مَنْ لَا تَشْتَبِهُ عَلَيْهِ الْأَصْوَاتُ وَ يَا مَنْ لَا تُغَلِّطُهُ الْحَاجَاتُ وَ يَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ إِلْحَاحُ الْمُلِحِّينَ يَا مُدْرِکَ كُلِّ فَوْتٍ وَ يَا جَامِعَ كُلِّ شَمْلٍ وَ يَا بَارِئَ النُّفُوسِ بَعْدَ الْمَوْتِ يَا مَنْ هُوَ كُلَّ يَوْمٍ فِی شَأْنٍ يَا قَاضِیَ الْحَاجَاتِ يَا مُنَفِّسَ الْكُرُبَاتِ يَا مُعْطِيَ السُّؤَالاتِ يَا وَلِیَّ الرَّغَبَاتِ يَا كَافِيَ الْمُهِمَّاتِ يَا مَنْ يَكْفِی مِنْ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ لَا يَكْفِی مِنْهُ شَیْ ءٌ فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَسْأَلُکَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِیٍّ وَ بِحَقِّ فَاطِمَهَ بِنْتِ نَبِيِّکَ وَ بِحَقِّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ فَإِنِّی بِهِمْ أَتَوَجَّهُ إِلَيْکَ فِی مَقَامِی هَذَا وَ بِهِمْ أَتَوَسَّلُ وَ بِهِمْ أَتَشَفَّعُ إِلَيْکَ وَ بِحَقِّهِمْ أَسْأَلُکَ وَ أُقْسِمُ وَ أَعْزِمُ عَلَيْکَ وَ بِالشَّأْنِ الَّذِی لَهُمْ عِنْدَکَ وَ بِالْقَدْرِ الَّذِی لَهُمْ عِنْدَکَ وَ بِالَّذِی فَضَّلْتَهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ وَ بِاسْمِکَ الَّذِی جَعَلْتَهُ عِنْدَهُمْ وَ بِهِ خَصَصْتَهُمْ دُونَ الْعَالَمِينَ وَ بِهِ أَبَنْتَهُمْ وَ أَبَنْتَ فَضْلَهُمْ مِنْ فَضْلِ الْعَالَمِينَ حَتَّى فَاقَ فَضْلُهُمْ فَضْلَ الْعَالَمِينَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَكْشِفَ عَنِّی غَمِّی وَ هَمِّی وَ كَرْبِی وَ تَكْفِيَنِی الْمُهِمَّ مِنْ أُمُورِی وَ تَقْضِیَ عَنِّی دَيْنِی وَ تُجِيرَنِی مِنَ الْفَقْرِ وَ تُجِيرَنِی مِنَ الْفَاقَهِ وَ تُغْنِيَنِی عَنِ الْمَسْأَلَهِ إِلَى الْمَخْلُوقِينَ وَ تَكْفِيَنِی هَمَّ مَنْ أَخَافُ هَمَّهُ وَ عُسْرَ مَنْ أَخَافُ عُسْرَهُ وَ حُزُونَهَ مَنْ أَخَافُ حُزُونَتَهُ وَ شَرَّ مَنْ أَخَافُ شَرَّهُ وَ مَكْرَ مَا أَخَافُ مَكْرَهُ وَ بَغْیَ مَا أَخَافُ بَغْيَهُ وَ جَوْرَ مَا أَخَافُ جَوْرَهُ وَ سُلْطَانَ مَا أَخَافُ سُلْطَانَهُ وَ كَيْدَ مَنْ أَخَافُ كَيْدَهُ وَ مَقْدُرَهَ مَا أَخَافُ بَلَاءَ مَقْدُرَتِهِ عَلَيَّ وَ تَرُدَّ عَنِّی كَيْدَ الْكَيَدَهِ وَ مَكْرَ الْمَكَرَهِ اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِی فَأَرِدْهُ وَ مَنْ كَادَنِی فَكِدْهُ وَ اصْرِفْ عَنِّی كَيْدَهُ وَ مَكْرَهُ وَ بَأْسَهُ وَ أَمَانِيَّهُ وَ امْنَعْهُ عَنِّی كَيْفَ شِئْتَ وَ أَنَّى شِئْتَ اللَّهُمَّ اشْغَلْهُ عَنِّی بِفَقْرٍ لَا تَجْبُرُهُ وَ بِبَلَاءٍ لَا تَسْتُرُهُ وَ بِفَاقَهٍ لَا تَسُدُّهَا وَ بِسُقْمٍ لَا تُعَافِيهِ وَ ذُلٍّ لَا تُعِزُّهُ وَ

بِمَسْكَنِهِ لَا تَجْبُرْهَا اللَّهُمَّ اضْرِبْ بِالذُّلِّ نُصْبَ عَيْنَيْهِ وَ أَدْخِلْ عَلَيْهِ الْفَقْرَ فِي مَنْزِلِهِ وَ الْعِلَّةَ وَ السُّقْمَ فِي بَدَنِهِ حَتَّى تَشْغَلَهُ عَنِّي بِشُغُلٍ شَاغِلٍ لَا فَرَاغَ لَهُ وَ أَنْسِهِ ذِكْرِي كَمَا أَنْسَيْتَهُ ذِكْرَكَ وَ خُذْ عَنِّي بِسَمْعِهِ وَ بَصَرِهِ وَ لِسَانِهِ وَ يَدِهِ وَ رِجْلِهِ وَ قَلْبِهِ وَ جَمِيعِ جَوَارِحِهِ وَ أَدْخِلْ عَلَيْهِ فِي جَمِيعِ ذَلِكَ السُّقْمَ وَ لَا تَشْفِهِ حَتَّى تَجْعَلَ ذَلِكَ شُغُلًا شَاغِلًا بِهِ عَنِّي وَ عَنْ ذِكْرِي.

وَ اكْفِنِي يَا كَافِيَ مَا لَا يَكْفِي سِوَاكَ فَإِنَّكَ الْكَافِي لَا كَافِيَ سِوَاكَ وَ مُفَرِّجٌ لَا مُفَرِّجَ سِوَاكَ وَ مُغِيثٌ لَا مُغِيثَ سِوَاكَ وَ جَارٌ لَا جَارَ سِوَاكَ خَابَ مَنْ كَانَ جَارُهُ سِوَاكَ وَ مُغِيثُهُ سِوَاكَ وَ مَفْزَعُهُ إِلَى سِوَاكَ وَ مَهْرَبُهُ وَ مَلْجَاهُ إِلَى غَيْرِكَ وَ مَنْجَاهُ مِنْ مَخْلُوقٍ غَيْرِكَ فَأَنْتَ ثِقَتِي وَ رَجَائِي وَ مَفْزَعِي وَ مَهْرَبِي وَ مَلْجَئِي وَ مَنْجَايَ فَبِكَ أَسْتَفْتِحُ وَ بِكَ أَسْتَنْجِحُ وَ بِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ وَ أَتَوَسَّلُ وَ أَتَشَفَّعُ فَأَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ فَلَكَ الْحَمْدُ وَ لَكَ الشُّكْرُ وَ إِلَيْكَ الْمُشْتَكَى وَ أَنْتَ الْمُسْتَعَانُ فَأَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَكْشِفَ عَنِّي غَمِّي وَ هَمِّي وَ كَرْبِي فِي مَقَامِي هَذَا كَمَا كَشَفْتَ عَنْ نَبِيِّكَ هَمَّهُ وَ غَمَّهُ وَ كَرْبَهُ وَ كَفَيْتَهُ هَوْلَ عَدُوِّهِ فَاكْشِفْ عَنِّي كَمَا كَشَفْتَ عَنْهُ وَ فَرِّجْ عَنِّي كَمَا فَرَّجْتَ عَنْهُ وَ اكْفِنِي كَمَا كَفَيْتَهُ وَ اصْرِفْ عَنِّي هَوْلَ مَا أَخَافُ هَوْلَهُ وَ مَئُونَةَ مَا أَخَافُ مَئُونَتَهُ وَ هَمَّ مَا أَخَافُ هَمَّهُ بِلَا مَئُونَةٍ عَلَى نَفْسِي مِنْ ذَلِكَ وَ اصْرِفْنِي بِقَضَاءِ حَوَائِجِي وَ كِفَايَةِ مَا أَهَمَّنِي هَمُّهُ مِنْ أَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكَ مِنِّي سَلَامُ اللَّهِ أَبَداً مَا بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِكُمَا وَ لَا فَرَّقَ اللَّهُ بَيْنِي وَ بَيْنَكُمَا اللَّهُمَّ أَحْيِنِي حَيَاةَ مُحَمَّدٍ وَ ذُرِّيَّتِهِ وَ أَمِتْنِي مَمَاتَهُمْ وَ تَوَفَّنِي عَلَى مِلَّتِهِمْ وَ احْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهِمْ وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَداً فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَتَيْتُكُمَا زَائِراً وَ مُتَوَسِّلًا إِلَى اللَّهِ رَبِّي وَ رَبِّكُمَا مُتَوَجِّهاً إِلَيْهِ بِكُمَا وَ مُسْتَشْفِعاً بِكُمَا إِلَى اللَّهِ فِي حَاجَتِي هَذِهِ فَاشْفَعَا لِي فَإِنَّ لَكُمَا عِنْدَ اللَّهِ الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ وَ الْجَاهَ الْوَجِيهَ وَ الْمَنْزِلَ الرَّفِيعَ وَ الْوَسِيلَةَ.

إِنِّی أَنْقَلِبُ عَنْکُمَا مُنْتَظِراً لِتَنَجُّزِ الْحَاجَهِ وَ قَضَائِهَا وَ نَجَاحِهَا مِنَ اللَّهِ بِشَفَاعَتِکُمَا لِی إِلَی اللَّهِ فِی ذَلِکَ فَلَا أَخِیبُ وَ لَا یَکُونُ مُنْقَلَبِی مُنْقَلَباً خَائِباً خَاسِراً بَلْ یَکُونُ مُنْقَلَبِی مُنْقَلَباً رَاجِحاً مُفْلِحاً مُنْجِحاً مُسْتَجَاباً لِی بِقَضَاءِ جَمِیعِ حَوَائِجِی وَ تَشْفَعَا لِی إِلَی اللَّهِ أَنْقَلِبُ عَلَی مَا شَاءَ اللَّهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ مُفَوِّضاً أَمْرِی إِلَی اللَّهِ مُلْجِئاً ظَهْرِی إِلَی اللَّهِ وَ مُتَوَکِّلًا عَلَی اللَّهِ وَ أَقُولُ حَسْبِیَ اللَّهُ وَ کَفَی سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ دَعَا لَیْسَ لِی وَرَاءَ اللَّهِ وَ وَرَاءَکُمْ یَا سَادَتِی مُنْتَهًی مَا شَاءَ رَبِّی کَانَ وَ مَا لَمْ یَشَأْ لَمْ یَکُنْ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ أَسْتَوْدِعُکُمَا اللَّهَ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی إِلَیْکُمَا انْصَرَفْتُ یَا سَیِّدِی یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ وَ مَوْلَایَ وَ أَنْتَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ یَا سَیِّدِی وَ سَلَامِی عَلَیْکُمَا مُتَّصِلٌ مَا اتَّصَلَ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ وَاصِلٌ ذَلِکَ إِلَیْکُمَا غَیْرُ مَحْجُوبٍ عَنْکُمَا سَلَامِی إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ أَسْأَلُهُ بِحَقِّکُمَا أَنْ یَشَاءَ ذَلِکَ وَ یَفْعَلَ فَ إِنَّهُ حَمِیدٌ مَجِیدٌ انْقَلَبْتُ یَا سَیِّدِی عَنْکُمَا تَائِباً حَامِداً لِلَّهِ شَاکِراً رَاجِیاً لِلْإِجَابَهِ غَیْرَ آیِسٍ وَ لَا قَانِطٍ آئِباً عَائِداً رَاجِعاً إِلَی زِیَارَتِکُمَا غَیْرَ رَاغِبٍ عَنْکُمَا وَ لَا مِنْ زِیَارَتِکُمَا بَلْ رَاجِعٌ عَائِدٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ یَا سَادَتِی رَغِبْتُ إِلَیْکُمَا وَ إِلَی زِیَارَتِکُمَا بَعْدَ أَنْ زَهِدَ فِیکُمَا وَ فِی زِیَارَتِکُمَا أَهْلُ الدُّنْیَا فَلَا خَیَّبَنِیَ اللَّهُ مِمَّا رَجَوْتُ وَ مَا أَمَّلْتُ فِی زِیَارَتِکُمَا إِنَّهُ قَرِیبٌ مُجِیبٌ قَالَ سَیْفٌ فَسَأَلْتُ صَفْوَانَ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ عَلْقَمَهَ بْنَ مُحَمَّدٍ لَمْ یَأْتِنَا بِهَذَا عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ علیه السلام إِنَّمَا أَتَانَا بِدُعَاءِ الزِّیَارَهِ فَقَالَ صَفْوَانُ وَرَدْتُ مَعَ سَیِّدِی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِلَی هَذَا الْمَکَانِ فَفَعَلَ مِثْلَ الَّذِی فَعَلْنَاهُ فِی زِیَارَتِنَا وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عِنْدَ الْوَدَاعِ بَعْدَ أَنْ صَلَّی کَمَا صَلَّیْنَا وَ وَدَّعَ کَمَا وَدَّعْنَاهُ ثُمَّ قَالَ لِی صَفْوَانُ قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام تَعَاهَدْ هَذِهِ الزِّیَارَهَ وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ زُرْ بِهِ فَإِنِّی ضَامِنٌ عَلَی اللَّهِ تَعَالَی لِکُلِّ مَنْ زَارَ بِهَذِهِ الزِّیَارَهِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ إِنَّ زِیَارَتَهُ مَقْبُولَهٌ وَ سَعْیَهُ مَشْکُورٌ وَ سَلَامَهُ وَاصِلٌ غَیْرُ

مَحْجُوبٍ وَ حَاجَتُهُ مَقْضِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بَالِغاً مَا بَلَغَتْ وَ لَا يُخَيِّبُهُ.

يَا صَفْوَانُ وَجَدْتُ هَذِهِ الزِّيَارَةَ مَضْمُونَةً بِهَذَا الضَّمَانِ عَنْ أَبِي وَ أَبِي عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام مَضْمُوناً بِهَذَا الضَّمَانِ عَنِ الْحُسَيْنِ وَ الْحُسَيْنُ عَنْ أَخِيهِ الْحَسَنِ مَضْمُوناً بِهَذَا الضَّمَانِ وَ الْحَسَنُ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام مَضْمُوناً بِهَذَا الضَّمَانِ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله مَضْمُوناً بِهَذَا الضَّمَانِ وَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله عَنْ جَبْرَئِيلَ عليه السلام مَضْمُوناً بِهَذَا الضَّمَانِ وَ جَبْرَئِيلُ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَضْمُوناً بِهَذَا الضَّمَانِ وَ قَدْ آلَى اللَّهُ عَلَى نَفْسِهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنَّ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ قُرْبٍ أَوْ بُعْدٍ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ قَبِلْتُ مِنْهُ زِيَارَتَهُ وَ شَفَّعْتُهُ فِي مَسْأَلَتِهِ بَالِغاً مَا بَلَغَتْ وَ أَعْطَيْتُهُ سُؤْلَهُ ثُمَّ لَا يَنْقَلِبُ عَنِّي خَائِباً وَ أَقْلِبُهُ مَسْرُوراً قَرِيراً عَيْنُهُ بِقَضَاءِ حَاجَتِهِ وَ الْفَوْزِ بِالْجَنَّةِ وَ الْعِتْقِ مِنَ النَّارِ وَ شَفَّعْتُهُ فِي كُلِّ مَنْ شَفَعَ خَلَا نَاصِبٍ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ آلَى اللَّهُ تَعَالَى بِذَلِكَ عَلَى نَفْسِهِ وَ أَشْهَدَنَا بِمَا شَهِدَتْ بِهِ مَلَائِكَةُ مَلَكُوتِهِ عَلَى ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ جَبْرَئِيلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ أَرْسَلَنِي إِلَيْكَ سُرُوراً وَ بُشْرَى لَكَ وَ سُرُوراً وَ بُشْرَى لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ إِلَى الْأَئِمَّةِ مِنْ وُلْدِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَدَامَ يَا مُحَمَّدُ سُرُورُكَ وَ سُرُورُ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ الْأَئِمَّةِ وَ شِيعَتِكُمْ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ ثُمَّ قَالَ لِي صَفْوَانُ قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ يَا صَفْوَانُ إِذَا حَدَثَ لَكَ حَاجَةٌ فَزُرْ بِهَذِهِ الزِّيَارَةِ مِنْ حَيْثُ كُنْتَ وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ سَلْ رَبَّكَ حَاجَتَكَ تَأْتِكَ مِنَ اللَّهِ وَ اللَّهُ غَيْرُ مُخْلِفٍ وَعْدَهُ رَسُولَهُ صلى الله عليه و آله بِمَنِّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ (۱).

**[ترجمه]محمد بن خالد طیالسی از سیف بن عمیره روایت کند که گفت: با صفوان بن مهران شتربان و گروهی از یارانمان، پس از آنکه امام صادق علیه السلام (برای این سفر)، رفته بودند، به غریّ رفتیم و از حیره به سمت مدینه روان شدیم و چون از زیارت امیر المؤمنین علیه السلام فارغ گشتیم، صفوان چهره به سمت ابا عبد الله علیه السلام گرداند و گفت: از این مکان از کنار سر امیر المومنین صلوات الله علیه، از همین جا حسین علیه السلام را زیارت می کنید و (قبلًا) امام صادق علیه السلام (از همین جا) به امام حسین علیه السلام توجه کرد و اشاره نمود و من همراه ایشان بودم. گوید: پس صفوان با زیارتی که علقمه بن محمد حضرمی از امام باقر علیه السلام در اعمال روز عاشورا روایت کرده بود، به دعا نشست و سپس دو رکعت نماز در کنار سر امیر المومنین علیه السلام خواند و پس از آن دو رکعت با امیر المومنین علیه السلام وداع نمود و به حالت تعظیم، رویش را به سمت امام حسین علیه السلام کرد و به وی سلام نمود و سپس وداع نمود؛ و از دعاهایی که پس از نمازش خواند این بود: خداوندا خداوندا خداوندا! ای پاسخگوی دعای چاره‌بریدگان، ای زداینده اندوه های دل‌غمین‌گشتگان، ای نجات‌بخش یاری‌جویان، ای فریادرس فریادخواهان، ای آن که از رگ گردن به من نزدیک تری و ای آن که میان انسان و دلش درنشینی، ای آن که در چشم انداز برترینی و در افق مبینی و ای آن که اوست بخشاینده افزون مهر که بر عرش استوار نشست و ای آن که خیانتگری چشمها را دریابد و آنچه سینه ها درون خود پنهان کنند. و ای آن که هیچ پنهانی از نگاه او دور نماند و هیچ صدایی بر او مشتبه نگردد و آن که درخواستها او را به اشتباه نیفکند و ای آن که پای‌فشاری پای‌فشاران او را به ستوه نیاورد، ای دریابنده هر از دست رفتنی و ای گرد آورنده هر جمعی و ای آفرینشگر جانها پس از مرگ، ای آن که هر روز در امری عظیم است، ای برآورنده حاجات، ای برون‌کننده اندوه از دلها، ای هبه‌کننده خواهشها، ای همه‌کاره نیک پردازنده آرزوها، ای تو بسنده همه بزرگترین خواسته ها و نیازها، ای آن که همه چیز را بسنده است و هیچ چیزی در آسمانها و زمین در جایگزینی او بسنده نیست، به حق محمد و علی و به حق فاطمه دخت نبی تو و به حق حسن و حسین؛ که من به آبروی ایشان در این جایگهم به تو روی نموده و به آبروی ایشان توسل جسته و به ایشان نزد تو شفاعت جسته ام و به حق اینان از تو

درخواست می‌کنم و سوگند یاد کرده و قسم می‌خورم و به منزلتی که ایشان نزد تو دارند و جایگهی که نزد تو از آن برخوردارند و به آنچه ایشان را بدان بر جهانیان برتری بخشیدی و به نامت که آن را نزد ایشان نهادی و ایشان را، برکنار از همه جهانیان، به آن اختصاص دادی و بدین وسیله ایشان را به ظهور رسانده و فضل ایشان را بر فضل جهانیان آشکار گردانیدی تا آنکه فضل ایشان بر فضل جهانیان برتری یافت؛ از تو مسألت می‌نمایم که بر محمد و آل محمد درود و صلوات فرستی و اندوه و دلنگرانی و دل‌پریشی ام را از دلم بیرون کنی و در امور حیاتی و مهمم بسنده من باشی و دین و بدهکاری ام را از گرده ام سبک نمایی و مرا از تهیدستی نجات بخشی و از نداری رهایی بخشی و مرا از گدایی و درخواست از مردمان بی‌نیاز گردانی و مرا در برابر دل‌نگرانی آن که از دل‌نگرانی از جانب او هراسانم، و از سختی و تنگنای آنچه از تنگنا و سختی اش ترسانم، و از سرسختی و نفوذناپذیری آن‌که از سرسختی اش نگرانم و شر آن که از شرش گریزانم و نیرنگ آن که از نیرنگش هراسانم و درازدستی آن که از درازدستی اش بیم خورم و ستم آن که از ستمش ترسانم و چیرگی آن که از چیرگی و سلطنت یافتنش ترسانم و کینه آن که از کینه اش نگرانم و توانمندی آن که از بلای توانمندی اش ترسانم، بسنده باشی و کینه کینه‌توزان و نیرنگ نیرنگبازان را به خودشان بازگردانی.

خداوندا، هر که قصد مرا کرده (به بدی)، تو قصد او کن و هر که به بدخواهی بر من نیرنگ زد، پس تو همانسان او را نیرنگ کن و کینه و نیرنگ و زورگویی و آرزوهای او را از من دور دار و او را هر گونه که پسندی، از من باز دار. خداوندا او را از من به بینوایی ای که چاره اش نکنی و به بلایی که بر او نپوشانی و به تنگدستی ای که برطرف نسازی و به ناخوشی ای که سلامتی اش نبخشی و خواری ای که سرفرازی اش ندهی و بیچارگی ای که به صلاحش نیاوری، گرفتار نما. خداوندا خواری اش را همیشه پیش چشمش نِه و تنگدستی را به درون خانه اش بنشان و درد و ناخوشی را بر پیکرش افکن تا او را به بلایی همیشگی که از آن رهایی نیابد، از من بازداری و یاد مرا از ذهن او دور دار، همانسان که نام خودت را از دلش پاک کردی و گوش و چشم و زبان و دست و پا و دل و همه اندام او را از آزار به من دور کن و در همه این اعضایش بر او ناخوشی سرازیر کن و او را شفا مبخش تا آن که آن را درگیری همیشگی اش کنی که من و یاد مرا به آن فراموش نماید و ای کفایت‌کننده مرا در آنچه جز توئی بسنده نباشد، بسنده باش که تنها تویی بسنده کافی و بسنده ای جز تو نیست و تنها تویی رهایی بخش که جز تو رهایی بخشی نیست و تنها تویی کمک‌رسان که جز تو کمک‌رسانی نیست و تنها تویی پناه‌دهنده که جز تو پناه‌دهنده ای نیست، و نومید ماند هر آن که پناه‌دهنده اش جز تو باشد و یاریگرش جز تو و پناهش جز تو و گریزگاه و امان‌خانه اش به نزد دیگری باشد و محل نجاتش نزد مخلوق و غیر تو باشد، که تویی مایه اعتماد و امید و پناهگاه و گریزگاه و تکیه گاه و امان‌خانه و خانه نجات من، و تنها از تو خواهش یاری دارم و فقط به لطف تو در پی پیروزی روانه ام و به آبروی محمد و آل محمد به تو روی آورده و توسل می‌کنم و شفاعت می‌جویم، پس ای خدا، ای خدا، ای خدا، از تو مسألت می‌نمایم که تو راست حمد و ثنا و تو را سزد سپاس و شکایت و گلایه تنها به نزد تو رواست و تویی دستگیر، پس از تو مسألت می‌کنم ای خدا، ای خدا، به حق محمد و آل محمد که بر محمد و آل محمد درود فرستی و اندوه و دل‌نگرانی و پریشان‌حالی ام را در این جایگهم از دلم بزدایی، همان سان که دل‌نگرانی و اندوه و پریشان‌حالی پیامبرت را از دلش زدودی و او را در هول و هراس از دشمنش بسنده بودی، پس همانسان که از وی زدودی از من نیز بزدا و بر من گشایش حاصل آور چنان که وی را گشایش بخشیدی و مرا کفایت نما همانسان که او را کفایت نمودی و هراس آنچه از هولش ترسانم و سختی آنچه از سختی اش نگرانم و دل‌نگرانی آنچه از دل‌نگرانی اش بیم دارم را بی هیچ گرانی و شدتی بر جان من از سوی این امور، از من بازدار

و مرا بـا برآوردن حاجـاتم و کفـایت نمـودن آنچه از امر دنیـا و آخرتـم که دل‌نگرانی اش مرا نگران کرده، بـازگردان. ای امیر المومنین، بر تو سـلام از سوی من تا آنگاه که شب و روز پا بر جاینـد و خداوند این زیارت را آخرین فیض من از زیارت شـما دو تن قرار ندهـد و میان من و شـما جدایی نیفکند. خداوندا مرا زیسـتنی بسان زیسـتن محمد و سـلاله اش و جان باختنی چون جـان باختن ایشان عطا فرما و مرا بر کیش ایشان بمیران و در میان آنان محشور گردان و چشم بر هم زدنی مرا از ایشان در دنیا و آخرت هرگز جدا مگردان.

ای امیر المومنین و ای ابا عبد الله، به زیارت نزد شـما آمده و به خداوند، پروردگارم و پروردگار شـما توسل جسته و به آبروی شمـا روی سوی وی نهاده و به آبروی شـما درباره حاجتم نزد خداونـد شـما را به شـفاعت خوانـده ام، پس مرا نزد او شـفاعت جوییـد که شـما را به پیشـگاه خدا جایگاه سـتوده و شأن آبرومند و منزلت بلند و وسـیله هست. من از نزد شـما می‌روم و منتظر عملی شدن وعده برآورده شدن حاجتم و محقق گشتن و نتیجه یافتن آن نزد خداوند به شفاعت جستن شما برای من به پیشگاه الهی درباره آن می‌نشـینم، پس مباد که ناکام مانم و بازگشـتم بازگشتی زیانکارانه و بی نتیجه نباشد، بلکه بازگشـتم بازگشتی پیروزمنـد و رسـتگاری یافته و با حاجت قضا شـده در همه درخواسـتهایم باشـد و مرا نزد خداونـد شـفاعت جویید. بدانچه خدا خواهـد بـازمی گردم و هیـچ چـاره و جنبشـی جز به توان الهی نیست، بـدین حال که امر خود به خـدا واگـذارده و به پشتیبانی خداوند اعتماد جسـته و بر او توکل نموده و می گویم: «حَسْبِیَ اللَّهُ»، {خداوند مرا بسنده است و کفایت کننده.} خداوند دعای نیایشـگرش را بشـنود و پس از خـدا و شـما ای سـرورانم، مرا مقصودی نیست، هر آنچه خـدا خواهـد همـان شود و آنچه خـدا نخواهد، رخ ندهد و هیچ چاره و جنبشـی جز به توان الهی نیست. شما را به خدا می‌سپارم و خداوند این را آخرین دیدار من با شمـا قرار ندهـد. ای امیر المومنین و ای مولای من و تو ای ابـا عبـد الله، ای سـرورم، ره بازگشت گرفته ام و سـلام و درودم تا آنگاه که شب و روز پیوسته اند، پیوسـته بر شـماست و به شما می‌رسد و از رسیدن به شما در حجاب نمانده است، به خواست خدا و از خدا می‌خواهم که به حق شما این امر را بخواهد و به انجام رساند که او ستوده و والاشکوه است. ای سرورانم، از نزد شما باز می گردم، توبه گر و ستایشـگر خداوند و سپاسـگزار و امیدوار به اجابت، و نه نومید و نه بی‌چاره پندار خود به خشم، و هم به قصـد بازگشت و رجوع به زیارت شـما و نه روی‌گردانـده از شـما و نه از زیارت شـما بلکه بازگردنده و رجوع کننده به خواست خـدا و هیچ چاره و جنبشـی جز به توان الهی نیست. ای سـروران من، مشـتاق شـما و زیارت شـما بوده ام پس از آنکه اهل دنیا از شـما و زیارت شـما دوری جسـتند، پس خداوند مرا در آنچه با زیارت شـما بدان دل بسـته و چشم داشـته ام، ناکام مگذارد که او نزدیک است و پاسخگو.

سیف گوید: پس از صـفوان پرسـیدم و گفتم، علقمه بن محمد چنین خبری را از امام باقر علیه السلام به ما نرساند و فقط دعای زیارت را برایمان گفت. صفوان پاسخ داد: با سرورم امام صادق علیه السلام به این مکان آمدم و ایشان نظیر آنچه که اکنون ما در زیارتمان انجام دادیم رفتار نمود و پس از نمازی شبیه آنچه اکنون خوانـدیم، به هنگام وداع این دعا را خوانـد و همان سان که مـا حضـرت را وداع نمودیم، وداع کرد. سـپس صـفوان به من گفت: امـام صادق علیه السـلام مرا فرمود: همواره به این دعا خوی بگیر و آن را بخوان و به آن زیارت نما و من در پیشـگاه خـدای تعالی برای هر که به این زیارت، زیارت نمایـد و به این دعا، از دور یا نزدیک دعا بخواند، ضامن هسـتم که زیارتش پذیرفته و پویشـش سپاس‌نهاده و درودش دررسیده و نه در پرده مانـده و حاجتش از سوی خداوند، هر چه باشد، برآورده خواهد بود و او را نومید مگذارد. ای صـفوان، این زیارت را به همین

ضمانت از پدرم شنیدم و پدرم از علی بن حسین علیه السلام آن را ضمانت شده به همین تضمین از حسین، و حسین از برادرش حسن با همین تضمین و حسن از پدرش امیر المومنین علیه السلام به همین تضمین و امیر المومنین از رسول خدا ضمانت شده به همین تضمین و رسول خدا صلی الله علیه و آله ضمانت شده به همین تضمین از جبرئیل و جبرئیل از خدای عز و جل به همین تضمین شنید و خداوند بر ذات اقدسش عز و جل سوگند یاد کرده که هر که حسین علیه السلام را به این زیارت از دور یا نزدیک زیارت نماید و این دعا را بخواند، زیارتش را می‌پذیرم و حاجت او را، هر چه خواهد باشد، شفیع می‌گردم و خواسته اش را به وی عطا می‌کنم و سپس از نزد من دست خالی باز نمی‌گردد و او را شادمان‌دل و خوشحال از برآورده شدن حاجتش و فوز یافتن به بهشت و رهایی از آتش باز می‌گردانم و شفاعت او را در حق هر کسی که برایش شفاعت جوید، مگر ستیزه جوی با ما اهل بیت، می‌پذیرم. خداوند به این سخن بر ذات اقدسش سوگند یاد نموده و ما را بر آنچه که فرشتگان ملکوتش بر آن گواهی دادند، به شهادت گرفته است. سپس جبرئیل گفت: ای رسول خدا، خداوند مرا به شادمانی و مژده به تو و شادمانی و مژده به علی بن ابی طالب و فاطمه و حسن و حسین و امامان از سلاله تو تا روز قیامت، فرو فرستاد، پس ای محمد، سرور و شادمانی تو و شادمانی علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان و شیعیان شما تا روز رستاخیز ادامه یابد. سپس صفوان به من گفت: امام صادق علیه السلام به من فرمود: ای صفوان، اگر حاجتمند گشتی، به این زیارت، هر کجا که بودی، زیارت کن و این دعا را بخوان و حاجتت را از خدایت درخواست کن که آن را از حضرتش درخواهی یافت و خداوند وعده اش به پیامبرش در منت نهادن بر او را زیر پای نمی‌نهد و حمد و ثناء خدای راست. - . مصباح الطوسی : ۵۴۲- ۵۴۶ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام إذا أنت صلیت الرکعتین أقول فی العباره إشکال و إجمال و تحتمل وجوها.

الأول أن یکون المراد فعل تلک الأعمال و الأدعیه قبل الصلاه و بعدها مکررا.

الثانی أن یکون المراد الإیماء بسلام آخر بأی لفظ أراد ثم الصلاه

ص: ۳۰۰

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۴۲- ۵۴۶.

ثم قراءه هذه الأدعيه المخصوصه.

الثالث أن يكون المراد بالسلام قوله السلام عليك إلى أن ينتهى إلى الأذكار المكرره ثم يصلى و يكرر كلا من الدعاءين مائه بعد الصلاه و يأتى بما بعدهما.

الرابع أن يكون الصلاه بعد تكرار الذكرين مائه مائه ثم يقول بعد الصلاه اللهم خص أنت أول ظالم إلى آخر الأدعيه.

الخامس أن تكون الصلاه متوسطه بين هذين الذكرين لقوله عليه السلام و اجتهد على قاتله بالدعاء و صلى بعده.

السادس أن تكون الصلاه متصله بالسجود و لعل هذا أظهر لمناسبه السجود بالصلاه و لأن ظاهر الخبر كون الصلاه بعد كل سلام و لعن و احتمال كون الصلاه بعد الأذكار من غير تكرير بعدها بعيد جدا.

ثم اعلم أن فى المصباح و مزار السيد مكان قوله من بعد الركعتين قوله من بعد التكبير فلعل المراد بالتكبير الصلاه مجازا و على التقادير العباره فى غايه التشويش و لعل الأحوط فعل الصلاه فى المواضع المحتمله كلها و الكفعمى رحمه الله حمله على المعنى الثانى و حمل التكبير على التكبير المستحب قبل الزياره حيث قال و يومى إليه عليه السلام بالسلام و يجتهد فى الدعاء على قاتله ثم يصلى ركعتين ثم ذكر الندبه و التعزيه بما مر ثم قال فإذا أنت صليت الركعتين المذكورتين آنفا فكبر الله تعالى مائه مره ثم أوم إليه عليه السلام و قل السلام عليك يا أبا عبد الله إلى آخر الزياره.

الرزيئه بالهمز المصيبه و فى النسخ فى المواضع مشدده بغير همز قلبت الهمزه ياء تخفيفا و ابن مرجانه هو ابن زياد و تخصيصه بالذكر بعد بنى أميه لشده كفره و عناده أو لكونه ولد زنا قوله عليه السلام و تنقبت لعله كان النقاب بينهم متعارفا عند الذهاب إلى الحرب بل إلى مطلق الأسفار حذرا من أعدائهم لئلا يعرفوهم فهذا إشاره إلى ذلك.

و قال الكفعمی (۱)

یمکن أن یکون المعنی مأخوذا من النقاب الذی للمرأه أی اشتملت بآلات الحرب کاشتمال المرأه بنقابها فیکون النقاب هنا استعاره أو یکون مأخوذا من النقبه و هو ثوب یشتمل به کالإزار أو یکون معنی تنقبت سارت فی نقوب الأرض و هی طرقها الواحد نقب و منه قوله تعالی فَنَقَّبُوا فِی الْبِلادِ أی طوفوا و ساروا فی نقوبها أی طرقها قال:

لقد نقبت فی الآفاق حتی***رضیت من الغنیمه بالإیاب (۲) انتهی.

قوله علیه السلام أن یبلغنی المقام المحمود أی مقام الشفاعه أی یؤهلنی لشفاعتکم أو ظهور إمام الحق و إعلاء الدین و قمع الکافرین قوله مصیبه منصوب بفعل مقدر کأذکر أو أعنی قوله علیه السلام أن تزوره فی کل یوم.

**[ترجمه]گفته آن حضرت علیه السلام: «إذا انت صلیت الرکعتین»،

**[ترجمه]

أقول

هذه الرخصه یستلزم الرخصه فی تغییر عباره الزیاره أیضا کان یقول اللهم إن یوم قتل الحسین علیه السلام یوم تبرکت به و عباره کامل الزیاره لا یحتاج إلی تغییر.

قوله علیه السلام مِنْ حَبْلِ الْوَرِیدِ الحبل العرق و إضافته للبیان و الوریدان عرقان مکتنفان بصفحتی العنق فی مقدمها متصلان بالوتین و فی نسبه الأقربیه إلیه إشاره إلی جهه القرب و هی العلیه.

قوله یا من یَحُولُ بَیْنَ الْمَرْءِ وَ قَلْبِهِ أی یقلب القلوب إلی ما لا یریده الإنسان کما قال أمیر المؤمنین علیه السلام عرفت الله بفسخ العزائم أو هو أعلم بما فی قلب المرء منه أو یکتم علیه ما فی قلبه و ینسیه ذلک للمصالح و کونه بالمنظر الأعلی و الأفق المبین کنایتان عن علو قدره و ظهور أمره.

قوله علیه السلام خائِنَهَ الْأَعْیُنِ أی خیانتها و هی مسارقه النظر إلی ما لا یحل النظر إلیه و قیل هو الرمز بالعین و قیل هو قول الإنسان رأیت و ما رأی و ما رأیت و قد رأی.

ص: ۳۰۲

۱- ۱. مصباح الکفعمیّ ص ۴۸۳.

۲- ۲. مصباح الکفعمیّ ص ۴۸۳.

قوله علیه السلام یا من لا تغلطه الحاجات أی لا تصیر کثره عرض الحاجات علیه فی ساعه واحده سببا لأن یغلط فیها کما فی المخلوقین قوله علیه السلام یا من لا یبرمه من باب الإفعال أی لا یصیر إلحاح الملحین موجبا لبرمه أی ملاله.

قوله علیه السلام یا مدرک کل فوت أی فائت و الفوت السبق یقال فاته أی سبقه فلم یدرکه و الشمل الجمع و ما اجتمع من الأمر و الحزونه الخشونه قوله علیه السلام أنقلب علی ما شاء الله أی کائنا علی هذا القول و هذه العقیده و خبر الموصول محذوف أی ما شاء الله کان.

قوله و شفعته علی بناء التفعیل أی قبلت شفاعته.

**[ترجمه]در عبارت اشکال و اجمالی هست که چند وجه را در بر دارد:

اول: مراد انجام دادن آن اعمال و ادعیه قبل از نماز و بعد آن به طور مکرر باشد.

دوم: مراد اشاره به سلام دیگر باشد به هر لفظی که اراده کرد، سپس نماز و سپس خواندن این دعاهای مخصوص.

سوم: مراد از سلام، السلام علیک باشد تا به ذکرهای مکرر برسد سپس نماز بخواند و هر یک از دو دعا را صد بار بعد از نماز تکرار کند و سپس مابعد آنها را انجام دهد.

چهارم: نماز بعد از تکرار دو ذکر صد تا صد تا باشد سپس بعد از نماز بگوید: «اللهم خصّ انت اول ظالم ...» تا آخر دعاها.

پنجم: نماز بین این دو ذکر باشد زیرا حضرت علیه السلام فرمود: برای نفرین بر قاتلش تلاش کند و سپس نماز بخواند.

ششم: نماز متصل به سجده باشد که شاید این بهتر باشد، به خاطر مناسبتی که نماز با سجده دارد و چون ظاهر روایت این است که نماز بعد از هر سلام و لعن باشد و احتمال بودن نماز بعد از ذکرها بدون تکرار بعد آنها، بسیار بعید است.

سپس بدان که در مصباح و مزار سید، به جای بعد از رکعتین، بعد از تکبیر آمده است که شاید مراد از تکبیر، مجازا همان نماز باشد. به هر حال، عبارت در نهایت تشویش است و شاید احتیاط، خواندن نماز در همه این مواضع احتمالی باشد. کفعمی رحمه الله آن را به معنای دوم حمل کرده و تکبیر را تکبیر مستحب قبل از زیارت گرفته وگفته است: به آن حضرت علیه السلام اشاره می‌شود و سپس برای نفرین بر قاتلانش تلاش می‌کند، سپس دو رکعت نماز می‌خواند سپس ندبه و تعزیه را چنان که گذشت انجام می‌دهد. سپس گفته است: وقتی دو رکعت ذکر شده را خواندی، صد بار تکبیر بگو و سپس به آن حضرت اشاره کن و بگو: السلام علیک یا اباعبدالله ... تا آخر زیارت.

«رزیئه» یعنی مصیبت. در برخی نسخه‌ها بدون همزه و با تشدید آمده که برای تخفیف همزه به یاء قلب است. ابن مرجانه همان ابن زیاد است و اینکه بعد از بنی امیه ذکر شده، به خاطر شدت کفر و عناد وی یا به خاطر ولد الزنا بودن اوست. گفته آن حضرت علیه السلام: «و تنقبت» شاید نقاب بین آنها هنگام رفتن به جنگ متعارف بوده، بلکه در همه سفرها برای پرهیز از دشمنانشان تا شناخته نشوند و این اشاره به آن است. کفعمی گفته: ممکن است مأخوذ از نقاب زنان باشد یعنی شامل آلات

جنگ بوده، همان طور که زن، نقاب را نیز شامل می‌شود پس نقاب استعاره است؛ یا مأخوذ از «نقبه» باشد که لباسی در برگیرنده اوست مانند ازار یا معنای تنقبت «در راههای زمین حرکت کرد» باشد و از همین است کلام خدا: «فنقّبوا فی البلاد» یعنی بچرخید و به راههای آن بروید. (شعر)

بی‌تردید در آفاق چرخیده‌ام تا این که از غنیمت، به همان بازگشت راضی شده‌ام

گفته آن حضرت علیه السلام: «أن یبلغنی المقام المحمود» یعنی مقام شفاعت؛ مرا سزاوار شفاعت شما یا ظهور امام حق و برتر ساختن دین و سرکوب کافران گرداند. گفته وی: «مصیبه» منصوب به فعل مقدر «اذکر» یا «أعنی» است. گفته آن حضرت علیه السلام: این که هر روز او را زیارت کنی، می‌گویم: این رخصت مستلزم رخصت در تغییر عبارت زیارت نیز هست مثل این که بگوید: «اللهم إن یوم قتل الحسین علیه السلام یوم تبرکت به» عبارت کامل الزیاره نیازی به تغییر ندارد.

«من حبل الورید»، حبل رگ است و اضافه بیانیه است و «وریدان» دو رگ کنار هم بر روی گردن در ابتدای آن و متصل به رگ وتین هستند ، و اینکه نزدیکی را به آن نسبت می‌دهند، اشاره به جهت نزدیکی دارد که همان علّیّت است. گفته وی: «یا من یحول بین المرء وقلبه» یعنی دلها را به آنچه که انسان نمی‌خواهد برمی‌گرداند چنان که حضرت امیر علیه السلام فرمود: خدا را با فسخ اراده‌ها شناختم، یا او به آنچه که در دل انسان نسبت به او وجود دارد آگاه‌تر است، یا آنچه در قلبش هست را بر او می‌پوشاند و برای منافعی آنها را می‌فراموشاند. بودن او در منظر اعلی و افق مبین، کنایه از علو مرتبه و آشکاری امر اوست.

«خائنه الأعین» یعنی خیانت آن، یعنی دزدیدن نگاه به چیزهایی که نباید به آنها نگاه کند. گفته شده که رمز به چشم است. و گفته شده: آن گفتار انسان است که می گوید: دیدم و ندیده و می گوید: ندیدم و دیده است. گفته آن حضرت علیه السلام: «یا من تغلطه الحاجات» یعنی زیادی عرضه نیازها بر او در یک لحظه باعث نمی‌شود اشتباه کند، چنان که مخلوق اشتباه می... کند. «یا من لایبرمه»، از باب افعال است و به معنی، اصرار اصرار کنندگان باعث خستگی‌اش نمی‌شود. «یا مدرک کل فوت»، از بین رفته و فوت یعنی سبقت. «فاته» از او پیشی گرفت. «شمل»، جمع و اجتماع امور. «حزونه»، خشونت. «انقلب علی ما شاء الله»، برمی گردم در حالی که بر این گفته و این عقیده هستم (که ماشاء الله، یعنی هر چه خدا بخواهد) و خبر موصول، محذوف است یعنی «ما شاء الله کان». «شفعته» از باب تفعیل یعنی شفاعت او را پذیرفتم.

**[ترجمه]

قال السید رضی الله عنه فی مصباح الزائر(۱)

بعد إیراد تلک الروایه و الزیاره و الدعاء هذه الروایه نقلناها بإسنادنا من المصباح الکبیر و هو مقابل بخط مصنفه ره و لم یکن فی ألفاظ الزیاره الفصلان اللذان یکرران مائه مره و إنما نقلنا الزیاره من المصباح الصغیر.

ثم قال فإذا فرغت من زیارته علیه السلام فزر الشهداء بهذه الزیاره ثم أورد الزیاره التی أوردناها فی باب مفرد بروایه أبی منصور التی خرجت من الناحیه المقدسه و ذکر المفید و غیره أیضا تلک الزیاره هاهنا.

**[ترجمه]سید رضی الله عنه در مصباح الزائر بعد از ذکر آن روایت و زیارت و دعا می گوید: این روایت را خودمان با سند خودمان از مصباح الکبیر نقل کرده‌ایم و با خط مصنف آن رحمه الله مقابله شده و در الفاظ زیارت، آن دو فصلی که صد با تکرار می‌شود موجود نبود بلکه آن را از مصباح الصغیر نقل کردیم. سپس گفت: چون از زیارت فارغ شدی، شهیدان را با این زیارت، زیارت کن و سپس زیارتی را که در باب جداگانه به روایت ابو منصور از ناحیه مقدسه آوردیم، آورده است و مفید و دیگران نیز آن زیارت را اینجا ذکر کرده‌اند

**[ترجمه]

«۴»

ثُمَّ قَالَ الشَّيْخُ رَحِمَهُ اللَّهُ فِي الْمِصْبَاحِ زِيَارَةٌ أُخْرَى فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سِنَانٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى سَيِّدِي أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ فَأَلْفَيْتُهُ كَاسِفَ اللَّوْنِ ظَاهِرَ الْحُزْنِ وَ دُمُوعُهُ تَنْحَدِرُ مِنْ عَيْنَيْهِ كَاللُّؤْلُؤِ الْمُتَسَاقِطِ فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مِمَّ بُكَاؤُكَ لَا أَبْكَى اللَّهُ عَيْنَيْكَ فَقَالَ لِي أَ وَ فِي غَفْلَةٍ أَنْتَ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ علیهما السلام أُصِيبَ فِي مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ قُلْتُ يَا سَيِّدِي فَمَا قَوْلُكَ فِي صَوْمِهِ فَقَالَ لِي صُمْهُ مِنْ غَيْرِ تَبْيِيتٍ وَ أَفْطِرْهُ مِنْ غَيْرِ تَشْمِيتٍ وَ لَا تَجْعَلْهُ يَوْمَ صَوْمٍ كَمَلًا وَ لْيَكُنْ إِفْطَارُكَ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ بِسَاعَةٍ عَلَى شَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ فَإِنَّهُ فِي مِثْلِ ذَلِكَ الْوَقْتِ مِنْ ذَلِكَ الْيَوْمِ تَجَلَّتِ الْهَيْجَاءُ عَنْ آلِ

ص: ۳۰۳

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۴۷.

رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ انْكَشَفَتِ الْمَلْحَمَهُ عَنْهُمْ وَ فِی الْأَرْضِ مِنْهُمْ ثَلَاثُونَ صَرِيعاً فِی مَوَالِيهِمْ يَعِزُّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَصْرَعُهُمْ وَ لَوْ كَانَ فِی الدُّنْيَا يَوْمَئِذٍ حَيّاً لَكَانَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ آلِهِ هُوَ الْمُعَزَّى بِهِمْ قَالَ وَ بَكَى أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام حَتَّى اخْضَلَّتْ لِحْيَتُهُ بِدُمُوعِهِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمَّا خَلَقَ النُّورَ خَلَقَهُ يَوْمَ الْجُمُعَهِ فِی تَقْدِيرِهِ فِی أَوَّلِ يَوْمٍ شَهْرِ مِنْ رَمَضَانَ وَ خَلَقَ الظُّلْمَهَ فِی يَوْمِ الْأَرْبِعَاءِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فِی مِثْلِ ذَلِكَ الْيَوْمِ يَعْنِی الْعَاشِرَ مِنْ شَهْرِ الْمُحَرَّمِ فِی تَقْدِيرِهِ وَ جَعَلَ لِكُلٍّ مِنْهُمَا شِرْعَهً وَ مِنْهَاجاً يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سِنَانٍ إِنَّ أَفْضَلَ مَا تَأْتِی بِهِ فِی هَذَا الْيَوْمِ أَنْ تَعْمِدَ إِلَى ثِيَابٍ طَاهِرَهٍ فَتَلْبَسَهَا وَ تَتَسَلَّبَ قَالَ وَ مَا التَّسَلُّبُ قَالَ تُحَلِّلُ أَزْرَارَكَ وَ تَكْشِفُ عَنْ ذِرَاعَيْكَ كَهَيْئَهِ أَصْحَابِ الْمَصَائِبِ ثُمَّ تَخْرُجُ إِلَى أَرْضٍ مُقْفِرَهٍ أَوْ مَكَانٍ لَا يَرَاكَ بِهِ أَحَدٌ أَوْ تَعْمِدُ إِلَى مَنْزِلٍ لَكَ خَالٍ أَوْ فِی خَلْوَهٍ مُنْذُ حِينِ يَرْتَفِعُ النَّهَارُ فَتُصَلِّی أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تُحْسِنُ رُكُوعَهَا وَ سُجُودَهَا وَ تُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِی الرَّكْعَهِ الْأُولَى سُورَهَ الْحَمْدِ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَ فِی الثَّانِيَهِ الْحَمْدَ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثُمَّ تُصَلِّی رَكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِی الرَّكْعَهِ الْأُولَى الْحَمْدَ وَ سُورَهَ الْأَحْزَابِ وَ فِی الثَّانِيَهِ الْحَمْدَ وَ سُورَهَ إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ أَوْ مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ثُمَّ تُسَلِّمُ وَ تُحَوِّلُ وَجْهَكَ نَحْوَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ مَضْجَعِهِ فَتُمَثِّلُ لِنَفْسِكَ مَصْرَعَهُ وَ مَنْ كَانَ مَعَهُ مِنْ وُلْدِهِ وَ أَهْلِهِ وَ تُسَلِّمُ وَ تُصَلِّی عَلَيْهِ وَ تَلْعَنُ قَاتِلِيهِ فَتَبَرَّأُ مِنْ أَفْعَالِهِمْ يَرْفَعُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَكَ بِذَلِكَ فِی الْجَنَّهِ مِنَ الدَّرَجَاتِ وَ يَحُطُّ عَنْكَ مِنَ السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَسْعَى مِنَ الْمَوْضِعِ الَّذِی أَنْتَ فِيهِ إِنْ كَانَ صَحْرَاءَ أَوْ فَضَاءً أَوْ أَيَّ شَیْ ءٍ كَانَ خُطُوَاتٍ تَقُولُ فِی ذَلِكَ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ رِضًى بِقَضَائِهِ وَ تَسْلِيماً لِأَمْرِهِ وَ لْيَكُنْ عَلَيْكَ فِی ذَلِكَ الْكَآبَهُ وَ الْحُزْنُ وَ أَكْثِرْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَ الِاسْتِرْجَاعِ فِی ذَلِكَ.

فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ سَعْيِكَ وَ فِعْلِكَ هَذَا فَقِفْ فِی مَوْضِعِكَ الَّذِی صَلَّيْتَ فِيهِ ثُمَّ قُلِ:

اللَّهُمَّ عَذِّبِ الْفَجَرَهَ الَّذِینَ شَاقُّوا رَسُولَکَ وَ حَارَبُوا أَوْلِیَاءَکَ وَ عَبَدُوا غَیْرَکَ وَ اسْتَحَلُّوا مَحَارِمَکَ وَ الْعَنِ الْقَادَهَ وَ الْأَتْبَاعَ وَ مَنْ کَانَ مِنْهُمْ فَخَبَّ وَ أَوْضَعَ مَعَهُمْ أَوْ رَضِیَ بِفِعْلِهِمْ لَعْناً کَثِیراً اللَّهُمَّ وَ عَجِّلْ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ صَلَوَاتِکَ عَلَیْهِمْ وَ اسْتَنْقِذْهُمْ مِنْ أَیْدِی الْمُنَافِقِینَ وَ الْمُضِلِّینَ وَ الْکَفَرَهِ الْجَاحِدِینَ وَ افْتَحْ لَهُمْ فَتْحاً یَسِیراً وَ أَتِحْ لَهُمْ رُوحاً وَ فَرَجاً قَرِیباً وَ اجْعَلْ لَهُمْ مِنْ لَدُنْکَ عَلَی عَدُوِّکَ وَ عَدُوِّهِمْ سُلْطَاناً نَصِیراً ثُمَّ ارْفَعْ یَدَیْکَ وَ اقْنُتْ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ قُلْ وَ أَنْتَ تُومِئُ إِلَی أَعْدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ اللَّهُمَّ إِنَّ کَثِیراً مِنَ الْأُمَّهِ نَاصَبَتِ الْمُسْتَحْفَظِینَ مِنَ الْأَئِمَّهِ وَ کَفَرَتْ بِالْکَلِمَهِ وَ عَکَفَتْ عَلَی الْقَادَهِ الظَّلَمَهِ وَ هَجَرَتِ الْکِتَابَ وَ السُّنَّهَ وَ عَدَلَتْ عَنِ الْحَبْلَیْنِ اللَّذَیْنِ أَمَرْتَ بِطَاعَتِهِمَا وَ التَّمَسُّکِ بِهِمَا فَأَمَاتَتِ الْحَقَّ وَ حَادَتْ عَنِ الْقَصْدِ وَ مَالَأَتِ الْأَحْزَابَ وَ حَرَّفَتِ الْکِتَابَ وَ کَفَرَتْ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهَا وَ تَمَسَّکَتْ بِالْبَاطِلِ لَمَّا اعْتَرَضَهَا فَضَیَّعَتْ حَقَّکَ وَ أَضَلَّتْ خَلْقَکَ وَ قَتَلَتْ أَوْلَادَ نَبِیِّکَ وَ خِیَرَهَ عِبَادِکَ وَ حَمَلَهَ عِلْمِکَ وَ وَرَثَهَ حِکْمَتِکَ وَ وَحْیِکَ اللَّهُمَّ فَزَلْزِلْ أَقْدَامَ أَعْدَائِکَ وَ أَعْدَاءِ رَسُولِکَ وَ أَهْلِ بَیْتِ رَسُولِکَ اللَّهُمَّ وَ أَخْرِبْ دِیَارَهُمْ وَ افْلُلْ سِلَاحَهُمْ وَ خَالِفْ بَیْنَ کَلِمَتِهِمْ وَ فُتَّ فِی أَعْضَادِهِمْ وَ أَوْهِنْ کَیْدَهُمْ وَ اضْرِبْهُمْ بِسَیْفِکَ الْقَاطِعِ وَ ارْمِهِمْ بِحَجَرِکَ الدَّامِغِ وَ طُمَّهُمْ بِالْبَلَاءِ طَمّاً وَ قُمَّهُمْ بِالْعَذَابِ قَمّاً وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً نُکْراً وَ خُذْهُمْ بِالسِّنِینَ وَ الْمَثُلَاتِ الَّتِی أَهْلَکْتَ بِهَا أَعْدَاءَکَ إِنَّکَ ذُو نَقِمَهٍ مِنَ الْمُجْرِمِینَ اللَّهُمَّ إِنَّ سُنَّتَکَ ضَائِعَهٌ وَ أَحْکَامَکَ مُعَطَّلَهٌ وَ عِتْرَهَ نَبِیِّکَ فِی الْأَرْضِ هَائِمَهٌ اللَّهُمَّ فَأَعِنِ الْحَقَّ وَ أَهْلَهُ وَ اقْمَعِ الْبَاطِلَ وَ أَهْلَهُ وَ مُنَّ عَلَیْنَا بِالنَّجَاهِ وَ اهْدِنَا إِلَی الْإِیمَانِ وَ عَجِّلْ فَرَجَنَا وَ انْظِمْهُ بِفَرَجِ أَوْلِیَائِکَ وَ اجْعَلْهُمْ لَنَا وُدّاً وَ اجْعَلْنَا لَهُمْ وَفْداً اللَّهُمَّ وَ أَهْلِکْ مَنْ جَعَلَ یَوْمَ قَتْلِ ابْنِ نَبِیِّکَ وَ خِیَرَتِکَ عِیداً وَ اسْتَهَلَّ بِهِ فَرَحاً وَ مَرَحاً وَ خُذْ آخِرَهُمْ کَمَا أَخَذْتَ أَوَّلَهُمْ وَ أَضْعِفِ اللَّهُمَّ الْعَذَابَ وَ التَّنْکِیلَ عَلَی

ظَالِمِی أَهْلِ بَیْتِ نَبِیِّکَ وَ أَهْلِکْ أَشْیَاعَهُمْ وَ قَادَتَهُمْ وَ أَبِرْ حُمَاتَهُمْ وَ جَمَاعَتَهُمْ اللَّهُمَّ وَ ضَاعِفْ صَلَوَاتِکَ وَ رَحْمَتَکَ وَ بَرَکَاتِکَ عَلَی عِتْرَهِ نَبِیِّکَ الْعِتْرَهِ الضَّائِعَهِ الْخَائِفَهِ الْمُسْتَذَلَّهِ بَقِیَّهٍ مِنَ الشَّجَرَهِ الطَّیِّبَهِ الزَّاکِیَهِ الْمُبَارَکَهِ وَ أَعْلِ اللَّهُمَّ کَلِمَتَهُمْ وَ أَفْلِجْ حُجَّتَهُمْ وَ اکْشِفِ الْبَلَاءَ وَ اللَّأْوَاءَ وَ حَنَادِسَ الْأَبَاطِیلِ وَ الْعَمَی عَنْهُمْ وَ ثَبِّتْ قُلُوبَ شِیعَتِهِمْ وَ حِزْبِکَ عَلَی طَاعَتِکَ وَ وَلَایَتِهِمْ وَ نُصْرَتِهِمْ وَ مُوَالاتِهِمْ وَ أَعِنْهُمْ وَ امْنَحْهُمُ الصَّبْرَ عَلَی الْأَذَی فِیکَ وَ اجْعَلْ لَهُمْ أَیَّاماً مَشْهُودَهً وَ أَوْقَاتاً مَحْمُودَهً مَسْعُودَهً یُوشِکُ فِیهَا فَرَجُهُمْ وَ تُوجِبُ فِیهَا تَمْکِینَهُمْ وَ نَصْرَهُمْ کَمَا ضَمِنْتَ لِأَوْلِیَائِکَ فِی کِتَابِکَ الْمُنْزَلِ فَإِنَّکَ قُلْتَ وَ قَوْلُکَ الْحَقُ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِینَ آمَنُوا مِنْکُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَیَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِی الْأَرْضِ کَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَیُمَکِّنَنَّ لَهُمْ دِینَهُمُ الَّذِی ارْتَضَی لَهُمْ وَ لَیُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً یَعْبُدُونَنِی لا یُشْرِکُونَ بِی شَیْئاً اللَّهُمَّ اکْشِفْ غُمَّتَهُمْ یَا مَنْ لَا یَمْلِکُ کَشْفَ الضُّرِّ إِلَّا هُوَ یَا وَاحِدُ یَا أَحَدُ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ وَ أَنَا یَا إِلَهِی عَبْدُکَ الْخَائِفُ مِنْکَ وَ الرَّاجِعُ إِلَیْکَ السَّائِلُ لَکَ الْمُقْبِلُ عَلَیْکَ اللَّاجِی إِلَی فِنَائِکَ الْعَالِمُ بِأَنَّهُ لَا مَلْجَأَ مِنْکَ إِلَّا إِلَیْکَ فَتَقَبَّلِ اللَّهُمَّ دُعَائِی وَ اسْتَمِعْ یَا إِلَهِی عَلَانِیَتِی وَ نَجْوَایَ وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ رَضِیتَ عَمَلَهُ وَ قَبِلْتَ نُسُکَهُ وَ نَجَّیْتَهُ بِرَحْمَتِکَ إِنَّکَ أَنْتَ الْعَزِیزُ الْکَرِیمُ اللَّهُمَّ وَ صَلِّ أَوَّلًا وَ آخِراً عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بَارِکْ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ بِأَکْمَلِ وَ أَفْضَلِ مَا صَلَّیْتَ وَ بَارَکْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَی أَنْبِیَائِکَ وَ رُسُلِکَ وَ مَلَائِکَتِکَ وَ حَمَلَهِ عَرْشِکَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ وَ لَا تُفَرِّقْ بَیْنِی وَ بَیْنَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمْ وَ اجْعَلْنِی یَا مَوْلَایَ مِنْ شِیعَهِ مُحَمَّدٍ وَ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ ذُرِّیَّتِهِمُ الطَّاهِرَهِ الْمُنْتَجَبَهِ وَ هَبْ لِیَ التَّمَسُّکَ بِحَبْلِهِمْ وَ الرِّضَا بِسَبِیلِهِمْ وَ الْأَخْذَ بِطَرِیقَتِهِمْ إِنَّکَ جَوَادٌ کَرِیمٌ ثُمَّ عَفِّرْ وَجْهَکَ فِی الْأَرْضِ وَ قُلْ:

یَا مَنْ یَحْکُمُ مَا یَشَاءُ وَ یَفْعَلُ ما یُرِیدُ أَنْتَ حَکَمْتَ فَلَکَ الْحَمْدُ مَحْمُوداً

مَشْکوراً فَعَجِّلْ یَا مَوْلَایَ فَرَجَهُمْ وَ فَرَجَنَا بِهِمْ فَإِنَّکَ ضَمِنْتَ إِعْزَازَهُمْ بَعْدَ الذِّلَّهِ وَ تَکْثِیرَهُمْ بَعْدَ الْقِلَّهِ وَ إِظْهَارَهُمْ بَعْدَ الْخُمُولِ یَا أَصْدَقَ الصَّادِقِینَ وَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ فَأَسْأَلُکَ یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی مُتَضَرِّعاً إِلَیْکَ بِجُودِکَ وَ کَرَمِکَ بَسْطَ أَمَلِی وَ التَّجَاوُزَ عَنِّی وَ قَبُولَ قَلِیلِ عَمَلِی وَ کَثِیرِهِ وَ الزِّیَادَهَ فِی أَیَّامِی وَ تَبْلِیغِی ذَلِکَ الْمَشْهَدَ وَ أَنْ تَجْعَلَنِی مِمَّنْ یُدْعَی فَیُجِیبُ إِلَی طَاعَتِهِمْ وَ مُوَالاتِهِمْ وَ نَصْرِهِمْ وَ تُرِیَنِی ذَلِکَ قَرِیباً سَرِیعاً فِی عَافِیَهٍ إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَکَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلْ أَعُوذُ بِکَ مِنْ أَکُونَ مِنَ الَّذِینَ لَا یَرْجُونَ أَیَّامَکَ فَأَعِذْنِی یَا إِلَهِی بِرَحْمَتِکَ مِنْ ذَلِکَ فَإِنَّ هَذَا أَفْضَلُ یَا ابْنَ سِنَانٍ مِنْ کَذَا وَ کَذَا حَجَّهً وَ کَذَا وَ کَذَا عُمْرَهً تَطَوَّعُهَا وَ تُنْفِقُ فِیهَا مَالَکَ وَ تَنْصِبُ فِیهَا بَدَنَکَ وَ تُفَارِقُ فِیهَا أَهْلَکَ وَ وَلَدَکَ وَ اعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَی یُعْطِی مَنْ صَلَّی هَذِهِ الصَّلَاهَ فِی هَذَا الْیَوْمِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مُخْلِصاً وَ عَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِناً مُصَدِّقاً عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ یَقِیَهُ اللَّهُ مِیتَهَ السَّوْءِ وَ یُؤْمِنَهُ مِنَ الْمَکَارِهِ وَ الْفَقْرِ وَ لَا یُظْهِرَ عَلَیْهِ عَدُوّاً إِلَی أَنْ یَمُوتَ وَ یَقِیَهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ الْبَرَصِ فِی نَفْسِهِ وَ وُلْدِهِ إِلَی أَرْبَعَهِ أَعْقَابٍ لَهُ وَ لَا یَجْعَلَ لِلشَّیْطَانِ وَ لَا لِأَوْلِیَائِهِ عَلَیْهِ وَ لَا عَلَی نَسْلِهِ إِلَی أَرْبَعَهِ أَعْقَابٍ سَبِیلًا قَالَ ابْنُ سِنَانٍ فَانْصَرَفْتُ وَ أَنَا أَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنَّ عَلَیَّ بِمَعْرِفَتِکُمْ وَ حُبِّکُمْ وَ أَسْأَلُهُ الْمَعُونَهَ عَلَی الْمُفْتَرَضِ عَلَیَّ مِنْ طَاعَتِکُمْ بِمَنِّهِ وَ رَحْمَتِهِ (۱).

**[ترجمه]شیخ رحمه الله در المصباح زیارت دیگری مخصوص روز عاشورا به روایت از عبد الله بن سنان نقل می کند که گفت: در روز عاشورا به خدمت سرورم امام جعفر صادق علیه السلام رسیدم و او را گرفته و اندوهگین دیدم و اشکهایش چون مرواریدهای غلتان فرو می‌افتاد. گفتم ای پسر رسول خدا، خدا چشمانتان را گریان نسازد، از چه روی می گریی؟ حضرت مرا گفت: آیا تو غافلی، و آیا خود خبر نداری که حسین بن علی علیه السلام در چنین روزی به شهادت رسید؟ گفتم درباره روزه در این روز چه می‌فرمایید؟ فرمود: بدون نیت کردن از شب قبل در این روز روزه بگیر و بدون شماتت و شادمانی افطار کن - . در مخالفت با آنانکه در این روز به تبرک و شماتت روزه می گیرند. -

و آن را روزه کامل قرار مده و ساعتی پس از نماز عصر با نوشیدن آبی افطار کن، زیرا که در مثل این وقت از این روز، سایه سیاه جنگ از سر خاندان رسول الله صلی الله علیه و آله کم گشت و غوغای نبرد از ایشان دور گشت، حال آنکه سی تن از ایشان در کنار غلامان و موالی ایشان نقش بر زمین گشته بودند که درغلتیدن ایشان بر خاک، بر پیامبر صلی الله علیه و آله دشوار بود و اگر در این روز در این دنیا و زنده بود، بی شک که او صلوات الله علیه و آله صاحب عزای ایشان بود. گوید و امام صادق علیه السلام همچنان گریست تا آنکه محاسن مبارکش به اشکهایش خیس گشت، سپس فرمود: خدای عز و جل آنگاه که نور را آفرید، آن را به تقدیر خود در روز جمعه ای در اول ماه رمضان آفرید و تاریکی را به تقدیر خود در روز چهارشنبه مطابق عاشورا در مثل چنین روزی یعنی دهم ماه محرم آفرید و هر یک را مشرب و روشی نهاد.

ای عبد الله بن سنان، به راستی که برترین کاری که در این روز انجام دهی آن است که لباسی نو برگیری و بپوشی و تسلّب کنی. گفت: تسلب یعنی چه؟ فرمود: یعنی اینکه تکمه هایت را برکنی و بازوانت را همچون عزاداران از لباس بیرون اندازی. سپس به سوی زمینی خشک و بیابانی که کسی تو را در آن نبیند بیرون شو و یا وقتی که خورشید اوج می گیرد، در اتاقی خالی در منزلت و یا در خلوتی بمان و چهار رکعت نماز بگزار و در رکوع و سجده‌اش تا توانی ذکر و نیایش کن و میان هر دو رکعت سلام می‌دهی و در رکعت اول سوره حمد و قل یا ایها الکافرون و در دوم حمد و قل هو الله احد می‌خوانی و سپس دو رکعت دیگر می‌خوانی و در اولی حمد و سوره احزاب و در دومی حمد و سوره اذا جاءک المنافقون و یا هر چه که از قرآن توانستی می‌خوانی و سپس سلام داده و روی سوی قبر حسین علیه السلام و قتلگاه او می گردانی و بر زمین افکنده شدن

او و هر آن کس از فرزندان و خانواده اش که با وی بود را تجسّم می کنی و بر او سلام داده و صلوات می‌فرستی و قاتلش را لعن و نفرین می‌فرستی و از کردار ایشان بیزاری می‌جویی و خداوند عز و جل به این عمل، درجات تو را در بهشت والا گرداند و گناهان را از تو فرو می‌ریزاند و سپس در مکانی که هستی، بیابان باشد یا هر فضای باز یا هر جا که باشد، چند گامی می‌روی و در این هنگام می گویی: إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ: به راستی که ما از خداییم و به سوی خدا بازگردندگانیم. راضی ام به قضای خدا و تسلیمم به امر خدا و در این حال بایسته است که بر تو حالت حزن و اندوه باشد و بسیار ذکر خدای سبحان و انا لله و انا الیه راجعون بگو و چون از این پویه و کردار فارغ گشتی، پس در محلی که نماز خواندی بر پای ایست و بگو: خداوندا، فاجران گنه پیشه ای را که با رسولت سر ناسازگاری گذاردند و با اولیای تو به دشمنی برخاستند و غیر تو را به پرستش گرفتند و آنچه را حرام شمرده بودی را برای خود حلال کردند و سرکردگان و دنباله روان را و هر کس در میان ایشان بود و با آنان فساد و تباهی سرگرفت یا به کرده ایشان خشنود بود را لعنت بی پایان کن. خداوندا، گشایش آل محمد را زودتر دررسان و صلواتت را بر ایشان فرو فرست و ایشان را از ستم منافقین و گمراه کنندگان و کافران انکارپیشه رهایی بخش و آنان را فتح و گشایشی آسان نصیب کن و برایشان مدد و فرجی زودرس فراهم نما و از نزد خود بر دشمنت و دشمن ایشان چیرگیِ یاری‌بخشی قرار ده.

سپس دستانت را بالا بگیر و به این دعا قنوت بگیر و در

حالی که به دشمنان خاندان محمد صلوات الله علیه اشاره می کنی، بگو: خداوندا، بسیاری از این امت با امامان به حفاظت سپرده به دشمنی برخاستند و به کلمه الهی کفر ورزیده و سر به پیروی از سرکردگان ستمگران نهادند و کتاب و سنت را کنار نهادند و از دو رشته ای که دستور به فرمانبری از آن و چنگ زدن به آن نمودی، عدول نمودند و حق را میراندند و از راه میانه، کجروی نمودند و به یاری گروه ها و احزاب برخاسته و کتاب خدا را تحریف نموده و چون حق به سویشان آمد، به آن کفر ورزیدند و باطل را چون از پیش رویشان گذشت، سخت چسبیدند و حق تو را تباه داشتند و بندگانت را گمراه نمودند و فرزندان پیامبرت و برترین بندگانت و حاملان دانشت و وارثان حکمت و وحی ات را کشتند. خداوندا، پس پاهای دشمنانت و دشمنان پیامبرت و اهل بیت پیامبرت را به لرزه افکن، خداوندا، دیار ایشان را ویران گردان و سلاحشان را کند و ناکار کن و در یکدستگی شان اختلاف افکن و بازوانشان را بی توان گردان و کید و دشمنی پنهان ایشان را سست گردان و ایشان را به شمشیر برنده ات ضربت زن و به سنگ سرشکنت بر سرشان کوب و ایشان را غرق بلایی چون شن روان گردان و کوهی بلند از عذاب بر سرشان خراب کن و ایشان را عذابی ناخوشایند نما و ایشان را به عذاب قحطیها و شکنجه ها که دشمنانت را به آن نابود گرداندی، منکوب نما که تویی شکنجه‌کش از جنایت‌پیشگان. خداوندا ایشان سنت تو را تباه نموده اند و احکامت را اجرا ناشده گذارده اند و عترت پیامبرت را در پهنه زمین سرگردان نموده اند. خداوند پس حق و اهلش را یاری کن و باطل و اهلش را سرکوب گردان و به نجاتت بر ما منت نه و به ایمان رهنمایمان باش و فرج و گشایش ما را زود رسان و آن را به فرج‌یابی اولیایت ملحق نما و ایشان را دوستان ما قرار ده و ما را درنشسته به کویشان نما و هر که روز قتل پسر پیامبرت و برترینت را عید گرفت و چهره اش از شوق و ذوق آن شادمان و شکفته گشت، هلاک گردان و آخرین ایشان را چنان که اولین ایشان را منکوب نمودی، نابود گردان و پروردگارا عذاب ایشان را و شکنجه های ستم‌بردگان بر اهل بیت پیامبرت دوچندان نما و دنباله‌روان و سرکردگان ایشان را هلاک کن و پشتیبانان و گردآمدگان ایشان را آزار نما. خداوند صلوات و

رحمت و برکاتت را بر عترت پاکِ تباه‌گشته بیم‌خورده تحقیرگشته که باقیماندگان از تبار نیک‌آیند پاکدامن برکت‌یافته اند، فرو فرست و سخن حقیقت ایشان را فراز گردان و حجت ایشان را از پرده برون کن و بلاـ و سختی و تاریکی اباطیل و ره... نیافتگی را از ایشان برکنار دار و دلهای شیعیان ایشان و حزبت را بر فرمانبری از تو و ولایت‌پذیری ایشان و یاری و دوستی نمودن با آنان قرص و استوار گردان و یاریشان نما و در برابر آزار دیدن در راهت شکیبایشان کن و ایشان را ایّام شکوهمند که همگان به فضلش اعتراف نمایند و روزگارانی ستوده نصیب گردان که فرج و گشایش در امرشان در آن نزدیک گردد و قدرت دادن و یاری را برایشان، چنان که آن را در کتابت برای دوستدارانت تضمین نمودی، واجب گردانی. چرا که تو خود فرموده ای و فرموده ات حق است که «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضى لَهُمْ وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً يَعْبُدُونَنِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً» - . نور / ۵۵ - {خدا به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، وعده داده است که حتماً آنان را در این سرزمین جانشین [خود] قرار دهد؛ همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند جانشین [خود] قرار داد، و آن دینی را که برایشان پسندیده است به سودشان مستقر کند، و بیمشان را به ایمنی مبدل گرداند، [به حالی که] مرا عبادت کنند و چیزی را با من شریک نگردانند.} خداوندا اندوه ایشان را از دلشان بزدا، ای آن که جز او کسی توان رفع زیان و آسیب ندارد، ای یگانه، ای یکتا، ای زنده، ای برخیزنده به اتمام همه کارها، و من ای خدای من، بنده پر خشیت تو و بازگردنده به تو و درخواست کننده از تو و روی آورنده به تو و پناه آورده به ساحت تو هستم و دانای به اینکه پناهی از تو جز به سوی تو نیست، پس دعایم را بپذیر ای خدای من، سخن آشکار و نیایش نجواگرانه ام را بشنو ای خدای من و مرا از کسانی قرار ده که از عملشان راضی گشته و آیینهای پرستشگری او را پذیرفته و او را به رحمتت نجات بخشیده ای. هان که تویی سرفراز بخشنده. خداوندا، در اول و آخر بر محمد و آل محمد درود فرست و بر محمد و آل محمد برکت افزون گردان و بر محمد و آل محمد رحمت آور، به بی‌کاست‌ترین و برترین آنچه که بر پیامبران و فرستادگان و فرشتگان و حاملان عرشت صلوات در داده و برکت افزون کرده و رحمت آورده ای، رحمت آور به لا اله الا انت: خدایی نیست جز تو. خداوندا، میان من و محمد و خاندان محمد که صلوات تو بر او و ایشان بود، جدایی میفکن و مرا ای سرورم، از پیروان محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و سلاله پاک برگزیده ایشان قرار ده و نعمت چنگ درزدن به رشته ایشان و خرسندی به رفتن به راه ایشان و سر نهادن به شیوه و طریقه ایشان عطا فرما که تو دست‌ودل‌باز و بخشنده ای .

سپس چهره ات را بر زمین بمال و بگو: ای آن که هر چه خواهد حکم کند و هر چه خواهد کند، تو حکم نمودی و حمد و ثنا تو راست، پسندیده و سپاس‌گفته، پس ای مولای من، فرج ایشان را و فرج ما به ایشان را زود رسان، که تو سرفراز کردن ایشان پس از خوار گشتن و بسیار شدن پس از اندک بودن و به منصه ظهور رساندن پس از گمنامی را خود برایشان ضمانت نموده ای، ای راستگوترین راستگویان و ای مهربانترین مهربانان. پس از تو ای خدای من و سرور من، به حق بخشندگی و بزرگواری‌ات به لابه و خاکساری درخواست می‌کنم که آرزویم را به نتیجه رسانی و از من درگذری و کم و زیاد عملم را بپذیری و روزهای زندگی ام را افزون کنی و مرا به آن شهادتگاه رسانی و مرا از کسانی قرار دهی که فراخوانده می شود و به فرمانبری و دوستی نمودن و یاری ایشان پاسخ می‌گوید و این را به زودی و به شتاب و با سلامتی به من ارزانی داری که تو بر هر کاری توانمندی. سپس سرت را به سمت سمت آسمان بالا بگیر و بگو: پناه می‌برم به تو از آنکه از کسانی باشم که امیدی به روزهای حساب تو ندارند، پس مرا از این امر در سایه پناهت قرار ده، ای خدای من.

بدان ای ابن سنان، که این (عمل) برتر است از فلان تعداد حج گزاردن و فلان قدر عمره مستحب رفتن و هزینه کردن اموالت و خسته کردن بدنت و جدا افتادن از زن و فرزندت و بدان که خدای تعالی هر که را در این روز این نماز را خالصانه بخواند و این دعا را سر کند و با یقین و تصدیق این عمل را انجام دهد، ده خوی نیک عطا گرداند که از جمله او را از مرگ بد در امان دارد و از امور ناخوشایند و تهیدستی حفظ نماید و تا زمان مرگش دشمنی را علیه وی یاری نکند و خداوند او را از جنون و جذام و پیسی در خودش و فرزندانش تا چهار نسل او دور نگاه دارد و برای شیطان و یاوران آن راهی بر او و بر نسلش تا چهار پشت، باز نگذارد. ابن سنان گوید: بازگشتم در حالی که می گفتم حمد و ثنا خدایی راست که به شناخت شما و دوستی تان بر من منت نهاد و از خدا می‌خواهم که به منّت و رحمتش مرا در فرمانبری و اطاعت واجب گشته از شما یاری کند. - . مصباح الطوسیّ : ۵۴۷ -

**[ترجمه]

بیان

قال الفیروزآبادی (۲)

رجل کاسف البال سیئ الحال و کاسف الوجه عابس قوله علیه السلام من غیر تبییت أی من غیر أن تبیت نیه الصوم من اللیل و أفطر لا ـ علی وجه الشماته و الفرح بل لمخالفه من یصومه تبرکا قوله أخضلت من باب الإفعال و الافعلال أی ابتلت قوله علیه السلام مقفره أی خالیه قوله علیه السلام فخب أی أسرع و الإیضاع حمل الدابه علی الإسراع.

ص: ۳۰۷

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۴۷.

۲- ۲. القاموس ج ۳ ص ۱۹۰.

و يقال أتاح الله لفلان كذا أی قدره و أنزله به قوله علیه السلام و مالأت أی عاونت و ساعدت.

و قال الفیروزآبادی (۱)

الفت الدق و الکسر بالأصابع و الشق فی الصخره و فت فی ساعده أضعفه و قال (۲)

العضد الناصر و المعین و هم عضدی و أعضادی و قال (۳)

دمغه کمنعه و نصره شجه حتی بلغت الشجه الدماغ و فلانا ضرب دماغه قوله علیه السلام طمهم بالبلاء

أی اقلعهم و استأصلهم من قولهم طم شعره إذا جزه و استأصله و کذا قوله قمهم بالعذاب کنایه عن ذلک من قولهم قم البیت أی کنسه.

قوله علیه السلام هائمه أی متحیره قوله و اجعلهم لنا ودا المصدر بمعنی الفاعل أو بمعنی المفعول أی هم یودوننا أو نحن نودهم و الأول أظهر و هو إشاره إلی قوله تعالی سَیَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمنُ وُدًّا و قد مر فی کتاب الإمامه و کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام أن المراد به ود الأئمه و فی مصباح الزائر ردءا بالکسر أی عونا.

و قال الجزری (۴)

تهلل وجهه أی استنار و ظهر علیه أمارات السرور انتهی و المرح الأشر و البطر و الاختیال و الإباره الإهلاک و یقال استذله أی ذلله و استذله إذا رآه ذلیلا ذکره الفیروزآبادی (۵) و قال أفلج (۶)

برهانه قومه و أظهره و اللأواء الشده و الحنادس جمع الحندس و هو الظلمه و اللیل المظلم أی اکشف عنهم الفتن و البلایا الناشیه من أباطیل الناس و عماهم و الأباطیل

۱- ۱. القاموس ج ۱ ص ۱۵۳.

۲- ۲. القاموس ج ۱ ص ۳۱۴.

۳- ۳. القاموس ج ۳ ص ۱۵۰.

۴- ۴. النهایه ج ۴ ص ۲۶۹.

۵- ۵. القاموس ج ۳ ص ۳۷۹.

۶- ۶. القاموس ج ۱ ص ۱۹۵.

جمع باطل أو أبطوله بمعناه.

قوله يوشك فيها فرجهم بكسر الشين أی يقرب و يسرع قوله عليه السلام بسط عملی أی نشر مأمولی و إعطاءه واسعا أو مبسوطا أو قضاء حوائجی كثيرا لتكون آمالی مبسوطه منك.

قوله أيامك أی الأيام التی وعدته أولياءك من نصرهم علی أعدائهم و إعلاء كلمتهم فلا يلزم حمل الرجاء علی الخوف كما ذكره المفسرون.

**[ترجمه]فيروزآبادی گفته: «رجل كاسف البال» يعنی بد حال و «كاسف الوجه» يعنی عبوس. گفته آن حضرت عليه السلام: «من غير تبييت» يعنی بدون اين كه با نيت روزه، در شب بيتوته كنی و افطار كن، نه بر وجه شماتت و شادمانی بلكه برای مخالفت با كسی كه برای تبرک به آن، چنين وقتی را روزه می گيرد.

گفته وی: «اخضلت» از باب افعال و افعلال يعنی مبتلا شد. «مقفره» يعنی خالی و «فخبّ» يعنی شتاب كن و «ايضاع»، چهارپا را مجبور به سرعت كردن. گفته می‌شود: «أتاح الله لفلان كذا» يعنی آن را مقدر كرد و نازل فرمود. و «مالأت» يعنی ياری و مساعدت كرد. «هائمه»، سرگردان. «واجعلهم لنا ودا»، مصدر به معنای فاعل يا مفعول است يعنی ايشان ما را دوست دارند يا ما ايشان را دوست داريم كه وجه اول بهتر است و اشاره به كلام خداست كه: «سيجعل لهم الرحمن ودا» كه در كتاب امامت و كتاب امير المؤمنين عليه السلام گذشت كه مراد از آن، دوستی ائمه است. در مصباح الزائر «ردءا» با كسره آمده به معنی كمک.

جزری گويد: «تهلل وجهه» يعنی روشن شد و نشانه‌های شادی در آن ظاهر گشت. پايان سخن وی. «مرح»، سرخوشی و بی‌دردی و تكبر. «اباره» هلاک كردن و گفته می‌شود: «استذله»، ذلّله و استذله يعنی او را ذليل ديد. فيروزآبادی آن را ذكر كرده و گفته: «أفلج برهانه» يعنی آن را تقويت و آشكار كرد. «لأواء»، شدت. «حنادس» جمع حندس يعنی تاريكی و شب تاريک؛ يعنی فتنه‌ها و بلايای ناشی از كارهای باطل مردم و كوری آنان را از ايشان دفع كن. «اباطيل» جمع باطل است يا «ابطوله» به همان معنا. گفته وی: «يوشِک فيها فرجهم» يعنی نزديک است.

گفته آن حضرت عليه السلام: «بسط عملی» يعنی اميد مرا پراكنده كرد و وسعت و گستردگی به آن دادن، يا برآورده كردن نيازهای بسيار من، تا آرزوهای من از تو زياد شود. « ايامک» يعنی روزهايی كه به دوستانت وعده ياری آنها را دادی تا بر دشمنانشان پيروز شوند و كلمه آنان برتر گردد. پس نيازی به حمل رجاء بر خوف نيست چنان كه مفسران آورده‌اند.

**[ترجمه]

أقول

أورد السيد قدس الله روحه فی مصباح الزائر: هذه الروايه بعينها(۱) و أوردها فی كتاب الإقبال بوجه آخر بينهما اختلاف كثير فأحببنا إيرادها ليختار العامل أيهما أراد أو يجمع بينهما علی جهه الاحتياط.

**[ترجمه]سید - قدس الله روحه - این روایت را عینا در مصباح الزائر آورده است و آن را در کتاب الاقبال به شکل دیگری و با تفاوت بسیار آورده و آن را درج نمودیم تا اهل عمل، هر یک را که خواستند برگزینند، یا به جهت احتیاط به هر دو عمل کنند. - . مصباح الزائر : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۵»

قَالَ رَحِمَهُ اللَّهُ رَوَيْنَا بِإِسْنَادِنَا إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى مَوْلَايَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیه السلام يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَ هُوَ مُتَغَيِّرُ اللَّوْنِ وَ دُمُوعُهُ تَنْحَدِرُ عَلَى خَدَّيْهِ كَاللُّؤْلُؤِ فَقُلْتُ لَهُ يَا سَيِّدِی مِمَّا بُكَاؤُكَ لَا أَبْكَى اللَّهُ عَيْنَيْكَ فَقَالَ لِی أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ فِی مِثْلِ هَذَا الْيَوْمِ أُصِيبَ الْحُسَيْنُ علیه السلام فَقُلْتُ بَلَى يَا سَيِّدِی وَ إِنَّمَا أَتَيْتُكَ مُقْتَبِساً مِنْكَ فِيهِ عِلْماً وَ مُسْتَفِيداً مِنْكَ لِتُفِيدَنِی فِيهِ قَالَ سَلْ عَمَّا بَدَا لَكَ وَ عَمَّا شِئْتَ قُلْتُ مَا تَقُولُ يَا سَيِّدِی فِی صَوْمِهِ قَالَ صُمْهُ مِنْ غَيْرِ تَبْيِيتٍ وَ أَفْطِرْهُ مِنْ غَيْرِ تَشْمِيتٍ وَ لَا تَجْعَلْهُ يَوْماً كَامِلًا وَ لَكِنْ أَفْطِرْ بَعْدَ الْعَصْرِ بِسَاعَةٍ وَ لَوْ بِشَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ فَإِنَّ فِی ذَلِكَ الْوَقْتِ مِنْ ذَلِكَ الْيَوْمِ تَجَلَّتِ الْهَيْجَاءُ عَنْ آلِ الرَّسُولِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ انْكَشَفَ الْمَلْحَمَةُ عَنْهُمْ وَ فِی الْأَرْضِ مِنْهُمْ ثَلَاثُونَ صَرِيعاً يَعِزُّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَصْرَعُهُمْ قَالَ ثُمَّ بَكَى بُكَاءً شَدِيداً حَتَّى اخْضَلَّتْ لِحْيَتُهُ بِالدُّمُوعِ.

وَ قَالَ أَ تَدْرِی أَيَّ يَوْمٍ كَانَ ذَلِكَ الْيَوْمُ قُلْتُ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّی يَا مَوْلَايَ

ص: ۳۰۹

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۳۸.

قَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ النُّورَ يَوْمَ الْجُمُعَهِ فِی أَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ خَلَقَ الظُّلْمَهَ فِی يَوْمِ الْأَرْبِعَاءِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَ جَعَلَ لِكُلٍّ مِنْهُمَا شَرِيعَهً وَ مِنْهَاجاً يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سِنَانٍ أَفْضَلُ مَا تَأْتِی بِهِ هَذَا الْيَوْمَ أَنْ تَعْمِدَ إِلَی ثِيَابٍ طَاهِرَهٍ فَتَلْبَسَهَا وَ تُحِلَّ أَزْرَارَکَ وَ تَكْشِفَ عَنْ ذِرَاعَيْکَ وَ عَنْ سَاقَيْکَ ثُمَّ تَخْرُجَ إِلَی أَرْضٍ مُقْفِرَهٍ حَيْثُ لَا يَرَاکَ أَحَدٌ أَوْ فِی دَارِکَ حِينَ يَرْتَفِعُ النَّهَارُ وَ تُصَلِّی أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ تَقْرَأُ فِی الرَّكْعَهِ الْأُولَی سُورَهَ الْحَمْدِ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَ فِی الثَّانِيَهِ سُورَهَ الْحَمْدِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ فِی الثَّالِثَهِ سُورَهَ الْحَمْدِ وَ سُورَهَ الْأَحْزَابِ وَ فِی الرَّابِعَهِ الْحَمْدَ وَ الْمُنَافِقِينَ ثُمَّ تُسَلِّمُ وَ تُحَوِّلُ وَجْهَکَ نَحْوَ قَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ تُمَثِّلُ بَيْنَ يَدَيْکَ مَصْرَعَهُ وَ تُفَرِّغُ ذِهْنَکَ وَ جَمِيعَ بَدَنِکَ وَ تَجْمَعُ لَهُ عَقْلَکَ ثُمَّ تَلْعَنُ قَاتِلَهُ أَلْفَ مَرَّهٍ يُكْتَبُ لَکَ بِكُلِّ لَعْنَهٍ أَلْفُ حَسَنَهٍ وَ يُمْحَی عَنْکَ أَلْفُ سَيِّئَهٍ وَ يُرْفَعُ لَکَ أَلْفُ دَرَجَهٍ فِی الْجَنَّهِ ثُمَّ تَسْعَی مِنَ الْمَوْضِعِ الَّذِی صَلَّيْتَ فِيهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ أَنْتَ تَقُولُ فِی كُلِّ مَرَّهٍ مِنْ سَعْيِکَ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ رِضًا بِقَضَاءِ اللَّهِ وَ تَسْلِيماً لِأَمْرِهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ أَنْتَ فِی كُلِّ ذَلِکَ عَلَيْکَ الْكَآبَهُ وَ الْحَزَنُ ثَاكِلًا حَزِيناً مُتَأَسِّفاً فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ ذَلِکَ وَقَفْتَ فِی مَوْضِعِکَ الَّذِی صَلَّيْتَ فِيهِ وَ قُلْتَ سَبْعِينَ مَرَّهً اللَّهُمَّ عَذِّبِ الَّذِينَ حَارَبُوا رُسُلَکَ وَ شَاقُّوکَ وَ عَبَدُوا غَيْرَکَ وَ اسْتَحَلُّوا مَحَارِمَکَ وَ الْعَنِ الْقَادَهَ وَ الْأَتْبَاعَ وَ مَنْ كَانَ مِنْهُمْ وَ مَنْ رَضِیَ بِفِعْلِهِمْ لَعْناً كَثِيراً ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ فَرِّجْ عَنْ أَهْلِ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ اسْتَنْقِذْهُمْ مِنْ أَيْدِی الْمُنَافِقِينَ وَ الْكُفَّارِ وَ الْجَاحِدِينَ وَ امْنُنْ عَلَيْهِمْ وَ افْتَحْ لَهُمْ فَتْحاً يَسِيراً وَ اجْعَلْ لَهُمْ مِنْ لَدُنْکَ عَلَی عَدُوِّکَ وَ عَدُوِّهِمْ سُلْطَاناً نَصِيراً ثُمَّ اقْنُتْ بَعْدَ الدُّعَاءِ وَ قُلْ فِی قُنُوتِکَ اللَّهُمَّ إِنَّ الْأُمَّهَ خَالَفَتِ الْأَئِمَّهَ وَ كَفَرُوا بِالْكَلِمَهِ وَ أَقَامُوا عَلَی الضَّلَالَهِ وَ الْكُفْرِ وَ الرَّدَی وَ الْجَهَالَهِ وَ الْعَمَی وَ هَجَرُوا الْكِتَابَ الَّذِی أَمَرْتَ بِمَعْرِفَتِهِ وَ الْوَصِیَّ الَّذِی أَمَرْتَ بِطَاعَتِهِ فَأَمَاتُوا الْحَقَّ وَ عَدَلُوا عَنِ الْقِسْطِ وَ أَضَلُّوا الْأُمَّهَ

عَنِ الْحَقِّ وَ خَالَفُوا السُّنَّهَ وَ بَدَّلُوا الْكِتَابَ وَ مَلَكوا الْأَحْزَابَ وَ كَفَرُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ وَ تَمَسَّكَوا بِالْبَاطِلِ وَ ضَيَّعُوا الْحَقَّ وَ أَضَلَّوا خَلْقَكَ وَ قَتَلُوا أَوْلَادَ نَبِيِّكَ صلی الله علیه و آله وَ خِيَرَهَ عِبَادِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ حَمَلَهِ عَرْشِكَ وَ خَزَنَهِ سِرِّكَ وَ مَنْ جَعَلْتَهُمُ الْحُكَّامَ فِی سَمَاوَاتِكَ وَ أَرْضِكَ.

اللَّهُمَّ فَزَلْزِلْ أَقْدَامَهُمْ وَ أَخْرِبْ دِيَارَهُمْ وَ اكْفُفْ سِلَاحَهُمْ وَ أَيْدِيَهُمْ وَ أَلْقِ الِاخْتِلَافَ فِيمَا بَيْنَهُمْ وَ أَوْهِنْ كَيْدَهُمْ وَ اضْرِبْهُمْ بِسَيْفِكَ الصَّارِمِ وَ حَجَرِكَ الدَّامِغِ وَ طُمَّهُمْ بِالْبَلَاءِ طَمّاً وَ ارْمِهِمْ بِالْبَلَاءِ رَمْياً وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً شَدِيداً نُكْراً وَ ارْمِهِمْ بِالْغَلَاءِ وَ خُذْهُمْ بِالسِّنِينَ الَّذِی أَخَذْتَ بِهَا أَعْدَاءَكَ وَ أَهْلِكْهُمْ بِمَا أَهْلَكْتَهُمْ بِهِ اللَّهُمَّ وَ خُذْهُمْ أَخْذَ الْقُرَی وَ هِیَ ظَالِمَهٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ اللَّهُمَّ إِنَّ سُبُلَكَ ضَائِعَهٌ وَ أَحْكَامَكَ مُعَطَّلَهٌ وَ أَهْلَ نَبِيِّكَ فِی الْأَرْضِ هَائِمَهٌ كَالْوَحْشِ السَّائِمَهِ اللَّهُمَّ أَعْلِ الْحَقَّ وَ اسْتَنْقِذِ الْخَلْقَ وَ امْنُنْ عَلَيْنَا بِالنَّجَاهِ وَ اهْدِنَا لِلْإِيمَانِ وَ عَجِّلْ فَرَجَنَا بِالْقَائِمِ علیه السلام وَ اجْعَلْهُ لَنَا رِدْءاً وَ اجْعَلْنَا لَهُ رِفْداً اللَّهُمَّ وَ أَهْلِكْ مَنْ جَعَلَ قَتْلَ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ عِيداً وَ اسْتَهَلَّ فَرَحاً وَ سُرُوراً وَ خُذْ آخِرَهُمْ بِمَا أَخَذْتَ بِهِ أَوَّلَهُمْ اللَّهُمَّ أَضْعِفِ الْبَلَاءَ وَ الْعَذَابَ وَ التَّنْكِيلَ عَلَی الظَّالِمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ عَلَی ظَالِمِی آلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ صلی الله علیه و آله نَكَالًا وَ لَعْنَهً وَ أَهْلِكْ شِيعَتَهُمْ وَ قَادَتَهُمْ وَ جَمَاعَتَهُمْ اللَّهُمَّ ارْحَمِ الْعِتْرَهَ الضَّائِعَهَ الْمَقْتُولَهَ الذَّلِيلَهَ مِنَ الشَّجَرَهِ الطَّيِّبَهِ الْمُبَارَكَهِ اللَّهُمَّ أَعْلِ كَلِمَتَهُمْ وَ أَفْلِجْ حُجَّتَهُمْ وَ ثَبِّتْ قُلُوبَهُمْ وَ قُلُوبَ شِيعَتِهِمْ عَلَی مُوَالاتِهِمْ وَ انْصُرْهُمْ وَ أَعِنْهُمْ وَ صَبِّرْهُمْ عَلَی الْأَذَی فِی جَنْبِكَ وَ اجْعَلْ لَهُمْ أَيَّاماً مَشْهُورَهً وَ أَيَّاماً مَعْلُومَهً كَمَا ضَمِنْتَ لِأَوْلِيَائِكَ فِی كِتَابِكَ الْمُنْزَلِ فَإِنَّكَ قُلْتَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِی الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِی ارْتَضی لَهُمْ وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً

اللَّهُمَّ أَعْلِ كَلِمَتَهُمْ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ فَإِنِّي عَبْدُكَ الْخَائِفُ مِنْكَ وَ الرَّاجِعُ إِلَيْكَ وَ السَّائِلُ لَدَيْكَ وَ الْمُتَوَكِّلُ عَلَيْكَ وَ اللَّاجِي بِفِنَائِكَ فَتَقَبَّلْ دُعَائِي وَ اسْمَعْ نَجْوَايَ وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ رَضِيتَ عَمَلَهُ وَ هَدَيْتَهُ وَ قَبِلْتَ نُسُكَهُ وَ انْتَجَبْتَهُ بِرَحْمَتِكَ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْوَهَّابُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَلَّا تُفَرِّقَ بَيْنِي وَ بَيْنَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ اجْعَلْنِي مِنْ شِيعَةِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَذْكُرُهُمْ وَاحِداً وَاحِداً بِأَسْمَائِهِمْ إِلَى الْقَائِمِ عليه السلام وَ أَدْخِلْنِي فِيمَا أَدْخَلْتَهُمْ فِيهِ وَ أَخْرِجْنِي مِمَّا أَخْرَجْتَهُمْ مِنْهُ ثُمَّ عَفِّرْ خَدَّيْكَ عَلَى الْأَرْضِ وَ قُلْ يَا مَنْ يَحْكُمُ بِمَا يَشَاءُ وَ يَعْمَلُ مَا يُرِيدُ أَنْتَ حَكَمْتَ فِي أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ مَا حَكَمْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ مَحْمُوداً مَشْكُوراً وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ وَ فَرَجَنَا بِهِمْ فَإِنَّكَ ضَمِنْتَ إِعْزَازَهُمْ بَعْدَ الذِّلَّةِ وَ تَكْثِيرَهُمْ بَعْدَ الْقِلَّةِ وَ إِظْهَارَهُمْ بَعْدَ الْخُمُولِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَسْأَلُكَ يَا إِلَهِي وَ سَيِّدِي بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ أَنْ تُبَلِّغَنِي أَمَلِي وَ تَشْكُرَ قَلِيلَ عَمَلِي وَ أَنْ تَزِيدَنِي فِي أَيَّامِي وَ تُبَلِّغَنِي ذَلِكَ الْمَشْهَدَ وَ تَجْعَلَنِي مِنَ الَّذِينَ دُعِيَ فَأَجَابَ إِلَى طَاعَتِهِمْ وَ مُوَالاتِهِمْ وَ أَرِنِي ذَلِكَ قَرِيباً سَرِيعاً إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ وَ ارْفَعْ رَأْسَكَ إِلَى السَّمَاءِ فَإِنَّ ذَلِكَ أَفْضَلُ مِنْ حَجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ وَ اعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُعْطِي مَنْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوَقِّيهِ مِنْ مِيتَةِ السَّوْءِ وَ لَا يُعَاوِنُ عَلَيْهِ عَدُوّاً إِلَى أَنْ يَمُوتَ وَ يُوَقِّيهِ مِنَ الْمَكَارِهِ وَ الْفَقْرِ وَ يُؤْمِنُهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ يُؤْمِنُ وُلْدَهُ مِنْ ذَلِكَ إِلَى أَرْبَعِ أَعْقَابٍ وَ لَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَ لَا لِأَوْلِيَائِهِ عَلَيْهِ سَبِيلًا قَالَ قُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيَّ بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةِ حَقِّكُمْ وَ أَدَاءِ

مَا افْتَرَضَ لَكَمْ بِرَحْمَتِهِ وَ مِنْهُ وَ هُوَ حَسْبِی وَ نِعْمَ الْوَكِیلُ (۱).

lt;meta info=". سید رحمه الله به سندی از عبدالله بن سنان روایت می کند که گفت: در روز عاشورا به خدمت سرورم امام صادق جعفر بن محمد صلی الله علیه و آله رفتم و او را رنگ‌پریده و گرفته دیدم و اشکهایش چون مروارید از گونه هایش فرو می‌افتاد. گفتم ای مولای من، خدا گریه ات را به کس نشان ندهد! از چه روی می گریی؟ حضرت مرا گفت: آیا خبر نداری که حسین علیه السلام در چنین روزی به شهادت رسید؟ گفتم آری ای سرورم و اکنون برای برگرفتن دانشی از شما در باره همین موضوع و بهرمند گشتن از وجود شما آمده ام تا مرا بهره ای ببخشید. فرمود: درباره هر چه خواهی و هر چه در دل داری بپرس. گفتم: درباره روزه در این روز چه می‌فرمایید؟ فرمود: بدون نیت کردن از شب قبل در این روز روزه بگیر و بدون شماتت و شادمانی افطار کن و آن را روزه کامل قرار مده و ساعتی پس از نماز عصر، حتی شده با نوشیدن آبی افطار کن، زیرا که در مثل چنین وقتی از این روز بود که سایه سیاه جنگ از سر خاندان رسول الله که درود خدا بر او و ایشان باد، کم گشت و غوغای نبرد از ایشان دور گشت، حال آن که سی تن از ایشان که درغلتیدن ایشان بر خاک، بر پیامبر صلی الله علیه و آله دشوار بود، نقش بر زمین گشته بودند. گوید: سپس حضرت گریه ای شدید نمود تا آنکه محاسن مبارکش به اشکهایش خیس گشت، سپس فرمود: آیا می‌دانی که این روز چه روزی بود؟ عرض کردم، شما بهتر از من می‌دانید ای مولای من. فرمود: خداوند عز و جل نور را در روز جمعه ای در اول ماه رمضان آفرید و تاریکی را در روز چهارشنبه مطابق عاشورا آفرید و هر یک را آیین و روشی نهاد. ای عبد الله بن سنان، به راستی که برترین کاری که در این روز انجام دهی آن است که لباسی پاکیزه برگیری و بپوشی و تکمه هایت را برکَنی و بازوانت و ساق پایت را همچون عزاداران از لباس بیرون اندازی. سپس به سوی زمینی خشک و بیابانی که کسی تو را در آن نبیند بیرون شو و یا در وقتی که خورشید اوج می گیرد، در منزلت بمان و چهار رکعت نماز بگزار و میان هر دو رکعت سلام بده و در رکعت اول، سوره حمد و قل یا ایها الکافرون و در دومی حمد و قل هو الله احد می‌خوانی و در سومی حمد و سوره احزاب و در چهارمی حمد و سوره المنافقون می‌خوانی و سپس سلام داده و روی سوی قبر حسین علیه السلام و قتلگاه او می گردانی و قتلگاه او را تجسّم می کنی و تمام ذهنت و همه پیکرت را محض تمرکز بر او کرده و حواست را به این کار می‌دهی و سپس قاتلش را هزار بار لعن و نفرین می‌فرستی که به هر لعنت برایت هزار حسنه نوشته شود و هزار سیئه از تو زدوده شود و درجات در بهشت هزار درجه والا گردد و سپس در مکانی که نماز گزاردی، هفت بار می‌دوی و در هر دویدنت هفت بار می گویی: إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ، به راستی که ما از خداییم و به سوی خدا بازگردندگانیم. راضی ام به قضای خدا و تسلیمم به امر خدا و در این حال باید که بر تو حالت حزن و اندوه باشد و بسیار غمزده باشی و تاسف خوری. و چون از این کار فارغ گشتی، در محلی که نماز خواندی بر پای ایست و هفتاد بار بگو: خداوندا کسانی را که با رسولت سر دشمنی گذاردند و با تو سر ناسازگاری گذاشتند و غیر تو را پرستیدند و محرّمات تو را برای خود حلال کردند، عذابی سخت کن و سرکردگان و دنباله‌روان و هر کس در میان ایشان بود یا از کرده ایشان خشنود بود را لعنت بی پایان فرست. سپس می گویی: خداوندا، گشایش آل محمد که صلوات خدا بر او و بر ایشان باد را دررسان و ایشان را از ستم منافقین و کافران و کافران انکارپیشه رهایی بخش و بر آنان منت نه و فتح و گشایشی آسان نصیبشان گردان و برایشان از نزد خود بر دشمنت و دشمن ایشان چیرگیِ یاری‌بخشی قرار ده. پس از این دعا دستانت را به قنوت بالا بگیر و در قنوتت بگو: خداوندا، این امت با امامان به دشمنی برخاستند و به کلمه الهی کفر ورزیده و بر گمراهی و کفر و هلاکت و نادانی و کوردلی پاییدند و کتاب را که به شناختش امر فرموده بودی، به کنار انداختند و آن جانشین پیامبر

را که به طاعت از او فرمان داده بودی رها نمودند و حق را میراندند و از راه دادگری، روی کج نمودند و مردمان را از حق گمراه ساختند و با سنت به مخالفت برخاستند و کتاب خدا را تحریف کردند و گروه ها و احزاب را فرمانروا نمودند و چون حق به سویشان آمد، به آن کفر ورزیدند و باطل را سخت چسبیدند و حق را تباه داشتند و بندگانت را گمراه نمودند و فرزندان پیامبرت صلی الله علیه و آله و برترین بندگانت و برگزیدگانت و حاملان دانشت و خزانه‌داران رازهایت، همان کسان که ایشان را حاکمان در آسمانها و زمینت قرار دادی، کشتند. خداوند پس پاهایشان را به لرزه افکن، و دیارشان را ویران گردان و دست و سلاحشان را ناکار کن و بازدار و میانشان اختلاف افکن و دشمنی پنهان ایشان را سست گردان و ایشان را به شمشیر برنده ات ضربت زن و به سنگ سرشکنت بر سرشان کوب و ایشان را غرق بلایی چون شن روان گردان و تیر بلا را بر قلبشان زن و عذابی ناخوشایند بر سرشان ریز و ایشان را به گرانی اسیر کن و به عذاب قحطیها که دشمنانت را به آن نابود گرداندی، منکوب نما و ایشان را همانسان که آنان را هلاک گرداندی، هلاک نما و ایشان را چون اهل شهرهای نابود شده، در چنگ قدرتت بگیر «وَ هِیَ ظالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِیمٌ شَدِیدٌ» - . هود / ۱۰۲ - {در حالی که ستم پیشه بودند، به راستی که مجازات خداوند دردناک و شدید است.} خداوندا، سیره های تو را تباه نموده اند و احکامت را اجرا ناشده گذارده اند و عترت پیامبرت را در پهنه زمین چون حیوانات وحشی بی خانمان، سرگردان نموده اند. خداوند پس حق را یاری کن و خلق را نجات بخش و به نجاتت بر ما منت نه و رهنمایمان به ایمان باش و فرج و گشایش ما به وجود حضرت قائم علیه السلام را زود رسان و او را یاور ما قرار ده و ما را یاریگر او. خداوندا هر آن که روز قتل اهل بیت پیامبرت را عید گرفت و چهره اش از شوق و ذوق آن شادمان و شکفته گشت، هلاک گردان و آخرین ایشان را چنان که اولین ایشان را منکوب نمودی، نابود گردان و پروردگارا عذاب ایشان را دوچندان نما و شکنجه های ستمگران از اولینها تا آخرین های ایشان را و شکنجه ستم... بردگان بر اهل بیت پیامبرت صلی الله علیه و آله را به لعنت و مجازات سخت دوچندان کن. و دنباله‌روان و سرکردگان و همه گروه ایشان را هلاک کن. خداوند بر عترت پاکِ جان‌باخته تحقیرگشته که باقیماندگان از تبار نیک‌آیند برکت‌یافته اند، رحمت فرست. خداوندا سخن حقیقت ایشان را فراز گردان و حجت ایشان را از پرده برون کن و دلهای ایشان را استوار گردان و دلهای شیعیان ایشان را بر دوستی نمودن با آنان قرص و استوار گردان و یاریشان نما و در سایه خود، در برابر آزار دیدن در راهت شکیبایشان کن و ایشان را ایّام شکوهمند که همگان به فضلش اعتراف نمایند و روزگارانی شناخته شده نصیب گردان، چنان که آن را در کتابت برای دوستدارانت تضمین نمودی، واجب گردانی. چرا که تو خود فرموده ای «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِینَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ لَیَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِی الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَیُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِینَهُمُ الَّذِی ارْتَضى لَهُمْ وَ لَیُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً یَعْبُدُونَنِی لا یُشْرِكُونَ بِی شَیْئاً» - . نور / ۵۵ - {خدا به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، وعده داده است که حتماً آنان را در این سرزمین جانشین [خود] قرار دهد؛ همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند جانشین [خود] قرار داد، و آن دینی را که برایشان پسندیده است به سودشان مستقر کند، و بیمشان را به ایمنی مبدل گرداند، [به حالی که] مرا عبادت کنند و چیزی را با من شریک نگردانند.} خداوندا سخن حق ایشان را فراز گردان. ای آن که خدایی نیست جز تو، ای آن که خدایی نیست جز تو، ای مهربانترین مهربانان، ای زنده، ای برخیزنده به اتمام همه کارها، که من بنده پر خشیّت از تو و بازگردنده به تو و درخواست کننده از تو و توکل کننده به تو و پناه آورده به ساحت تو هستم، پس دعایم را بپذیر و نیایش نجواگرانه ام را بشنو و مرا از کسانی قرار ده که از عملشان راضی گشته و رهش نموده ای و آیینهای پرستشگری او را پذیرفته و او را به رحمتت اهل نجوا و نیایش خود کرده ای. هان که تویی سرفراز عطاکننده. خدایا به حق لا اله الا الله از تو درخواست می‌کنم که مرا از محمد و آل محمد که صلوات و درود تو بر ایشان باد،

جدا مگردانی و مرا از شیعیان محمد و آل محمد قرار ده. و سپس ایشان را یکی پس از دیگری به نامشان می‌خوانی تا حضرت قائم علیه السلام و می گویی: و مرا به همان راهی که ایشان را به آن وارد نمودی، ورود بده و از هر آنچه ایشان را از آن به در آوردی، بیرون گردان. سپس صورتت را بر زمین بگذار و بگو: ای آن که هر چه خواهد حکم کند و هر چه خواهد کند، تو در حق اهل بیت محمد به هر آنچه خواستی حکم نمودی، پس حمد و ثنا تو راست پسندیده و سپاس گفته، و فرج ایشان را و فرج ما به ایشان را زود رسان، که تو سرفراز کردن ایشان پس از خوار گشتن و بسیار شدن پس از اندک بودن و به منصه ظهور رساندن پس از گمنامی را خود برایشان ضمانت نموده ای، ای مهربانترین مهربانان. ای خدای من و سرور من، به حق بخشندگی و بزرگواری‌ات از تو درخواست می‌کنم که مرا به آرزویم برسانی و عمل اندکم را بپذیری و روزهای زندگی ام را افزون کنی و مرا به آن شهادتگاه رسانی و مرا از کسانی قرار دهی که فراخوانده شد و به فرمانبری و دوستی نمودن و یاری ایشان پاسخ گفت و این را به زودی و به شتاب به من ارزانی داری که تو بر هر کاری توانمندی. سپس سرت را به سمت آسمان بالا- بگیر که این برتر است از حج گزاردن و عمره رفتن و بدان که خدای تعالی هر که را در این روز این نماز را خالصانه بخواند و این دعا را بگوید و با یقین و تصدیق این عمل را انجام دهد، ده خوی نیک عطا گرداند که از جمله او را از مرگ بد در امان دارد و از امور ناخوشایند و تهیدستی حفظ نماید و تا زمان مرگش، دشمنی را علیه وی یاری نکند و خداوند او را از جنون و جذام در خودش و فرزندانش تا چهار نسل دور نگاه دارد و برای شیطان و یاوران وی راهی بر او باز نگذارد. گوید: گفتم حمد و ثنا خدایی راست که به شناخت شما و دوستی‌تان و به جای آوردن آنچه که به لطف و منت خود برای شما واجب گرداند، بر من منت نهاد و او مرا بسنده است و بس نیک وکیلی است. - . الإقبال: ۳۸ -

**[ترجمه]

بیان

قوله رفدا بالتحریک جمع رافد من رفده یرفده إذا أعانه أو بالکسر مصدرا بمعنی اسم الفاعل قوله یا لا إله إلا أنت الموصول محذوف لدلاله قرینه المقام علیه أی یا من لا إله إلا أنت.

**[ترجمه]«رفَدا» جمع رافد از رفده یرفده یعنی یاری کرد او را، یا به کسره که مصدر به معنای اسم فاعل است. «یا لا اله الا انت»، موصول محذوف است چون قرینه مقامیه بر آن دلالت دارد یعنی «یا من لا اله الا انت».

**[ترجمه]

«۶»

أَقُولُ قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْکَبِیرِ أَخْبَرَنِی الشَّیْخُ عِمَادُ الدِّینِ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی الْقَاسِمِ الطَّبَرِیُّ قِرَاءَهً عَلَیْهِ وَ أَنَا أَسْمَعُ فِی شُهُورِ سَنَهِ ثَلَاثٍ وَ خَمْسِینَ وَ خَمْسِمِائَهٍ بِمَشْهَدِ مَوْلَانَا أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ عَنِ الشَّیْخِ أَبِی عَلِیٍّ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ وَالِدِهِ الشَّیْخِ أَبِی جَعْفَرٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ الشَّیْخِ الْمُفِیدِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانِ عَنِ ابْنِ قُولَوَیْهِ وَ أَبِی جَعْفَرِ بْنِ بَابَوَیْهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَعْقُوبَ الْکُلَیْنِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی سَیِّدِی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ

جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام یَوْمَ عَاشُورَاءَ فَأَلْفَیْتُهُ کَاسِفَ اللَّوْنِ.

**[ترجمه]أَقُولُ قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْکَبِیرِ أَخْبَرَنِی الشَّیْخُ عِمَادُ الدِّینِ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِی الْقَاسِمِ الطَّبَرِیُّ قِرَاءَةً عَلَیْهِ وَ أَنَا أَسْمَعُ فِی شُهُورِ سَنَهِ ثَلَاثٍ وَ خَمْسِینَ وَ خَمْسِمِائَهٍ بِمَشْهَدِ مَوْلَانَا أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ عَنِ الشَّیْخِ أَبِی عَلِیٍّ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ وَالِدِهِ الشَّیْخِ أَبِی جَعْفَرٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ الشَّیْخِ الْمُفِیدِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ النُّعْمَانِ عَنِ ابْنِ قُولَوَیْهِ وَ أَبِی جَعْفَرِ بْنِ بَابَوَیْهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ یَعْقُوبَ الْکُلَیْنِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَی سَیِّدِی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام یَوْمَ عَاشُورَاءَ فَأَلْفَیْتُهُ کَاسِفَ اللَّوْنِ.

**[ترجمه]

أقول

و ساق الحدیث مثل ما مر بروایه الشیخ فی المصباح سواء(۲).

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر به سندی که ذکر می کند، نظیر همین روایت را بسان نقل شیخ در المصباح درج نموده است. - . المزار الکبیر : ۱۵۸- ۱۶۱ -

**[ترجمه]

«۷»

قل، [إقبال الأعمال] ذِکْرُ الزِّیَارَهِ فِی یَوْمِ عَاشُورَاءَ مِنْ کِتَابِ الْمُخْتَصَرِ الْمُنْتَخَبِ فَقَالَ مَا هَذَا لَفْظُهُ: ثُمَّ تَتَأَهَّبُ لِلزِّیَارَهِ فَتَبْدَأُ فَتَغْتَسِلُ وَ تَلْبَسُ ثَوْبَیْنِ طَاهِرَیْنِ وَ تَمْشِی حَافِیاً إِلَی فَوْقِ سَطْحِکَ أَوْ فَضَاءٍ مِنَ الْأَرْضِ ثُمَّ تَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَهَ فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ نُوحٍ أَمِینِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ إِبْرَاهِیمَ خَلِیلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُوسَی کَلِیمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ عِیسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ النَّبِیِّینَ وَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ وَ أَفْضَلِ السَّابِقِینَ وَ سِبْطِ خَاتَمِ الْمُرْسَلِینَ وَ کَیْفَ لَا تَکُونُ کَذَلِکَ سَیِّدِی وَ أَنْتَ إِمَامُ الْهُدَی وَ حَلِیفُ التُّقَی وَ خَامِسُ أَصْحَابِ الْکِسَاءِ رُبِّیتَ فِی حَجْرِ الْإِسْلَامِ وَ رَضَعْتَ مِنْ ثَدْیِ الْإِسْلَامِ فَطِبْتَ حَیّاً وَ مَیِّتاً.

۱- ۱. الإقبال: ۳۸.

۲- ۲. المزار الکبیر ص ۱۵۸- ۱۶۱.

السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ الْحَسَنِ الزَّکِیِّ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الصِّدِّیقُ الشَّهِیدُ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْوَصِیُّ الْبَرُّ التَّقِیُّ الرَّضِیُّ الزَّکِیُّ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِکَ وَ جَاهَدَتْ فِی اللَّهِ مَعَکَ وَ شَرَتْ نَفْسَهَا ابْتِغَاءَ مَرْضَاهِ اللَّهِ فِیکَ السَّلَامُ عَلَی الْمَلَائِکَهِ الْمُحْدِقِینَ بِکَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیکَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ أَبَاکَ عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ علیه السلام وَ سَیِّدُ الْوَصِیِّینَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِینَ إِمَامٌ افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَهُ عَلَی خَلْقِهِ وَ کَذَلِکَ أَخُوکَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ علیهما السلام وَ کَذَلِکَ أَنْتَ وَ الْأَئِمَّهُ مِنْ وُلْدِکَ.

أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتُمُ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتُمْ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ جَاهَدْتُمْ فِی اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّی أَتَاکُمُ الْیَقِینُ مِنْ وَعْدِهِ فَأُشْهِدُ اللَّهَ وَ أُشْهِدُکُمْ أَنِّی بِاللَّهِ مُؤْمِنٌ وَ بِمُحَمَّدٍ مُصَدِّقٌ وَ بِحَقِّکُمْ عَارِفٌ وَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَا أَمَرَکُمْ بِهِ وَ عَبَدْتُمُوهُ حَتَّی أَتَاکُمُ الْیَقِینُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَمَرَ بِقَتْلِکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ شَایَعَ عَلَی ذَلِکَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِکَ فَرَضِیَ بِهِ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِینَ سَفَکُوا دَمَکَ وَ انْتَهَکُوا حُرْمَتَکَ وَ قَعَدُوا عَنْ نُصْرَتِکَ مِمَّنْ دَعَاکَ فَأَجَبْتَهُ مَلْعُونُونَ عَلَی لِسَانِ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ صلی الله علیه و آله.

یَا سَیِّدِی وَ مَوْلَایَ إِنْ کَانَ لَمْ یُجِبْکَ بَدَنِی عِنْدَ اسْتِغَاثَتِکَ فَقَدْ أَجَابَکَ رَأْیِی وَ هَوَایَ أَنَا أَشْهَدُ أَنَّ الْحَقَّ مَعَکَ وَ أَنَّ مَنْ خَالَفَکَ عَلَی ذَلِکَ بَاطِلٌ فَیَا لَیْتَنِی کُنْتُ مَعَکُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِیماً.

فَأَسْأَلُکَ یَا سَیِّدِی أَنْ تَسْأَلَ اللَّهَ جَلَّ ذِکْرُهُ فِی ذُنُوبِی وَ أَنْ یُلْحِقَنِی بِکُمْ وَ بِشِیعَتِکُمْ وَ أَنْ یَأْذَنَ لَکُمْ فِی الشَّفَاعَهِ وَ أَنْ یُشَفِّعَکُمْ فِی ذُنُوبِی فَإِنَّهُ قَالَ جَلَّ ذِکْرُهُ مَنْ ذَا الَّذِی یَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَی آبَائِکَ وَ أَوْلَادِکَ وَ الْمَلَائِکَهِ الْمُقِیمِینَ فِی حَرَمِکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِینَ وَ عَلَی الشُّهَدَاءِ الَّذِینَ اسْتُشْهِدُوا مَعَکَ وَ بَیْنَ یَدَیْکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَیْهِمْ وَ عَلَی وَلَدِکَ عَلِیٍّ الْأَصْغَرِ الَّذِی

فُجِعْتَ بِهِ.

ثُمَّ تَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی بِکَ تَوَجَّهْتُ إِلَیْکَ وَ قَدْ تَحَرَّمْتُ بِمُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ وَ تَوَجَّهْتُ بِهِمْ إِلَیْکَ وَ اسْتَشْفَعْتُ بِهِمْ إِلَیْکَ وَ تَوَسَّلْتُ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لِتَقْضِیَ عَنِّی مُفْتَرَضِی وَ دَیْنِی وَ تُفَرِّجَ غَمِّی وَ تَجْعَلَ فَرَجِی مَوْصُولًا بِفَرَجِهِمْ ثُمَّ امْدُدْ یَدَیْکَ حَتَّی یُرَی بَیَاضُ إِبْطَیْکَ وَ قُلْ یَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَا تَهْتِکْ سِتْرِی وَ لَا تُبْدِ عَوْرَتِی وَ آمِنْ رَوْعَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی اللَّهُمَّ اقْلِبْنِی مُفْلِحاً مُنْجِحاً قَدْ رَضِیتَ عَمَلِی وَ اسْتَجَبْتَ دَعْوَتِی یَا اللَّهُ الْکَرِیمُ ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ تَبْدَأُ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَی فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَی الْحَسَنِ الزَّکِیِّ السَّلَامُ عَلَی الْحُسَیْنِ الصِّدِّیقِ الشَّهِیدِ السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ السَّلَامُ عَلَی مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ السَّلَامُ عَلَی الرِّضَا عَلِیِّ بْنِ مُوسَی السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ السَّلَامُ عَلَی الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی الْإِمَامِ الْقَائِمِ بِحَقِّ اللَّهِ وَ حُجَّهِ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ عَلَی آبَائِهِ الرَّاشِدِینَ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً کَثِیراً ثُمَّ تُصَلِّی سِتَّ رَکَعَاتٍ مَثْنَی مَثْنَی تَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ مَرَّهً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ تَقُولُ بَعْدَ فَرَاغِکَ مِنْ ذَلِکَ اللَّهُمَّ یَا اللَّهُ یَا رَحْمَانُ یَا رَحِیمُ یَا عَلِیُّ یَا عَظِیمُ یَا أَحَدُ یَا صَمَدُ یَا فَرْدُ یَا وَتْرُ یَا سَمِیعُ یَا عَلِیمُ یَا عَالِمُ یَا کَبِیرُ یَا مُتَکَبِّرُ یَا جَلِیلُ یَا جَمِیلُ یَا حَلِیمُ یَا قَوِیُّ یَا عَزِیزُ یَا مُتَعَزِّزُ یَا جَبَّارُ یَا مُؤْمِنُ یَا مُهَیْمِنُ یَا جَبَّارُ یَا عَلِیُّ یَا مُعِینُ یَا حَنَّانُ یَا مَنَّانُ یَا تَوَّابُ یَا بَاعِثُ یَا وَارِثُ یَا حَمِیدُ یَا مَجِیدُ یَا مَعْبُودُ یَا مَوْجُودُ یَا ظَاهِرُ یَا بَاطِنُ یَا أَوَّلُ یَا آخِرُ یَا حَیُّ یَا قَیُّومُ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِکْرَامِ وَ یَا ذَا الْعِزَّهِ وَ السُّلْطَانِ.

أَسْأَلُکَ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ یَا اللَّهُ وَ بِحَقِّ أَسْمَائِکَ کُلِّهَا أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ

آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُفَرِّجَ عَنِّی کُلَّ هَمٍّ وَ غَمٍّ وَ کَرْبٍ وَ ضُرٍّ وَ ضِیقٍ أَنَا فِیهِ وَ تَقْضِیَ عَنِّی دَیْنِی وَ تُبَلِّغَنِی أَمْنِیَّتِی وَ تُسَهِّلَ لِی مَحَبَّتِی وَ تُیَسِّرَ لِی إِرَادَتِی وَ تُوصِلَنِی إِلَی بُغْیَتِی سَرِیعاً عَاجِلًا وَ تُعْطِیَنِی سُؤْلِی وَ مَسْأَلَتِی وَ تَزِیدَنِی فَوْقَ رَغْبَتِی وَ تَجْمَعَ لِی خَیْرَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ(۱).

lt;meta info=". اقبال الاعمال، زیارتی مخصوص روز عاشورا از کتاب المختصر المنتخب: سپس برای زیارت آماده می شوی و غسل می کنی و دو جامه پاک بر تن می کنی و با پای برهنه به روی بام خانه و یا به فضایی باز می‌روی و رو به قبله ایستاده و می گویی: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح امین خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد رسول خدا، سلام بر تو ای وارث پیامبران و وارث امیر المومنین و سرور جانشینان پیامبران و برترین پیشگامان و نوه آخرین فرستادگان و چگونه تو چنین نباشی ای سرور من، حال آنکه تو پیشوای رهیافتگی و هم‌پیمان پرهیزکاری و پنجمین تن از اصحاب کساء هستی و در دامان اسلام پرورش یافتی و از سینه اسلام شیر نوشیده ای و زنده و مرده طیّب و نیکو گشته ای. سلام بر تو ای حسن پسندیده کردار، سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای شهید راستین‌منش، سلام بر تو ای جانشین پیامبر ای نیکوکار پرهیزکار پسندیده کردار پاکدامن، سلام بر تو و بر همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و بر خیمه‌گاه تو رخت اقامت افکندند و همپای تو در راه خدا جانفشانی نمودند و جان خود را برای کسب خشنودی خداوند، در راه تو بفروختند. سلام بر فرشتگانی که پیرامون تو گرد آمده اند. شهادت می‌دهم که خدایی نیست جز خدای یگانه و او را انبازی نباشد و شهادت می‌دهم که محمد که صلوات خدا بر او و خاندانش باد و سلام بی پایان، بنده و رسول خداست و شهادت می‌دهم که پدرت علی بن ابی طالب امیر المومنین علیه السلام و سرور جانشینان پیامبران و فرمانده نورانی دست و رویان و امامی است که خداوند فرمانبری از او را بر آفریدگانش واجب نمود و چنین است برادرت حسن بن علی و چنین هستی تو و همه امامان از نسل تو چنینند. گواهی می‌دهم که شما نماز را بر پا داشتید و زکات مستحقان پرداخت نمودید و امر به معروف و نهی از منکر کردید و در راه خدا چنان که سزد، جانفشانی نمودید تا آنکه لحظه جان باختنتان و یقین به وعده او رسید. پس خدا را شاهد گرفته و شما را شاهد می گیرم که من به خدا ایمان دارم و محمد را تصدیق می کنم و آگاه و معترف به حق شما هستم و شهادت می‌دهم که شما از سوی خداوند عز و جل آنچه را که فرموده بود، ابلاغ نمودید و او را پرستیدید تا آنکه لحظه جان باختنتان رسید. پدر و مادرم به فدایت ای ابا عبد الله، خدا لعنت کند آن که تو را کشت، خدا لعنت کند آن که به کشتن تو دستور داد، خدا لعنت کند آن که در این کار همراهی نمود، خدا لعنت کند آن که این خبر به او رسید و خرسند گشت. شهادت می‌دهم که آنان که خون تو را ریختند و حرمتت را زیر پای نهاده و از یاری تو درنشستند، همان کسانی که تو را فراخواندند و ندایشان را پاسخ گفتی، به گفته پیامبر امی صلی الله علیه و آله ملعون هستند. ای سرور و مولای من، اگر که پیکرم آنگاه که ندای یاری‌جویی سر دادی، اجابت ننمود، به راستی که اندیشه و میل قلبی ام تو را پاسخ گفت. شهادت می... دهم که تو بر حقی و هر آن که با تو مخالفت نمود بر باطل است و ای کاش که با شما بودم تا به فوز عظیم دست یابم. پس از تو ای سرورم، درخواست می کنم که خداوند را در بخشش گناهان من بخوانی و مرا به جمع شما و شیعیانتان ملحق گرداند و شما را اذن شفاعت جستن دهد و شفاعت شما در گناهان من را بپذیرد که او خود جلّ ذکره می‌فرماید: «مَنْ ذَا الَّذِی یَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ» - . بقره / ۲۵۵ - {کیست که نزد وی شفاعت جوید مگر به اذن هم او.} صلوات خدا بر تو و بر پدران و فرزندانت و بر فرشتگان درنشسته بر ساحت حرمت باد، صلوات خدا بر تو و بر همه ایشان و بر شهیدانی که همراه با تو و پیش

روی تو شـهید شدند. صلوات خدا بر تو و بر ایشان و بر فرزندت علی اصغر که به مصیبت او نشستی. سپس می گویی: خداوندا به بزرگواری تو به تو روی آورده و در سـایه‌سـار حریم محمـد و عـترت او و به آبروی ایشـان به تو روی آورده و ایشـان را به شفاعت جستن از تو خوانده ام و به محمد و آل محمد توسل جسته ام تا آنچه بر من واجب است و بدهکاری ام را از گرده من سبـک نمـایی و انـدوهم را بزدایی و فرج و گشـایش مرا به فرج در امر ایشـان ملحـق گردانی، سـپس دسـتانت را به حـدی که سپیدی زیر بغل آشـکار گردد، فراز کن و بگو: خدایی جز تو نیست، راز مرا برملا مدار و زشتیهایم را آشـکار مگردان و دلهره ام را فرونشان و از لغزشم درگذر. خداوندا مرا پیروزمند و نتیجه یافته بازگردان در حالی که از عملم خشـنود باشـی و دعایم را پاسخ گفته باشـی، ای خداوند بخشـنده. سـپس می گویی: سلام بر تو و رحمت و برکات خدا. و سپس آغاز کرده و می گویی: سلام بر امیر المومنین، سـلام بر فاطمه زهرا، سـلام بر حسن پسندیده‌کردار، سلام بر حسین شهید راستین‌منش، سلام بر علی بن حسـین، سـلام بر محمد بن علی، سـلام بر جعفر بن محمد، سـلام بر موسـی بن جعفر، سـلام بر رضا، علی بن موسـی، سـلام بر محمد بن علی، سلام بر علی محمد، سلام بر حسن بن علی، سلام بر امام بر پا دارنده حق خدا و حجت خدا در زمینش صلوات خدا بر او و بر پدران هدایت یافته نیک‌آیند پاک‌سـرشت و سـلام بی پایان و بیکران او. سـپس شش رکعت نماز به صورت دو رکعت دو رکعت می‌خوانی و در هر رکعت یـک فـاتحه الکتـاب و صـدبار قـل هو الله احـد می‌خوانی و پس از فراغت از این نمـاز، می گویی: خداونـدا ای بخشاینـده، ای افزون‌مهر، ای بلنـدمرتبه، ای بزرگوار، ای یگانه، ای بی نیاز، ای یکتا، ای بی‌همتا، ای شنوا، ای آگاه، ای دانا، ای بزرگ، ای صاحب کبریاء، ای والا، ای زیبا، ای بردبار، ای قدرتمند، ای سرفراز، ای فراز جُسته، ای سترگ‌توان، ای امان‌بخش، ای سرپرست صاحب هیمنه، ای فراز جسته، ای بلندمرتبه، ای یاریگر، ای مهرورز، ای منّت دار، ای توبه‌پـذیر، ای برانگیزنـده، ای میراث‌دار، ای سـتوده، ای والاشـکوه، ای پرستیـده شـده، ای هست، ای آشـکار، ای نهان، ای نخستین، ای پایانی، ای زنده، ای برخیزنده به همه امور، ای شکوهمند و گرامی‌دارنده، ای صاحب سرفرازی و سلطه‌دار، به حق این نامها و به حق همه نامهایت از تو درخواست می کنم ای خدا که بر محمد و آل محمد درود فرستی و هر گونه دل‌نگرانی و انـدوه و دل‌پریشـی و آسـیب و تنگنـایی که در آنم را از من بزدایی و دین و بـدهکاری مرا از گرده ام سـبک گردانی و مرا به آرزویم برسانی و محبتم را آسان سازی و ارادتم را سـهل گردانی و مرا بی درنگ و شـتابان به آرزویم رسانی و خواهشم را و درخواسـتم را به من عطـا گردانی و افزون بر آرزویم به من ارزانی داری و خیر دنیـا و آخرت را برای من گرد آوری. - . اقبال الاعمال: ۴۱ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السـلام و أنـاخت بساحتک أی برکت إبلها فی ساحتک کنایه عن إقامتهم عنـده و فیما مر برحلک أی مسـکنک قوله علی الأصغر هذا یدل علی أن المقتول هو الأصغر کما ذهب إلیه الأکثر من أصحابنا.

و قال الکفعمی ره هو الأکبر علی الأصح هکذا قاله الشیخ الشهید قدس الله روحه فی دروسه (۲)

قلت و یؤیده ما ذکره الشیخ محمد بن إدریس ره فی سرائره (۳)

فإنه قال و يستحب إذا زار الحسين عليه السلام أن يزور معه ولده عليا الأكبر و أمه ليلى بنت أبى مره بن عروه بن مسعود الثقفى و هو أول من قتل فى الوقعه يوم الطف و ولد على بن الحسين هذا فى إماره عثمان و مدحه بعضهم بأبيات منها:

لم تر عين نظرت مثله***من محتف يمشى و لا ناعل

أعنى ابن ليلى ذا الندى و السدى ***أعنى ابن بنت الحسب الفاضل

لا يؤثر الدنيا على دينه***و لا يبيع الحق بالباطل

و ذهب الشيخ المفيد ره فى إرشاده (۴)

إلى أن المقتول هو على الأصغر و هو ابن الثقفيه و أن عليا الأكبر هو زين العابدين عليه السلام أمه أم ولد و هى شاه زنان بنت كسرى يزدجرد.

قال محمد بن إدريس و الأولى الرجوع إلى أهل هذه الصناعه و هم النسابون و أصحاب السير و الأخبار و التواريخ مثل الزبير بن بكار فى كتاب أنساب قريش

ص: ۳۱۶

۱- ۱. الإقبال ص ۴۱.

۲- ۲. الدروس ص ۱۵۴.

۳- ۳. السرائر ص ۱۵۶.

۴- ۴. الإرشاد ص ۲۶۹ طبع ایران سنه ۱۴۰۸.

و أبی الفرج الأصفهانی فی مقاتل الطالبیین (۱) و البلاذری و المزنی صاحب کتاب لباب أخبار الخلف و العمری النسابه حقق ذلک فی کتاب المجدی فإنه قال.

و زعم من لا بصیره له أن علیا الأصغر المقتول بالطف و هذا خطأ و وهم و إلی هذا ذهب صاحب کتاب الرد و المواعظ و ابن قتیبه فی المعارف و محمد بن جریر الطبری المحقق و الأزهری فی تاریخه و أبو حنیفه الدینوری صاحب کتاب المفاخر من مصنفی الإمامیه و أبو علی بن همام فی کتاب الأنوار فی تواریخ أهل البیت علیهم السلام و موالیدهم فهؤلاء أطبقوا علی ما ذکرنا و هم أبصر بهذا النوع انتهی کلامه أعلی الله مقامه. و قال الفیروزآبادی (۲)

فجعه کمنعه أوجعه و الفجع أن یرجع الإنسان بشی ء یکرم علیه فیعدمه و قد فجع بماله کعنی و قال (۳) تحرم منه بحرمه تمنع و تحمی بذمه قوله مفترضی علی بناء المفعول أی ما افترضت علی من حقوقک المالیه و غیرها و المراد بالدین حقوق الخلق.

**[ترجمه]«و أناخت بساحتک» یعنی در درگاه تو خوابید. کنایه از اقامت کردن ایشان نزد تو و در آنچه گذشت از «رحل» تو یعنی مسکن تو. «علی الأصغر هذا» بر این دلالت دارد که مقتول علی اصغر بوده، چنان که اکثر اصحاب معتقدند. کفعمی قدس سره گوید که درست‌تر آن است که وی علی اکبر است چنان که شیخ شهید قدس الله روحه در دروس - . الدروس : ۱۵۴ - می گوید. گویم و این سخن را بیان شیخ محمد بن ادریس قدس سره در سرائر تایید می کند که گوید: و مستحب است هر که به زیارت حسین علیه السلام می‌رود، همراه با او فرزندش علی اکبر و مادرش لیلی بنت ابی مره بن عروه بن مسعود ثقفی را نیز زیارت کند و این پسر نخستین کسی بود که در واقعه یوم الطفّ شهید شد و این علی بن حسین در دوره عثمان زاده شد و برخی به ابیاتی او را ستایش نمودند که از جمله این ابیات است:

هیچ چشمی که نگاه انداخت، همتای او را ندید، کودک چهار دست و پا رونده و یا طفلی که بر پایش راه رود.

مقصودم پسر لیلی است که صاحب بخشندگی و نیکی است، همان پسر دخت نیک‌تباری و فضیلت‌مندی.

دنیا را بر دین خود برنمی گزیند و حق را به باطل نمی‌فروشد.

و شیخ مفید ره در ارشاد - . الإرشاد : ۲۶۹ چاپ ایران سال ۱۴۰۸ - بر این باور است که مقتول علی اصغر است و او پسر مادر ثقفی است و علی اکبر همان زین العابدین علیه السلام است که مادرش ام ولد که شاه‌زنان دختر پادشاه یزدگرد بود. محمد بن ادریس گوید. و بهتر است که به اهل این فن که نسب شناسان و سیره نویسان و اهل اخبار و مورخین باشند، نظیر زبیر بن بکار در کتاب انساب قریش و ابوفرج اصفهانی در مقاتل الطالبیین - . مصباح الکفعمی : ۵۰۳ - و بلاذری و مزنی صاحب لباب اخبار الخلف و عمری نسب شناس مراجعه نماییم که عمری گفته است: برخی کسان که آشنایی ندارند ادعا کرده اند که علی اصغر است که در طف کشته شده و این اشتباه و گمان صرف است و صاحب کتاب الرد و المواعظ و ابن قتیبه در المعارف و محمد بن جریر طبری و ازهری در تاریخش و ابو حنیفه دینوری صاحب کتاب المفاخر از نویسندگان امامیه و ابو علی بن عمام در کتاب الانوار فی تواریخ اهل البیت علیه السلام و موالیدهم، این سخن را تایید می کنند و ایشان بر آنچه که ذکر کردیم اجماع دارند و البته ایشان به این امر آگاه ترند. پایان سخن وی اعلی الله مقامه.

فیروز آبادی گوید: «فجعه» مانند «منعه» یعنی او را به درد آورد و «فجع» آن است که انسان به چیزی که برای او ارزشمند است بازگردد و آن را از بین رفته ببینـد.. گویند به مالش مفجوع شد. و گوید: «تحرّمَ منه بحرمه» یعنی با پیمانی از آن منع و حمایت شد. «مفترض» به صیغه اسم مفعول یعنی آنچه از حقوق مالی تو و غیر از آن بر من فرض است. مراد از دین، حقوق خلق است.

شیخ مفید قدس الله روحه در کتاب المزار بعد از وارد کردن زیارتی که از مصباح نقل کردیم، چنین گفته است:

**[ترجمه]

«۸»

قَالَ الشَّیْخُ الْمُفِیدُ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ فِی کِتَابِ الْمَزَارِ بَعْدَ إِیرَادِ الزِّیَارَهِ الَّتِی نَقَلْنَاهَا مِنَ الْمِصْبَاحِ مَا هَذَا لَفْظُهُ زِیَارَهٌ أُخْرَی فِی یَوْمِ عَاشُورَاءَ بِرِوَایَهٍ أُخْرَی: إِذَا أَرَدْتَ زِیَارَتَهُ بِهَا فِی هَذَا الْیَوْمِ فَقِفْ عَلَیْهِ صلی الله علیه و آله وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَی آدَمَ صِفْوَهِ اللَّهِ مِنْ خَلِیقَتِهِ السَّلَامُ عَلَی شَیْثٍ وَلِیِّ اللَّهِ خِیَرَتِهِ السَّلَامُ عَلَی إِدْرِیسَ الْقَائِمِ لِلَّهِ بِحُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَی نُوحٍ الْمُجَابِ فِی دَعْوَتِهِ السَّلَامُ عَلَی هُودٍ الْمَمْدُودِ مِنَ اللَّهِ بِمَعُونَتِهِ السَّلَامُ عَلَی صَالِحٍ الَّذِی تَوَجَّهَ لِلَّهِ بِکَرَامَتِهِ السَّلَامُ عَلَی إِبْرَاهِیمَ الَّذِی حَبَاهُ اللَّهُ بِخَلَّتِهِ السَّلَامُ عَلَی إِسْمَاعِیلَ الَّذِی فَدَاهُ اللَّهُ

ص: ۳۱۷

۱- ۱. مصباح الکفعمیّ ص ۵۰۳.

۲- ۲. القاموس ج ۳ ص ۶۱.

۳- ۳. القاموس ج ۴ ص ۹۵.

بِذِبْحٍ عَظِيمٍ مِنْ جَنَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى إِسْحَاقَ الَّذِی جَعَلَ اللَّهُ النُّبُوَّةَ فِی ذُرِّيَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى يَعْقُوبَ الَّذِی رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ بَصَرَهُ بِرَحْمَتِهِ السَّلَامُ عَلَى يُوسُفَ الَّذِی نَجَّاهُ اللَّهُ مِنَ الْجُبِّ بِعَظَمَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مُوسَى الَّذِی فَلَقَ اللَّهُ الْبَحْرَ لَهُ بِقُدْرَتِهِ السَّلَامُ عَلَى هَارُونَ الَّذِی خَصَّهُ اللَّهُ بِنُبُوَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى شُعَيْبٍ الَّذِی نَصَرَهُ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى دَاوُدَ الَّذِی تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ خَطِيئَتِهِ السَّلَامُ عَلَى سُلَيْمَانَ الَّذِی ذَلَّتْ لَهُ الْجِنُّ بِعِزَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى أَيُّوبَ الَّذِی شَفَاهُ اللَّهُ مِنْ عِلَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى يُونُسَ الَّذِی أَنْجَزَ اللَّهُ لَهُ مَضْمُونَ عِدَتِهِ السَّلَامُ عَلَى عُزَيْرٍ الَّذِی أَحْيَاهُ اللَّهُ بَعْدَ مَيْتَتِهِ السَّلَامُ عَلَى زَكَرِيَّا الصَّابِرِ فِی مِحْنَتِهِ السَّلَامُ عَلَى يَحْيَى الَّذِی أَزْلَفَهُ اللَّهُ بِشَهَادَتِهِ السَّلَامُ عَلَى عِيسَى رُوحِ اللَّهِ وَ كَلِمَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ وَ صَفْوَتِهِ السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ الْمَخْصُوصِ بِأُخُوَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ ابْنَتِهِ السَّلَامُ عَلَى أَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَصِیِّ أَبِيهِ وَ خَلِيفَتِهِ السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ الَّذِی سَمَحَتْ نَفْسُهُ بِمُهْجَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ فِی سِرِّهِ وَ عَلَانِيَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ جَعَلَ اللَّهُ الشِّفَاءَ فِی تُرْبَتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنِ الْإِجَابَةُ تَحْتَ قُبَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى مَنِ الْأَئِمَّةُ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَى ابْنِ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَى ابْنِ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى السَّلَامُ عَلَى ابْنِ جَنَّةِ الْمَأْوَى السَّلَامُ عَلَى ابْنِ زَمْزَمَ وَ الصَّفَا السَّلَامُ عَلَى الْمُرَمَّلِ بِالدِّمَاءِ السَّلَامُ عَلَى الْمَهْتُوكِ الْخِبَاءِ السَّلَامُ عَلَى خَامِسِ أَصْحَابِ أَهْلِ الْكِسَاءِ السَّلَامُ عَلَى غَرِيبِ الْغُرَبَاءِ السَّلَامُ عَلَى شَهِيدِ الشُّهَدَاءِ السَّلَامُ عَلَى قَتِيلِ الْأَدْعِيَاءِ السَّلَامُ عَلَى سَاكِنِ كَرْبَلَاءَ السَّلَامُ عَلَى مَنْ بَكَتْهُ مَلَائِكَةُ السَّمَاءِ السَّلَامُ عَلَى مَنْ ذُرِّيَّتُهُ الْأَزْكِيَاءُ السَّلَامُ عَلَى يَعْسُوبِ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَى مَنَازِلِ الْبَرَاهِينِ السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّةِ السَّادَاتِ السَّلَامُ عَلَى الْجُيُوبِ الْمُضَرَّجَاتِ السَّلَامُ عَلَى الشِّفَاهِ الذَّابِلَاتِ

السَّلَامُ عَلَی النُّفُوسِ الْمُصْطَلَمَاتِ السَّلَامُ عَلَی الْأَرْوَاحِ الْمُخْتَلَسَاتِ السَّلَامُ عَلَی الْأَجْسَادِ الْعَارِیَاتِ السَّلَامُ عَلَی الْجُسُومِ الشَّاحِبَاتِ السَّلَامُ عَلَی الدِّمَاءِ السَّائِلَاتِ السَّلَامُ عَلَی الْأَعْضَاءِ الْمُقَطَّعَاتِ السَّلَامُ عَلَی الرُّءُوسِ الْمُشَالاتِ السَّلَامُ عَلَی النِّسْوَهِ الْبَارِزَاتِ السَّلَامُ عَلَی حُجَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی آبَائِکَ الطَّاهِرِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی أَبْنَائِکَ الْمُسْتَشْهَدِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی ذُرِّیَّتِکَ النَّاصِرِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی الْمَلَائِکَهِ الْمُضَاجِعِینَ السَّلَامُ عَلَی الْقَتِیلِ الْمَظْلُومِ السَّلَامُ عَلَی أَخِیهِ الْمَسْمُومِ السَّلَامُ عَلَی عَلِیٍّ الْکَبِیرِ السَّلَامُ عَلَی الرَّضِیعِ الصَّغِیرِ السَّلَامُ عَلَی الْأَبْدَانِ السَّلِیبَهِ السَّلَامُ عَلَی الْعِتْرَهِ الْقَرِیبَهِ السَّلَامُ عَلَی الْمُجَدَّلِینَ فِی الْفَلَوَاتِ السَّلَامُ عَلَی النَّازِحِینَ عَنِ الْأَوْطَانِ السَّلَامُ عَلَی الْمَدْفُونِینَ بِلَا أَکْفَانٍ السَّلَامُ عَلَی الرُّءُوسِ الْمُفَرَّقَهِ عَنِ الْأَبْدَانِ السَّلَامُ عَلَی الْمُحْتَسِبِ الصَّابِرِ السَّلَامُ عَلَی الْمَظْلُومِ بِلَا نَاصِرٍ السَّلَامُ عَلَی سَاکِنِ التُّرْبَهِ الزَّاکِیَهِ السَّلَامُ عَلَی صَاحِبِ الْقُبَّهِ السَّامِیَهِ السَّلَامُ عَلَی مَنْ طَهَّرَهُ الْجَلِیلُ السَّلَامُ عَلَی مَنِ افْتَخَرَ بِهِ جَبْرَئِیلُ السَّلَامُ عَلَی مَنْ نَاغَاهُ فِی الْمَهْدِ مِیکَائِیلُ السَّلَامُ عَلَی مَنْ نُکِثَتْ ذِمَّتُهُ السَّلَامُ عَلَی مَنْ هُتِکَتْ حُرْمَتُهُ السَّلَامُ عَلَی مَنْ أُرِیقَ بِالظُّلْمِ دَمُهُ السَّلَامُ عَلَی الْمُغَسَّلِ بِدَمِ الْجِرَاحِ السَّلَامُ عَلَی الْمُجَرَّعِ بِکَاسَاتِ الرِّمَاحِ السَّلَامُ عَلَی الْمُضَامِ الْمُسْتَبَاحِ السَّلَامُ عَلَی الْمَنْحُورِ فِی الْوَرَی السَّلَامُ عَلَی مَنْ دَفَنَهُ أَهْلُ الْقُرَی السَّلَامُ عَلَی الْمَقْطُوعِ الْوَتِینِ السَّلَامُ عَلَی الْمُحَامِی بِلَا مُعِینٍ السَّلَامُ عَلَی الشَّیْبِ الْخَضِیبِ السَّلَامُ عَلَی الْخَدِّ التَّرِیبِ السَّلَامُ عَلَی الْبَدَنِ السَّلِیبِ السَّلَامُ عَلَی الثَّغْرِ الْمَقْرُوعِ بِالْقَضِیبِ السَّلَامُ عَلَی الرَّأْسِ الْمَرْفُوعِ السَّلَامُ عَلَی الْأَجْسَامِ الْعَارِیَهِ فِی الْفَلَوَاتِ تَنْهَشُهَا الذِّئَابُ الْعَادِیَاتُ وَ تَخْتَلِفُ إِلَیْهَا السِّبَاعُ الضَّارِیَاتُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ عَلَی الْمَلَائِکَهِ الْمَرْفُوفِینَ حَوْلَ قُبَّتِکَ الْحَافِّینَ

ص: ۳۱۹

بِتُرْبَتِكَ الطَّائِفِينَ بِعَرْصَتِكَ الْوَارِدِينَ لِزِيَارَتِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ فَإِنِّی قَصَدْتُ إِلَيْكَ وَ رَجَوْتُ الْفَوْزَ لَدَيْكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ سَلَامَ الْعَارِفِ بِحُرْمَتِكَ الْمُخْلِصِ فِی وَلَايَتِكَ الْمُتَقَرِّبِ إِلَی اللَّهِ بِمَحَبَّتِكَ الْبَرِی ءِ مِنْ أَعْدَائِكَ سَلَامَ مَنْ قَلْبُهُ بِمُصَابِكَ مَقْرُوحٌ وَ دَمْعُهُ عِنْدَ ذِكْرِكَ مَسْفُوحٌ سَلَامَ الْمَفْجُوعِ الْحَزِينِ الْوَالِهِ الْمُسْتَكِينِ سَلَامَ مَنْ لَوْ كَانَ مَعَكَ بِالطُّفُوفِ لَوَقَاكَ بِنَفْسِهِ حَدَّ السُّيُوفِ وَ بَذَلَ حُشَاشَتَهُ دُونَكَ لِلْحُتُوفِ وَ جَاهَدَ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ نَصَرَكَ عَلَی مَنْ بَغَی عَلَيْكَ وَ فَدَاكَ بِرُوحِهِ وَ جَسَدِهِ وَ مَالِهِ وَ وَلَدِهِ وَ رُوحُهُ لِرُوحِكَ فِدَاءٌ وَ أَهْلُهُ لِأَهْلِكَ وِقَاءٌ فَلَئِنْ أَخَّرَتْنِی الدُّهُورُ وَ عَاقَنِی عَنْ نَصْرِكَ الْمَقْدُورُ وَ لَمْ أَكُنْ لِمَنْ حَارَبَكَ مُحَارِباً وَ لِمَنْ نَصَبَ لَكَ الْعَدَاوَةَ مُنَاصِباً فَلَأَنْدُبَنَّكَ صَبَاحاً وَ مَسَاءً وَ لَأَبْكِيَنَّ لَكَ بَدَلَ الدُّمُوعِ دَماً حَسْرَةً عَلَيْكَ وَ تَأَسُّفاً عَلَی مَا دَهَاكَ وَ تَلَهُّفاً حَتَّی أَمُوتَ بِلَوْعَةِ الْمُصَابِ وَ غُصَّةِ الِاكْتِيَابِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ الْعُدْوَانِ وَ أَطَعْتَ اللَّهَ وَ مَا عَصَيْتَهُ وَ تَمَسَّكْتَ بِهِ وَ بِحَبْلِهِ فَأَرْضَيْتَهُ وَ خَشِيتَهُ وَ رَاقَبْتَهُ وَ اسْتَجَبْتَهُ وَ سَنَنْتَ السُّنَنَ وَ أَطْفَأْتَ الْفِتَنَ وَ دَعَوْتَ إِلَی الرَّشَادِ وَ أَوْضَحْتَ سُبُلَ السَّدَادِ وَ جَاهَدْتَ فِی اللَّهِ حَقَّ الْجِهَادِ وَ كُنْتَ لِلَّهِ طَائِعاً وَ لِجَدِّكَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله تَابِعاً وَ لِقَوْلِ أَبِيكَ سَامِعاً وَ إِلَی وَصِيَّةِ أَخِيكَ مُسَارِعاً وَ لِعِمَادِ الدِّينِ رَافِعاً وَ لِلطُّغْيَانِ قَامِعاً وَ لِلطُّغَاةِ مُقَارِعاً وَ لِلْأُمَّةِ نَاصِحاً وَ فِی غَمَرَاتِ الْمَوْتِ سَابِحاً وَ لِلْفُسَّاقِ مُكَافِحاً وَ بِحُجَجِ اللَّهِ قَائِماً وَ لِلْإِسْلَامِ وَ الْمُسْلِمِينَ رَاحِماً وَ لِلْحَقِّ نَاصِراً وَ عِنْدَ الْبَلَاءِ صَابِراً وَ لِلدِّينِ كَالِئاً وَ عَنْ حَوْزَتِهِ مُرَامِياً تَحُوطُ الْهُدَی وَ تَنْصُرُهُ وَ تَبْسُطُ الْعَدْلَ وَ تَنْشُرُهُ وَ تَنْصُرُ الدِّينَ وَ تُظْهِرُهُ وَ تَكُفُّ الْعَابِثَ وَ تَزْجُرُهُ وَ تَأْخُذُ لِلدَّنِيِّ مِنَ الشَّرِيفِ وَ تُسَاوِی فِی الْحُكْمِ بَيْنَ الْقَوِيِّ وَ الضَّعِيفِ كُنْتَ رَبِيعَ الْأَيْتَامِ وَ عِصْمَةَ الْأَنَامِ وَ عِزَّ الْإِسْلَامِ وَ

مَعْدِنَ الْأَحْكَامِ وَ حَلِيفَ الْإِنْعَامِ سَالِکاً طَرَائِقَ جَدِّکَ وَ أَبِیکَ مُشَبَّهاً فِی الْوَصِیَّهِ لِأَخِیکَ وَفِیَّ الذِّمَمِ رَضِیَّ الشِّیَمِ ظَاهِرَ الْکَرَمِ مُتَهَجِّداً فِی الظُّلَمِ قَوِیمَ الطَّرَائِقِ کَرِیمَ الْخَلَائِقِ عَظِیمَ السَّوَابِقِ شَرِیفَ النَّسَبِ مُنِیفَ الْحَسَبِ رَفِیعَ الرُّتَبِ کَثِیرَ الْمَنَاقِبِ مَحْمُودَ الضَّرَائِبِ جَزِیلَ الْمَوَاهِبِ حَلِیمٌ رَشِیدٌ مُنِیبٌ جَوَادٌ عَلِیمٌ شَدِیدٌ إِمَامٌ شَهِیدٌ أَوَّاهٌ مُنِیبٌ حَبِیبٌ مَهِیبٌ کُنْتَ لِلرَّسُولِ صلی الله علیه و آله وَلَداً وَ لِلْقُرْآنِ مُنْقِذاً وَ لِلْأُمَّهِ عَضُداً وَ فِی الطَّاعَهِ مُجْتَهِداً حَافِظاً لِلْعَهْدِ وَ الْمِیثَاقِ نَاکِباً عَنْ سُبُلِ الْفُسَّاقِ وَ بَاذِلًا لِلْمَجْهُودِ طَوِیلَ الرُّکُوعِ وَ السُّجُودِ زَاهِداً فِی الدُّنْیَا زُهْدَ الرَّاحِلِ عَنْهَا نَاظِراً إِلَیْهَا بِعَیْنِ الْمُسْتَوْحِشِینَ مِنْهَا آمَالُکَ عَنْهَا مَکْفُوفَهٌ وَ هِمَّتُکَ عَنْ زِینَتِهَا مَصْرُوفَهٌ وَ إِلْحَاظُکَ عَنْ بَهْجَتِهَا مَطْرُوفَهٌ وَ رَغْبَتُکَ فِی الْآخِرَهِ مَعْرُوفَهٌ حَتَّی إِذَا الْجَوْرُ مَدَّ بَاعَهُ وَ أَسْفَرَ الظُّلْمُ قِنَاعَهُ وَ دَعَا الْغَیُّ أَتْبَاعَهُ وَ أَنْتَ فِی حَرَمِ جَدِّکَ قَاطِنٌ وَ لِلظَّالِمِینَ مُبَایِنٌ جَلِیسُ الْبَیْتِ وَ الْمِحْرَابِ مُعْتَزِلٌ عَنِ اللَّذَّاتِ وَ الشَّهَوَاتِ تُنْکِرُ الْمُنْکَرَ بِقَلْبِکَ وَ لِسَانِکَ عَلَی حَسَبِ طَاقَتِکَ وَ إِمْکَانِکَ ثُمَّ اقْتَضَاکَ الْعِلْمُ لِلْإِنْکَارِ وَ لَزِمَکَ أَنْ تُجَاهِدَ الْفُجَّارَ فَسِرْتَ فِی أَوْلَادِکَ وَ أَهَالِیکَ وَ شِیعَتِکَ وَ مَوَالِیکَ وَ صَدَعْتَ بِالْحَقِّ وَ الْبَیِّنَهِ وَ دَعَوْتَ إِلَی اللَّهِ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ وَ أَمَرْتَ بِإِقَامَهِ الْحُدُودِ وَ الطَّاعَهِ لِلْمَعْبُودِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْخَبَائِثِ وَ الطُّغْیَانِ وَ وَاجَهُوکَ بِالظُّلْمِ وَ الْعُدْوَانِ فَجَاهَدْتَهُمْ بَعْدَ الْإِیعَازِ لَهُمْ وَ تَأْکِیدِ الْحُجَّهِ عَلَیْهِمْ فَنَکَثُوا ذِمَامَکَ وَ بَیْعَتَکَ وَ أَسْخَطُوا رَبَّکَ وَ جَدَّکَ وَ بَدَءُوکَ بِالْحَرْبِ فَثَبَتَّ لِلطَّعْنِ وَ الضَّرْبِ وَ طَحَنْتَ جُنُودَ الْفُجَّارِ وَ اقْتَحَمْتَ قَسْطَلَ الْغُبَارِ مُجَالِداً بِذِی الْفَقَارِ کَأَنَّکَ عَلِیٌّ الْمُخْتَارُ فَلَمَّا رَأَوْکَ ثَابِتَ الْجَأْشِ غَیْرَ خَائِفٍ وَ لَا خَاشٍ نَصَبُوا لَکَ غَوَائِلَ مَکْرِهِمْ وَ قَاتَلُوکَ بِکَیْدِهِمْ وَ شَرِّهِمْ وَ أَمَرَ اللَّعِینُ جُنُودَهُ فَمَنَعُوکَ الْمَاءَ وَ وُرُودَهُ وَ نَاجَزُوکَ

الْقُتَّالُ وَ عَاجَلُوکَ النُّزَّالُ وَ رَشَقُوکَ بِالسِّهَامِ وَ النِّبَالِ وَ بَسَطُوا إِلَیْکَ أَکُفَّ الِاصْطِلَامِ وَ لَمْ یَرْعَوْا لَکَ ذِمَاماً وَ لَا رَاقَبُوا فِیکَ أَثَاماً فِی قَتْلِهِمْ أَوْلِیَاءَکَ وَ نَهْبِهِمْ رِحَالَکَ وَ أَنْتَ مُقَدَّمٌ فِی الْهَبَوَاتِ وَ مُحْتَمِلٌ لِلْأَذِیَّاتِ قَدْ عَجِبَتْ مِنْ صَبْرِکَ مَلَائِکَةُ السَّمَاوَاتِ فَأَحْدَقُوا بِکَ مِنْ کُلِّ الْجِهَاتِ وَ أَثْخَنُوکَ بِالْجِرَاحِ وَ حَالُوا بَیْنَکَ وَ بَیْنَ الرَّوَاحِ وَ لَمْ یَبْقَ لَکَ نَاصِرٌ وَ أَنْتَ مُحْتَسِبٌ صَابِرٌ تَذُبُّ عَنْ نِسْوَتِکَ وَ أَوْلَادِکَ حَتَّی نَکَسُوکَ عَنْ جَوَادِکَ فَهَوَیْتَ إِلَی الْأَرْضِ جَرِیحاً تَطَؤُکَ الْخُیُولُ بِحَوَافِرِهَا أَوْ تَعْلُوکَ الطُّغَاةُ بِبَوَاتِرِهَا قَدْ رَشَحَ لِلْمَوْتِ جَبِینُکَ وَ اخْتَلَفَتْ بِالانْقِبَاضِ وَ الِانْبِسَاطِ شِمَالُکَ وَ یَمِینُکَ تُدِیرُ طَرْفاً خَفِیّاً إِلَی رَحْلِکَ وَ بَیْتِکَ وَ قَدْ شُغِلْتَ بِنَفْسِکَ عَنْ وُلْدِکَ وَ أَهَالِیکَ وَ أَسْرَعَ فَرَسُکَ شَارِداً إِلَی خِیَامِکَ قَاصِداً مُحَمْحِماً بَاکِیاً فَلَمَّا رَأَیْنَ النِّسَاءُ جَوَادَکَ مَخْزِیّاً وَ نَظَرْنَ سَرْجَکَ عَلَیْهِ مَلْوِیّاً بَرَزْنَ مِنَ الْخُدُورِ نَاشِرَاتِ الشُّعُورِ عَلَی الْخُدُودِ لَاطِمَاتٍ لِلْوُجُوهِ سَافِرَاتٍ وَ بِالْعَوِیلِ دَاعِیَاتٍ وَ بَعْدَ الْعِزِّ مُذَلَّلَاتٍ وَ إِلَی مَصْرَعِکَ مُبَادِرَاتٍ وَ الشِّمْرُ جَالِسٌ عَلَی صَدْرِکَ وَ مُولِغٌ سَیْفَهُ عَلَی نَحْرِکَ قَابِضٌ عَلَی شَیْبَتِکَ بِیَدِهِ ذَابِحٌ لَکَ بِمُهَنَّدِهِ قَدْ سَکَنَتْ حَوَاسُّکَ وَ خَفِیَتْ أَنْفَاسُکَ وَ رُفِعَ عَلَی الْقَنَاهِ رَأْسُکَ وَ سُبِیَ أَهْلُکَ کَالْعَبِیدِ وَ صُفِّدُوا فِی الْحَدِیدِ فَوْقَ أَقْتَابِ الْمَطِیَّاتِ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمْ حَرُّ الْهَاجِرَاتِ یُسَاقُونَ فِی الْبَرَارِی وَ الْفَلَوَاتِ أَیْدِیهِمْ مَغْلُولَهٌ إِلَی الْأَعْنَاقِ یُطَافُ بِهِمْ فِی الْأَسْوَاقِ فَالْوَیْلُ لِلْعُصَاهِ الْفُسَّاقِ لَقَدْ قَتَلُوا بِقَتْلِکَ الْإِسْلَامَ وَ عَطَّلُوا الصَّلَاهَ وَ الصِّیَامَ وَ نَقَضُوا السُّنَنَ وَ الْأَحْکَامَ وَ هَدَمُوا قَوَاعِدَ الْإِیمَانِ وَ حَرَّفُوا آیَاتِ الْقُرْآنِ وَ هَمْلَجُوا فِی الْبَغْیِ وَ الْعُدْوَانِ لَقَدْ أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله مَوْتُوراً وَ عَادَ کِتَابُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَهْجُوراً وَ غُودِرَ الْحَقُّ إِذْ قُهِرْتَ مَقْهُوراً وَ فُقِدَ بِفَقْدِکَ التَّکْبِیرُ وَ التَّهْلِیلُ وَ التَّحْرِیمُ وَ التَّحْلِیلُ

وَ التَّنْزِيلُ وَ التَّأْوِيلُ وَ ظَهَرَ بَعْدَكَ التَّغْيِيرُ وَ التَّبْدِيلُ وَ الْإِلْحَادُ وَ التَّعْطِيلُ وَ الْأَهْوَاءُ وَ الْأَضَالِيلُ وَ الْفِتَنُ وَ الْأَبَاطِيلُ.

فَقَامَ نَاعِيكَ عِنْدَ قَبْرِ جَدِّكَ الرَّسُولِ صلى الله عليه و آله فَنَعَاكَ إِلَيْهِ بِالدَّمْعِ الْهَطُولِ قَائِلًا يَا رَسُولَ اللَّهِ قُتِلَ سِبْطُكَ وَ فَتَاكَ وَ اسْتُبِيحَ أَهْلُكَ وَ حِمَاكَ وَ سُبِيَتْ بَعْدَكَ ذَرَارِيُّكَ وَ وَقَعَ الْمَحْذُورُ بِعِتْرَتِكَ وَ ذَوِيكَ فَانْزَعَجَ الرَّسُولُ وَ بَكَى قَلْبُهُ الْمَهُولُ وَ عَزَّاهُ بِكَ الْمَلَائِكَةُ وَ الْأَنْبِيَاءُ وَ فُجِعَتْ بِكَ أُمُّكَ الزَّهْرَاءُ وَ اخْتَلَفَ جُنُودُ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ تُعَزِّي أَبَاكَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ أُقِيمَتْ لَكَ الْمَأْتَمُ فِي أَعْلَى عِلِّيِّينَ وَ لَطَمَتْ عَلَيْكَ الْحُورُ الْعِينُ وَ بَكَتِ السَّمَاءُ وَ سُكَّانُهَا وَ الْجِنَانُ وَ خُزَّانُهَا وَ الْهِضَابُ وَ أَقْطَارُهَا وَ الْبِحَارُ وَ حِيتَانُهَا وَ الْجِنَانُ وَ وِلْدَانُهَا وَ الْبَيْتُ وَ الْمَقَامُ وَ الْمَشْعَرُ الْحَرَامُ وَ الْحِلُّ وَ الْإِحْرَامُ اللَّهُمَّ فَبِحُرْمَةِ هَذَا الْمَكَانِ الْمُنِيفِ صَلِّ [عَلَى] مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهِمْ وَ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِهِمْ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ يَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ وَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ وَ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ بِمُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ رَسُولِكَ إِلَى الْعَالَمِينَ أَجْمَعِينَ وَ بِأَخِيهِ وَ ابْنِ عَمِّهِ الْأَنْزَعِ الْبَطِينِ الْعَالِمِ الْمَكِينِ عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ بِفَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَ بِالْحَسَنِ الزَّكِيِّ عِصْمَةِ الْمُتَّقِينَ وَ بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ أَكْرَمِ الْمُسْتَشْهَدِينَ وَ بِأَوْلَادِهِ الْمَقْتُولِينَ وَ بِعِتْرَتِهِ الْمَظْلُومِينَ وَ بِعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ وَ بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قِبْلَةِ الْأَوَّابِينَ وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ أَصْدَقِ الصَّادِقِينَ وَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ مُظْهِرِ الْبَرَاهِينِ وَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى نَاصِرِ الدِّينِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قُدْوَةِ الْمُهْتَدِينَ وَ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ أَزْهَدِ الزَّاهِدِينَ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَارِثِ الْمُسْتَخْلَفِينَ وَ الْحُجَّةِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِينَ الْأَبَرِّينَ آلِ طه وَ يس وَ أَنْ تَجْعَلَنِي فِي الْقِيَامَةِ مِنَ الْآمِنِينَ الْمُطْمَئِنِّينَ الْفَائِزِينَ الْفَرِحِينَ الْمُسْتَبْشِرِينَ اللَّهُمَّ اكْتُبْنِي فِي الْمُسْلِمِينَ وَ أَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ وَ انْصُرْنِي عَلَى الْبَاغِينَ وَ اكْفِنِي كَيْدَ الْحَاسِدِينَ وَ اصْرِفْ عَنِّي

مَكْرَ الْمَاكِرِينَ وَ اقْبِضْ عَنِّی أَيْدِیَ الظَّالِمِينَ وَ اجْمَعْ بَيْنِی وَ بَيْنَ السَّادَهِ الْمَيَامِينِ فِی أَعْلَی عِلِّيِّينَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ بِرَحْمَتِکَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّی أُقْسِمُ عَلَيْکَ بِنَبِيِّکَ الْمَعْصُومِ وَ بِحُکْمِکَ الْمَحْتُومِ وَ نَهْيِکَ الْمَکْتُومِ وَ بِهَذَا الْقَبْرِ الْمَلْمُومِ الْمُوَسَّدِ فِی کَنَفِهِ الْإِمَامُ الْمَعْصُومُ الْمَقْتُولُ الْمَظْلُومُ أَنْ تَکْشِفَ مَا بِی مِنَ الْغُمُومِ وَ تَصْرِفَ عَنِّی شَرَّ الْقَدَرِ الْمَحْتُومِ وَ تُجِيرَنِی مِنَ النَّارِ ذَاتِ السَّمُومِ اللَّهُمَّ جَلِّلْنِی بِنِعْمَتِکَ وَ رَضِّنِی بِقِسْمِکَ وَ تَغَمَّدْنِی بِجُودِکَ وَ کَرَمِکَ وَ بَاعِدْنِی مِنْ مَکْرِکَ وَ نَقِمَتِکَ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِی مِنَ الزَّلَلِ وَ سَدِّدْنِی فِی الْقَوْلِ وَ الْعَمَلِ وَ افْسَحْ لِی فِی مُدَّهِ الْأَجَلِ وَ أَعْفِنِی مِنَ الْأَوْجَاعِ وَ الْعِلَلِ وَ بَلِّغْنِی بِمَوَالِيَّ وَ بِفَضْلِکَ أَفْضَلَ الْأَمَلِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اقْبَلْ تَوْبَتِی وَ ارْحَمْ عَبْرَتِی وَ أَقِلْنِی عَثْرَتِی وَ نَفِّسْ کُرْبَتِی وَ اغْفِرْ لِی خَطِيئَتِی وَ أَصْلِحْ لِی فِی ذُرِّيَّتِی اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ لِی فِی هَذَا الْمَشْهَدِ الْمُعَظَّمِ وَ الْمَحَلِّ الْمُکَرَّمِ ذَنْباً إِلَّا غَفَرْتَهُ وَ لَا عَيْباً إِلَّا سَتَرْتَهُ وَ لَا غَمّاً إِلَّا کَشَفْتَهُ وَ لَا رِزْقاً إِلَّا بَسَطْتَهُ وَ لَا جَاهاً إِلَّا عَمَرْتَهُ وَ لَا فَسَاداً إِلَّا أَصْلَحْتَهُ وَ لَا أَمَلًا إِلَّا بَلَّغْتَهُ وَ لَا دُعَاءً إِلَّا أَجَبْتَهُ وَ لَا مُضَيَّقاً إِلَّا فَرَّجْتَهُ وَ لَا شَمْلًا إِلَّا جَمَعْتَهُ وَ لَا أَمْراً إِلَّا أَتْمَمْتَهُ وَ لَا مَالًا إِلَّا کَثَّرْتَهُ وَ لَا خُلُقاً إِلَّا حَسَّنْتَهُ وَ لَا إِنْفَاقاً إِلَّا أَخْلَفْتَهُ وَ لَا حَالًا إِلَّا عَمَّرْتَهُ وَ لَا حَسُوداً إِلَّا قَمَعْتَهُ وَ لَا عَدُوّاً إِلَّا أَرْدَيْتَهُ وَ لَا شَرّاً إِلَّا کَفَيْتَهُ وَ لَا مَرَضاً إِلَّا شَفَيْتَهُ وَ لَا بَعِيداً إِلَّا أَدْنَيْتَهُ وَ لَا شَعِثاً إِلَّا لَمَمْتَهُ وَ لَا سُؤَالًا إِلَّا أَعْطَيْتَهُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ خَيْرَ الْعَاجِلَهِ وَ ثَوَابَ الْآجِلَهِ اللَّهُمَّ أَغْنِنِی بِحَلَالِکَ عَنِ الْحَرَامِ وَ بِفَضْلِکَ عَنْ جَمِيعِ الْأَنَامِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ عِلْماً نَافِعاً وَ قَلْباً خَاشِعاً وَ يَقِيناً شَافِياً وَ عَمَلًا زَاکِياً وَ صَبْراً جَمِيلًا وَ أَجْراً جَزِيلًا اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی شُکْرَ نِعْمَتِکَ عَلَيَّ وَ زِدْ فِی إِحْسَانِکَ وَ کَرَمِکَ إِلَيَّ وَ اجْعَلْ

قَوْلِی فِی النَّاسِ مَسْمُوعاً وَ عَمَلِی عِنْدَکَ مَرْفُوعاً وَ أَثَرِی فِی الْخَیْرَاتِ مَتْبُوعاً وَ عَدُوِّی مَقْمُوعاً.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَخْیَارِ فِی آنَاءِ اللَّیْلِ وَ أَطْرَافِ النَّهَارِ وَ اکْفِنِی شَرَّ الْأَشْرَارِ وَ طَهِّرْنِی مِنَ الذُّنُوبِ وَ الْأَوْزَارِ وَ أَجِرْنِی مِنَ النَّارِ وَ أَحِلَّنِی دَارَ الْقَرَارِ وَ اغْفِرْ لِی وَ لِجَمِیعِ إِخْوَانِی فِیکَ وَ أَخَوَاتِیَ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ ثُمَّ تَوَجَّهْ إِلَی الْقِبْلَهِ وَ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ وَ اقْرَأْ فِی الْأُولَی سُورَهَ الْأَنْبِیَاءِ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَشْرَ وَ اقْنُتْ وَ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِیمُ الْکَرِیمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ الْأَرَضِینَ السَّبْعِ وَ مَا فِیهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ خِلَافاً لِأَعْدَائِهِ وَ تَکْذِیباً لِمَنْ عَدَلَ بِهِ وَ إِقْرَاراً لِرُبُوبِیَّتِهِ وَ خُضُوعاً لِعِزَّتِهِ الْأَوَّلُ بِغَیْرِ أَوَّلٍ وَ الْآخِرُ إِلَی غَیْرِ آخِرٍ الظَّاهِرُ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ بِقُدْرَتِهِ الْبَاطِنُ دُونَ کُلِّ شَیْ ءٍ بِعِلْمِهِ وَ لُطْفِهِ لَا تَقِفُ الْعُقُولُ عَلَی کُنْهِ عَظَمَتِهِ وَ لَا تُدْرِکُ الْأَوْهَامُ حَقِیقَهَ مَاهِیَّتِهِ وَ لَا تَتَصَوَّرُ الْأَنْفُسُ مَعَانِیَ کَیْفِیَّتِهِ مُطَّلِعاً عَلَی الضَّمَائِرِ عَارِفاً بِالسَّرَائِرِ یَعْلَمُ خَائِنَهَ الْأَعْیُنِ وَ مَا تُخْفِی الصُّدُورُ.

اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ عَلَی تَصْدِیقِی رَسُولَکَ صلی الله علیه و آله وَ إِیمَانِی بِهِ وَ عِلْمِی بِمَنْزِلَتِهِ وَ إِنِّی أَشْهَدُ أَنَّهُ النَّبِیُّ الَّذِی نَطَقَتِ الْحِکْمَهُ بِفَضْلِهِ وَ بَشَّرَتِ الْأَنْبِیَاءُ بِهِ وَ دَعَتْ إِلَی الْإِقْرَارِ بِمَا جَاءَ بِهِ وَ حَثَّتْ عَلَی تَصْدِیقِهِ بِقَوْلِهِ تَعَالَی الَّذِی یَجِدُونَهُ مَکْتُوباً عِنْدَهُمْ فِی التَّوْراهِ وَ الْإِنْجِیلِ یَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَ یَنْهاهُمْ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ یُحِلُّ لَهُمُ الطَّیِّباتِ وَ یُحَرِّمُ عَلَیْهِمُ الْخَبائِثَ وَ یَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَ الْأَغْلالَ الَّتِی کانَتْ عَلَیْهِمْ فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ رَسُولِکَ إِلَی الثَّقَلَیْنِ وَ سَیِّدِ الْأَنْبِیَاءِ الْمُصْطَفَیْنَ وَ عَلَی أَخِیهِ وَ ابْنِ عَمِّهِ الَّذِینَ لَمْ یُشْرِکَا بِکَ طَرْفَهَ عَیْنٍ أَبَداً وَ عَلَی فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ سَیِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ وَ عَلَی سَیِّدَیْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّهِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ صَلَاهً خَالِدَهَ الدَّوَامِ عَدَدَ قَطْرِ الرِّهَامِ وَ زِنَهَ الْجِبَالِ وَ الْآکَامِ وَ مَا أَوْرَقَ السَّلَامُ وَ اخْتَلَفَ

الضِّيَاءُ وَ الظَّلَامُ وَ عَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ الْأَئِمَّهِ الْمُهْتَدِينَ الذَّائِدِينَ عَنِ الدِّينِ عَلِيٍّ وَ مُحَمَّدٍ وَ جَعْفَرٍ وَ مُوسَى وَ عَلِيٍّ وَ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُجَّهِ الْقُوَّامِ بِالْقِسْطِ وَ سُلَالَهِ السِّبْطِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ هَذَا الْإِمَامِ فَرَجاً قَرِیباً وَ صَبْراً جَمِیلًا وَ نَصْراً عَزِیزاً وَ غِنًى عَنِ الْخَلْقِ وَ ثَبَاتاً فِی الْهُدَى وَ التَّوْفِیقِ لِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى وَ رِزْقاً وَاسِعاً حَلَالًا طَیِّباً مَرِیئاً دَاراً سَائِغاً فَاضِلًا مُفْضِلًا صَبّاً صَبّاً مِنْ غَیْرِ کَدٍّ وَ لَا نَکَدٍ وَ لَا مِنَّهٍ مِنْ أَحَدٍ وَ عَافِیَهً مِنْ کُلِّ بَلَاءٍ وَ سُقْمٍ وَ مَرَضٍ وَ الشُّکْرَ عَلَى الْعَافِیَهِ وَ النَّعْمَاءِ وَ إِذَا جَاءَ الْمَوْتُ فَاقْبِضْنَا عَلَى أَحْسَنِ مَا یَکُونُ لَکَ طَاعَهً عَلَى مَا أَمَرْتَنَا مُحَافِظِینَ حَتَّى تُؤَدِّیَنَا إِلَى جَنَّاتِ النَّعِیمِ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَوْحِشْنِی مِنَ الدُّنْیَا وَ آنِسْنِی بِالْآخِرَهِ فَإِنَّهُ لَا یُوحِشُ مِنَ الدُّنْیَا إِلَّا خَوْفُکَ وَ لَا یُؤْنِسُ بِالْآخِرَهِ إِلَّا رَجَاؤُکَ اللَّهُمَّ لَکَ الْحُجَّهُ لَا عَلَیْکَ وَ إِلَیْکَ الْمُشْتَکَى لَا مِنْکَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَعِنِّی عَلَى نَفْسِیَ الظَّالِمَهِ الْعَاصِیَهِ وَ شَهْوَتِیَ الْغَالِبَهِ وَ اخْتِمْ بِالْعَافِیَهِ اللَّهُمَّ إِنَّ اسْتِغْفَارِی إِیَّاکَ وَ أَنَا مُصِرٌّ عَلَى مَا نُهِیتُ قِلَّهُ حَیَاءٍ وَ تَرْکِیَ الِاسْتِغْفَارَ مَعَ عِلْمِی بِسَعَهِ حِلْمِکَ تَضْیِیعٌ لِحَقِّ الرَّجَاءِ اللَّهُمَّ إِنَّ ذُنُوبِی تُؤْیِسُنِی أَنْ أَرْجُوَکَ وَ إِنَّ عِلْمِی بِسَعَهِ رَحْمَتِکَ یَمْنَعُنِی أَنْ أَخْشَاکَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ صَدِّقْ رَجَائِی لَکَ وَ کَذِّبْ خَوْفِی مِنْکَ وَ کُنْ لِی عِنْدَ أَحْسَنِ ظَنِّی بِکَ یَا أَکْرَمَ الْأَکْرَمِینَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَیِّدْنِی بِالْعِصْمَهِ وَ أَنْطِقْ لِسَانِی بِالْحِکْمَهِ وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ یَنْدَمُ عَلَى مَا ضَیَّعَهُ فِی أَمْسِهِ وَ لَا یُغْبَنُ حَظَّهُ فِی یَوْمِهِ وَ لَا یَهُمُّ لِرِزْقِ غَدِهِ اللَّهُمَّ إِنَّ الْغَنِیَّ مَنِ اسْتَغْنَى بِکَ وَ افْتَقَرَ إِلَیْکَ وَ الْفَقِیرُ مَنِ اسْتَغْنَى بِخَلْقِکَ عَنْکَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَغْنِنِی عَنْ خَلْقِکَ بِکَ وَ اجْعَلْنِی مِمَّنْ لَا یَبْسُطُ کَفّاً إِلَّا إِلَیْکَ

اللّهُمَّ إنَّ الشَّقِیَّ مَنْ قَنِطَ وَ أَمَامَهُ التَّوْبَهُ وَ وَرَاءَهُ الرَّحْمَهُ وَ إنْ کُنْتُ ضَعِیفَ الْعَمَلِ فَإِنِّی فِی رَحْمَتِکَ قَوِیُّ الْأَمَلِ فَهَبْ لِی ضَعْفَ عَمَلِی لِقُوَّهِ أَمَلِی اللّهُمَّ إنْ کُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ مَا فِی عِبَادِکَ مَنْ هُوَ أَقْسَی قَلْباً مِنِّی وَ أَعْظَمُ مِنِّی ذَنْباً فَإِنِّی أَعْلَمُ أَنَّهُ لَا مَوْلَی أَعْظَمُ مِنْکَ طَوْلًا وَ أَوْسَعُ رَحْمَهً وَ عَفْواً فَیَا مَنْ هُوَ أَوْحَدُ فِی رَحْمَتِهِ اغْفِرْ لِمَنْ لَیْسَ بِأَوْحَدَ فِی خَطِیئَتِهِ اللّهُمَّ إِنَّکَ أَمَرْتَنَا فَعَصَیْنَا وَ نَهَیْتَ فَمَا انْتَهَیْنَا وَ ذَکَرْتَ فَتَنَاسَیْنَا وَ بَصَّرْتَ فَتَعَامَیْنَا وَ حَذَّرْتَ فَتَعَدَّیْنَا وَ مَا کَانَ ذَلِکَ جَزَاءَ إِحْسَانِکَ إِلَیْنَا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِمَا أَعْلَنَّا وَ أَخْفَیْنَا وَ أَخْبَرُ بِمَا نَأْتِی وَ مَا أَتَیْنَا فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا أَخْطَأْنَا وَ نَسِینَا وَ هَبْ لَنَا حُقُوقَکَ لَدَیْنَا وَ أَتِمَّ إِحْسَانَکَ إِلَیْنَا وَ أَسْبِلْ رَحْمَتَکَ عَلَیْنَا اللّهُمَّ إِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَیْکَ بِهَذَا الصِّدِّیقِ الْإِمَامِ وَ نَسْأَلُکَ بِالْحَقِّ الَّذِی جَعَلْتَهُ لَهُ وَ لِجَدِّهِ رَسُولِکَ وَ لِأَبَوَیْهِ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ أَهْلِ بَیْتِ الرَّحْمَهِ إِدْرَارَ الرِّزْقِ الَّذِی بِهِ قِوَامُ حَیَاتِنَا وَ صَلَاحُ أَحْوَالِ عِیَالِنَا فَأَنْتَ الْکَرِیمُ الَّذِی تُعْطِی مِنْ سَعَهٍ وَ تَمْنَعُ مِنْ قُدْرَهٍ وَ نَحْنُ نَسْأَلُکَ مِنَ الرِّزْقِ مَا یَکُونُ صَلَاحاً لِلدُّنْیَا وَ بَلَاغاً لِلْآخِرَهِ اللّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لَنَا وَ لِوَالِدَیْنَا وَ لِجَمِیعِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِینَ وَ الْمُسْلِمَاتِ الْأَحْیَاءِ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتِ وَ آتِنَا فِی الدُّنْیَا حَسَنَهً وَ فِی الْآخِرَهِ حَسَنَهً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ ثُمَّ تَرْکَعُ وَ تَسْجُدُ وَ تَجْلِسُ وَ تَتَشَهَّدُ وَ تُسَلِّمُ فَإِذَا سَبَّحْتَ فَعَفِّرْ خَدَّیْکَ وَ قُلْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ أَرْبَعِینَ مَرَّهً وَ اسْأَلِ اللَّهَ الْعِصْمَهَ وَ النَّجَاهَ وَ الْمَغْفِرَهَ وَ التَّوْفِیقَ بِحُسْنِ الْعَمَلِ وَ الْقَبُولَ لِمَا تَتَقَرَّبُ بِهِ إِلَیْهِ وَ تَبْتَغِی بِهِ وَجْهَهُ وَ قِفْ عِنْدَ الرَّأْسِ ثُمَّ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ عَلَی مَا تَقَدَّمَ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ قُلْ زَادَ اللَّهُ فِی شَرَفِکُمْ وَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ ادْعُ لِنَفْسِکَ وَ لِوَالِدَیْکَ وَ لِمَنْ أَرَدْتَ.

**[ترجمه]، زیارتی دیگر برای روز عاشورا به سندی دیگر:

چون خواستی در این روز وی را به این زیارت، زیارت نمایی، پس کنار حضرت علیه السلام بایست و بگو: سلام بر آدم برگزیده خدا در میان آفریدگانش، سلام بر شیث ولی خدا و انتخاب‌گشته خدا، سلام بر ادریس برپای خاسته در راه خدا به حجت خدا، سلام بر نوح اجابت شده در دعایش، سلام بر هود یاری‌گشته از سوی خدا به مساعدتش، سلام بر صالح که به کرامت خداوند به سوی او روی نهاد، سلام بر ابراهیم که خداوند رفاقت و دوستی اش را به او بخشید، سلام بر اسماعیل که خداوند او را به ذبحی عظیم از بهشتش فدا داد، سلام بر اسحاق که خداوند نبوت را در سلاله وی نهاد، سلام بر یعقوب که خداوند به رحمتش بینایی اش را به او بازگرداند، سلام بر یوسف که خداوند به عظمتش او را از عمق چاه نجات بخشید، سلام بر موسی که خداوند دریا را به قدرتش برای او شکافت، سلام بر هارون که خداوند وی را مخصوص نبوتش گرداند، سلام بر شعیب که خداوند او را در برابر امتش یاری نمود، سلام بر داود که خداوند پس از خطایش او را به توبه بخشید، سلام بر سلیمان که به عزت الهی، جنیان اسیر دست وی گشتند، سلام بر ایوب که خداوند او را از بیماری اش شفاء بخشید، سلام بر یونس که خداوند مضمون وعده اش به او را عملی نمود، سلام بر عُزیر که خداوند او را پس از مرگش زنده نمود، سلام بر زکریای شکیبا بر محنت و دشواری اش، سلام بر یحیی که خداوند او را با شهادتش، به خود نزدیک گرداند، سلام بر عیسی که روح خداست و کلمه خدا.

سلام بر محمد حبیب خدا و برگزیده او، سلام بر امیر المومنین علی بن ابی طالب که به اخوّت پیامبر مخصوص گشت، سلام بر فاطمه زهرا دختر او، سلام بر ابا محمد، حسن وصیّ و جانشین پدرش، سلام بر حسین که نفس پاکش، جانش را در طبق اخلاص فدا نمود، سلام بر آن که خدا را در آشکار و نهان سر نهاد، سلام بر آن که خداوند شفاء را در تربت او قرار داد، سلام بر آن که اجابت زیر گنبد او باشد، سلام بر آن که پیشوایان از نسل اویند، سلام بر پسر خاتم پیامبران، سلام بر پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر پسر فاطمه زهرا، سلام بر پسر خدیجه کبری، سلام بر زاده از جنس سدره المنتهی، سلام بر زاده از بهشت امن خدا، سلام بر زاده از جنس زمزم و صفا، سلام بر آن در خاک و خون غلتیده، سلام بر آن خیمه‌های دریده، سلام بر پنجمین تن از آل عباء، سلام بر غریب الغرباء، سلام بر شهید الشهداء، سلام بر کشته به دست نسلهای شبهه‌ناک، سلام بر فرونشسته بر کربلا، سلام بر آن که فرشتگان آسمانها بر او گریستند، سلام بر آن که تبارش پاک‌دامنانند، سلام بر شیرمرد دین، سلام بر محل نزول برهانها، سلام بر پیشوایان سرور و آقا، سلام بر گریبانهای به خون آغشته، سلام بر لبهای خشکیده، سلام بر جانهای از تن برکنده شده، سلام بر روانهای به قهر ربوده گشته، سلام بر پیکرهای برهنه افتاده، سلام بر تن‌های تکیده، سلام بر خونهای روان‌گشته، سلام بر اندامهای تکه‌تکه شده، سلام بر سرهای (بر نیزه) فرازگشته، سلام بر زنان حجاب از سر دریده، سلام بر حجت پروردگار جهانیان، سلام بر تو و بر پدران پاکت، سلام بر تو و بر فرزندان شهیدگشته ات، سلام بر تو و بر فرزندان یاریگرت، سلام بر تو و بر فرشتگان همنشین تو، سلام بر کشته ستمدیده، سلام بر برادر زهر خورانده اش، سلام بر علی بزرگ، سلام بر علی شیرخوار کودک، سلام بر بدنهای اندام‌ربوده، سلام بر عترت غریب‌افتاده، سلام بر فرو افتادگان در بیابانهای سوزان، سلام بر کوچیدگان از خانه و کاشانه، سلام بر بی کفن به خاک سپردگان، سلام بر سرهای جدا افتاده از پیکر، سلام بر شکیبایِ کشتگانْ به قربان دهنده به درگاه خدا، سلام بر بی یاور ستمدیده، سلام بر پاک‌گشته درنشسته به خاک، سلام بر صاحب بارگاه بلند، سلام بر آنکه خداوند شوکت‌مند پاکش گرداند، سلام بر آنکه جبرئیل به او بالید،

سلام بر آنکه میکائیل در گهواره او را به ملاطفت بازی داد و خنداند، سلام بر آنکه پیمانش زیر پا نهاده شد، سلام بر آنکه حرمتش پایمال شد، سلام بر آنکه خونش به ستم ریخته شد، سلام بر آن غسل داده شده به خون زخمهایش، سلام بر آنکه جامهای تلخ نیزه ها پیاپی به کامش ریخته شد، سلام بر آنکه بر او ستم رفته و جانش (به اباحه کوردلان) به چپاول رفت، سلام بر آنکه پیش چشم مردمان گلویش بریده شد، سلام بر آن به خاک سپرده به دست اهل روستاها و بادیه ها.

سلام بر آن بریده شاهرگ، سلام بر آن حمایتگر یکه و تنها، سلام بر سپید موهای (به خون) خضاب شده، سلام بر گونه به خاک و گل آغشته، سلام بر پیکر اندام‌ربوده، سلام بر دهانی که با نیزه ها بر آن کوبیدند، سلام بر سر فرازگشته بر نیزه، سلام بر جنازه های برهنه افتاده در بیابانها که گرگان خونخوار آن را بردریدند و ددان وحشی خون‌آشام گاه و بیگاه برای دریدنشان بازآمدند.

سلام بر تو ای مولای من و بر فرشتگانی که به گرد گنبدت در پروازند و تربت قبرت را فراگرفته اند و در ساحت تو در گردش و طوافند و برای زیارتت، به کوی تو برمی نشینند. سلام بر تو که به سوی تو رهسپار شدم و امید به فوز نزد تو بستم. سلام بر تو، سلام آگاه به حرمت تو، مخلص و بی شیله در ولایت‌پذیری از تو و تقرب جوینده به خدا به واسطه محبت تو و بیزاری‌جسته از دشمنانت، سلام آن که قلبش از مصیبت خونین است و اشکش از یاد تو ریزان است، سلام مصیبت‌دیده اندوهگین شیداسرِ بی‌نوا، سلام آن که اگر در دشت طفّ با تو بود، براستی که به جانش تو را از تیغ شمشیرها پاسداری می‌... نمود و باقیمانده روحش را در دفاع از تو به مرگها می‌سپرد و پیش روی تو جانفشانی می‌نمود و در برابر ستمگران بر تو، یاری ات می‌نمود و جان و تن و مال و فرزندش را به فدای تو می‌داد و روحش فدای روح تو بود و فرزندانش سپر بلای خانواده تو می‌گشتند. و اگر که زمانه مرا بس دور افکند و امکان یاری تو را از من بازداشت و نتوانستم از جنگجویان پیش روی دشمنانت باشم و به کمین آن که به نیرنگبازی به دشمنی تو نشست، بنشینم، به حق که صبح و شام تو را ندبه می‌گویم و به جای اشکها در حسرت و تاسف بر تو و تحسّر از آنچه بر سر تو آمد و با آه و واویلا، بر تو خون می‌گریم تا آنکه از گدازش این مصیبت و غصّه این افسرده‌حالی بمیرم.

شهادت می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر و از ستیزگری نمودی و خدا را سر نهادی و سرکشی نکردی و بر رشته او و بندگی او چنگ زدی و او را خشنود کرده و خشیت نموده و همواره در نظر گرفتی و به فرمانش پاسخ گفتی و سنتها را جاری نمودی و فتنه ها را فرونشاندی و به راه رهیافتگی فراخواندی و راههای پایداری را روشن و آشکار نمودی و در راه خدا چنان که شاید جانفشانی نمودی و فرمانبردار خدا بودی و پیرو جدت محمد صلی الله علیه و آله و به گوش گیرنده سخن پدرت و شتابنده به پذیرش وصیت برادرت و برپادارنده ستون دین و ریشه کن کننده سرکشی و سرکوب‌گر سرکشان و خیرخواه امت و دل‌زده به دریاهای مرگ و رزمجوی گریختگان از حدود دین و برپا دارنده حجتهای خدا و رحم‌آورنده بر اسلام و مسلمانان و یاریگر حق و شکیبا بر بلا و پاسدار دین و مبارزه‌گر در دفاع از حوزه دین. هدایت را سرپرستی نموده و یاری اش می‌نمایی و دادگری را گسترش داده و می‌پراکنی و دین را یاری و پشتیبانی می‌کنی و به بازی گیرندگان دین را بازداشته و پس می‌رانی و حق فرودستان را از بلندمرتبگان می‌ستانی و در حکم میان توانمند و ناتوان یکسان رفتار می‌کنی. تو بهار دل یتیمان و عصمت و نگاهداشت مردمان و سرفرازی اسلام و معدن احکام و همپیمان جود و بخشش و رهرو راه جدت و پدرت بودی و در سفارشها و رعایت پیمانها بسان برادرت گشتی، پسندیده‌خوی

و سر تا به پا بخشندگی و در پرستش در دل تاریکیها، بس کوشا بودی. بر راههای درست و استوار و بس خوش خوی و بس با سابقه و والا تبار و بس سرآمد و بلند مرتبه و با منقبتهای بسیار و بیافریده از ریشه های بس ستوده و بسیار با موهبت و داشته های درونی، بردبار و رهبرده و اهل انابه و بازگشت به سوی خدا و بخشنده و دانا و باجربزه و پیشوا و شهید و بس کرنشگر و لابه‌گر نزد خدا و پاداش‌بخشِ نیکیها، دوست داشته شده و پر هیبت بودی.

و فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله و نجات بخش قرآن و بازوی قدرت امت بودی و در طاعت الهی کوشا و رعایت‌گر عهد و میثاق و دوری جوینده از راه دین‌گریختگان، به کار گیرنده تمام توان، با رکوع و سجود طولانی، و چون زهدِ فرد پای‌کشنده از دنیا، دنیاگریخته ای و به چشم دلزدگان از آن به آن نگاه می‌کنی، آرزو از آن بریده ای و همّت از آرایه های آن برداشته ای و نگاه بر زیبایی و بهجت آن بربسته ای و شوقت به آخرت نزد همه شناخته شده است.

چنان که چون ستم دست دراز کرد و ظلم نقاب از چهره کشید و گمراهی پیروانش را فراخواند، در آن حال که تو در حرم جدت ساکن بودی و از ستمگران جدایی جسته و همنشین کعبه و محراب مسجد بودی و عزلت‌گرفته از لذتها و خواهشهای دل، تقبیح کننده امور ناپسند به دست و زبانت تا جایی که توانی و امکان یابی؛ آنگاه بود که آگاهی ات تو را بر آن داشت که به انکار برخیزی و بر تو الزام نمود که با کافران به جهاد برخیزی، پس با فرزندان و اهل خانه و پیروان و دوستدارانت رهسپار گشتی و با حقیقت و بیّنه آشکار روشنگری نمودی و با حکمت و اندرز نیک به سوی خدا فراخواندی و به جاری نمودن حدود و سر نهادن به امر معبود امر نمودی و از خیانت و سرکشی بازداشتی و ایشان با دشمنی و ستمگری، با تو روبرو گشتند و تو پس از هشدار دادن به ایشان و بیان موکد حجتها بر آنان، با ایشان به مبارزه برخاستی و ایشان حرمت و بیعت تو را زیر پا نهادند و خدایت را و جدّت را به خشم آوردند و بی‌محابا جنگی علیه تو به راه انداختند. و تو بر نیزه زدن و شمشیر کشیدن پایمردی نمودی و سپاهیان بدکارگان را در هم شکستی و ضربه زنان با شمشیر ذوالفقار به دل ابر غبار رفتی و گویی که علی مختار بودی.

و چون تو را قویدل و دلاور و نترس دیدند، به غائله نیرنگ‌بازیشان پناه جستند و با حیله‌گری و شرارت به جنگ تو آمدند و آن لعین سپاهیانش را دستور داد آب را بر تو بستند و از ورود به آبشخور باز داشتند و به جنگ تو آمدند و شتابان بر تو حمله بردند و پیکانها بر سرت ریختند و دستهاشان برای نبرد و برخورد به سوی تو دراز کردند و حق و حرمت تو را رعایت نکردند و در حق تو، در کشتار ولایت‌دارانت و چپاول خیمه‌گاهت، از عذاب و شکنجه سخت خدا نترسیدند، حال آنکه تو در یورش به دل غبارهای برخاسته از میدان نبرد، پیشگام بودی و آزار و اذیت دشمن را به جان می‌خریدی و فرشتگان آسمانها از شکیبایی تو به شگفت آمده بودند.

و ایشان از همه سو تو را دوره نمودند و تا توانستند تو را به زخم آلودند و میان تو و رفتن فاصله شدند و یاوری برای تو نماند و تو فداکارانه ثواب الهی را جسته و صبر پیشه نمودی و از زنان خانواده ات و از فرزندانت دفاع می‌نمودی تا آنکه تو را از اسب به زیر کشیدند و تو خونین‌بدن، نقش بر زمین شدی و سم اسبان تو را لگدمال می‌کرد و طغیانگران به شمشیرهای برنده بر سر و روی تو می‌زدند و از پیشانی ات خون مرگ می‌تراوید و دست چپ و راستت گاه باز و گاه بسته می شد و چشم درشکسته‌ات را به خیمه‌گاهت گرداندی و از فرزندان و خانواده‌ات به خود پرداختی، و اسبت رمیده گریخت و روی سوی

خیمه هایت نهاد و با صدا در گلو گرداندن، ناله می‌کرد و چون زنان اسبت را بس ضربه خورده و آسیب دیده یافتند و زین آن را کج‌شده دیدند، از خیمه ها برون دویده و موهای خود کشیدند و بر صورتهاشان سیلی زدند و چهره هاشان از حجاب به در افتاد و شیون کنان تو را فرا می‌خوانند و پس از عزتمندی، خوار گشتند و بیخود از خود به سوی درافکن گاهت دویدند.

حال آنکه شمر بر سینه‌ات نشسته بود و چون سگی که پوزه و زبان دراز کرده، شمشیرش را به گلوی تو فرو می‌کرد و موی و ریش سفیدت را در مشت گرفته بود و به شمشیر آخته‌اش گلویت می‌برید و تو مشاعرت به خموشی افتاده و نفسهایت فرو افتاده بود و سرت بر سر نیزه گشت و خانواده ات چون بردگان اسیر گشتند و به روی زینهای خشک شتران، به غل و زنجیر کشیده شدند و حرارت داغ آفتاب نیمروزها، چهره هاشان را می‌گداخت و در میان کویرها و بیابانهای خشک پیش رانده می شدند و دستانشان به گردنهاشان زنجیر شده بود و ایشان را در بازارها می‌چرخاندند. پس واویلا- بر آن گستاخانِ از دین گریخته که به قتل تو اسلام را به قتل رساندند و نماز و روزه را بی بنیاد کردند و سنتها و احکام را زیر پا نهادند و پایه های ایمان را ویران کردند و آیات قرآن را تحریف کردند و در حدگذرانی و ستیزگری، تیزتک بر اسبهاشان سرمستانه شتاب کردند. به راستی که رسول خدا صلی الله علیه و آله با کشته شدنت به مصیبتی انتقام ناگرفته گرفتار آمد و کتاب خدا بار دیگر مهجور افتاد و حق ترک گفته شد، آنگاه که چنین مقهور، به خشم درشکستندت و با از دست رفتنت، الله اکبر و لا اله الا الله و حرام و حلال شمردن و تنزیل الهی و تاویل آیات از میان رفت و پس از تو دگرگون‌سازی و وارونه‌نمایی و بی خدایی و تعطیل دین و میل و هوسها و گمراهیها و فتنه‌ها و اباطیل رواج گرفت.

خبر جان باختنت را در کنار قبر جدت رسول صلی الله علیه و آله بازگفتند و خبررسان با اشکهای ریزان خبرت را به رسول رساند و می‌گفت: ای رسول خدا، نوه ات و جوان شادابت کشته شد و به اهل و خانواده تحت حمایتت دست‌درازی شد و سلاله ات پس از تو به اسارت رفتند و آنچه نباید، در حق عترتت و فرزندانت رفت. پس رسول خدا پریشان‌حال گشت و قلب هراسیده‌اش گریستن گرفت و فرشتگان و پیامبران او را به مصیبت تو تسلیت گفتند و مادرت فاطمه زهرا به داغ تو نشست و سپاه فرشتگان مقرب خدا در رفت و آمد شدند و پدرت امیر المومنین را تعزیت و تسلیت دادند و در اعلی علیین بر سوگ تو ماتمکده ها بر پا شد و حوریان بهشت از غمت سیلی بر چهره ها زدند و آسمانها و اهل آن و کوهها و خزانه های آن و تپه های بلند و هر گوشه و کنار آن و دریاها و ماهیانش و بهشتها و نازجوانانش و کعبه و مقام ابراهیم و مشعر الحرام و حطیم و سرزمینهای احرام و غیر آن بر تو گریستند. خداوندا به حرمت این مکان والا که بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا در میان ایشان محشور کن و به شفاعت ایشان به بهشت راه بده. خداوندا به تو توسل می‌جویم ای بی درنگ محاسبه‌گرترین، ای گرامی‌ترین گرامیان، ای حکمرانترین حکمرانان، به آبروی محمد خاتم پیامبران و فرستاده ات به سوی همه جهانیان و به آبروی برادر و پسر عمویش، آن گرایش‌کننده ترین و شناسنده ژرفای امور و دانای والا- مقام، علی امیر المومنین و به حق فاطمه سرور بانوان جهانیان و به حسن پاکدامن، آن عصمت و پاکی پرهیزکاران و به ابا عبد الله حسین گرامی‌ترین شهیدان و به فرزندان کشته شده اش و به عترت ستمدیده اش، و به علی بن حسین زین العابدین و به محمد بن علی قبله کرنشگران، و جعفر بن محمد راستگوترین راستگویان و موسی بن جعفر آشکارکننده برهانها و علی بن موسی یاور دین و محمد بن علی الگوی رهجویان و علی بن محمد پارساترین پارسایان و حسن بن علی وارث خلیفه گشتگان و حجتت بر تمام آفریدگان از تو مسألت دارم که بر محمد و خاندان راستین‌منش نیکوکار او، آل طه و یاسین درود فرستی و مرا در قیامت از ایمنی یافتگان

آسوده‌خاطران پیروزمندان شادمان گشتگان نویدیافتگان قرار ده. خداوند نام مرا در میان مسلمانان بنویس و مرا به صالحان ملحق کن و برای من نام و یادی نیک در میان آیندگان قرار ده. و مرا بر ستم‌پیشگان یاری بخش و مرا از دشمنی پنهان رشک‌ورزان بسنده باش و نیرنگ نیرنگبازان را از من باز دار و دست تعدی ستمگران را از من برگیر و مرا با سروران برکت‌یافته در اعلی علیین به همراه کسانی که بر ایشان نعمت فرستادی، از پیامبران و راستین‌منشان و شهیدان و درستکاران، گرد آور، به لطف و مرحمتت ای مهربانترین مهربانان. خداوندا به پیامبر معصومت و به حکم حتمی‌ات و به نهی پنهانت و به این مقبره در میان گرفته که امام معصوم مقتول مظلوم در سایه آن آرمیده است، بر تو سوگند یاد می‌کنم که غم و اندوهی که در دلم است را بزدایی و شر سرنوشت حتمی را از من برکنار داری و مرا از آتش بسیار گدازنده دوزخ نجات بخشی. خداوندا ردای نعمتت را بر تنم کن و مرا به قسمتت خشنود گردان و مرا در پوشش بخشایش و دست و دل بازی ات قرار ده و مرا از ترفند و شکنجه ات دور نگاه دار. خداوندا مرا از لغزشها حفظ نما و در گفتار و کردار بر راه راست دار و مهلت سررسید مرگ مرا افزون گردان و مرا از دردها و بیماریها برکنار دار و به آبروی سرورانم و به فضل خود، بهترین آرزوها را به من ارزانی دار. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و توبه ام بپذیر و بر اشکم رحم آور و از لغزشم درگذر و خطایم را بیامرز و «وَ أَصْلِحْ لِی فِی ذُرِّیَّتِی»، {و نسل مرا شایسته گردان.} خداوندا در این شهادتگاه ارجمند و جایگاه گرانقدر، هیچ گناهی از مرا رها مکن مگر به آمرزشش و نه هیچ عیبی را مگر به پنهان داشتنش و نه هیچ اندوهی را مگر به زدودنش و نه هیچ رزقی را مگر به فزونی اش و نه هیچ جاه و مقامی را مگر به آبادانی اش و نه هیچ فسادی را مگر به اصلاحش و نه هیچ آرزویی را مگر به رساندنش و نه هیچ دعایی را مگر به اجابتش و نه هیچ تنگنایی را مگر به گشایشش و نه هیچ گروهی را مگر به گردآوردنش و نه هیچ امری را مگر به اتمامش و نه هیچ مالی را مگر به افزودنش و نه هیچ خویی را مگر به نیکو کردنش و نه هیچ هزینه ای را مگر به جایگزین کردنش و نه هیچ حالی را مگر به بهبود دادنش و نه هیچ حسودی را مگر به سرکوب کردنش و نه هیچ دشمنی را مگر به نابود کردنش و نه هیچ شری را مگر به کم کردن سایه اش و نه هیچ بیماری و مرضی را مگر به مداوایش و نه هیچ دورگشته ای را مگر به بازآوردنش و نه هیچ پراکندگی را مگر به گردآوردنش و نه هیچ خواهشی را مگر به بخشیدنش. خداوندا من از تو خیر این دنیای گذرا و ثواب دنیای مانا را خواهم. خداوندا به حلالت مرا از حرام و به فضلت مرا از همه مردمان بی نیاز گردان. خداوندا از تو دانشی سودمند و دلی کرنشگر و یقینی چاره‌گر و کرداری بی‌آلایش و شکیبایی بسزا و پاداش فراوان درخواست می‌کنم. خداوندا سپاسگزاری از نعمتت را روزی من کن و بر احسان و کرمت بر من بیفزا و سخنم را در میان مردم پذیرفته و کردارم را نزد خودت فرازگشته و راهم را در نیکوکاری و خیر پررهرو و دشمنم را سرکوب شده گردان. خداوندا بر محمد و خاندان برگزیده محمد در لحظات شب و گاه و بیگاه روز، درود فرست و مرا از شر شروران بسنده باش و از گناهان و بار بدکاریها پاک گردان و از آتش دوزخ پناه بخش و در منزلگه آرامش و قرار فرونشان و مرا و همه برادران و خواهران خدایی و زنان و مردان مومن را بیامرز، به لطف و رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

سپس روی به سوی قبله کن و دو رکعت نماز بگزار که در اولی سوره انبیاء و در دومی سوره حشر را می‌خوانی و قنوت بگیر و بگو: خدایی نیست جز خدای بردبار بخشنده، خدایی نیست جز خدای بلندمرتبه بزرگ، خدایی نیست جز خدای یکتا پروردگار آسمانهای هفتگانه و زمینهای هفتگانه و هر آنچه در آنها و در میان آنهاست – و اینها را به خلاف دشمنانش و در تکذیب هر آن کس که برای او همتایی قائل گشت و در اعتراف به مقام پروردگاری او و خاکساری در برابر سرفرازی او

می گوییم -. او که اولی است که او را آغازی نیست و آخری است که او را پایانی نباشد و به قدرتش بر هر چیز احاطه و فرازمندی دارد و به دانش و لطفش به ژرفای هر چیز راه یابد. خردها را نشاید که ژرفای عظمت او را دریابند و گمانها را نسزد که حقیقت چیستی او را فهم کنند و جانها را یارای آن نیست که معانی چگونگی او را به ذهن آورند و چنان باشد که از درونها آگاهی دارد و بر رازها شناخت کامل دارد و خیانت دیدگان و هر آنچه در سینه ها پنهان است را به خوبی ببیند.

خداوندا تو را بر تصدیق رسولت صلی الله علیه و آله به دلم و ایمان به او و شناختم از جایگاه او گواه می‌گیرم و شهادت می... دهم که او پیامبری است که حکمت سخن از فضل او به زبان آرد و پیامبران مژده آمدنش را دادند و به اعتراف و پذیرش ره... آورد وی فراخواندند و با این سخنش به باور و تایید وی فراخواند که: «الَّذِی یَجِدُونَهُ مَکْتُوباً عِنْدَهُمْ فِی التَّوْراةِ وَ الْإِنْجِیلِ یَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَ یَنْهاهُمْ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ یُحِلُّ لَهُمُ الطَّیِّباتِ وَ یُحَرِّمُ عَلَیْهِمُ الْخَبائِثَ وَ یَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَ الْأَغْلالَ الَّتِی کانَتْ عَلَیْهِمْ» - . اعراف / ۱۵۷ - {که [نام] او (پیامبر درس نخوانده) را نزد خود، در تورات و انجیل نوشته می یابند، پیروی می کنند؛ [همان پیامبری که] آنان را به کار پسندیده فرمان می دهد، و از کار ناپسند باز می دارد، و برای آنان چیزهای پاکیزه را حلال و چیزهای ناپاک را بر ایشان حرام می گرداند، و از [دوش] آنان قید و بندهایی را که بر ایشان بوده است برمی دارد.}

پس بر محمد فرستاده ات به سوی جن و انس و سرور پیامبران برگزیده و بر برادرش و پسر عمویش که هر دو ایشان، هرگز چشم به هم زدنی به تو شرک نورزیدند و بر فاطمه زهرا سرور زنان جهانیان و بر سروران جوانان بهشتی حسن و حسین، صلوات و درودی جاویدان به شمار قطرات ریز باران و همسنگ کوهها و قله ها و مادام که درخت سلام برگ بر سر شاخ آورد و روشنی و تیرگی پشت هم آیند و هم بر خاندان پاک‌سرشتش، امامان رهیافته پشتیبان دین، علی و محمد و جعفر و موسی و علی و محمد و علی و حسن و حجتِ بس برخیزنده به دادگری و آخرین از میان نوادگان این تبار، فرو فرست. خداوندا به حق این امام از تو گشایشی زودرس و شکیبایی بسزا و یاری شیرمردانه و بی نیازی از مردمان و پایداری در رهیافتگی و توفیق بدانچه خود پسندی و پذیری و روزی فراوان و حلال و نیکو و گوارا و فروریزان و نوشین و فزونتر و فزونگرتر و پیاپی در جریان، بدون هیچ سختی و تلخکامی و هیچ منتی از سوی کسی و همراه با عافیت از بلا و ناخوشی و بیماری و با سپاس بر سلامتی و برخورداری درخواست می‌کنم و چون لحظه مرگم در رسید، جان ما را به خاطر فرمانبری در هر آنچه که فرمودی و پایداریمان در آن، به بهترین حالت ممکن، به نزد خود گیر تا آنکه ما را در بهشت نعمتت برنهی، به لطف و مهرورزی ات، ای مهربانترین مهربانان. خداوندا بر محمد و آل محمد صلوات فرست و هراس از دنیا را در دلم قرار ده و شوق به آخرت را به دلم افکن که به راستی جز بیم تو، کس را از دنیا هراسناک نمی‌کند و جز امید به تو، کس را به آخرت انس و الفت ندهد. خداوندا حجت با توست نه بر تو و گلایه گذاریمان به پیشگاه توست و نه از تو، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا بر نفس ستم‌پیشه سرکشم و بر شهوت چیره شده ام یاری کن و عاقبت به خیرم کن. خداوند آمرزش خواهی ام از تو، حال آنکه بر آنچه نهی فرموده ای پافشاری نموده ام، بی حیایی است و آمرزش نطلبیدنم با وجود آگاهی از بردباری بسیار تو، تباه نمودن حق امیدواری به توست. خداوندا گناهانم مرا از امید بستن به تو نومید می‌کند و آگاهی ام از رحمت گسترده ات، مرا از بیهوده ترسیدن باز می‌دارد، پس خدایا بر محمد و آل محمد درود فرست و امیدی که به تو بستم را محقق گردان و هراسانی ام از وجود پاکت را زائل گردان و بسان آن نیکترین گمانی که به تو دارم باش، ای گرامی‌ترین گرامیان؛ و مرا به عصمت پشتیبان گرد و زبانم را به حکمت بگشا و مرا از کسانی قرار ده که بر کردار دیروز خود پشیمانی می‌ورزند و در

بهره امروزش زیانکـار نمی‌گردد و نگران روزی فردایش نیست. خداونـدا بی نیـاز آن است که بـا تو به بی نیازی رسـد و به تو نیازمنـد باشـد و تهیـدست آن است که به خلق تو از تو بی نیازی جوید، پس بر محمد و آل محمد درود فرست و مرا به لطفت از خلقت بی نیـاز گردان و مرا از کسـانی قرار ده که جز به پیش تو دست دریوزه دراز نمی‌کنـد. خداونـدا به راستی که بیچاره آن است که نومیـد گشت، حـال آنکه در توبه پیش رویش بـاز است و از پشت سـرش رحمت؛ و اگر عملم ناچیز وهیـچ بوده، پس به حق که من به رحمت تو بس شدید امید بسته ام، پس ضـعف عمل مرا به قوت امیدم ببخش. خداوندا، اگر می‌دانی که در میان بندگانت کسـی هست که از من سنگین‌دلتر و گناهکارتر است، به راستی که من می‌دانم که مرا مولایی توانگرتر از تو و مهرورزتر و درگذرنـده تر از تو نـدارم، پس ای آن که در رحمتش بی همتـاست، ببخشـای آن کس را که در گناهـانش بی همتا نیست.

خداوندا فرمان دادی و سرکشی نمودیم و نهی فرمودی و سر ننهادیم و بس به یادمان آوردی و خود را به فراموشکاری زدیم و بینش بخشـیدی و خود را به کوری زدیم و هشدار دادی و دست‌درازی نمودیم و این پاسخ احسان تو به ما نبود و تو خود بهتر می‌دانی که آشـکارا و در نهان چه کرداری داشـته ایم و خود آگاهتری از رفتاری که می‌کنیم و کرده ایم، پس بر محمد و آل محمـد درود فرست و مـا را به خـاطر خطاکاریهـا و فراموشـکاریمان مواخـذه مفرمـا و حقوقی که نزد مـا داری، بر مـا ببخش و احسـانت به ما را کامل عطا گردان و رحمتت را بر ما سـرازیر گردان. خداونـدا، ما به آبروی این امام راستین‌منش به تو توسـل جسـته ایم و از تو به آن حقی که برای او و برای جـدش، فرسـتاده ات، و برای پـدر و مـادرش علی و فـاطمه اهل بیت رحمت، برشـمرده ای؛ مسألت دارم آن رزقی که قوام زنـدگی‌مان و صـلاح احوال زن و فرزندمان به آن است، بر ما فرو ریزی، که تنها تویی آن بخشـنده ای که دارا، می‌بخشـی و قدرتمنـدانه، بخشـشت را (اگر خواهی) باز می‌داری و ما رزقی از تو طلب می‌کنیم که صلاح کار دنیایمان در آن باشد و کفایت ما برای آخرتمان باشد. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و ما و پدر و مادرمان و همه زنان و مردان مومن و مسلمان، زندگان و مردگان ایشان را بیامرز و «وَ آتِنا فِي الدُّنْيا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنا عَذابَ النَّارِ» – . بقره / ۲۰۱ – پروردگـارا! {در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عـذاب آتش [دور] نگه دار.}

سپس به رکوع و سـجده رفته و می‌نشـینی و تشـهد و سـلام می‌گویی و چون تسبیـح خـدا گفتی، گونه ات را بر زمین بگذار و چهـل بار بگو: منزه است خداونـد و حمـد و ثنا او راست و خـدایی جز خـدای یگانه نیست و خـدا بزرگتر است. و از خـداوند پـاکی از گنـاه و نجـات‌یـافتگی و آمرزش و توفیق کردار نیـک و پـذیرش هر آنچه بـدان به او تقرب جویی و با آن روی او را بخواهی، تقاضا کن و در کنار سر حضرت بایست و سپس دو رکعت نماز بسان آنچه گفته شد، بگزار و سپس به روی قبر خم شو و آن را ببوس و بگو: خداوند بر شـرافتتان بیفزاید و سـلام و رحمت و برکات خداوند بر شما باد. و سپس برای خود و پدر و مادرت و هر که خواهی دعا کن.

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام بهذا القبر الملموم أی الذی یلم و ینزل به الناس للزیاره قوله خلافا أی أقول کلمه التوحید خلافا لهم قوله اللذین لم یشرکا بک أی العم و ابنه أو محمد و علی و الرهام کجبال جمع الرهمه بالکسر و هی المطر الضعیف الدائم و السلام بالفتح و یکسر شجر.

قوله فیا من هو أوحد فی رحمته فی بعض النسخ بالجیم فهو من الوجدان أی یا من یجد کل شی ء أراد من رحمته أکثر من غیره اغفر لمن لیس هو أکثر خطیئه من جمیع من سواه و یحتمل أن یکون فی الثانی کلمه فی تعلیلیه أی اغفر لمن لا یجد شیئا بسبب خطیئته و فی بعض النسخ بالحاء المهمله أی أنت وحید فی الرحمه و أنا لست بوحید فی الخطیئه و هو أظهر.

قوله و أسبل الإسبال إرسال الستر و فیه استعاره مکنیه.

**[ترجمه]«بهذا القبر الملموم» یعنی آن که مردم برای زیارت به آن هجوم می‌آورند. «خلافا» یعنی من بر خلاف آنان کلمه توحید را می‌گویيم. «الذین لم یشرکا» یعنی عمو و پسرش یا محمد و علی. «رهام» مانند جبال، جمع رِهمه بارانِ ریز و دائمی است. «سلام» با فتحه و با کسره درخت است. «فیا من هو أوحد فی رحمته» در بعضی نسخه‌ها با جیم آمده که از وجدان است: ای کسی که هر چه را بخواهد به رحمتش، بیشتر از دیگران پیدا می‌کند، ببخش کسی را که از دیگران پرگناه‌تر نیست. ممکن است در دومی کلمه «فی» تعلیلیه باشد، یعنی ببخش کسی را که به خاطر گناهش چیزی را نمی‌یابد. در برخی نسخه‌ها با «حاء» است، یعنی تو در رحمت یکتایی و من در گناه، تنها نیستم و این وجه بهتر است. «و اسبل»، «اسبال» یعنی انداختن پرده که استعاره مکنیه در آن است.

**[ترجمه]

«۹»

أَقُولُ قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْکَبِیرِ: زِیَارَهٌ أُخْرَی فِی یَوْمِ عَاشُورَاءَ مِمَّا خَرَجَ مِنَ النَّاحِیَهِ إِلَی أَحَدِ الْأَبْوَابِ قَالَ تَقِفُ عَلَیْهِ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَی آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ مِنْ خَلِیقَتِهِ وَ سَاقَ الزِّیَارَهَ إِلَی آخِرِهَا مِثْلَ مَا مَرَّ(۱).

فظهر أن هذه الزیاره منقوله مرویه و یحتمل أن لا تکون مختصه بیوم عاشوراء کما فعله السید المرتضی ره.

و أما الاختلاف الواقع بین تلک الزیاره و بین ما نسب إلی السید المرتضی فلعله مبنی علی اختلاف الروایات و الأظهر أن السید أخذ هذه الزیاره و أضاف إلیها من قبل نفسه ما أضاف.

و فی روایتی المفید و المزار الکبیر بعد قوله المخصوص بإخوته قوله السلام علی صاحب القبه السامیه و الظاهر أنه سقط من النساخ الزیاره التی ألحقناها من روایه السید ره.

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۶۵- ۱۷۱.

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر زیارت دیگری برای روز عاشورا که از ناحیه مقدسه ائمه علیهم السلام به دست یکی از نمایندگان امام علیه السلام رسیده است را نقل می کند که گوید: بر کنار حضرت می‌ایستی و می گویی: سلام بر آدم برگزیده خدا از میان آفریدگانش... و زیارت را درست نظیر آنچه گذشت پیش می‌برد. - . المزار الکبیر : ۱۶۵- ۱۷۱ - و روشن می شود که این زیارت از ائمه نقل گشته و روایت شده است و احتمال دارد که مخصوص روز عاشورا نباشد چنان که سید مرتضی ره بیان داشته است. و اما تفاوت میان این زیارت و آنچه به سید مرتضی منسوب است، شاید به دلیل اختلاف روایات باشد و درست تر آنکه، سید این زیارت را برگرفته و از نزد خود بخشهایی را به آن اضافه نموده است.

در دو روایت مفید و المزار الکبیر، بعد از این گفته: «المخصوص بأخوته» آمده است: «السلام علی صاحب القبه السامیه». ظاهراً از کاتبان است که (این بخش) در زیارتی که از روایت سید رحمه الله آوردیم، افتاده است .

**[ترجمه]

باب ۲۵ زیاره الأربعین

الأخبار

«۱»

قَالَ السَّيِّدُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَرْوِی عَنْ أَبِی مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيِّ علیه السلام أَنَّهُ قَالَ: عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ صَلَاةُ إِحْدَى وَ خَمْسِينَ وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ وَ التَّخَتُّمُ بِالْيَمِينِ وَ تَعْفِيرُ الْجَبِينِ وَ الْجَهْرُ بِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (۱).

وَ قَالَ عَطَاءٌ: كُنْتُ مَعَ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَوْمَ الْعِشْرِينَ مِنْ صَفَرٍ فَلَمَّا وَصَلْنَا الْغَاضِرِيَّةَ اغْتَسَلَ فِی شَرِيعَتِهَا وَ لَبِسَ قَمِيصاً كَانَ مَعَهُ طَاهِراً ثُمَّ قَالَ لِی أَ مَعَكَ شَیْ ءٌ مِنَ الطِّيبِ يَا عَطَاءُ قُلْتُ مَعِی سُعْدٌ فَجَعَلَ مِنْهُ عَلَى رَأْسِهِ وَ سَائِرِ جَسَدِهِ ثُمَّ مَشَى حَافِياً حَتَّى وَقَفَ عِنْدَ رَأْسِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ كَبَّرَ ثَلَاثاً ثُمَّ خَرَّ مَغْشِيّاً عَلَيْهِ فَلَمَّا أَفَاقَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا آلَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا خِيَرَةَ اللَّهِ مِنْ خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سَادَاتِ السَّادَاتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا لُيُوثَ الْغَابَاتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سَفِينَةَ النَّجَاةِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ الْأَنْبِيَاءِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَةِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِسْمَاعِيلَ ذَبِيحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهِيدَ بْنَ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَتِيلَ بْنَ الْقَتِيلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ عَلَى خَلْقِهِ.

۱- ۱. مصباح الزائر ص- ۱۵۱.

أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ بَرَرْتَ وَالِدَیْکَ وَ جَاهَدْتَ عَدُوَّکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ تَسْمَعُ الْکَلَامَ وَ تَرُدُّ الْجَوَابَ وَ أَنَّکَ حَبِیبُ اللَّهِ وَ خَلِیلُهُ وَ نَجِیبُهُ وَ صَفِیُّهُ وَ ابْنُ صَفِیِّهِ زُرْتُکَ مُشْتَاقاً فَکُنْ لِی شَفِیعاً إِلَی اللَّهِ یَا سَیِّدِی أَسْتَشْفِعُ إِلَی اللَّهِ بِجَدِّکَ سَیِّدِ النَّبِیِّینَ وَ بِأَبِیکَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ وَ بِأُمِّکَ سَیِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِیکَ وَ ظَالِمِیکَ وَ شَانِئِیکَ وَ مُبْغِضِیکَ مِنَ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ ثُمَّ انْحَنَی عَلَی الْقَبْرِ وَ مَرَّغَ خَدَّیْهِ عَلَیْهِ وَ صَلَّی أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ ثُمَّ جَاءَ إِلَی قَبْرِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ ابْنَ مَوْلَایَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَکَ لَعَنَ اللَّهُ ظَالِمَکَ أَتَقَرَّبُ إِلَی اللَّهِ بِمَحَبَّتِکُمْ وَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِنْ عَدُوِّکُمْ ثُمَّ قَبَّلَهُ وَ صَلَّی رَکْعَتَیْنِ وَ الْتَفَتَ إِلَی قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَی الْأَرْوَاحِ الْمُنِیخَهِ بِقَبْرِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ- السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا شِیعَهَ اللَّهِ وَ شِیعَهَ رَسُولِهِ وَ شِیعَهَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا طَاهِرُونَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا مَهْدِیُّونَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَبْرَارُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ عَلَی مَلَائِکَهِ اللَّهِ الْحَافِّینَ بِقُبُورِکُمْ جَمَعَنِیَ اللَّهُ وَ إِیَّاکُمْ فِی مُسْتَقَرِّ رَحْمَتِهِ تَحْتَ عَرْشِهِ ثُمَّ جَاءَ إِلَی قَبْرِ الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ علیهما السلام فَوَقَفَ عَلَیْهِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا الْقَاسِمِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا عَبَّاسَ بْنَ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَالَغْتَ فِی النَّصِیحَهِ وَ أَدَّیْتَ الْأَمَانَهَ وَ جَاهَدْتَ عَدُوَّکَ وَ عَدُوَّ أَخِیکَ فَصَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَی رُوحِکَ الطَّیِّبَهِ وَ جَزَاکَ اللَّهُ مِنْ أَخٍ خَیْراً ثُمَّ صَلَّی رَکْعَتَیْنِ وَ دَعَا إِلَی اللَّهِ وَ مَضَی (۱).

**[ترجمه]سید رضی الله عنه گوید: از امام حسن عسکری علیه السلام روایت می کند که فرمود: نشانه مومن پنج چیز است: نماز پنجاه و یک رکعت، زیارت چهلم امام، انگشتری بر دست راست، بر خاک ساییدن پیشانی، و بلند بر زبان راندن بسم الله الرحمن الرحیم. - . مصباح الزائر ص- ۱۵۱ -

و عطاء گوید: در روز بیستم صفر با جابر بن عبدالله بودم و چون به غاضریه رسیدیم، وی در نهر آن غسل نمود و لباس پاکیزه‌ای که با خود داشت را پوشید و سپس به من گفت، آیا عطری با خود داری؟ گفتم سُعد (مشک زمین، کولان) دارم و او از آن بر روی سرش و دیگر قسمتهای بدنش مالید و سپس با پای برهنه پیاده رفت تا آنکه در کنار سر حضرت حسین علیه السلام ایستاد و سه بار الله اکبر گفت و سپس بیهوش افتاد و چون به هوش آمد شنیدم که می گفت: سلام بر شما ای خاندان خدا، سلام بر شما ای برگزیدگان خدا، سلام بر شما ای نیکترین های خدا در میان آفریدگانش، سلام بر شما ای سرور سروران، سلام بر شما ای شیران بیشه، سلام بر شما ای کشتی نجات، سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد. سلام بر تو ای وارث دانش پیامبران، سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث اسماعیل قربانی خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای پسر محمد مصطفی، سلام بر تو ای پسر علی مرتضی، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا، سلام بر تو ای شهید شهید زاده، سلام بر تو ای کشته کشته زاده، سلام بر تو ای ولی خدا و پسر ولیّ او، سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت او بر آفریدگانش. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و به پدر و مادرت نیکی ورزیدی و با دشمنانت مجاهدت نمودی، شهادت می‌دهم که تو سخن را می شنوی و پاسخ می گویی و گواهی می‌دهم که تو حبیب خدا و خلیل او و نیک‌زاد او و برگزیده او و فرزند برگزیده او هستی. مشتاقانه به زیارتت آمده ام پس مرا نزد خدا شفاعت کن ای سرور من. به آبروی جدت سرور پیامبران و پدرت سرور جانشینان پیامبران و مادرت سرور بانوان جهانیان، به پیشگاه خدا شفاعت می‌جویم. خدا قاتلان تو و ستم‌کنندگان بر تو و خوارکنندگان و کینه‌توزان علیه تو از نخستینها تا آخرینهای ایشان را لعنت کند.

سپس بر قبر خم شد و دو طرف صورتش را بر آن مالید و چهار رکعت نماز گزارد و به کنار قبر علی بن حسین علیه السلام آمد و گفت: سلام بر تو ای مولای من و فرزند مولای من، خداوند قاتل تو را لعنت کند، خداوند ستم‌روا کرده بر تو را لعنت کند، به محبت شما به خدا تقرب جسته و از دشمنتان به پیشگاه خدا بیزاری می‌جویم؛ و سپس قبر را بوسه داد و دو رکعت نماز گزارد و به سمت قبرهای شهیدان رفت و گفت: سلام بر جانهای زانو زده بر کنار قبر ابا عبد الله، سلام بر پیروان خدا و پیروان رسول خدا و پیروان امیر المومنین و حسن و حسین، سلام بر شما ای پاک‌سرشتان، سلام بر شما ای هدایت یافتگان، سلام بر شما ای نیکوکاران، سلام بر شما و بر فرشتگان خدا که به گرد مقبره شما حلقه زده اند، امید که خداوند مرا با شما در جایگاه امن رحمتش به زیر سایه عرشش گرد آورد.

سپس به کنار قبر عباس بن امیر المومنین علیه السلام آمد و بر کنار آن ایستاد و گفت: سلام بر تو ای ابا القاسم، سلام بر تو ای عباس بن علی، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، گواهی می‌دهم که تو در خیرخواهی سخت‌کوشی نمودی و امانت را به اهلش رساندی و در برابر دشمنت و دشمن برادرت جانفشانی نمودی، پس صلوات خدا بر روان نیک‌آیند تو، و خداوند چون تو برادری را پاداش خیر عطا فرماید. سپس دو رکعت نماز خواند و خداوند را به دعا خواند و رهسپار خانه اش شد. - . مصباح الزائر : ۱۵۱- ۱۵۲ -

**[ترجمه]

بیان

هذا الخبر یدل علی أن جابرا رضی الله عنه کان یستحسن الطیب لزیارته علیه السلام و قد مر فی بعض الأخبار المنع عنه و لا یبعد أن یحمل أخبار المنع علی ما إذا کان المقصود منه التلذذ لا حرمه الروضه المقدسه و إکرامها و تطییبها

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۵۱- ۱۵۲.

و قال الفيروزآبادی (۱) شيعه الرجل بالكسر أتباعه و أنصاره.

**[ترجمه]این روایت بر این دلالت دارد که جابر – که خداوند از او خشنود باد– معطر بودن را برای زیارت آن حضرت علیه السلام، نیکو می‌شمرده است. در برخی از روایات منع آن گذشت و بعید نیست روایات منع به وقتی حمل شود که قصد لذت‌بردن در میان باشد نه احترام به روضه مقدسه و گرامی‌داشت آن و معطر ساختن آن. فیروز آبادی گوید: «شیعه الرجل» یعنی پیروان و یاوران او.

**[ترجمه]

«۲»

يب، [تهذيب الأحكام] أَخْبَرَنَا جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی مُحَمَّدٍ هَارُونَ بْنِ مُوسَى بْنِ أَحْمَدَ التَّلَّعُكْبَرِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنِی أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْعَدَهَ وَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ سَعْدَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مِهْرَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: قَالَ لِی مَوْلَایَ الصَّادِقُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فِی زِيَارَهِ الْأَرْبَعِينَ تَزُورُ عِنْدَ ارْتِفَاعِ النَّهَارِ وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَی وَلِيِّ اللَّهِ وَ حَبِيبِهِ السَّلَامُ عَلَی خَلِيلِ اللَّهِ وَ نَجِيِّهِ السَّلَامُ عَلَی صَفِيِّ اللَّهِ وَ ابْنِ صَفِيِّهِ السَّلَامُ عَلَی الْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَی أَسِيرِ الْكُرُبَاتِ وَ قَتِيلِ الْعَبَرَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَشْهَدُ أَنَّهُ وَلِيُّكَ وَ ابْنُ وَلِيِّكَ وَ صَفِيُّكَ وَ ابْنُ صَفِيِّكَ الْفَائِزُ بِكَرَامَتِكَ أَكْرَمْتَهُ بِالشَّهَادَهِ وَ حَبَوْتَهُ بِالسَّعَادَهِ وَ اجْتَبَيْتَهُ بِطِيبِ الْوِلَادَهِ وَ جَعَلْتَهُ سَيِّداً مِنَ السَّادَهِ وَ قَائِداً مِنَ الْقَادَهِ وَ ذَائِداً مِنَ الذَّادَهِ وَ أَعْطَيْتَهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ وَ جَعَلْتَهُ حُجَّهً عَلَی خَلْقِكَ مِنَ الْأَوْصِيَاءِ فَأَعْذَرَ فِی الدُّعَاءِ وَ مَنَحَ النُّصْحَ وَ بَذَلَ مُهْجَتَهُ فِيكَ لِيَسْتَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَهِ وَ حَيْرَهِ الضَّلَالَهِ وَ قَدْ تَوَازَرَ عَلَيْهِ مَنْ غَرَّتْهُ الدُّنْيَا وَ بَاعَ حَظَّهُ بِالْأَرْذَلِ الْأَدْنَی وَ شَرَی آخِرَتَهُ بِالثَّمَنِ الْأَوْكَسِ وَ تَغَطْرَسَ وَ تَرَدَّی فِی هَوَاهُ وَ أَسْخَطَكَ وَ أَسْخَطَ نَبِيَّكَ وَ أَطَاعَ مِنْ عِبَادِكَ أَهْلَ الشِّقَاقِ وَ النِّفَاقِ وَ حَمَلَهَ الْأَوْزَارِ الْمُسْتَوْجِبِينَ لِلنَّارِ فَجَاهَدَهُمْ فِيكَ صَابِراً مُحْتَسِباً حَتَّی سُفِكَ فِی طَاعَتِكَ دَمُهُ وَ اسْتُبِيحَ حَرِيمُهُ اللَّهُمَّ فَالْعَنْهُمْ لَعْناً وَبِيلًا وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً أَلِيماً السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَمِينُ اللَّهِ وَ ابْنُ أَمِينِهِ عِشْتَ سَعِيداً وَ مَضَيْتَ حَمِيداً وَ مِتَّ فَقِيداً مَظْلُوماً شَهِيداً وَ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِزٌ لَكَ مَا وَعَدَكَ وَ مُهْلِكٌ مَنْ خَذَلَكَ وَ مُعَذِّبٌ مَنْ قَتَلَكَ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ وَفَيْتَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّی أَتَاكَ الْيَقِينُ فَلَعَنَ

۱- ۱. القاموس ج ۳ ص ۴۷.

اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً سَمِعَتْ بِذَلِکَ فَرَضِیَتْ بِهِ اللَّهُمَّ إِنِّی أُشْهِدُکَ أَنِّی وَلِیٌّ لِمَنْ وَالاهُ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّکَ کُنْتَ نُوراً فِی الْأَصْلَابِ الشَّامِخَهِ وَ الْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَهِ لَمْ تُنَجِّسْکَ الْجَاهِلِیَّهُ بِأَنْجَاسِهَا وَ لَمْ تُلْبِسْکَ مِنْ مُدْلَهِمَّاتِ ثِیَابِهَا وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّینِ وَ أَرْکَانِ الْمُسْلِمِینَ وَ مَعْقِلِ الْمُؤْمِنِینَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ الْإِمَامُ الْبَرُّ التَّقِیُّ الرَّضِیُّ الزَّکِیُّ الْهَادِی الْمَهْدِیُّ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الْأَئِمَّهَ مِنْ وُلْدِکَ کَلِمَهُ التَّقْوَی وَ أَعْلَامُ الْهُدَی وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَی وَ الْحُجَّهُ عَلَی أَهْلِ الدُّنْیَا وَ أَشْهَدُ أَنِّی بِکُمْ مُؤْمِنٌ وَ بِإِیَابِکُمْ مُوقِنٌ بِشَرَائِعِ دِینِی وَ خَوَاتِیمِ عَمَلِی وَ قَلْبِی لِقَلْبِکُمْ سِلْمٌ وَ أَمْرِی لِأَمْرِکُمْ مُتَّبِعٌ وَ نُصْرَتِی لَکُمْ مُعَدَّهٌ حَتَّی یَأْذَنَ اللَّهُ لَکُمْ فَمَعَکُمْ مَعَکُمْ لَا مَعَ عَدُوِّکُمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْکُمْ وَ عَلَی أَرْوَاحِکُمْ وَ أَجْسَادِکُمْ وَ شَاهِدِکُمْ وَ غَائِبِکُمْ وَ ظَاهِرِکُمْ وَ بَاطِنِکُمْ آمِینَ رَبَّ الْعَالَمِینَ وَ تُصَلِّی رَکْعَتَیْنِ وَ تَدْعُو بِمَا أَحْبَبْتَ وَ تَنْصَرِفُ (۱).

**[ترجمه]التهذیب: صفوان بن مهران جمال روایت نمود: مولایم صادق صلوات الله علیه در باب زیارت چهلم، مرا فرمود که به هنگام ظهر زیارت می کنی و می گویی: سلام بر ولیّ خدا و حبیب او، سلام بر دوست پاکباز خدا و نیایشگر او، سلام بر جانشین پیامبر خدا و پسر جانشین پیامبرش، سلام بر حسین ستمدیده شهید، سلام بر اسیرِ دل‌پریشی‌ها و کشته اشکها. خداوندا شهادت می‌دهم که او ولیّ تو و پسر ولیّ توست و نیک‌گزیده تو و پسر نیک‌گزیده توست که به کرامتت نائل گشته و او را به شهادت گرامی‌داشته ای و سعادت را پاداش وی نمودی و او را به ولادتی نیک، برگزیده خود نمودی و او را سروری از سروران و رهبری از رهبران و مدافعی از مدافعان دین قرار دادی و میراث پیامبران را به وی بخشیدی و او را از میان جانشینان پیامبران، حجتی بر آفریدگانت قرار دادی و او در فراخواندنش، ره هر بهانه ای را بربست و خیرخواهی صادقانه اش را پیشکش نمود و جانش را در راه تو در طبق اخلاص نهاد تا بندگانت را از نادانی و سرگشتگیِ گمراهی نجات بخشد حال آنکه دنیا فریفتگانِ بهره فروختگان به پوچترین هیچها و آخرت فروختگان به بی ارزشترین بها و آن سرکشان خودپسند که در هوا و هوسشان سرنگون گشتند و تو را و پیامبرت را به خشم آوردند و از میان بندگانت سر به دستورات اهل دورویی و دودستگی و بارکشان گناه دیگران که آتش دوزخ را بر خود واجب نمودند، نهادند، با یکدیگر علیه وی همداستان گشتند و او شکیبا و فداکارانه و بی چشمداشت دنیوی در راه خشنودی تو در برابر ایشان جانفشانی نمود تا آنکه در راه فرمانبری از تو خونش ریخته شد و به حریم وی بی حرمتی شد. خداوندا، پس ایشان را لعنتی کمرشکن فرست و عذابی جانگیر و سخت نما .

سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر سرور جانشینان پیامبران، شهادت می‌دهم که امین خدا و فرزند امین خدایی و نیکبخت زیستی و ستوده جان باختی و از دست رفته و ستمدیده و شهادت یافته رخت بربستی و از دنیا لذتی جز عمل صالح برنچیدی و خود را جز به سودایی سودمند سرگرم نکردی. شهادت می‌دهم که خداوند هر آنچه به تو وعده فرموده، انجام خواهد کرد و هر آن که تو را بی یاور گذاشت، نابود خواهد کرد و آن که تو را کشت را شکنجه سخت خواهد نمود و گواهی می‌دهم که تو به عهد خدا وفا نمودی و در راه خدا جانفشانی کردی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید، پس خدا لعنت کند آن که تو را کشت و خدا لعنت کند آن که به تو ستم روا داشت و لعنت کند امتی را که این خبر شنید و به آن خشنود گشت. خداوندا تو را شاهد می گیرم که من دوستدار دوستداران اویم و دشمن دشمنان او، پدر و مادرم به فدایت ای پسر رسول خدا، شهادت می‌دهم که تو نوری بودی در تیره های فرازمند و زهدانهای بی‌آلایش که جاهلیت با پلشتیهایش تو را نیالود و رخت تیرگیهایش را بر تن تو نیفکند و شهادت می‌دهم که تو از ستونهای دین و پایه‌های استوار جمع مسلمانان و دژ استوار مومنان هستی و گواهی می‌دهم که تو امام نیکوکار پرهیزکار پسندیده‌کردار وارسته رهنمای رهیافته هستی و گواهی

می‌دهم که امامان از نسل تو واژه پرهیزکاری و پرچمهای رهیافتگی و دست آویزهای بس استوار و حجت خدا بر اهل دنیا هستند. و شهادت می‌دهم که من به شما ایمان دارم و به رجعت و بازگشت شما همراه با شریعتهای دینم و سرانجام عملم یقین دارم. دلم با دل شما ره صلح و آشتی می‌پوید و کارم همه پیروی از کردار شماست و یاری ام برای شما آماده است تا آنکه خداوند به شما اذن فرماید و آنگاه با شما، با شمایم و نه با دشمن شما، صلوات خدا بر شما باد و بر جانها و بر پیکرهای شما و بر حاضر و غایب شما و بر آشکار و نهان شما باد ای پروردگار جهانیان مستجاب فرما. سپس دو رکعت نماز می‌خوانی و هر آنچه خواستی در دعا می طلبی و بازمی گردی. - . التهذیب ۶ : ۱۱۳ -

**[ترجمه]

أقول

أورد المفید و السید(۲)

و الشهید(۳) و غیرهم رحمهم الله: هذه الزیاره فی کتبهم مرسلا.

و رواه السید فی الإقبال (۴) بإسناده عن التلعکبری إلی آخر ما مر سندا و متنا ثم قال فیه و فی مصباح الزائر(۵) وجدت لهذه الزیاره وداعا یختص بها

ص: ۳۳۲

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۱۱۳.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۵۲- ۱۵۴.

۳- ۳. مزار الشهید ص ۵۷- ۵۸ و اخرج الزیاره صاحب المزار الکبیر فیه ص ۱۷۱- ۱۷۲.

۴- ۴. الإقبال: ۶۱- ۶۳.

۵- ۵. مصباح الزائر ص ۱۵۳- ۱۵۴.

و هو أن تقف قدام الضريح و تقول:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَصِيِّ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ- سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الزَّكِيِّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ شَاهِدَهُ عَلَى خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الشَّهِيدَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَ ابْنَ مَوْلَايَ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكَ أَتَيْتُكَ يَا مَوْلَايَ زَائِراً وَافِداً رَاغِباً مُقِرّاً لَكَ بِالذُّنُوبِ هَارِباً إِلَيْكَ مِنَ الْخَطَايَا لِتَشْفَعَ لِي عِنْدَ رَبِّكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ حَيّاً وَ مَيِّتاً فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ مَقَاماً مَعْلُوماً وَ شَفَاعَةً مَقْبُولَةً لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ حَرَمَكَ وَ غَصَبَ حَقَّكَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ خَذَلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ دَعَاكَ فَلَمْ يُجِبْكَ وَ لَمْ يُعِنْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ مَنَعَكَ مِنْ حَرَمِ اللَّهِ وَ حَرَمِ رَسُولِهِ وَ حَرَمِ أَبِيكَ وَ أَخِيكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ مَنَعَكَ مِنْ شُرْبِ مَاءِ الْفُرَاتِ لَعْناً كَثِيراً يَتْبَعُ بَعْضُهَا بَعْضاً اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ وَ سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِ وَ ارْزُقْنِيهِ أَبَداً مَا بَقِيتُ وَ حَيِيتُ يَا رَبِّ وَ إِنْ مِتُّ فَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ثم قال رحمه الله و أما زياره العباس ابن مولانا أمير المؤمنين عليه السلام و زياره الشهداء مع مولانا الحسين عليه السلام فتزورهم فی هذا اليوم بما قدمناه من زيارتهم فی يوم عاشوراء و إن شاء بغيرها من زياراتهم المنقوله عن الأصفياء.

**[ترجمه]شیخ مفید و سید بن طاووس - . مصباح الزائر : ۱۵۲- ۱۵۴ - و شهید - . مزار الشهید : ۵۷- ۵۸ و صاحب المزار الکبیر در : ۱۷۱- ۱۷۲ سند زیارت را صحیح دانسته است - و غیر ایشان رحمهم الله این زیارت را در کتابهاشان به طور مرسل آورده اند و سید در الاقبال - . الإقبال: ۶۱- ۶۳ - به اسناد از تلعکبری با سند و متن روایت درج شده، نقل کرده و می گوید: در مصباح الزائر - . مصباح الزائر : ۱۵۳- ۱۵۴ - برای این زیارت وداعی مخصوص یافتم و آن چنین است که در برابر ضریح بایستی و بگویی:

سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر علی مرتضی، جانشین رسول خدا، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا، سرور زنان جهانیان، سلام بر تو ای وارث حسن پسندیده کردار، سلام بر تو ای حجت خدا در زمینش و شاهد او بر آفریدگانش، سلام بر تو ای ابا عبد الله شهید، سلام بر تو ای مولای من و پسر مولای من، گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات مستحقان پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و در راه خدا جهاد کردی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. و شهادت می‌دهم که تو بر بیّنه و حقیقت روشن از سوی پروردگارت بودی. ای مولای من، سر نهاده به کوی تو، به زیارتت آمده و مشتاق روی تو و معترف به گناهانم و گریخته از گناهان به تو پناه آورده ام تا مرا نزد پروردگارت شفاعت جویی ای پسر رسول خدا، صلوات خدا بر تو باد زنده یا مرده، که تو را نزد خدا جایگاهی شناخته شده و شفاعتی پذیرفته هست. خداوند لعنت کند آن که بر تو ستم روا داشت و خدا لعنت کند آن که تو را محروم نمود و حقت را چپاول کرد، خدا لعنت کند آن که تو را کشت و خدا لعنت کند آن که تو را تنها بی یاور گذاشت و خدا لعنت کند آن که تو را فراخواند و سپس پاسخت نگفت و تو را یاری ننمود و خدا لعنت کند آن که تو را از حرم الهی و حرم رسول خدا و حرم پدر و برادرت باز داشت و خدا لعنت بی پایان و پیاپی کند آن که تو را از نوشیدن آب فرات بازداشت .

بار الها، ای پدیدآورنده آسمانها و زمین، ای دانای نهان و آشکار، تو خود در میان بندگانت بر سر آنچه اختلاف می کردند، داوری می کنی. کسانی که ستم کرده اند به زودی خواهند دانست که به کدام بازگشتگاه برخواهند گشت. خداوندا این را آخرین زیارت من از وی قرار مده و آن را همواره تا آنگه که زنده و باقی هستم روزی‌ام گردان، ای خدای من. و چون رخت از این جهان کشیدم مرا در جمع ایشان محشور گردان، ای مهربانترین مهربانان.

سپس سید رحمه الله گوید: و اما در چنین روزی زیارت عباس بن مولا امیر المومنین علیه السلام و زیارت شهیدان به همراه مولایمان حسین علیه السلام را همانند آنچه که در زیارت ایشان در روز عاشورا گذشت می‌خواند و اگر خواهد، از دیگر زیارتهای منقول از ائمه برگزیده علیهم السلام بخواند.

**[ترجمه]

بیان

الذود السوق و الطرد و الدفع أی یدفع عن الإسلام و المسلمین ما یوجب الفساد و الوکس النقصان و الغطرسه الإعجاب بالنفس و التطاول علی الأقران و التکبر و تغطرس تغضب و فی مشیته تبختر و تعسف الطریق ذکرها

ص: ۳۳۳

الفیروزآبادی (۱)

و تردی فی البئر سقط.

قوله علیه السلام بشرائع دینی لعل المعنی أن شرائع دینی و خواتیم عملی یشهد معی بذلک علی سبیل المبالغه و التجوز أی کونهما موافقین لما أمرتم به شاهد لی بأنی بکم مؤمن.

و یحتمل أن یکون العطف فی قوله بإیابکم من قبیل عطف المفرد أی مؤمن بإیابکم و یکون قوله موقن خبرا بعد خبر لأن و قوله بشرائع متعلقا بموقن أی موقن بحقیه شرائع دینی و بحقیه ما یختم به عملی من الجنه و النار و الثواب و العقاب.

و فی بعض نسخ التهذیب و بشرائع مع العطف فیرجع إلی المعنی الأخیر و لعله سقط من البین شی ء کما یظهر مما یشبهه من الفقرات الواقعه فی سائر الزیارات.

فائده اعلم أنه لیس فی الأخبار ما العله فی استحباب زیارته صلوات الله علیه فی هذا الیوم و المشهور بین الأصحاب أن العله فی ذلک رجوع حرم الحسین صلوات الله علیه فی مثل ذلک الیوم إلی کربلاء عند رجوعهم من الشام و إلحاق علی بن الحسین صلوات الله علیه الرءوس بالأجساد و قیل فی مثل ذلک الیوم رجعوا إلی المدینه و کلاهما مستبعدان جدا لأن الزمان لا یسع ذلک کما یظهر من الأخبار و الآثار و کون ذلک فی السنه الأخری أیضا مستبعد.

و لعل العله فی استحباب الزیاره فی هذا الیوم هو أن جابر بن عبد الله الأنصاری رضی الله عنه فی مثل هذا الیوم وصل من المدینه إلی قبره الشریف و زاره بالزیاره التی مر ذکرها فکان أول من زاره من الإنس ظاهرا فلذلک یستحب التأسی به أو إطلاق أهل البیت علیهم السلام فی الشام من الحبس و القید فی مثل هذا الیوم أو عله أخری لا نعرفه.

قال الکفعمی ره (۲)

إنما سمیت بزیاره الأربعین لأن وقتها یوم العشرین

ص: ۳۳۴

۱- ۱. القاموس ج ۲ ص ۲۳۴.

۲- ۲. مصباح الکفعمیّ ص ۴۸۹.

من صفر و ذلک لأربعین یوما من مقتل الحسین علیه السلام و هو الیوم الذی ورد فیه جابر بن عبد الله الأنصاری صاحب النبی صلی الله علیه و آله من المدینه إلی کربلاء لزیاره قبر الحسین علیه السلام فکان أول من زاره من الناس و فی هذا الیوم کان رجوع حرم الحسین علیه السلام من الشام إلی المدینه.

و قال السید رحمه الله فی کتاب الإقبال (۱)

فإن قیل کیف یکون یوم العشرین من صفر یوم الأربعین إذا کان قتل الحسین صلوات الله علیه یوم عاشر محرم فیکون یوم العاشر من جمله الأربعین فیصیر أحدا و أربعین فیقال لعله قد کان شهر محرم الذی قتل فیه صلوات الله علیه ناقصا و کان یوم عشرین من صفر تمام أربعین یوما.

فإنه حیث ضبط یوم الأربعین بالعشرین من صفر فإما أن یکون الشهر کما قلنا ناقصا أو یکون تاما و یکون یوم قتله صلوات الله علیه غیر محسوب من عدد الأربعین لأن قتله کان فی أواخر نهاره فلم یحصل ذلک الیوم کله فی العدد و هذا تأویل کاف للعارفین و هم أعرف بأسرار رب العالمین فی تعیین أوقات الزیاره للطاهرین.

ثم قال رحمه الله و وجدت فی المصباح أن حرم الحسین علیه السلام وصلوا المدینه مع مولانا علی بن الحسین علیه السلام یوم العشرین من صفر.

و فی غیر المصباح أنهم وصلوا کربلاء أیضا فی عودهم من الشام یوم العشرین من صفر و کلاهما مستبعد لأن عبید الله بن زیاد لعنه الله کتب إلی یزید یعرفه ما جری و یستأذنه فی حملهم و لم یحملهم حتی عاد الجواب إلیه و هذا یحتاج إلی نحو عشرین

یوما أو أکثر منها و لأنه لما حملهم إلی الشام روی أنهم أقاموا فیها شهرا فی موضع لا یکنهم من حر و لا برد و صوره الحال تقتضی أنهم تأخروا أکثر من أربعین یوما من یوم قتل علیه السلام إلی أن وصلوا العراق أو المدینه.

و أما جوازهم فی عودهم علی کربلاء فیمکن ذلک و لکنه ما یکون وصولهم إلیها

۱- ۱. الإقبال ص ۶۰.

یوم العشرین من صفر لأنهم اجتمعوا علی ما روی مع جابر بن عبد الله الأنصاری فإن کان جابر وصل زائرا من الحجاز فیحتاج وصول الخبر إلیه و مجیئه أکثر من أربعین یوما و علی أن یکون جابر وصل من غیر الحجاز من الکوفه أو غیرها.

**[ترجمه]«الذود» یعنی راندن و طرد کردن و هل دادن، یعنی آنچه موجب فساد است از اسلام و مسلمین طرد کند. «وکس» یعنی کاستی و «غطرسه» خودبزرگ‌بینی و سرکشی بر همسالان و تکبر است و «تغطرس» یعنی خشم گرفت و در راه رفتنش تکبر کرد و از راه تجاوز کرد. فیروز آبادی آن را گوید. «تردّی فی البئر» در چاه سقوط کرد.

«بشرائع دینی» شاید معنا این باشد که شرایع دین و سرانجام عملم به آن شهادت می‌دهند، از باب مبالغه و مجاز، یعنی آنها موافقند با آنچه به من امر کردید و شاهدند که من به شما ایمان دارم. ممکن است عطف در «بایابکم» از قبیل عطف مفرد باشد یعنی «مؤمن» به ایابکم هستم و «موقن»، خبر بعد از خبر برای انّ باشد و بشرایع متعلق به موقن باشد یعنی به حق بودن شرایع دینم یقین دارم و به حق بودن سرانجام کارم از بهشت و جهنم و ثواب و عقاب. در برخی از نسخه‌های التهذیب «و بشرایع» با عطف است پس به معنای اخیر برمی‌گردد و شاید چیزی افتاده باشد چنان که از برخی بندهای مشابه واقع در سایر زیارت‌ها برمی‌آید.

نکته:

بدان در اخبار، دلیل و علت استحباب زیارت آن حضرت علیه السلام در چنین روزی نیامده است و مشهور بین اصحاب این است که علت آن، بازگشت خانواده و حرم امام حسین علیه السلام در چنین روزی از شام به کربلاست و قرار دادن امام سجاد علیه السلام سرها را بر روی بدن‌ها. گفته شده: در چنین روزی به مدینه بازگشتند که هر دو وجه بعید است، زیرا زمان اجازه نمی‌داده، چنان که از اخبار و آثار برمی‌آید و این که در سال دیگر بوده باشد نیز بعید است.

شاید علت استحباب زیارت در چنین روزی این باشد که جابر انصاری در چنین روزی از مدینه به قبر شریف آن حضرت رسیده و با همان زیارتی که گفتیم زیارت کرده است. پس او ظاهرا اولین کسی است که زیارت کرده است و لذا مستحب است به او تأسی شود؛ یا آزاد کردن اهل بیت علیهم السلام از بند و زندان شام در چنین روزی بوده است، یا علت دیگری که ما نمی‌دانیم.

کفعمی رحمه الله گوید: زیارت اربعین نامیده شده چون وقت آن، روز بیستم ماه صفر است و چهل روز از شهادت حسین علیه السلام گذشته است و آن روزی است که جابر دوست پیامبر صلی الله علیه و آله برای زیارت قبر حسین علیه السلام از مدینه به کربلا آمده است. پس اولین کسی بوده که زیارت کرده است. در چنین روزی حرم حسین علیه السلام از شام به مدینه بازگشتند.

سید رحمه الله در کتاب الاقبال گوید: اگر گفته شود چرا روز بیستم صفر روز اربعین نامیده شده در حالی که مقتل آن حضرت روز دهم بوده و و روز دهم نیز محاسبه می‌شود و چهل و یک روز می گردد، گفته می‌شود: شاید ماهی که آن حضرت شهید شد ناقص بوده و روز بیستم، چهل روز تمام می‌شده است.

به هر حال روز بیستم صفر اربعین است و حالا یا ماه ناقص بوده و یا تامه بوده و روز قتل آن حضرت محاسبه نشده است زیرا قتل در پایان روز بوده و کامل نبوده تا شمرده شود و این تأویل برای دانایان کافی است و ایشان به اسرار پروردگار عالمیان در تعیین اوقات زیارت ائمه طاهرین آگاه‌ترند.

سپس سید افزود: در المصباح دیدم که حرم حسین علیه السلام همراه مولانا علی بن حسین علیه السلام روز بیستم صفر به مدینه رسیدند. در غیر المصباح آمده است که آنان روز بیستم صفر در بازگشت از شام به کربلا رسیدند که هر دو بعید است زیرا عبید الله بن زیاد لعنه الله علیه به یزید نامه نوشت و ماجرا را توضیح داد و اجازه خواست آنان را حمل کند و تا جواب نیامد، این کار را نکرد و این به بیست روز یا بیشتر زمان نیاز داشته است؛ و نیز چون وقتی به شام رسیدند، در جایی اقامت کردند که باز بوده و محافظتی از سرما و گرما نبوده است. ظاهر حال اقتضا می‌کند آنان از زمان قتل حسین علیه السلام بیش از چهل روز تأخیر داشته باشند تا به عراق یا مدینه برسند.

ممکن است به کربلا رفته باشند ولی رسیدن آنان روز بیستم صفر نبوده، زیرا آنان طبق آنچه روایت شده، به همراه جابر بن عبدالله انصاری بودند، پس اگر جابر به عنوان زائر از حجاز آمده باشد، وصول خبر و حرکت وی تا کربلا بیش از چهل روز به طول می‌انجامد و حتی اگر از کوفه یا جای دیگر آمده باشد نیز همین گونه است.

**[ترجمه]

أقول

قد سبق بعض القول منا فی ذلک فی أبواب تاریخه صلوات الله علیه.

**[ترجمه]در بابهای تاریخ آن حضرت در این زمینه سخن گفتیم .

**[ترجمه]

باب ۲۶ زیارته علیه السلام فی أول یوم من رجب و النصف من شعبان و لیلتیهما

الأخبار

«۱»

قَالَ الْمُفِیدُ وَ السَّیِّدُ بْنُ طَاوُسٍ رَحِمَهُ اللَّهِ عَلَیْهِمَا وَ غَیْرُهُمَا: زِیَارَهُ أَوَّلِ یَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ وَ لَیْلَتِهِ وَ لَیْلَهِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَإِذَا أَرَدْتَ زِیَارَتَهُ علیه السلام فِی الْأَوْقَاتِ الْمَذْکُورَهِ فَاغْتَسِلْ وَ الْبَسْ أَطْهَرَ ثِیَابِکَ وَ قِفْ عَلَی بَابِ قُبَّتِهِ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهِ وَ سَلِّمْ عَلَی سَیِّدِنَا رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ عَلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ فَاطِمَهَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ الْأَئِمَّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِینَ ثُمَّ ادْخُلْ عَلَی ضَرِیحِهِ وَ کَبِّرِ اللَّهَ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ سَیِّدِ الْمُرْسَلِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ فَاطِمَهَ

سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ صَفِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ وَ ابْنَ حَبِيبِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا سَفِيرَ اللَّهِ وَ ابْنَ سَفِيرِهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا خَازِنَ الْكِتَابِ الْمَسْطُورِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ التَّوْرَاهِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الزَّبُورِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَمِينَ الرَّحْمَنِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا شَرِيکَ الْقُرْآنِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا عَمُودَ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا بَابَ حِكْمَهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا بَابَ حِطَّهٍ الَّذِی مَنْ دَخَلَهُ كَانَ مِنَ الْآمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا عَيْبَهَ عِلْمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا مَوْضِعَ سِرِّ اللَّهِ.

ص: ۳۳۶

السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرَ الْمَوْتُورَ السَّلَامُ عَلَيْکَ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِنَائِکَ وَ أَنَاخَتْ بِرَحْلِکَ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی وَ نَفْسِی يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِيبَهُ وَ جَلَّتِ الرَّزِيَّهُ بِکَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ الْإِسْلَامِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسَّسَتْ أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَيْکُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً دَفَعَتْکُمْ عَنْ مَقَامِکُمْ وَ أَزَالَتْکُمْ عَنْ مَرَاتِبِکُمُ الَّتِی رَتَّبَکُمُ اللَّهُ فِيهَا بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی وَ نَفْسِی يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَشْهَدُ لَقَدِ اقْشَعَرَّتْ لِدِمَائِکُمْ أَظِلَّهُ الْعَرْشِ مَعَ أَظِلَّهِ الْخَلَائِقِ وَ بَکَتْکُمُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ وَ سُکَّانُ الْجِنَانِ وَ الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکَ عَدَدَ مَا فِی عِلْمِ اللَّهِ لَبَّيْکَ دَاعِیَ اللَّهِ إِنْ کَانَ لَمْ يُجِبْکَ بَدَنِی عِنْدَ اسْتِغَاثَتِکَ وَ لِسَانِی عِنْدَ اسْتِنْصَارِکَ فَقَدْ أَجَابَکَ قَلْبِی وَ سَمْعِی وَ بَصَرِی سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ کَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا أَشْهَدُ أَنَّکَ طُهْرٌ طَاهِرٌ مُطَهَّرٌ مِنْ طُهْرٍ طَاهِرٍ مُطَهَّرٍ طَهُرْتَ وَ طَهُرَتْ بِکَ الْبِلَادُ وَ طَهُرَتْ أَرْضٌ أَنْتَ بِهَا وَ طَهُرَ حَرَمُکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَمَرْتَ بِالْقِسْطِ وَ الْعَدْلِ وَ دَعَوْتَ إِلَيْهِمَا وَ أَنَّکَ صَادِقٌ صِدِّيقٌ فِيمَا دَعَوْتَ إِلَيْهِ وَ أَنَّکَ ثَارُ اللَّهِ فِی الْأَرْضِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ وَ عَنْ جَدِّکَ رَسُولِ اللَّهِ وَ عَنْ أَبِيکَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ عَنْ أَخِيکَ الْحَسَنِ وَ نَصَحْتَ وَ جَاهَدْتَ فِی سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَبَدْتَهُ مُخْلِصاً حَتَّى أَتَاکَ الْيَقِينُ فَجَزَاکَ اللَّهُ خَيْرَ جَزَاءِ السَّابِقِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ صَلِّ عَلَى الْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ الرَّشِيدِ قَتِيلِ الْعَبَرَاتِ وَ أَسِيرِ الْکُرُبَاتِ صَلَاهً نَامِيَهً زَاکِيَهً مُبَارَکَهً يَصْعَدُ أَوَّلُهَا وَ لَا يَنْفَدُ آخِرُهَا أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلَادِ أَنْبِيَائِکَ الْمُرْسَلِينَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِيحَ وَ ضَعْ خَدَّکَ الْأَيْمَنَ عَلَيْهِ وَ الْأَيْسَرَ وَ دُرْ حَوْلَ الضَّرِيحِ وَ قَبِّلْهُ مِنْ أَرْبَعِ جَوَانِبِهِ (۱) وَ قَالَ الْمُفِيدُ رَحِمَهُ اللَّهُ ثُمَّ امْضِ إِلَى ضَرِيحِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ قِفْ عَلَيْهِ وَ قُلْ:

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۵۴- ۱۵۵.

السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الطَّيِّبُ الزَّکِيُّ الْحَبِيبُ الْمُقَرَّبُ وَ ابْنَ رَيْحَانَهِ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ مِنْ شَهِيدٍ مُحْتَسِبٍ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ مَا أَکْرَمَ مَقَامَکَ وَ أَشْرَفَ مُنْقَلَبَکَ أَشْهَدُ لَقَدْ شَکَرَ اللَّهُ سَعْيَکَ وَ أَجْزَلَ ثَوَابَکَ وَ أَلْحَقَکَ بِالذِّرْوَهِ الْعَالِيَهِ حَيْثُ الشَّرَفُ کُلُّ الشَّرَفِ وَ فِي الْغُرَفِ کَمَا مَنَّ عَلَيْکَ مِنْ قَبْلُ وَ جَعَلَکَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ رِضْوَانُهُ فَاشْفَعْ أَيُّهَا السَّيِّدُ الطَّاهِرُ إِلَى رَبِّکَ فِي حَطِّ الْأَثْقَالِ عَنْ ظَهْرِي وَ تَخْفِيفِهَا عَنِّي وَ ارْحَمْ ذُلِّي وَ خُضُوعِي لَکَ وَ لِلسَّيِّدِ أَبِيکَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْکُمَا ثُمَّ انْکَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلْ زَادَ اللَّهُ فِي شَرَفِکُمْ فِي الْآخِرَهِ کَمَا شَرَّفَکُمْ فِي الدُّنْيَا وَ أَسْعَدَکُمْ کَمَا أَسْعَدَ بِکُمْ وَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَعْلَامُ الدِّينِ وَ نُجُومُ الْعَالَمِينَ وَ السَّلَامُ عَلَيْکُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ تَوَجَّهْ إِلَى الشُّهَدَاءِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْکُمْ يَا أَنْصَارَ اللَّهِ وَ أَنْصَارَ رَسُولِهِ وَ أَنْصَارَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ أَنْصَارَ فَاطِمَهَ وَ أَنْصَارَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ أَنْصَارَ الْإِسْلَامِ أَشْهَدُ لَقَدْ نَصَحْتُمُ اللَّهَ وَ جَاهَدْتُمْ فِي سَبِيلِهِ فَجَزَاکُمُ اللَّهُ مِنَ الْإِسْلَامِ وَ أَهْلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ فُزْتُمْ وَ اللَّهِ فَوْزاً عَظِيماً يَا لَيْتَنِي کُنْتُ مَعَکُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِيماً أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّکُمْ تُرْزَقُونَ أَشْهَدُ أَنَّکُمُ الشُّهَدَاءُ وَ السُّعَدَاءُ وَ أَنَّکُمُ الْفَائِزُونَ فِي دَرَجَاتِ الْعُلَى وَ السَّلَامُ عَلَيْکُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ عُدْ إِلَى عِنْدِ الرَّأْسِ فَصَلِّ صَلَاهَ الزِّيَارَهِ وَ ادْعُ لِنَفْسِکَ وَ لِوَالِدَيْکَ وَ لِإِخْوَانِکَ.

وَ قَالَ السَّيِّدُ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ: وَ امْضِ وَ قِفْ عَلَى ضَرِيحِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليهما السلام مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهِ وَ قُلِ السَّلَامُ مِنَ اللَّهِ وَ السَّلَامُ مِنْ مَلَائِکَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ

وَ جَمِیعِ أَهْلِ طَاعَتِهِ مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ عَلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ السَّلَامُ عَلَی أَوَّلِ قَتِیلٍ مِنْ نَسْلِ خَیْرِ سَلِیلٍ مِنْ سُلَالَهِ إِبْرَاهِیمَ الْخَلِیلِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ وَ عَلَی أَبِیکَ إِذْ قَالَ فِیکَ قَتَلَ اللَّهُ قَوْماً قَتَلُوکَ یَا بُنَیَّ مَا أَجْرَأَهُمْ عَلَی الرَّحْمَنِ وَ عَلَی انْتِهَاکِ حُرْمَهِ الرَّسُولِ عَلَی الدُّنْیَا بَعْدَکَ الْعَفَا أَشْهَدُ أَنَّکَ ابْنُ حُجَّهِ اللَّهِ وَ ابْنُ أَمِینِهِ حَکَمَ اللَّهُ لَکَ عَلَی قَاتِلِیکَ وَ أَصْلَاهُمْ جَهَنَّمَ وَ سَاءَتْ مَصِیراً وَ جَعَلَنَا اللَّهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ مِنْ مُلَاقِیکَ وَ مُرَافِقِیکَ وَ مُرَافِقِی جَدِّکَ وَ أَبِیکَ وَ عَمِّکَ وَ أَخِیکَ وَ أُمِّکَ الْمَظْلُومَهِ الطَّاهِرَهِ الْمُطَهَّرَهِ وَ أَبْرَأُ إِلَی اللَّهِ مِمَّنْ قَتَلَکَ وَ أَسْأَلُ اللَّهَ مُرَافَقَتَکُمْ فِی دَارِ الْخُلُودِ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ السَّلَامُ عَلَی الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَی عُبَیْدِ اللَّهِ بْنِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَی أَبِی بَکْرِ بْنِ الْحَسَنِ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِی طَالِبٍ السَّلَامُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ عَقِیلٍ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَقِیلٍ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ عَقِیلٍ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی سَعِیدِ بْنِ عَقِیلٍ السَّلَامُ عَلَی عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِی طَالِبٍ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَهْلَ بَیْتِ الْمُصْطَفَی السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَهْلَ الشُّکْرِ وَ الرِّضَا السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَنْصَارَ اللَّهِ وَ رِجَالَهُ مِنْ أَهْلِ الْحَقِّ وَ الْبَلْوَی وَ الْمُجَاهِدِینَ عَلَی بَصِیرَهٍ فِی سَبِیلِهِ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ کَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ وَ کَأَیِّنْ مِنْ نَبِیٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّیُّونَ کَثِیرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ ما ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَکانُوا وَ اللَّهُ یُحِبُّ الصَّابِرِینَ فَمَا ضَعُفْتُمْ وَ لَا اسْتَکَنْتُمْ حَتَّی لَقِیتُمُ اللَّهَ عَلَی سَبِیلِ الْحَقِّ وَ نَصْرِهِ وَ کَلِمَهِ اللَّهِ التَّامَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکُمْ وَ عَلَی أَرْوَاحِکُمْ وَ أَبْدَانِکُمْ وَ سَلَّمَ تَسْلِیماً فُزْتُمْ وَ اللَّهِ وَ لَوَدِدْتُ أَنِّی کُنْتُ مَعَکُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِیماً أَبْشِرُوا بِمَوْعِدِ اللَّهِ الَّذِی لَا خُلْفَ لَهُ إِنَّهُ لا یُخْلِفُ الْمِیعادَ أَشْهَدُ أَنَّکُمُ النُّجَبَاءُ وَ سَادَهُ الشُّهَدَاءِ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ جَاهَدْتُمْ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ قُتِلْتُمْ عَلَی مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَنَّکُمُ السَّابِقُونَ

الْمُجَاهِدُونَ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَمْ أَنْصَارُ اللَّهِ وَ أَنْصَارُ رَسُولِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی صَدَقَكَمْ وَعْدَهُ وَ أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ وَ السَّلَامُ عَلَيْكَمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱)

ثُمَّ الْتَفِتْ إِلَی الشُّهَدَاءِ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَی سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَنَفِيِّ السَّلَامُ عَلَی جَرِيرِ بْنِ يَزِيدَ الرِّيَاحِيِّ السَّلَامُ عَلَی زُهَيْرِ بْنِ الْقَيْنِ السَّلَامُ عَلَی حَبِيبِ بْنِ مُظَهَّرٍ السَّلَامُ عَلَی مُسْلِمِ بْنِ عَوْسَجَةَ السَّلَامُ عَلَی عُقْبَةَ بْنِ سِمْعَانَ السَّلَامُ عَلَی بُرَيْرِ بْنِ خُضَيْرٍ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَيْرٍ السَّلَامُ عَلَی نَافِعِ بْنِ هِلَالٍ السَّلَامُ عَلَی مُنْذِرِ بْنِ الْمُفَضَّلِ الْجُعْفِيِّ السَّلَامُ عَلَی عَمْرِو بْنِ قَرَظَةَ الْأَنْصَارِيِّ السَّلَامُ عَلَی أَبِی ثُمَامَةَ الصَّائِدِيِّ السَّلَامُ عَلَی جَوْنٍ مَوْلَی أَبِی ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَزْدِيِّ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَ عَبْدِ اللَّهِ ابْنَيْ عُرْوَةَ السَّلَامُ عَلَی سَيْفِ بْنِ الْحَارِثِ السَّلَامُ عَلَی مَالِكِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَائِرِيِّ السَّلَامُ عَلَی حَنْظَلَةَ بْنِ أَسْعَدَ الشِّبَامِيِّ السَّلَامُ عَلَی الْقَاسِمِ بْنِ الْحَارِثِ الْكَاهِلِيِّ السَّلَامُ عَلَی بَشِيرِ بْنِ عَمْرٍو الْحَضْرَمِيِّ السَّلَامُ عَلَی عَابِسِ بْنِ شَبِيبٍ الشَّاكِرِيِّ السَّلَامُ عَلَی حَجَّاجِ بْنِ مَسْرُوقٍ الْجُعْفِيِّ السَّلَامُ عَلَی عَمْرِو بْنِ خَلَفٍ وَ سَعِيدٍ مَوْلَاهُ السَّلَامُ عَلَی حَيَّانَ بْنِ الْحَارِثِ السَّلَامُ عَلَی مُجَمِّعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْعَائِذِيِّ السَّلَامُ عَلَی نَعِيمِ بْنِ عَجْلَانَ السَّلَامُ عَلَی عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ السَّلَامُ عَلَی عُمَرَ بْنِ أَبِی كَعْبٍ السَّلَامُ عَلَی سُلَيْمَانَ بْنِ عَوْنٍ الْحَضْرَمِيِّ السَّلَامُ عَلَی قَيْسِ بْنِ مُسْهِرٍ الصَّيْدَاوِيِّ السَّلَامُ عَلَی عُثْمَانَ بْنِ فَرْوَةَ الْغِفَارِيِّ السَّلَامُ عَلَی غَيْلَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّلَامُ عَلَی قَيْسِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْهَمْدَانِيِّ السَّلَامُ عَلَی عُمَرَ بْنِ كَنَّادٍ السَّلَامُ عَلَی جَبَلَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَی مُسْلِمِ بْنِ كَنَّادٍ السَّلَامُ عَلَی سُلَيْمَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ الْأَزْدِيِّ السَّلَامُ عَلَی حَمَّادِ بْنِ حَمَّادٍ الْخُزَاعِيِّ الْمُرَادِيِّ السَّلَامُ عَلَی عَامِرِ بْنِ مُسْلِمٍ وَ مَوْلَاهُ مُسْلِمٍ السَّلَامُ عَلَی بَدْرِ بْنِ رَقِيطٍ وَ ابْنَيْهِ عَبْدِ اللَّهِ وَ عُبَيْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَی رُمَيْثِ بْنِ عَمْرٍو السَّلَامُ عَلَی سُفْيَانَ بْنِ مَالِكٍ السَّلَامُ عَلَی زُهَيْرِ بْنِ سَائِبٍ السَّلَامُ عَلَی قَاسِطٍ وَ كَرِشٍ ابْنَيْ زُهَيْرٍ السَّلَامُ عَلَی كِنَانَةَ بْنِ عَتِيقٍ السَّلَامُ عَلَی عَامِرِ بْنِ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۵۵- ۱۵۶.

مَالِكٍ السَّلَامُ عَلَى مَنِيعِ بْنِ زِيَادٍ السَّلَامُ عَلَى نُعْمَانَ بْنِ عَمْرٍو السَّلَامُ عَلَى جُلَاسِ بْنِ عَمْرٍو السَّلَامُ عَلَى عَامِرِ بْنِ جُلَيْدَةَ السَّلَامُ عَلَى زَائِدَةَ بْنِ مُهَاجِرٍ السَّلَامُ عَلَى شَبِيبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ النَّهْشَلِيِّ السَّلَامُ عَلَى حَجَّاجِ بْنِ يَزِيدَ السَّلَامُ عَلَى جُوَيْرِ بْنِ مَالِكٍ السَّلَامُ عَلَى ضُبَيْعَةَ بْنِ عَمْرٍو السَّلَامُ عَلَى زُهَيْرِ بْنِ بَشِيرٍ السَّلَامُ عَلَى مَسْعُودِ بْنِ الْحَجَّاجِ السَّلَامُ عَلَى عَمَّارِ بْنِ حَسَّانَ السَّلَامُ عَلَى جُنْدَبِ بْنِ حُجَيْرٍ السَّلَامُ عَلَى سُلَيْمَانَ بْنِ كَثِيرٍ السَّلَامُ عَلَى زُهَيْرِ بْنِ سَلْمَانَ السَّلَامُ عَلَى قَاسِمِ بْنِ حَبِيبٍ السَّلَامُ عَلَى أَنَسِ بْنِ الْكَاهِلِ الْأَسَدِيِّ السَّلَامُ عَلَى الْحُرِّ بْنِ يَزِيدَ الرِّيَاحِيِّ السَّلَامُ عَلَى ضِرْغَامَةَ بْنِ مَالِكٍ السَّلَامُ عَلَى زَاهِرٍ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ الْحَمِقِ السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَقْطُرَ رَضِيعِ الْحُسَيْنِ عليه السلام السَّلَامُ عَلَى مُنْجِحٍ مَوْلَى الْحُسَيْنِ عليه السلام السَّلَامُ عَلَى سُوَيْدٍ مَوْلَى شَاكِرٍ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الرَّبَّانِيُّونَ أَنْتُمْ خِيَرَةٌ اخْتَارَكُمُ اللَّهُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ أَنْتُمْ خَاصَّةٌ اخْتَصَّكُمُ اللَّهُ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ قُتِلْتُمْ عَلَى الدُّعَاءِ إِلَى الْحَقِّ وَ نَصَرْتُمْ وَ وَفَيْتُمْ وَ بَذَلْتُمْ مُهَجَكُمْ مَعَ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله وَ أَنْتُمُ السُّعَدَاءُ وَ سَعِدْتُمْ وَ فُزْتُمْ بِالدَّرَجَاتِ الْعُلَى فَجَزَاكُمُ اللَّهُ مِنْ أَعْوَانٍ وَ إِخْوَانٍ خَيْرَ مَا جَازَى مَنْ صَبَرَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه و آله هَنِيئاً لَكُمْ مَا أُعْطِيتُمْ وَ هَنِيئاً لَكُمْ مَا بِهِ حُبِيتُمْ طَافَتْ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ الرَّحْمَةُ وَ بَلَغْتُمْ بِهَا شَرَفَ الْآخِرَةِ(۱).

قال السید رحمه الله قد تقدم عدد الشهداء فی زیاره عاشوراء بروایه تخالف ما سطرناه فی هذا المکان و یختلف فی أسمائهم أیضا و فی الزیاده و النقصان و ینبغی أن تعرف أیدک الله بتقواه أننا تبعنا فی ذلک ما رأیناه أو رویناه و نقلنا فی کل موضع کما وجدناه فإذا فرغت وفقک الله مما ذکرناه فعد إلی عند رأس الحسین علیه السلام فصل صلاه الزیاره و ما بدا لک من الصلوات و أکثر لنفسک و لوالدیک و لإخوانک من الدعاء فإنه یستجاب إن شاء الله تعالی فإذا أردت وداعه صلوات الله علیه فودعه ببعض وداعاته المذکوره عقیب ما قدمناه

ص: ۳۴۱

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۵۶- ۱۵۷.

من زياراته (۱).

**[ترجمه]شیخ مفید و سید بن طاووس رحمهما الله و دیگران گفته اند: در زیارت نخستین روز از رجب و شب آن و شب نیمه شعبان، اگر خواستی حضرت علیه السلام را در وقتهای مذکور زیارت کنی، غسل کن و پاکترین لباست را بپوش و بر کنار دروازه بارگاهش رو به قبله بایست و بر سرورمان رسول خدا صلی الله علیه و آله و بر امیر المومنین و فاطمه و حسن و حسین و امامان که صلوات خدا بر همه ایشان باد، سلام بده. سپس به کنار ضریح حضرت برو و صد بار خدا را به بزرگی یاد کن و بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر خاتم پیامبران، سلام بر تو ای پسر سرور فرو فرستادگان، سلام بر تو ای پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای حسین بن علی، سلام بر تو ای پسر فاطمه سرور زنان جهان، سلام بر تو ای ولی خدا و پسر ولی خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا و پسر برگزیده خدا، سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت خدا، سلام بر تو ای حبیب خدا و پسر حبیب خدا، سلام بر تو ای سفیر خدا و پسر سفیر خدا، سلام بر تو ای نگاهبان کتاب به خط نوشته خدا، سلام بر تو ای وارث تورات و انجیل و زبور، سلام بر تو ای امین خدای رحمان، سلام بر تو ای شریک قرآن، سلام بر تو ای ستون دین، سلام بر تو ای دروازه حکمت خداوندگار جهانیان، سلام بر تو ای دروازه غفران و گنه‌ریزی که هر که بدان وارد شود از ایمنی یافتگان است، سلام بر تو ای همیان دانش خدا، سلام بر تو ای جایگاه اسرار خدا، سلام بر تو ای آن که خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد و ای کُشته تبارکُشته‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده است. سلام بر تو و همه جانهایی که بر ساحت تو درنشستند و در سایه لطف تو رحل اقامت افکندند. پدر و مادرم و جان خودم به فدای تو ای ابا عبد الله، به حق، غم جانگداز از دست دادنت بس دشوار و مصیبت تو بر ما و بر همه مسلمانان، بس گران بود. پس خداوند امتی را که اساس و پایه ظلم و ستم بر شما اهل بیت را بنا نهاد لعنت کند، و امتی را که شما را از مقام و منزلتتان بازداشتند و شما را از درجه ای که خداوند شما را در آن بنشانده بود پس زدند، لعنت فرماید. پدر و مادرم و جانم به فدای تو ای ابا عبد الله، گواهی می‌دهم که به ریختن خون شما، سرادقها و طبقات عرش به همراه سقف بالای سر همه بندگان به لرزه افتاد و آسمان و زمین و اهالی بهشتها و زمین و دریا بر تو گریستند. صلوات خدا به شمار آنچه خدا داند، بر تو باد. لبیک ای منادی خدا که اگر این جسم من به هنگام کمک‌خواهی ات و زبانم به هنگام یاری‌جویی ات اجابتت ننمود، به راستی که دل و گوش و چشمم پاسخت گفت. «سُبْحانَ رَبِّنا إِنْ کانَ وَعْدُ رَبِّنا لَمَفْعُولًا» - . اسراء / ۱۰۸ - {منزه است پروردگار ما، به راستی که وعده پروردگارمان محقق خواهد گشت.} گواهی می‌دهم که تو پاک پاکیزه پاک‌گشته ای هستی از پاکی پاکیزه پاک‌گشته و تو پاک هستی و این سرزمین‌ها با تو پاک گشت و زمینی که تو در آن هستی، پاک گشت و پاک گشت حرم تو. شهادت می‌دهم که تو به عدل و دادگری دستور داده و به آن فراخواندی و شهادت می‌دهم که تو راستگوی راستین‌سخنی در آنچه که بدان خواندی و شهادت می‌دهم که تو انتقام خدایی در زمین و شهادت می‌دهم که تو از سوی خدا و از جدت رسول خدا و از پدرت امیر المومنین و از برادرت حسن ابلاغ نمودی و خیرخواهی کرده و در راه خدا جانفشانی نمودی و او را خالصانه پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت دررسید. پس خداوند تو را بهترین پاداش پیشگامان عطا نماید و بر تو صلوات فرستد و درود بی پایان دهد. خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست و بر حسین ستمدید شهید رهبرده کشته اشکها و اسیر دل‌پریشی‌ها، صلوات فرست، صلواتی فزاینده و بی‌آلایش و پر برکت که آغاز آن فراز گردد و آخر آن پایان نیابد و برتر از هر صلواتی که بر کسی از فرزندان پیامبرانت فرستاده ای، ای خداوندگار جهانیان. سپس بر ضریح بوسه بزن و گونه راست و چپت را بر آن بنه و گرد ضریح بچرخ و از هر چهارگوشه بر آن بوسه بزن.

شیخ مفید رحمه الله گوید: سپس به ضریح علی بن حسین علیه السلام برو و بر کنار آن بایست و بگو: سلام بر تو ای راستین... سخن نیک‌آیند وارسته دوست‌داشتنی نزدیک گشته به خدا و پسر ریحانه رسول خدا، سلام بر تو ای شهید فداکارِ بی چشم... داشت دنیوی و رحمت و برکات خدا. چه جایگاه گرامی و چه بازگشتگاه شرافتمندی داری. گواهی می‌دهم که خداوند پویش و کوشش را بی‌سپاس نگزارد و پاداش تو را فراوان بخشد و تو را به اوج برین و در اتاقها، آنجا که شرف، تمام شرف گردآمده، برنشاند، همانسان که پیش از این بر تو منت نهاد و از اهل بیتی قرارت داد که خداوند پلشتی از ایشان بَبُرد و ایشان را بس پاک و مطهر گرداند. صلوات خدا بر تو باد و رحمت خدا و برکات و رضوان او، پس ای سرور پاک‌سرشت به نزد خداوند برای برانداختن بار گناهان از پشت من و سبک کردن آن از گرده ام، نزد خدایت شفاعت جوی و به خاکساری و کرنش من نزد تو و نزد سرورم، پدرت که صلوات خدا بر شما باد، رحم آور و سپس بر قبر خم شو و بگو: خداوند شرف شما را در آخرت، چنان که در دنیا فزون داشت، افزون گرداند و شما را نیکبخت نماید، چنان که به یمن وجودتان نیکبخت نمود و شهادت می‌دهم که شما پرچمهای بلند دین و ستارگان جهانها هستید. سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما باد.

سپس به سوی شهیدان رضوان الله علیهم روی کن و بگو: سلام بر شما ای یاران خدا و یاران فرستاده او و یاران علی بن ابی طالب و یاران فاطمه و یاران حسن و حسین و یاران اسلام. شهادت می‌دهم که شما برای خدا خیرخواهی کرده و در راه او جانفشانی نمودید، پس خداوند شما را از اسلام و اهل اسلام بهترین پاداشها دهاد، به خدا که به فوزی عظیم نائل گشتید و ای کاش با شما بودم تا به فوز عظیم نائل می‌آمدم. گواهی می‌دهم که شما زنده اید و نزد پروردگارتان روزی می‌خورید و گواهی می‌دهم که شمایید شهیدان و شمایید نیک‌بختان و شما فوز یافتگان در درجات عالی هستید. و سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما. سپس به کنار سر حضرت بیا و نماز زیارت را به جای آور و برای خودت و پدر و مادرت و برادرانت دعا کن.

سید قدس الله روحه گوید: و پیش برو و بر کنار ضریح علی بن حسین علیه السلام رو به قبله بایست و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقربش و پیامبران فروفرستاده اش و بندگان درستکارش و همه فرمانبرداران خدا در آسمانها و زمینها بر ابا عبد الله حسین بن علی و رحمت و برکات خدا. سلام بر تو ای نخست کشته از نسل برترین نژاد از تبار ابراهیم خلیل، صلوات خدا بر تو و بر پدرت باد، آنگاه که درباره تو فرمود: خدا بکشد قومی که تو را کشند ای فرزندم، چه جسارت پیشه اند بر خدای رحمن و بر زیر پا نهادن حرمت رسول خدا، دنیا پس از تو نابود گردد. شهادت می‌دهم که تو پسر حجت خدا و پسر امین اویی، خداوند علیه قاتلانت برای تو حکم نماید و ایشان را به جهنم درافکند و بد سرنوشتی دارند. و ما را در روز قیامت از دیدار کنندگان و همراهان تو و همراهان جدت و پدرت و عمویت و برادرت و مادر زجرکشیده پاک‌سرشت مطهّرت قرار دهد و به پیشگاه خدا از هر آن که تو را به قتل رساند، بیزاری می‌جویم و از خداوند خواهان همراهی با شما در بهشت جاوید هستم و سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. سلام بر عباس بن امیر المومنین، سلام بر جعفر بن امیر المومنین، سلام بر عبید الله بن امیر المومنین، سلام بر ابابکر بن حسن، سلام بر عبدالله بن حسن، سلام بر عبد الله بن حسین، سلام بر محمد بن عبد الله بن جعفر بن ابی طالب، سلام بر جعفر بن عقیل، سلام بر عبد الرحمن بن عقیل، سلام بر عبد الله بن مسلم بن عقیل، سلام بر محمد ابا سعید بن عقیل، سلام بر عون بن عبد الله بن جعفر بن ابی طالب، سلام بر شما اهل بیت مصطفی، سلام بر شما اهل سپاس و خرسندی، سلام بر شما ای یاوران خدا و مردان اهل حق و تحمل دشواریها و جانفشانان در راه او با بینش‌مندی.

شهادت می‌دهم که شما آنچنان که خداوند عز و جل فرمود: «وَ كَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَما وَهَنُوا لِما أَصابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ ما ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَكانُوا وَ اللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ» - . آل عمران / ۱۴۶ - {و چه بسیار پیامبرانی که همراه او توده های انبوه، کارزار کردند؛ و در برابر آنچه در راه خدا بدیشان رسید، سستی نورزیدند و ناتوان نشدند؛ و تسلیم [دشمن] نگردیدند، و خداوند، شکیبایان را دوست دارد.} و شما سست نگشتید و سستی نورزیدید تا آنکه بر سبیل حق و یاری خدا و کلمه تامّه خدا، با وی دیدار کردید، صلوات خدا بر شما و بر جانها و پیکرهای شما و سلام بی پایان خدا. به خدا سوگند رستگار شدید. من دوست داشتم که همراه شما بودم تا به رستگاری بزرگی دست یابم. هان مژده باد شما را به پیمان الهی که آن را خلف وعده و دگرگونی نباشد و خداوند وعده اش را زیر پای نمی‌نهد. شهادت می‌دهم که شما والاتبارانید و سروران شهیدان در دنیا و آخرت هستید و شهادت می‌دهم که شما در راه خدا مجاهدت نموده و بر سیره رسول خدا شهید گشتید و شمایید پیشگامان جانفشان و شهادت می‌دهم که شما یاران خدا و یاران رسول خدایید و حمد و ثنا خدایی راست که وعده اش به شما را محقق نمود و آنچه را می‌پسندیدید پیش راهتان نهاد و سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد. - . مصباح الزائر : ۱۵۵- ۱۵۶ -

سپس به سوی شهیدان روی کن و بگو: سلام بر سعید بن عبد الله حنفی، سلام بر جریر بن یزید ریاحی، سلام بر زهیر بن قین، سلام بر حبیب بن مظهّر، سلام بر مسلم بن عوسجه، سلام بر عقبه بن سمعان، سلام بر بریر بن خضیر، سلام بر عبد الله بن عمیر، سلام بر نافع بن هلال، سلام بر منذر بن مفضل جعفی، سلام بر عمرو بن قرظه انصاری، سلام بر ابا ثمامه صائدی، سلام بر جون غلام اباذر غفاری، سلام بر عبدالرحمن بن عبد الله ازدی، سلام بر عبد الرحمن و عبد الله پسران عروه، سلام بر سیف بن حارث، سلام بر مالک بن عبد الله حائری، سلام بر حنظله بن اسعد شبامی، سلام بر قاسم بن حارث کاهلی، سلام بر بشیر بن عمر حضرمی، سلام بر بر عابس بن شبیب شاکری، سلام بر حجاج بن مسروق جعفی، سلام بر عمرو بن خلف و سعید غلام او، سلام بر حیان بن حارث، سلام بر مجمع بن عبد الله عائذی، سلام بر نعیم بن عجلان، سلام بر عبد الرحمن بن یزید، سلام بر عمر بن ابی کعب، سلام بر سلیمان بن عون حضرمی، سلام بر قیس بن مسهر صیداوی، سلام بر عثمان بن فروه، سلام بر غیلان بن عبد الرحمن، سلام بر قیس بن عبد الله همدانی، سلام بر عمر بن کنّاد، سلام بر جبله بن عبد الله، سلام بر مسلم بن کناد، سلام برسلیمان بن سلیمان ازدی، سلام بر حماد بن حماد خزاعی مرادی، سلام بر عامر بن مسلم و غلامش مسلم، سلام بر بدر بن رقیط و دو پسرش عبد الله و عبید الله، سلام بر رمیث بن عمرو، سلام بر سفیان بن مالک، سلام بر زهیر بن سائب، سلام بر قاسط و کرش پسران زهیر، سلام بر کنانه بن عتیق، سلام بر عامر بن مالک، سلام بر منیع بن زیاد، سلام بر نعمان بن عمرو، سلام بر جلاس بن عمرو، سلام بر عامر بن جلیده، سلام بر زائده بن مهاجر، سلام بر شبیب بن عبد الله نهشلی، سلام بر حجاج بن یزید، سلام بر جویر بن مالک، سلام بر ضبیعه بن عمر، سلام بر زهیر بن بشیر، سلام بر مسعود بن حجاج، سلام بر عمار بن حسان، سلام بر جندب بن حُجیر، سلام بر سلیمان بن کثیر، سلام بر زهیر بن سلمان، سلام بر قاسم بن حبیب، سلام بر أنس بن کاهل اسدی، سلام بر حرّ بن یزید ریاحی، سلام بر ضرغامه بن مالک، سلام بر زاهر غلام عمرو بن حَمِق، سلام بر عبد الله بن یقطر، برادر رضاعی امام حسین علیه السلام، سلام بر منجع غلام حسین علیه السلام، سلام بر سُوید غلام شاکر.

سلام بر شما ای ربانیون، شما برگزیدگانی هستید که خداوند شما را برای ابا عبد الله علیه السلام برگزید و شما خواصی هستید که خداوند شما را مخصوص حسین گرداند. شهادت می‌دهم که شما در راه فراخواندن به حق کشته شدید و همچنان یاری

نمودید و وفا کردید و جانهایتان را به همراه پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله بخشش نمودید و شمایید نیکبختان و نیکبخت گشتید و به درجات والا دست یافتید، پس خداوند بهترین پاداش کسانی که با پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پایمردی نمود را به شما یاران و برادران عطا فرماید. گوارایتان باد آنچه به شما پیشکش گشت و گوارایتان باد آنچه که خداوند به شما پاداش بخشید و رحمت از سوی خداوند بر سر شما سایه افکند و به یمن آن به شرف آخرت دست یافتید. - . مصباح الزائر : ۱۵۶- - ۱۵۷

سید رحمه الله گوید: شمار شهیدان در زیارت عاشورایی به روایتی دیگر، متفاوت از آنچه در اینجا درج گشت، ذکر گردید و نامها و نیز افزون و کاست آن تفاوت دارد و باید بدانید که در این امر، آنچه درست دیدیم و از دیگران روایت نموده را سرمشق قرار دادیم و آن را در هر جایگاه چنان که یافتیم، درج نموده ایم. و اما چون از آنچه ذکر شد فراغت یافتی، به کنار سر حضرت حسین علیه السلام بازگرد و نماز زیارت و هر نماز دیگری که خواستی بخوان و برای خودت و پدر و مادرت و برادرانت بسیار دعا بخوان که به خواست خدای بزرگ مستجاب گردد و چون قصد وداع حضرت صلوات الله علیه نمودی، به برخی از وداعهای مذکور در پایان زیارتهایی که پیش از این بیان گشت، با او وداع نما. - . مصباح الزائر : ۱۵۷- ۱۵۸ -

**[ترجمه]

«۲»

لد، [بلد الأمین] رُوِیَ عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام: فِی زِیَارَهِ الْحُسَیْنِ علیه السلام قَالَ تَقِفُ عَلَى الْقَبْرِ وَ تَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الزَّکِیُّ أُودِعُکَ شَهَادَهً مِنِّی لَکَ تُقَرِّبُنِی إِلَیْکَ فِی یَوْمِ شَفَاعَتِکَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قُتِلْتَ وَ لَمْ تَمُتْ بَلْ بِرَجَاءِ حَیَاتِکَ حَیِیَتْ قُلُوبُ شِیعَتِکَ وَ بِضِیَاءِ نُورِکَ اهْتَدَى الطَّالِبُونَ إِلَیْکَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ نُورُ اللَّهِ الَّذِی لَمْ یُطْفَأْ وَ لَا یُطْفَأُ أَبَداً وَ أَنَّکَ وَجْهُ اللَّهِ الَّذِی لَمْ یَهْلِکْ وَ لَا یَهْلِکُ أَبَداً وَ أَشْهَدُ أَنَّ هَذِهِ التُّرْبَهَ تُرْبَتُکَ وَ هَذَا الْحَرَمَ حَرَمُکَ وَ هَذَا الْمَصْرَعَ مَصْرَعُ بَدَنِکَ لَا ذَلِیلٌ وَ اللَّهِ مُعِزُّکَ وَ لَا مَغْلُوبٌ وَ اللَّهِ نَاصِرُکَ هَذِهِ شَهَادَهٌ لِی عِنْدَکَ إِلَى یَوْمِ قَبْضِ رُوحِی بِحَضْرَتِکَ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ (۲).

**[ترجمه]بلد الامین: از امام صادق علیه السلام روایت شده که در زیارت حسین علیه السلام فرمود: کنار قبر می‌ایستی و می گویی: حمد و ثنا خدای بلندمرتبه عظیم راست. سلام بر تو ای بنده درستکار وارسته، شهادتی به نزد تو می‌سپارم که مرا در روز شفاعتت به تو نزدیک گرداند. شهادت می‌دهم که تو کشته شدی و نمردی، بلکه به امید زنده گشتنت، دلهای شیعیانت زنده گشت و رهجویان تو به پرتو نور هدایت تو راه یافتند و شهادت می‌دهم که تو نور خدایی که خاموش نگشت و هرگز خموشی نیابد و شهادت می‌دهم که تو سمت و جهت خدایی که هرگز فنا نگشت و هرگز نابودی نگیرد و شهادت می‌دهم که این تربت تربت توست و این حرم حرم توست و این درافکنگاه محل بر زمین افتادن پیکر توست نه به خواری، حال آنکه خدا عزت‌بخش توست و نه مغلوب و شکست خورده، حال آنکه خداوند یاریگر توست. این گواهی من است نزد تو تا روز قبض روح شدنم در محضر تو و سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. - . البلد الأمین : ۲۸۴ -

**[ترجمه]

أقول

و الظاهر أن هذه زياره مطلقه لكن أوردها الكفعمى فى مصباحه فى زياره نصف شعبان.

**[ترجمه]ظاهراً اين زيارت مطلقه است، اما كفعمى در كتاب مصباح آن را در زيارت نيمه شعبان آورده است.

**[ترجمه]

«۳»

قل، [إقبال الأعمال] مل، [كامل الزيارات] حَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ بَاتَ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ بِأَرْضِ كَرْبَلَاءَ فَقَرَأَ أَلْفَ مَرَّةٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ يَسْتَغْفِرَ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّةٍ وَ يَحْمَدَ اللَّهَ أَلْفَ مَرَّةٍ ثُمَّ يَقُومَ فَيُصَلِّيَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ أَلْفَ مَرَّةٍ آيَةَ الْكُرْسِيِّ وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكَيْنِ يَحْفَظَانِهِ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ وَ سُلْطَانٍ وَ يَكْتُبَانِ لَهُ حَسَنَاتِهِ وَ لَا يُكْتَبُ عَلَيْهِ سَيِّئَةٌ وَ يَسْتَغْفِرَانِ لَهُ مَا دَامَا مَعَهُ.

**[ترجمه]اقبال الاعمال و كامل الزيارات: امام صادق عليه السلام: هر كه شب نيمه شعبان را در سرزمين كربلا تا صبح سر كند و هزار مرتبه قل هو الله احد بخواند و هزار مرتبه از خدا آمرزش طلبد و هزار مرتبه او را حمد و ثنا گويد و سپس برخاسته و چهار ركعت نماز گزارد كه در هر ركعت هزار مرتبه آيه الكرسى را بخواند، خداوند دو فرشته را مامور وى گرداند كه او را از هر امر ناپسند و از شر هر شيطان و سلطانى حفظ نمايند و حسنات او را مى‌نويسند و سيئه اى بر وى نمى‌نويسند و مادام كه با او هستند، براى او طلب آمرزش مى‌كنند.

**[ترجمه]

أقول

و مما يناسب ليله النصف من شعبان زياره مولانا صاحب الزمان صلوات الله عليه بما سيأتى فى باب زياراته فإنها ليله ولادته عليه و على آبائه السلام.

**[ترجمه]و از امور مناسب شب نيمه شعبان، زيارت سرورمان صاحب الزمان صلوات الله عليه است كه اين شب ولادت او كه بر وى و پدرانش سلام باد، است و در باب زيارتهاى حضرت ذكر خواهد شد.

**[ترجمه]

«۴»

قل، [إقبال الأعمال] مَنْقُولَةٌ مِنْ خَطِّ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الطِّرَازِيِّ مِنْ كِتَابِهِ فَقَالَ مَا هَذَا لَفْظُهُ وَ نَقَلْتُ مِنْ خَطِّ الشَّيْخِ أَبِي الْحَسَنِ

مُحَمَّدِ بْنِ هَارُونَ أَحْسَنَ اللَّهُ تَوْفِيقَهُ مَا ذَكَرَ أَنَّهُ حَذَفَ إِسْنَادَهُ قَالَ: وَ مِنْ صَلَاةِ لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ عِنْدَ قَبْرِ سَيِّدِنَا أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِی كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ خَمْسِينَ مَرَّةً وَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۵۷- ۱۵۸.

۲- ۲. البلد الأمين ص ۲۸۴.

تَقْرَؤُهُمَا فِی الرُّکُوعِ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ إِذَا اسْتَوَیْتَ مِنَ الرُّکُوعِ مِثْلَ ذَلِکَ وَ فِی السَّجْدَتَیْنِ وَ بَیْنَهُمَا مِثْلَ ذَلِکَ کَمَا تَفْعَلُ فِی صَلَاهِ التَّسْبِیحِ وَ تَدْعُو بَعْدَهُمَا فَتَقُولُ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِآدَمَ وَ حَوَّاءَ حِینَ قَالا رَبَّنا ظَلَمْنا أَنْفُسَنا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنا وَ تَرْحَمْنا لَنَکُونَنَّ مِنَ الْخاسِرِینَ وَ نَادَاکَ نُوحٌ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ نَجَّیْتَهُ وَ آلَهُ مِنَ الْکَرْبِ الْعَظِیمِ وَ أَطْفَأْتَ نَارَ نُمْرُودَ عَنْ خَلِیلِکَ إِبْرَاهِیمَ فَجَعَلْتَهَا عَلَیْهِ بَرْداً وَ سَلاماً وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِأَیُّوبَ حِینَ نَادَاکَ أَنِّی مَسَّنِیَ الضُّرُّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ فَکَشَفْتَ مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَ آتَیْتَهُ أَهْلَهُ وَ مِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَهً مِنْ عِنْدِکَ وَ ذِکْرى لِأُولِی الْأَلْبابِ وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِذِی النُّونِ حِینَ نَادَاکَ فِی الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ فَنَجَّیْتَهُ مِنَ الْغَمِّ وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِمُوسَی وَ هَارُونَ دَعْوَتَهُمَا حِینَ قُلْتَ قَدْ أُجِیبَتْ دَعْوَتُکُما وَ أَغْرَقْتَ فِرْعَوْنَ وَ قَوْمَهُ وَ غَفَرْتَ لِدَاوُدَ ذَنْبَهُ وَ تُبْتَ قَلْبَهُ وَ أَرْضَیْتَ خَصْمَهُ مِنْکَ وَ أَنْتَ الَّذِی فَدَیْتَ الذَّبِیحَ بِذِبْحٍ عَظِیمٍ حِینَ أَسْلَما وَ تَلَّهُ لِلْجَبِینِ فَنَادَیْتَهُ بِالْفَرَجِ وَ الرَّوْحِ وَ أَنْتَ الَّذِی نَادَاکَ زَکَرِیَّا نِداءً خَفِیًّا قالَ رَبِّ إِنِّی وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّی وَ اشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَیْباً وَ لَمْ أَکُنْ بِدُعائِکَ رَبِّ شَقِیًّا وَ قُلْتَ وَ یَدْعُونَنا رَغَباً وَ رَهَباً وَ کانُوا لَنا خاشِعِینَ وَ أَنْتَ الَّذِی اسْتَجَبْتَ لِلَّذِینَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لِتَزِیدَهُمْ مِنْ فَضْلِکَ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِی أَهْوَنَ الرَّاغِبِینَ إِلَیْکَ وَ اسْتَجِبْ لِی کَمَا اسْتَجَبْتَ لَهُمْ بِحَقِّهِمْ عَلَیْکَ طَهِّرْنِی وَ تَقَبَّلْ صَلَاتِی وَ حَسَنَاتِی وَ طَیِّبْ بَقِیَّهَ حَیَاتِی وَ طَیِّبْ وَفَاتِی وَ اخْلُفْنِی فِیمَنْ أَخْلُفُ وَ احْفَظْهُمْ رَبِّ بِدُعَائِی وَ اجْعَلْ ذُرِّیَّتِی ذُرِّیَّهً طَیِّبَهً تَحُوطُهَا بِحِیَاطَتِکَ مِنْ کُلِّ مَا حُطْتَ مِنْهُ ذُرِّیَّهَ أَوْلِیَائِکَ بِرَحْمَتِکَ یَا رَحِیمُ یَا مَنْ هُوَ عَلَى کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ عَلَى کُلِّ شَیْ ءٍ رَقِیبٌ وَ مِنْ کُلِّ سَائِلٍ قَرِیبٌ وَ لِکُلِّ دَاعٍ مِنْ خَلْقِهِ مُجِیبٌ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ تَمْلِکُ الْقُدْرَهَ الَّتِی عَلَوْتَ بِهَا فَوْقَ عَرْشِکَ وَ رَفَعْتَ بِهَا

سَمَاوَاتِکَ وَ أَرْسَیْتَ بِهَا جِبَالَکَ وَ فَرَشْتَ بِهَا أَرْضَکَ وَ أَجْرَیْتَ بِهَا الْأَنْهَارَ وَ سَخَّرْتَ بِهَا السَّحَابَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ وَ اللَّیْلَ وَ النَّهَارَ وَ خَلَقْتَ بِهَا الْخَلَائِقَ أَسْأَلُکَ بِعَظَمَهِ وَجْهِکَ الْکَرِیمِ الَّذِی أَشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَ أَضَاءَتْ بِهِ الظُّلُمَاتُ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَکْفِیَنِی أَمْرَ مَنْ یُعَادِینِی وَ أَمْرَ مَعَادِی وَ مَعَاشِی وَ أَصْلِحْ یَا رَبِّ شَأْنِی وَ لَا تَکِلْنِی إِلَی نَفْسِی طَرْفَهَ عَیْنٍ وَ أَصْلِحْ أَمْرَ وُلْدِی وَ عِیَالِی وَ أَغْنِنِی وَ إِیَّاهُمْ مِنْ خَزَائِنِکَ وَ سَعَهِ رِزْقِکَ وَ فَضْلِکَ وَ ارْزُقْنِی الْعِفَّهَ فِی دِینِکَ وَ انْفَعْنِی بِمَا نَفَعْتَ بِهِ مَنِ ارْتَضَیْتَ مِنْ عِبَادِکَ وَ اجْعَلْنِی لِلْمُتَّقِینَ إِماماً کَمَا جَعَلْتَ إِبْرَاهِیمَ فَإِنَّ بِتَوْفِیقِکَ یَفُوزُ الْمُتَّقُونَ وَ یَتُوبُ التَّائِبُونَ وَ یَعْبُدُکَ الْعَابِدُونَ وَ بِتَسْدِیدِکَ وَ إِرْشَادِکَ نَجَا الصَّالِحُونَ مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِی تَقْوَاهَا وَ أَنْتَ وَلِیُّهَا وَ مَوْلَاهَا وَ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ زَکَّاهَا اللَّهُمَّ بَیِّنْ لَهَا رَشَادَهَا وَ تَقْوَاهَا وَ نَزِّلْهَا مِنَ الْجِنَانِ أَعْلَاهَا وَ طَیِّبْ وَفَاتَهَا وَ مَحْیَاهَا وَ أَکْرِمْ مُنْقَلَبَهَا وَ مَثْوَاهَا وَ مُسْتَقَرَّهَا وَ مَأْوَاهَا أَنْتَ رَبُّهَا وَ مَوْلَاهَا اللَّهُمَّ اسْمَعْ وَ اسْتَجِبْ بِرَحْمَتِکَ بِمَنْزِلَهِ مُحَمَّدٍ وَ عَلِیٍّ وَ فَاطِمَهَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ وَ عَلِیِّ بْنِ مُوسَی وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ وَ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ وَ الْحُجَّهِ الْقَائِمِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ وَ عَلَیْهِمْ عِنْدَکَ وَ بِمَنْزِلَتِهِمْ لَدَیْکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ (۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: منقول از دست خط محمد بن علی طرازی به نقل از خط شیخ ابی الحسن محمد بن هارون، که سند زیارت در کتاب وی محذوف بوده است: و از جمله نمازهای نیمه شعبان در کنار مزار سرورمان ابا عبد الله حسین بن علی صلوات الله علیه، نمازی است چهار رکعتی که در هر رکعت پنجاه بار فاتحه الکتاب می‌خوانی، به این صورت که در رکوع ده بار، و چون از رکوع برخاستی به همین اندازه و نیز در دو سجده و میان آنها نیز همینطور، بسان آنچه در نماز تسبیح انجام می‌دهی و پس از آن دعا می کنی و می گویی: خداوندا، تویی که به آدم و حواء علیهما السلام پاسخ گفتی آنگاه که گفتند: «رَبَّنا ظَلَمْنا أَنْفُسَنا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنا وَ تَرْحَمْنا لَنَکُونَنَّ مِنَ الْخاسِرِینَ» - . اعراف / ۲۳ - {خداوندا به خود ستم کرده ایم و اگر تو بر ما نیامرزی و بر ما رحم نیاوری، بی شک که از زیانکاران خواهیم بود.} و نوح علیه السلام تو را ندا درداد و تو پاسخش گفتی و او و خاندانش را از اندوه بزرگ نجات بخشیدی. و آتش نمرود را بر خلیلت ابراهیم خاموش کردی و آن را بر او خنکا و سلامتی قرار دادی و تویی که ایوب را پاسخ گفتی آنگاه که ندایت درداد: «أَنِّی مَسَّنِیَ الضُّرُّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِینَ»، {به من آسیب رسیده و تویی مهربانترین مهربانان.} و زیانی که به وی رسیده بود را برطرف کردی و به او «أَهْلَهُ وَ مِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَهً»، {خاندانش را و هم گروهی نظیر ایشان را همراه با آنان رحمتی از نزد خود و یادآوری خردمندان عطا نمودی.} و تویی که ندای ذی النون را اجابت نمودی، آنگاه که ندا درداد: «فِی الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ»، {در دل تاریکیها، که هان خدایی جز تو نیست، پاک و منزهی، من از ستمکاران بودم.} و او را از اندوه نجات بخشیدی و تویی که دعای موسی و هارون را پاسخ گفتی آنگاه که فرمودی: «قَدْ أُجِیبَتْ دَعْوَتُکُما فَاسْتَقِیما»، {دعای شما را اجابت نمودم، پس ایستادگی کنید.} و فرعون و پیروانش را غرق کردی و خطای داود را بخشیدی و دلش را بیدار نمودی و از سر رحمتت دشمنش را از وی بازداشتی و اسماعیل ذبیح را به ذبحی عظیم، فدا دادی پس از آنکه «أَسْلَما وَ تَلَّهُ لِلْجَبِینِ»، {هر دو تن دردادند} و پسر را به پیشانی بر خاک افکند، و او را به فرج و روح ندا سردادی و تویی که زکریا علیه السلام تو را ندا زد: «نِداءً خَفِیًّا قالَ رَبِّ إِنِّی وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّی وَ اشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَیْباً وَ لَمْ أَکُنْ بِدُعائِکَ رَبِّ شَقِیًّا»، {به صدایی آهسته و گفت: پروردگارا، من استخوانم سست گردیده و [موی] سرم از پیری سپید گشته، و - ای پروردگار من - هرگز در دعای تو ناامید نبوده ام. و فرمودی: «وَ یَدْعُونَنا رَغَباً وَ رَهَباً وَ کانُوا لَنا خاشِعِینَ»، {ما را از روی رغبت و بیم می خواندند و در برابر ما فروتن بودند.} و تویی که دعای کسانی که ایمان آورده و عمل نیک انجام می‌دهند را اجابت می‌فرمایی تا از فضلت بیش از پیش بر

ایشـان ارزانی نمـایی. پس خـدای من، مرا نـاچیزترین مشـتاقانت قرار مـده و دعای مرا چنان که دعای ایشان را اجابت نمودی، اجابت نما و مرا به حق ایشان در پیشـگاهت، پاک گردان و نماز و نیکوکاریهایم را به نیکی بپذیر و باقی زندگی ام را و مرگم را نیک و خوشایند گردان و کسانی را که پشت سر به جای می‌نهم، نگاهدار باش و ایشان را ای خدای من، به دعایم حفظ نما و نسـل مرا نسـلی نیـک‌آینـد قرار ده که به احـاطه‌گری خود، ایشـان را به هر آنچه که سـلاله اولیای خود و اهل اطاعتت را در پوشـش قرار دادی، در سایه احاطه ات بنشانی، به لطف و رحمتت ای مهربانترین مهربانان. ای آن که بر هر کار توانمند است و بر هر چیزی ناظر است و به هر درخواست کننده ای نزدیک است و هر دعاکننده ای را از پی‌اش پاسخگوست، تویی خداوند و خـدایی جز تو نیست، تویی زنـده بس بر پـای خیزنـده (به امور) یگانه بی نیاز که «لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ»، {نزاده و زاده نشـده است و هیچکس او را همتا نیست.} و تویی صاحب قـدرتی که بدان بر عرشت درآمدی و آسـمانهایت را بدان برافراشتی و کوههایت را بدان اسـتوار گرداندی و زمینت را بدان گستردی و رودها را بدان روان نمودی و ابر و خورشید و مـاه و شـب و روز را مسـخّر نمـودی و همـه آفریـدگانت را بـدان آفریـدی. به عظمت و شـکوهمندی رویت ای بخشـنده که آسـمانها به نور آن درخشان گشت و تیرگیها به درخشـش آن نورانی شـد. از تو مسألت دارم که بر محمـد و آل محمـد درود فرستی و مرا در رویـارویی با هر آن که با من دشـمنی می‌ورزد، کفایت نمایی و خود امر معاد و معاش مرا بسـنده باشـی و همه امورم را به صـلاح آور ای پروردگار من، و چشم بر هم زدنی مرا به خود وامگذار و امر فرزندان و خانواده ام را اصـلاح نما و من و ایشان را از گنجینه هایت و گستردگی بخشـشت و دست دهِش‌ات، توانگر ساز و مرا خودداری و عفاف در دینت روزی نمـا و مرا بـدانچه کـه بنـدگان مـورد خشـنودی و رضـایتت را بهرمنـد گردانـدی، بهره‌ای بخش و مرا بسـان ابراهیـم، پیشـوای پرهیزکاران قرار ده که فقط به توفیق توست که پرهیزکاران فوز می‌یابنـد و توبه‌گران توبه می‌کننـد و پرسـتندگان به پرستشـت می‌افتنـد و درسـتکاران، به ره‌آوری و رهنمـایی توست که از آتش قهرت می‌رهنـد. خداونـدا جان مرا پرهیزکاری اش نصـیب گردان که تویی ولیّ و مولای آن و تویی برتر کسـی که آن را از گناه پاک گردانـد. خداونـدا رهیافتگی و پرهیزکاری اش را پیش راهش نِه و از بهشـتت او را بر والاترین جایگهش بنشان و مرگ و زنـدگی اش را نیکو گردان و بازگشـتگاه و قرارگاه و اقامتگـاه و پناهگـاه او را گرانمایه ساز. تویی پروردگار و سـرور آن. خداونـدا دعایم را شـنوا باش و از سـر رحمتت، به آبروی محمـد و علی و فـاطمه و حسـین و حسـین و علی بـن حسـین و محمـد بن علی و جعفر بن محمـد و موسـی بن جعفر و علی بن موسـی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و حجت قائم که صلوات خدا بر او و بر ایشان باد، در پیشگاهت و به منزلت ایشان در نزدت، آن را اجابت فرما، ای مهروزترین مهرورزان. - . الإقبال: ۲۱۲ -

**[ترجمه]

أقول

إنما أعدت هذا الدعاء مع تقدم ذكره للاختلاف الكثير بين النسختين.

ص: ۳۴۴

۱- ۱. الإقبال: ۲۱۲-

**[ترجمه]این دعا را با وجود تقدم ذکر آن، به خاطر اختلاف زیادی که در دو نسخه بود، تکرار کردم .

**[ترجمه]

باب ۲۷ زیاره لیله النصف من رجب و یومها و قد قدمنا فضلها

الأخبار

«۱»

قَالَ الشَّيْخُ الْمُفِيدُ نَوَّرَ اللَّهُ ضَرِيحَهُ: مِنَ الزِّيَارَهِ الْمَخْصُوصَهِ زِيَارَهُ النِّصْفِ مِنْ رَجَبٍ تُسَمَّى بِالْغُفَيْلَهِ فَإِذَا أَرَدْتَ ذَلِكَ وَ أَتَيْتَ الصَّحْنَ فَادْخُلْ وَ كَبِّرِ اللَّهَ تَعَالَى ثَلَاثاً وَ قِفْ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا آلَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صِفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سَادَهَ السَّادَاتِ السَّلَامُ عَلَى لُيُوثِ الْغَابَاتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سُفُنَ النَّجَاهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ الْأَنْبِيَاءِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِسْمَاعِيلَ ذَبِيحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ خَدِيجَهَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهِيدُ بْنَ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَتِيلُ بْنَ الْقَتِيلِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ وَ ابْنَ حُجَّتِهِ عَلَى خَلْقِهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ رُزِئْتَ بِوَالِدَيْكَ وَ جَاهَدْتَ عَدُوَّكَ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ تَسْمَعُ الْكَلَامَ وَ تَرُدُّ الْجَوَابَ وَ أَنَّكَ حَبِيبُ اللَّهِ وَ خَلِيلُهُ وَ نَجِيُّهُ وَ صَفِيُّهُ وَ ابْنُ صَفِيِّهِ يَا مَوْلَايَ زُرْتُكَ مُشْتَاقاً فَكُنْ لِي شَفِيعاً إِلَى اللَّهِ يَا سَيِّدِي وَ أَسْتَشْفِعُ إِلَى اللَّهِ بِجَدِّكَ سَيِّدِ النَّبِيِّينَ وَ بِأَبِيكَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ وَ بِأُمِّكَ فَاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَلَا لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِيكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ ظَالِمِيكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ سَالِبِيكَ وَ مُبْغِضِيكَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ.

ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِيحَ وَ تَوَجَّهْ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليهما السلام وَ زُرْهُ فَقُلْ:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَ ابْنَ مَوْلَايَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِيكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ ظَالِمِيكَ إِنِّي

أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ بِزِيَارَتِكُمْ وَ بِمَحَبَّتِكُمْ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ ثُمَّ امْشِ حَتَّى تَأْتِيَ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ فَقِفْ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَى الْأَرْوَاحِ الْمُنِيخَهِ بِقَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ عليه السلام السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا طاهرين [طَاهِرُونَ] مِنَ الدَّنَسِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَهْدِيُّونَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَبْرَارَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ عَلَى الْمَلَائِكَهِ الْحَافِّينَ بِقُبُورِكُمْ أَجْمَعِينَ جَمَعَنَا اللَّهُ وَ إِيَّاكُمْ فِي مُسْتَقَرِّ رَحْمَتِهِ وَ تَحْتِ عَرْشِهِ إِنَّهُ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ ثُمَّ امْضِ إِلَى مَشْهَدِ الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَإِذَا أَتَيْتَ مَشْهَدَهُ فَقِفْ عَلَى بَابِ الْقُبَّهِ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ.

**[ترجمه]شیخ مفید نوّر الله ضریحه گوید: از زیارتهای مخصوص، زیارت نیمه رجب است که به غفیله معروف است. و چون قصد این زیارت نمودی و به داخل صحن حضرت آمدی، سه بار خداوند را به بزرگی یاد کن و بر کنار قبر بایست و بگو: سلام بر شما ای خاندان خدا، سلام بر شما ای برگزیدگان خدا، سلام بر شما ای سرور سروران، سلام بر شما ای شیران بیشه، سلام بر شما ای کشتیهای نجات، سلام بر تو ای ابا عبد الله حسین، سلام بر تو ای وارث دانش پیامبران و رحمت و برکات خدا بر تو، سلام بر تو ای وارث اسماعیل قربانی خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای پسر محمد مصطفی، سلام بر تو ای پسر علی مرتضی، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا، سلام بر تو ای پسر خدیجه کبری، سلام بر تو ای شهید شهید زاده، سلام بر تو ای کشته کشته زاده، سلام بر تو ای ولی خدا و پسر ولیّ او، سلام بر تو ای حجت خدا و پسر حجت او بر آفریدگانش. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و به سوگ غم جانگداز پدر و مادرت نشستی و با دشمنانت مجاهدت نمودی، شهادت می‌دهم که تو سخن را می شنوی و پاسخ می گویی و گواهی می‌دهم که تو حبیب خدا و رفیق پاکباز او و نیایشگر با او و جانشین پیامبر او و فرزند برگزیده او هستی. مشتاقانه به زیارتت آمده ام، پس مرا نزد خدا شفاعت جو ای سرور من. به آبروی جدّت سرور پیامبران و پدرت سرور برگزیده او و به مادرت فاطمه سرور بانوان جهانیان، به پیشگاه خدا شفاعت می‌جویم. هان که خدا لعنت کند قاتلان تو را و لعنت کند ستم‌کنندگان بر تو را و چپاولگران و کینه‌توزان علیه تو از نخستینها تا آخرینهای ایشان را. صلوات خدا بر سرورمان محمد و خاندان نیک‌آیند پاک‌سرشت او.

سپس ضریح را ببوس و به سوی علی بن حسین علیه السلام روانه شو و او را زیارت کن و بگو: سلام بر تو ای مولای من و پسر مولای من، خدا لعنت کند قاتلان تو را و لعنت کند ستم‌روا کنندگان بر تو را. من به زیارت شما و به محبت به شما، به خدا تقرب می‌جویم و به پیشگاه خداوند، از دشمنانتان بیزاری می‌جویم. سلام بر تو ای مولای من و رحمت و برکات خدا. سپس چند گامی پیش برو تا به کنار قبر شهیدان برسی و بایست و بگو: سلام بر جانهای زانو زده بر کنار قبر ابا عبد الله، سلام بر شما ای پاک‌شدگان از پلیدی، سلام بر شما ای هدایت یافتگان، سلام بر شما ای نیکوکاران خدا، سلام بر شما و بر فرشتگان خدا که به گرد مقبره همه شما حلقه زده اند، امید که خداوند ما را با شما در جایگاه امن رحمتش به زیر سایه عرشش گرد آورد که او مهربانترین مهربانان است. سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد. سپس به سوی شهادتگاه عباس بن امیرالمومنین علیه السلام برو و چون به قتلگاه وی رسیدی، بایست و بگو: سلام خدا و سلام فرشتگان مقربش .. . و نظیر همان چه را که در زیارت حضرت عباس رضی الله عنه آمد، ذکر می کند.

**[ترجمه]

أقول

و ذکر مثل ما مر فی باب زیارته رضی الله عنه.

**[ترجمه]و ذکر مثل ما مر فی باب زیارته رضی الله عنه.

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام تسمی بالغفیله إنما سمیت بذلک لغفله عامه الناس عن فضلها و حرمانهم عنها قوله یا آل الله أی أتباعه و أولیاءه و من یئول أمرهم إلیه و اللیث الأسد و الغابات الآجام و کأنه شبه المعارک لکثره ما فیها من الرماح و الأسنه بالآجام قوله رزئت بوالدیک علی بناء المجهول مهموزا أی أصابتک المصیبه بشهادتهما و مظلومیتهما و الرزء المصیبه بفقد الأعزه.

**[ترجمه]گفته وی علیه السلام: «تسمی بالغفیله»، چون عموم مردم از فضیلت آن غافلند و از آن محرومند، غفیله نامیده شده است. «یا آل الله» یعنی پیروان و دوستانش و کسانی که امورشان به خدا برمی‌گردد. «لیث»، شیر و «غابات» جنگل‌ها، گویی نبردها را به خاطر وجود نیزه‌ها و تیرها به بیشه و جنگل تشبیه کرده است. گفته وی: «رزئت بوالدیک» به صورت مجهول و مهموز، یعنی با شهادت و مظلومیت آنان به تو مصیبت وارد شد. «رزء»، مصیبت از دست دادن عزیزان.

**[ترجمه]

أقول

هذه الزیاره هی التی زاره علیه السلام بها جابر الأنصاری رضی الله عنه فی یوم الأربعین و قد قدمنا ذکرها.

و قال السید رضی الله عنه عند ذکر زیاره النصف من رجب

رُوِیَ عَنِ ابْنِ أَبِی نَصْرٍ قَالَ: سَأَلْتُ الرِّضَا علیه السلام فِی أَیِّ شَهْرٍ نَزُورُ الْحُسَیْنَ علیه السلام قَالَ فِی النِّصْفِ مِنْ رَجَبٍ وَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ.

ثم قال فأما کیفیه زیارته علیه السلام فی هذا الوقت فینبغی أن یزار بالزیاره الجامعه فی أیام رجب و سیأتی ذکرها فی الزیارات الجامعه أو بما تقدم من الزیارات المنقوله لسائر الشهور فإنی لم أقف علی زیاره مختصه بهذا الوقت المذکور(۱).

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۶۰.

**[ترجمه]این زیارتی است که جابر که خداوند از او خشنود باد از آن حضرت علیه السلام در روز اربعین انجام داد و پیشتر آن را آوردیم .

سید رضی الله عنه درباره زیارت نیمه رجب گوید: از ابن ابی نصر روایت شده که گفت: از امام رضا علیه السلام پرسیدم که در چه ماهی به زیارت حسین علیه السلام برویم؟ فرمود: در نیمه رجب یا نیمه شعبان. و سپس می‌افزاید: درباره کیفیت زیارت حضرت در این وقت، بایستی که به زیارت جامعه در ایام رجب زیارت شود که در زیارتهای جامعه خواهد آمد و یا به زیارتهای نقل شده برای دیگر ماهها زیارت شود، زیرا که من زیارتی مخصوص به این وقت را نیافتم. - . مصباح الزائر : ۱۶۰ -

**[ترجمه]

باب ۲۸ زیارته علیه السلام فی یوم ولادته

اشاره

و هو ثالث شعبان علی المشهور و روی خامسه و قد مر القول فیه و أما کیفیته فلم نر فیه لفظا مخصوصا فلیزره علیه السلام ببعض الزیارات المطلقه و لیدع بعد الصلاه بهذا الدعاء الذی یظهر من لفظه أن تلاوته عند قبره علیه السلام أنسب و أولی.

**[ترجمه]بنا به قول معروف، در سوم شعبان است و به قولی دیگر در پنجم است. و اما درباره کیفیت آن، متنی ویژه آن نیافتیم و می‌توان حضرت علیه السلام را به زیارتهای مطلقه زیارت کند و پس از نماز زیارت، این دعا را بخواند که از متن آن مشخص است که تلاوتش در کنار قبر حضرت علیه السلام شایسته تر و مناسب تر است.

**[ترجمه]

الأخبار

«۱»

قَالَ الشَّیْخُ فِی الْمِصْبَاحِ (۱) وَ السَّیِّدُ بْنُ طَاوُسٍ فِی الْإِقْبَالِ (۲): خَرَجَ إِلَی الْقَاسِمِ بْنِ الْعَلَاءِ الْهَمَدَانِیِّ وَکِیلِ أَبِی مُحَمَّدٍ علیهما السلام أَنَّ مَوْلَانَا الْحُسَیْنَ علیه السلام وُلِدَ یَوْمَ الْخَمِیسِ لِثَلَاثٍ خَلَوْنَ مِنْ شَعْبَانَ فَصُمْهُ وَ ادْعُ فِیهِ بِهَذَا الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِحَقِّ الْمَوْلُودِ فِی هَذَا الْیَوْمِ الْمَوْعُودِ بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ اسْتِهْلَالِهِ وَ وِلَادَتِهِ بَکَتْهُ السَّمَاءُ وَ مَنْ فِیهَا وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ عَلَیْهَا وَ لَمَّا یَطَأْ لَابَتَیْهَا قَتِیلِ الْعَبْرَهِ وَ سَیِّدِ

الْأُسْرَهِ الْمَمْدُودِ بِالنُّصْرَهِ یَوْمَ الْکَرَّهِ الْمُعَوَّضِ مِنْ قَتْلِهِ أَنَّ الْأَئِمَّهَ مِنْ نَسْلِهِ وَ الشِّفَاءَ فِی تُرْبَتِهِ وَ الْفَوْزَ مَعَهُ فِی أَوْبَتِهِ وَ الْأَوْصِیَاءَ مِنْ عِتْرَتِهِ بَعْدَ قَائِمِهِمْ وَ غَیْبَتِهِ حَتَّی یُدْرِکُوا الْأَوْتَارَ وَ یَثْأَرُوا الثَّأْرَ وَ یُرْضُوا الْجَبَّارَ وَ یَکُونُوا خَیْرَ أَنْصَارٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِمْ مَعَ اخْتِلَافِ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ اللَّهُمَّ فَبِحَقِّهِمْ إِلَیْکَ أَتَوَسَّلُ وَ أَسْأَلُ سُؤَالَ مُقْتَرِفٍ وَ مُعْتَرِفٍ مُسِی ءٍ إِلَی نَفْسِهِ مِمَّا فَرَّطَ فِی یَوْمِهِ وَ أَمْسِهِ یَسْأَلُکَ الْعِصْمَهَ

إِلَى مَحَلِّ رَمْسِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ وَ بَوِّئْنَا مَعَهُ دَارَ الْكَرَامَهِ وَ مَحَلَّ الْإِقَامَهِ اللَّهُمَّ وَ كَمَا أَكْرَمْتَنَا بِمَعْرِفَتِهِ فَأَكْرِمْنَا بِزُلْفَتِهِ وَ ارْزُقْنَا مُرَافَقَتَهُ وَ سَابِقَتَهُ

ص: ۳۴۷

۱- ۱. مصباح الطوسیّ ص ۵۷۴.

۲- ۲. کتاب الاقبال: ۱۸۵.

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يُسَلِّمُ لِأَمْرِهِ وَ يُكْثِرُ الصَّلَاهَ عَلَيْهِ عِنْدَ ذِكْرِهِ وَ عَلَى جَمِيعِ أَوْصِيَائِهِ وَ أَهْلِ أَصْفِيَائِهِ الْمَمْدُودِينَ مِنْكَ بِالْعَدَدِ الِاثْنَيْ عَشَرَ النُّجُومِ الزُّهَرِ وَ الْحُجَجِ عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ.

اللَّهُمَّ وَ هَبْ لَنَا فِي هَذَا الْيَوْمِ خَيْرَ مَوْهِبَهٍ وَ أَنْجِحْ لَنَا فِيهِ كُلَّ طَلِبَهٍ كَمَا وَهَبْتَ الْحُسَيْنَ لِمُحَمَّدٍ جَدِّهِ وَ عَاذَ فُطْرُسُ بِمَهْدِهِ فَنَحْنُ عَائِذُونَ بِقَبْرِهِ مِنْ بَعْدِهِ نَشْهَدُ تُرْبَتَهُ وَ نَنْتَظِرُ أَوْبَتَهُ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ تَدْعُو بَعْدَ ذَلِكَ بِدُعَاءِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ هُوَ آخِرُ دُعَائِهِ عليه السلام يَوْمَ كُوثِرَ اللَّهُمَّ مُتَعَالِيَ الْمَكَانِ عَظِيمَ الْجَبَرُوتِ شَدِيدَ الْمِحَالِ غَنِيّاً عَنِ الْخَلَائِقِ عَرِيضَ الْكِبْرِيَاءِ قَادِرٌ عَلَى مَا تَشَاءُ قَرِيبُ الرَّحْمَهِ صَادِقُ الْوَعْدِ سَابِقُ النِّعْمَهِ حَسَنُ الْبَلَاءِ قَرِيبٌ إِذَا دُعِيتَ مُحِيطٌ بِمَا خَلَقْتَ قَابِلُ التَّوْبَهِ لِمَنْ تَابَ إِلَيْكَ قَادِرٌ عَلَى مَا أَرَدْتَ وَ مُدْرِكٌ مَا طَلَبْتَ وَ شَكُورٌ إِذَا شُكِرْتَ وَ ذَكُورٌ إِذَا ذُكِرْتَ أَدْعُوكَ مُحْتَاجاً وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ فَقِيراً وَ أَفْزَعُ إِلَيْكَ خَائِفاً وَ أَبْكِي إِلَيْكَ مَكْرُوباً وَ أَسْتَعِينُ بِكَ ضَعِيفاً وَ أَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ كَافِياً احْكُمْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِ فَإِنَّهُمْ غَرُّونَا وَ خَدَعُونَا وَ غَدَرُوا بِنَا وَ قَتَلُونَا وَ نَحْنُ عِتْرَهُ نَبِيِّكَ وَ وُلْدُ حَبِيبِكَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الَّذِي اصْطَفَيْتَهُ بِالرِّسَالَهِ وَ ائْتَمَنْتَهُ عَلَى وَحْيِكَ فَاجْعَلْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا فَرَجاً وَ مَخْرَجاً بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

قَالَ ابْنُ عَيَّاشٍ سَمِعْتُ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيِّ بْنِ سُفْيَانَ الْبَزَوْفَرِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَدْعُو بِهِ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ قَالَ هُوَ مِنْ أَدْعِيَهِ الْيَوْمِ الثَّالِثِ مِنْ شَعْبَانَ وَ هُوَ مَوْلِدُ الْحُسَيْنِ عليه السلام.

**[ترجمه]شیخ در المصباح – . مصباح الطوسی : ۵۷۴ – و سید بن طاووس در الاقبال – . کتاب الاقبال: ۱۸۵ – گویند: به قاسم بن علاء همدانی، نماینده ابا محمد علیه السلام خبر رسید که مولایمان حسین علیه السلام در روز پنج شنبه، سوم شعبان به دنیا آمد، پس آن روز را روزه بگیر و در آن این دعا را بخوان: خداوندا، خواهشم را به حق زاده این روز به پیشگاهت آورده ام که پیش از به دنیا آمدنش و دیده شدن روی ماهش، به شهادتش وعده داده شده و آسمان و اهل آن و زمین و اهالی آن بر وی گریسته‌اند، حال آنکه او هنوز پایش به زمین نرسیده بود، آن کشته اشکها و سرور خاندان، امداد گشته به یاری خدا در روز بازگشت و عوض گرفته قتلش، به این نعمت که امامان از نسل اویند و شفا در تربت اوست و فوز و پیروزمندی با اوست، در بازگشتش و بازگشت جانشینان از عترتش پس از قائم ایشان و غیبت وی تا آنکه انتقامهای ناگرفته را تلافی کنند و به خونخواهی کشتگان برخیزند و خداوند سترگ‌توان را خشنود کنند و بهترین یاوران باشند. خداوندا، ایشان را همراه با آمد و شد شب و روز، صلوات همیشگی فرست .

خداوندا به حق ایشان به تو توسل جسته ام و از تو چون گنه‌پیشه‌ای معترف به گناه و بدکرده در حق خود به خطاهایی که در امروز و دیروزش از دستش به در رفته و خواستار عصمت و پاکدامنی تا لحظه درافتادن به قبر است، از تو خواهش می‌کنم. خداوندا بر محمد و عترت او صلوات فرست و ما را در گروه وی محشور گردان و ما را همراه با او در منزل کرامت و جایگاه اقامت همیشگی، درنشان. خداوند، همانسان که ما را به شناخت او گرامی داشتی، ما را به نزدیکی به او گرامی دار و همراهی با او و الگوگیری از سیره و سابقه اش را روزیمان فرما و ما را از کسانی قرار ده که سر به فرمان وی می‌نهد و به هنگام ذکر نامش، بسیار بر او و بر همه جانشینانش و اهل برگزیدگانش که از سوی تو به عدد دوازده، یاری یافته اند، آن ستارگان رخشان و برهانها بر همه آدمیان، صلوات و درود می‌فرستد. خداوندا، ما را در این روز بهترین هبه و دهش ها عطا کن و در این روز هر خواسته ما را چنان که حسین را به محمد، جدش بخشیدی، به ما ببخش و چنان که فُطرس به گهواره او پناه

جُست، ما پس از او به قبرش پناه می‌آوریم و بر تربتش حاضر گشته ایم و منتظر بازگشت اوییم، چنین باد ای پروردگار جهانیان. سپس دعای حسین علیه السلام را می‌خوانی که آخرین دعای حضرت علیه السلام است در آن روز که خیل بی شمار دشمنان بر او حمله‌ور شدند: خداوندا ای فرازین جایگه، ای هنگفت درشکنندگی، ای سرسخت چاره‌گر، ای بی‌نیاز به آفریدگان، ای بیکران فرازندگی، ای توانا بر هر چه خواهی، ای نزدیک مهر، ای راستین پیمان، ای پیشی گرفته نعمتت، ای نیک برآینده از پس هر کار، ای نزدیک به گاه هر فراخواندنی، ای فراگیر هر آن آفریده ات، نیازمند تو را فرا می‌خوانم و تهیدست به سوی تو روی می‌کنم و هراسان‌دل به نزد تو می‌گریزم و دل‌پریشان به نزد تو شیون می‌کنم و ناتوان یاری تو را می‌جویم و به بسندگی بر تو توکل می‌کنم «بَیْنَنا وَ بَیْنَ قَوْمِنا بِالْحَقِ»، میان ما و قوممان به حق حکم نما، که ایشان ما را فریفتند و بر ما نیرنگ زدند و به ما خیانت کردند و ما را بکشتند، حال آنکه ما عترت پیامبرت و فرزندان حبیبت محمد بن عبد الله هستیم که او را به رسالت برگزیدی و وی را بر وحیت امین دانستی. پس ما را در این امر گشایش و راه چاره ای بخش، به رحمت و مهرورزی ات، ای مهربانترین مهربانان.

ابن عیاش گوید: از حسین بن علی بن سفیان بزوفری شنیدم که می‌گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که در این روز به این سخنان، دعا می‌نمود و گفت که این از دعاهای روز سوم شعبان است و این روز میلاد حسین علیه السلام است.

**[ترجمه]

توضیح

قوله علیه السلام و لما یطأ لابتیها قال فی النهایه(۱) اللابه الحره و هی الأرض ذات الحجاره السود التی قد ألبستها لکثرتها و المدینه ما بین حرتین عظیمتین انتهی فالضمیر إما راجع إلی المدینه لظهورها بالقرائن و إن لم یسبق ذکرها أو إلی الأرض و المراد أیضا اللابتان المخصوصتان و علی التقادیر المراد

ص: ۳۴۸

۱- ۱. النهایه ج ۴ ص ۷۲.

قبل مشيه على الأرض و الأسره عشيره الرجل و أهل بيته.

قوله عليه السلام و الأوصياء أى أوبه الأوصياء إما بجره على مذهب الكوفيين أو نصبه بالعطف على المحل أو يكون الواو بمعنى مع قوله عليه السلام و يثأروا الثار أى يطلبوا الدم و هو مهموز و قد يقلب فى الثأر تخفيفا و هذه الفقرات تدل على رجعه جميع الأئمه عليهم السلام فى الكره.

قوله يوم كوثر على بناء المجهول أى صار مغلوبا بكثره العدو ثم الظاهر أن الدعاء الأخير إنما يتلوه الداعى إلى قوله احكم بيننا و بين قومنا ثم يذكر بعد ذلك حاجته.

**[ترجمه]«لما يطأ لابتيها»، در النهايه گويد: «اللابه الحره» يعنى زمين سنگلاخ با سنگ سياه كه از زيادى سنگ، گويى آن را پوشيده است. مدينه بين دو حره بزرگ است. پايان سخن وى. پس ضمير يا به مدينه برمى‌گردد چون به خاطر قرائن، ظاهر است هر چند پيشتر ذكر نشده است، يا به زمين برمى‌گردد و مراد در فرض برگشت به زمين نيز همان دو زمين سنگلاخى اطراف مدينه است. به هر حال، مراد پيش از راه رفتن بر روى زمين است. «اسره» يعنى خانواده و اهل بيت مرد.

«الأوصياء» يعنى بازگشت اوصياء يا به جرّ، بنا به مذهب كوفيان يا نصب آن بنا بر عطف بر محل، يا واو به معناى «مع» است. گفته وى عليه السلام: «و يثأروا الثأر» با همزه يعنى خون را طلب كردند. گاهى همزه براى تخفيف قلب مى‌شود. اين بندها بر رجعت ائمه عليهم السلام دلالت دارد. «يوم كوثر» به صورت مجهول، يعنى به خاطر كثرت دشمن مغلوب شد و ظاهرا دعاى اخير را دعاكننده مى‌خواند تا اين جمله: «بين ما و قوم ما حكم كن» و سپس حاجت خود را ذكر مى‌كند .

**[ترجمه]

باب ۲۹ زيارات ليالى شهر رمضان و أعمالها المختصه بهذا المكان

الأخبار

«۱»

قل، [إقبال الأعمال] عَنْ أَبِى الْمُفَضَّلِ الشَّيْبَانِيِّ بِإِسْنَادِهِ مِنْ كِتَابِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ النَّهْدِيِّ فِى حَدِيثٍ يَقُولُ فِيهِ عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: أَنَّهُ قِيلَ لَهُ فَمَا تَرَى لِمَنْ حَضَرَ قَبْرَهُ يَعْنِى الْحُسَيْنَ عليه السلام لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَقَالَ بَخْ بَخْ مَنْ صَلَّى عِنْدَ قَبْرِهِ لَيْلَهَ النِّصْفِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ مِنْ بَعْدِ الْعِشَاءِ مِنْ غَيْرِ صَلَاهِ اللَّيْلِ يَقْرَأُ فِى كُلِّ رَكْعَهٍ بِفَاتِحَهِ الْكِتَابِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ اسْتَجَارَ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ كَتَبَهُ اللَّهُ عَتِيقاً مِنَ النَّارِ وَ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يُرَى فِى مَنَامِهِ مَلَائِكَهً يُبَشِّرُونَهُ بِالْجَنَّهِ وَ مَلَائِكَهً يُؤْمِنُونَهُ مِنَ النَّارِ(۱).

**[ترجمه]اقبال الاعمال: به امام صادق عليه السلام عرض كردند كه ثواب آن كه در شب نيمه رمضان بر كنار قبر او يعنى حسين عليه السلام حاضر شود، چيست؟ فرمود: به به، هر كه در شب نيمه رمضان در كنار قبر او پس از نماز عشاء، ده ركعت نماز به غير از نماز شب بگزارد و در هر ركعت فاتحه الكتاب و يازده بار قل هو الله احد را بخواند و از آتش دوزخ به خدا پناه

جویـد، خداونـد او را از آتش رهـا می‌دارد و نمیرد مگر آنکـه فرشـتگانی را در خـواب ببینـد کـه او را به بهشت مژده دهنـد و فرشتگانی را که او را از آتش در امان نگاه دارند. - . الإقبال: ۳۸۷ -

**[ترجمه]

أقول

قد مر بیان فضل زیارته صـلوات الله علیه فی أول شـهر رمضان و وسـطه و آخره فلیزره علیه السـلام فیها ببعض الزیارات المطلقه لعدم ورود زیاره مخصوصه.

ص: ۳۴۹

۱- ۱. الإقبال: ۳۸۷.

**[ترجمه]شرح فضل زیارت آن حضرت علیه السلام در اول ماه رمضان و وسط و آخر آن گذشت. پس باید در این ایام با برخی زیارتهای مطلقه زیارت کند، زیرا زیارت مخصوصی نرسیده است.

**[ترجمه]

«۲»

وَ قَالَ الْمُفِیدُ وَ السَّیِّدُ وَ الشَّهِیدُ رَحِمَهُمُ اللَّهُ: مِنَ الزِّیَارَاتِ الْمَخْصُوصَهِ زِیَارَهُ لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ یَوْمَیِ الْعِیدَیْنِ فَإِذَا أَرَدْتَ زِیَارَتَهُ علیه السلام فِی الْأَوْقَاتِ الْمَذْکُورَهِ فَأْتِ مَشْهَدَهُ الْمُقَدَّسَ بَعْدَ أَنْ تَغْتَسِلَ وَ تَلْبَسَ أَطْهَرَ ثِیَابِکَ فَإِذَا وَقَفْتَ عَلَی قَبْرِهِ فَاسْتَقْبِلْهُ بِوَجْهِکَ وَ اجْعَلِ الْقِبْلَهَ بَیْنَ کَتِفَیْکَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ الصِّدِّیقَهِ الطَّاهِرَهِ فَاطِمَهَ سَیِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ تَلَوْتَ الْکِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ وَ جَاهَدْتَ فِی اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَ صَبَرْتَ عَلَی الْأَذَی فِی جَنْبِهِ مُحْتَسِباً حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِینَ خَالَفُوکَ وَ حَارَبُوکَ وَ الَّذِینَ خَذَلُوکَ وَ الَّذِینَ قَتَلُوکَ مَلْعُونُونَ عَلَی لِسَانِ النَّبِیِّ الْأُمِّیِّ وَ قَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَی لَعَنَ اللَّهُ الظَّالِمِینَ لَکُمْ مِنَ الْأَوَّلِینَ وَ الْآخِرِینَ وَ ضَاعَفَ عَلَیْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِیمَ أَتَیْتُکَ یَا مَوْلَایَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ زَائِراً عَارِفاً بِحَقِّکَ مُوَالِیاً لِأَوْلِیَائِکَ مُعَادِیاً لِأَعْدَائِکَ مُسْتَبْصِراً بِالْهُدَی الَّذِی أَنْتَ عَلَیْهِ عَارِفاً بِضَلَالَهِ مَنْ خَالَفَکَ فَاشْفَعْ لِی عِنْدَ رَبِّکَ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ ضَعْ خَدَّکَ عَلَیْهِ وَ تَحَوَّلْ عَلَی عِنْدِ الرَّأْسِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ فِی أَرْضِهِ وَ سَمَائِهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَی رُوحِکَ الطَّیِّبِ وَ جَسَدِکَ الطَّاهِرِ وَ عَلَیْکَ السَّلَامُ یَا مَوْلَایَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ ضَعْ خَدَّکَ عَلَیْهِ وَ انْحَرِفْ إِلَی عِنْدِ الرَّأْسِ فَصَلِّ رَکْعَتَیْنِ لِلزِّیَارَهِ وَ صَلِّ بَعْدَهُمَا مَا تَیَسَّرَ ثُمَّ تَحَوَّلْ إِلَی عِنْدِ الرِّجْلَیْنِ وَ زُرْ عَلِیَّ بْنَ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ ابْنَ مَوْلَایَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَکَ وَ ضَاعَفَ عَلَیْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِیمَ وَ ادْعُ بِمَا تُرِیدُ ثُمَّ زُرِ الشُّهَدَاءَ مُنْحَرِفاً مِنْ عِنْدِ الرِّجْلَیْنِ إِلَی الْقِبْلَهِ فَقُلْ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ

أَيُّهَا الصِّدِّيقُونَ السَّلَامُ عَلَيْكَمْ أَيُّهَا الشُّهَدَاءُ الصَّابِرُونَ أَشْهَدُ أَنَّكَمْ جَاهَدْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ صَبَرْتُمْ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِ اللَّهِ وَ نَصَحْتُمْ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ حَتَّى أَتَاكُمُ الْيَقِينُ أَشْهَدُ أَنَّكَمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّكُمْ تُرْزَقُونَ فَجَزَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الْإِسْلَامِ وَ أَهْلِهِ أَفْضَلَ جَزَاءِ الْمُحْسِنِينَ وَ جَمَعَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ فِي مَحَلِّ النَّعِيمِ.

ثُمَّ امْضِ إِلَى مَشْهَدِ الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَإِذَا وَقَفْتَ عَلَيْهِ فَقُلْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِيعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ جَاهَدْتَ وَ نَصَحْتَ وَ صَبَرْتَ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ لَعَنَ اللَّهُ الظَّالِمِينَ لَكُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ أَلْحَقَهُمْ بِدَرَكِ الْجَحِيمِ (۱).

**[ترجمه]شیخ مفید و سید و شهید رحمهم الله گفته اند: از جمله زیارتهای مخصوص، زیارت شب قدر و دو روز عید است و چون قصد زیارت حضرت علیه السلام در وقتهای مذکور را نمودی، پس از آنکه غسل نمودی و پاکترین لباسهایت را پوشیدی، به شهادتگاه مقدس حضرت بیا و چون به کنار قبر حضرت رسیدی، رودرروی وی قرار گیر و قبله پیش رویت باشد و بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، سلام بر تو ای پسر صدیقه طاهره، فاطمه سرور زنان جهان، سلام بر تو ای مولای من ای ابا عبد الله و رحمت و برکات خدا. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و کتاب خدا را چنان که شاید تلاوت نمودی و در راه خدا چنان که باید جانفشانی نمودی و در سایه رحمت خدا اجرجویانه بر هر آزاری شکیبایی نمودی، و خدای را خالصانه پرستیدی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. شهادت می‌دهم، آنان که به مخالفت تو برخاستند و به جنگ تو آمدند و آنان که تو را تنها گذاشتند و آنان که تو را به قتل رساندند، به گفته رسول امّی ملعون هستند. «وَ قَدْ خابَ مَنِ افْتَرى»، {و به حق که هر که افترا بندد، شکست خورد.} خداوند ستمگران به شما از اولین و آخرین ایشان را لعنت فرستد و عذاب دردناک را بر ایشان دوچندان کند. ای مولای من ای پسر رسول خدا، آگاه به حق تو و دوستدار دوستدارانت و دشمن دشمنانت و بینش یافته به هدایتی که تو بر آن بودی و آگاه به گمراهی مخالفانت، به زیارت به نزد تو آمده ام، پس مرا نزد پروردگارت شفاعت جوی.

سپس بر قبر خم شو و صورتت را بر آن بنه و به کنار سر حضرت برو و بگو: سلام بر تو ای حجت خدا در آسمان و زمینش، صلوات خدا بر روح نیک‌نهاد و پیکر پاک تو باد. بر تو سلام ای مولای من و رحمت و برکات خدا. سپس به روی قبر خم شو و قبر را ببوس و گونه‌ات را بر آن بگذار و متمایل به سر حضرت شو و دو رکعت نماز زیارت بگذار و پس از این دو رکعت، هر چه فراهم شد، نماز بگذار. سپس به کنار پاهای حضرت برو و علی بن حسین علیه السلام را زیارت کن و بگو: سلام بر تو ای مولای من و پسر مولای من و رحمت و برکات خدا. خدا لعنت کند آن که به تو ستم روا داشت و خدا لعنت کند آن که تو را کشت و خدا عذاب دردناک را بر ایشان دوچندان گرداند. سپس به هر آنچه خواستی دعا کن و با بازگشتن از کنار پاهای حضرت به سمت قبله، شهیدان را زیارت کن و بگو: سلام بر شما ای راستین‌منشان. سلام بر شما ای شهیدان شکیبا. شهادت می‌دهم که شما در راه خدا جانفشانی کردید و در راه حفظ دین خدا، بر هر آزاری صبر پیشه کردید و برای خدا و رسول خدا و فرزند رسولش ره خیرخواهی پوییدید، تا آنکه لحظه جان باختنان رسید. شهادت می‌دهم که شما زنده اید و نزد پروردگارتان روزی می گیرید، خداوند شما را از اسلام و اهل اسلام، بهترین جزای نیکوکاران را پاداش دهد و ما و شما را در کانون نعمت‌فزایش گرد آورد.

سپس به سمت قبر عباس بن امیر المومنین علیه السلام برو و چون به نزدش رسیدی، بر کنار قبرش بایست و بگو: سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، سلام بر تو ای بنده نیکوکار فرمانبر از خدا و رسول خدا. شهادت می‌دهم که تو جانفشانی کردی و خیرخواهی نمودی و شکیبایی کردی تا آنکه لحظه جان باختنت فرارسید. خداوند ستم روا کردگان به شما از اولینها و آخرینهاشان را لعنت فرستد و ایشان را به درک دوزخ درافکند. - . مصباح الزائر : ۱۷۱- ۱۷۲ و مزار الشهید : ۵۱- ۵۲ -

**[ترجمه]

بیان

قال السید رحمه الله هذه الزیاره مختصه بلیله القدر و یزار بها فی العیدین.

**[ترجمه]سید رحمه الله گوید: این زیارت مخصوص شب قدر است و در دو عید هم به آن زیارت کنند.

**[ترجمه]

«۳»

وَ قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ زِيَارَةٌ مُخْتَصَرَةٌ يُزَارُ الْحُسَيْنُ علیه السلام بِهَا فِی لَيْلَهِ الْقَدْرِ وَ فِی الْعِيدَيْنِ بِالْإِسْنَادِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ علیهما السلام قَالَ: إِذَا أَرَدْتَ زِيَارَهَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَلْتَأْتِ مَشْهَدَهُ بَعْدَ أَنْ تَغْتَسِلَ وَ تَلْبَسَ أَطْهَرَ ثِيَابِكَ وَ سَاقَ الزِّيَارَاتِ نَحْواً مِمَّا مَرَّ إِلَى قَوْلِهِ بِدَرَكِ الْجَحِيمِ ثُمَّ قَالَ ثُمَّ يُصَلِّی فِی مَسْجِدِهِ تَطَوُّعاً مَا أَرَادَ وَ يَنْصَرِفُ (۲).

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر گوید: زیارت مختصری هست که در شب قدر و دو عید، به آن حسین علیه السلام را زیارت کنند و به اسنادی از امام صادق جعفر بن محمد علیه السلام روایت شده که فرمود: چون قصد زیارت امام حسین علیه السلام را نمودی، پس از آنکه غسل نمودی و پاکترین لباسهایت را به تن کردی، به شهادتگاه وی می‌آیی... و زیارتها را شبیه به آنچه که گذشت پیش برده است تا آنجا که گوید: به درک دوزخ درافکند و سپس می گوید: و سپس در مسجد آن، هر چه خواهد نماز مستحب می‌خواند و سپس بازمی گردد. - . المزار الکبیر : ۱۳۷ -

**[ترجمه]

أقول

یظهر من الروایه أنها من الزیارات المطلقه و لا اختصاص لها بالأزمان المخصوصه و لنوضح بعض ألفاظها قوله فی جنبه قال الطبرسی رحمه الله (۳) فی قوله تعالی یا حَسْرَتی عَلی ما فَرَّطْتُ فِی جَنْبِ اللَّهِ أی یا ندامتی علی ما ضیعت من ثواب الله عن ابن عباس و قیل قصرت فی أمر الله عن مجاهد و السدی و قیل فی طاعه الله عن الحسن.

قال الفراء الجنب القرب أی فی قرب الله و جواره و یقال فلان یعیش فی

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۷۱- ۱۷۲ و مزار الشهيد ص ۵۱- ۵۲.

۲- ۲. المزار الكبير ص ۱۳۷.

۳- ۳. مجمع البيان ج ۸ ص ۵۰۵.

جنب فلان أی فی قربه و جواره و منه قوله تعالی وَ الصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ فیکون المعنی علی هذا القول علی ما فرطت فی طلب جنب الله أی فی طلب جواره و قربه و هو الجنه و قال الزجاج أی فرطت فی الطریق الذی هو طریق الله فیکون الجنب بمعنی الجانب أی قصرت فی الجانب الذی یؤدی إلی رضا الله انتهی.

**[ترجمه]از روایت معلوم می‌شود که آن از زیارات مطلقه است و اختصاص به زمان مخصوصی ندارد و اکنون برخی الفاظش را توضیح می‌دهیم: «فی جنبه»: طبرسی در کلام خداوند متعال گوید: «وا حسرتا علی ما فرطت فی جنب الله»،

حسرت و ندامت من بر ثواب‌هایی الهی که از دست دادم، به نقل از ابن عباس. گفته شده: در امر الهی کوتاهی کردم، به نقل از مجاهد و سدی. گفته شده: در طاعت الهی، به نقل از حسن.

فراء گفته: جنب، قرب الهی است و همسایگی اوست و گفته می‌شود: «فلان یعیش فی جنب فلان» یعنی در نزدیکی و همسایگی‌اش زندگی می‌کند. و از آن است کلام خدا: «والصاحب بالجنب»؛ پس می‌شود: برای آنچه از دست دادم در طلب نزدیکی و جوار خداوند یعنی بهشت. زجاج گفته: یعنی در راه خدا از دست دادم، پس جنب به معنای جانب می‌شود، یعنی کوتاهی کردم در جهت و جانبی که به رضایت خدا منتهی می‌شود. پایان

**[ترجمه]

باب ۳۰ زیارته صلوات الله علیه فی لیلتی عید الفطر و عید الأضحی

الأخبار

«۱»

قَالَ الْمُفِیدُ وَ السَّیِّدُ وَ الشَّهِیدُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُمْ: إِذَا أَرَدْتَ زِیَارَتَهُ فِی اللَّیْلَتَیْنِ الْمَذْکُورَتَیْنِ فَقِفْ عَلَی بَابِ الْقُبَّهِ وَ ارْمِ بِطَرْفِکَ نَحْوَ الْقَبْرِ مُسْتَأْذِناً فَقُلْ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَبْدُکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ الذَّلِیلُ بَیْنَ یَدَیْکَ وَ الْمُصَغَّرُ فِی عُلُوِّ قَدْرِکَ وَ الْمُعْتَرِفُ بِحَقِّکَ جَاءَکَ مُسْتَجِیراً بِکَ قَاصِداً إِلَی حَرَمِکَ مُتَوَجِّهاً إِلَی مَقَامِکَ مُتَوَسِّلًا إِلَی اللَّهِ تَعَالَی بِکَ أَ أَدْخُلُ یَا مَوْلَایَ أَ

أَدْخُلُ یَا وَلِیَّ اللَّهِ أَ أَدْخُلُ یَا مَلَائِکَهَ اللَّهِ الْمُحْدِقِینَ بِهَذَا الْحَرَمِ الْمُقِیمِینَ فِی هَذَا الْمَشْهَدِ فَإِنْ خَشَعَ قَلْبُکَ وَ دَمَعَتْ عَیْنُکَ فَأَدْخِلْ رِجْلَکَ الْیُمْنَی قَبْلَ الْیُسْرَی وَ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ وَ عَلَی مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَ أَنْزِلْنِی مُنْزَلًا مُبارَکاً وَ أَنْتَ خَیْرُ الْمُنْزِلِینَ ثُمَّ قُلْ اللَّهُ أَکْبَرُ کَبِیراً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ کَثِیراً وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بُکْرَهً وَ أَصِیلًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الْمَاجِدِ الْأَحَدِ الْمُتَفَضِّلِ الْمَنَّانِ الْمُتَطَوِّلِ الْحَنَّانِ الَّذِی مِنْ تَطَوُّلِهِ سَهَّلَ لِی زِیَارَهَ مَوْلَایَ بِإِحْسَانِهِ وَ لَمْ یَجْعَلْنِی عَنْ زِیَارَتِهِ مَمْنُوعاً وَ لَا عَنْ ذِمَّتِهِ مَدْفُوعاً بَلْ تَطَوَّلَ وَ مَنَحَ ثُمَّ ادْخُلْ فَإِذَا تَوَسَّطْتَ وَ صِرْتَ حِذَاءَ الْقَبْرِ فَقُمْ حِذَاءَهُ بِخُضُوعٍ وَ بُکَاءٍ وَ تَضَرُّعٍ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ نُوحٍ أَمِینِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُوسَی کَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عِيسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا وَارِثَ عَلِيٍّ حُجَّهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبَرُّ التَّقِيُّ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرَ الْمَوْتُورَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَيْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّی اسْتُبِيحَ حَرَمُکَ وَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً ثُمَّ قُمْ عِنْدَ رَأْسِهِ خَاشِعاً قَلْبُکَ دَامِعَهً عَيْنُکَ ثُمَّ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا بَطَلَ الْمُسْلِمِينَ يَا مَوْلَایَ أَشْهَدُ أَنَّکَ کُنْتَ نُوراً فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَهِ وَ الْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَهِ لَمْ تُنَجِّسْکَ الْجَاهِلِيَّهُ بِأَنْجَاسِهَا وَ لَمْ تُلْبِسْکَ مِنْ مُدْلَهِمَّاتِ ثِيَابِهَا وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّينِ وَ أَرْکَانِ الْمُسْلِمِينَ وَ مَعْقِلِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ الْإِمَامُ الْبَرُّ التَّقِيُّ الرَّضِيُّ الزَّکِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِيُّ وَ أَشْهَدُ أَنَّ الْأَئِمَّهَ مِنْ وُلْدِکَ کَلِمَهُ التَّقْوَی وَ أَعْلَامُ الْهُدَی وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَی وَ الْحُجَّهُ عَلَی أَهْلِ الدُّنْيَا ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ يَا مَوْلَایَ أَنَا مُوَالٍ لِوَلِيِّکُمْ وَ مُعَادٍ لِعَدُوِّکُمْ وَ أَنَا بِکُمْ مُؤْمِنٌ وَ بِإِيَابِکُمْ مُوقِنٌ بِشَرَائِعِ دِينِي وَ خَوَاتِيمِ عَمَلِي وَ قَلْبِي لِقَلْبِکُمْ سِلْمٌ وَ أَمْرِي لِأَمْرِکُمْ مُتَّبِعٌ يَا مَوْلَایَ أَتَيْتُکَ خَائِفاً فَآمِنِّي وَ أَتَيْتُکَ مُسْتَجِيراً فَأَجِرْنِي وَ أَتَيْتُکَ فَقِيراً فَأَغْنِنِي سَيِّدِي وَ مَوْلَایَ أَنْتَ مَوْلَایَ حُجَّهُ اللَّهِ عَلَی الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ آمَنْتُ بِسِرِّکُمْ وَ عَلَانِيَتِکُمْ وَ بِظَاهِرِکُمْ وَ بَاطِنِکُمْ وَ أَوَّلِکُمْ وَ آخِرِکُمْ وَ أَشْهَدُ أَنَّکَ التَّالِي لِکِتَابِ اللَّهِ وَ أَمِينُ اللَّهِ الدَّاعِي إِلَی اللَّهِ بِالْحِکْمَهِ وَ الْمَوْعِظَهِ الْحَسَنَهِ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً ظَلَمَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً سَمِعَتْ بِذَلِکَ فَرَضِيَتْ بِهِ ثُمَّ صَلِّ عِنْدَ الرَّأْسِ رَکْعَتَيْنِ فَإِذَا سَلَّمْتَ فَقُلْ اللَّهُمَّ إِنِّي لَکَ صَلَّيْتُ وَ لَکَ رَکَعْتُ وَ لَکَ سَجَدْتُ وَحْدَکَ لَا شَرِيکَ لَکَ فَإِنَّهُ

لَا تَجُوزُ الصَّلَاهُ وَ الرُّكُوعُ وَ السُّجُودُ إِلَّا لَکَ لِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَبْلِغْهُمْ عَنِّی أَفْضَلَ السَّلَامِ وَ التَّحِیَّهِ وَ ارْدُدْ عَلَیَّ مِنْهُمُ السَّلَامَ اللَّهُمَّ وَ هَاتَانِ الرَّکْعَتَانِ هَدِیَّهٌ مِنِّی إِلَی سَیِّدِیَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیه السلام اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ علیه [آلِهِ] وَ تَقَبَّلْهُمَا مِنِّی وَ أْجُرْنِی عَلَیْهِمَا أَفْضَلَ أَمَلِی وَ رَجَائِی فِیکَ وَ فِی وَلِیِّکَ یَا وَلِیَّ الْمُؤْمِنِینَ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَی الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ الْمَظْلُومِ الشَّهِیدِ قَتِیلِ الْعَبَرَاتِ أَسِیرِ الْکُرُبَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَشْهَدُ أَنَّهُ وَلِیُّکَ وَ ابْنُ وَلِیِّکَ وَ صَفِیُّکَ الثَّائِرُ بِحَقِّکَ أَکْرَمْتَهُ بِکَرَامَتِکَ وَ خَتَمْتَ لَهُ بِالشَّهَادَهِ وَ جَعَلْتَهُ سَیِّداً مِنَ السَّادَهِ وَ قَائِداً مِنَ الْقَادَهِ وَ أَکْرَمْتَهُ بِطِیبِ الْوِلَادَهِ وَ أَعْطَیْتَهُ مَوَارِیثَ الْأَنْبِیَاءِ وَ جَعَلْتَهُ حُجَّهً عَلَی خَلْقِکَ مِنَ الْأَوْصِیَاءِ فَأَعْذَرَ فِی الدُّعَاءِ وَ مَنَحَ النَّصِیحَهَ وَ بَذَلَ مُهْجَتَهُ فِیکَ حَتَّی اسْتَنْقَذَ عِبَادَکَ مِنَ الْجَهَالَهِ وَ حَیْرَهِ الضَّلَالَهِ وَ قَدْ تَوَازَرَ عَلَیْهِ مَنْ غَرَّتْهُ الدُّنْیَا وَ بَاعَ حَظَّهُ مِنَ الْآخِرَهِ بِالْأَدْنَی وَ تَرَدَّی فِی هَوَاهُ وَ أَسْخَطَکَ وَ أَسْخَطَ نَبِیَّکَ وَ أَطَاعَ مِنْ عِبَادِکَ أُولِی الشِّقَاقِ وَ النِّفَاقِ وَ حَمَلَهَ الْأَوْزَارِ الْمُسْتَوْجِبِینَ النَّارَ فَجَاهَدَهُمْ فِیکَ صَابِراً مُحْتَسِباً مُقْبِلًا غَیْرَ مُدْبِرٍ لَا تَأْخُذُهُ فِی اللَّهِ لَوْمَهُ لَائِمٍ حَتَّی سُفِکَ فِی طَاعَتِکَ دَمُهُ وَ اسْتُبِیحَ حَرِیمُهُ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ لَعْناً وَبِیلًا وَ عَذِّبْهُمْ عَذَاباً أَلِیماً.

ثُمَّ اعْطِفْ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیهما السلام وَ هُوَ عِنْدَ رِجْلِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ فَاطِمَهَ سَیِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْمَظْلُومُ الشَّهِیدُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی عِشْتَ سَعِیداً وَ قُتِلْتَ مَظْلُوماً شَهِیداً ثُمَّ انْحَرِفْ إِلَی قُبُورِ الشُّهَدَاءِ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ أَیُّهَا الذَّابُّونَ عَنْ تَوْحِیدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَی الدَّارِ بِأَبِی أَنْتُمْ وَ أُمِّی فُزْتُمْ فَوْزاً عَظِیماً.

ثُمَّ امْضِ إِلَی مَشْهَدِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام وَ قِفْ عَلَی ضَرِیحِهِ الشَّرِیفِ وَ قُلْ

السَّلَامُ عَلَيْکَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ وَ الصِّدِّيقُ الْمُوَاسِي أَشْهَدُ أَنَّکَ آمَنْتَ بِاللَّهِ وَ نَصَرْتَ ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَ دَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ اللَّهِ وَ وَاسَيْتَ بِنَفْسِکَ فَعَلَيْکَ مِنَ اللَّهِ أَفْضَلُ التَّحِيَّهِ وَ السَّلَامُ ثُمَّ انْکَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلْ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا نَاصِرَ دِينِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا نَاصِرَ الْحُسَيْنِ الصِّدِّيقَ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا نَاصِرَ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدَ عَلَيْکَ مِنِّي السَّلَامُ مَا بَقِيتُ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ ثُمَّ صَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رَکْعَتَيْنِ وَ قُلْ مَا قُلْتَ عِنْدَ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَارْجِعْ إِلَى مَشْهَدِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ أَقِمْ عِنْدَهُ مَا أَحْبَبْتَ إِلَّا أَنَّهُ يُسْتَحَبُّ أَنْ لَا تَجْعَلَهُ مَوْضِعَ مَبِيتِکَ فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَهُ فَقُمْ عِنْدَ الرَّأْسِ وَ أَنْتَ تَبْکِي وَ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا مَوْلَايَ سَلَامَ مُوَدِّعٍ لَا قَالٍ وَ لَا سَئِمٍ فَإِنْ أَنْصَرِفْ فَلَا عَنْ مَلَالَهٍ وَ إِنْ أُقِمْ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِينَ يَا مَوْلَايَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِکَ وَ رَزَقَنِي الْعَوْدَ إِلَيْکَ وَ الْمُقَامَ فِي حَرَمِکَ وَ الْکَوْنَ فِي مَشْهَدِکَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ قَبِّلْهُ وَ أَمِرَّ سَائِرَ بَدَنِکَ فَإِنَّهُ أَمَانٌ وَ حِرْزٌ وَ اخْرُجْ مِنْ عِنْدِهِ الْقَهْقَرَى لَا تُوَلِّهِ دُبُرَکَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا بَابَ الْمَقَامِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا شَرِيکَ الْقُرْآنِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا حُجَّهَ الْخِصَامِ السَّلَامُ عَلَيْکَ يَا سَفِينَهَ النَّجَاهِ السَّلَامُ عَلَيْکُمْ يَا مَلَائِکَهَ رَبِّيَ الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الْحَرَمِ السَّلَامُ عَلَيْکَ أَبَداً مَا بَقِيتُ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ قُلْ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ انْصَرِفْ مَرْحُوماً مَغْبُوطاً إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى.

قال السيد رحمه الله فإذا فعلت ذلک کنت کمن زار الله فی عرشه (۱).

**[ترجمه]شیخ مفید و سید ابن طاووس و شهید رضی الله عنهم گویند: چون خواستی حضرت را در این دو شب مذکور زیارت کنی، پس بر کنار بارگاه حضرت بایست و اذن‌جویانه به سوی قبر نگاه بینداز و بگو: ای مولای من ای ابا عبد الله، ای پسر رسول خدا، غلام تو و پسر غلام تو و پسر کنیز تو، این خاکسار پیش روی تو و فرو افتاده در برابر والایی شأن تو و این اقرار کرده به حق تو، پناه‌جو به نگاهداشت تو و رهسپار حرم تو و روی نهاده به مقام تو و توسل جسته به درگاه خدای تبارک و تعالی به آبروی تو، (به نزد تو آمده)، آیا رخصت ورود می‌دهی ای مولای من؟ آیا اجازه ورود می‌فرمایی ای ولی خدا؟ آیا وارد شوم ای فرشتگان حلقه زده بر گرد این حرم و درنشسته بر این شهادتگاه؟ و سپس اگر دلت به کرنش افتاد و چشمانت گریان گشت، پای راستت را پیش از پای چپ به درون بارگاه بگذار و بگو: به نام خدا و به یاری خدا و در راه خدا و بر آیین رسول خدا، خداوندا «أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبارَکاً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ» - . مومنون / ۲۹ - {مرا به منزلگاهی پربرکت فرونشان و تو بهترین فرونشانندگانی.} سپس بگو: خداوند بس بزرگ و بلند مرتبه است و حمد و ثنای بسیار خدای راست و خداوند پاک و منزه است در سپیده دم صبح و در هنگامه تیرگی پس از غروب و حمد و ثنا از آن خدای یگانه بی نیاز شکوهمند بی همتای تفضل‌گر منت‌دارِ غنی‌بخش پرمهری است که نعمت‌بخشی‌اش بر من از سر احسانش، زیارت مولایم را برایم آسان نمود و مرا از زیارت وی باز نداشت و از پیمان بستن با وی پس نزد، بلکه ثروت و آسایشش را بر من ارزانی نمود و بخشید. سپس داخل شو و چون به میانه راه و به نزدیک قبر رسیدی، فروتنانه و با گریه و کرنش در کنار آن بایست و بگو:

سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح امین خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث علی حجت خدا، سلام بر تو ای وصیّ ِ نیکوکار پرهیزکار، سلام بر تو ای آن که خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد، و ای کُشته تبارکُشته‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده است. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و و در راه خدا چنان که شاید جانفشانی نمودی تا آن که به حریم تو دست درازی کردند و مظلوم کشته شدی. سپس کنار سر حضرت بایست و با دلی فروتن و چشمی اشک‌ریز بگو: سلام بر تو

ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا سرور زنان جهانیان، سلام بر تو ای دلیر مرد مسلمانان. ای مولای من، شهادت می‌دهم که تو نوری بودی در تیره های فرازمند و زهدانهای بی‌آلایش که جاهلیت با پلشتی‌هایش تو را نیالود و سیه‌جامه‌های تیرگیهایش را بر تو نیفکند و شهادت می‌دهم که تو از ستونهای دین و پایه‌های استوار مسلمانان و دژ استوار مومنان هستی و گواهی می‌دهم که تو امام نیکوکار پرهیزکار پسندیده‌کردار وارسته رهنمای رهیافته هستی و گواهی می‌دهم که امامان از نسل تو واژه پرهیزکاری و پرچمهای رهیافتگی و دست آویزهای بس استوار و برهان بر اهل دنیا هستند.

سپس بر قبر خم شو و بگو: به راستی که ما از آن خداییم و به سوی او بازگردندگانیم. ای مولایم، من دوستدار دوستدار شما و دشمن دشمنتان هستم و من به شما ایمان دارم و با وجود بازگشت شما به شریعتهای دینم و سرانجام عملم یقین دارم و دلم با دل شما دوستی ورزیده و کارم همه پیروی از شماست. ای مولای من، ترسان و لرزان به سوی حرمت آمدم، پس مرا ایمنی بخش و پناه‌جوی به نزدت آمدم، پس مرا در سایه پناه خود قرار ده و تهیدست به سویت روانه گشتم، پس بی نیازم گردان. ای سرور من، تو ولیّ امر و مولای من و حجت خدا بر همه بندگان هستی و به آشکار و پنهان شما و به ظاهر و باطن و اول و آخر شما ایمان آوردم. شهادت می‌دهم که تویی آن که کتاب خدای را خواند و تویی امین خدا که به حکمت و اندرز نیک فراخواننده به سوی خدایی. خدا لعنت کند امتی را که بر تو ستم روا داشت و خدا لعنت کند امتی را که خبر تو را شنید و به آن خشنود گشت. سپس کنار سر حضرت دو رکعت مستحب زیارت را بخوان و چون سلام دادی، بگو: خدایا من فقط برای تو نماز گزاردم و رکوع نمودم و سجده کردم و یگانه ای و تو را انبازی نباشد و نماز و رکوع و سجده جز برای تو جایز نباشد زیرا که تنها خدایی هستی که جز تو خدایی نیست. خداوندا بر محمد و خاندان محمد صلوات فرست و سلام بسیار و بهترین تحیت و درودها را از من به ایشان رسان و سلام ایشان را به من رسان. خداوندا این دو رکعت، هدیه از طرف من و در تکریم سرور و مولایم حسین بن علی که صلوات تو بر آن دو باد، است. خداوندا بر محمد و بر او صلوات فرست و آن را از من قبول کن و اجرم ده و بهترین امید و چشمداشتم از تو و از ولیّ ات، ای ولیّ امر مومنان، را به من ارزانی دار. سپس بار دیگر بر قبر خم شو و بگو: سلام بر حسین بن علی شهید مظلوم، کشته اشکها و اسیر دل‌پریشیها. خداوندا شهادت می‌دهم که او ولیّ تو و فرزند ولیّ توست و برگزیده توست که به حق تو به خروشی انقلابی درآمد. او را به کرامتت گرامی داشتی و سرانجام کارش را به شهادت رساندی و او را سروری از سروران و رهبری از رهبران قرار دادی و به میلادی نیک گرامی اش داشتی و میراث پیامبران را به وی بخشیدی و او را حجتی بر آفریدگانت از میان جانشینان پیامبران قرار دادی و او راه هرگونه عذری را با دعوت بسیار خود بست و اندرز صادقانه داد و جانش را در راه تو در طبق اخلاص نهاد تا بندگانت را از نادانی و گمگشتگی گمراهی نجات بخشید تا آنکه دنیا فریفتگانِ بهره فروختگان از آخرت به ناچیزترین بها و سرنگون گشتگان در هوا و هوس که تو را و پیامبرت را به خشم آوردند و از میان بندگانت سر به دستورات اهل دورویی و دودستگی و بارکشان گناه دیگران که آتش دوزخ را بر خود واجب نمودند، نهادند، با یکدیگر علیه وی همداستان گشتند و او شکیبا و فداکارانه و بی چشمداشت اجر دنیوی، در راه خشنودی تو در برابر ایشان، کرّار و نه فرّار، جانفشانی نمود و در راه خدا سرزنش هیچ سرزنشگری او را سست نمی‌نمود، تا آنکه در راه فرمانبری از تو خونش ریخته شد و به حریم وی بی حرمتی شد. خداوندا پس ایشان را لعنتی کمرشکن فرست و عذابی جانگیر و سخت نما. سپس به کنار قبر علی بن حسین علیه السلام که کنار پای حسین علیه السلام است بیا و بگو: سلام بر تو ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر خاتم پیامبران، سلام بر تو ای پسر فاطمه

سرور زنان جهانیان، سـلام بر تو ای پسـر امیر المومنین، سـلام بر تو ای مظلوم شـهید، پدر و مادرم به فدایت باد که خوشبخت زیستی و ستمدیده و شـهید، جان باختی. سـپس به کنار قبر شـهیدان برو و بگو: سلام بر شما ای مدافعان از توحید خدا، «سلام عَلَیْکُمْ بِما صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَی الدّارِ»، پدر و مادرم به فدایتان، به فوز عظیم نائل گشتید. سپس به سوی شـهادتگاه عباس بن علی علیه السـلام برو و بر کنار ضریح شریفش بایست و بگو: سلام بر تو ای ولیّ نیکوکار و راستین‌منشِ همیار، شهادت می‌دهم که تو به خدا ایمان آوردی و و پسـر رسول خدا را یاری نمودی و به راه خدا فراخواندی و با بذل جانت همدردی نمودی، پس از خداوند تو را برترین سلامها و درودها.

سپس بر قبر خم شو و بگو: پـدر و مادرم به فـدای تو ای یاور دین خـدا. سـلام بر تو ای یاریگر راستین حسـین، سـلام بر تو ای یـاور شـهید حسـین، همـاره از من تو را تـا آنگـاه که زنـده ام و تـا آنگاه که شب و روز در جریان است سـلام. و در کنار سـر حضـرت عبـاس دو رکعت نمـاز می گزاری و آنچه که در کنـار سـر حضـرت حسـین علیه السـلام گفـتی، می گـویی. سـپس به شهادتگـاه حسـین علیه السـلام بـازگرد و تـا هر گاه خواهی نزد وی مقیم می گردی، ولی بهتر است که آنجا را محل بیتوته ات ننمایی و چون قصد وداع نمودی، گریان در کنار سـر حضرت بایست و بگو: ای مولای من، سلام بر تو سلام وداع کننده‌ای نه آزرده دل و نه پریشان خاطر. و اگر می‌روم از سـر ملالت نیست و اگر می‌مانم از بـدگمانی به آنچه خداونـد به بردباران وعده داده، نمی باشـد. ای مولـای من! خداونـد این زیـارت را آخرین بار در زیارت تو قرار ندهـد و مرا بازگشت به شـهادتگاه تو و اقـامت در حرمـت و بـودن در شــهادتگاهت روزی نمایـد. چنیـن بـاد ای پروردگـار جهانیـان. سـپس بر قـبر بـوسه بزن و دیگر قسـمتهای بـدنت را بر آن می کشـی که این قبر امـان و پناه است، و از نزد وی عقب عقب بیرون بیا و به وی پشت مکن و بگو: سلام بر تو ای دروازه جایگاه و مقام برین، سلام بر تو ای شریک قرآن، سلام بر تو ای حجت چیره به گاه نزاع، سلام بر تو ای کشتی نجات، سـلام بر شـما ای فرشتگان مقیم گشته پروردگارم در این حرم، از من تو را هماره تا آنگاه که باقی مانم و شب و روز باقی است، سـلام. و بگو : إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ ، همانا ما از خـداییم و ما به سوی خـدا بازگردنـدگانیم. و هیچ چاره و جنبشـی نیست جز به وجود خـدای بلنـدمرتبه بزرگ. سـپس در حالی که مشـمول رحمت خداونـد شـده‌ای و عالمیان به حالت غبطه آورنـد، به خواست خـدا بازگرد. سـید رحمه الله گویـد: و اگر چنین کنی، چون کسـی باشـی که خداونـد را در عرشـش زیارت نموده است. - . مصباح الزائر : ۱۷۲- ۱۷۵ و مزار الشهید : ۴۸- ۵۰ و در آن آمده: تا پایان زیارت شهیدان علیهم السلام -

**[ترجمه]

بیان

قوله و لا عن ذمته مدفوعا الذمه بالکسر العهد و الأمان و الضمان

ص: ۳۵۵

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۷۲- ۱۷۵ و مزار الشهید ص ۴۸- ۵۰ و فیه الی نهایه زیاره الشهداء(ع).

و الحرمه و الحق ذکره الجزری (۱) و البطل بالتحریک الشجاع قوله لم تنجسک الجاهلیه بأنجاسها أی لم یصادفک فی آبائک کافر و لا فاسق متصف بصفات الجاهلیه بل کلهم کانوا معصومین مطهرین.

و مدلهمات الثیاب أیضا کنایه عنها و یحتمل أن یکون إحداهما إشاره إلی طیب الولاده منه و من آبائه الکرام إلی آدم علیه السلام أو إلی عدم عروض الشکوک و الشبه له علیه السلام و المعقل الحصن و یحتمل رفعه بالعطف علی الجار قوله کلمه التقوی إفراد بعض الفقرات للحمل علی کل واحد أو للإشاره إلی أنهم من نور واحد و کرجل واحد لتوافقهم فی العلوم و الفضائل و الکمالات.

قوله قتیل العبرات العبره بالفتح الدمعه أو تردد البکاء فی الصدر أی القتیل الذی تسکب علیه العبرات کما قال صلوات الله علیه أنا قتیل العبره لا یذکرنی مؤمن إلا استعبر.

قوله الثائر بحقک أی یطلب دمه و دماء أهل بیته فی الرجعه بحقک و بحکمک أو فی الأولی أیضا طلب دم أبیه بالحق أو قتل الناس بالحق و یحتمل أن یکون الثائر بمعنی المقتول قال الفیروزآبادی (۲)

الثأر الدم و الطلب به و قاتل حمیمک و الثائر من لا یبقی علی شی ء حتی یدرک ثاره انتهی و لا یبعد أن یکون مستعملا فی مطلق الطلب أی الطالب بحقک قوله فأعذر فی الدعاء أی بالغ فیه حتی أبدی عذره و المهجه بالضم الدم أو دم القلب و الروح.

**[ترجمه]«ولا ـ عن ذمته مدفوعا»، ذِمه یعنی پیمان و امان و ضمان و حرمت و حق. جوهری آن را ذکر کرد. «بطَل» یعنی شجاع. «لم تنجّسک الجاهلیه بأنجاسها»، در پدران تو کافر و فاسقی نبود که موصوف به صفات جاهلیت باشد بلکه همه معصوم و پاک بودند. «مدلهمات الثیاب» نیز کنایه از همان است و ممکن است یکی اشاره به پاکی ولادت از او باشد و از پدران بزرگوارش تا حضرت آدم علیه السلام، یا عارض نشدن هر گونه شبهه برای او علیه السلام. «معقل» یعنی قلعه. ممکن است مرفوع خوانده شود به خاطر عطف به «جار». «کلمه التقوی»، مفرد آوردن برخی فقرات است برای حمل بر همه آنها یا اشاره به این است که آنان از یک نورند و مثل یک مرد؛ زیرا در علوم و فضائل و کمالات هماهنگ هستند .

گفته وی: «قتیل العبرات»: «عَبره» اشک یا رفت و آمد گریه در سینه، یعنی کشته‌ای که بر او اشک ریخته می‌شود؛ چنان که آن حضرت علیه السلام فرمود: من کشته اشکم و مؤمنی مرا یاد نمی‌کند مگر آن که می‌گرید.

گفته وی: «الثائر بحقک» یعنی خونخواهی خودش و اهل بیتش را در رجعت به حق تو و به حکم تو می‌کند، یا در مرتبه نخست نیز خونخواهی پدرش را با حق می‌کند یا قتل مردم به حق. ممکن است «ثائر» به معنای مقتول باشد. فیروز آبادی گوید: «ثأر» یعنی خون و خونخواهی از او و قاتل دوست صمیمی تو. «ثائر» کسی است که بر چیزی نمی‌ماند تا خونخواهی کند. پایان سخن. بعید نیست در مطلق طلب به کار رفته باشد یعنی طلب‌کننده حق تو. «فأعذر فی الدعاء» یعنی در آن مبالغه کند تا عذرش را نشان دهد. «مُهجه»، خون یا خون قلب و روح.

**[ترجمه]

«۲»

أَقُولُ قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ: زِيَارَةٌ أُخْرَى لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يُزَارُ بِهَا أَيْضاً فِی الْعِيدَيْنِ إِذَا أَرَدْتَ زِيَارَتَهُ علیه السلام فَصُمْ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ وَ اغْتَسِلْ فِی الْيَوْمِ الثَّالِثِ وَ اجْمَعْ أَهْلَكَ إِلَيْكَ وَ وُلْدَكَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَوْدِعُكَ الْيَوْمَ نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ كُلَّ مَنْ كَانَ مِنِّی بِسَبِيلٍ الشَّاهِدَ مِنْهُمْ وَ الْغَائِبَ اللَّهُمَّ احْفَظْنَا بِحِفْظِ الْإِيمَانِ وَ احْفَظْ عَلَيْنَا اللَّهُمَ

ص: ۳۵۶

۱- ۱. النهایه ج ۲ ص ۵۳.

۲- ۲. القاموس ج ۱ ص ۳۸۱.

اجْعَلْنَا فِی حِرْزِکَ وَ لَا تَسْلُبْنَا نِعْمَتَکَ وَ لَا تُغَیِّرْ مَا بِنَا مِنْ نِعْمَهٍ وَ عَافِیَهٍ وَ زِدْنَا مِنْ فَضْلِکَ إِنَّا إِلَیْکَ رَاغِبُونَ ثُمَّ اخْرُجْ مِنْ مَنْزِلِکَ خَاشِعاً وَ أَکْثِرْ مِنَ التَّهْلِیلِ وَ التَّکْبِیرِ وَ التَّحْمِیدِ وَ التَّمْجِیدِ وَ الصَّلَاهِ عَلَی النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله وَ امْضِ وَ عَلَیْکَ السَّکِینَهُ وَ الْوَقَارُ(۱).

**[ترجمه]مؤلف:

مولف المزار الکبیر نویسد: زیارت دیگری برای ابا عبد الله حسین صلوات الله علیه است که به آن نیز در دو عید فطر و قربان زیارت کنند. چون قصد زیارت وی علیه السلام را نمودی، سه روز روزه بگیر و در روز سوم غسل کن و همه خانواده و فرزندانت را گردآور و بگو:

خداوندا، من امروز جانم و خانواده و مالم و فرزندانم و هر کس که ارتباطی با من دارد، حاضر است یا غایب را به تو می‌سپرم. خداوندا ما را به حفاظت ایمان در امان دار و نگاهبانمان باش. خداوندا ما را در پناه خود قرار ده و نعمتت را از ما دریغ مدار و نعمت و عافیتی که به ما بخشیده ای را بازپس‌مگیر و از فضلت بر ما بیشتر عطا کن که ما مشتاق روی توایم. سپس فروتن از خانه ات بیرون بیا و بسیار لا اله الا الله و الله اکبر و الحمد لله و صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله بگو و به حال آرامش و وقار رهسپار شو. - . المزار الکبیر : ۱۳۸ -

**[ترجمه]

«۳»

وَ رُوِیَ: أَنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَخْلُقُ مِنْ عَرَقِ زُوَّارِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ مِنْ کُلِّ عَرَقَهٍ سَبْعِینَ أَلْفَ مَلَکٍ یُسَبِّحُونَ اللَّهَ وَ یَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَ لِزُوَّارِ الْحُسَیْنِ إِلَی أَنْ تَقُومَ السَّاعَهُ(۲) فَإِذَا لَاحَتْ لَکَ الْقُبَّهُ السَّامِیَهُ فَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سَلامٌ عَلی عِبادِهِ الَّذِینَ اصْطَفی آللَّهُ خَیْرٌ أَمَّا یُشْرِکُونَ وَ سَلامٌ عَلَی الْمُرْسَلِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ وَ سَلَامٌ عَلَی آلِ یس إِنَّا کَذلِکَ نَجْزِی الْمُحْسِنِینَ وَ السَّلَامُ عَلَی الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ الْأَوْصِیَاءِ الصَّادِقِینَ الْقَائِمِینَ بِأَمْرِ اللَّهِ وَ حُجَجِهِ السَّاعِینَ إِلَی سَبِیلِ اللَّهِ الْمُجَاهِدِینَ فِی اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ النَّاصِحِینَ لِجَمِیعِ عِبَادِهِ الْمُسْتَخْلَفِینَ فِی بِلَادِهِ الْمُرْشِدِینَ إِلَی هِدَایَتِهِ وَ إِرْشَادِهِ فَإِذَا أَشْرَفْتَ عَلَی قَنْطَرِهِ الْعَلْقَمِیِّ فَقُلْ اللَّهُمَّ إِلَیْکَ قَصَدَ الْقَاصِدُونَ وَ فِی فَضْلِکَ طَمِعَ الرَّاغِبُونَ وَ بِکَ اعْتَصَمَ الْمُعْتَصِمُونَ وَ عَلَیْکَ تَوَکَّلَ الْمُتَوَکِّلُونَ وَ قَدْ قَصَدْتُکَ وَافِداً وَ فِی رَحْمَتِکَ طَامِعاً وَ لِعِزَّتِکَ خَاضِعاً وَ لِوُلَاهِ أَمْرِکَ طَائِعاً وَ لِأَمْرِهِمْ مُتَابِعاً اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِی عَلَی مَحَبَّهِ أَوْلِیَائِکَ وَ لَا تَقْطَعْ أَثَرِی عَنْ زِیَارَتِهِمْ وَ احْشُرْنِی فِی زُمْرَتِهِمْ وَ أَدْخِلْنِی الْجَنَّهَ بِشَفَاعَتِهِمْ فَإِذَا أَتَیْتَ الْفُرَاتَ فَکَبِّرِ اللَّهَ مِائَهَ تَکْبِیرَهٍ وَ هَلِّلْهُ مِائَهَ تَهْلِیلَهٍ وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله مِائَهَ مَرَّهٍ ثُمَّ قُلِ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَیْرُ مَنْ وَفَدَ إِلَیْهِ الرِّجَالُ وَ شُدَّتْ إِلَیْهِ الرِّحَالُ وَ أَنْتَ سَیِّدِی أَکْرَمُ مَزُورٍ وَ أَکْرَمُ مَقْصُودٍ وَ قَدْ جَعَلْتَ لِکُلِّ زَائِرٍ کَرَامَهً وَ لِکُلِّ وَافِدٍ تُحْفَهً فَأَسْأَلُکَ أَنْ تَجْعَلَ تُحْفَتَکَ إِیَّایَ فَکَاکَ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ وَ اشْکُرْ سَعْیِی وَ ارْحَمْ مَسِیرِی إِلَیْکَ مِنْ أَهْلِی بِغَیْرِ مَنٍّ مِنِّی عَلَیْکَ بَلْ لَکَ الْمَنُّ عَلَیَّ إِذْ جَعَلْتَ لِیَ السَّبِیلَ إِلَی

١- ١. المزار الكبير ص ١٣٨.
٢- ٢. المزار الكبير ص ١٣٨.

زِيَارَهِ ابْنِ نَبِيِّکَ وَ عَرَّفْتَنِی فَضْلَهُ وَ حَفِظْتَنِی بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ حَتَّى بَلَّغْتَنِی هَذَا الْمَکَانَ وَ قَدْ رَجَوْتُکَ فَلَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَ قَدْ أَمَّلْتُکَ فَلَا تُخَيِّبْ أَمَلِی وَ اجْعَلْ مَسِيرِی هَذَا کَفَّارَهً لِذُنُوبِی يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ انْزِلْ وَ اغْتَسِلْ وَ قُلْ فِی غُسْلِکَ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ عَلَى مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ وَ الصَّادِقِينَ عَنِ اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِهِ قَلْبِی وَ اشْرَحْ بِهِ صَدْرِی وَ نَوِّرْ بِهِ قَلْبِی وَ يَسِّرْ بِهِ أَمْرِی اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِی نُوراً وَ طَهُوراً وَ شِفَاءً مِنْ کُلِّ دَاءٍ وَ آفَهٍ وَ عَاهَهٍ وَ سُوءِ مَا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِی شَاهِداً يَوْمَ حَاجَتِی وَ فَقْرِی وَ فَاقَتِی إِلَيْکَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ إِنَّکَ عَلى کُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ غُسْلِکَ فَالْبَسْ ثَوْبَيْنِ طَاهِرَيْنِ وَ صَلِّ رَکْعَتَيْنِ خَارِجَ الْمَشْرَعَهِ وَ هُوَ الْمَکَانُ الَّذِی قَالَ اللَّهُ جَلَّ وَ عَزَّ فِی الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجاوِراتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنابٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِيلٌ صِنْوانٌ وَ غَيْرُ صِنْوانٍ يُسْقى بِماءٍ واحِدٍ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَها عَلى بَعْضٍ فِی الْأُکُلِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَى فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْکَافِرُونَ وَ فِی الثَّانِيَهِ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِذَا سَلَّمْتَ فَسَبِّحْ ثُمَّ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْمُتَوَحِّدِ فِی الْأُمُورِ کُلِّهَا الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ اللَّهُمَّ لَکَ الْحَمْدُ حَمْداً کَثِيراً أَبَداً لَا يَنْقَطِعُ وَ لَا يَفْنَى حَمْداً يَصْعَدُ أَوَّلُهُ وَ لَا يَنْفَدُ آخِرُهُ حَمْداً يَزِيدُ وَ لَا يَبِيدُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ وَ عَلَى آلِهِ الْأَخْيَارِ الْأَبْرَارِ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً فَإِذَا تَوَجَّهْتَ إِلَى الْحَائِرِ عَلَى سَاکِنِهِ السَّلَامُ فَقُلْ اللَّهُمَّ إِلَيْکَ تَوَجَّهْتُ وَ لِبَابِکَ قَرَعْتُ وَ بِفِنَائِکَ نَزَلْتُ وَ بِحَبْلِکَ اعْتَصَمْتُ وَ لِرَحْمَتِکَ تَعَرَّضْتُ وَ بِوَلِيِّکَ تَوَسَّلْتُ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْ زِيَارَتِی مَبْرُورَهً وَ دُعَائِی مَقْبُولًا.

ثُمَّ امْشِ وَ قَصِّرْ خُطَاکَ وَ عَلَيْکَ السَّکِينَهُ وَ الْوَقَارُ وَ الْخُشُوعُ وَ التَّکْبِيرُ وَ التَّهْلِيلُ وَ التَّحْمِيدُ وَ التَّمْجِيدُ وَ الثَّنَاءُ عَلَى اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ وَ الصَّلَاهُ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله وَ الْبَرَاءَهُ مِمَّنْ أَسَّسَ الْجَوْرَ وَ الظُّلْمَ عَلَيْهِمْ وَ دَفَعَهُمْ عَنْ مَقَامَاتِهِمْ وَ أَزَالَهُمْ عَنْ مَرَاتِبِهِمْ وَ مَنْ نَصَبَ لَهُمْ حَرْباً أَوْ جَحَدَهُمْ حَقّاً

وَ إِذَا أَرَدْتَ الِاسْتِئْذَانَ فَقُمْ عِنْدَ بَابِ الْقُبَّةِ وَ ارْمِ بِطَرْفِكَ نَحْوَ الْقَبْرِ وَ قُلْ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَبْدُكَ وَ ابْنُ أَمَتِكَ الذَّلِيلُ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ الْمُصَغَّرُ فِي عُلُوِّ قَدْرِكَ وَ الْمُعْتَرِفُ بِحَقِّكَ جَاءَكَ مُسْتَجِيراً بِكَ قَاصِداً إِلَى حَرَمِكَ مُتَوَجِّهاً إِلَى مَقَامِكَ مُتَوَسِّلًا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِكَ أَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ أَ أَدْخُلُ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ الْمُحْدِقِينَ بِهَذَا الْحَرَمِ الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ(۱).

**[ترجمه]و روایت شده است: خداوند از عرق زائران قبر حسین، از هر قطره ای، هفتاد هزار فرشته می‌آفریند که خداوند را تسبیح گویند و برای آن فرد و زائران حسین تا روز قیامت آمرزش می طلبند. - . المزار الکبیر : ۱۳۸ - و چون چشمت به گنبد بلندش افتاد بگو: حمد و ثنا خدای راست و سلام بر بندگانی که برگزید، آیا خداوند برتر است یا آنچه که به انبازی می گیرند و سلام بر فرستادگان و حمد و ثنا خدای جهانیان راست. و سلام بر آل یاسین، به راستی که ما نیکوکاران را چنین پاداش می... دهیم. و سلام بر نیک‌آیندان و پاکان و جانشینان پیامبر و راستگویان و برپاخاستگان به امر دین خدا و حجتهای وی که به راه خدا فراخوانند و جانفشانانی که در راه خدا چنان که شاید، جانفشانی کنند و خیرخواهان برای همه بندگان او و خلافت... یافتگان در سرزمین او و رهنمایان به رهیافتگی و رهنمایی او.

چون به پل علقمی رسیدی بگو: خداوندا، ره‌آوران ره به سوی تو آورند و مشتاقان به فضل تو چشم دوخته اند و سلامت جستگان به وجود تو از گناه برکناری جسته اند و توکل کنندگان بر تو توکل کرده اند و اکنون من سر به کوی تو نهاده ام، چشم دوخته به رحمت تو و خاکسار سرفرازی تو و فرمانبردار والیان امر تو و پیرو دستور ایشان. خداوندا مرا در محبت اولیایت پایداری بخش و پای مرا از زیارت ایشان مبُر و مرا در جمع ایشان محشور گردان و به شفاعت آنان به بهشت وارد گردان.

چون به کنار فرات آمدی، صد بار الله اکبر بگو و صد بار لا اله الا الله بگو و صد بار بر محمد و خاندان محمد صلوات فرست و بگو: خداوندا، تو بهترین مقصودی هستی که مردان بر در وی فرود آیند و بهترین کسی هستی که رحل سفر به سویش بربندند و تو ای سرورم، گرامی‌ترین کسی هستی که زیارتش کنند و به سویش روانه شوند و چنان باشی که هر زائری را اکرامی حاصل نموده و هر فرود آمده بر درت را، هدیه و پیشکشی فراهم کرده ای، پس از تو مسألت دارم که هدیه ات به من این باشد که مرا از آتش رهایی بخشی و سعی و پویشم را مشکور قرار دهی و بر این ره سپردنم، بی هیچ منتی، به سوی تو، رحم آوری، بلکه لطف و منّت همه تو راست که راه زیارت او را برای من گشودی و فضل و درجه او را به من فهماندی و مرا در حفظ خود نگاه داشتی تا به این مکان رساندی. و به راستی که چشم امید به تو دوخته ام، پس امیدم را قطع مکن و دل به تو بسته ام، پس خواهش دلم را ناکام مگذار و و این زیارت را کفاره گناهانم قرار ده، ای پروردگار جهانیان .

سپس فرود آی و غسل نما و بگو: به نام خدا و به یاری خدا و بر آیین رسول خدا و راستین‌سخنان در آوردن کلام خدای عز و جل. خداوندا دلم را به این غسل پاک گردان و سینه ام را گشادگی بخش و دلم را به آن نورانی گردان و کارم به آن آسان کن. خدایا آن را نور و پاکی و پناه و شفای از هر بیماری و ناخوشی و آفت و نقص و شر هر آنچه از آن نگران و گریزانم، قرار ده. خداوندا آن را در روز نیازمندی و تهیدستی و دریوزه گری ام نزد تو، گواه من گردان ای خداوندگار جهانیان، که تو بر هر کار توانمندی.

چون غسلت را به پایان بردی، دو جامه پاکیزه بر تن کن و بیرون از نهر و آن جایی است که خداوند فرموده است: «وَ فِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجاوِراتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنابٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِيلٌ صِنْوانٌ وَ غَيْرُ صِنْوانٍ يُسْقى بِماءٍ واحِدٍ وَ نُفَضِّلُ بَعْضَها عَلى بَعْضٍ فِي

الْأُكُلِ»، {و در زمین قطعاتی است کنار هم، و باغهایی از انگور و کشتزارها و درختان خرما، چه از یک ریشه و چه از غیر یک ریشه، که با یک آب سیراب می گردند، و [با این همه] برخی از آنها را در میوه [از حیث مزه و نوع و کیفیت] بر برخی دیگر برتری می دهیم.} دو رکعت نماز بگزار که در اولی فاتحه الکتاب و قل یا ایها الکافرون و در دومی فاتحه الکتاب و قل هو الله احد را می‌خوانی. و چون سلام دادی، تسبیح بگو و سپس بگو: حمد و ثنای خدای یکتای یگانگی جسته در همه امور راست، آن بخشایشگر مهرورزنده که «الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ» - . اعراف / ۴۳ - {ما را به این راه ره نمود و اگر خدا هدایتمان نمی‌کرد، به آن ره نمی‌بردیم و به حق که فرستادگان خداوندمان برای ما حق را آوردند.} سپس بگو: خداوندا، حمد و ثنای بیکران و بی پایان تو راست تا همیشه که هرگز نیستی نگیرد، آغاز آن فراز گردد و پایان آن خاتمه نیابد، حمدی که فزاینده و فناناپذیر باشد و صلوات خدا بر محمد، مژده آور بیم دهنده و بر خاندان برترین و نیکوکار او و سلام بی پایان .

چون به سوی حرم - که بر ساکنش سلام باد - رفتی، بگو: خداوندا، ره به سوی تو آورده و در خانه تو را زده‌ام و بر ساحت تو درنشسته و به ریسمان تو چنگ زده و به رحمت تو چشم دوخته‌ام و به ولیّ تو توسل جسته‌ام، پس بر محمد و آل محمد صلوات فرست و زیارتم را پذیرفته و دعایم را مقبول دار. سپس راه برو و گامهای کوتاه بردار و با آرامش و وقار و کرنش و با گفتن الله اکبر و لا اله الا الله و الحمد لله و بزرگداشت و ثنا و ستایش خداوند عز و جل و صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله و بیزاری جستن از هر آن که بنای ظلم و ستم بر ایشان را نهاد و آنان را از جایگاهشان پس راند و از مرتبه‌شان بازداشت و به نیرنگ، جنگی علیه ایشان به راه انداخت یا حقی از ایشان را انکار نمود، پیش برو و چون قصد اجازه گرفتن نمودی، کنار در بارگاه بایست و چشمانت را به قبر بدوز و بگو: ای مولای من ای ابا عبد الله، ای پسر رسول خدا، غلام تو و پسر کنیز تو، این خاکسار پیش روی تو و فرو افتاده در برابر والایی شأن تو و این اقرار کرده به حق تو، پناه جو به نگاهداشت تو و رهسپار حرم تو و روی نهاده به مقام تو و توسل جسته به درگاه خدای تبارک و تعالی به آبروی تو، به نزد تو آمده است. آیا رخصت ورود می‌دهی ای مولای من؟ آیا وارد شوم ای فرشتگان حلقه زده بر گرد این حرم و درنشسته بر این شهادتگاه؟ - . المزار الکبیر : ۱۳۸- ۱۴۱ -

**[ترجمه]

أقول

و ساق الزیارات نحوا مما مر بروایه المفید.

**[ترجمه]زیارتها را نظیر آنچه که در روایت شیخ مفید آمد، پیش می‌برد .

**[ترجمه]

باب ۳۱ زیاره لیله عرفه و یومها

الأخبار

«۱»

قَالَ الشَّیْخُ الْمُفِیدُ وَ السَّیِّدُ وَ الشَّهِیدُ قَدَّسَ اللَّهُ أَرْوَاحَهُمْ: إِذَا أَرَدْتَ زِیَارَتَهُ فِی هَذَا الْیَوْم فَاغْتَسِلْ مِنَ الْفُرَاتِ إِنْ أَمْکَنَکَ وَ إِلَّا فَمِنْ حَیْثُ أَمْکَنَکَ وَ الْبَسْ أَطْهَرَ ثِیَابِکَ وَ اقْصِدْ حَضْرَتَهُ الشَّرِیفَهَ وَ أَنْتَ عَلَی سَکِینَهٍ وَ وَقَارٍ فَإِذَا بَلَغْتَ بَابَ الْحَائِرِ فَکَبِّرِ اللَّهَ تَعَالَی وَ قُلِ اللَّهُ أَکْبَرُ کَبِیراً وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ کَثِیراً وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بُکْرَهً وَ أَصِیلًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدانا لِهذا وَ ما کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْ لا أَنْ هَدانَا اللَّهُ لَقَدْ جاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا بِالْحَقِ السَّلَامُ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَی فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ سَیِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَی الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ السَّلَامُ عَلَی مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ بْنِ مُوسَی السَّلَامُ عَلَی مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ السَّلَامُ عَلَی الْحَسَنِ بْنِ عَلِیٍّ السَّلَامُ عَلَی الْخَلَفِ الصَّالِحِ الْمُنْتَظَرِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَبْدُکَ وَ ابْنُ عَبْدِکَ وَ ابْنُ أَمَتِکَ الْمُوَالِی لِوَلِیِّکَ الْمُعَادِی لِعَدُوِّکَ اسْتَجَارَ بِمَشْهَدِکَ وَ تَقَرَّبَ إِلَی اللَّهِ بِقَصْدِکَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی هَدَانَا لِوَلَایَتِکَ وَ خَصَّنِی بِزِیَارَتِکَ

ص: ۳۵۹

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۳۸- ۱۴۱.

وَ سَهِّلَ لِی قَصْدَکَ (۱)

ثُمَّ ادْخُلْ فَقِفْ مِمَّا یَلِی الرَّأْسَ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ آدَمَ صِفْوَهِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ إِبْرَاهِیمَ خَلِیلِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُوسَی کَلِیمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ عِیسَی رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِیبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَارِثَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَی السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ عَلِیٍّ الْمُرْتَضَی السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ خَدِیجَهَ الْکُبْرَی السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ الْوِتْرَ الْمَوْتُورَ أَشْهَدُ أَنَّکَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاهَ وَ آتَیْتَ الزَّکَاهَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ أَطَعْتَ اللَّهَ حَتَّی أَتَاکَ الْیَقِینُ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً ظَلَمَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً سَمِعَتْ بِذَلِکَ فَرَضِیَتْ بِهِ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أُشْهِدُ اللَّهَ وَ مَلَائِکَتَهُ وَ أَنْبِیَاءَهُ وَ رُسُلَهُ أَنِّی بِکُمْ مُؤْمِنٌ وَ بِإِیَابِکُمْ مُوقِنٌ بِشَرَائِعِ دِینِی وَ خَوَاتِیمِ عَمَلِی وَ مُنْقَلَبِی إِلَی رَبِّی فَصَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْکُمْ وَ عَلَی أَرْوَاحِکُمْ وَ عَلَی أَجْسَادِکُمْ وَ عَلَی شَاهِدِکُمْ وَ غَائِبِکُمْ وَ ظَاهِرِکُمْ وَ بَاطِنِکُمْ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ خَاتِمِ النَّبِیِّینَ وَ ابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ وَ ابْنَ إِمَامِ الْمُتَّقِینَ وَ ابْنَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِینَ إِلَی جَنَّاتِ النَّعِیمِ وَ کَیْفَ لَا تَکُونُ کَذَلِکَ وَ أَنْتَ بَابُ الْهُدَی وَ إِمَامُ التُّقَی وَ الْعُرْوَهُ الْوُثْقَی وَ الْحُجَّهُ عَلَی أَهْلِ الدُّنْیَا وَ خَامِسُ أَهْلِ الْکِسَاءِ غَذَّتْکَ یَدُ الرَّحْمَهِ وَ رَضَعْتَ مِنْ ثَدْیِ الْإِیمَانِ وَ رُبِّیتَ فِی حَجْرِ الْإِسْلَامِ فَالنَّفْسُ غَیْرُ رَاضِیَهٍ بِفِرَاقِکَ وَ لَا شَاکَّهٍ فِی حَیَاتِکَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْکَ وَ عَلَی آبَائِکَ وَ أَبْنَائِکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صَرِیعَ الْعَبْرَهِ السَّاکِبَهِ وَ قَرِینَ الْمُصِیبَهِ الرَّاتِبَهِ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً اسْتَحَلَّتْ مِنْکَ الْمَحَارِمَ فَقُتِلْتَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ مَقْهُوراً وَ أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله بِکَ مَوْتُوراً وَ أَصْبَحَ کِتَابُ اللَّهِ بِفَقْدِکَ مَهْجُوراً السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی جَدِّکَ وَ أَبِیکَ

ص: ۳۶۰

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۸۲- ۱۸۳ و مزار الشهید ص ۵۲- ۵۳ بتفاوت یسیر بینهما.

وَ أَمِّکَ وَ أَخِیکَ وَ عَلَى الْأَئِمَّهِ مِنْ بَنِیکَ وَ عَلَى الْمُسْتَشْهَدِینَ مَعَکَ وَ عَلَى الْمَلَائِکَهِ الْحَافِّینَ بِقَبْرِکَ وَ الشَّاهِدِینَ لِزُوَّارِکَ الْمُؤْمِنِینَ بِالْقَبُولِ عَلَى دُعَاءِ شِیعَتِکَ وَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِیَّهُ وَ جَلَّتِ الْمُصِیبَهُ بِکَ عَلَیْنَا وَ عَلَى جَمِیعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ تَهَیَّأَتْ لِقِتَالِکَ یَا مَوْلَایَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَصَدْتُ حَرَمَکَ وَ أَتَیْتُ مَشْهَدَکَ أَسْأَلُ اللَّهَ بِالشَّأْنِ الَّذِی لَکَ عِنْدَهُ وَ بِالْمَحَلِّ الَّذِی لَکَ لَدَیْهِ أَنْ یُصَلِّیَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ یَجْعَلَنِی مَعَکُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ بِمَنِّهِ وَ جُودِهِ وَ کَرَمِهِ (۱) ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِیحَ وَ صَلِّ عِنْدَ الرَّأْسِ رَکْعَتَیْنِ تَقْرَأُ فِیهِمَا مَا أَحْبَبْتَ فَإِذَا فَرَغْتَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّی صَلَّیْتُ وَ رَکَعْتُ وَ سَجَدْتُ لَکَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ لِأَنَّ الصَّلَاهَ وَ الرُّکُوعَ وَ السُّجُودَ لَا تَکُونُ إِلَّا لَکَ لِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَبْلِغْهُمْ عَنِّی أَفْضَلَ التَّحِیَّهِ وَ السَّلَامِ وَ ارْدُدْ عَلَیَّ مِنْهُمُ التَّحِیَّهَ وَ السَّلَامَ اللَّهُمَّ وَ هَاتَانِ الرَّکْعَتَانِ هَدِیَّهٌ مِنِّی إِلَى مَوْلَایَ وَ سَیِّدِی وَ إِمَامِیَ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَقَبَّلْ ذَلِکَ مِنِّی وَ أْجُرْنِی عَلَى ذَلِکَ أَفْضَلَ أَمَلِی وَ رَجَائِی فِیکَ وَ فِی وَلِیِّکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ ثُمَّ صِرْ إِلَى عِنْدِ رِجْلَیِ الْحُسَیْنِ وَ زُرْ عَلِیَّ بْنَ الْحُسَیْنِ علیهما السلام وَ قُلْ:

السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ نَبِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا ابْنَ الْحُسَیْنِ الشَّهِیدَ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الشَّهِیدُ بْنَ الشَّهِیدِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْمَظْلُومُ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً ظَلَمَتْکَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً سَمِعَتْ بِذَلِکَ فَرَضِیَتْ بِهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِیِّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِیبَهُ وَ جَلَّتِ الرَّزِیَّهُ بِکَ عَلَیْنَا وَ عَلَى جَمِیعِ الْمُؤْمِنِینَ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً قَتَلَتْکَ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَیْکَ

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۸۳- ۱۸۴ و مزار الشهید ص ۵۳- ۵۴.

مِنْهُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَه.

ثُمَّ اخْرُجْ مِنَ الْبَابِ الَّذِی عِنْدَ رِجْلِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ علیهما السلام فَتَوَجَّهْ هُنَاکَ إِلَی الشُّهَدَاءِ وَ زُرْهُمْ فَقُلْ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَوْلِیَاءَ اللَّهِ وَ أَحِبَّاءَهُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَصْفِیَاءَ اللَّهِ وَ أَوِدَّاءَهُ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَنْصَارَ دِینِ اللَّهِ وَ أَنْصَارَ نَبِیِّهِ وَ أَنْصَارَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ أَنْصَارَ فَاطِمَهَ سَیِّدَهِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَنْصَارَ أَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ الْوَلِیِّ النَّاصِحِ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ یَا أَنْصَارَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَیْنِ الشَّهِیدِ الْمَظْلُوم صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِینَ بِأَبِی أَنْتُمْ وَ أُمِّی طِبْتُمْ وَ طَابَتِ الْأَرْضُ الَّتِی فِیهَا دُفِنْتُمْ وَ فُزْتُمْ وَ اللَّهِ فَوْزاً عَظِیماً فَیَا لَیْتَنِی کُنْتُ مَعَکُمْ فَأَفُوزَ مَعَکُمْ فِی الْجِنَانِ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً وَ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ عُدْ إِلَی عِنْدِ رَأْسِ الْحُسَیْنِ علیه السلام وَ أَکْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ لِنَفْسِکَ وَ لِأَهْلِکَ وَ لِإِخْوَانِکَ الْمُؤْمِنِینَ (۱).

وَ قَالَ الْمُفِیدُ رَحِمَهُ اللَّهُ: فَإِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ فَانْکَبَّ عَلَی الْقَبْرِ وَ قَبِّلْهُ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صَفْوَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خَالِصَهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَمِینَ اللَّهِ سَلَامَ مُوَدِّعٍ لَا قَالٍ وَ لَا سَئِمٍ فَإِنْ أَمْضِ فَلَا عَنْ مَلَالَهٍ وَ إِنْ أُقِمْ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِینَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ یَا مَوْلَایَ آخِرَ الْعَهْدِ لِزِیَارَتِکَ وَ رَزَقَنِی الْعَوْدَ إِلَی مَشْهَدِکَ وَ الْمُقَامَ فِی حَرَمِکَ وَ أَنْ یَجْعَلَنِی مَعَکُمْ فِی الدُّنْیَا وَ الْآخِرَه ثُمَّ اخْرُجْ وَ لَا تُوَلِّ ظَهْرَکَ وَ أَکْثِرْ مِنْ قَوْلِ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ ثُمَّ امْضِ إِلَی مَشْهَدِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَلِیٍّ علیهما السلام فَإِذَا أَتَیْتَ فَقِفْ عَلَیْهِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ أَیُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِیعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ علیهم السلام وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ وَ مَغْفِرَتُهُ عَلَی رُوحِکَ وَ بَدَنِکَ أَشْهَدُ اللَّهَ أَنَّکَ مَضَیْتَ عَلَی مَا مَضَی الْبَدْرِیُّونَ الْمُجَاهِدُونَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ الْمُنَاصِحُونَ فِی جِهَادِ أَعْدَائِهِ الْمُبَالِغُونَ فِی نُصْرَهِ أَوْلِیَائِهِ فَجَزَاکَ اللَّهُ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَرَ جَزَاءِ أَحَدٍ وَفَی

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۸۴- ۱۸۵ و مزار الشهید ص ۵۴.

بِبَیْعَتِهِ وَ اسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتَهُ وَ حَشَرَکَ مَعَ النَّبِیِّینَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصِّدِّیقِینَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً ثُمَّ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ عِنْدَ الرَّأْسِ وَ ادْعُ اللَّهَ بَعْدَهُمَا بِمَا أَحْبَبْتَ فَإِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ فَوَدِّعْهُ وَ قُلْ أَسْتَوْدِعُکَ اللَّهَ وَ أَسْتَرْعِیکَ وَ أَقْرَأُ عَلَیْکَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اکْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِینَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِیَارَتِی قَبْرَ وَلِیِّکَ وَ ابْنِ أَخِی نَبِیِّکَ وَ ارْزُقْنِی زِیَارَتَهُ مَا أَبْقَیْتَنِی وَ احْشُرْنِی مَعَهُ وَ مَعَ آبَائِهِ فِی الْجِنَانِ وَ ادْعُ لِنَفْسِکَ وَ لِوَالِدَیْکَ وَ لِإِخْوَانِکَ الْمُؤْمِنِینَ ثُمَّ ارْجِعْ إِلَی مَشْهَدِ الْحُسَیْنِ علیه السلام لِلْوَدَاعِ فَإِذَا أَرَدْتَ وَدَاعَهُ فَقِفْ عَلَیْهِ کَوُقُوفِکَ عَلَیْهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَنْتَ لِی جُنَّةٌ مِنَ الْعَذَابِ وَ هَذَا أَوَانُ انْصِرَافِی غَیْرَ رَاغِبٍ عَنْکَ وَ لَا مُسْتَبْدِلٍ بِکَ سِوَاکَ وَ لَا مُؤْثِرٍ عَلَیْکَ غَیْرَکَ وَ لَا زَاهِدٍ فِی قُرْبِکَ أَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَی أَنْ لَا یَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّی وَ مِنْ رُجُوعِی وَ أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِی أَرَانِی مَکَانَکَ وَ هَدَانِی لِلتَّسْلِیمِ عَلَیْکَ وَ لِزِیَارَتِی إِیَّاکَ أَنْ یُورِدَنِی حَوْضَکُمْ وَ یَرْزُقَنِی مُرَافَقَتَکُمْ فِی الْجِنَانِ مَعَ آبَائِکَ الصَّالِحِینَ.

ثُمَّ سَلِّمْ عَلَی النَّبِیِّ وَ الْأَئِمَّهِ علیهم السلام وَاحِداً وَاحِداً وَ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ ثُمَّ حَوِّلْ وَجْهَکَ إِلَی قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَوَدِّعْهُمْ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِیَارَتِی إِیَّاهُمْ وَ أَشْرِکْنِی مَعَهُمْ فِی صَالِحِ مَا أَعْطَیْتَهُمْ عَلَی نَصْرِهِمْ ابْنَ نَبِیِّکَ وَ حُجَّتِکَ عَلَی خَلْقِکَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا وَ إِیَّاهُمْ فِی جَنَّتِکَ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِینَ وَ حَسُنَ أُولئِکَ رَفِیقاً أَسْتَوْدِعُکُمُ اللَّهَ وَ أَقْرَأُ عَلَیْکُمُ السَّلَامَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی الْعَوْدَ إِلَیْهِمْ وَ احْشُرْنِی مَعَهُمْ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

ثُمَّ اخْرُجْ وَ لَا تُوَلِّ ظَهْرَکَ عَنِ الْقَبْرِ حَتَّی یَغِیبَ عَنْ مُعَایَنَتِکَ وَ قِفْ عَلَی الْبَابِ مُتَوَجِّهاً إِلَی الْقِبْلَهِ وَ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ وَ انْصَرِفْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَی (۱).

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۱۴ و ۱۸۵ مزار الشهید ص ۵۴- ۵۵.

**[ترجمه]شیخ مفید و سید و شهید قدس الله ارواحهم گویند: چون در این روز قصد زیارت وی را نمودی، اگر توانستی در فرات وگرنه در هر جا که توانستی غسل کن و پاکترین لباسهایت را بپوش و به حال آرامش و وقار به سوی محضر شریف وی روانه گرد و چون به دروازه حرم رسیدی، خداوند بلند مرتبه را به بزرگی یاد کن و بگو: خداوند بس بزرگ و بلند مرتبه است و حمد و ثنای فراوان خدای راست و خداوند پاک و منزه است، در سپیده دم صبح و در هنگامه سرخی پیش از غروب و حمد و ثنا خدایی راست که ما را به این امر ره نمود و اگر او ما را ره نمی‌نمود، ما به آن ره نمی‌بردیم، به راستی که فرستادگان پروردگارمان برای ما حق آوردند. سلام بر رسول خدا، سلام بر امیر المومنین، سلام بر فاطمه زهرا سرور زنان جهانیان، سلام بر حسن و حسین، سلام بر علی بن حسین، سلام بر محمد بن علی، سلام بر جعفر بن محمد، سلام بر موسی بن جعفر، سلام بر علی بن موسی، سلام بر محمد بن علی، سلام بر علی بن محمد، سلام بر حسن بن علی، سلام بر جانشین شایسته که چشم‌انتظارش نشسته اند، سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام بر تو ای پسر رسول خدا، غلام تو و پسر غلام تو و پسر کنیز تو که دوستدار دوستان تو و دشمن دشمنان توست، به شهادتگاه تو پناه آورده و با ره سپردن به سوی تو به خدا تقرب جسته است. حمد و ثنا خدایی راست که ما را به ولایت تو ره نمود و مرا برای زیارت تو برگزید و ره سپردن به سویت را برایم ساده نمود. - . مصباح الزائر : ۱۸۲- ۱۸۳ و مزار الشهید : ۵۲- ۵۳ با تفاوت اندکی که بین این دو است. -

سپس وارد شو و در کنار سر حضرت بایست و بگو: سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح نبیّ خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی همسخن خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث امیر المومنین، سلام بر تو ای وارث فاطمه زهرا، سلام بر تو ای پسر محمد مصطفی، سلام بر تو ای پسر علی مرتضی، سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا، سلام بر تو ای پسر خدیجه کبری، سلام بر تو ای آن که خداوند به خونخواهی تو و پدرت برخیزد و ای کشته تبار کشته‌ای که خونخواهی کشتگانت بر کفت مانده است. گواهی می‌دهم که تو نماز را برپا داشتی و زکات پرداختی و امر به معروف و نهی از منکر نمودی و فرمانبردار خدا بودی تا آنکه لحظه جان باختنت رسید. پس خدا لعنت کند امتی را که تو را کشت و خدا لعنت کند امتی را که بر تو ستم روا داشت و خدا لعنت کند امتی را که خبر تو را شنید و به آن خشنود گشت. ای مولای من ای ابا عبد الله، خدا و فرشتگانش و پیامبران و فرستادگانش را گواه می‌گیرم که من به شما ایمان دارم و به وجود بازگشت شما به شریعتهای دینم و سرانجام عملم و بازگشتم به سوی پروردگارم یقین دارم. پس صلوات خدا بر شما باد و بر روانتان و بر پیکرهاتان و بر حاضر و غایب شما و بر پنهان و آشکار شما. سلام بر تو ای پسر پیامبر خاتم و ای پسر سرور جانشینان پیامبران و ای پسر پیشوای پرهیزکاران و پسر راهبر نورانی دست و رویان به سوی بهشت برین. و چگونه چنین نباشی حال آنکه تو دروازه رهیافتگی و پیشوای پرهیزکاری و دست‌آویز برناکندنی و حجت بر اهل دنیا و پنجمین آل عبا هستی و دست رحمت به تو غذا خورانده و از سینه ایمان شیر نوشیده ای و در دامان اسلام پرورش یافته ای. دلم از جدایی از تو خشنود نیست و در زنده بودن تو تردید ندارد، صلوات خدا بر تو و بر پدران و فرزندانت. سلام بر تو ای درافتاده اشکهای ریزان و همنشین مصیبت پیاپی، خدا لعنت کند امتی را که حرمت‌های تو را شکستند و تو که صلوات خدا بر تو باد. به قهر دشمنان کشته شدی و رسول خدا صلی الله علیه و آله به داغ انتقام ناگرفتگی تو گرفتار آمد و کتاب خدا با نبود تو، کنار افکنده شد. سلام بر تو و بر جدت و بر پدرت و مادرت و برادرت و بر امامان از نسل تو و بر شهید شدگان همراه تو و بر فرشتگان حلقه زده بر قبرت و گواهان بر زائرانت و آمین گویان بر استجابت دعای شیعیانت. و سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. پدر و مادرم به فدای تو ای پس رسول خدا، پدر و

مادرم به فـدای تو ای ابا عبد الله، به حق که غم جانکاه از دست دادنت بس دشوار و مصـیبت تو بر ما و بر همه اهل آسـمانها و زمین بس کمرشـکن بود، پس خدا لعنت کند امتی را که زین نهادند و لگام بستند و برای جنگ با تو آماده گشتند. ای مولای من ای ابا عبد الله، ره به سوی حرم تو آوردم و به شـهادتگاه تو آمدم و به آن منزلتی که نزد خداوند داری و جایگه والایی که در پیشـگاه وی از آن برخـورداری، از او مسألت می‌نمـایم کـه بر محمـد و خانـدان محمـد درود فرسـتد و مرا بـه منـت‌نهی و بخشندگی و دست و دلبازی اش در دنیا و آخرت همراه شما گرداند. - . مصباح الزائر : ۱۸۳- ۱۸۴ و مزار الشهید : ۵۳- ۵۴ -

سپس ضـریح را بوسه زن و کنـار سـر حضـرت دو رکعت نماز بگزار و در آن هر سوره ای خواستی بخوان و چون فارغ گشتی بگو: خـدایا من فقـط برای تو نمـاز گزاردم و رکوع نمودم و سـجده کردم و یگـانه ای و تو را انبـازی نباشـد و نماز و رکوع و سجده جز برای تو جایز نباشد، زیرا که تنها خدایی هستی که جز تو خدایی نیست. خداوندا بر محمد و خاندان محمد صـلوات فرست و سـلام بسـیار و بهترین تحیت و درودها را از من به ایشان رسان و سـلام ایشان را به من رسان. خداوندا این دو رکعت هـدیه از طرف من به سـرور و مولا و امامم ابا عبـد الله حسـین بن علی علیهما السـلام است. خداونـدا بر محمد و خاندان محمد صلـوات فرسـت و آن را از من قبـول کن و در برابر آن بهـترین امیـد و چشمداشـتم از تـو و از ولیّ ات را به من ارزانی دار ای مهرورزترین مهرورزان. سـپس به کنار پاهای حسـین برو و علی بن حسـین علیهما السـلام را زیارت کن و بگو: سـلام بر تو ای پسـر رسول خدا، سـلام بر تو ای پسر پیامبر خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین، سلام بر تو ای پسر حسین شهید، سلام بر تو ای شـهید زاده شـهید، سـلام بر تو ای سـتمدیده، خدا لعنت کند امتی را که تو را کشت و خدا لعنت کند امتی را که به تو ستم روا داشت و لعنت کند امتی را که این خبر شـنید و به آن خشـنود گشت. سلام بر تو ای ولیّ خدا و فرزند ولی خدا، به حق که غم جانگداز از دست دادنت بس دشوار و مصـیبت تو بر ما و بر همه مومنان بس گران بود. پس خداوند لعنت کند امتی را که تو را کشتند و نزد خدا و نزد تو از ایشان در دنیا و آخرت بیزاری می‌جویم.

سپس از دری که کنار پاهای علی بن حسـین علیهما السلام است خارج شو و از آنجا به سمت شهیدان برو و بگو: سلام بر شما ای دوسـتداران خدا و محبوبان او، سـلام بر شـما ای دوستان برگزیده خدا و رفیقان ناب خدا، سلام بر شما ای یاران دین خدا، سلام بر شـما ای یاران رسول او و یاران امیر المومنین و یاران فاطمه سـرور زنان جهان، سـلام بر شما ای یاران ابا محمد، حسن صاحب‌ولایت پسـندیده‌کردار، سلام بر شما ای یاران ابا عبد الله حسین شهید مظلوم، صلوات خدا بر همه شما باد. پدر و مادرم به فدای شـما، نیک و خوش باشـید و طیّب و نیک باد زمینی که در آن دفن شدید، و سوگند که شـما فوزی عظیم یافتید و ای کاش که با شـما بودم تا با شـما در بهشت همراه با شـهیدان و صالحان، و بس نیک رفیقانی هسـتند ایشان، به فوز عظیم دسـت می‌یافتم. و سـلام و رحمت و برکات خداوند بر شـما باد. سـپس به کنار سر حضرت حسین علیه السلام بیا و بسیار برای خود و خانواده و برادران مومنت دعا کن. - . مصباح الزائر : ۱۸۴- ۱۸۵ و مزار الشهید : ۵۴ -

شیـخ مفید گوید: چون قصد بازگشـتن داشتی، بر قبر خم شو و آن را ببوس و بگو: سـلام بر تو ای حجت خدا، سـلام بر تو ای برگزیده خدا، سـلام بر تو ای خالص گشته برای خدا، سلام بر تو ای امین خدا، سلام وداع کننده ای نه آزرده دل و نه پریشان خاطر. و اگر می‌روم از سـر ملالت نیست و اگر می‌مانم از بدگمانی به آنچه خداوند به بردباران وعده داده، نمی‌باشد. خداوند این زیارت را آخرین زیارت من از تو قرار ندهد و مرا بازگشت به شـهادتگاه تو و درنشسـتن بر ساحتت روزی نماید و در دنیا و آخرت با شما همراه دارد. سپس بیرون برو و پشت مکن و بسیار بگو: ما از خداییم و به سوی او بازگردندگانیم.

سپس به سوی شهادتگاه عباس بن علی علیه السلام برو و چون رسیدی، بر کنار وی بایست و بگو: سلام بر تو ای بنده درستکار فرمانبردار خدا و رسول خدا و امیر المومنین و حسن و حسین که سلام و صلوات خدا بر ایشان باد، و سلام و رحمت و برکات خدا و مغفرت او بر تو و بر روان و پیکر تو. گواهی می‌دهم که تو بر همان راهی که جنگجویان بدر و جانفشانان در راه خدا و پاکبازان در راه او و در جهاد با دشمنانش و سخت‌کوشان در یاری اولیای خدا و بازدارندگان دشمنان از محبوبان خداوند ره سپردند، گام زدی؛ پس خداوند تو را بهترین پاداش و فراوان ترین پاداشی که کسی در وفا نمودن به بیعت او و پاسخ گویی به فراخوانی او گرفته، نصیبت گرداند و تو را با پیامبران و راستین‌منشان و شهیدان و درستکاران که بس نیک رفیقانند ایشان، محشور گرداند.

سپس کنار سر حضرت دو رکعت نماز بگزار و پس از آن خدا را به هر دعایی که خواستی بخوان و چون قصد خارج شدن نمودی، با او وداع کن و بگو: تو را به خدا می‌سپارم و از تو می‌خواهم که حافظ من باشی و به تو سلام می‌رسانم، به خدا و رسول خدا و کتاب او و آنچه که او از سوی خداوند آورد، ایمان آوردیم. خداوندا ما را همراه با شاهدان بنویس. خداوندا این را آخرین زیارت من از قبر ولیّ‌ات و پسر برادر رسولت صلی الله علیه و آله قرار مده و مادام که زنده ام داشته ای، زیارت او را روزی‌ام کن و مرا با او و پدرانش در بهشت، محشور نما و سپس برای خود و پدر و مادرت و برادران مومنت دعا کن. سپس برای وداع به شهادتگاه حسین علیه السلام بازگرد و چون قصد وداع با وی نمودی، همچون نخستین ایستادنت، بر کنار او بایست و بگو: سلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای ابا عبد الله، تو مرا سپر بازدارنده از آتش دوزخی و اکنون لحظه بازگشتم است، نه روی‌گردان از تو و نه از سر برگزیدن دیگری بر تو و نه به ترجیح دیگری بر تو و نه دل‌آزرده از بودن در کنار تو. از خدای متعال درخواست می‌کنم که این را آخرین دیدار من و آخرین بازگشت من قرار ندهد و از خدایی که جایگه تو را به من نشان داد و مرا برای سلام دادن به تو و زیارت تو ره نمود، مسألت دارم که مرا به حوض وارد کند و همراهی با شما در کنار پدران نیکوکارتان در بهشت را روزی ام گرداند. سپس بر پیامبر و یکایک امامان درود فرست و هر آنچه خواستی به دعا بخوان و سپس روی سوی قبر شهیدان کن و با ایشان وداع کن و بگو: سلام بر شما و رحمت و برکات خدا، خداوندا این را آخرین زیارت من از ایشان قرار مده و مرا در پاداش شایسته ای که ایشان را به خاطر یاری پسر پیامبرت و حجتت بر خلقت عطا فرمودی، شریک گردان. خدایا ما را با ایشان در بهشتت با شهیدان و صالحان که بس نیک رفیقانی اند، همراه گردان. شما را به خدا می‌سپارم و به شما سلام می‌رسانم. خداوندا بازگشت به سوی ایشان را روزی ام کن و مرا با ایشان رستاخیز ده ای مهرورزنده ترین مهرورزان. سپس بیرون شو و به مقبره حضرت پشت نکن تا آنکه از نگاهت دور شود و در کنار در روی به قبله بایست و هر آنچه که خواهی دعا کن و به خواست خدا، ره بازگشت گیر. - . مصباح الزائر : ۱۱۴ و ۱۸۵ مزار الشهید : ۵۴- ۵۵ -

گویم: این زیارت را در المزار الکبیر - . المزار الکبیر : ۱۵۴- ۱۵۶ - روایت نموده است تا به اینجا که: و ظاهر شما و باطن شما. سپس گفت: سپس روی قبر خم شو و آن را ببوس و بگو: پدر و مادرم به فدایت ای ابا عبد الله، به تحقیق که غم جانگداز از دست دادنت بس دشوار و مصیبت تو بر ما بس گران بود و سپس آن را تا پایان آنچه که شیخ مفید رحمه الله روایت نمود، ذکر می‌کند.

**[ترجمه]

أقول

روى هذه الزياره فى المزار الكبير(۱): إلى قوله و ظاهركم و باطنكم ثم قال ثم انكب على القبر و قبله و قل بأبى أنت و أمى يا أبا عبد الله لقد عظمت الرزيه و جلت المصيبه بك علينا و ساقها إلى آخر ما أورده المفيد رحمه الله.

**[ترجمه]«صريع الدمعه الساكبه»، اضافه آن مانند «كريم البلد» است. «صريع» يعنى افتاده بر زمين و «مصارع الشهداء» محل شهادت آنهاست، موضعى كه اشك فرشتگان و انبيا و اوليا بر آن مى‌ريزد. «الراتبه»، ثابت و مستمر. «موتور» يعنى كسى كه كشته‌اى دارد و انتقامش را نگرفته است. «مستشهد» بر وزن اسم مفعول، مقتول در راه خدا. «تأمين» يعنى آمين گفتن بر دعاى ديگران و آمين، يعنى خدايا استجابت كن.

**[ترجمه]

بيان

قوله صريع الدمعه الساكبه الإضافه من قبيل كريم البلد و الصريع المطروح على الأرض و مصارع الشهداء مواضع شهادتهم أى المصرع الذى تسكب عليه دموع الملائكه و الأنبياء و الأولياء و الراتبه الثابته المستمره و الموتور من قتل له قتيل فلم يدرك بدمه و المستشهد على بناء المفعول المقتول فى سبيل الله و التأمين قول آمين على دعاء الغير و هو بمعنى اللهم استجب.

و أقول إن السيد و الشهيد رحمهما الله أحالا الوداع على ما سبق و قالا: ثم امض إلى مشهد العباس رضى الله عنه فإذا أتيته فقف على قبره و قل السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْفَضْلِ الْعَبَّاسَ بْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَوَّلِ الْقَوْمِ إِسْلَاماً وَ أَقْدَمِهِمْ إِيمَاناً وَ أَقْوَمِهِمْ بِدِينِ اللَّهِ وَ أَحْوَطِهِمْ عَلَى الْإِسْلَامِ أَشْهَدُ لَقَدْ نَصَحْتَ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَخِيكَ فَنِعْمَ الْأَخُ الْمُوَاسِي فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً اسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ وَ انْتَهَكَتْ فِي قَتْلِكَ حُرْمَةَ الْإِسْلَامِ فَنِعْمَ الْأَخُ الصَّابِرُ الْمُجَاهِدُ وَ الْمُحَامِي النَّاصِرُ وَ الْأَخُ الدَّافِعُ عَنْ أَخِيهِ الْمُجِيبُ إِلَى طَاعَةِ رَبِّهِ الرَّاغِبُ فِيمَا زَهِدَ فِيهِ غَيْرُهُ مِنَ الثَّوَابِ الْجَزِيلِ وَ الثَّنَاءِ الْجَمِيلِ فَأَلْحَقَكَ اللَّهُ بِدَرَجَةِ آبَائِكَ فِي دَارِ النَّعِيمِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ثُمَّ انْكَبَّ عَلَى الْقَبْرِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ لَكَ تَعَرَّضْتُ وَ لِزِيَارَةِ أَوْلِيَائِكَ قَصَدْتُ رَغْبَةً فِي ثَوَابِكَ وَ رَجَاءً لِمَغْفِرَتِكَ وَ جَزِيلِ إِحْسَانِكَ فَأَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ رِزْقِي بِهِمْ دَارّاً وَ عَيْشِي بِهِمْ قَارّاً وَ زِيَارَتِي بِهِمْ مَقْبُولَةً وَ ذَنْبِي بِهِمْ مَغْفُوراً وَ اقْلِبْنِي بِهِمْ مُفْلِحاً مُنْجِحاً مُسْتَجَاباً دُعَائِي بِأَفْضَلِ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُوَّارِهِ وَ الْقَاصِدِينَ إِلَيْهِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ص: ۳۶۴

۱- ۱. المزار الكبير ص ۱۵۴- ۱۵۶.

ثُمَّ قَبِّلِ الضَّرِيحَ وَ صَلِّ عِنْدَهُ صَلَاةَ الزِّيَارَةِ وَ مَا بَدَا لَکَ.

قال السید رحمه الله فإذا أردت وداعه علیه السلام فودعه ببعض ما قدمناه من وداعاته و قد تقدم سابقا زیاره العباس علیه السلام و فیها بعض هذه الألفاظ و إنما أعدناها اتباعا للمنقول فاعلم ذلک (۱).

**[ترجمه]سید و شهید رحمهما الله وداع را بر آنچه گذشت وانهاده و گفته اند: سپس به سوی شهادتگاه عباس بن علی علیه السلام برو و بر کنار ضریحش بایست و بگو: سلام بر تو ای اباالفضل عباس بن امیرالمومنین، سلام بر تو ای پسر سرور جانشینان پیامبران، سلام بر تو ای پسر پیشگامترین این قوم در اسلام و پیشکسوت ترین ایشان در ایمان و برترین ایشان در برپا داشتن دین خدا و آگاه ترین ایشان نسبت به اسلام، شهادت می‌دهم که تو برای خدا و رسول او و برای برادرت خیرخواهی نمودی و بس نیک برادر همیاری هستی و خدا لعنت کند امتی که تو را کشت و خدا لعنت کند امتی که به تو ستم روا داشت و خدا لعنت کند امتی که حرمت‌های تو را شکست و با کشتن تو حرمت اسلام را زیر پا نهاد. و بس نیک برادر شکیبای جانفشان هستی و پشتیبان یاریگر و برادر بازدارنده دشمن از برادرش و سرنهنده به فرمانبری پروردگارش و روی‌آورنده به پاداش فراوان و ستایش سزاواری که دیگران از آن روی تافته اند. پس خداوند تو را در فردوس برین به مرتبه پدرانت درآورد که او ستوده و والا شکوه است.

سپس بر قبر خم شو و بگو: خداوندا من از شوق ثواب تو و به امید آمرزش تو و مهرورزی شاینده ات، روی سوی تو نهاده و رهسپار زیارت اولیایت شده ام و از تو خواهش دارم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و روزی مرا به آبروی ایشان فروباران و زندگی‌ام را شادمان و زیارتم را به یمن وجودشان پذیرفته و گناهم را به آبرویشان آمرزیده گردانی و رستگار و نجات یافته و دعا برآورده، به بهترین شکلی که کسی از زائران او و رهسپردگان به سوی کوی او باز می‌گردند، بازگردان، به مهرورزی ات ای مهرورزترین مهرورزان. سپس ضریح را ببوس و نزد وی نماز زیارت را بخوان و هر نماز و دعایی که خواهی.

سید رحمه الله گوید: چون قصد وداع حضرت علیه السلام را نمودی، پس او را به یکی از وداعهایی که پیش از این گفتیم، وداع نما و پیش از این زیارت عباس علیه السلام را نقل کردیم و در آن بخشی از این متن موجود بود و تکرار آن تنها به خاطر پیروی از متون منقوله است، پس این را بدان. -. مصباح الزائر : ۱۸۵ و مزار الشهید : ۵۴- ۵۵ -

**[ترجمه]

باب ۳۲ زیارته علیه السلام و سائر الأئمه صلوات الله علیهم حیهم و میتهم من البعید

الأخبار

«۱»

مل، [کامل الزیارات] أَبِی عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیَی عَنِ ابْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَمَّنْ رَوَاهُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه

السلام: إِذَا بَعُدَتْ بِأَحَدِكُمُ الشُّقَّةُ وَ نَأَتْ بِهِ الدَّارُ فَلْيَعْلُ أَعْلَى مَنْزِلٍ لَهُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ وَ لْيُومِئْ بِالسَّلَامِ إِلَى قُبُورِنَا فَإِنَّ ذَلِكَ يَصِيرُ إِلَيْنَا(۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: چون كسى از شما با حرم حضرت فاصله بسيار داشت و خانه اش بسيار دور بود، بر بالاترين نقطه خانه اش بنشيند و دو ركعت نماز گزارد و به سلام به سوى مقبره هاى ما اشاره نمايد كه اين به ما مى‌رسد. - . كامل الزيارات - ۲۸۶ :

**[ترجمه]

«۲»

مل، [كامل الزيارات] عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ أَخِي عَلِيٍّ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ أَبِيهِ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: يَا سَدِيرُ مَا عَلَيْكَ أَنْ تَزُورَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فِي كُلِّ جُمُعَةٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ وَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ فَرَاسِخَ كَثِيرَةً فَقَالَ تَصْعَدُ فَوْقَ سَطْحِكَ ثُمَّ تَلْتَفِتُ يَمْنَةً وَ يَسْرَةً ثُمَّ تَرْفَعُ رَأْسَكَ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ تَحَوَّلُ نَحْوَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ ثُمَّ تَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ تُكْتَبُ لَكَ زَوْرَةٌ وَ الزَّوْرَةُ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ قَالَ سَدِيرٌ فَرُبَّمَا فَعَلْتُهُ فِي النَّهَارِ أَكْثَرَ مِنْ عِشْرِينَ مَرَّةً(۳).

۱- ۱. مصباح الزائر ص ۱۸۵ و مزار الشهيد ص ۵۴- ۵۵.

۲- ۲. كامل الزيارات ص ۲۸۶.

۳- ۳. كامل الزيارات ص ۲۸۷.

**[ترجمه]کامل الزيارات: سدير در روايتى طولانى گويد كه امام صادق عليه السلام فرمود: اى سدير، وظيفه آن است كه قبر حسين عليه السلام را هر جمعه پنج مرتبه و هر روز يك بار زيارت كنى. گفتم فدايت گردم، ميان ما و او فاصله چندين فرسخى است. فرمود: بر بام خانه مى‌روى و آنگاه به چپ و راست نگاه مى‌كنى و سپس سرت را به سوى آسمان فراز مى‌كنى و آنگاه به سمت قبر حسين مى‌چرخى و مى‌گويى: سلام بر تو اى ابا عبد الله، سلام و رحمت و بركات خدا بر تو. و براى تو يك زيارت نوشته مى شود و يك زيارت برابر است با يك حج و يك عمره. سدير گويد: و گاه باشد كه من اين كار را بيش از بيست بار در روز انجام مى‌دهم. - . كامل الزيارات : ۲۸۷ -

**[ترجمه]

«۳»

أَقُولُ رَوَاهُ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ سَدِيرٍ: وَ فِيهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ (۱).

**[ترجمه]مولف المزار الكبير همين روايت را به روايت از سدير نقل مى‌كند و در آن آمده است: سلام بر تو اى ابا عبد الله، سلام بر تو اى پسر رسول خدا، سلام و رحمت و بركات خدا بر تو باد. - . المزار الكبير : ۱۴۵- ۱۴۶ -

**[ترجمه]

«۴»

مل، [كامل الزيارات] حَكِيمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ حَنَانٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: يَا سَدِيرُ تَزُورُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ فِي كُلِّ يَوْمٍ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَا قَالَ مَا أَجْفَاكُمْ فَتَزُورُهُ فِي كُلِّ شَهْرٍ قُلْتُ لَا قَالَ فَتَزُورُهُ فِي كُلِّ سَنَةٍ قُلْتُ قَدْ يَكُونُ ذَلِكَ قَالَ يَا سَدِيرُ مَا أَجْفَاكُمْ بِالْحُسَيْنِ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ لِلَّهِ أَلْفَ أَلْفِ مَلَكٍ شُعْثاً غُبْراً يَبْكُونَ وَ يَزُورُونَ لَا يَفْتُرُونَ وَ مَا عَلَيْكَ يَا سَدِيرُ أَنْ تَزُورَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فِي كُلِّ جُمُعَةٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ وَ ذَكَرَ مِثْلَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ (۲).

**[ترجمه]كامل الزيارات: حنان از پدرش روايت مى‌كند كه امام صادق عليه السلام فرمود: اى سدير،آيا هر روز قبر حسين را زيارت مى‌كنى؟ عرض كردم خير فدايت شوم. فرمود: چه بى مهريد! فرمود: هر ماه به زيارت او مى‌روى؟ گفتم نه. فرمود: آيا هر سال يك بار به زيارت او مى‌روى؟ گفتم گاهى چنين است. فرمود: اى سدير، چقدر بر حسين عليه السلام جفاكاريد و بى مهرى مى‌كنيد! آيا نمى‌دانيد كه خداوند را هزار هزار فرشته است كه غبارين روى و آشفته موى بر حسين مى‌گريند و زيارتش مى‌كنند و از زيارت او خسته نشده و دست نمى‌كشند. و بر توست اى سدير كه در هر جمعه قبر حسين عليه السلام را پنج بار زيارت كنى و نظير حديث اول را ذكر مى‌كند. - . كامل الزيارات : ۲۸۷ -

**[ترجمه]

«۵»

کا، [الکافی] یب، [تهذیب الأحکام] مُحَمَّدُ بْنُ یَحْیَی عَنْ سَلَمَهَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مَنِیعٍ عَنْ یُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِیرٍ عَنْ أَبِیهِ: مِثْلَهُ (۳) بیان لا یبعد أن یکون الالتفات یمنه و یسره إلی جانب الفوق للتقیه لئلا یطلع علیه أحد.

**[ترجمه]الکافی، التهذیب: نظیر همین روایت را به سندی دیگر بیان می کند. -. الکافی ۴ : ۵۸۹ و التهذیب ۶ : ۱۱۶ - توضیح: بعید نیست توجه به راست و چپ و بالا از روی تقیه باشد تا کسی مطلع نگردد.

**[ترجمه]

«۶»

مل، [کامل الزیارات] رَوَی سُلَیْمَانُ بْنُ عِیسَی عَنْ أَبِیهِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام کَیْفَ أَزُورُکَ إِذَا لَمْ أَقْدِرْ عَلَی ذَلِکَ قَالَ قَالَ لِی یَا عِیسَی إِذَا لَمْ تَقْدِرْ عَلَی الْمَجِی ءِ فَإِذَا کَانَ یَوْمُ الْجُمُعَهِ فَاغْتَسِلْ أَوْ تَوَضَّأْ وَ اصْعَدْ إِلَی سَطْحِکَ وَ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ وَ تَوَجَّهْ نَحْوِی فَإِنَّهُ مَنْ زَارَنِی فِی حَیَاتِی فَقَدْ زَارَنِی فِی مَمَاتِی وَ مَنْ زَارَنِی فِی مَمَاتِی فَقَدْ زَارَنِی فِی حَیَاتِی (۴).

**[ترجمه]کامل الزیارات: سلیمان بن عیسی از پدرش روایت کند که به امام صادق علیه السلام عرض کردم که اگر نتوانم به زیارت شما بیایم، چه کنم؟ گوید فرمود: اگر نتوانستی به نزد من بیایی ای عیسی، چون روز جمعه شد غسل نما یا وضو بگیر و بر بالای بام خانه ات درآی و دو رکعت نماز بخوان و به سوی من روی کن و به راستی که هر که مرا در زمان زندگی ام زیارت کند، چون کسی است که مرا پس از مرگم زیارت کند و هر که مرا پس از مرگم زیارت کند، چون کسی است که مرا در زمان زندگی ام زیارت کرده باشد. -. کامل الزیارات : ۲۸۷ -

**[ترجمه]

بیان

هذا الخبر یدل علی أن زیاره الإمام الحی أیضا تجوز بهذا الوجه.

ص: ۳۶۶

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۱۴۵- ۱۴۶.

۲- ۲. کامل الزیارات ص ۲۸۷.

۳- ۳. الکافی ج ۴ ص ۵۸۹ التهذیب ج ۶ ص ۱۱۶.

۴- ۴. کامل الزیارات ص ۲۸۷.

فهذا مستند لزياره القائم صلوات الله عليه فى أى مكان أراد و يتوجه إلى السرداب المقدس.

**[ترجمه]اين خبر بيانگر آن است كه زيارت امام زنده نيز به اين وجه جايز است. و اين سندى است براى جواز زيارت حضرت قائم صلوات الله عليه در هر مكان كه خواهى و بايد كه به سوى سرداب مقدس حضرت روى كرد .

**[ترجمه]

«۷»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعٍ عَنْ حَنَانٍ عَنْ سَدِيرٍ قَالَ: قَالَ لِى أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَا سَدِيرُ تُكْثِرُ زِيَارَهَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام قُلْتُ إِنَّهُ مِنَ الشُّغُلِ فَقَالَ أَ لَا أُعَلِّمُكَ شَيْئاً إِذَا أَنْتَ فَعَلْتَهُ كُتِبَتْ لَكَ بِذَلِكَ الزِّيَارَهُ فَقُلْتُ بَلَى جُعِلْتُ فِدَاكَ فَقَالَ لِيَ اغْتَسِلْ فِى مَنْزِلِكَ وَ اصْعَدْ إِلَى سَطْحِكَ وَ أَشِرْ إِلَيْهِ بِالسَّلَامِ تُكْتَبْ لَكَ بِذَلِكَ الزِّيَارَهُ(۱).

**[ترجمه]كامل الزيارات: حنان از سدير روايت كند كه امام صادق عليه السلام مرا گفت: اى سدير، زياد به زيارت قبر حسين بن على عليه السلام مى‌روى؟ عرض كردم كه اين كار هميشگى ام است. فرمود: آيا مى‌خواهى چيزى به تو بياموزم كه چون آن را انجام دهى، به واسطه آن برايت همان مقدار زيارت نوشته شود؟ عرض كردم: آرى فدايت گردم. فرمود: در خانه ات غسل كن و بر بام خانه ات نشين و به سلام‌دهى به حضرت اشاره كن و اينگونه ثواب همان زيارت برايت نوشته مى شود. - . كامل الزيارات : ۲۸۸ -

**[ترجمه]

بيان

قوله قلت إنه أى ترك الإكثار المفهوم من سكوته عن الجواب.

**[ترجمه]گفته وى: «قلتُ إنّه...»: يعنى زياد نرفتن به زيارت حضرت به دليل اشتغال است و اين معنى، از سكوت سدير از جواب به امام فهميده مى‌شود.

**[ترجمه]

«۸»

مل، [كامل الزيارات] ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سَهْلٍ عَنْ أَبِى أَحْمَدَ عَمَّنْ رَوَاهُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام: إِذَا بَعُدَتْ عَلَيْكَ الشُّقَّهُ وَ نَأَتْ بِكَ الدَّارُ فَلْتَعْلُ أَعْلَى مَنْزِلِكَ فَلْتُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ وَ لْتُومِئْ بِالسَّلَامِ إِلَى قُبُورِنَا فَإِنَّ ذَلِكَ يَصِلُ إِلَيْنَا(۲).

**[ترجمه]کامل الزيارات: امام صادق عليه السـلام: چون فاصله ات بسيار زياد و خانه ات بسيار دور بود، پس به بالاترين جاى خانه ات برو و دو ركعت نماز بگزار و به سـلام‌دهى به سوى قبرهاى ما اشاره كن كه اين گونه سـلام به ما مى‌رسـد. - . كامل الزيارات : ٢٨٨ -

**[ترجمه]

«٩»

لى، [الأمالى] للصدوق الْعَطَّارُ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَبَّاحٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنَ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السـلام: فِى حَدِيثٍ ذَكَرَ فِيهِ قِصَّةَ فُطْرُسَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَبِلَ تَوْبَتَهُ بِالتَّمَسُّحِ بِالْحُسَيْنِ عليه السلام إِلَى أَنْ قَالَ فَقَالَ فُطْرُسُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمَا إِنَّ أُمَّتَكَ سَتَقْتُلُهُ وَ لَهُ عَلَيَّ مُكَافَاةٌ أَنْ لَا يَزُورَهُ زَائِرٌ إِلَّا أَبْلَغْتُهُ عَنْهُ وَ لَا يُسَلِّمَ عَلَيْهِ مُسَلِّمٌ إِلَّا أَبْلَغْتُهُ سَلَامَهُ وَ لَا يُصَلِّيَ عَلَيْهِ مُصَلٍّ إِلَّا أَبْلَغْتُهُ سلامه [صَلَاتَهُ](٣).

**[ترجمه]الامالى صدوق: ابراهيم بن شـعيب در روايتى بلند از امام صادق عليه السـلام كه در آن حكايت فُطرُس را بيان مى... كند كه خداوند تعالى توبه او را با دست و رو ماليدن بر حسين عليه السلام (در گهواره) پذيرفت، گويد: پس فطرس گفت اى رسول خـدا، هان كه امت تو او را خواهند كشت و من اين گونه براى او جبران مى‌كنم كه هيچ زائرى به زيارت وى نيايد مگر آنكه من از سوى او به امام مى‌رسانم و هيـچ سـلام دهنده اى سـلامى نكند مگر آنكه من سـلامش را به وى رسانم و صـلوات دردهنده‌اى صلواتى نفرستد مگر آنكه من سلامش (صلواتش) را به وى رسانم. - . أمالى الصدوق : ١٣٨ ذيل حديث -

**[ترجمه]

«١٠»

مل، [كامل الزيارات] مُحَمَّدٌ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ رَفَعَهُ قَالَ: دَخَلَ حَنَانُ بْنُ سَدِيرٍ عَلَى أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ عِنْدَهُ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ يَا حَنَانَ بْنَ سَدِيرٍ تَزُورُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السـلام فِى كُلِّ شَهْرٍ مَرَّةً قَالَ لَا قَالَ فَفِى كُلِّ شَهْرَيْنِ قَالَ لَا قَالَ فَفِى كُلِّ سَنَةٍ قَالَ لَا قَالَ مَا أَجْفَاكُمْ بِسَيِّدِكُمْ قَالَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ قِلَّةُ الزَّادِ وَ بُعْدُ الْمَسَافَهِ.

ص: ٣۶٧

١- ١. كامل الزيارات ص ٢٨٨.

٢- ٢. كامل الزيارات ص ٢٨٨.

٣- ٣. أمالى الصدوق ص ١٣٨ ذيل حديث.

قَالَ أَ لَا أَدُلُّكُمْ عَلَى زِيَارَهٍ مَقْبُولَهٍ وَ إِنْ بَعُدَ النَّائِى قَالَ فَكَيْفَ أَزُورُهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ اغْتَسِلْ يَوْمَ الْجُمُعَهِ أَوْ أَيَّ يَوْمٍ شِئْتَ وَ الْبَسْ أَطْهَرَ ثِيَابِكَ وَ اصْعَدْ إِلَى أَعْلَى مَوْضِعٍ فِى دَارِكَ أَوِ الصَّحْرَاءِ فَاسْتَقْبِلِ الْقِبْلَهَ بِوَجْهِكَ بَعْدَ مَا تُبَيِّنُ أَنَّ الْقَبْرَ هُنَالِكَ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فَأَيْنَما تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ ثُمَّ قُلْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَاىَ وَ ابْنَ مَوْلَاىَ وَ سَيِّدِى وَ ابْنَ سَيِّدِى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَاىَ يَا قَتِيلَ بْنَ الْقَتِيلِ الشَّهِيدَ بْنَ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ أَنَا زَائِرُكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ بِقَلْبِى وَ لِسَانِى وَ جَوَارِحِى وَ إِنْ لَمْ أَزُرْكَ بِنَفْسِى وَ الْمُشَاهَدَهِ فَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَهِ اللَّهِ وَ وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ وَ وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ وَ وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ وَ وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ وَ كَلِمَتِهِ وَ وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ وَ نَبِيِّهِ وَ رَسُولِهِ وَ وَارِثَ عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَصِيِّ رَسُولِ اللَّهِ وَ خَلِيفَتِهِ وَ وَارِثَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَصِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَكَ وَ جَدَّدَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ فِى هَذِهِ السَّاعَهِ وَ فِى كُلِّ سَاعَهٍ أَنَا يَا سَيِّدِى مُتَقَرِّبٌ إِلَى اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ وَ إِلَى جَدِّكَ رَسُولِ اللَّهِ وَ إِلَى أَبِيكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى أَخِيكَ الْحَسَنِ وَ إِلَيْكَ يَا مَوْلَاىَ فَعَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ بِزِيَارَتِى لَكَ بِقَلْبِى وَ لِسَانِى وَ جَمِيعِ جَوَارِحِى فَكُنْ يَا سَيِّدِى شَفِيعِى لِقَبُولِ ذَلِكَ مِنِّى وَ أَنَا بِالْبَرَاءَهِ مِنْ أَعْدَائِكَ وَ اللَّعْنَهِ لَهُمْ وَ عَلَيْهِمْ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ أَجْمَعِينَ فَعَلَيْكَ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ رِضْوَانُهُ وَ رَحْمَتُهُ ثُمَّ تَتَحَوَّلُ عَلَى يَسَارِكَ قَلِيلًا وَ تُحَوِّلُ وَجْهَكَ إِلَى قَبْرِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليهما السلام وَ هُوَ عِنْدَ رِجْلِ أَبِيهِ وَ تُسَلِّمُ عَلَيْهِ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ ادْعُ اللَّهَ بِمَا أَحْبَبْتَ مِنْ أَمْرِ دِينِكَ وَ دُنْيَاكَ.

ثُمَّ تُصَلِّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فَإِنَّ صَلَاهَ الزِّيَارَهِ ثَمَانِيَهٌ أَوْ سِتَّهٌ أَوْ أَرْبَعَهٌ أَوْ رَكْعَتَانِ وَ أَفْضَلُهَا ثَمَانٌ تَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَهَ نَحْوَ قَبْرِ أَبِى عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ تَقُولُ أَنَا مُوَدِّعُكَ يَا مَوْلَاىَ وَ ابْنَ مَوْلَاىَ وَ سَيِّدِى وَ ابْنَ سَيِّدِى وَ مُوَدِّعُكَ يَا سَيِّدِى وَ ابْنَ سَيِّدِى يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ وَ مُوَدِّعُكُمْ يَا سَادَتِى يَا مَعْشَرَ الشُّهَدَاءِ فَعَلَيْكُمْ سَلَامُ اللَّهِ وَ

رَحْمَتُهُ وَ رِضْوَانُهُ (۱).

**[ترجمه]کامل الزیارات: برقی از پـدرش روایت می‌کنـد که حنان بن سدیر به نزد امام صادق علیه السـلام رفت و گروهی از یاران حضـرت نزد ایشان بودند. پس حضـرت فرمود: ای حنان بن سدیر، آیا هر ماه به زیارت ابا عبد الله علیه السـلام می‌روی؟ گفت نه. فرمود: در هر دو مـاه؟ گفت نه. فرمود: پس در هر سال؟ گفت نه. فرمود: چه بی مهریـد به سـرورتان. گفت ای پسـر رسول خـدا، تهیدستی و بی توشـگی و دوری راه سـبب آن است. فرمود: آیا شـما را به زیارتی پذیرفته ره ننمایم، حتی اگر راه دورافتادگـان بس دور باشـد؟ گفـت: چگـونه او را زیـارت کنـم ای پسـر رسـول خـدا؟ فرمـود: در روز جمعه یـا هر روزی که خواهی، غسل کن و پاکترین لباست را به تن کن و به بالاترین نقطه از خانه ات و یا به صـحرایی برو و پس از آنکه دریابی که قبر در مسـیر قبله است، روی به قبله بـایست. و خـدای تبارك و تعالی فرمود: «فَأَيْنَما تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ» - . بقره / ۱۱۵ - {و به هر سو که روی کنید، سمت خدا همانجاست.} سپس بگو:

سلام بر تو ای مولای من و پسـر مولای من، سلام بر تو ای سرور من و پسر سرور من، سلام بر تو ای مولای من، ای کشته زاده کشـته، شـهید زاده شـهید، سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. ای پسر رسول خدا، من به دل و زبان و همه اعضایم زائر تو هستم، هر چند که خود به زیارت و مشاهده شما نائل نگشتم. پس بر تو سلام ای وارث آدم برگزیده خدا، و وارث نوح نبیّ خدا، و وارث ابراهیم خلیل خدا، و وارث موسـی همسـخن خدا، و وارث عیسی روح خدا و کلمه حق او، و وارث محمد حبیب خدا و نبیّ و رسول او، و وارث علی امیر المومنین و وصـیّ رسول خدا و جانشـین او، سلام بر تو ای وارث حسن بن علی وصی امیر المومنین، خـدا لعنت کنـد قاتل تو را و در این لحظه و هر لحظه بر سر ایشان عذابی نو فرو ریزد. ای سـرورم، من به خدای عز و جـل تقرب جسـته ام و به جـدت رسول خـدا و به پـدرت امیر المومنین و به برادرت حسن و به نزد تو ای مولای من. پس سلام خـدا و رحمت او به این زیـارت من، از قلب و زبان و همه اعضایم بر تو باد، پس ای سـرورم، مرا در پـذیرش آن از من، شفاعت جوی و من با بیزاری جسـتن از دشـمنانت و لعنت کردن و فرسـتادن بر ایشان، به خـدا و به جمع شـما تقرب می‌جویم، پس صلوات و رضوان و رحمت الهی بر تو باد.

سپس انـدکی به سـمت چپ بگرد و چهره ات را به سـوی قـبر علی بن حسـین علیه السـلام که زیر پـای پـدرش مـدفون است، بگردان و بر او همچون سـلام بر پدرش، سـلام بده و سپس خدای را در هر آنچه خواهی، از امر دین و دنیایت به دعا بخوان و سپس چهـار رکعت نمـاز بگزار، چرا که نمـاز زیـارت هشت رکعت یـا شـش یا چهار یا دو رکعت است که بهترین آن هشـت رکعت است. به طرف قبر ابا عبـد الله علیه السـلام روبروی قبله می‌ایستی و می گویی: تو را وداع می گویم ای مولای من و پسـر مولای من و ای سرورم و پسر سرورم و تو را ای علی بن حسین، ای سرورم و پسر سرورم، وداع می گویم و شما را ای سرورانم ای گروه شهیدان، وداع می‌گویم، پس سلام خدا و رحمت و رضوان او بر شما باد. - . کامل الزیارات : ۲۸۸ -

**[ترجمه]

«۱۱»

صبا، [مصباح الزائر] عَنْ حَنَانٍ: مِثْلَهُ (۲).

**[ترجمه]مصباح الزائر به روایت از حنان نظیر همین روایت را ذکر کرده است.

**[ترجمه]

«۱۲»

صبا، [مصباح الزائر]: یُسْتَحَبُّ زِیَارَهُ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام بَعْدَ أَنْ یَغْتَسِلَ وَ یَعْلُوَ سَطْحَ دَارِهِ أَوْ فِی مَفَازَهٍ مِنَ الْأَرْضِ وَ یُومِئُ إِلَیْهِ بِالسَّلَامِ وَ یَقُولُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ وَ ذَکَرَ مِثْلَهُ (۳).

**[ترجمه]مصباح الزائر: مستحب است زیارت ابا عبد الله علیه السلام، پس از آنکه غسل نماید و بر بالای بام خانه اش شود یا به پهنه باز بیابانی رود و به سلام‌دهی به وی اشاره نماید و بگوید: سلام بر تو ای مولای من و .. نظیر روایت قبلی را نقل می... کند. - . مصباح الطوسی : ۲۰۰ -

**[ترجمه]

بیان

قوله علیه السلام فاستقبل القبله بوجهک لعله علیه السلام إنما قال ذلک لمن أمکنه استقبال القبر و القبله معا و لما ظهر من قوله بعد ما تبین أن القبر هنالک أن استقبال القبر أمر لازم و إن لم یکن موافقا للقبله استشهد بقوله تعالی فَأَیْنَما تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ أی نسبته تعالی إلی جمیع الأماکن علی السواء و استقبال القبر للزائر بمنزله استقبال القبله و هو وجه الله أی جهته التی أمر الناس باستقبالها فی تلک الحاله و القرینه علیه قوله علیه السلام ثم تتحول علی یسارک فإن قبر علی بن الحسین إنما یکون علی یسار من یستقبل القبر و القبله معا.

و یحتمل أن یکون المراد بالقبله هنا جهه القبر مجازا و یحتمل أیضا أن یکون المراد استقبال القبله علی أی حال و یکون المراد بقوله بعد ما تبین أن القبر هنالک تخیل القبر فی تلک الجهه و الاستشهاد بالآیه بناء علی أن المراد بوجه الله هم الأئمه علیهم السلام و نسبتهم أیضا إلی الأماکن علی السویه لإحاطه علمهم و نورهم بجمیع الآفاق و یکون التحول إلی الیسار لأن فی تخیل القبر للمستقبل یکون قبر علی بن الحسین علیه السلام علی یسار المستقبل کما إذا کان عند القبر و استقبل القبله یکون کذلک.

و لا یبعد أن یکون القبله تصحیف القبر و الأظهر هو الوجه الأول کما فهمه الشیخ ره و غیره و حکموا باستقبال القبر مطلقا و هو الموافق للأخبار الأخر

ص: ۳۶۹

۱- ۱. کامل الزیارات ص ۲۸۸.

۲- ۲. مصباح الزائر ص ۱۹۶.

٣- ٣. مصباح الطوسيّ ص ٢٠٠.

الوارده فی زیاره البعید و الله یعلم.

**[ترجمه]این سخن که روبروی قبله بایست، شاید آن را برای مناطقی گفته که می‌توان همزمان روبروی قبر امام و قبله ایستاد و چون از کلامش ظاهر است که گوید: پس از آنکه دریافت، قبر در آن سمت است، معنی آن ضروری بودن ایستادن به سمت قبر است حتی اگر موافق با مسیر قبله نباشد و از این رو به آیه شریفه استناد می‌ورزد که خداوند به هر سو روی کنید، همان جاست و نسبت خداوند به همه اماکن یکسان است. از این رو زائر چون روی به سوی قبر بایستد، گویی به سمت قبله هم ایستاده است و آن وجه الله است یعنی جهتی که مردم را امر کرده که در آن حالت به آن سمت رو کنند. قرینه آن کلام حضرت علیه السلام است: سپس به سمت چپ می گردی زیرا قبر علی بن حسین علیه السلام در سمت چپ کسی است که به قبر و قبله باهم رو می کند. ممکن است مراد از قبله در اینجا مجازاً همان جهت قبر باشد و ممکن است مراد، استقبال قبله به هر حال باشد. پس مراد از این گفته وی: «پس از آن که مشخص شد قبر آنجاست یعنی تخیّل شد که قبر در آن جهت است» و استشهاد به آیه برای این است که مراد از وجه الله همان ائمه علیهم السلام هستند و نسبت آنان به اماکن علی السویه است زیرا علم و نور آنان همه آفاق را احاطه کرده است. گردش به چپ برای آن است که در تخیل قبر برای استقبال کننده قبله، قبر علی بن حسین علیه السلام در سمت چپ او قرار دارد، چنان که اگر نزد قبر بود و رو به قبله می کرد چنین بود.

بعید نیست قبله تصحیف قبر باشد. قول صحیح‌تر همان وجه اول است چنان که شیخ و دیگران رحمهم الله دریافته‌اند و حکم به قبله قرار دادن قبر به طور مطلق کرده‌اند که موافق با روایات دیگری است که در باب زیارت از راه دور وارد شده است. و خدا داناتر است.

**[ترجمه]

«۱۳»

یب، [تهذیب الأحکام] أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِیسَی عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَمَّنْ رَوَاهُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام: إِذَا بَعُدَتْ بِأَحَدِکُمُ الشُّقَّهُ وَ نَأَتْ بِهِ الدَّارُ فَلْیَعْلُ عَلَی مَنْزِلِهِ وَ لْیُصَلِّ رَکْعَتَیْنِ وَ لْیُومِئْ بِالصَّلَاهِ إِلَی قُبُورِنَا فَإِنَّ ذَلِکَ یَصِلُ إِلَیْنَا.

وَ یُسَلِّمُ عَلَی الْأَئِمَّهِ مِنْ بَعِیدٍ کَمَا یُسَلِّمُ عَلَیْهِمْ مِنْ قَرِیبٍ غَیْرَ أَنَّکَ لَا یَصِحُّ أَنْ تَقُولَ أَتَیْتُکَ زَائِراً بَلْ تَقُولُ فِی مَوْضِعِهِ قَصَدْتُکَ بِقَلْبِی زَائِراً إِذْ عَجَزْتُ عَنْ حُضُورِ مَشْهَدِکَ وَ وَجَّهْتُ إِلَیْکَ سَلَامِی لِعِلْمِی أَنَّهُ یَبْلُغُکَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ فَاشْفَعْ لِی عِنْدَ رَبِّکَ جَلَّ وَ عَزَّ وَ تَدْعُو بِمَا أَحْبَبْتَ (۱)

**[ترجمه]التهذیب: امام صادق علیه السلام: چون کسی از شما (با حرم حضرت) فاصله بسیار داشت و خانه اش بسیار دور بود، پس بر فراز خانه اش رود و دو رکعت نماز گزارد و به سلام به سوی مقبره های ما اشاره نماید که این به ما می‌رسد.

و همان سان که از نزدیک به امامان سلام می‌دهد، از دور به ایشان سلام می کند ولی نمی‌توانی بگویی که به زیارتت آمده ام بلکه به جای آن می گویی: با دلم روانه زیارت تو شده ام چون که از حضور در شهادتگاه تو بازماندم و سلامم را به سوی تو روانه نمودم چرا که می‌دانم به تو، صلوات خدا بر تو باد، می‌رسد، پس مرا نزد خداوند عز و جل شفاعت جوی و سپس به هر

آنچه خواستی دعا می‌کنی. - . التهذیب ۶ : ۱۰۳ -

**[ترجمه]

أقول

قوله و یسلم علی الأئمه علیهم السلام إلی آخر الکلام من کلام الشیخ و لیس من تتمه الخبر کما یظهر من الکافی و مما أوردنا فی أول الباب.

**[ترجمه]این گفته که: و همان سان که از نزدیک به امامان سلام می‌دهد ... تا پایان، از سخن شیخ است و نه تکمله روایت، چنان که از کافی و آنچه در ابتدای باب ذکر کردیم مشخص می‌شود.

**[ترجمه]

«۱۴»

یب، [تهذیب الأحکام] کا، [الکافی] الْعِدَّهُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ ثُوَیْرِ بْنِ أَبِی فَاخِتَهَ قَالَ: کُنْتُ أَنَا وَ یُونُسُ بْنُ ظَبْیَانَ وَ الْمُفَضَّلُ بْنُ عُمَرَ وَ أَبُو سَلَمَهَ السَّرَّاجُ جُلُوساً عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ کَانَ الْمُتَکَلِّمُ یُونُسَ وَ کَانَ أَکْبَرَنَا سِنّاً فَقَالَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنِّی کَثِیراً مَا أَذْکُرُ الْحُسَیْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ فَأَیَّ شَیْ ءٍ أَقُولُ قَالَ قُلْ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ تُعِیدُ ذَلِکَ ثَلَاثاً فَإِنَّ السَّلَامَ عَلَیْهِ یَصِلُ مِنْ قَرِیبٍ وَ بَعِیدٍ(۲).

**[ترجمه]التهذیب: الکافی: حسین بن ثویر بن ابی فاخته روایت کند: من و یونس بن ظبیان و مفضل بن عمر و ابو سلمه سراج نزد امام صادق علیه السلام نشسته بودیم و یونس که به لحاظ عمر از ما بزرگتر بود، سخن می‌گفت و عرض کرد: فدایت گردم، من بسیار حسین صلوات الله علیه را یاد می‌کنم، چه ذکری بر زبان آورم؟ فرمود: بگو صلوات خدا بر تو باد ای ابا عبد الله و این را سه بار تکرار می‌کنی، چرا که سلام از دور یا نزدیک به وی می‌رسد. - . التهذیب ۶ : ۱۰۳ و الکافی ۴ : ۵۷۵ صدر حدیث -

**[ترجمه]

أقول

قال الشهید رحمه الله فی الذکری (۳)

قال ابن زهره ره من زار و هو مقیم فی بلده قدم الصلاه ثم زار عقیبها.

و قال رحمه الله فی الدروس (۴)

یستحب زیاره النبی و الأئمه صلی الله علیهم کل یوم جمعه و لو من البعد و إذا کان علی مکان عال کان أفضل.

۱- ۱. التهذیب ج ۶ ص ۱۰۳.

۲- ۲. التهذیب ج ۶ ص ۱۰۳ و الکافی ج ۴ ص ۵۷۵ صدر حدیث.

۳- ۳. الذکری فی آخر مبحث نفل الصلوات.

۴- ۴. الدروس ص ۱۵۶.

**[ترجمه]شـهید رحمه الله در الذکری - . الذکری در پایان مبحث: نفل الصـلوات - گوید: ابن زهره ره گفته است: هر که در حال سکونت در شهر خودش امام را زیارت کند، باید که نخست نماز بگزارد و پس از آن زیارت نماید. و شهید - . الدروس : ۱۵۶ - رحمه الله در الـدروس گویـد: زیارت پیامبر و امامان صـلوات الله علیهم در هر جمعه حتی از راه دور مسـتحب است و اگر از فراز مکان بلندی باشد بهتر است.

**[ترجمه]

لا یبعد القول بالتخییر للبعید بین تقدیم الصلاه و تأخیرها لورود الروایه بهما کما عرفت و ما ذکره رحمه الله من جواز الزیاره فی أی مکان تیسر و إن لم یکن موضعا عالیا لا یخلو من قوه لعمومات بعض ما مر من الأخبار و إن کان الأفضل و الأحوط إیقاعها فی سطح عال أو صحراء.

ثم اعلم أنا قد أوردنا زیاره جامعه للبعید فی باب زیاره النبی صلی الله علیه و آله من البعید فلا نعید.

**[ترجمه]مخیر نمودن زائر از راه دور، میان نخست نماز خوانـدن یا پس از زیارت خوانـدن نماز، بعید نیست چرا که روایاتی دربـاره هر دو، چنـان که گـذشت، آمـده است. و آنچه که مؤلف دروس رحمه الله درباره جواز زیارت در هر مکانی گفته، به خاطر سـخت گیری نکردن است و این سـخن که اگر مکان بلنـدی هم نباشـد ..، با توجه به عمومیت داشـتن امرهای روایات و اخباری که گذشت، خالی از صحت نیست، هر چند که بهتر و احوط آن است که بر بامی بلند یا در بیابانی باشد.

سپس بـدان که زیـارت جـامعه برای زائر از راه دور را که در بـاب زیـارت پیـامبر صـلی الله علیه و آله از راه دور نقـل کردیم، تکرار نمی کنیم.

**[ترجمه]

«۱۵»

ق، [الکتـاب العتیق الغرویّ]: زِیَارَهٌ لِلْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ مِنْ بُعْدِ الْبِلَادِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا وَلِیَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا حُجَّهَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا نُورَ اللَّهِ فِی ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا إِمَامَ الْمُؤْمِنِینَ وَ سُلَالَهَ النَّبِیِّینَ وَ الْوَصِیِّینَ وَ شَاهِدَ یَوْمِ الدِّینِ السَّلَامُ عَلَی جَدِّکَ رَسُولِ اللَّهِ سَیِّدِ الْمُرْسَلِینَ وَ خَاتَمِ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَی أَبِیکَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ وَارِثِ عِلْمِ النَّبِیِّینَ السَّلَامُ عَلَی أُمِّکَ فَاطِمَهَ بِنْتِ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَی أَخِیکَ وَ شَقِیقِکَ الْحَسَنِ إِمَامِ الْمُؤْمِنِینَ وَ حُجَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ أَشْهَدُ أَنَّکَ وَ آبَاءَکَ الَّذِینَ کَانُوا مِنْ قَبْلِکَ وَ أَبْنَاءَکَ الَّذِینَ مِنْ بَعْدِکَ مَوَالِیَّ وَ أَوْلِیَائِی وَ أَشْهَدُ أَنَّکُمْ أَصْفِیَاءُ اللَّهِ وَ خِیَرَتُهُ وَ حُجَّتُهُ الْبَالِغَهُ عَلَی خَلْقِهِ انْتَجَبَکُمْ بِعِلْمِهِ أَصْفِیَاءَ لِدِینِهِ وَ قُوَّاماً بِأَمْرِهِ وَ خُزَّاناً لِعِلْمِهِ وَ حَفَظَهً لِسِرِّهِ وَ مَعَادِنَ لِکَلِمَاتِهِ وَ تَرَاجِمَهً لِوَحْیِهِ وَ شُهَدَاءَ عَلَی عِبَادِهِ وَ أَنَّهُ جَلَّ ذِکْرُهُ اسْتَرْعَی بِکُمْ خَلْقَهُ وَ أَوْرَثَکُمْ کِتَابَهُ وَ خَصَّکُمْ بِکَرَائِمِ الْإِیمَانِ وَ التَّنْزِیلِ وَ آتَاکُمُ التَّأْوِیلَ وَ جَعَلَکُمْ تَابُوتَ حِکْمَتِهِ وَ عَصَائِبَ عُرْوَتِهِ وَ مَنَاراً فِی بِلَادِهِ وَ ضَرَبَ لَکُمْ مَثَلًا مِنْ نُورِهِ وَ أَجْرَی فِیکُمْ مِنْ رَوْحِهِ وَ عَصَمَکُمْ مِنَ الزَّلَلِ وَ طَهَّرَکُمْ مِنَ الدَّنَسِ وَ أَذْهَبَ عَنْکُمُ الرِّجْسَ وَ آمَنَکُمْ مِنَ الْفِتَنِ فَبِکُمْ تَمَّتِ النِّعْمَهُ وَ اجْتَمَعَتِ الْفُرْقَهُ وَ ائْتَلَفَتِ الْکَلِمَهُ فَلَکُمُ الطَّاعَهُ الْمُفْتَرَضَهُ وَ الْمَوَدَّهُ الْوَاجِبَهُ وَ أَنْتُمْ أَوْلِیَاءُ اللَّهِ النُّجَبَاءُ وَ عِبَادُهُ الْمُکْرَمُونَ.

أَدْعُوکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ عَلَیْکَ مِنْ بُعْدِ الْبِلَادِ وَ الْمَسَافَهِ زَائِراً

مُسْتَبْصِراً لِشَأْنِكَ وَافِداً بِقَلْبِى نَحْوَكَ عَارِفاً بِحَقِّكَ مُوَالِياً لِأَوْلِيَائِكَ مُعَادِياً لِأَعْدَائِكَ فَعَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ بَرَكَاتُهُ أَدْعُوكَ زَائِراً وَافِداً عَائِذاً بِكَ مُسْتَجِيراً مِمَّا حَمَلْتُ عَلَى نَفْسِى وَ احْتَطَبْتُ عَلَى ظَهْرِى فَكُنْ شَفِيعاً إِلَى رَبِّى وَ رَبِّكَ فَإِنَّ لِى ذُنُوباً وَ أَوْزَاراً وَ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ مَقَامٌ مَعْلُومٌ وَ جَاهٌ عَظِيمٌ اللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ صَرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ إِنِّى عُذْتُ بِوَلِيِّكَ وَ ابْنِ نَبِيِّكَ فَافْكُكْ رَقَبَتِى مِنَ النَّارِ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَيْكُمْ وَ أَتَوَلَّى آخِرَكُمْ بِمَا أَتَوَلَّى بِهِ أَوَّلَكُمْ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْ كُلِّ وَلِيجَةٍ دُونَكُمْ فَكَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ اللَّاتِ وَ الْعُزَّى اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ يَا اللَّهُ يَا رَبَّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَهَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ الْأَئِمَّهِ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِهِمْ فَفُكَّ رَقَبَتِى مِنَ النَّارِ وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِى يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَهِ اللَّهِ الْعُكُوفِ فِى فِنَائِكَ وَ عَلَى الشُّهَدَاءِ الْمُسْتَشْهَدِينَ مَعَكَ الثَّاوِينَ حَوْلَكَ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ بِحَقِّ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَ بِحَقِّ وَلِيِّكَ وَ وَصِيِّ نَبِيِّكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَ بِحَقِّ الزَّهْرَاءِ فَاطِمَهَ الْكُبْرَى سَيِّدَهِ النِّسَاءِ وَ بِحَقِّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سِبْطَىْ نَبِيِّ الْهُدَى وَ رَضِيعَيِ الندا [النَّدَى] وَ بِحَقِّ عَلِيٍّ زَيْنِ الْعَابِدِينَ وَ قُرَّهِ عَيْنِ النَّاظِرِينَ وَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ بَاقِرِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ وَ بِحَقِّ الْخَلَفِ جَعْفَرٍ الصَّادِقِ مِنَ الصَّادِقِينَ وَ بِحَقِّ مُوسَى الصَّالِحِ مِنَ الصَّالِحِينَ وَ بِحَقِّ عَلِيٍّ الرِّضَا مِنَ الرَّاضِينَ وَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ الْخَيِّرِ مِنَ الْخَيِّرِينَ وَ بِحَقِّ الصَّابِرِ عَلِيٍّ الشَّكُورِ مِنَ الصَّابِرِينَ وَ بِحَقِّ الْحَسَنِ التَّقِيِّ مِنَ التَّقِيِّينَ وَ السَّجَّادِ الثَّانِى وَ مُكَابِدِ لَيْلِهِ التَّمَامِ بِالسَّهَرِ وَ بِحَقِّ النَّفْسِ الزَّكِيَّهِ وَ الرُّوحِ الطَّيِّبَهِ وَ الْخَلَفِ الصَّادِقِ وَ حُجَّتِكَ وَ بَيِّنَتِكَ عَلَى خَلْقِكَ وَ مَنْ هُمْ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ مُخَاصِمُونَ سَمِيِّ نَبِيِّكَ وَ مُظْهِرِ دِينِكَ وَ النَّاصِرِ لِأَوْلِيَائِكَ وَ الْقَاطِعِ لِأَعْدَائِكَ فِى عِبَادِكَ وَ بِلَادِكَ.

اللَّهُمَّ فَبِحَقِّكَ عَلَيْهِمْ وَ بِحَقِّهِمْ عَلَيْكَ وَ بِشَأْنِهِمْ عِنْدَكَ فَإِنَّ لَهُمْ عِنْدَكَ شَأْناً مِنَ

الشَّأْنِ تُبْ عَلَيَّ يَا تَوَّابُ وَ افْتَحْ عَلَيَّ أَبْوَابَ رِزْقِكَ الْحَلَالِ الطَّيِّبِ وَ عَلَى أَهْلِي وَ وُلْدِي وَ إِخْوَتِي وَ عَلَى جَمِيعِ عِبَادِكَ مِنْ إِخْوَانِيَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ أَعِذْنِي وَ أَهْلِي وَ وُلْدِي وَ إِخْوَتِي وَ أَهْلَ عِنَايَتِي وَ إِخْوَانِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنَ الْفَقْرِ فِي الدُّنْيَا وَ مِنَ النَّارِ فِي الْآخِرَةِ وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي وَ لَا إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ طَرْفَةَ عَيْنٍ وَ لَا أَقَلَّ مِنْ ذَلِكَ وَ لَا أَكْثَرَ وَ أَصْلِحْ لِي وَ لِأَهْلِي وَ وُلْدِي وَ إِخْوَتِي وَ أَخَوَاتِي شَأْنَنَا كُلَّهُ وَ اكْفِنِي وَ إِيَّاهُمْ مَا أَهَمَّنَا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ أَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ فِتْنَةٍ وَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَّالِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً.

**[ترجمه]العتیق غروی: زیارتی برای حسین صلوات الله علیه از راه دور:

سلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای نور خدا در تاریکی‌های زمین، سلام بر تو ای امام مومنین و سلاله پیامبران و جانشینان پیامبران و گواه روز حساب، سلام بر جدت رسول خدا سرور فرستادگان و خاتم پیامبران، سلام بر پدرت امیر المومنین و وارث دانش پیامبران، سلام بر مادرت فاطمه دختر رسول پروردگار جهانیان، سلام بر برادرت و همتایت حسن امام مومنان و حجت پروردگار جهانیان، گواهی می‌دهم که تو و پدرانت پیش از تو و فرزندانت پس از تو، سروران و اولیای من هستند و شهادت می‌دهم که شما برگزیدگان و نیکترین بندگان خدا و برهان قاطع وی بر همه آفریدگان هستید که به دانش خود شما را به عنوان برگزیدگان برای دینش و برخیزندگان به فرمانش و خزانه‌داران دانشش و نگاهداران رازش و معادن واژگان حقش و بیانگران وحی‌اش و گواهان بر بندگانش گزینش نمود و گواهی می‌دهم که خدای شکوهین‌یاد، آفریدگانش را در حفظ و نگاهداشت شما قرار داد و شما را میراث‌دار کتابش نمود و به نابترین ایمان و والاترین تنزیل مخصوص گرداند و تاویل را بر کف شما نهاد و شما را گنجینه حکمتش و حلقه دست‌آویزهای سخت‌پیوند او و مناره بلند او در سرزمینش قرار داد و پرتوی از نور خود را به شما نشان داد و از روحش در وجود شما جاری ساخت و شما را از لغزشها برکنار داشت و از هر آلودگی پالایش داد و از پلشتی پاک گرداند و از آسیب فتنه ها در امان داشت و به شما بود که نعمتها تکمیل گشت و پراکندگی به اتحاد آمد و وحدت کلمه حاصل گشت، پس شما راست بر ما که حق فرمانبری حتم‌گشته و دوستی واجب‌شده و شمایید دوستداران برجسته و بندگان گرامی‌داشته او. ای پسر رسول خدا که صلوات خدا بر او و بر تو باد، از فاصله ای دور و سرزمینی بعید به زیارت تو را صدا می‌زنم، با بینش به شأن تو و به دل، سرنهاده کوی تو و آگاه از حق تو و دوستدار دوستداران تو و دشمن دشمنان تو. و سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد. تو را زیارت‌کنان و سرنهاده به کویت و پناه آورده به تو و امان جوینده از آنچه بر دل خود انباشته ام و بر پشت خود هیمه کرده ام، به فریاد می‌خوانم، پس مرا نزد پروردگارم و پروردگارت شفاعت جوی که مرا گناهان و بار بدکاریهایی است و تو را نزد خداوند جایگاهی معروف و منزلتی بسیار است. خداوندا ای خداوندگار خدایان، ای فریاد رس فریادخواهان، من به ولی تو و پسر پیامبر تو پناه آورده ام، پس مرا از آتش رهایی بخش.

به خدا و آنچه بر شما نازل گشت ایمان دارم و ولایت آخرین شما را همانند نخستین شما می‌پذیرم و در پیشگاه خداوند از هر دوستی جز شما بیزاری می‌جویم و به بتان آدمی و طاغوت و لات و عزی کافر هستم. خداوندا بر محمد و خاندان پاک محمد صلوات فرست. ای خدا ای پروردگار محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان از نسل حسین، به آبروی ایشان به تو توسل جسته ام پس مرا از آتش رهایی بخش و امیدم را نومید مساز ای مهربانترین مهربانان. و سلام بر فرشتگان فرودآمده خدا بر ساحت تو و بر شهیدان شهادت یافته با تو که پیرامون تو در خاک خفته اند و رحمت و برکات خدا.

خداونـدا به حق پیامبرمـان محمـد مصـطفی و به حق ولیّ‌آت و وصـی پیـامبرت امیرالمومنین علی مرتضـی و به حق زهرا، فاطمه کبری سـرور زنان و به حق حسن و حسـین نوه های پیامبر هـدایت و شـیرخوردگان از برکت جود و رحمت و به حق علی زین العابـدین و نور چشم بیننـدگان و به حق محمـد شـکافنده دانش پیـامبران و به حق فرزنـد خلف جعفر صـادق صادقان و به حق موسـی درسـتکار درسـتکاران و به حق علی رضـای رضـایت‌داران و به حق محمـد خیرخواه خیرخواهـان و به حق علی شـکیبا، سپاس‌گزار شـکیبایان و به حق حسن پرهیزکار پرهیزکاران و سـجاد دیگر و سـختی‌کشنده بلندترین شبها به شب‌زنده‌داری و به حق جان وارسته و روان نیک‌سرشت و جانشین راستین و حجتت و بیّنه روشنت بر خلقت و کسی که همه ستیزه جویان در روز قیامت به واسـطه او محکوم می‌شوند، آن همنام پیامبرت و برآورنده دینت و یاریگر اولیایت و درهم‌شـکننده دشـمنانت از میان بندگانت و در سرزمینت، از تو درخواست می‌کنم.

خداونـدا به حقت بر ایشـان و حق ایشان بر تو و به شأنی که نزد تو دارنـد، چرا که ایشان را در پیشـگاه تو شأن و منزلتی است، توبه ام را بپذیر ای توبه‌پذیر و در روزی حلال پاک خود را بر من و بر خانواده و فرزندان و برادران و همه بندگانت از برادران و خـواهران مـومن مـن، بگشـا و مرا و خـانواده و فرزنـدان و برادران و هر آن که در سـرپرستی من است و برادران و خـواهران مومنم را از تهیـدستی در دنیـا و آتش در آخرت در پناه خود دار و مرا چشم به هم زدنی و نه کمتر از آن و نه بیشتر، به خود و به احـدی از آفریـدگانت واگـذار مفرما و همه احوال و امور من و خانواده و فرزندان و برادران و خواهرانم را به صـلاح آور و من و ایشان را در امر دنیا و آخرت بسـنده باش. از شر هر فتنه ای و از فتنه دجال به تو پناه می‌آورم ای پروردگار جهانیان و ای مهربانترین مهربانان و صلوات خدا بر سرورمان محمد پیامبر رحمت و بر خاندان نیک‌آیند و پاک او و سلام بی پایان خدا .

**[ترجمه]

بیان

قوله و عصائب عروته أی بهم یشـد العری التی تتمسک بها الخلق من الدین و الطاعات و فی غیر هذا الموضع و عصا عزه و لعله أظهر و قوله و مکابد لیله التمام هو بکسر التاء قال الجوهری (۱)

لیل التمام مکسور لا غیر هو أطول لیله فی السنه و قال:

فبت أکابد لیل التمام***و القلب من خشیه مقشعر

**[ترجمه]«و عصائب عروته»، دستگیره‌های دین و طاعت‌هایی که خلق بدان تمسک می‌جویند، به اینان بسته می‌شود. در جای دیگر «و عصا عزّه» آمده که شاید بهتر باشد. « و مکابد لیله التمام» به کسـر تاء است. جوهری گفته: «لیل التِمام» - فقط با کسره - طولانی‌ترین شب سال است و گفته:

طولانی‌ترین شب سال را بیتوته کردم در حالی که رنج می‌کشیدم و دلم از ترس می‌لرزید.

**[ترجمه]

قَالَ مُؤَلِّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ: اسْتِغَاثَهٌ إِلَى صَاحِبِ الزَّمَانِ علیه السلام مِنْ حَيْثُ تَكُونُ تُصَلِّى رَكْعَتَيْنِ بِالْحَمْدِ وَ سُورَهٍ وَ قُمْ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهِ تَحْتَ السَّمَاءِ وَ قُلْ سَلَامُ اللَّهِ الْكَامِلُ التَّامُّ الشَّامِلُ الْعَامُّ وَ صَلَوَاتُهُ وَ بَرَكَاتُهُ الْقَائِمَهُ التَّامَّهُ عَلَى حُجَّهِ اللَّهِ وَ وَلِيِّهِ فِى أَرْضِهِ وَ بِلَادِهِ وَ خَلِيفَتِهِ عَلَى خَلْقِهِ وَ عِبَادِهِ وَ سُلَالَهِ النُّبُوَّهِ وَ بَقِيَّهِ الْعِتْرَهِ وَ الصَّفْوَهِ صَاحِبِ الزَّمَانِ وَ مُظْهِرِ الْإِيمَانِ وَ مُعْلِنِ أَحْكَامِ الْقُرْآنِ مُطَهِّرِ الْأَرْضِ وَ نَاشِرِ الْعَدْلِ فِى الطُّولِ وَ الْعَرْضِ وَ الْحُجَّهِ الْقَائِمِ الْمَهْدِىِّ الْإِمَامِ الْمُنْتَظَرِ الْمُرْتَضَى الطَّاهِرِ ابْنِ الْأَئِمَّهِ الطَّاهِرِينَ الْوَصِىِّ ابْنِ الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ الْهَادِى الْمَهْدِىِّ ابْنِ الْأَئِمَّهِ الْمَعْصُومِينَ.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ النَّبِيِّينَ وَ مُسْتَوْدَعَ حِكَمِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ

ص: ۳۷۳

۱- ۱. صحاح الجوهرىّ ج ۵ ص ۱۸۷۷ و البيت لامرئ القيس الكندى.

يَا مُعِزَّ الْمُؤْمِنِينَ الْمُسْتَضْعَفِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُذِلَّ الْكَافِرِينَ الْمُتَكَبِّرِينَ الظَّالِمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ صَاحِبَ الزَّمَانِ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الْحُجَجِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ سَلَامَ مُخْلِصٍ لَكَ فِي الْوَلَاءِ أَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْمَهْدِيُّ قَوْلًا وَ فِعْلًا وَ أَنَّكَ الَّذِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا فَجَعَلَ اللَّهُ فَرَجَكَ وَ سَهَّلَ مَخْرَجَكَ وَ قَرَّبَ زَمَانَكَ وَ كَثَّرَ أَنْصَارَكَ وَ أَعْوَانَكَ وَ أَنْجَزَ لَكَ مَا وَعَدَكَ فَهُوَ أَصْدَقُ الْقَائِلِينَ وَ نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوارِثِينَ يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ حَاجَتِي كَذَا وَ كَذَا فَاشْفَعْ لِي فِي نَجَاحِهَا فَقَدْ تَوَجَّهْتُ إِلَيْكَ بِحَاجَتِي لِعِلْمِي أَنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ شَفَاعَةً مَقْبُولَةً وَ مَقَاماً مَحْمُوداً فَبِحَقِّ مَنِ اخْتَصَّكُمْ لِأَمْرِهِ وَ ارْتَضَاكُمْ بِسِرِّهِ وَ بِالشَّأْنِ الَّذِي بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَهُ سَلِ اللَّهَ تَعَالَى فِي نُجْحِ طَلِبَتِي وَ إِجَابَةِ دَعْوَتِي وَ كَشْفِ كُرْبَتِي وَ ادْعُ بِمَا أَحْبَبْتَ فَإِنَّهُ يُقْضَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى (۱).

**[ترجمه]مولف المزار الکبیر گوید: استغاثه و کمک‌جویی به پیشگاه امام زمان عجل الله تعالی فرجه: هر جا که هستی، دو رکعت نماز با حمد و سوره می‌خوانی و زیر سقف آسمان رو به قبله می‌ایستی و می گویی: سلام کامل و بی کاستی و فراگیر و دربرگیرنده و صلوات و برکات جاری و بی کاستی او بر حجت خدا و ولیّ او در سرزمین و مملکت خدا و جانشین او بر آفریدگان و بندگانش و از تبار نبوت و باقی مانده عترت و برگزیده صاحب الزمان و آشکارکننده ایمان و بروز دهنده احکام قرآن و پالایش دهنده زمین و دادگستر در طول و عرض زمین و حجت بر پای ایستاده، رهنموده، پیشوایی که به انتظارش نشسته اند و خشنودی‌یافته، پاک فرزند امامان پاک، وصیّ زاده اوصیای خشنودگشته، هدایتگر هدایت یافته، زاده امامان عصمت یافته.

سلام بر تو ای وارث دانش پیامبران و امانتگاه حکمتهای جانشینان پیامبر. سلام بر تو ای عزت‌بخش خوارداشتگان، سلام بر تو ای خوارکننده کافران سرفرازنده ستمگر، سلام بر تو ای مولای من ای صاحب الزمان، ای پسر رسول خدا، سلام بر تو ای پسر امیر المومنین و پسر فاطمه زهرا سرور زنان جهانیان، سلام بر تو ای فرزند حجتهای خدا بر همه آفریدگان، سلام بر تو ای مولای من، سلام مخلصی در ولایت‌پذیری. شهادت می‌دهم که تو امام هدایت یافته در کردار و گفتاری و تویی که زمین را از عدل و داد آکنده می‌سازی و خداوند تو را گشایش دهد و خروج از غیبتت را آسان گرداند و زمان تو را نزدیک و یاران و طرفداران تو را بسیار گرداند و آنچه به تو وعده داده را محقق گرداند که او راستگوترین سخن‌گویان است: «وَ نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوارِثِينَ» - . قصص / ۵ - {و خواستیم بر کسانی که در آن سرزمین فرو دست شده بودند منّت نهیم و آنان را پیشوایان [مردم] گردانیم، و ایشان را وارث [زمین] کنیم. ای مولای من ای صاحب الزمان ای پسر رسول خدا، حاجتم چنین است و چنان .. پس مرا در نتیجه یافتنش شفاعت جوی که حاجتم را به نزد تو آورده ام، چرا که می‌دانم تو را نزد خداوند شفاعت پذیرفته و جایگاهی شایسته است و به حق آن که ویژگی ولایت امریش را به شما داد و شما را به رازداری‌اش پذیرفته و به شأنی و احترامی که میان شما و او هست، از خداوند تعالی درباره به نتیجه رساندن درخواست من و پاسخ گفتن به دعایم و زدودن دل‌پریشی‌ام، مسألت نما. و سپس هر آن دعایی که خواستی بخوان که ان شاء الله تعالی برآورده می شود. - . المزار الکبیر : ۲۲۰ -

**[ترجمه]

أَقُولُ

وَجَدْتُ فِی أَدْعِیَهِ عَرَفَهَ مِنْ کِتَابِ الْإِقْبَالِ (۲) زِیَارَهً جَامِعَهً لِلْبَعِیدِ مَرْوِیَّهً عَنِ الصَّادِقِ علیه السلام یَنْبَغِی زِیَارَتُهُمْ علیهم السلام بِهَا فِی کُلِّ یَوْمٍ لَا سِیَّمَا یَوْمِ عَرَفَهَ: السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا نَبِیَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا خِیَرَهَ اللَّهِ مِنْ خَلْقِهِ وَ أَمِینَهُ عَلَی وَحْیِهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا مَوْلَایَ أَنْتَ حُجَّهُ اللَّهِ عَلَی خَلْقِهِ وَ بَابُ عِلْمِهِ وَ وَصِیُّ نَبِیِّهِ وَ الْخَلِیفَهُ مِنْ بَعْدِهِ فِی أُمَّتِهِ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهً غَصَبَتْکَ حَقَّکَ وَ قَعَدَتْ مَقْعَدَکَ أَنَا بَرِیءٌ مِنْهُمْ وَ مِنْ شِیعَتِهِمْ إِلَیْکَ.

السَّلَامُ عَلَیْکِ یَا فَاطِمَهُ الْبَتُولُ السَّلَامُ عَلَیْکِ یَا زَیْنَ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ السَّلَامُ عَلَیْکِ یَا بِنْتَ رَسُولِ [رَبِ] الْعَالَمِینَ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْکِ وَ عَلَیْهِ السَّلَامُ عَلَیْکِ یَا أُمَّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ

۱- ۱. المزار الکبیر ص ۲۲۰.

۲- ۲. الإقبال ص ۵۹۵.

لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً غَصَبَتْكِ حَقَّكِ وَ مَنَعَتْكِ مَا جَعَلَ اللَّهُ لَكِ أَنَا بَرِی ءٌ إِلَيْكِ مِنْهُمْ وَ مِنْ شِيعَتِهِمْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ الزَّكِيَّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ بَايَعَتْ وَ شَايَعَتْ فِی أَمْرِكَ أَنَا بَرِی ءٌ إِلَيْكَ مِنْهُمْ وَ مِنْ شِيعَتِهِمْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَبِيكَ وَ جَدِّكَ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً اسْتَحَلَّتْ دَمَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ اسْتَبَاحَتْ حَرِيمَكَ وَ لَعَنَ أَشْيَاعَهُمْ وَ لَعَنَ اللَّهُ الْمُمَهِّدِينَ بِالتَّمْكِينِ مِنْ قِتَالِكُمْ أَنَا بَرِی ءٌ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكَ مِنْهُمْ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَایَ يَا حُجَّةَ بْنَ الْحَسَنِ صَاحِبَ الزَّمَانِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَ عَلَى عِتْرَتِكَ الطَّاهِرَةِ الطَّيِّبَةِ يَا مَوَالِيَّ كُونُوا شُفَعَائِی فِی حَطِّ وِزْرِی وَ خَطَايَایَ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَ أَتَوَالَى آخِرَكُمْ بِمَا أَتَوَالَى أَوَّلَكُمْ وَ بَرِئْتُ مِنَ الْجِبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ اللَّاتِ وَ الْعُزَّى يَا مَوَالِيَّ أَنَا سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكُمْ وَ وَلِيٌّ لِمَنْ وَالاكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ لَعَنَ اللَّهُ ظَالِمِيكُمْ وَ غَاصِبِيكُمْ وَ لَعَنَ اللَّهُ أَشْيَاعَهُمْ وَ أَتْبَاعَهُمْ وَ أَهْلَ مَذْهَبِهِمْ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ.

**[ترجمه]در میان دعاهای روز عرفه از کتاب الاقبال - . اقبال الاعمال: ۵۹۵ - ، زیارتی جامع برای زائر از راه دور به روایت از امام صادق علیه السلام یافتم که شایسته زیارت ایشان علیهم السلام در هر روز و بخصوص در روز عرفه است:

سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای پیامبر خدا، سلام بر تو ای نیکترینِ خدا از میان آفریدگانش و امین وی بر وحی‌اش، سلام بر تو ای مولای من ای امیر المومنین، سلام بر تو ای مولای من، تو حجت خدا بر آفریدگانش و دروازه دانش او و وصیّ پیامبرش و جانشین پس از او در امتش هستی. خدا لعنت کند امتی که حق تو را به چپاول بردند و بر رهزنی تو برنشستند. من از ایشان و پیروانشان به نزد تو بیزاری می‌جویم.

سلام بر تو ای فاطمه بتول، سلام بر تو ای گل سرسبد زنان جهانیان، سلام بر تو ای دخت رسول پروردگار جهانیان که صلوات خدا بر تو و بر او باد، سلام بر تو ای مادر حسن و حسین. خداوند لعنت کند امتی را که حق تو را به چپاول گرفتند و تو را از آنچه خداوند بهره ات نمود، بازداشتند. من از ایشان و پیروانشان به نزد تو بیزاری می‌جویم.

سلام بر تو ای مولای من ای ابا محمد، ای حسن پسندیده‌کردار، سلام بر تو ای مولای من، خداوند لعنت کند امتی که تو را کشت و در امر سرکشی بر تو با هم بیعت نموده و همراه گشتند. من از ایشان و پیروانشان به نزد تو بیزاری می‌جویم.

سلام بر تو ای مولای من ای ابا عبد الله حسین بن علی که صلوات خدا بر تو و بر پدرت و بر جدت محمد صلی الله علیه، خدا لعنت کند امتی را که خون تو را حلال شمرد و خدا لعنت کند امتی را که تو را کشت و به حریم تو دست‌درازی نمود و خدا پیروان ایشان را لعن فرستد و زمینه‌سازان برای فراهم کردن امکان نبرد با شما را لعنت نماید. من از ایشان و پیروانشان به پیشگاه خدا و به نزد تو بیزاری می‌جویم.

سلام بر تو ای مولای من ای ابا محمد، علی بن حسین، سلام بر تو ای مولای من ای ابا جعفر محمد بن علی، سلام بر تو ای

مولای من ای ابا عبد الله جعفر بن محمد، سلام بر تو ای مولای من ای ابا الحسن موسی بن جعفر، سلام بر تو ای مولای من ای ابا الحسن علی بن موسی، سلام بر تو ای مولای من ای ابا جعفر محمد بن علی، سلام بر تو ای مولای من ای ابا الحسن علی بن محمد، سلام بر تو ای مولای من ای ابا محمد الحسن بن علی، سلام بر تو ای مولای من ای حجه بن الحسن صاحب الزمان، صلوات خدا بر تو و بر عترت پاک و نیک‌آیند تو.

ای سروران من، مرا در فروافکندن بار گناه و اشتباهات از گرده‌ام شفاعت جویید. به خدا و هر آنچه بر شما نازل نمود ایمان دارم و آخرین شما را چنان که نخستین شما را، به ولایت می‌پذیرم و از بتان آدمی و طاغوت و لات و عزی بیزاری می‌جویم. ای سروران من، من با هر که با شما ره آشتی پوید، آشتی می‌ورزم و با دشمن شما دشمنم و ستیزنده با ستیزگران با شما و دوستدار دوستدار شما هستم تا روز قیامت. خدا لعنت کند ظالمان و غاصبان شما را و لعنت کند دوستان و پیروان و طرفداران و اهل مذهب آنان را و از ایشان به پیشگاه خدا و به نزد شما بیزاری می‌جویم .

**[ترجمه]

«۱۷»

وَ وَجَدْتُ بِخَطِّ بَعْضِ الْأَفَاضِلِ نَقْلًا مِنْ خَطِّ الشَّهِيدِ بْنِ مَكِّيٍّ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُمَا عَنْهُ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْفَارِسِيِّ قَالَ: كُنْتُ كَثِيرَ الزِّيَارَهِ لِمَوْلَانَا أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَلَّ مَالِي وَ ضَعُفَ مِنَ الْكِبَرِ جِسْمِي فَتَرَكْتُ الزِّيَارَهَ فَرَأَيْتُ ذَاتَ لَيْلَهٍ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله فِي الْمَنَامِ وَ مَعَهُ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَمَرَرْتُ بِهِمْ فَقَالَ الْحُسَيْنُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الرَّجُلُ

كَانَ يُكْثِرُ زِيَارَتِی فَانْقَطَعَ عَنِّی فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَ عَنْ مِثْلِ الْحُسَیْنِ تُهَاجِرُ وَ تَتْرُکُ زِیَارَتَهُ فَقُلْتُ یَا رَسُولَ اللَّهِ حَاشَا لِی أَنْ أَهْجُرَ مَوْلَایَ لَکِنِّی ضَعُفْتُ وَ کَبِرْتُ وَ لِهَذَا عَزَّتْ زِیَارَتُهُ وَ لِقِلَّهِ مَالِی تَرَکْتُ زِیَارَتَهُ.

فَقَالَ علیه السلام اصْعَدْ کُلَّ لَیْلَهٍ عَلَی سَطْحِ دَارِکَ وَ أَشِرْ بِإِصْبَعِکَ السَّبَّابَهِ إِلَیْهِ وَ قُلْ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی جَدِّکَ وَ أَبِیکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی أُمِّکَ وَ أَخِیکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ وَ عَلَی الْأَئِمَّهِ مِنْ بَنِیکَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صَاحِبَ الدَّمْعَهِ السَّاکِبَهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ یَا صَاحِبَ الْمُصِیبَهِ الرَّاتِبَهِ لَقَدْ أَصْبَحَ کِتَابُ اللَّهِ فِیکَ مَهْجُوراً وَ رَسُولُ اللَّهِ فِیکَ مَحْزُوناً وَ عَلَیْکَ السَّلَامُ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ السَّلَامُ عَلَی أَنْصَارِ اللَّهِ وَ خُلَفَائِهِ السَّلَامُ عَلَی أُمَنَاءِ اللَّهِ وَ أَحِبَّائِهِ السَّلَامُ عَلَی مَحَالِّ مَعْرِفَهِ اللَّهِ وَ مَعَادِنِ حِکْمَهِ اللَّهِ وَ حَفَظَهِ سِرِّ اللَّهِ وَ حَمَلَهِ کِتَابِ اللَّهِ وَ أَوْصِیَاءِ نَبِیِّ اللَّهِ وَ ذُرِّیَّهِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ ثُمَّ سَلْ مَا شِئْتَ فَإِنَّ زِیَارَتَکَ تُقْبَلُ مِنْ قَرِیبٍ وَ بَعِیدٍ.

**[ترجمه]به خط کسی از علماء به نقل از خط شهید بن مکی که خدا روحشان را قرین رحمت کند، از وی از ابی الحسن فارسی این خبر را یافتم که گوید: بسیار به زیارت مولایمان ابا عبد الله علیه السلام می‌رفتم و مدتی بعد سرمایه‌ام اندک و بنیه... ام از پیری سست گشت و از زیارت روی برتافتم و شبی رسول خدا صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم در حالی که حسن و حسین علیهما السلام نیز همراه وی بودند و من به نزدیک ایشان رسیدم و حسین علیه السلام گفت: ای رسول خدا! این مرد بسیار مرا زیارت می‌کرد و مدتی بعد از من دست کشید. پس رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: آیا از چون حسین هجران می‌جویی و زیارتش را ترک می‌گویی؟ عرض کردم ای رسول خدا، حاشا و کلّا که من بر مولایم هجران جویم، حقیقت آن بود که فرتوت و ناتوان گشتم و از این رو زیارت وی بر من دشوار گشت و به خاطر بی‌دستمایگی زیارت وی را ترک گفتم. پس حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: هر شب بر بام خانه ات برو و با انگشت سبابه به سوی او اشاره کن و بگو: سلام بر تو و بر جدت و بر پدرت، سلام بر تو و بر مادرت و بر برادرت، سلام بر تو و بر امامان از فرزندانت، سلام بر تو ای صاحب اشک ریزان، سلام بر تو ای صاحب مصیبت پیاپی، به راستی که کتاب خدا پس از تو به کناری افکنده شد و رسول خدا از داغ تو اندوهگین گشت و تو را سلام و رحمت و برکات خدا.

سلام بر یاران خدا و جانشینان او، سلام بر امانتداران و دلبندان او، سلام بر محلهای شناخت و معرفت خدا و معدنهای حکمت خدا و نگاهدارندگان راز خدا و حاملان کتاب خدا و جانشینان پیامبر خدا و سلاله رسول خدا صلی الله علیه و آله و رحمت و برکات خدا. سپس هر آنچه خواستی درخواست کن که زیارتت از دور یا نزدیک پذیرفته است.

ناشر دیجیتالی : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

**[ترجمه]

کلمه المصحّح

بسمه تعالی

إلی هنا إنتهی الجزء الثانی من المجلّد الثانی و العشرین من کتاب بحار الأنوار و هو الجزء الثامن و التسعون حسب تجزئتنا یحتوی علی أبواب زیاره سید شباب أهل الجنه أبی عبد اللّه الحسین سید الشهداء علیه الصلاه و السلام.

و لقد بذلنا جهدنا فی تصحیحه طبقا للنسخه التی صحّحها الفاضل الخبیر السیّد محمّد مهدیّ الموسویّ الخرسان بما فیها من التعلیق و التنمیق و اللّه ولیّ التوفیق.

السیّد إبراهیم المیانجی محمّد الباقر البهبودی

ص: ٣٧٧

**[ترجمه]ص: ۳۷۷

**[ترجمه]

كلمه المحقّق

بسم اللّه الرّحمن الرّحيم

الحمد للّه رب العالمين و كفى و سلام على عباده الذين اصطفى محمّد المصطفى و آله الساده الشرفاء. و بعد فهذا هو القسم الثانى من المجلّد الثانى و العشرين من بحار الأنوار المختصّ بأبواب الزيارات و فضل شدّ الرحال إلى المشاهد المقدسه التى تضمّ أجداث المعصومين الطاهرين عليهم السلام و أبنائهم و أعمال بعض المساجد الشريفه المخصوصه بالفضل.

و لمّا كان المجلّد المذكور يضمّ فى طبعته السابقه جميع تلك الأبواب حتى عرف بالمزار لاشتماله على مختلف الزيارات لسائر المعصومين عليهم السلام و كان من العسير أن نخرجه فى طبعتنا هذه كما كان سابقا لذلك ارتأينا أن نجعله فى ثلاثه أقسام تمشّيا مع خطّه الناشر فى إخراج سائر أجزاء هذه الموسوعه الجليله و ليسهل حملها على الزائرين عند الحاجه إليها.

فكان القسم الأوّل متضمّنا لما يختصّ المدينه والكوفه و زيارات من بهما من المعصومين عليهم السلام و سائر المشاهد و المساجد المعظمه فيهما.

و هذا القسم متضمنا لما يخصّ كربلا من الفضل و الندب إلى زياره من ثوى بها من الإمام السبط الشهيد عليه السلام و سائر الشهداء أرواحنا لهم الفداء فى مطلق الأوقات أو فى أيّام مخصوصه مع ما يتعلّق بذلك من آداب و سنن.

و قد استعنا فى تحقيق نصوص هذا القسم و تخريج أحاديثه على نفس المصادر

ص: ۳۷۸

التی أخذ عنها المؤلّف رحمه اللّه مع الرجوع إلی الطبعه الأخری من المزار المطبوعه فی تبریز، فقد کانت تلک المصادر و تلک المطبوعه أکبر عون لنا فی تصحیح ما سها فیه القلم و قد عثرنا علی طائفه کبیره من الموارد خصوصا فی الرموز المستعمله و قد نبّهنا علی بعضها فی هوامش الکتاب، بعد بذل الجهد الکثیر لمعرفه الصحیح و إثباته فی المتن.

و ختاما نسأل المولی جلّ اسمه أن یوفّقنا و سیاده الناشر الحاجّ سیّد إسماعیل کتابچی سلمه اللّه إلی تحقیق ما نصبوا إلیه من خدمه دینه فی إخراج باقی هذا الجزء و سائر ما بقی من أجزاء هذه الموسوعه الجلیله إنّه ولیّ التوفیق و منه نستمدّ العون و العصمه علی التحقیق.

النجف الأشرف ۱ رجب المرجب سنه ۱۳۸۸ ه محمّد مهدیّ السیّد حسن الموسوی الخرسان

**[ترجمه]ص: ۳۷۸

ص: ۳۷۹

**[ترجمه]

فهرس ما فی هذا الجزء من الأبواب

عناوین الأبواب/ رقم الصفحه

**[ترجمه]ص: ۳۸۰

ص: ۳۸۱

ص: ۳۸۲

**[ترجمه]

تعريف مركز

بسم الله الرحمن الرحيم

هَلْ يَسْتَوِی الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

الزمر: ۹

المقدمة:

تأسّس مركز القائمية للدراسات الكمبيوترية فی أصفهان بإشراف آية الله الحاج السيد حسن فقيه الإمامی عام ۱۴۲۶ الهجری فی المجالات الدينية والثقافية والعلمية معتمداً علی النشاطات الخالصة والدؤوبة لجمع من الإخصائيين والمثقفين فی الجامعات والحوزات العلمية.

إجراءات المؤسسة:

نظراً لقلة المراكز القائمة بتوفير المصادر فی العلوم الإسلامية وتبعثرها فی أنحاء البلاد وصعوبة الحصول علی مصادرها أحياناً، تهدف مؤسسة القائمية للدراسات الكمبيوترية فی أصفهان إلی التوفير الأسهل والأسرع للمعلومات ووصولها إلی الباحثين فی العلوم الإسلامية وتقدم المؤسسة مجاناً مجموعة الكترونية من الكتب والمقالات العلمية والدراسات المفيدة وهی منظمة فی برامج إلكترونية وجاهزة فی مختلف اللغات عرضاً للباحثين والمثقفين والراغبين فيها.

وتحاول المؤسسة تقديم الخدمة معتمدة علی النظرة العلمية البحتة البعيدة من التعصبات الشخصية والاجتماعية والسياسية والقومية وعلی أساس خطة تنوی تنظيم الأعمال والمنشورات الصادرة من جميع مراكز الشيعة.

الأهداف:

نشر الثقافة الإسلامية وتعاليم القرآن وآل بيت النبیّ عليهم السلام

تحفيز الناس خصوصا الشباب علی دراسة أدقّ فی المسائل الدينية

تنزيل البرامج المفيدة فی الهواتف والحاسوبات واللابتوب

الخدمة للباحثين والمحققين فی الحوازت العلمية والجامعات

توسيع عام لفكرة المطالعة

تهميد الأرضية لتحريض المنشورات والكتّاب علی تقديم آثارهم لتنظيمها فی ملفات الكترونية

السياسات:

مراعاة القوانين والعمل حسب المعايير القانونية

إنشاء العلاقات المترابطة مع المراكز المرتبطة

الاجتنباب عن الروتينية وتكرار المحاولات السابقة

العرض العلمی البحت للمصادر والمعلومات

الالتزام بذكر المصادر والمآخذ فی نشر المعلومات

من الواضح أن يتحمل المؤلف مسؤولية العمل.

نشاطات المؤسسة:

طبع الكتب والملزمات والدوريات

إقامة المسابقات فی مطالعة الكتب

إقامة المعارض الالكترونية: المعارض الثلاثية الأبعاد، أفلام بانوراما فی الأمكنة الدينية والسياحية

إنتاج الأفلام الكرتونية والألعاب الكمبيوترية

افتتاح موقع القائمية الانترنتی بعنوان : www.ghaemiyeh.com

إنتاج الأفلام الثقافية وأقراص المحاضرات و...

الإطلاق والدعم العلمی لنظام استلام الأسئلة والاستفسارات الدينية والأخلاقية والاعتقادية والردّ عليها

تصميم الأجهزة الخاصة بالمحاسبة، الجوال، بلوتوث Bluetooth، ويب كيوسك kiosk، الرسالة القصيرة ((sms

إقامة الدورات التعليمية الالكترونية لعموم الناس

إقامة الدورات الالكترونية لتدريب المعلمين

إنتاج آلاف برامج فی البحث والدراسة وتطبيقها فی أنواع من اللابتوب والحاسوب والهاتف ويمكن تحميلها على ٨ أنظمة؛

١.JAVA

٢.ANDROID

٣.EPUB

٤.CHM

٥.PDF

٦.HTML

٧.CHM

٨.GHB

إعداد ۴ الأسواق الإلكترونية للكتاب على موقع القائمية ويمكن تحميلها على الأنظمة التالية

١.ANDROID

٢.IOS

٣.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

وتقدّم مجاناً فی الموقع بثلاث اللغات منها العربية والانجليزية والفارسية

الكلمة الأخيرة

نتقـدم بكلمـة الشـكر والتقـدير إلى مكاتب مراجع التقليـد منظمات والمراكز، المنشورات، المؤسـسات، الكتّاب وكل من قدّم لنا المساعدة فی تحقيق أهدافنا وعرض المعلومات علينا.

عنوان المكتب المركزی

أصفهان، شارع عبد الرزاق، سوق حاج محمد جعفر آباده ای، زقاق الشهيد محمد حسن التوكلی، الرقم ١٢٩، الطبقة الأولی.

عنوان الموقع : : www.ghbook.ir

البريد الالكترونی : Info@ghbook.ir

هاتف المكتب المركزی ٠٣١٣۴۴٩٠١٢۵

هاتف المكتب فی طهران ٨٨٣١٨٧٢٢ ـ ٠٢١

قسم البيع ٠٩١٣٢٠٠٠١٠٩شؤون المستخدمين ٠٩١٣٢٠٠٠١٠٩.

مركز القائمية اصبهان للبحوث والتحريات الكمبيوترية
www
للحصول على المكتبات الخاصه الاخرى
ارجعوا الى عنوان المـركز من فضلـكم
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
و للايصاءِ من فضلكم
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹